www.abyssinialaw.com

ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ኣብ 2002 ዓ.ም

ዝወፁ ሕጊታት

ጥራዝ ሓሙሽተ

www.abyssinialaw.com

መእተዊ፡

ሕጊታት /ኣዋጃትን ደንብታትን/ ክልልና ሓደ ግዘ ብነጋሪት ጋዜጣ ምስ ተሓተሙ ዳግም ዝሕተምሉ ዕድል ፀቢብ ብምኻኑ እዞም ሕጊታት ይትረፍዶ ንጠቕላላ ህዝቢ ክልልና ብቐሊሉ ተበፃሒ ክኾኑ ምስ ባህርይ ስራሕቶም ተተሓሒዙ ዝለዓለ ተደላይነት ንዘለዎም ንኣካላት ፍትሒ ብፍላይ ኣብ ኣብያተ ፍርዲ እውን ሕፅረታት እንተጋጥም ይርአ፡፡ ኣብያተ ፍርዲ ንዝህብዎም ዝተፈላለዩ ትእዛዛት፣ ብይናትን ፍርድታትን መሰረት ዝኾንዎም ብነጋሪት ጋዜጣታት ዝተሓተሙ ሕጊታት እምበር ነቶም ሕጊታት/ነጋሪት ጋዜጣታት ኣጣቒሶም ዝተዳለዉ ኻልኦት ፅሑፋት ወይ መፃሕፍቲ ክኾኑ ስለዘይኽእሉ እዞም ነጋሪት ጋዜጣታት ብቐረባ ክረኽብዎም ግድን እዩ፡፡

ቅድም ክብል ካብ 1985 ዓ.ም ጀሚሮም ካብ ዝወፁ ሕጊታት ገሊኦም ዝተስዓሩ እኳ እንተኾነ እቶም ዝተስዓሩ ሕጊታት መሰረት ገይሮም ዝተረኽቡ መሰላትን ግቡኣትን ዝምልከት ክትዕ እንተጋጥም ዳይነት ዝርአ ነቶም ዝተስዓሩ ሕጊታት መሰረት ብምግባር ብምኻኑ ድሕሪ ምስዓሮም እውን ኣድለይቲ ከምዝኾኑን ብተወሳኺ እዞም ሕጊታት ኣካል ታሪኽ ክልልናን ሃገርናን ብምኻኖም ብዝግባእ ተወዲቦምን ተሰኒዶምን ክዕቀቡን ንቕድሚት ንዝግበር ኩለመዳይ ዓውደ መፅናዕትታትን ስራሕቲ ምርምርን ዝህልዎም ኣበርክቶ ኣዚዩ ልዑል ብምኻኑ ፡-

ሕጊ ዘይምፍላጥ ይቕረታ ኣየውህብን ዝብል ኣባሃህላ ሓቂ እኳ እንተኾነ ህዝቢ ኣብ ሕጊታት ኣፍልጦ ንክህልዎ ናይ ምግባር ሓላፍነት ናይ መንግስቲ እዩ፡፡ ስለዚ ኣብ ክልልና ንዝወፁ ሕጊታት እናተኸታተለ ዳግም ክሕተሙ ብምግባር ንተገልገልቲ ዘቕርብ ሓላፍነት ወሲዱ ብቐፃልነት ዝሰርሕ ኣካል ብዘይምህላዉ፣ ላዕለዋይ ቤት ፍርዱ ክልል ትግራይ ካብ 1985 ዓ.ም ክሳብ 1999 ዓ.ም ዝወፁ ሕጊታት ዘጠረዞ ዝነኣድ ተበግሶ ኮይኑ ንኣተሓሕዛን ኣጠቓቕማን ብዝምቹ ብዘይምንባሩ፣ ድሕሪኡ እውን ዝቐፀለ ተመሳሳሊ ስራሕ ብዘይምህላዉ ኣግኣዚ ማእኸል መሰልጠኒ ሰብ ሞያ ኣካላት ፍትሒ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ነቲ ዘሎ ክፍተትን ኣድላይነት እዚ ስራሕን ብውነ ብምርዳእ ካብ 1985 ዓ.ም - 2007 ዓ.ም ኣብ ውሽጢ 23 ዓመታት ኣብ ክልልና ዝወፁ ሕጊታት ብምትእኽኻብ ንተገልገልቲን ተጠቀምትን ንኣተሓሕዛን ኣጠቓቕማን ብዝምቹ ተኸፋፊሉ ከምብሓድሽ ክሕተምን ክጥረዝን ገይሩ ኣሎ፡፡

ቤት ፅሕፈት ቤት ምክሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዚ ስራሕ ኣብዚ ብርኪ ንክበፅሕ ዝነበሮ ድልየት ፣ ፃዕርን ሕግታት ኣብ ምትእኽኻብ ዝገበሮ ምትሕብባርን ኣዚዩ ዝነኣድ ኾይኑ ንዕውትነት እዚ ስራሕ ግደ ቤት ምኽሪ ዝለዓለ ብምኻኑ ካብ ልቢ ነመስግን ።

ኪኢላታትን ሰራሕተኛታትን ትካልና ንዘርኣይዎ ፅቡቕ ተበግሶን ውፍይነትን እዚ ስራሕ ኣብ መወዲእታ ብምብፅሑ እንኳዕ ደስ በለኩም እናበልና ኣብ ብጣዕሚ ዝሓፀረ እዋን ሕቶና ተቐቢሎም ደረጃ ዕሬቱ ብዝሓለወ ኣገባብ ኣብዝደለናዮ ግዘ ተሓቲሙን ተጠሪዙን ክበፅሓልና ንዝገበሩ ኣመራርሓን ሰራሕተኛታትን ትካል ሕትመት ብርሃንን ሰላምን ካብ ልቢ ነመስግን፡፡

ኣባዲ ወ/ሩፋኤል

ዋና ኣካያዲ ስራሕ ኣግኣዚ ማእኸል መሰልጠኒ ሰብ ሞያ

ኣካላት ፍትሒ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ግንቦት 2008 ዓ.ም

ተ.ቁ	ኣዋጅ ደንብን ቑፅሪ	ሽም ኣዋጅን ደንብን	ገፅ
1.	ኣዋጅ ቀፅሪ 168/2002	ፈፀምቲ ኣካላት ብ/ክ/መ/ትግራይ ዳግም ንምውዳብ ስልጠናን ተግባርን ንምውሳን ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ	1-60
2.	ኣዋጅ ቁፅሪ 169/2002	ንዕላማታት 2ይ ብርኪ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት (ዩንየንስ)ን መረታዊ ሕብረት ማሕበራትን መፈፀሚ ዝግበር ውዕሊ ልቓሕ ውሕስና በጀት ንምሃብ ዝወፀ ኣዋጅ	61-63
3.	ኣዋጅ ቀፅሪ 170/2002	ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ብ/ክ/መ/ትግራይ ዳግም ንምውዳብ ፣ ስልጣንንና ተግባርን ንምውሳን ተመሓትሹ ዝወፀ	64-77
4.	ኣዋጅ ቀፅሪ 171/2002	ን2002 በጀት ዓመት ተወሳኺ በጀት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ	78-81
5.	ኣዋጅ ቀፅሪ 172/2002	ኢንስቲትዩት ኣመራርሓ ስራሕ ብ/ክ/መ/ትግራይ ንምጥያሽን ስልጣንን ተግባርን ንምውሳንን ዝወፀ ኣዋጅ	82-91
6.	ኣዋጅ ቀፅሪ 173/2002	ኣመሓዳድራ መንግስታዊ ፋይናንስ ብ/ክ/መ/ትግራይ ንምውሳን ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ	92-128
7.	ኣዋጅ ቀፅሪ 174/2002	ስርዓት ዕደጋ ንምም/ር ንብረትን ብ/ክ/መ/ትግራይ ንምውሳን ተመሓትሹ ዝወፀ ኣዋጅ	129-184
8.	ኣዋጅ ቀፅሪ 175/2002	ኣብ ብ/ክ/መ/ትግራይ ኣወሃህባ ግልጋሎት ፣ ምምሕዳርን ኣመራርሓን ጥዕና ኣዋጅ ቁፅሪ 103/1998 ንምምሕታሽ ዝወፀ ኣዋጅ	185-186
9.	ኣዋጅ ቀፅሪ 176/2002	ኣዋጅ ውዕኢት መፅናዕቲ መሰረታዊ ለውጢ ከይዲ ኣሰራርሓ ብ/ክ/መ/ትግራይ ንምምሕያሽ ዝወፀ	187-188
10.	ኣዋጅ ቀፅሪ 177/2002	ኣወዳድባ ፣ ኣሰራርሓ ፣ ስነ ምግባርን ኣባላትን ስነ ስርዓት ኣኼባን ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ኣዋጅ ቁፅሪ 113/1998 ንምስዓር ዝወፀ ኣዋጅ	189-191
11.	ኣዋጅ ቀፅሪ 178/2002	ኣብ ብ/ክ/መ/ትግራይ ን2002 በጀት ዓመት ተወሳኺ በጀት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ	192-193
12.	ኣዋጅ ቁፅሪ 179/2002	ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘወርቲ ተሽከርከርቲ ንምሕጋግ ዝወፀ ኣዋጅ	194-210
13.	ኣዋጅ ቁፅሪ 180/2002	መመሓየሺ ኣዋጅ ኣታዊ ግብሪ ብ/ክ/መ/ትግራይ	211-225
14.	ኣዋጅ ቀፅሪ 181/2002	መመሓየሺ ኣከፋፈላ ቴምብር ቁፅሪ ብ/ክ/መ/ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ	226-229
15.	ኣዋጅ ቀፅሪ 182/2002	መመሓየሺ ኣዋጅ ተርን ኦቨር ታክስ ብ/ክ/መ/ትግራይ	230-232
16.	ኣዋጅ ቀፅሪ 183/2002	መመሓየሺ ኣዋጅ ኣክስይዝ ታክስ ብ/ክ/መ/ትግራይ	233-235
17.	ኣዋጅ ቁፅሪ 184/2002	ኣብ ብ/ክ/መ/ትግራይ ን2002 በጀት ዓመት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ	236-247
18.	ደንቢ ቁፅሪ 57/2002	ኢንተርፕራዝ ስራሕቲ ፅንዓት ፣ ዲዛይንን ቁፅፅርን ማይ ብ/ክ/መ/ትግራይ ንምጥያሽ ዝወፀ ደንቢ	248-256
19.	ደንቢ ቁፅሪ 58/2002	ኣሰራርሓን ስነ ምግባርን ኣባላት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ንምውሳን ተመሓይሹ ዝወፀ ደንቢ	257-331
20.	ደንቢ ቁፅሪ 59/2002	ብውልቀ ንክስርሑ ዝተፈቐሰሎም ኣዲተራትን ኪኢታታት ሒሳብን ንምምሕዳር ዝወፀ ደንቢ	332-343
21.	ደንቢ ቁፅሪ 60/2002	ኣመራርሓ ፣ ምምሕዳርን ኣወሃህባ ግልጋሎት ጥዕና ብ/ክ/መ/ትግራይ ንምጥያሽ ዝወፀ ደንቢ	344-348
22.	ደንቢ ቁፅሪ 61/2002	ፈንድ ስልጠና ንምምሕዳር ዝወፀ ደንቢ	349-354
23.	ደንቢ ቁፅሪ 62/2002	ኣብ ብክ/መ/ትግራይ ቦታ ከተማ ብሊዝ ንምሓዝ ተመሓይሹ ዝወፀ ደንቢ	355-408
24.	ደንቢ ቁፅሪ 63/2002	ኢንተርፕራይዝ ስራሕቲ መንገዲ ክልል ትግራይ ንምጥያሽ ዝወፀ ደንቢ	409-421

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ
የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17 ዓመት ቐ.11 መቐለ
መቐለ 3 ሕዳር 2002 ዓ.ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ. 11
መቐለ ህዳር 3/2002 ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 168/2002

ፈፀምቲ ኣካላት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምውዳብ፣ ስልጣንን ተግባርን ንምውሳን ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ

ፈፀምቲ ኣካላት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ነቲ ዝተኻየደ መፅናዕቲ መሰረታዊ ለውጢ ከይዲ ኣሰራርሓ ብዝተማልአን ብቅዓት ብዘለዎን ተግባራዊ ንምግባር ብዝኽእል ኣገባብ ዳግም ምውዳብ፣ ስልጣኑን ተግባሩን ብሕጊ ምውሳን ኣድላይ ኮይኑ ብምርካቡ፣

ብመሰረት መፅናዕቲ መሰረታዊ ለውጢ ከይዲ ኣሰራርሓ ተፀኒዖም ዝተወደቡ ኣውራ ከይዲ ስራሕቲ ንፖሊስን ስትራተጅን መንግስቲ ኣብ ምዕዋት ብዘለዎም ብቕዓትን ውፅኢታውነትን፣ ወሳንነትን ተሳትፎን ህዝቢ ብምርግጋፅ ኣብዚ ክልል ሰናይ ምምሕዳር ኣብ ምስፋን፣ ዲሞክራሲ ኣብ ምጉልባትን ልምዓት ኣብ ምቅልጣፍን ብዘለዎ ልኡኽን ዕላማን መሰረት ብምግባር ዝተወደበ ኣመራርሓ ዝረኽብሉ ኩነታት ምፍጣር ኣድላይ ምኳኑ ስለዝተኣመነሉ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3//ሀ/ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ፡፡

አዋጅ ቁጥር 168//2002

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የአስፈፃሚ አካላት ዳግም ለማደራጀት፣ ስልጣንና ተግባር ለመወሰን ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ

በተካሄደው መሰረታዊ የአሰራር ሂደት ለውጥ በተሟላና ብቃት ባለው አገባብ ተግባራዊ ለማድረግ በሚያስችል መልኩ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ አካላት ዳግም ማደራጀት፣ ስልጣንና ተግባር በሕግ መወሰን አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

በመሰረታዊ የአሰራር ሂደት ለውጥ ጥናት መሰረት ተጠንተው የተደራጁ ዋና የስራ ሂደቶች የመንግስትን ፖሊሲና ስትራተጂ ከማሳካት ኣኳያ ባላቸው ብቃትና ውጤታማነት፣ የህዝቡ ወሳኝነት እና ተሳትፎ በማረጋገጥ በክልሉ መልካም አስተዳደር በማስፈን፣ ዲሞክራሲ በማጎልበትና ልማት በማቀላጠፍ ረገድ ባላቸው ተልእኮና ዓላማ መሰረት በማድረግ የተደራጀ አመራር የሚያገኙነት ሁኔታ መፍጠር አስፈላጊ መሆኑ ስለታመነበት፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክርቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ህገ-መንግስት አንቀፅ 49/3//ሀ/ የሚከተለውን አዋጅ አውጥቷል፡፡

ናይ ሓደ ዋጋ
ያንዱ ዋጋ
ብር 16.31

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ
ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ
291

www.abyssinialaw.com

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ

1. ሓጺር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ፈፀምቲ ኣካላት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምውዳብ፣ ስልጣንን ተግባርን ንምውሳን ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 168/2002" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል፡፡

2. ትርጉም

1. "ቤት ምኽሪ" ማለት ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 46 (1) ዝተጣየሸ ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፣
2. "ክልል'" ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፣
3. "ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ" ማለት ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 55/1 ዝተጣየሸ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፣
4. "ቢሮ" ማለት ከም ኣገዳስነቱ ሓደን ካብኡ ንላዕሊ ኣውራ ከይዲ ስራሕ ሒዙ በዚ ኣዋጅ ዝተጣየሸን ኣባል ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚን እዚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝኾነ እዩ፣
5. "ኤጀንሲ" ማለት ከምኣገዳስነቱ ሓደን ካብኡ ንላዕሊን ኣውራ ከይዲ ስራሕ ሒዙ ዝተወደበን ተፀዋዕነቱ ከከምኩነታቱ ንርእሰ ምምሕዳር ወይ ንቢሮ ዝኾነ ኣካል ፈፃሚ ቤት ዕዮ እዩ፣
6. "መራሒ ስራሕ ቢሮ" ማለት በዚ ኣዋጅ ኣብ ዝተጣየሸ ቢሮ ንክመርሕ ብመቕረባይነት ርእሰ ምምሕዳር ብቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ዝሽየም ተፈጥሮኣዊ ሰብ እዩ፣

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ አካላት እንደገና ለማደራጀት፣ ስልጣንና ተግባር ለመወሰን ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ ቁጥር 168/2002" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

1. "ምክር ቤት" ማለት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ሕገ-መንግስት አንቀፅ 46 መሰረት የተቋቋመ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ነው፣
2. "ክልል" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነው፣
3. "የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት" ማለት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ህገ-መንግስት አንቀፅ 55/1 የተቋቋመ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ነው፣
4. "ቢሮ" ማለት እንደየአስፈላጊነቱ አንድና ከዚያ በላይ ዋና የስራ ሂደት ይዞ በዚህ አዋጅ የተቋቋመና የብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አባል የሆነ ቢሮ ነው፣
5. "ኤጀንሲ" ማለት እንደአስፈላጊነቱ አንድና ከዚያ በላይ ዋና የስራ ሂደት ይዞ የተደራጀና ተጠሪነቱ እንደየሁኔታው ለርእሰ መስተዳድሩ ወይም ለቢሮ የሆነ የስራ አስፈፃሚ አካል መስሪያቤት ነው፣
6. "የቢሮ ስራ መሪ" ማለት በዚህ አዋጅ መሰረት የተቋቋመ ቢሮ እንዲመራ በርእሰ መስተዳደሩ አቅራቢነት በትግራይ ክልል ምክር ቤት የሚሾም ተፈጥሮኣዊ ሰው ነው፣

7. "መራሒ ስራሕ ኤጀንሲ" ማለት በዚ ኣዋጅ ኣብ ዝተጣየሸ ኤጀንሲ ንክመርሕ ርእሰ ምምሕዳር ዝሽየም ተፈጥሮኣዊ ሰብ እዩ፣
8. "ከይዲ ስራሕ" ሓደ ዓይነት ሽቶ ዘለዎም ዝተተሓሓዙ ስራሕቲ ኣብ ሓደ ክፍሊ ተጀሚሮም ኣብኡ ዝፍፀሙ ተመሳሳልቲ ተግባራት ኣብ ሓደ ጠሚሩ ዝሓዘ ከይዲ ስራሕ እዩ፣
9. "ወናኒ ኣውራ ከይዲ ስራሕ" ማለት ንሓደ ኣውራ ከይዲ ስራሕ ብሓላፍነት ክመርሕን ከተሓባብርን ብመራሒ ስራሕ መቕረባይነት ብርእሰ ምምሕዳር ዝሽየም ተፈጥሮኣዊ ሰብ እዩ፡፡

7. "የኤጀንሲ ስራ መሪ" ማለት በዚህ አዋጅ መሰረት የተቋቋመ ኤጀንሲ እንዲመራ <u>በርእሰ</u> መስተዳደሩ የሚሾም ተፈጥሮኣዊ ሰው ነው፣
8. "የስራ ሂደት" ማለት አንድ ዓይነት ግብ ያላቸው የተያያዙ ስራዎች በአንድ ክፍል ጀምረው እዛው የሚፈፀሙ ተመሳሳይ ተግባራት በአንድ አጣምሮ የያዘ የስራ ሂደት ነው፣
9. "ዋና የስራ ሂደት ባለቤት" ማለት ለአንድ ዋና የስራ ሂደት በሓላፊነት ሊመራና ሊያስተባብር በስራ መሪ አቅራብነት በርእሰ መስተዳደሩ የሚሾም የተፈጥሮ ሰው ነው፡፡

3. <u>ኣገላልፃ ፆታ</u>

ኣብዚ ኣዋጅ ብተባዕታይ ፆታ ዝተደንገገ ንኣንስተይቲ ፆታ'ውን ዝሓውስ እዩ፡፡

3. <u>የፆታ አገላለፅ</u>

በዚህ አዋጅ በወንድ ፆታ የተደነገገው የሴት ፆታም ያካትታል፡፡

4. <u>ዕላማ</u>

እዚ ኣዋጅ ዝስዕብ ዕላማታት ይህልውዎ፡-

1. ፈፃሚ ኣካል ፖሊስን ስትራተጂን መንግስቲ ብብቕዓት ንምዕዋት ብዘኽእል ኣገባብ ንምውዳብ፣
2. ብመሰረት መፅናዕቲ መሰረታዊ ለውጢ ከይዲ ኣሰራርሓ ዝተወደቡ ከይዲ ስራሕቲ ብዝበለፀ ውፅኢታዊ ብዝኾኑሉ ኣገባብ ብምውዳብ ትካላዊ ለውጢ ዝመፀሉ ኩነታት ምፍጣር፣
3. ውፅኢታዊን ስሉጥን ግልጋሎት ብምሃብ ወሳንነትን ተሳትፎን ህዝቢ ብምርግጋፅ ኣብዚ ክልል ሰናይ ምምሕዳር ዝሰፍነሉ ዲሞክራሲ ዝዕምብበሉን ልምዓት ዝቃላጠፈሉን ጥጡሕ ባይታ ንኽህልው ምግባር፡፡

4. <u>ዓላማ</u>

ይህ አዋጅ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፡-

1. ፈፃሚው አካል የመንግስትን ፖሊሲና ስትራተጂ በብቃት ለማሳካት በሚያስችለው አግባብ ለማደራጀት፣
2. መሰረታዊ የአሰራር ሂደት ለውጥ ጥናት መሰረት የተደራጁ የስራ ሂደቶች በበለጠ ውጤታማ በሚሆንበት አገባብ በማደራጀት ተቋማዊ ለውጥ የሚመጣበት ሁኔታ ለመፍጠር፣
3. ውጤታማና ፈጣን አገልግሎት በመስጠት የህዝብ ወሳኝነትና ተሳትፎ በማረጋገጥ በክልሉ መልካም አስተዳደር የሚሰፍንበት፣ ዲሞክራሲ የሚጎለብትበትና ልማትን የሚቀላጠፍበት የተመቻቸ ሁኔታ እንዲኖር ማድረግ፡፡

www.abyssinialaw.com

5. ዋና ቤት ፅሕፈት

ዋና ቤት ፅሕፈት ስራሕ ፈፀምቲ ኣካላት እዚ ክልል ኣብ መቐለ ኮይኑ ከከም ኣድላይነቱ ኣብ ዞባ፣ ወረዳን ጣብያን ጨንፈር ቤት ፅሕፈት ክህልዎም ይኽእል፡፡

ክፍሊ ክልተ

ኣወዳድባ ፈፀምቲ ኣካላት እዚ ክልል

6. ምውዳብ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ

ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ዝስዕቡ ኣባላት ይህልውዎ፡-

1. ርእሰ ምምሕዳር፣
2. ምክትል ርእሰ ምምሕዳር፣
3. ኣብዚ ኣዋጅ ኣብ ዓንቀፅ 8 ዝተጠቐሱ ቢሮታት ዝመርሑ መራሕቲ ስራሕ፣
4. ርእሰ ምምሕዳር ብኣባልነት ንኽሳተፉ ዝመርፅዎም ካልኦት መራሕቲ ስራሕ፣
5. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 4 ዝተገለፀ እንተሃለወ'ውን ቁፅሪ እቶም ዝውሰኹ ኣባላት ካብ ሰለስተ ክበልፅ የብሉን፣
6. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተገለፀ ዝኾነ መራሒ ስራሕ ኣብ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ኣብ ዘይርከበሉ እዋን ተተካኢ መራሒ ስራሕ ብኣባልነት ኣብቲ ኣኼባ ይሳተፍ፡፡

7. ኣወዳድባ ቢሮታትን ኤጀንስን

ሕድ ሕድ ቢሮን ኤጀንሲን ዝስዕብ ኣወዳድባ ይህልዎ፡-

1. መራሒ ስራሕ፣
2. ተተካኢ መራሒ ስራሕ፣
3. ወናኒ ኣውራ ከይዲ ስራሕ፣
4. ንስርሖ ዘድሊ ኣወዳድባን ፈፀምቲ ከይዲ

5. ዋና ፅሕፈት ቤት

የዚህ ክልል የስራ አስፈፃሚ አካላት ዋና ፅሕፈት ቤት በመቐለ ሆኖ እንደየአስፈላጊነቱ በዞን፣ ወረዳና ቀበሌ ቅርንጫፍ ፅሕፈት ቤት ሊኖራቸው ይችላል፡፡

ክፍል ሁለት

የክልሉ አስፈፃሚ አካላት አደረጃጀት፣ ስልጣንና ተግባር

6. የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ማደራጀት

የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፡-

1. ርዕሰ መስተዳድር፣
2. ምክትል ርዕሰ መስተዳድር
3. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 8 የተጠቀሱ ቢሮዎች የሚመሩ የስራ መሪዎች፣
4. ርዕሰ መስተዳድሩ በአባልነት እንዲሳተፉ የሚመርጧቸው ሌሎች የስራ መሪዎች፣
5. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 4 የተገለፀ ቢኖርም የሚጨመሩት የአባላት ቁጥር ሰዎስት መብለጥ የለበትም፣
6. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 የተገለፀ ማንኛውም የስራ መሪ በስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ስብሰባ በማይገኝበት ጊዜ የስራ መሪ ተተኪ በስብሰባው በአባልነት ይሳተፋል፡፡

7. የቢሮና ኤጀንሲ አደረጃጀት

እያንዳንዱ ቢሮና ኤጀንሲ የሚከተለው አደረጃጀት ይኖረዋል፡-

1. የስራ መሪ፣
2. ተተኪ የስራ መሪ፣
3. ዋና የስራ ሂደት ባለቤት፣
4. ለስራው የሚያስፈልግ አደረጃጀትና የስራ

www.abyssinialaw.com

ስራሕ ሰራሕተኛታትን፣

5. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተገለፀ እንተሃለወ'ውን ሓደ ኣውራ ከይዲ ስራሕ ሒዙ ዝተወደበ ቢሮ ወይ ኤጀንሲ ኣብ ልዕሊ መራሒ ስራሕ ወናኒ ኣውራ ከይዲ ስራሕ ምምዳብ ኣይከኣልን፣

6. ሕድሕድ ቢሮ ወይ ኤጀንሲ ብመሰረት ዝተፀንዐ መሰረታዊ ለውጢ ከይዲ ኣሰራርሓ ዝተወደቡ ከይዲ ስራሕቲ ይህልዎ፡፡

7. ኣብዚ ዓንቐፅን ንኡስ ዓንቐፅ 6 ዝተገለፀ እንተሃለወ' ውን ሕድ ሕድ ቢሮ ወይ ኤጀንሲ ከከም ኩነታቱ እናፅነዐ ንቢሮ ህንፀት ዓቕምን ምምሕዳር ሰራሕተኛታት መንግስትን እናፍቐደ ከይዲ ስራሕ ክውስኽ ወይ ክንኪ ይኽእል

8. ምጥያሽ ቢሮታት

እዞም ዝስዕቡ ቢሮታት ዓርሶም ዝኽእሉ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ኮይኖም በዚ ኣዋጅ ተጣይሾም ኣለዉ፡-

1 ቢሮ ልምዓት ሕርሻን ገፀርን
2 ቢሮ ልምዓት ከተማ፣ ንግድን ኢንዱስትርን
3 ቢሮ ትምህርቲ
4 ቢሮ ሓለዋ ጥዕና
5 ቢሮ ትልምን ፋይናንስን
6 ቢሮ ህንፀት ዓቕምን ምምሕዳር ሰራሕኛታት መንግስትን
7 ቢሮ ኮንስትራክሽን፣ መንገድን ትራንስፖርትን
8 ቢሮ ፖሊስን ፀጥታን
9 ቢሮ ፍትሒ
10 ቢሮ ልምዓት ሃፍቲ ማይ፣ ማዕድንን ኢነርጅን
11 ቢሮ ቴክኒክ፣ ሞያ፣ ትምህርትን ስልጠናን

ሂደት ፈፃሚ ሰራተኛ፣

5. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 የተገለፀ ቢኖርም አንድ የዋና ስራ ሂደት ይዞ የተደራጀ ቢሮ ወይም ኤጀንሲ በስራ መሪው ላይ የስራ ሂደት ባለቤት መመደብ አይቻልም፣

6. እያንዳንዱ ቢሮ ወይም ኤጀንሲ በመሰረታዊ የሰራ ሂደት ለወጥ ጥናት መሰረት የተደራጁ የስራ ሂደቶች ይኖሩታል

7. እያንዳንዱ ቢሮ ወይም ኤጀንሲ እንደሁኔታው እያጠና ለአቅም ግንባታና የመንግስት ሰራተኞች አስተዳደር ቢሮ በማስፈቀድ የስራ ሂደት ሊጨምር ወይም ሊቀንስ ይችላል፡፡

8. የቢሮዎች ማቋቋም

የሚከተሉት ቢሮዎች ራሳቸው የቻሉ መንግስታዊ መስሪያቤት ሆነው በዚህ አዋጅ ተቋቁመዋል፡-

1 የግብርናና ገጠር ልማት ቢሮ
2. የከተማ ልማት፣ ንግድና ኢንድስትሪ ቢሮ
3 የትምህርት ቢሮ
4 ጤና ጥበቃ ቢሮ
5 የፕላንና ፋይናንስ ቢሮ
6 የዓቅም ግንባታና የመንግስት ሰራተኞች አስተዳደር ቢሮ
7 የኮንስትራክሽን፣ መንገድና ትራንስፖርት ቢሮ
8 የፖሊስና ፀጥታ ቢሮ
9 ፍትህ ቢሮ
10 የውሃ ሃብት ልማት፣ ማአድንና ኢነርጂ ቢሮ
11 የቴክኒክ፣ ሙያ ትምህርትና ስልጠና ቢሮ

12 ቢሮ መናእሰይ፣ ስፖርትን ማሕበራዊ ጉዳይን
13 ቢሮ ርክብ ህዝብን መንግስትን
14 ቢሮ ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ

9. **ምጥያሽ ካልኦት ፈፀምቲ ኣካላትን ተፀዋዕነትን**

1 **ኤጀንሲ ልምዓት እቶት**

ተፀዋዕነት እዚ ኤጀንሲ ንቢሮ ትልምን ፋይናንስን ኮይኑ ዓርሱ ኪኢሉ ተጣይሹ ኣሎ፡፡

2. **ኤጀንሲ ሓለዋ ስነ-ከባቢ፣ ኣጠቓቕማን ምምሕዳርን ገፀር መሬት**

ተፀዋዕነት እዚ ኤጀንሲ ንቢሮ ልምዓት ሕርሻን ገፀርን ኮይኑ ዓርሱ ኪኢሉ ተጣይሹ ኣሎ፡፡

3. **ኤጀንሲ ምስፍሕፋሕ ሕብረት ስራሕ ማሕበራትን ልምዓት ዕዳጋን**

ተፀዋዕነት እዚ ኤጀንሲ ንቢሮ ልምዓት ሕርሻን ገፀርን ኮይኑ ዓርሱ ኪኢሉ ተጣይሹ ኣሎ፡፡

4. **ኤጀንሲ ባህልን ቱሪዝም**

እዚ ኤጀንሲ ተፀዋዕነቱ ንርእሰ ምምሕዳር ኮይኑ ዓርሱ ኪኢሉ ተጣይሹ ኣሎ፡፡

ክፍሊ ሰለስተ

ስልጣንን ተግባርን ፈፀምቲ ኣካላት

10. **ቢሮ ልምዓት ሕርሻን ገፀርን**

1. ናይቲ ሃገር ፖሊሲ ልምዓት ሕርሻን ገፀርን ኣብ ክልሉ የፈፅም፣ ነዚ መሰረት ጌሩ ፖሊሲ ልምዓት ሕርሻን ገፀርን እዚ ክልል ይቐርፅ፣ እንትፀድቀሉ ኣብ ስራሕ የውዕል፣
2. ፖሊሲ ሓሳባት ሕርሻ፣ ሃፍቲ ተፈጥሮ፣ ዕዳጋ እታወታትን ፍርያትን ሕርሻ፣ ምርምር ሕርሻ፣ ቀረብ እታወታት ሕርሻ እዚ ክልል የዳሉ፣ ቅደም ሰዓብ ኣፈፃፅማ ስትራተጂ

12. የወጣቶች፣ ስፖርትና ማሕበራዊ ጉዳይ ቢሮ
13 የመንግስትና የህዝብ ግንኙነት ቢሮ
14 የሴቶች ጉዳይ ቢሮ

9. **የሌሎች አስፈፃሚ አካላት ማቋቋምና ተጠሪነት**

1 **የገቢዎች ልማት ኤጀንሲ**

የኤጀንሲው ተጠሪነት ለፕላንና ፋይናንስ ቢሮ ሆኖ ችሎ ተቋቁመዋል፡፡

2. **የስነ - ከባቢ ጥበቃ ፣ የገጠር መሬት አጠቃቀምና አስተዳደር ኤጀንሲ**

የኤጀንሲው ተጠሪነት ለግብርናና ገጠር ልማት ቢሮ ሆኖ ራሱን ችሎ ተቋቁመዋል፡፡

3. **የሕብረት ስራ ማሕበራት ማስፋፊያና የገበያ ልማት ኤጀንሲ**

የኤጀንሲው ተጠሪነት ለግብርና ገጠር ልማት ቢሮ ሆኖ ራሱን ችሎ ተቋቁመዋል፡፡

4. **ባህልና ቱሪዝም ኤጀንሲ**

የኤጀንሲው ተጠሪነት ለርእሰ መስተዳድሩ ሆኖ ራሱን ችሎ ተቋቁመዋል፡፡

ክፍል ሰዎስት

የስራ አስፈፃሚ አካላት ስልጣንና ተግባር

10. **የግብርናና ገጠር ልማት ቢሮ**

1. የሃገሪቱን የግብርናና ገጠር ልማት ፖሊሲ በክልሉ ያስፈፅማል፡ ይህን መሰረት በማድረግ የክልሉ የግብርናና ገጠር ልማት ፖሊሲ ይቀርፃል፣ ሲፀድቅለት ስራ ላይ ያውላል፣
2. የክልሉን የግብርና፣ የተፈጥሮ ሃብት፣ የግብርና ግብኣትና ግብይት፣ የግብርና ምርምር፣ የግብርና ግብኣት አቅርቦትን በሚመለከት የፖሊሲ ሃሳቦች ያዘጋጃል፣ የአፈፃፀም ቅደም

www.abyssinialaw.com

የውፅኢ፣ ምስ ፀደቐ የተግብር፣

3. ኣብ ትሕቲኡ ዘለዋ ከይዲ ስራሕትን ኤጀንሲታትን ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣ የተሓባብር፣ ናይ ስራሕ ትልሞምን በጀቶምን መርሚሩ ናብ ክልል መንግስቲ ኣቕሪቡ የውስን፣ እንትፍቀድ ኣብ ስራሕ ክውዕል ይገብር፣

4. ቅልጡፍ፣ ቀፃልነት ዘለዎን ቆጣባይን ስራሕቲ ልምዓት ሕርሻን ገፀርን ንኽስፋሕፋሕ ይገብር፣

5. ፕሮግራማት ውሕስነት ምግቢ ይመርሕ፣ የተሓባብር፣

6. ንሓረስቶት ዝወሃቡ ግልጋሎታት ምርምርን ኤክስቴንሽንን ሕርሻ ንክስፍሕፋሕ ይመርሕ፣ የበረታትዕ፣

7. ዝምልከቶም ብምትሕብባር ግልጋሎት መሰረተ ልምዓት ገፀርን ሕርሻን ንክስፍሕፋሕ ኩነታት የመቻቹ፣

8. ኣግባብ ምስ ዘለዎም ዝምልከቶም ኣካላት ብምትሕብባር ሓረስቶት ግልጋሎት ልቓሕ ዝረኽብሉ ኩነታት የመቻቹ፣

9. ኣብ ኢንቨስትመንት ሕርሻን ሃፍቲ ተፈጥሮን ንዝዋፈሩ ሰብ ሃፍቲ ድጋፍ ይህብ፣

10. ኣብ ልምዓት ሕርሻ ፅዕንቶ ክሕድሩ ዝኽእሉ ወድዓዊ ኩነታት ይከታተል፣ ስርዓት ቅድመ መጠንቀቕታን ቅድመ ምድላውን ይዝርግሕ፣

11. ኣብቲ ክልል ተላበድትን ተዛመትን ሕማም እንስሳን ዝራእትን ከምኡ'ውን ወራር ባልዕ ንምክልኻልን ንምቁፃፃርን ኣድላዪ ስጉምቲ ይወስድ፣

12. ስራሕቲ ልምዓት መስኖ ንኽጋፋሕ ስልቲታት ኣፈፃፅማ የዳሉ፣ የፈፅም፣

ተከተል ስትራተጂ ያወጣል፣ ሲፀድቅ ተግባራዊ ያደርጋል፣

3. በቢሮው ስር ያሉ የስራ ሂዶቶች፣ ኤጀንሲዎች በበላይነት ይመራል፣ ያስተባብራል፣ የስራ እቅዳቸውና በጀታቸው በመመርመር ለክልሉ መንግስት አቅርቦ ያስወስናል፣ ሲፈቀድ በተግባር ያውላል፣

4. ቀልጣፋ፣ ቀጣይነት ያላቸውና ቆጣቢ የሆኑ የግብርና ገጠር ልማት ተግባራት እንዲስፋፉ ያደርጋል፣

5. የምግብ ዋስትና ፕሮግራሞች ይመራል፣ ያስተባብራል፣

6. ለአርሶ አደሩ የሚሰጡ የግብርና ምርምርና ኤክስቴንሽን አገልግሎቶች እንዲስፋፉ ይመራል፣ ያበረታታል፣

7. የሚመለከታቸውን አካላት በማስተባበር ግብርናና የገጠር መሰረተ ልማት እንዲስፋፋ ሆኔታዎች ያመቻቻል፣

8. አግባብነት ካላቸው የሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር አርሶ አደሩ የብድር አገልግሎት የሚያገኝበትን ሁኔታ ያመቻቻል፣

9. በግብርናና የተፈጥሮ ሃብት ኢንቨስትመንት ለሚሰማሩ ባለ ሃብቶች ድጋፍ ይሰጣል፣

10. በግብርና ልማት ጫና ሊያሳድሩ የሚችሉ ሁኔታዎችን ይከታተላል፣ የቅድሚያ ማስጠንቀቅያና ቅድመ ዝግጁነት ስርዓት ይዘረጋል፣

11. በክልሉ የወረረሽኝና ተዛማች የእንስሳትና አዝርእት በሽታዎችና ፀረ ሰብል ጥቃቶች ለመከላከልና ለመቆጣጠር አስፈላጊ እርምጃ ይወስዳል፣

12. የመስኖ ልማት ስራ እንዲስፋፋ የአፈፃፀም ስልቶች ያዘጋጃል፣ ያስፈፅማል፣

www.abyssinialaw.com

13. ልምዓት ሕርሻ ንምቅልጣፍን ናይ ገጠር ቴክኖሎጂ ንምምሕያሽን ዝሕግዙ መሰልጠኒ ትካላትን ማእኸላትን የጣይሽ፣ ይመርሕ፣

14. ብምርምር ዝተረኸቡ ሓደሽቲ ናይ ሕርሻ ቴክኖሎጂታት የቕርብ፣ የላምድ፣ ፕሮቶታይፕ የፍሪ፣ ነቲ ቴክኖሎጂ ብስፍሓት ንዘፍርዩ ይዝርግሕ፣

15. ፕሮግራም ሰፊራ ንምፍፃም ዘኽእሉ ስትራተጂታትን ስልቲታትን የዳሉ፣ የተግብር፣

16. ኣብ ትሕቲ እቲ ቢሮ ንዝተወደባ ኤጀንሲታትን ከይዲ ስራሕትን ኩለን ዕላመአን ንምዕዋት ዘኽእል ናይ ምፍፃም ዓቕሚ ምዕባይ ፕሮግራማት የተኣታቱ፣ ተግባራውነቱ ይከታተል፣

17. ኣብቲ ክልል ንዝተኣታተው ፓኬጃት መተግበሪ ዘድልዩ እታወታት ሕርሻን ልቓሓትን ብዝድለ ዕሬት፣ ዓቐንን ሰለጤንን ናብ ሓረስታይ የቕርብ፣ ፍርያት ሕርሻ ናይ ውሽጥን ወፃእን ዓዲ ዕዳጋ መሰረት ዝገበረ ክኸውን ዝኽእለሉ ኩነታት የመቻቹ፣ ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣

18. ናይቲ ክልል ሃፍቲ ተፈጥሮ ብግቡእ ንኽዕቀብ፣ ክለምዕን ኣጠቓቕምኡ ክመሓይሽን ዝሕግዝ ፖሊሲን ስትራተጅን የዳሉ፣ ምስ ፀደቐ ኣብ ተግባር ክውዕል ይገብር፣ ተግባራውነቶም ይከታተል፡ ይቆፃፀር፣

19. ፍትሓዊ ምምሕዳርን ኣጠቓቕማ መሬት ክህሉ ዘኽእሉ ፖሊሲን ስትራተጂን የዳሉ፡፡ ምስ ፀደቐ ኣብ ተግባር ክውዕሉ ይገብር፣ ተግባራውነቶም ይከታተልን ይቆፃፀርን፣

20. ሕብረተሰብ ዘይተበከለን ዘይተመረዘን ከባቢ ንኽህልዎን ካብዚ ተጠቃሚ ንኽኾውንን ዘኽእሎ ፖሊሲን ስትራተጂን የዳሉ፡፡ ምስፀደቐ ኣብ ተግባር ክውዕሉ ይገብር፣

13. የግብርና ልማትን ለማቀላጠፍና የገጠር ቴክኖሎጂ ለማሻሻል የሚረዱ የማስልጠኛ ተቋማትና ማእከላት ያቋቁማል ይመራል፣

14. በምርምር የተገኙ አዳዲስ የግብርና ቴክኖሎጂዎች ያቀርባል፣ ያላምዳል፣ ፕሮቶ ታይፕ ያፈራል፣ ቴክኖሎጂውን በስፋት ለሚያፈሩ ይዘረጋል፣

15. የሰፈራ ፕሮግራምን ማስፈፀም የሚያስችሉ ስትራተጂዎችና ሰልቶች ይነድፋል፣ ይተገብራል፣

16. በቢሮው ስር ለተደራጁ ኤጀንሲዎችና የስራ ሂደቶች አለማቸውን ለማሳካት የሚያስችል የማስፈፀም አቅም ግንባታ ፕሮግራም ይቀርፃል፣ ተግባራዊነታቸውን ይከታተላል፣

17. በክልሉ ለሚተገበሩ ፓኬጆች መተግበርያ የሚያስፈልጉ የግብርና ግብኣቶችና ብድሮች በጥራት፣ በሚፈለገው መጠንና ጊዜ ለአርሶ አደሩ ያቀርባል፣ የግብርና ምርት የውስጥና ውጪ አገር ገበያ መሰረት ያደረገ እንዲሆን የሚሆንበት ሁኔታ ያመቻቻል፣ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣

18. የክልሉ የተፈጥሮ ሃብት እንዲለማ፣ እንዲታቀብና አጠቃቀሙ እንዲሻሻል የሚያግዝ ፖሊሲና ስትራተጂ ያዘጋጃል፣ ሲፀድቅ በተግባር ያውላል፣ ተግባራዊነቱ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣

19. ፍትሃዊ የመሬት አጠቃቀምና አስተዳደር እንዲኖር የሚያስችል ፖሊሲና ስትራተጂ ያዘጋጃል፡፡ ሲፀድቅ በተግባር ያውላል፣ ተግባራዊነቱ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣

20. ህብረተሰብ ያልተበከለና ያልተበረዘ አከባቢ እንዲኖረውና ከዚህ ተጠቃሚ እንዲሆን የሚያስችል ፖሊሲና ስትራተጂ ያዘጋጃል፡፡ ሲፀድቅ በተግባር እንዲውል ያደርጋል፣

www.abyssinialaw.com

ተግባራውነቶም ይከታተልን ይቆፃፀርን፣

21. ንደቂ ኣንስትዮን መናእሰይ መሰረት ዝገበረ ናይ ሕርሻ ፓኬጃት ብፖሊሲ ደረጃ ይቐርፅ ንተግባራውነቱ ይከታተል፣

22. ናብ ዕዳጋ ዝቐርቡ እታወታት ከም ማዳበሪያ ፍሪያት ሕርሻ ብቕዓት የረጋግፅ፣ ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣

11. ቢሮ ልምዓት ከተማ፣ ንግድን ኢንዱስትርን

1. ሃገራዊ ፖሊስን ስትራተጂን ልምዓት ከተማ፣ ንግድን ኢንዱስትርን ኣብ ክልሉ የፍፅም፣ ነዚ መሰረት ጌሩ ኣብ ክልሉ ፖሊስን ስትራተጅን ይቐርፅ፣ እንትፀድቀሉ የተግብር፣
2. ስራሕ ልምዓት ከተማ ብተሳትፎ ህዝቢ ክካየድ ይገብር፣
3. ኩለመዳዊ ዕብየትን ልምዓትን ከተማ ንምቅልጣፍ መፅናዕትን ምርምርን የካይድ፣
4. ንምዕባለን ንግልጋሎት ምዋንኻርን ከተማ ዝሕግዝ መደብ ስልጠና ኣዳልዩ ክስልጥኑ ይገብር፣
5. ብፌደራል፣ ብክልል መንግስትን ገባሪ ሰናይ ትካላትን ደገፍ ንዝካየድ ፕሮጀክት መፅናዕቲ የካይድ፣ ተግባራውነቱ ይከታተል፣
6. ከተማታት ተኣሳሲረንን ተደጋጊፈንን ቅልጡፍ ምዕባለ ንከረጋግፃ የተባብዕ፣ ምችው ባይታ ይፈጥር፣
7. ብመፅናዕቲ ተደጊፉ ደቀቕትን ኣናእሽተይን ትካላት ኣብ ከተማታትን ዕሽል ከተማታትን የጣይሽ፣ ነተን ዝፀንሓን ሓደሽቲ ዝተጣየሻን ኩለ-መዳያዊ ደገፍ ይህብ፣ የጠናኽር፣
8. ኣጠቓቕማን ኣማሓድራን መሬት ከተማ፣ ስራሕ ንግድን ኢንቨስትመንትን ከምኡ'ውን ከተማታት ዝህብዎም ግልጋሎታት ዘሳልጡ ስርዓት ኣታሓሕዛ መረዳእታ ንክህሉ አሰራርሓ

ለተግባራዊነቱ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣

21. ሴቶችና ወጣቶችን መሰረት ያደረጉ ፓኬጆች በፖሊሲ ደረጃ ይቀርፃል፣ ሲፀድቁ ለተግባራዊነቱ ይከታተላል፣

22. ወደ ገበያ የሚቀርቡ ግብኣቶች እንደ ማዳበሪያና የእርሻ ውጤቶች ብቃት ያረጋግጣል፣ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣

11. የከተማ ልማት፣ ንግድና ኢንዱስትሪ ቢሮ

1. የሃገሪቱን የከተማ፣ ንግድና ኢንዱስትሪ ልማት ፖሊሲና ስትራተጂ ያስፈፅማል፣ ይህን መሰረት በማድረግ በክልሉ ፖሊስና ስትራተጂ ይቀርፃል፣ ሲፀድቅ ይተገብራል፣
2. የከተማ ልማት ስራ በህዝብ ተሳትፎ እንዲካሄድ ያደርጋል፣
3. ሁሉም አቀፍ የከተማ ዕድገትና ልማት ለማፋጠን ጥናትና ምርምር ያካሂዳል፣
4. የከተማች ዕድገት የአገልግሎት ጥንካሬ የሚያግዝ ስልጠና ፕሮግራም አዘጋጅቶ እንዲሰለጥኑ ያደርጋል፣
5. በፌደራል፣ በክልል መንግስትና በጎ አድራጊ ተቋም ድጋፍ ለሚካሄድ ፕሮጀክት ጥናት ያካሂዳል፣ ተግባራዊነቱ ይከታተላል፣
6. ከተሞች ተሳስረውና ተደጋግፈው ፈጣን እድገት እንዲያረጋግጡ ያበረታታል፣ ምቹ ሁኔታ ይፈጥራል፣
7. በጥናት የተደገፈ አነስተኛና ጥቃቅን ተቋማት በከተሞችና ታዳጊ ከተሞች ያቋቁማል፣ ለቆዩትና አዲስ ለተቋቋሙት ሁለ-ገብ ድጋፍ ይሰጣል፣ ያጠናክራል፣
8. የከተማ መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም የንግድ ኢንቨስትመንትና እንዲሁም በከተማ የሚሰጡዋቸው አገልግሎቶች የሚያፋጥን የመረጃ አያያዝ ስርዓት እንዲኖር አሰራር

www.abyssinialaw.com

የተኣታቱ፣ ኣፈፃፀምኡ ይከታተል፣

9. ልምዓት መሬት ከተማ ንምርግጋፅ ዘኽእል ኣሰራርሓ የውፅእ፣ የፈፅም፣ ክፍፀም ይገብር፣

10. ዓቕሚ ከተማ ንምዕባይ ናይ ኣመራርሓን ኣወዳድባን ስርዓት የነፅር፣ ብቴክኒክን ኣዋሃህባ ግልጋሎትን ይከታተል፣ ንተግባራውነቱ ይሰርሕ፣

11. ብመሰረት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ዘውፅኦ መምርሒ ንኢንቨስትመንት፣ ንመንበርን ማሕበራዊ ግልጋሎትን ዝውዕል መሬት ክዳሎ ክለምዕ ክዕደል፣ ይገብርን ይከታተልን

12. ዕድልን ሃፍተኻትን ኢንቨስትመንት እዚ ክልል ኣመልኪቱ መፅናዕቲ የካይድ፣ ክካየድ ይገብር፣ ይትንትን፣ የፋልጥ፣ ልምዓታዊ ብዓል ሃፍቲ ብምትብባዕ ኢንቨስትመንት ይድግፍ፣

13. ስራሕቲ ኢንቨስትመንት ፍቓድ ይህብ፣ ይከታተል፣ ይመርሕ፣ የተባብዕ፣ የተሓባብር፣ ንምስፍሕፍሑ ምችው ባይታ ይፈጥር፣

14. ብመሰረት ሕጊ ኢንቨስትመንት ዘይሰርሕ ትካልን ብዓል ሃብትን ሕጋዊ ስጉምቲ ይወስድ፣ ክውሰድ ይገብር፣

15. ኣብዚ ክልል ፍትሓውን ሕጋውን ስርዓት ንግዲ ክረጋገፅ ይገብር፣

16. መዝገብ ንግዲ የዳሉ፣ የማሓድር፣

17. ስልጣኑ መሰረት ጌሩ ምዝገባ ንግዲ ውልቀ ነጋዳይን ማሕበርን የካየድ፣ ብቕዓት ትካላዊ ንግዲ የረጋግፅ፣ ፍቓድ ይህብ፣ የሕድስ፣ ይስርዝ፣ ሕጋዊ ስጉምቲ ይውሰድ፣ ይዕሽግ፣ ናብ ሕጊ የቕርብ፣

18. ንኣብያተ ምኽሪ ማሕበራት ንግዲ፣ ዘርፌ ንግድን ንካልኦት ዘርፌ ማሕበራትን ደገፍ

ይዘረጋል፣ አፈፃፀሙ ይከታተላል፣

9. የከተማ መሬት ልማት ለማረጋገጥ የሚያስችል አሰራር ያወጣል፣ ያስፈፅማል፣ እንዲፈፀም ያደርጋል፣

10. የከተሞች አቅም ለማሳደግ የአመራር፣ የአደረጃጀት ስርዓት ይቀይሳል፣ በቴክኒክ በአገልግሎት አሰጣጥ ይከታተላል፣ ለተግባራዊነቱ ይሰራል፣

11. በክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚወጣው መመርያ መሰረት ለኢንቨስትመንት ለመኖርያና ለማህበራዊ አገልግሎት የሚውል መሬት እንዲዘጋጅ፣ እንዲለማ፣ እንዲታደል ያደርጋል ይከታተላል

12. የክልሉ እምቅ የኢንቨስትመንት ሃብትና ዕድል አስመልክቶ ጥናት ያካሂዳል፣ እንዲካሄድ ያደርጋል፣ ይተነትናል፣ ያስተዋውቃል፣ ልማታዊ ባለሃብት በማበረታታት ኢንቨስትመንት ይደግፋል፣

13. ለኢንቨስትመንት ስራዎች ፍቃድ ይሰጣል፣ ይከታተላል፣ ይመራል፣ ያበረታታል፣ እንዲስተባበርና እንዲስፋፋ አመቺ ሁኔታ ይፈጥራል፣

14. በኢንቨስትመንት ሕግ መሰረት የማይሰራ ባለሃብት ሕጋዊ እርምጃ ይወሰዳል፣ እንዲወሰድ ያደርጋል፣

15. በዚሁ ክልል ፍትሓዊና ሕጋዊ የንግድ ስርዓት እንዲረጋገጥ ያደርጋል፣

16. የንግድ መዝገብ ያዘጋጃል፣ ያስተዳድራል፣

17. ስልጣኑ መሰረት በማድረግ የግል ነጋዴና ማሕበር ምዝገባ ያካሂዳል፣ የንግድ ተቋም ብቃት ያረጋግጣል፣ ፍቃድ ይሰጣል፣ ያድሳል፣ ይሰርዛል፣ ሕጋዊ እርምጃ ይወስዳል፣ ያሽጋል፣ ወደ ሕግ ያቀርባል፣

18. ለንግድ ማሕበራት እና የንግድ ዘርፍ ምክርቤቶችና ለሌሎች ማሕበራት ድጋፍ

www.abyssinialaw.com

ይህብ፣ የጠናኽር፣

19. ንግዲ ዝምልከት ኣሰራርሓን ኣፈፃፅማን ኣፅኒዑ የውፅእ፣ የተግብር፣

20. ማሽነሪታት ፋብሪካ ብመትሓጃ ውሕስና ይምዝግብ፣ ክራይ ውዕል መሳርሕታት ህንፃ ኣረጋጊፁ ይምዝግብ፣ ንዝህቦ ግልጋሎት ግቡእ ክፍሊት ይእክብ፣

21. ሕጋዊ ኣፍልጦን ብርኪ ዕብየትን ከተማታት ይምርምር፣

22. ከተማታት ቤት ማዘጋጃ ከጣይሻ ኣፍልጦ ይህብ፣ ማእኸላት ገዐር የንፅር፣

23. ብመሰረት ዝወፀ ስርዓት ፖሊስን ፕላንን ከተማታት ይዓብያ ምህላወን የረጋገፅ፣

24. ስራሕቲ ቅየሳ የካይድ፣ መሰረታዊ ካርታን ፕላንን ከተማ የዳሉ፣ ክዳሎ ይገብር፣ ግልጋሎት ምህንድስና ይህብ፣ ክውሃብ ይገብር፣

25. ንፕላን ከተማ ዘዳሉ ብዓል ሞያ ፍቓድ ይህብ፣

26. ብከተማታት ይኹን ብውልቀ ኣማኸርቲ ዝዳሎ ፕላን ከተማ ሕጋውነቱ ይምርምር፣ የረጋግፅ፣

27. ከተማታት ትግራይ ምስ ኣብ ውሽጢ ዓዲ ይኹን ወፃኢ ዘለዋ ከተማታት ምሕዝነት ዝፈጥራሉ ኩነታት የማቻቼ፣ ተግባራውነቱ ይከታተል፣

28. ፅሬትን ፅባቐን ከተማ ንምሕላው ዘኽእል ኣሰራርሓ፣ መምርሒ፣ ማንዋልን መዐቀንን የውፅእ፣ ንተግባራውነቱ ይከታተል፣

29. ደቂ ኣንስትዮ ኣብ ኩለመዳያዊ ስራሕቲ ልምዓት ከተማ ተጠቐምቲ ዝኾናሉ ስርዓት ይዝርግሕ ይከታተል

12. ቢሮ ትምህርቲ

1. ብመሰረት ሃገራዊን ክልላዊን ፖሊሲ

ይሰጣል፣ ያጠናክራል፣

19. የከተማ ንግድ የሚመለከት አሰራርና አፈፃፀም አዋንቶ ያወጣል፣ ይተግብራል፣

20. የፋብሪካ ማሽነሪዎች በዋስትና መያዣ ይመዘግባል፣የህንፃ መሳሪያዎች የክራይ ውል አረጋግጦ ይመዘግባል፣ ለሚሰጠው አገልግሎት ተገቢው ክፍያ ይሰበስባል፣

21. የከተሞች ህጋዊ እውቅናና የደረጃ እድገት ይመረምራል፣ ይወስናል፣

22. ከተሞች ማዘጋጃቤት እንዲያቋቁሙ እውቅና ይሰጣል፣ የገጠር ማእከላት ይለያል፣

23. ከተሞች በወጣው ፖሊስና የከተማ ፕላን እያደጉ መሆናቸውን ያረጋግጣል፣

24. የቅየሳ ስራዎች ያካሂዳል፣ መሰረታዊ የከተማ ፕላንና ካርታ ያዘጋጃል፣ እንዲዘጋጅ ያደርጋል፣ የምህንድስና አገልግሎት ይሰጣል፣ እንዲሰጥ ያደርጋል፣

25. የከተማ ፕላን ለሚያዘጋጅ ባለሞያ ፍቃድ ይሰጣል፣

26. በከተሞች ሆነ በግል አማካሪዎች የሚዘጋጁ የከተሞች ፕላን ህጋዊነቱ ይመረምራል፣ ያረጋግጣል፣

27. የትግራይ ከተሞች በአገር ውስጥ እና በውጭ ያሉ ከተሞች ጓደኝነት የሚመሰሩትበት ሁኔታ ያመቻቻል፣ ተግባራዊነቱ ይከታተላል፣

28. የከተሞች ፅዳትና ውበት ለመጠበቅ የሚያስችል አሰራር፣ መመሪያ፣ ማንዋልና መመዘኛ ያወጣል፣ ለተግባራዊነቱ ይከታተላል፣

29. ሴቶች በጠቃላይ የከተማ ልማት ስራዎች ተጠቃሚ የሚሆኑበት ስርአት ይዘረጋል፣ ይከታተላል

12. የትምህርት ቢሮ

1. ሃገራዊና ክልላዊ የትምህርትና ስልጠና

www.abyssinialaw.com

ትምህርትን ስልጠናን ናይዚ ክልል ትልምን ፕሮግራምን ትምህርትን ስልጠናን የዳሉ፣ ምስፀደቐ ይትግብር፣ የተግብር፣

2. ብመሰረት ሕጊ ፋይናንስ እዚ ክልል በጀቱን ንብረቱን የመሓድር፣

3. ዕድሚኡ ንትምህርቲ ዝበፅሖ ኩሉ ናይ ትምህርቲ ዕድል ዝረኽብሉ ሜላ ይሕንፅፅ፣ ግልጋሎት ትምህርቲ ፍትሓዊ ብዝኾነ መልክዑ ምብፅሑ የረጋግፅ፣

4. ብመሰረት ሃገራዊ ፖሊሲ ትምህርትን ስልጠናን ደረጃ ዕሬት መሰረት ብምግባር ምድላውን ምትግባርን፣ ኣፀደ ህፃናትን ቀዳማይ ብርኪ ትምህርቲ ፍሉይ ትምህርቲ ንኣባፅሕን ብዝተፈላለየ ኣገባብ ክሳተፉ ብምግባር የዳሉ፣ ይግምግም፣ የፅንዕ፣ ኣብ ስራሕ ምውዓሉ ይከታተል፣

5. ንኣፈፃፅማ ዘይስሩዕ ትምህርትን ተግባራዊ ትምህርትን ንወረዳታት ይከታተል፣ ዕርየቱ ዝተሓለወ ትምህርቲ ቀዳማይን ካልኣይን ብርኪ ፍትሓዊነቱ ሓልዩ ናብ ኩሉም ምዝርግሑ የረጋግፅ፣

6. ዝዳለዉን ዝትግበርን ትምህርቲ ሰለጤኑን ዕሬየቱን ዝሓለወ ምዃኑ ይከታተል፣ ይግምግም፣ ይቆፃፀርን የረጋግፅን፣

7. እቲ ዝዋሃብ ትምህርቲ ዕርየቱ ዝሓለወ ምዃኑ ዘረጋግፅ ኣሰራርሓ የውፅእ፡፡ ዝርዝሩ ብዝወፅእ መምርሒ ይውሰን፣

8. ኣብዚ ክልል ብሰብ ውልቀ ሃብቲ ንዝጣየሹ ኣፀደ ህፃናት፣ ቀዳማይን ካልኣይን ብርኪ ኣብያተ ትምህርቲ መመዘኒ ብቕዓት የነፅር፣ ብቕዓት መረጋገፂ ምስክር ወረቐት ይህብ፣ ዕሬት ይቆፃፀር፣ ኣድላይ ድጋፍ ይህብ፣

9. ኣብ ምድላውን ትግበራን ትምህርቲ ኣድላይ ዝኾነ ቀረብ እታዎት ትምህርትን ብእኹልን

ፖሊሲ መሰረት በማድረግ የክልሉ ትምህርትና ስልጠና ዕቅድና ፕሮግራም ያዘጋጃል፣ ሲፀድቅ ይተገብራል እንዲተገበር ያደርጋል፣

2. በክልሉ የፋይናንስ ሕግ መሰረት በጀቱንና ንብረቱን ያስተዳድራል፣

3. ዕድሜው ለትምህርት የደረሰ ሁሉ የትምህርት ዕድል የሚያገኝበት ዘዴ ይቀይሳል፣ የትምህርት አገልግሎት ፍትሃዊ በሆነ መንገድ መዳረሱን ያረጋግጣል፣

4. የአገሪቱ የትምህርትን ስልጠና ፖሊሲና የጥራት ደረጃ መሰረት በማድረግ አፀደ ህፃናት፣ የአንደኛ ደረጃ እና የጎልማሶች ትምህርት ዝግጅት እና ትግበራ በተለያየ አገባብ ተገልጋዮች እንዲሳተፉ በማድረግ ያዘጋጀል፣ ጥናት ያካሂዳል፣ ይገመግማል ስራ ላይ መዋሉ ይከታተላል፣

5. ለአፈፃፀም መደበኛ ያልሆነ ትምህርትና ተግባራዊ ትምህርት ለትልቆች ለወረዳዎች ድጋፍ ይሰጣል፣ ጥራቱ የጠበቀ የአንደኛና ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ለሁሉም ፍትሃዊ በሆነ መንገድ መዘርጋቱን ያረጋግጣል፣

6. የሚዘጋጀውና የሚተገበረው ትምህርት ቀልጣፋነቱን ጥራቱ የጠበቀ መሆኑ ይከታተላል፣ ይገመግማል፣ ይቆጣጠራል፣ ያረጋግጣል፡፡

7. የሚሰጠው ትምህርት ጥራቱ የጠበቀ መሆኑ የሚያረጋግጥ አሰራር ያወጣል፡፡ ዝርዝሩ በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፣

8. በክልሉ የግል ባለሃብቶች የሚቋቋሙት የአፀደ ህፃናት፣ አንደኛና ሁለተኛ ደረጃ ትምህርት ቤቶች የብቃት መመዘኛ መስፈርት ያወጣል፣ የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ይሰጣል፣ ጥራት ይቆጣጠራል፣ አስፈላጊ ድጋፍ ይሰጣል፣

9. ለትምህርት ዝግጅትና ትግበራ አስፈላጊ የሆነ የትምህርት አቅርቦትና ግብኣት በበቂና

www.abyssinialaw.com

ብዝድለ መጠንን ምብፅሑ ይከታተል፣ ይግምግም፣ ይቆፃፀር፣ የረጋግፅ፣

10. መምህራንን ሰብ ሞያ ትምህርትን የሰልጥን፣ ክስልጥኑ ይገብር፣ ሞይኦም ብተኸታታሊ ስልጠና ዘዕብየሉ መንገዲ ይሕንፅፅ፣ ይትግብር፣

11. ፅሬት ትምህርቲ ንምምሕያሽ ዝሕግዝ ቴክኖሎጂ የስፋሕፍሕ፣ የማዕብል፣

12. ብሃገር ለኸ ዝዳለዉ ፈተና ተኸታቲሉ ኣብዚ ክልል የፍፅም፣ ብብርኪ ክልል ዝውሃብ ፈተና የዳሉ፣ መረጋገፂ ብቕዓት ምስክር ወረቐት ይህብ፣

13. ብብርኪ ትምህርቲ ዝዋሃብ ፈተና በቲ ዝተቐመጠ ስታንዳርድ ምኻኑ ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣ ይግምግም፣

14. ብብርኪ ክልል ዝውሃብ ፈተና ሃገራዊ ስታንዳርድ ዘማልእ ምኻኑ የረጋግፅ፣

15. ኣብ ሕድ ሕድ ብርኪ ትምህርቲ ዘሎ ቅበላ ትምህርቲ ይከታተል፣ የረጋግፅ፣ ይቆፃፀር፣

16. ንደቂ ኣንስትዮ፣ ህፃናት፣ ኣካል ጉድኣትን ብሄረሰባትን ኣብ ትምህርትን ስልጠናን ክግበር ዝግብኦ ፍሉይ ሓገዝ ኣመልኪቱ ፕሮግራም የዳሉ፣ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል፣ ዝርዝር ኣሰራርሕኡ ብዝወፅእ መምርሒ ይውሰን፣

17. ፅሬት ትምህርቲ ኣብ ምርግጋፅን ኣብ ምምሕዳር ኣብያተ ትምህርትን ህዝቢ ንጡፍ ተሳትፎ ንክሕልዎ ይገብር፡፡

18. መንግስታዊ ኮሌጃት መሰልጠኒ መምህራን የማሓድር፣ ይመርሕ፣ ይከታተል

13. ቢሮ ሓለዋ ጥዕና

1. ሃገራዊ ፖሊስን ስትራተጅን ጥዕና መሰረት ብምግባር ምስ ክልላዊ ኩነታት ብምዝማድ ተግባራዊ ይገብር፣

በተፈላገው መጠን መድረሱ ይከታተላል፣ ይገመግማል፣ ይቆጣጠራል፣ ያረጋግጣል፣

10. መምህራንና የትምህርት ባለሙያዎች ያሰለጥናል፣ እንዲሰለጥኑ ያደርጋል፣ ሙያቸውን በተከታታይ ስልጠና የሚያሳድጉበት መንገድ ይቀይሳል፣ ይተገብራል፣

11. የትምህርት ጥራት ለማሻሻል የሚያግዝ ቴክኖሎጂ ያስፋፋል፣ ያሳድጋል፣

12. በአገር አቀፍ ደረጃ የሚዘጋጅ ፈተና ተከታትሎ ያስፈፅማል፣ በክልል ደረጃ የሚሰጥ ፈተና ያዘጋጃል፣ የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ይሰጣል፣

13. በየትምህርቱ ደረጃ የሚሰጥ ፈተና በተቀመጠው ስታንዳርድ መሆኑን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣ ይገመግማል፣

14. በክልል ደረጃ የሚሰጥ ፈተና ሃገራዊ ስታንዳርድ የሚያሟላ መሆኑን ያረጋግጣል፣

15. በያንዳንዱ የትምህርት እርከን ያለው የትምህርት ቅበላ ይከታተላል፣ ያረጋግጣል፣ ይቆጣጠራል፣

16. ለሴቶች፣ ህፃናት፣ አካል ጉዳተኞች እና ብሄረሰቦች በትምህርትና ስልጠና ሊደረግ የሚገባው ልዩ ድጋፍ በተመለከተ ፕሮግራም ያዘጋጃል፣ አፈፃፀሙን ይከታተላል፣ ዝርዝር አሰራሩ በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፣

17. የትምህርት ጥራት በማረጋገጥና ትምህርት ቤቶች በማስተዳደር ህዝቡ ንቁ ተሳትፎ እንዲኖረው ያደርጋል፡፡

18. መንግስታዊ የመምህራን ማሰልጠኛ ኮሌጆች ያስተዳድራል፣ ይመራል፣ ይከታተላል

13. የጤና ጥበቃ ቢሮ

1. ሃገራው የጤና ፖሊሲና ስትራተጂ መሰረት በማድረግ በክልሉ ነባራዊ ሁኔታ በማዛመድ ተግባራዊ ያደርጋል፣

www.abyssinialaw.com

2. ጥዕና ዝምልከቱ ፖሊሲ ሓሳባትን ሕግታትን የመንጭው፣ ምስፀደቑ ኣብ ስራሕ የውዕል፣ ክውዕሉ ይገብር፣
3. ጥዕና ብዝምልከት ዝወፁ ሕግታት፣ ደንብታትን መምርሒታተን ኣብ ተግባር የውዕል፣ ክውዕሉ ይገብር፣ ውፅኢታዊ ኣፈፃፅማ ንክህልዎም ንሰራሕተኛታትን ሰብ ብፅሒትን የሰልጥን፣ ተግባራዊ ዝኾነሉ መስርሓትን ውዳበታትን ይፈጥር፣ ዓቕሚ ይሃንፅ
4. ኣብ ውሽጢ እዚ ክልል ዝተጣየሹን ዝጣየሹን መንግስታዊ ትካላት ጥዕና የመሓድር፣ ይመርሕ፣ የተሓባብር፣ ትካል ምርምር ጥዕና የጣይሽ፣ ይመርሕ፣
5. ብርኪ ኣዋሃህባ ግልጋሎት ጥዕና የውፅእ፣ ብሰብ ሙያ ጥዕና ይትግበር ምህላው ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣
6. ብሰብ ሃፍቲ ወይ ሰብ ሞያ ንዝጣየሹ ውልቀ ትካል ጥዕና ንብርኩም ዝምጥን ፍቓድ ይህብ፣ ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣ ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ይእግድ፣ ይስርዝ፣
7. መስርሕ ምትብባዕን ተሓታትነትን ብምዝርጋሕ ይሸልም፣ ይቐፅዕ፣
8. ፈዋስነቶም ዝተረጋገፀ ባህላዊ መድሓኒታትን ሜላታት ሕክምናን ኣብ ግልጋሎት ህዝቢ ንክውዕሉ መፅናዕቲ የካየድ፣ ንተግባራዊነቱ ይንቀሳቐስ፣
9. ተላበድትን ተመሓላለፍትን ሕማማት ንምጥፋእ፣ ምትሕልላፍ ንምቁፅፃርን ዝርገሐኦም ኣፅርዩ ንምንካይን ብዝተወደበ ምንቅስቓስ ህዝብን ኩለመዳያዊ ኢድ ኣእታውነትን ሳይንስን ቴክኖሎጅን ብምጥቃም ጥዕና ሕብረተሰብ የረጋግፅ፣
10. ህዝቢ ትግራይ ኣብ ዋኒን ጥዕንኡ ወናንን ወሳንን ንክኸውን ኣብ ኣመጋግባ፣ ከባብያዊ ፅሬት፣ ምጣነ ስድራ፣ ክንክን ኣዴታትን

2. ጤናን በተመለከተ የፖሊሲ ሓሳቦችና ህጎች ያመነጫል፣ ሲፀድቅለት ስራ ላይ ያውላል፣ እንዲውል ያደርጋል፣
3. ጤናን በተመለከተ የወጡ ህጎች፣ ደንቦችና መመሪያዎች ተግባር ላይ ያውላል እንዲውሉ ያደርጋል፣ ውጤታማ አፈፃፀም እንዲኖራቸው ለሰራተኞችና ባለድርሻዎች ያሰለጥናል፣ ተግባራዊ የሚሆኑበት አደረጃጀትና ስርዓት ይፈጥራል፣ አቅም ይገነባል
4. በክልሉ ውስጥ ለተቋቋሙና ለሚቋቋሙ የመንግስት የጤና ተቋማት ያስተዳድራል፣ ይመራል፣ ያስተባብራል፣ የጤና የምርምር ተቋም ያቋቁማል፣
5. የጤና አገልግሎት ስታንዳርድ ያወጣል፣ በጤና ባለሞያዎች እየተተገበረ መሆኑን ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣
6. በባለሃብቶች ወይም ባለሞያዎች ለሚቋቋሙ የግል የጤና ተቋማት ለደረጃቸው የሚመጥን ፍቃድ ይሰጣል፣ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ያግዳል፣ ይሰርዛል፣
7. የተጠያቂነትና የማነቃቅያ ስርዓት በመዘርጋት ይሸልማል፣ ይቀጣል፣
8. ፈዋሽነታቸው የተረጋገጠ ባህላዊ መድሓኒቶችና የህክምና ዘዴዎች ለህዝብ አገልግሎት እንዲውሉ ጥናት ያካሂዳል፣ ለተግባራዊነቱ ይንቀሳቀሳል፣
9. ተላላፊና ተዛማች በሽታዎች ለማጥፋት፣ መተላለፍን ለማቋረጥና ስርጭታቸው በበለጠ ለመቀነስ በተደራጀ የህዝብ እንቅስቃሴና ሁለ ገብ የሳይንስና ቴክኖሎጂ ጣልቃ ገብነት በመጠቀም የህብረተሰቡ ጤና ያረጋግጣል፣
10. የትግራይ ህዝብ የጤናው ጉዳይ ባለቤትና ወሳኝ እንዲሆን በአመጋገብ፣ ከባቢያዊ ፅዳት፣ የወሊድ ምጣኔ ፣ የእናቶችና ህፃናት እንክብካቤ

www.abyssinialaw.com

ህፃውንትን ዝለዓለ ትኹረት ሂቡ ይንቀሳቐስ፣ ባህሪያዊ ለውጢ ዘረጋግፅ ብቁዕ ኣስተምህሮ ሓለዋ ጥዕና ይህብ፣

11. ጥዕና ሕብረተሰብ ንምጉልባት ምስ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ውዳበታት፣ ትካላትን ውልቀ ሰባትን ተሓጋጊዙ ይሰርሕ፣
12. መደባት ግልጋሎት ጥዕና ንምስላጥ ውሽጣዊን ግዳማውን ሃፍቲ የተኣኻኽብ፣ ብመሰረት ሕጊ ኣብ ስራሕ የውዕል፣
13. ህዝቢ ኣብ ኤች ኣይቪ ኤድስ ባህርያዊ ለውጢ ንኽምፅእ ዘኽእል ምስ መዳርግቲ ኣካላት ኮይኑ ይሰርሕ
14. ኣብ ሆስፒታላትን ጣብያታት ጥዕናን ን24 ሰዓት ግልጋሎት ጥዕና ዝውሃበሉ ስርዓት ይዝርግሕ፣ ንኣፈፃፅምኡ ይከታተል፣ ኣድላይ ስጉምቲ ይወስድ፡፡
15. መንግስታዊ ሆስፒታላት ይሰርሕ፣ ንኽሰርሑ ይውስን፣ ብናውትን ሓይሊ ሰብ ንክማልኡ ይገብር፣
16. ህዝቢ ንትካላት ጥዕና ወናኒ ዝኾነሉ ስርዓት የተኣታትው

14. ቢሮ ትልምን ፋይናንስን

1. ኣብ ሃገራዊ ማዕቀፍ ስትራተጂን ዝተመስረተ በዚ ክልል መንግስቲ ዝፍፀም ትልሚ ልምዓት ነዊሕ፣ ማእኸላይን ሓፂርን እዋን የዳሉ፣ ንኣፈፃፅምኡ ዝሕግዝ ናይ ፖሊሲ ሓሳብ የቕርብ፣ ምስ ፀደቐ የተግብር፣
2. ስርዓት ክትትልን ገምጋምን ይዝርግሕ፣ የተኣታቱ፣ ይድግፍ፣
3. ብኣካላት መንግስቲ እዚ ክልል ተዳልዮም ዝቐርቡ ዓመታዊ ትልምታት ልምዓት ዘድሊ ሕቶ በጀት መርሚሩ ምስ ጠቕላላ ዓመታዊ በጀት እዚ ክልል ኣወሃሂዱ ንቤት ምኽሪ ኣቕሪቡ የዕድቕ፣

ከፍተኛ ትኩረት ሰጥቶ ይንቀሳቀሳል፣ ባህሪያዊ ለውጥ የሚያረጋግጥ ብቁ የጤና አጠባበቅ ትምህርት ይሰጣል፣

11. የሕብረተሰቡ ጤና ለማጎልበት ከመንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች፣ ተቋማትና ግለሰቦች ተጋግዞ ይሰራል፣
12. የጤና አገልግሎት ፕሮግራሞች ለማቀላጠፍ ከውስጥና ከውጭ ሃብት ይሰበስባል፣ በህግ መሰረት በስራ ላይ ያውላል፣
13. ህዝብ በኤች አይቪ ኤድስ ባህርያዊ ለውጥ ለማምጣት የሚያስችል ስራ ከባለ ድርሻ አካላት ጋር ሆኖ ይሰራል
14. በሆስፒታሎችና ጤና ጣብያዎች የ24 ሰዓት የጤና አገልግሎት የሚሰጥበት ስርዓት ይዘረጋል፣ አፈፃፀሙ ይከታተላል፣ አስፈላጊውን እርምጃ ይወስዳል፡፡
15. መንግስታዊ ሆስፒታሎች ይሰራል፣ እንዲሰሩ ይወስናል፣ በንብረትና በሰው ሃይል እንዲሟሉ ያደርጋል፣
16. ህዝብ የጤና ማእከላት በሌለበት የሚሆንበት ስርአት ይዘረጋል

14. የፕላንና ፋይናንስ ቢሮ

1. በሃገራዊ የልማት ስትራተጂ ማዕቀፍ የተመሰረተ በክልሉ መንግስት የሚፈፀም የረጅም፣ መካከለኛ እና የአጭር ጊዜ የልማት እቅድ ያዘጋጃል፣ ለአፈፃፀሙ የሚረዳ የፖሊሲ ሓሳብ ያቀርባል፣ ሲፀድቅም ይተገብራል፣
2. የክትትል እና ግምገማ ሰርዓት ይዘረጋል፣ ያስፋፋል፣ ይደግፋል፣
3. በክልሉ የመንግስት አካሎች ተዘጋጅተው የሚቀርቡ አመታዊ የልማት እቅዶች የሚያስፈልጋቸው የበጀት ጥያቄ መርምሮ ከክልሉ አመታዊ ጠቅላላ በጀት አቀናጅቶ ለምክር ቤት አቅርቦ ያስፀድቃል፣

www.abyssinialaw.com

4. ምስ ዝምልከቶ ኣካላት መንግስቲ እዚ ክልል ብምትሕብባር ኣብ ነዊሕ፣ ማእኸላይን ሓጺርን እዋን ዝትግበሩ ዝተዋደዱ ፕሮግራማትን ፕሮጀክትታትን ክዳለዉ ይገብር፣ ድሕሪ ምፍቃዶም ተግባራውነቶም ይከታተል፣

5. ንትልሚ እዚ ክልል ዘድልዩ ስራሕቲ መፅናዕቲ ስነ-መሬታዊን እስታትስቲካዊ ስርዓት መፅናዕታዊ ሓበሬታ ይዝርገሕ፣ ተዛመድቲ መረዳእታታት ክተሓዙ ይገብር፣

6. ካብ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካላት ዝመፅእ ሓገዝን ልቓሕን ብምትሕብባር ምስ በጀት ትልሚ ልምዓት እዚ ክልል ተዋሃሂዱ ኣብ ስራሕ ንክውዕል የመቻቹ፣ የዋድድን ይከታተልን፣

7. ኣብዚ ክልል ዝራኣዩ ቁጠባውን ማሕበራውን ፀገማት ንምቅላል ብመሰረት ስምምዕነት ዝወፅእ ሓገዛት ብኣግባቡ ኣብ ስራሕ ክውዕል ይድግፍ፣ የተሓባብር፣ የመሓድር ተወሳኺ ሓገዝ ንክመፅእ ዝተፈላለዩ ፕሮጀክትታት ብምቅራፅን ክቐረፅ ብምግባርን ሓገዝ ክህቡ ንዝኽእሉ ትካላት የቕርብ፣

8. ኣካላት መንግስቲ እዚ ክልል ብመሰረት ፖሊሲታትን ሕግታት ፋይናንስን መንግስቲ እዚ ክልል ምስርሖም ይቆፃፀር፣

9. ኣፈፃፅማ ፊስካልን ፋይናንስን ስራሕ መንግስቲ እዚ ክልል ዘርኢ ዝርዝር መግለፂ ንርእሰ ምምሕዳር፣ ንቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ እዚ ክልል ብሕጊ ስልጣን ንዝተውሃቦም ኣካላትን ብእዋኑ የቕርብ፣

10. ኤጀንሲ ልምዓት እቶት እዚ ክልል ብመሰረት ሕጊ ዝተቐመጠሉ ስልጣንን ተግባርን ስራሕቱ ምፍፃሙ ይከታተል፣ ይግምግም፣ ኣንፈታት የቕምጥ፣

11. ስርዓት ኣተሓሕዛ ሒሳብ መንግስቲ እዚ ክልል ይሕንፅፅ፣ ንተግባራውነቱ ይድግፍ፣ ስርዓት

4. ከሚመለከታቸው የክልሉ መንግስት አካሎች በመተባበር በረጅም፣ በመካከለኛ እና በአጭር ጊዜ የሚሰሩ የተቀናጁ ፕሮጀክቶችና ፕሮግራሞች እንዲዘጋጁ ያደርጋል፣ ከተፈቀዱ በኋላም ተግባራዊ መሆናቸው ይከታተላል፣

5. ለክልሉ ዕቅድ ስራዎች የሚያስፈልጉ የስነ-መሬትና እስታትስቲካዊ የጥናት መረጃ ስርዓት ይዘረጋል፣ ተዛማጅ መረጃዎች እንዲያዙ ያደርጋል፣

6. ከመንግስታዊና መንግስታዊ ካልሆኑ ድርጅቶች የሚገኝ እርዳታና ብድር በማስተባበር በክልሉ የልማት በጀት እቅድ ተጣጥሞ በስራ እንዲውል ያመቻቻል፣ ያቀናጃል፣ ይከታተላል፣

7. በክልሉ የሚታዩ ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ችግሮች ለማቃለል በስምምነት መሰረት ለሚመጡ እርዳታዎች በስራ ላይ እንዲውሉ ድጋፍ ይሰጣል፣ ያስተባብራል፣ ያስተዳድራል፣ ተጨማሪ እርዳታዎች እንዲመጡ የተለያዩ ፕሮጀክቶች በመቅረፅና እንዲቀረፅ በማድረግ እርዳታ ለሚሰጡ ድርጅቶች ያቀርባል፣

8. የክልሉ የመንግስት አካሎች የክልሉ መንግስት የፋይናንስ ፖሊሲዎች እና ሕጎች መሰረት በማድረግ መስራታቸው ይቆጣጠራል፣

9. የክልሉ መንግስት የፊስካል እና የፋይናንስ የስራ አፈፃፀም የሚያሳይ ዝርዝር መግለጫ ለርእሰ መስተዳድሩ፣ ለክልሉ የስራ አስፈፃሚ ምክርቤትና በሕግ ስልጣን ለተሰጣቸው አካላት በወቅቱ ያቀርባል፣

10. የክልሉ የገቢዎች ልማት ኤጀንሲ በህግ የተቀመጡለት ስልጣንና ተግባር መሰረት በማድረግ ስራዎቹ መፈፀሙን ይከታተላል፣ ይገመግማል፣ አቅጣጫ ያስቀምጣል፣

11. የክልሉ መንግስት የሂሳብ አያያዝ ስርዓት ይነድፋል፣ ተግባራዊ እንዲሆን ይደግፋል

www.abyssinialaw.com

ውሽጢ ቁፅፅር ይዝርግሕ፣

12. መንግስቲ እዚ ክልል ካብ ውሽጢ ሃገር ዝረኽቦም ፍልፍላት ልቓሕ ብሽም መንግስቲ እዚ ክልል ውዕሊ ይፍርም፣ እቲ ልቓሕ የመሓድር፣

13. ኣክስዮናት፣ ዝመሓላለፉን ዘይመሓላለፉን ሰነዳት፣ ገንዘብን ካልኦት ተመሳሰልቲ ሰነዳት ገንዘብ መንግስቲ እዚ ክልል ይሕዝ፣ ይሕሉ፣

14. ምምሕዳር ንብረትን ዕደጋን መንግስቲ እዚ ክልል ዝምልከት ስርዓት ይዝርግሕ፣ ኣፈፃፅምኡ ይድግፍ ይቆፃፀር፣ ሕጋዊ መስተኻኸሊ ስጉምቲ ይወስድ፣ ክውሰድ ይገብር፣

15. ኣብዚ ክልል ፖሊሲታት ስነ-ህዝቢ ኣብ ተግባር ንክውዕሉ ይሰርሕ፣ ኣብ ፖሊሲታት ስነ-ህዝቢ ዝግበሩ ምርምራት፣ ዓውደ መፅናዕቲታት፣ የተሓባብር፣ የበራትዕ፣

16. ኣብዚ ክልል ፖሊሲታት ስነ-ህዝቢ ንምትግባር ንኣፈፃፅምኡ ዝሕግዙ መምርሒታትን ማንዋላትን የውፅእ፣

17. ዓመታዊ ትልምን በጀትን ኤጀንሲ ልምዓት እቶት ተዳልዩ እንትቐርበሉ መርሚሩ ንዝምልከቶ ኣካል መንግስቲ ኣቕሪቡ ክፀድቕ ይገብር፣

18. ግብሪ ከፋሊ ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ብዝኾነ ምኽንያት ከቢድ ፀገም ሓደጋ ወይ ጥፍኣት በፂሑዎ እንትርከብ ብመሰረት ሕጊ ቢሮ ክምሕሮ ወይ ክሰርዞ ዝኽእል ዕዳ እቲ ኤጀንሲ ልምዓት እቶት ብዘቕረቦ መበገሲ መሰረት ውሳነ ይህብ፣

19. ምስ እቶት ምውሳኽን ምቕናስን ዝተተሓሓዘ ብኤጀንሲ ልምዓት እቶት ዝቐረበሉ ረቂቕ መምርሒ መርሚሩ የፅድቕ፣

20. ንወረዳን ዝምልከቶም ኣካላትን ዓቕሚ ምዕባይ ስልጠና ይህብ፡፡

የውስጥ ቁጥጥር ስርዓት ይዘረጋል፣

12. የክልሉ መንግስት ከአገር ውስጥ የሚያገኛቸውን የብድር ምንጮች በክልሉ መንግስት ስም ውል ይፈርማል፣ ብድሩን ያስተዳድራል፣

13. የክልሉ መንግስት አክስዮኖች፣ የሚተላለፍና የማይተላለፍ የገንዘብ ሰነዶችና ሌሎች ተመሳሳይ የገንዘብ ሰነዶች ይይዛል፣ ይጠብቃል፣

14. የክልሉ መንግስት የንብረት አስተዳደር እና የግዢ ስርዓት ይዘረጋል፣ አፈፃፀሙ ይቆጣጠራል፣ ይደግፋል ህጋዊ ማስተካከያ እርምጃ ይወስዳል፣ እንዲወሰዱም ያደርጋል፣

15. በክልሉ የስነ-ህዝብ ፖሊሲዎች ተግባር ላይ እንዲውል ይሰራል፣ በስነ-ህዝብ የሚደረጉ ምርምሮች፣ አውደ-ጥናቶች ያስተባብራል፣ ያበረታታል፣

16. በክልሉ የስነ-ህዝብ ፖሊሲ ለመተግበር ለአፈፃፀሙ የሚረዱ መመሪያዎች እና ማንዋሎች ያወጣል፣

17. የገቢዎች ልማት ኤጀንሲ ዓመታዊ እቅድና በጀት ተዘጋጅቶ ሲቀርብለት መርምሮ ለሚመለከተው የመንግስት አካል አቅርቦ እንዲፀድቅ ያደርጋል፣

18. ግብር ከፋይ ከአቅም በላይ በሆነ ከባድ ችግር ምክንያት አደጋ፣ ወይም ጥፋት ደርሶበት ሲገኝ፣ በሕግ መሰረት ቢሮ ምህረት ወይም ሊሰርዘው የሚችል እዳ የገቢዎች ልማት ኤጀንሲ በሚያቀርበው መነሻ መሰረት ውሳኔ ይሰጣል፣

19. ከገቢ መጨመር እና መቀነስ የተያያዘ የገቢዎች ልማት ኤጀንሲ በሚቀርብለት ረቂቅ መመሪያ መርምሮ ያፀድቃል፣

20. ለወረዳ እና ለሚመለከታቸው አካላት የአቅም ግንባታ ስልጠና ይሰጣል፡፡

www.abyssinialaw.com

15. ቢሮ ህንፀት ዓቕምን ምምሕዳር ሰራሕተኛታት መንግስትን

1. ሓይልታት ልምዓት ብዝተኣሳሰረን ብዝተዋደደን ዓቕሞም ዝህነፅሉ ኣሰራርሓን ኣወዳድባን እንዳፅነዐ ኣማረፂ ሓሳባት የቕርብ፣ የተግብር፣
2. መደብ ህንፀት ዓቕሚ ኣመልኪቱ ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣ የተሓባብርን ኣፈፃፅምኡ ይከታተልን፣
3. ኣብ ኣወዳድባ፣ ኣሰራርሓን ሓይሊ ሰብን ዘሎ ክፍተት ዓቕሚ እንዳፅነዐ ቀፃላይ ዝኾነ ለውጢ ንምምፃእ ዘኽእል ስትራቴጂ ይትልም፣ የፅድቕ፣ የፈፅም፣ ይከታተል፣
4. ስርዓት ዘይምእኹል ምምሕዳር ንምጥንኻር ካብ ክልል ክሳብ ጣቢያ ዘሎ መሓውር ዓቕሚ መንግስቲ የጠናኽር፣
5. መንቀሊ ፀገማት ሰናይ ምምሕዳር በቢእዋኑ እንዳፅነዐ መፍትሒ ሓሳብ የቕርብ፣ ሰናይ ምምሕዳር ኣብ ክልልና ክሰፍንን ዘላቕነት ክህልዎን ኩነታት የመቻቹ፣ ንተግባራውነቱ ይከታተል፣
6. መደብ ህንፀት ዓቕሚ ንምፍፃም ዘድልዩ መምርሒታት ኣሰራርሓታት የዳሉ፣ የፈፅም ይከታተል፣
7. ፖሊሲን ስትራቴጅን ህንፀት ዓቕሚ ሃገርና ኣብ ክልልና ይትግበር ምህላው ይከታተል፣ ይፍፅም፣ ይመርሕ፣ የተሓባብር፣
8. ቀፃልነት ዘለዎ ፖሊሲ ልምዓት ሃብቲ ሰብ ቤት ፅዮ መንግስቲ እንዳነፀረ የቕርብ፣ ኣብ ክልልና ንዝካየዱ ስራሕቲ ምዕባለ ሓይሊ ሰብ ብላዕላዋይነት ይመርሕ፣ የተሓባብር፣ ንመንግስቲ የማኽር፣ ንተፈፃሚነቱ ይከታተል፣

15. የአቅም ግንባታና የመንግስት ሰራተኞች አስተዳደር ቢሮ

1. የልማት ሃይሎች በተሳሰረና በተቀናጀ አቅማቸውን የሚገነቡበት አሰራርና አደረጃጀት እያጠና አማራጭ ሓሳቦችን ያቀርባል፣ ይተገብራል፣
2. የአቅም ግንባታ ፕሮግራም በሚመለከት በበላይነት ይመራል፣ ያስተባብራል፣ አፈፃፀሙን ይከታተላል፣
3. በአደረጃጀት፣ በአሰራርና በሰው ሃይል አቅም ያለው ክፍተት እያጠና ቀጣይነት ያለውን ለውጥ ለማምጣት የሚያስችል ስትራተጂ ይነድፋል፣ ያፀድቃል፣ ይፈፅማል፣ ይከታተላል፣
4. ያልተማከለ የአስተዳደር ስርዓት ለማጠናከር ከክልል እስከ ቀበሌ ያለውን የመንግስት መዋቅር አቅማቸው ያጠናክራል፣
5. የመልካም አስተዳደር ችግሮች መንሲኤ በየጊዜው እያጠና መፍትሄ ሃሳብ ያቀርባል፣ በክልላችን መልካም አስተዳደር በዘላቂነት እንዲሰፍን ሁኔታዎችን ያመቻቻል፣ ለተግባራዊነቱ ይከታተላል፣
6. የአቅም ግንባታ ፕሮግራም ለማስፈፀም የሚያስፈልጉ መመሪያዎችና አሰራሮች ያዘጋጃል፣ ያስፈፅማል፣ ይከታተላል፣
7. የአገራችን የአቅም ግንባታ ፖሊስና ስትራተጂ በክልላችን ተግባራዊ መሆኑን ይከታተላል፣ ይፈፅማል፣ ይመራል፣ ያስተባብራል፣
8. ቀጣይነት ያለው የመንግስት መስሪያ ቤት የሰው ሃይል ልማት ፖሊሲ በመንደፍ ያቀርባል፣ በክልላችን ለሚካሄደው የሰው ሃይል ልማት ሥራዎች በበላይነት ይመራል፣ ያስተባብራል፣ መንግስት ያማክራል፣ አፈፃፀሙ ይከታተላል፣

9. ብመሰረት ሃገራዊ ፖሊሲን ስትራተጅን ምዕባለ ሓበሬታን ርክብን ፖሊሲን ስትራተጅን ክልልና ሕግታት፣ መምርሕታት ምዕባለ ሓበሬታን ርክብን ብምሕንፃፅ ኣብ መፅናዕቲ ዝተደረኸ ሓሳብ የቕርብ፣ እንትፀድቕ ኣብ ስራሕ ምምውዓሉ ይከታተል፣

10. ሓበሬታ ስሉጥ ብዝኾነ መንገድን ብዝተመጣጠነ ወፃኢን ክርከበሉ ዝኽእል መፅናዕቲ የካይድ፣ ውሳነ ሓሳብ የቕርብ፣ እንትፀድቕ ንተግባራዊነቱ ምስ ሰብ እጃም ብሓባር ይሰርሕን ይከተታተልን፣

11. ኣብ ክልልና ዘመናዊ መሰረተ ልምዓት ቴክኖሎጂ ሓበሬታ ምዝርግሑ ይከታታል ዘድልይ ድጋፍ ይህብ፣ ንተግባራዊነቱ'ውን ይከታተል፣

12. ኣብ ስራሕ ዘለዉን ንቅድሚት ኣብ ስራሕ ዝውዕሉን መሰረተ-ልምዓት መርበብን ኣጠቓቕምኡን ብመንፅር ቴክኒክ ተዋዲዶምን ተኣሳሲሮም ዝኽዱ ዘለዉ ምዃኖም የረጋግፅ፣

13. ኣብ መንነ መንግስታዊ ኣብያተ ዕዮ ዝተዋደደን ድሕንነቱ ዝተሓለወን ፍስት ሓበሬታን ልውውጥን ንክህሉ የማኸር፣ ብግቡእ ኣብ ጥቕሚ ምውዓሉ ይከታተል፣ በብግዚኡ ምስ ዕብየት ቴክኖሎጂ መመሓየሺ ሓሳብ የቕርብ፣

14. ቴክኖሎጂ ርክብ ሓበሬታ ናብ ሕብረተሰብ ንክበፅሑ ኣብዝግበር ስራሕቲ ምርምርን ልምዓትን የተሓባብር፣ ድጋፍ ይህብ፣

15. ሰራሕተኛ መንግስቲ እዚ ክልል ብኽእለት ምንኣስ ምክንያት ካብ ስራሕ ንምስንባት ኣብ ዝምልከት ከምኡ'ውን ካብ ናይ ጡረታ ዕድመ ክልል ንላዕሊ ግልጋሎት ንክናዋሕ ኣብ ዝቐርብ ሕቶ ብመሰረት ሕጊ ናይ መወዳእታ

9. የአገራችንን የኢንፎርሜሽንና የመገናኛ ቴክኖሎጂ ፖሊስና ስትራተጂ መሰረት አድርጎ የክልላችን የቴክኖሎጂ ኢንፎርሜሽን መገናኛ ፖሊስና ስትራተጂ ህጎች፣ መመሪያዎች በሚመለከት በጥናት ላይ የተመረኮዘ ሃሳብ ያቀርባል፣ ሲፀድቅ በስራ ላይ መዋሉን ይከታተላል፣

10. ኢንፎርሜሽን ቀልጣፋ በሆነ መንገድና በተመጣጠነ ወጪ ሊገኝ የሚችልበትን ሁኔታ ጥናት ያካሂዳል፣ ውሳኔ ሃሳብ ያቀርባል፣ ሲፀድቅ ለተግባራዊነቱ ከሚመለከታቸው ባለድርሻዎች ጋር ይሰራል፣ ይከታተላል፣

11. በክልላችን ዘመናዊ የኢንፎርሜሽንና መገናኛ ቴክኖሎጂ መሰረተ ልማት መዘርጋቱ ይከታተላል፣ አስፈላጊውን ድጋፍ ይሰጣል፣ ለተግባራዊነቱን ይከታተላል፣

12. በክልላችን ሥራ ላይ ያሉና ለወደፊቱ በሥራ ላይ ለሚውሉ የኢንፎርሜሽን ቴክኖሎጂ መሰረተ ልማት አጠቃቀሙን በቴክኒካዊ ሁኔታው ተቀናጅቶ ተግባር ላይ የሚውሉ መሆናቸውን ያረጋግጣል፣

13. በመንግስት መስሪያ ቤት ውስጥ የተቀናጀና ደህንነቱ የተጠበቀ የመረጃ ልውውጥ እንዲኖር ያማክራል፣ በሚገባ ጥቅም ላይ መዋሉን ይከታተላል፣ በየጊዜው ከሚመጣው የቴክኖሎጂ ዕድገት የማሻሻያ ሃሳብ ያቀርባል፣

14. የኢንፎርሜሽንና መገናኛ ቴክኖሎጂ ለማህበረሰቡ ለማዳረስ የሚደረግ የልማትና የምርምር ሥራ ያስተባብራል፣ ድጋፍ ይሰጣል፣

15. የክልሉ የመንግስት ሠራተኛ በችሎታ ማነስ ምክንያት ከሥራ ለማሰናበት የሚመለከትና ከጡረታ ዕድሜ ክልል በላይ አገልግሎት እንዲራዘም ለሚቀርቡ ጥያቄዎች በህግ መሰረት የመጨረሻ ውሳኔ ይሰጣል፣ ዝርዝሩ

ውሳነ ይህብ፣ ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን፣

16. ናይዚ ክልል ሰራሕተኛን ሹመኛን መንግስቲ ጥቅማጥቕምን ካልእ ተዛማዲ ክፍሊትን ምስ ሃገራዊ መመዘንታትን እናገናዘበ ኣፅኒዑ ንክልል ቤት ምኽሪ ፈፃሚት ስራሕ የቕርብ፣ ብመንግስቲ እንትውሰን ንተግባራዊነቱ ይሰርሕ፣

17. ብሹመት ክትሓዝ ዝግብኦ ስራሕ መደብ የቕርብ፣ ብመንግስቲ እንትውሰን ንተግባራዊነቱ ይሰርሕ፣

18. መረዳእታ ሰራሕተኛ መንግስቲ ክልልና ይሕዝ፣ ይትንትን፣ ኣድላይ ኣብዝኾነሉ ናብ ዝምልከቶ ኣካል የቕርብ ፣

19. ኣብ ቤት ፅዮ መንግስቲ እዚ ክልል ዝካየድ ቁፃር፣ ዕቤት፣ ኣወዳድባ፣ ዝውውርን ስልጠናን ኣመልኪቱ ብሕጊ መሰረት ክፍፀም ይገብር፣ ይከታተል፣ ግድፈት ኣሰራርሓ እንትፍፀም ይእርም፣

20. ኣብ ኣብያተ ፅዮ መንግስቲ ዝካየድ ስራሕቲ ምምሕዳር ሓይሊሰብን ግድፈት ዲስፕሊንን ኣመልኪቱ ዝለዓሉ ቅሬታን ጥርዓንን ናይ መወዳእታ ውሳነ ይህብ፣ ሰራሕተኛ መንግስቲ ኣብ ቀረበሉ፣ ብውሕድ ወፃኢን ኣብ ዝሓፀረ እዋንን ፍታሕ ዝረኽበሉ ስርዓት የተኣታትው፣

16. ቢሮ ኮንስትራክሽን፣ መንገድን ትራንስፖርትን

1. ብመሰረት ፖሊስን ስትራተጂን መንግስቲ ፌደራል ፖሊስን ስትራተጂን ኮንስትራክሽን ክልል ሓንፂፁ ናብ መንግስቲ የቕርብ ምስ ፀደቐ የተግብር፣
2. ኣብዚ ክልል ዝስራሕ ህንፃ፣ መንገድን ካሊእ ሲቪል ሰራሕን ዲዛይኑን ህንፀቱን ደረጅኡ

በደንቡ ይወሰናል፣

16. የዚህ ክልል የመንግስት ሠራተኛና ሹመኛ ጥቅማጥቅምና ሌላ ተዛማጅ ክፍያ ከሃገራዊ መመዘኛ ጋር እያገናዘበ አጥንቶ ለክልሉ የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ያቀርባል፣ በመንግስት ሲወሰን ለተግባራዊነቱ ይሰራል፣

17. በሹመት መያዝ ያለበት የስራ መደብ ያቀርባል፣ በመንግስት ሲወሰን ለተግባራዊነቱ ይሰራል፣

18. የክልሉ የመንግስት መስሪያቤትና የሰው ሃይል መረጃ ይይዛል፣ ይተነትናል፣ አስፈላጊ ሲሆን ለሚመለከተው አካል ያቀርባል፣

19. በክልላችን መስሪያቤት የሚካሄድ ቅጥር፣ አደራጃጀት፣ የደረጃ ዕድገት ዝውውርና ስልጠና አስመልክቶ በህግና በደንቡ መሰረት እንዲፈፀም ያደርጋል፣ ይከታተላል፣ የአሰራር ስህተት ከተፈፀመ የእርምት እርምጃ ይወሰዳል፣

20. በመንግስት መስሪያቤት ውስጥ በሚካሄድ የሰው ሃይል አስተዳደር ሥራና የዲስፐሊን ግድፈት መሰረት አድርጎ ለሚነሱ ቅሬታና አቤቱታ የመጨረሻ ውሳኔ ይሰጣል፣ የመንግስት ሠራተኞ በቅርብና በአነስተኛ ወጪ፣ በአጭር ጊዜ መፍትሄ የሚያገኙበትን ስርዓት ይዘረጋል፣

16. የኮንስትራክሽን፣ መንገድና ትራንስፖርት ቢሮ

1. በፌደራል መንግሰት ፖሊሲና ስትራተጂ መሰረት የክልሉ ኮንስታራክሽን ፖሊስና ስትራተጂ በመንደፍ ለመንግስት ያቀርባል ሲፀድቅ ይተግብራል፣
2. በክልሉ የሚስራ ህንፃ፣ መንገድ ሌላ የሲቪል ስራ ዲዛይን ግንባታ ደረጃውን የጠበቀ መሆኑን

www.abyssinialaw.com

ዝሓለወ ምኳኑ የረጋግፅ፣

3. ኣብዚ ክልል ዝስራሕ ኩሉ ስራሕ ኮንስትራክሽን ይቆፃፀር፣ ሓዱሽ ቴክኖሎጂ፣ ናውቲ ህንፃን መሳርሕን ንምትእትታው መፅናዕትን ምርምርን የካይድን ክካየድ ይገብርን፣

4. ዲዛይን ኮንስትራክሽን ብዝምልከት ብፌደራልን ክልልን ዝወፀ ብርኪ መዐቀኒ መምርሒ ኣብዚ ክልል ምትግባሩ የረጋግፅ፣

5. ንክልል ዘገልግል ዲዛይንን ኮንስትራክሽንን ዝምልከት መምርሕን ደንብን የዳሉ፣ ክዳሎ ይገብርን እንትፀድቕ የተግብር፣

6. ንሰብ ሞያ ዲዛይንን ኮንስትራክሽንን መዐቀኒ የውፅእ፣ ብቕዓት መረጋገፂ ፍቓድ ስራሕን ፍቓድ ሞያን ይህብ፣ ስጉምቲ መኣረምታ ይወሰድ፣

7. ስራሕ ዲዛይን ህንፃ፣ ህንፀት፣ ፅገናን ቁፅፅርን ይሰርሕ፣ ብተኻናታሪ ስራሕን ኣማኻርን ዝውሃበሉ ዕድል የመቻቹ፣ ክውሃብ ይገብር፣ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣

8. ብተሳትፎ ሕብረተሰብ ዝስራሕ መንገዲ ይትልም፣ ሓገዝ ቴክኒክ ይህብ፣ ነቲ ስራሕ የተሓባብር፣

9. መንገዲ፣ ትራፊክን ድሕንነት መንገድን ዘኽብር ደንቢ የዳሉ፣ ምስፀደቐሉ የተግብር፣ መምርሕን ኣሰራርሓን የውፅእ፣ ክወፅእ ይገብር፣ ንተግባራውነቱ ይከታተል፣

10. ተፈጥራዊ ሰብ ወይ ሕጋዊ ሰብነት ዝተውሃቦ ትካል ንፍሉይ ወይ ንሓባር ዕላማ ግልጋሎት ዝሰርሑ፣ ዘፀግዋን ዘመሓድሮን መንገዲ ፍቓድ ስራሕ ይህብ፣ ይምዝግብ፣

11. ንዘዋሪ ሞተር ፍቓድ መዘወሪ፣ ምዝዋር ንዘምህር፣ ቴክኒክ ምርመራን ድሕንነት ተሽከርካሪ ንዘረጋግፅ፣ ኣብ ስራሕ ንግዲ

ያረጋግጣል፣

3. በክልሉ የሚሰራ የኮንስትራክሽን ስራ ሁሉ ይቆጣጠራል አዲስ ቴክኖሎጂ የህንፃ ቁሳቁስና መስሪያ ለማስገባት ጥናትና ምርምር ያካሂዳል፣ እንዲካሄድ ያደርጋል፣

4. በፌደራልና በክልል ደረጃ ዲዛይንና ኮንስትራክሽን በሚመለከት የሚወጣ የደረጃ መመዘኛ መመሪያ በዚሁ ክልል መተግበሩ ያረጋግጣል፣

5. ለክልሉ የሚያገለግሉ ዲዛይንና ኮንስትራክሽን የሚመለከት ደንብና መመሪያ ያዘጋጃል፣ እንዲዘጋጅ ያደርጋል፣ ሲፀድቅ ይተገብራል፣

6. ለዲዛይንና ኮንስትራክሽን ባለሙያ የደረጃ መመዘኛ ያወጣል፣ የሞያ ብቃት ማረጋገጫ ስራ ፈቃድና የሞያ ፍቃድ ይሰጣል፣ የእርምት እርምጃ ይወስዳል፣

7. የህንፃ ዲዛይን፣ ግንባታ፣ ጥገና እና የቁጥጥር ስራ ይሰራል፣ ለስራ ተቋራጭና ለአማካሪ የሚሰጥበት እድል ያመቻቻል፣ እንዲሰጥ ያደርጋል፣ አፈፃፀሙ ይከታተላል፣

8. በህብረተሰቡ ተሳትፎ የሚሰራ መንገድ ያቅዳል፣ የቴክኒክ ድጋፍ ያደርጋል፣ ስራውን ያስተባብራል፣

9. የመንገድ፣ የትራፊክ እና መንገድ ድህንነት የሚያስከብር ደንብ ያዘጋጃል፣ ሲፀድቅለት ተግባር ላይ ያውላል፣ መመሪያና አሰራር ያወጣል፣ እንዲወጣ ያደርጋል፣ ይተገብራል፣

10. የተፈጥሮ ሰው ወይም ህጋዊ ሰውነት የተሰጠው ድርጅት ለልዩ ወይም ለጋራ ዓላማ አገልግሎት ያሰራው የሚጠግነውና የሚያስተዳድረው መንገድ የስራ ፍቃድ ይሰጣል፣ ይመዘግባል፣

11. ለሞተር አሽከርካሪ መንጃ ፍቃድ፣ መንዳት ለሚያስተምር የተሽከርካሪ ደህንነትና የቴክኒክ ምርመራ ለሚያካሂድ በማጓጓዝ ንግድ ስራ

www.abyssinialaw.com

ምጉዕዓዝ ንዝዋፈር፣ ዘማኸርን ተፈጥራዊ ሰብ ወይ ሕጋዊ ሰብነት ዝተውሃበ ትካል ብቕዓት መረጋገፂ ሞያ ይህብ፣ ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣

12. ብቕዓት ቴክኒክ ጋራዥ መፀገንን መሓደሲን ተሽከርካሪ የረጋግፅ፣ ደረጃ ይውስን፣ ንኣፈፃፅምኡ መምርሒ የውፅእ፣
13. ግልጋሎት መጓዓዝያ ድሌትን ማቓን ተገልገልቲ መሰረት ዝገበረ ምኻኑ ይከታተል፣ ፀገም መጓዓዝያ ወይ ህፁፅ ኩነታት ጠለብ ግልጋሎት ትራንስፖርት እንተጋጥም ኣብ ግልጋሎት ንግዲ ትራንስፖርት ዝተዋፈረ ተሽከርካሪ ውልቀ ወይ ማሕበር ወይ ኣክሲዮን የዋፍር፣
14. ድሕንነት ዓመታዊ ቴክኒክ ምርመራ ንዘካየደ ተሽከርካሪ መረጋገፂ ተለጣፊ ቦሎ ይህብ፣
15. ኣብ ሰብን ንብረትን ሓደጋ ከስዕብ ዝኽእል ተሽከርካሪ ኣብ ግልጋሎት ከይውዕል ተኸታቲሉ ይእግድ፡፡ ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብዝወፅእ ደንቢ ይውሰን፣
16. ግልጋሎት ታሪፍ ትራንስፖርት ይውሰን፣ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል፣
17. ኣተሓሕዛን ኣጠቓቕማን ተሽከርካሪ መንግስቲ ስርዓት ዝተኸተለ ክኸውን ይገብር፣ ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብዝወፅእ ደንቢ ይውሰን፣
18. ሓደጋ ንምንካይን ድሕንነት ትራፊክ መንገዲ ንምሕላውን ስራሕቲ ክትትልን ቁፅፅርን የካይድ፣ ስጉምቲ ይወስድ፣ ብሓጋዚ ኣካል ዝካየድ ምንቅስቓስ ድሕንነት ትራፊክ መንገዲ የተሓባብር፣ ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣ ንሕብረተሰብ አስተምህሮ ይህብ፣
19. ብዝኾነ ኣካል ንዝስራሕ መዕርፊ ንግዲ ተሽከርካሪ መዐቀኒ ደረጃ የውፅእ፣ የማሓድር፣

የተሰማራና የሚያማክር የተፈጥሮ ሰው ወይም ህጋዊ ሰውነት የተሰጠው ድርጅት የሙያ ብቃት ማረጋገጫ ፍቃድ ይሰጣል፣ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣

12. የተሽከርካሪ መጠገኛና ማደሻ ጋራዥ የቴክኒክ ብቃት ማረጋገጫ ይሰጣል፣ ደረጃ ይወሰናል፣ ለአፈፃፀሙ መመሪያ ያወጣል፣
13. የትራንስፖርት አገልግሎት የተገልጋይ ፍላጎት እና ምቾት መሰረት ያደረገ መሆኑ ይከታተላል፣ የትራንስፖርት ችግር ወይም አስቸኳይ የትራንስፖርት ግልጋሎት ጥያቄ ሲያጋጥም በትራንስፖርት ንግድ የተሰማራ የግል ወይም የማሕበር ወይም የሽርክና ተሽከርካሪ ያሰማራል፣
14. ዓመታዊ የቴክኒክ ምርመራ ላካሄደ ተሽከርካሪ የብቃት ማረጋገጫ ተለጣፊ ቦሎ ይሰጣል፣
15. በሰውና በንብረት አደጋ ሊያደርስ የሚችል ተሽከርካሪ አገልግሎት እንዳይሰጥ ተከታትሎ ያግዳል፡፡ ዝርዝር አፈፃፀሙ በሚወጣው ደንብ ይወሰናል፣
16. የትራንስፖርት አገልግሎት ታሪፍ ይወሰናል፣ አፈፃፀሙን ይከታተላል፣
17. የመንግስት ተሽካርካሪ አያያዝና አጠቃቀም ስርዓት የተከተለ እንዲሆን ያደርጋል፣ ዝርዝር አፈፃፀሙ በሚወጣው ደንብ ይወሰናል፣
18. አደጋ ለመቀነስ የመንገድ ትራፊክ ደህንነት ለመጠበቅ የክትትልና የቁጥጥር ስራ ያካሂዳል፣ እርምጃ ይወስዳል፣ በደጋፊ አካል የሚካሄድ የትራፊክ መንገድ ድህነነት እንቅስቃሴ ያስተባብራል፣ በበላይነት ይምራል፣ ለህብረተሰቡ ትምህርት ይሰጣል፣
19. በማንኛውም አካል የሚሰራ የንግድ ተሽከርካሪ መናሃሪያ ደረጃ መለኪያ ያወጣል፣ ያስተዳድራል፣

www.abyssinialaw.com

20. ብዝምልከቶም ኣብያተ ፅዮ መንግስቲ ዝቐርብ ሕቶ ስራሕቲ ኮንስትራክሽን ተቐቢሉ ጨረታ የውፅእ፣ ይወዓዓል፣ ይከታተል፣ የስርሕ፡፡

17. ቢሮ ፖሊስን ፀጥታን

1. ሰላምን ድሕንነትን ህዝቢ ይሕልው፣ ይከታተል፣ የረጋግፅ፣ ህዝቢ የሳትፍ፣
2. ገበን ይከላኸል፣ መበገሲ ገበን የፅንዕ፣ ሜላ ምክልኻል ይሕንፅፅ፣ ንህዝቢ ብምውዳብ ኣብ ምክልኻል ገበን ወሳኒ ተርኡ ክፃወት ይገብር፣ ትምህርቲ ምክልኻል ገበን ይህብ፣
3. ህዝባዊን መንግስታዊን ትካላት ከምኡ'ውን ንላዕለዎት ሰብ ስልጣን መንግስቲ ክልልን ከከም ኣድላይነቱ ንካልኦት ኣካላትን ድሕንነቶም ክሕሎ ይገብር፣
4. ኣብ ሓለዋን ምክልኻል ገበን፣ ሰላም፣ ድሕንነትን ፀጥታን ህዝቢ ምስዝሰርሑ ኣግባብነት ምስዘለዎም ኣካላት መንግስቲ ፌደራል፣ ክልላትን ወረዳታትን ርክብ ይምስርት፣ ልውውጥ መረዳእታ ይገብር፣
5. ምስ ጎረባብቲ ክልላት ዝለዓሉ ዘይምርድዳእን ጎንፅታትን ብሰላማዊ መንገዲ ይፈትሕ፣ ምስ ዝምልከቶም ክልላትን ፌደራልን ተሓባቢሩ ይሰርሕ፣
6. ኣብዚ ክልል ዝለዓሉ ዘይምርድዳእን ጎንፅታትን ብሰላማዊ መንገዲ ክፍትሑ ምስ ዝምልከቶ ኣካላት ተዋዲዱ ይሰርሕ፣
7. ሓይሊ ሚሊሻ እዚ ክልል ይመርሕ፣ የተሓባብር፣ ንስርሑ ዘድሊ ዕጥቅን ኣድላይ ንዋትን ክማላእን ክጠናኸርን ይገብር፣ ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብደንቢ ይውሰን፣
8. ኣብ እዋን ሓደጋ ሓገዝ ይህብ፣ ምስ ዝምልከቶም ይተሓባበር፣

20. በሚመለከተው የመንግስት መስሪያቤት የኮንስትራክሽን ስራ ጥያቄ ሲቀርብለት ተቀብሎ ያጫርታል፣ ውል ይፈፅማል፣ ይከታተላል፣ ያሰራል፡፡

17. የፖሊስና ፀጥታ ቢሮ

1. የህዝብ ሰላምና ደህንነት ይጠብቃል፣ ይከታተላል፣ ያረጋግጣል፣ ህዝብ ያሳትፋል፣
2. ወንጀል ይከላከላል፣ የወንጀል መነሻ በማጥናት የመከላከል ዘዴዎች ያጠናል፣ ለህብረተሰቡ በማደራጀት በወንጀል በመከላከል ወሳኝ ተራውን እንዲጫወት ያደርጋል፣ የወንጀል መከላከል ትምህርት ይሰጣል፣
3. ህዝባዊና መንግስታዊ ድርጅቶች እንዲሁም የክልሉ መንግስት ከፍተኛ ባለስልጣናት እንደ አስፈላጊነቱ ለሌሎች አካላት ደህንነታቸውን እንዲጠበቅ ያደርጋል፣
4. በፌደራል መንግስት፣ ክልሎችና ወረዳዎች የህዝብ ሰላም፣ ደህንነት፣ ፀጥታ ጥበቃና ወንጀል መከላከል ከሚሰሩ አግባብነት ያላቸው አካላት ግንኙነት ይመስርታል፣ የማስረጃ ልውውጥ ያደርጋል፣
5. ከአጎራባች ክልሎች ጋር የሚነሱ ግጭቶችና አለመግባባቶች በሰላማዊ መንገድ ይፈታል፣ ከሚመለከታቸው ክልሎችና ፌደራል ጋር ተባብሮ ይሰራል፣
6. በክልሉ የሚነሱ አለመግባባቶችና ግጭቶች በሰላማዊ መንገድ እንዲፈቱ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር ተቀናጅቶ ይሰራል፣
7. የክልሉ የሚሊሻ ሐይል ይመራል፣ ያስተባብራል፣ ለስራው የሚያስፈልግ ትጥቅና አስፈላጊ የሆኑ ቁሳቁሶች እንዲጠናከርና እንዲሟላ ያደርጋል፣
8. በአደጋ ጊዜ እርዳታ ይሰጣል፣ ከሚመለከታቸው ጋር ይተባበራል፣

www.abyssinialaw.com

9. ሕገ-መንግስቲ ዝኣምንን ዘኽብርን፣ መሰል ዲሞክራሲ ዜጋታትን ህዝብታትን ዘኽብር ፖሊስ መልሚሉ የሰልጥን፣የዋፍር፣

10. ሓበሬታትን ስታስቲክስን ገበን የተኣኻኽብ፣ የፅንዕ፣ የባፅሕ፣ ስርዓት መተኣኻኽብን መጠናኸርን ሓበሬታ ብደረጃ ክልል የቐውም፣

11. ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ንካልኦት ኣካላት ስልጠና ምክልኻል ገበን ይህብ፣

12. ሰራሕተኛታት እዚ ቢሮ ስራሕቶም ሕገ-መንግስታዊ መሰል ዜጋታት ብዘይፃባእ መንገዲ ንኸፍፅሙ ይገብር፣

13. ሰራሕተኛ እዚ ቢሮ ስራሕቲ ቅድመ ምክልኻል ገበንን ምኽባር ፀጥታን እንተካይድ ካብ ተጠርጠርቲ ዝረኸቦም መረዳእታን ንብረትን ብእዋኑ ንዝምልከቶ ኣካል የመሓላልፍ፣

14. ህዝቢ ግዕዝይና ዘስዕቦ ሓደጋ ብዝግባእ ተረዲኡ ክቃለስ፣ ትምህርቲ ስነ-ምግባር ኣብ ኣብያተ ዕዮ መንግስቲ ብምትእትታው ፅቡቅ ስነ-ምግባር ክዓሙቕ ብምግባር ንግዕዝይናን ብልሹው ኣሰራርሓታትን ዝቃለሰሉ ዕድል ይፈጥር፣

15. ኣብ ኣብያተ ዕዮን ትካላት ልምዓትን መንግስቲ ንግዕዝይናን ንብልሽው ኣሰራርሓን ዝተቓልዑ ኣሰራርሓታት ይከታተል፣ የፅንዕ፣ መፍትሒ ብምሃብ ግዕዝይና ይከላኸል፣

16. ሰብ ስልጣንን ካልኦት ብሕጊ ሃፍቶምን ፍልፍል እቶቶምን ክመዝግቡ ግቡእ ዘለዎም ሰራሕተኛታት መንግስትን ሃፍቶምን ፍልፍል እቶቶምን መዝጊቡ ይሕዝ፣ ዝርዝሩ ብዝወፅእ ደንቢ ይውሰን፣

9. ህገ-መንግስትን የሚያምንና የሚያከብር፣ የዜጎችና የህዝቦችን ዲሞክራሲያዊ መብቶች የሚያከብር፣ ፖሊስ መልምሎ ያሰለጥናል፣ ያሰማራል፣

10. የወንጀል መረጃዎችንና ስታትስቲክስ ይሰባስባል፣ ያጠናል፣ ያዳርሳል፣ የመረጃ ማሰባሰቢያና ማጠናከርያ ስርዓት በክልል ደረጃ ያቋቁማል፣

11. አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ለሌሎች አካላት የወንጀል መከላከል ስልጠና ይሰጣል፣

12. የቢሮው ሰራተኞች ስራቸው የዜጎችን ህገ-መንግስታዊ መብት በማይፃረር መንገድ እንዲፈፅሙ ያደርጋል፣

13. የቢሮው ሰራተኛ በቅድመ ወንጀል መከላከልና ፀጥታ ማስከበር ስራዎች ሲያካሂድ ከተጠርጣሪዎች ያገኛቸው መረጃዎችና ንብረቶችን በጊዜው ለሚመለከተው አካል ያስተላልፋል፣

14. ህዝብ ሙስና የሚያስከትለው አደጋ በሚገባ ተረድቶ እንዲታገል፣ በመንግስት መስሪያቤቶች የስነ-ምግባር ትምህርት በማስተጋባት መልካም ስነ-ምግባር እንዲዳብር በማድረግ ሙስና እና ብልሹ አሰራሮችን የሚታገልበት ዕድል ያመቻቻል፣

15. በመንግስታዊ መስሪያቤቶችና የልማት ድርጅቶች ለሙስናና ብልሹ አሰራር የተጋለጡ አሰራሮች ይከታተላል፣ ያጠናል ፣ መፍትሔ በመስጠት ሙስናን ይከላከላል፣

16. የመንግስት ባለስልጣናትና ሌሎች በህግ ሀብታቸውንና የገቢ ምንጫቸው ለማስመዝገብ ግዴታ ያለባቸውን ሰራተኞች ሀብታቸውና የገቢ ምንጫቸው መዝግቦ ይይዛል፣ ዝርዝር አፈፃፀሙ በሚወጣው ደንብ ይወሰናል፣

www.abyssinialaw.com

17. መንግስታዊ ኣብያተ ፅዮን ትካላት ልምዓት መንግስትን ደንብታት ስነ-ምግባር ዘዳለዉ ምኳኖም የረጋግፅ ወይ የዳሉ ኣብ ተግባር ምውዓሎም ይከታተል፡፡ ብኣውፃእቲ ሕግን ተርጎምቲ ሕግን ምድላው ደንቢ ስነ-ምግባር ኣመልኪቱ ሕቶ እንትቕርበሉ የማኽር፣

18. ግዕዝይናን ስነ-ምግባርን ዝምልከቱ ፅንዓትን ምርምርን የካይድ፣ ተመሳሳሊ ስራሕቲ ንዘሳልጡ ኣካላት ይድግፍን የተባብዕን፣ ዕላማታት እቲ ቢሮ ኣብ ሽትኡ ንምብፃሕ ዝሕግዙ ፀብፃባትን ውፅኢት ፅንዓትን ብፅሑፍ እናሓተመ ይብትን፣

19. ስነ-ምግባር መኮነን ኣብ ኣብያተ ፅዮን ትካላት ልምዓት መንግስትን ክቐውም ይገብር፣ ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን፣

20. ኣብ ምክልኻል ግዕዝይናን ብልሽው ኣሰራርሓታትን ፅቡቕ ውፅኢት ንዘመዝገቡ ውልቀ ሰባት፣ ኣካላትን ኣብያተ ፅዮን ይሸልም፣ ዝሸለመሉ ስርዓት ይዝርግሕ፣

21. ኣብ ምክልኻል ግዕዝይና ምስ ዝሰርሑ ኣካላት ፌደራልን ክልላትን ርክብ ስራሕ ይፈጥር፣

22. ንፖሊስነት ዘብቅዑ መዐቀኒታት፣ ኣመላምልኡ፣ ስልጠንኡ፣ ክህልዎ ዝግባእ ሞያ፣ ስነ-ምግባር፣ ዘመን ግልጋሎቱ፣ ዕብየቱ፣ ኣወሃህባ መዓርግ፣ ዝውውርን ካልኦት ስራሕቲ ምምሕዳርን ዝምልከቱ መዐቀኒታት ኣሰራርሓታት የውፅእ፣ ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብደንቢ ይውሰን፣

23. ኣብ ስራሕ ዝርከብ ሓይሊ ፖሊስ እዚ ቢሮ ካብ ወታደራዊ ማዕርግ ወፃኢ ዝኾነ ማዕርግን ምልክትን መፍለይ ክዳን ደንብን ንክህልዎ ይገብር፣

24. ሓይሊ ፖሊስ ዝመሓደረሉ ደንቢ የዳሉ፣ ምስፀደቐሉ የተግብር፣

17. የመንግስት መስሪያቤቶች እና የመንግስት የልማት ድርጅቶች የስነ-ምግባር ደንቦች ያዘጋጁ መሆናቸው ያረጋግጣል ወይም ያዘጋጃል፣ ተግባር ላይ መዋላቸውን ይከታተላል፣ ከህግ አውጪ እና ህግ ተርጓሚ የስነ-ምግባር ደንብ ዝግጅት ጥያቄ ሲቀርብለት ምክር ይሰጣል፣

18. ሙስናና ስነ-ምግባር የተመለከተ ጥናትና ምርምር ያካሂዳል፣ ተመሳሳይ ስራዎች ለሚያከናውኑ አካላት ድጋፍ ይሰጣል፣ ያበረታታል፣ የቢሮው አላማዎች ከግቡ ለማድረስ የሚረዱ ሪፖርቶች እና የጥናት ውጤቶች በፅሑፍ አሳትሞ ያሰራጫል፣

19. ስነ-ምግባር መኮነን በመንግስታዊ መስሪያ ቤቶችና የልማት ድርጅቶች እንዲቋቋም ያደርጋል፣ ዝርዝሩ በደንብ ይወሰናል፣

20. ሙስናን እና ብልሹ አሰራሮችን በመከላከል ረገድ ጥሩ ውጤት ያስገኙ ግለሰቦች፣ ድርጅቶች እና መስሪያቤቶች ይሸልማል፣ የሚሸለምበት ስርዓት ይዘረጋል፣

21. ሙስና በመከላከል ስራ የሚሰሩ የፌዴራልና የክልል አካላት ጋር የሰራ ግንኙነት ይፈጥራል፣

22. ፖሊስ ለመሆን የሚያበቁ መመዘኛዎች፣ ምልመላ፣ ስልጠና፣ ሊኖረው የሚገባ የሞያ ስነ ምግባር፣ የአገልግሎት ዘመን፣ እድገት፣ የማእርግ አሰጣጥ፣ ዝውውርና ሌሎች አስተዳደራዊ ስራ የሚመለከቱ መመዘኛዎችና አሰራሮች ያወጣል፣ ዝርዝር አፈፃፀሙ በደንብ ይወሰናል፣

23. በስራ የሚገኝ የቢሮው ፖሊስ ሃይል ከወታደራዊ ማእርግ ውጭ የሆነ ማእርግ፣ ምልክትና መለያ ደንብ ልብስ እንዲኖረው ያደርጋል፣

24. የፖሊስ ሃይል የሚተዳደርበት ደንብ ያዘጋጃል፣ ሲፀድቅለት ይተገብራል፣

www.abyssinialaw.com

25. ሰራሕተኛታት መንግስቲ እዚ ቢሮ ዝመሓደርሉ ፍሉይ ደንቢ የዳሉ፣ እንትፀድቐሉ የተግብር፣
26. ካብ ዝኾነ ዓይነት ወገናውነት ነፃ ዝኾነ ሓይሊ ፖሊስ ይሃንፅ፣

18. ቢሮ ፍትሒ

1. ንሃገራዊ ፖሊሲ መሰረት ዝገበረ ንስራሕቲ ፍትሒ ዝምልከት ፖሊሲ ሓሳባት የመንጭው፣ ምስፀደቐ ኣብ ተግባር የውዕል፣ ክውዕሉ ይገብር፣
2. ትካላዊ ለውጢ ንምምፃእ ስራሕቲ ምዕባይ ዓቕሚ የካይድ፣ ክካየድ ይገብር፣ ንታሕተዎት ኣካላት ቀፃልነት ዘለዎ ቴክኒካዊ ደገፍ ይህብ፣
3. ኣብ ውሽጢ እዚ ክልል ብኩሎም መንግስታዊን ዘይመንግስታውን ትካላት፣ ማሕበራትን ውልቀ ሰባትን ሕጊ ዝተኸበረ ምዃኑ የረጋግፅ፣
4. ብመሰረት ሕጊ ገበን ዝተጠርጠሩ ሰባት ይፍትሽ፣ ይሕዝ፣ የፃሪ፣
5. ስልጣን ኣብያተ ፍርዲ እዚ ክልል ዝኾኑ ዋኒናት ገበን ይከራኸር፣
6. ኣብ መንግስታዊ ኣብያተ ዕዮን ትካላት ልምዓት መንግስትን ገበን ግዕዝይና ዝተፈፀመ ንምዃኑ ሓበሬታ እንትርከብ ወይ እኹል ጥርጣረ እንትህሉ ኦዲት ይገብር፣ የፃሪ፣ ክሲ ይምስርት፣
7. ገበን ግዕዝይና ንምፅራይ ብመሰረት ሕጊ ስነ-ስርዓት ገበን ኢትዮጵያን ካልኦት ሕግታትን ኣብ ዝኾነ ቀፅሪ ወይ መንበሪ ገዛ ወይ ስራሕ ቦታ ይኣትው፣ ዝኾነ ይኹን ተሸከርካሪ ወይ ካልእ ንብረት ይፍትሽ፣ ይሕዝ፣

25. የቢሮው የመንግስት ሰራተኞች የሚተዳደሩበት ልዩ ደንብ ያዘጋጃል፣ ሲፀድቅለት ይተገብራል፣
26. ከማንኛውም አይነት ወገናውነት ነፃ የሆነ የፖሊስ ሃይል ይገነባል፣

18. ፍትህ ቢሮ

1. ሃገራዊ ፖሊስ መሰረት ያደረጉ የፍትህ ስራዎች የሚመለከቱ የፖሊሲ ሓሳቦች ያመነጫል፣ ሲፀድቅ በተግባር ላይ ያውላል፣ እንዲውሉ ያደርጋል፣
2. ተቋማዊ ለውጥ ለማምጣት የአቅም ግንባታ ስራ ያካሂዳል፣ እንዲካሄድ ያደርጋል፣ ለበታች አካላት ቀጣይነት ያለው ቴክኒካዊ ድጋፍ ይሰጣል፣
3. በክልሉ ውስጥ በሁሉም መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች፣ ማሕበራትና በግለ ሰዎች ህግ የተከበረ መሆኑ ያረጋግጣል፣
4. በወንጀል የተጠረጠሩ ሰዎች በህግ መሰረት ይፈትሻል፣ ይይዛል፣ ያጣራል፣
5. የክልል ፍርድቤቶች ስልጣን የሆኑ የወንጀል ጉዳዮች ይከራከራል፣
6. በመንግስታዊ መስሪያቤቶችና የመንግስት ልማት ድርጅቶች የሙስና ወንጀል የተፈፀመ መሆኑ ጥቆማ ሲያገኝ ወይም የተፈፀመ መሆኑ በቂ ጥርጣሬ ሲኖር ኦዲት ያደርጋል፣ ያጣራል፣ ክስ ይመሰርታል፣
7. የሙስና ወንጀል ለማጣራት በኢትዮጵያ የወንጀል ስነ-ስርዓት ህግና ሌሎች ህጎች መሰረት በማንኛውም ቅጥር ግቢ ወይም መኖሪያ ቤት ወይም የስራ ቦታ ይገባል፣ ማንኛውም ተሽከርካሪ ወይም ሌላ ንብረት ይፈትሻል፣ ይይዛል፣

www.abyssinialaw.com

8. ምስ ገበን ግዕዝይና ብዝተኣሳሰረ ኣብ ባንኪ ወይ ፋይናንሳዊ ትካላት ዝተቐመጠ ገንዘብ፣ ወርቒ፣ ካልኦት ክባራት ማዓድናት ከምዘሎ እኹል ጥርጣረ ወይ መረዳእታ እንተህልው ኣብ ዝኾነ ባንኪ ወይ ፋይናንሳዊ ትካል ዝርከብ ሒሳብ ባንኪ ተጠርጣሪ ብትእዛዝ መራሒ ስራሕ ክምርመር ይገብር፣ መረዳእታ ምርካብን ምእጋድን ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ብትእዛዝ ቤት ፍርዲ ክእገድ ይገብር፣
9. ድሕንነት መሰኻኽርን ጉድኣት ገበንን ይሕሉ፣ ክሕሎ ይገብር፣
10. ጥቕምን መሰልን መንግስቲ እዚ ክልል ንምኽባር ኣብ ልዕሊ ዝኾነ ሰብ ኣብዝኾነ ይኹን ዳይነት ሰማዒ ኣካል ክሲ ይምስርት፣ ክምስረት ይገብር ወይ ጣልቃ ኣትዩ ይከራኸር ወይ ከከም ኩነታቱ ተኸላኻሊ ኮይኑ ይቐርብ፣
11. ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ብፈፀምቲ ገበን ከቢድ ጉድኣት ዝበፅሖምን መሰሎም ንምኽባር ዓቕሚ ዘይብሎምን ጉድኣት ገበን እንተጋጥሙ መሰሎምን ጥቕሞምን ንምኽባር ኣብ ዋኒናት ፍትሃብሄር ጣልቃ ኣትዩ ይከራኸር፣
12. ማእኸል ህንፀትን መዕረፊ ቦታታትን የማሓድር፣
13. ብመሰረት ትእዛዝ ቤት ፍርዲ ንተኸሰስቲ ናብ ቤት ፍርዲ የቕርብ፣
14. ትእዛዝ ቤት ፍርዲ ንዝዓፀፉ መሰኻኽር ብትእዛዝ ቤት ፍርዲ ኣገዲዱ የቕርብ፣
15. ኣብ መዕረፊ ቦታ ንክፀንሕ ብቤት ፍርዲ ዝተኣዘዘ ተጠርጣሪ ተቐቢሉ የፅንሕ፣ ኣብ ግዘ ቆፀሮ ናብ ቤት ፍርዲ የቕርብ፣
16. ብውሳነ ቤት ፍርዲ ኣብ መዕረፊ ቦታ ቅፅዓቶም ንኸውድኡ ዝተፈረደም ጥፍኣተኛታት ተቐቢሉ ከከም ፍርዲ ቅፅዓቶም

8. ከሙስና ወንጀል ጋር በተያያዘ በባንክ ወይም ፋይናንሳዊ ተቋም የተቀመጠ ገንዘብ፣ ወርቅ፣ ሌሎች ውድ ማዓድኖች እንዳለ በቂ ጥርጣሬ ወይም ማስረጃ ሲኖር በማንኛውም ባንክ ወይም ፋይናንሳዊ ተቋም የሚገኝ የተጠርጣሪው የሒሳብ ባንክ በስራው መሪ ትእዛዝ እንዲመረመር ያደርጋል፣ ማስረጃ ማግኘትና ማገድ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በፍርድቤት ትእዛዝ እንዲታገድ ያደርጋል፣
9. የምስክሮች እና የወንጀል ተጎጂዎች ደህንነት ይጠብቃል፣ እንዲጠበቅ ያደርጋል፣
10. የክልሉ መንግስት መብትና ጥቅም ለማስከበር በማንኛውም ሰው ላይ በማንኛውም የዳይነት ሰሚ አካል ክስ ይመሰርታል፣ እንዲመሰረት ያደርጋል፣ ወይም ጣልቃ በመግባት ይከራከራል ወይም እንደየሁኔታው ተከላካይ ሆኖ ይቀርባል፣
11. አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ በወንጀል ፈፃሚዎች ከፍተኛ ጉዳት የደረሰባቸውና መብታቸውን ለማስከበር ዓቅም የሌላቸው የወንጀል ተጎጂዎች ሲያጋጥሙ መብታቸውና ጥቅማቸው ለማስከበር በፍትሃብሄር ጉዳይ ጣልቃ በመግባት ይከራከራል፣
12. ማረሚያ ቤቶችና ማረፊያ ቦታዎችን ያስተዳድራል፣
13. በፍርድቤት ትእዛዝ መሰረት ተከሳሾች ያቀርባል፣
14. የፍርድ ቤት ትእዛዝ ያላከበሩ ምስክሮች በፍርድ ቤት ትእዛዝ አስገድዶ ያቀርባል፣
15. በማረፍያ ቦታ እንዲቆይ በፍርድ ቤት የታዘዘ ተጠርጣሪ ተቀብሎ ያቆያል፣ በቀነ ቀጠሮው ወደ ፍርድቤት ያቀርባል፣
16. በፍርድ ቤት ውሳነ ቅጣታቸው በማረፍያ ቦታ እንዲፈፅሙ የተወሰነባቸው ጥፋተኞች ተቀብሎ እንደፍርዳቸው እያየ ይፈፅማል፣

www.abyssinialaw.com

እናራኣየ ይፍፅም፣

17. ብቤት ፍርዲ መቕፃዕቲ ዝተወሰነሎም ተሃነፅቲ ተቐቢሉ ብመሰረት ትእዛዝ ቤት ፍርድን ሕግን የፈፅም፣ ይሃንፅ፣ ቅፅዓቶም ወዲኦም ንዝወፁ ተሃነፅቲ እግሪ ዝተኽልሉ ባይታ የመቻቹ፣

18. ማእኸላት ህንፀት ዝተፈላለዩ ፍልፍል እቶት ተጠቒመን እቶተን ከዕብያ ይገብር፣ እቶት ይእክብ፣ ብመሰረት ዘዳልዎ ትልሚ ብቢሮ ትልምን ፋይናንስን እንትፍቀደሉ ኣብ ስራሕ የውዕል፣ ክውዕል ይገብር፣ ዝርዝሩ ብዝወፅእ ደንቢ ይውሰን፣

19. ብመሰረት ሕግን ኣሰራርሓ ኣብያተ ህንፀትን ንተሃነፅቲ ብኣመክሮ ይፈትሕ ወይ ክፍትሑ ይገብር፣

20. ብመሰረት ሕጊ መንግስቲ ይቅርታ ንዝገበረሎም ፍርደኛታት ሓሪዩ ምስ መበገሲ ውሳነ ሓሳብ ንውሳነ ናብ ቤት ምኽሪ ኣፈፃሚ ስራሕ የቕርብ፣ ምስፀደቐ የተግብር፣

21. ገበን ኣብ ዝተፈፀመሉ ከባቢ ተረኺቡ ቴክኒካዊ መረዳእታ የጠናኽር፣ ክጠናኽር ይገብር፣ ንዝምልከቶ ኣካል የቕርብ፣ ክቐርብ ይገብር፣

22. ሓደጋ ትራፊክ ኣብዘጋጥመሉ እዋን ቴክኒካዊ ምዕራይ የካይድ፣ ክካየድ ይገብር፣ ዝተረኽበ ውፅኢት ንዝምልከቶ ኣካል ይልእኽ፣ ክላኣኽ ይገብር፣

23. ብመንግስታዊ ኣብያተ ፅዮ እዚ ክልል ጠለብ ምርቃቕ ሕጊ እንትቐርበሉ ኣብ ንፁር መፅናዕቲ ዝተደረኸ ረቂቕ ሕጊ ኣድልዩ ናብ ቤት ምኽሪ ኣፈፃሚ ስራሕ የቕርብ፣

24. ኣብ ስራሕ ዘለዉ ሕግታት ኣብ ምዕሳል ሰናይ ምምሕዳር፣ ምዕምባብ ዲሞክራሲን ምቅልጣፍ ልምዓትን ዘለዎም ፋይዳ ብዝተመልከተ መፅናዕቲ የካይድ፣ ውፅኢት እቲ መፅናዕቲ

17. በፍርድ ቤት ቅጣት የተወሰነባቸው ታራሚዎች ተቀብሎ በፍርድ ቤት ትእዛዝና ህግ መሰረት ይፈፅማል፣ ይገነባል፣ ቅጣታቸው ጨርሰው ለሚወጡ ታራሚዎች መልሰው የሚቋቋሙበት ሁኔታ ያመቻቻል፣

18. ማረሚያ ቤቶች የተለያየ የገቢ ምንጭ ተጠቅመው ገቢያቸው እንዲያሳድጉ ያደርጋል፣ ገቢውን ይሰበሰባል፣ በሚያዘጋጀው እቅድ መሰረት በፕላንና በፋይናንስ ቢሮ ሲፈቀድለት በስራ ላይ ያውላል፣ እንዲውል ያደርጋል፣ዝርዝሩ በሚወጣው ደንብ ይወሰናል፣

19. በህግና የማረሚያቤቶች አሰራር መሰረት ታራሚዎችን በአመክሮ ይፈታል ወይም እንዲፈቱ ያደርጋል፣

20. በህግ መሰረት መንግስት ይቅርታ ለሚያደርግላቸው ፍርደኞች መርጦ ከነ መነሻ ውሳነ ሓሳቡ ለውሳኔ ለክልሉ የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ያቀርባል፣ ሲፀድቅ ይተገብራል፣

21. ወንጀል በተፈፀመበት አካባቢ በመገኘት ቴክኒካዊ ማስረጃ ያጠናክራል፣ እንዲጠናከር ያደርጋል፣ ለሚመለከተው አካል ያቀርባል፣ እንዲቀርብ ያደርጋል፣

22. የትራፊክ አደጋ በሚያጋጥምበት ጊዜ ቴክኒካዊ ማጣራት ያካሂዳል፣ እንዲካሄድ ያደርጋል፣ የተገኘው ውጤት ለሚመለከተው አካል ይልካል፣ እንዲላክ ያደርጋል፣

23. በክልሉ የመንግስት መስሪያቤቶች የህግ ማርቀቅ ጥያቄ ሲቀርብለት ግልፅ በሆነ ጥናት ላይ ተመርኩዞ የህግ ረቂቅ በማዘጋጀት ለክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ያቀርባል፣

24. በስራ ላይ ያሉ ህጎች መልካም አስተዳደር በማስፈን፣ ዲሞክራሲ በማጎልበት ልማት በማቀላጠፍ በኩል ያላቸው ፋይዳ በሚመለከት ጥናት ያካሂዳል፣ የጥናቱ ውጤት

www.abyssinialaw.com

ንዝምልከቶ ኣካል የቕርብ፣

25. ብመዳይ ሕጊ ንመንግስቲ እዚ ክልል ይውክል፣ ኣማኻሪ ሕጊ ኮይኑ ይሰርሕ፣

26. ስርፀት ሕጊ ንምክያድ ዘኽእል ስርዓተ ትምህርቲ ቐሪፁ ኣብ ተግባር የውዕል፣

27. ዝተፈላለዩ ሜላታት ብምጥቃም ስርፀት ሕጊ ምስ ዘካይዱ ኣካላት ብምትሕብባር ኣብ መላእ ሕብረተሰብ ስርፀት ሕጊ የካይድ፣ ክካየድ ይገብር፣ ነዚ ስራሕ'ዚ የተሓባብር፣ ይቆፃፀር፣

28. ኣብ ኣብያተ ፍርዲ እዚ ክልል ንዝሰርሑ ጠበቓታት ፍቓድ ጥብቅና ይህብ፣ የሕድስ፣ ይእግድ፣ ይስርዝ፣ ንዝህቦ ግልጋሎት ክፍሊት ግልጋሎት የኽፍል፣

29. ኣብ ምርግጋፅ ዝተፈላለዩ ሰነዳት፣ ምፅዳቕን ምምዝጋብን ዝተፈላለዩ ስምምዓት ተመስሪቱ ግልጋሎት ውዕልን ማሕበራዊ ጉዳያትን ይህብ፣ ካብ እድር፣ ህፃናትን ኣረጋውያንን ዝስርሑ ማሕበራት ወፃኢ ንዘለው ዘይመትረፍቲ ማሕበራት ይምዝግብ፣ ፍቓድ ይህብ፣ ይስርዝ፣ ይቆፃፀር፣ ዝርዝሩ እቲ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ ይውሰን፣

30. ስራሕቲ ፍትሒ ንምስላጥ ምስ ኣብ ፌደራልን ክልልን ዝርከቡ መንግስታውን ዘይመንግስታዊን ኣካላት ርክብ ስራሕ ይፈጥር፣

31. ብመሰረት ሕጊ ሰራሕተኛታት መንግስቲ ሰራሕተኛታቱ የማሓድር፣

32. ዋኒናት ፍታብሄር ዝምልከት ብቤት ፍርዲ ትእዛዝ ኣብ መዕረፊ ቦታ ኮይኖም ክፍፅሙ ዝተወሰነሎም ተቐቢሉ የፈፅም፣

33. ኢግዚቢት ሒዙ የፅንሕ፣ ብቤት ፍርዲ ምስተወሰነ የተግብር፣

ለሚመለከተው አካል ያቀርባል፣

25. በህግ በኩል የክልሉ መንግስት ይወክላል፣ የህግ አማካሪ ሆኖ ይሰራል፣

26. የህግ ስርፀት ለማካሄድ የሚያስችል ስርዓተ ትምህርት ቀርፆ ተግባር ላይ ያውላል፣

27. በተለያዩ ዘዴዎች በመጠቀምና የህግ ስርፀት ስራ ከሚፈፅሙ አካላት ጋር በመተባበር በመላው ሕብረተሰብ የህግ ስርፀት ያካሂዳል፣ እንዲካሄድ ያደርጋል፣ ይህን ስራ ያስተባብራል፣ ይቆጣጠራል፣

28. በክልሉ ፍርድቤቶች ለሚሰሩ ጠበቆች የጥብቅና ፍቃድ ይሰጣል፣ ያድሳል፣ ያግዳል፣ ይሰርዛል፣ ለሚሰጠው አገልግሎት የአገልግሎት ክፍያ ያስከፍላል፣

29. የተለያዩ ሰነዶች በማረጋገጥ፣ የተለያዩ ስምምነቶች በማፅደቅና በመመዝገብ የተመሰረተ የውልና ማህበራዊ ጉዳዮች አገልግሎት ይሰጣል፣ እድር፣ ህፃናትና አረጋውያን ከሚሰሩ ማሕበራት ውጭ ያሉ አትራፊ ያልሆኑ ማሕበራት ይመዘግባል፣ ፍቃድ ይሰጣል፣ ይሰርዛል፣ ይቆጣጠራል፣ ዝርዝሩ ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ ይወስናል፣

30. የፍትህ ስራ ለማቀላጠፍ በፌደራልና በክልል ከሚገኙ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ አካላት የስራ ግንኙነት ይፈጥራል፣

31. በመንግስት ሰራተኞች ሕግ መሰረት ሰራተኞቹ ያስተዳድራል፣

32. የፍታብሄር ጉዳዮች በተመለከተ በፍርድቤት ትእዛዝ በማረፊያ ቦታ ሆኖው እንዲፈፅሙ የተወሰነላቸው ተቀብሎ ያስፈፅማል፣

33. እግዚቢት ይዞ ያቆያል፣ በፍርድ ቤት ሲወሰን ይተገብራል፣

www.abyssinialaw.com

34. ብሕጊ መሰረት ምስ ፈፀምቲ ገበን ስራሕቲ ዕርቅን ድርድርን የካይድ፣
35. ኣብ ስራሕቲ እዚ ቢሮ ንዝዋፈር ሓይሊ ፖሊስ ይምልምል፣ የሰልጥን፣ የዋፍር፣
36. ኣብዚ ቢሮ ንዝሰርሑ ፖሊሳት ካብ ወታደራዊ ማዕርግ ወፃኢ ዝኾነ መዓርግ ይህብ፣ ዝርዝር ኣፈፃፅምኡን መዐቀኒታቱን ብደንቢ ይውሰን፣
37. ኣብዚ ቢሮ ዘሎ ሓይሊ ፖሊስ፣ ዓቃቢ ሕጊ ዝመሓደርሉ ነናይ ባዕሎም ደንቢ የዳልው፣ ምስፀደቐሉ ኣብ ተግባር የውዕል፣ ክውዕል ይገብር፣
38. ካብ ክልል ክሳብ ወረዳ ዘለዉ ሰራሕተኛታት እዚ ቢሮ የመሓድር፣ የዋፍር፣ የዛውር፡፡ ዝርዝር ኣፈፃፀምኡ ብዝወፅእ ደንብን መምርሕን ይውሰን፣
39. ምዕራይን ክስን ተንከፍ ዝኾኑ እስታቲስቲካዊ መረዳእታን ሓበሬታን ይእኽብ፣ ይውድብ፣ ይትንትን፣ ንዝምልከቶ አካል የቕርብ፣ ንስርሑ ኣድለይቲ ዝኾኑ ካልኦት እስታስቲካዊ መረዳእታ ይእክብ፣ የዋድድ፣ ስርዓት መረዳእታ ይዝርግሕ፣
40. ዓቕሚ መንግስቲ ኣብ ግምት ዘእተወ ኣብ ማእኸላት ህንፀት ንዝርከቡ ተሃነፅትን ምስ ወለዶም ዝርከቡ ዕድሚኦም ካብ 5 ዓመት ዘይበልፅ ህፃውንትን ግልጋሎት ምግቢ፣ መፅለልን ነፃ ሕክምናን ክረኽቡ ይገብር፣
41. ስራሕቲ ቴክኒክ ምዕራይ የካይድ፣ ክካየድ ይገብር፣ ውፅኢቱ መረዳእታ ንዘድልዮም ይህብ፡፡

19. ቢሮ ልምዓት ሃፍቲ ማይ፣ማዕድን ኢነርጅን

1. ልምዓት ሃፍቲ ማይ ማዕድንን ኢነርጅን ንምስፍሕፋሕ ናይ ሓጺር፣ ማእኸላይን ነዊሕን ግዘ ፖሊሲ፣ እስትራተጅን ትልምን የዳሉ፣

34. በሕግ መሰረት ከወንጀል ፈፃሚዎች ጋር የድርድርና የእርቅ ስራዎች ያካሂዳል፣
35. በቢሮው ስራዎች ለሚሰማራ የፖሊስ ሓይል ይመለምላል፣ ያሰለጥናል፣ ያሰማራል፣
36. በቢሮው ለሚሰሩ ፖሊሶች ከወታደራዊ ማእርግ ውጭ የሆነ ማእርግ ይሰጣል፣ ዝርዝር አፈፃፀሙ እና መመዘኛዎቹ በደንብ ይወሰናል፣
37. በቢሮው ያለው የፖሊስ ሃይል፣ አቃቤ ህግ የሚተዳደሩበት የየራሳቸው ደንብ ያዘጋጃል፣ ሲፀድቅለት ተግባር ላይ ያውላል፣ እንዲውል ያደርጋል፣
38. ከክልል እስከ ወረዳ የሚገኙ የቢሮው ሰራተኞች ያስተዳድራል፣ ያሰማራል፣ ያዛውራል፣ ዝርዝር አፈፃፀሙ በሚወጣው ደንብና መመሪያ ይወሰናል፣
39. የማጣራትና የክስ ነክ የሆኑ እስታቲስቲካዊ መረጃና ኢንፎርሜሽን ይሰበስባል፣ ያደረጃል፣ ይተነትናል፣ ለሚመለከተው አካል ያቀርባል፣ ለስራው አስፈላጊ የሆኑ ሌሎች እስታቲስቲካዊ መረጃ ይሰበስባል፣ ያቀናጃል፣ የመረጃ ስርዓተ ይዘረጋል፣
40. የመንግስት አቅም ግምት ውስጥ ያስገባ በማረሚያ ቤቶች ለሚገኙ ታራሚዎችና ከወላጆቻቸው የሚገኙ እድሚያቸው ከ5 አመት የማይበልጥ ህፃናት የምግብ የመጠለያ እና ነፃ የህክምና አገልግሎት እንዲያገኙ ያደርጋል፣
41. ቴክኒካዊ የማጣራት ስራዎች ያካሂዳል፣ እንዲካሄድ ያደርጋል፣ ውጤቱ መረጃ ለሚያስፈልጋቸው ይሰጣል፡፡

19. የውሃ ሃብት ልማት፣ማዕድንና ኢነርጂ ቢሮ

1. የውሃ ሃብት ማዕድንና ኢነርጂ ልማት ለማስፋፋት የአጭርና መካከለኛና ረዥም ጊዜ ፖሊሲና ስትራተጂ እቅድ ያዘጋጃል፡፡ ለዚህ

www.abyssinialaw.com

ነዝይ መፈፀሚ ዝኸውን ማስተር ፕላን ክዳለው ይገብር፣ የመሓይሽ፣ ዝርዝር መፈፀሚ መምርሒ የውፅእ፣

2. ብመሰረት ማስተር ፕላን ንልምዓት ሃፍቲ ማይ ምግፋሕ ዘኽእሉ ፕሮጀክትታት ብባዕሉን ብካልኦት ኣካላትን ክስርሑ ይገብር፣

3. ሃፍቲ ማይ፣ ማዕድንን ኢነርጅን ብዝምልከት መረዳእታታት ይእክብ፣ ይውድብ፣ የፅንዕ፣

4. ንመስተን መስኖን ዝውዕሉ ፕሮጀክትታት ብዝምልከት ስራሕቲ ፅንዓትን ዲዛይንን ይሰርሕ፣ ህንፀት ክትትል የካይድ፣

5. ልምዓት መስተ ማይን መስኖን የስፋሕፍሕ ብመፅናዕቲ ዝተረጋገፁ ሜላታት ኣጠቓቕማ ሃፍቲ ማይ ክምዕብሉን ክጋፍሑን ይገብር፣

6. ሃፍቲ ማይ ሚዛናዊ ብዝኾነ መንገዲ ምክፍፋሉን ኣብ ጥቕሚ ምውዓሉን ይቆፃፀር፣

7. ስራሕ ፍቓድ ዘድልዮም ደረጃን ዓይነት ማይ ተንከፍ ስራሕቲ ይፈልይ፣ ኣብዚ ስራሕ ንዝዋፈር ሰብ ኣጠቃቕማ ፍቓድ በዓል ሞያን ማይን ይህብ፣ ኣብ ጥቕሚ ምውዓሎምን' ውን ይቆፃፀር፣ ብዘይፍቓድ ዝስርሑ ይእግድ፣

8. መስተ ማይን መስኖን የስፋፍሕ፣ ብፅንዓት ክስፋሕፋሕ ይገብር፣ ዲዛይንን ፅንዓትን መስኖ ህንፀትን ፅገናን መመዘኒ ደረጃታት የውፅእ፣ ተግባራዊነቱ ይከታተል፣

9. ልምዓት ሃፍቲ ማይ ማዕድንን ኢነርጅን ምስፍሕፋሕ ዘኽእል ዝተማለአ ብቕዓት ዘለዎ ሓይሊ ሰብ ክህሉ ፃዕሪ ይገብር፣

10. ምስ ዝምልከቶም መንግስታዊን ዘመንግስታዊን ኣካላት ብምትሕግጋዝ ህዝቢ ኣብ ህንፀትን ሕድሳትን ስራሕቲ ማይ ክሳተፍ ይገብር፣

11. ትካላት ማይ ቐፃልነት ንክህልወን ንናይ ማይ ኮሚቴ ሓገዝ ቴክኒክን ስልጠናን ይህብ፣

ማስፈፀሚያ የሚሆን ማስተር ፕላን እንዲዘጋጅ ያደርጋል፣ ያሻሽላል፣ ዝርዝር ማስፈፀምያ መመሪያ ያወጣል፣

2. በማስተር ፕላኑ መሰረት ለውሃ ሃብት ልማት ማስፋፋት የሚያስችሉ ፕሮጀክቶች በራሱና በሌሎች አካላት እንዲሰሩ ያደርጋል፣

3. የውሃ ሃብት ማዕድንና ኢነርጂ በሚመለከት መረጃዎች ይሰበስባል፣ ያደራጃል፣ ያጠናል፣

4. ለመጠጥና ለመስኖ የሚውሉ ፕሮጀክቶችን በሚመለከት የጥናትና የዲዛይን ስራዎች ይሰራል፣ የግንባታ ክትትል ያካሂዳል፣

5. የመጠጥ ውሃ ልማትና መስኖ ያስፋፋል የውሃ ሃብት አጠቃቀም በጥናት የተረጋገጡ ዘዴዎች እንዲያድጉና እንዲሰፋፉ ያደርጋል፣

6. ውሃ ሃብት ሚዛናዊ በሆነ መንገድ መከፋፈሉንና ጥቅም ላይ መዋሉን ይከታተላል፣

7. የስራ ፈቃድ የሚያስፈልጋቸው ውሃ ነክ ስራዎች ደረጃና ዓይነት ይለያል፣ በዚህ ስራ ለሚሰማራ ሰው የሞያና የውሃ አጠቃቀም ፍቃድ ይሰጣል፣ ጥቅም ላይ መዋላቸውን ይቆጣጠራል ያለ ፈቃድ የሚሰሩ ያግዳል፣

8. የመጠጥ ውሃና የመስኖ ውሃ ያስፋፋል በጥናት እንዲሰፋ ያደርጋል፣ ዲዛይን፣ የመስኖ ልማት ግንባታና ጥገና መመዘኛ ደረጃዎች ያወጣል፣ ተግባራዊነቱም ይከታተላል፣

9. የውሃ ሃብት ማዕድንና ኢነርጅ ልማት ለማስፋፋት የሚያስችል የተሟላ ብቃት ያለው የሰው ሃይል እንዲኖር ጥረት ያደርጋል፣

10. ከሚመለከታቸው መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ አካላት በመተጋገዝ ህዝቡ በውሃ ግንባታና እድሳት ስራዎች እንዲሳተፍ ያደርጋል፣

11. የውሃ ድርጅቶች ቀጣይነት እንዲኖራቸው ለውሃ ኮሚቴ የቴክኒክና ስልጠና ድጋፍ

www.abyssinialaw.com

12. ምስ ተጠቀምትን ዝምልከቶም ቤት ፅሕፈታትን ብምትሕብባር ድሕንነት ሃፍቲ ማይን ትካላት ማይን ይከታተል፣ ሕድሳት ዘድልዮም ከሕድሱ ይገብር፣
13. ፅርየት ማይ ደረጅኡ ዝሓለወ ምዃኑ ይቆፃፀር፣ ሃፍቲ ማይ ዝብክሉ ነገራት ይከታተል፣ ፍልፍሎም ንክውገድ ምስ ዝምልከቶ ኣካል ብምፅናዕ ሕጋዊን ቴክኒካዊን ስጉምቲ ይውሰድ፣
14. ደረጃ ብደረጃ ፅሬቱ ዝተሓለወ ዝስተ ማይ ንሕብረተሰብ ክባፃሕ ይገብር፣
15. ንምዕባለ ሃፍቲ ማይ፣ ማዕድንን ኢነርጅን ዝጠቅም ቴክኖሎጂ የተኣታትው፣
16. ተመን ክፍሊት ግልጋሎት ማይ ንምውሳን ዘኽእል መፅናዕቲ የካይድ፣ የወስን፣
17. ሃፍቲ ማይ፣ ማዕድንን ኢነርጅን ብዝምልከት ብፌደራል መንግስቲ ዝወፀ ፖሊሲን ስትራተጅን ምስ ናይ ክልልና ኩነታት ብምዝማድ ክፍፀም ይገብር፣
18. ንስራሕቲ ማይ ተንከፍ ግልጋሎት ላቦራቶሪ ይህብ፣ ዋጋ ግልጋሎት የኽፍል፣
19. ብመፅናዕቲ ዝተረጋገፁ ማእድናት ኮንስትራክሽ፣ ሓይሊ ንፋስ፣ ሓይሊ ፀሓይን ባዮማስን ካልኦት ኣጠቓቕማታት ኢነርጂ ክለምዑን ክምዕብሉን ይገብር፣
20. ተሓደስትን ዘይተሓደስትን ፍልፍላት ኤነርጂ ከም ኣናእሽተይ ማይ ሓይሊ መፈልፈሊ ጣቢያታት ባዮማስ፣ ባዮጋዝን ካልኦት ሓይሊ ዘፈልፍሉ ኩነታት የፅንዕ፣ የልምዕ፣ ክለምዕ ይገብር፣ ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣
21. ንኡሽተይ ሓይሊ ኤሌትሪክ መፈልፈልን መሰራጨውን፣ ባህላዊ መምረቲ ማዕድናት፣

ይሰጣል፣
12. ከተጠቃሚዎችና ከሚመለከታቸው ፅሕፈት ቤቶች በመተባበር የውሃ ሃብትና የውሃ ድርጅቶችን ድህንነት ይከታተላል፣ እድሳት ለሚያስፈልጋቸው እንዲታደሱ ያደርጋል፣
13. የውሃ ጥራት ደረጃውን የጠበቀ መሆኑን ይቆጣጠራል፣ የውሃ ሃብትን የሚበክሉ ነገሮች ይከታተላል፣ ምንጫቸውን በማጥናት እንዲወገዱ ከሚመለከተው ኣካል ጋር በመተባበር ሕጋዊና ቴክኒካዊ እርምጃ ይወስዳል፣
14. ደረጃ በደረጃ ጥራቱ የተጠበቀ የመጠጥ ውሃ ለህብረተሰብ እንዲዳረስ ያደርጋል፣
15. ለውሃ ሃብት፣ ማዕድንና ኢነርጂ እድገት የሚጠቅም ቴክኖሎጂ ስራ ላይ እንዲውል ያደርጋል፣
16. የውሃ አገልግሎት የክፍያ ተመን ለመወሰን የሚያስችል ጥናት ያካሂዳል፣ ያስወስናል፣
17. የውሃ ሃብት ማዕድንና ኢነርጂ በሚመለከት በፌደራል መንግስት የሚወጡ ፖሊሲና ስትራተጂ ከክልላችን ሁኔታዎች በማዛመድ እንዲፈፀም ያደርጋል፣
18. ለውሃ ነክ ስራዎች የላቦራቶሪ አገልግሎት ይሰጣል፣ የአገልግሎት ዋጋ ያስከፍላል፣
19. በጥናት የተረጋገጡ የኮንስትራክሽን፣ የማዕድናት፣ የንፋስና፣ የፀሓይ ሓይል፣ የባዮማስና ሌሎች የኢነርጂ አጠቃቀሞች እንዲለሙና እንዲያድጉ ያደርጋል፣
20. የሚታደሱና የማይታደሱ የኤነርጅ ምንጮች እንደአነስተኛ የውሃ ሃይል ማመንጫ ጣቢያዎች፣ ባዮማስ፣ ባዮጋዝ እና ሌሎች ሓይል የሚያመነጩ ሁኔታዎች ያጠናል፣ ያለማል፣ እንዲለማ ያደርጋል፣ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣
21. አነስተኛ የኤሌክትሪክ ኃይል ማመንጫና ማሰራጫ የኮንስትራክሽንና ባህላዊ ማዕድኖች

www.abyssinialaw.com

ኮንስትራክሽንን ብዝምልከት ፍቓድ ይህብ፣ ይቆፃፀር፣

22. ሃፍቲ ማይ፣ ማዕድንን ኢነርጅን ንምሕላው ምስ ዝምልከቶ ፌደራል ሚኒስተር ቤት ዕዮታት ይተሓባበር፣ ኣብ እቲ ክልል ውሽጢ ዝካየድ ልምዓት ሃፍቲ ማይ፣ ማዕድንን ኢነርጅን ስራሕቲ ዘድሊ ድጋፍ ይህብ፣
23. ንግልጋሎት መስተ ማይ፣ ማዕድንን ኢነርጅን ዘድሊ መረዳእታ ሜትሮሎጂ ከም ኣድላይነቱ ይእክብ፣ ኣብ ግልጋሎት የውዕል፣
24. ብካልኦት ሕግታት ብዝተውሃቦ ስልጣን መሰረት ማዕድን ኣለሻ፣ ምርመራ ፍቓድን ንናይ ዓዲ ውሽጢ ሰብ ሃብትን ትካላትን ጥራሕ ይህብ፣ ንሮያሊቲ ማዓድንን ንኻልኦት ግልጋሎታትን ክፍሊታት የኽፍል፡፡

20. ቢሮ ቴክኒክ፣ ሞያ፣ ትምህርትን ስልጠና

1. ስትራተጂ ትምህርቲ፣ ስልጠና፣ ቴክኒክን ሞያን የዳሉ፣ ምስፀደቐ ይትግብር፣
2. መንግስታዊ ማእኸል መሰልጠኒ የማሓድር፣
3. ማእኸል መሰልጠኒ ዝምርሐሉን ኣፍልጠ ዝረኽበሉን መምርሒታት የውፅእ፣ ኣፈፃፀምኡ ይከታተል፣
4. ስርዓት መረጋገፂ ብቕዓት ሞያ የውፅእ፣ ይቆፃፀር፣
5. ውልቀ ሰብ ሃፍቲ ኣብ ዘፈር ትምህርቲ፣ ስልጠና ቴክኒክን ሞያን ዝሳተፉሉ መንገዲ የመቻቹ፣
6. ብትምህርቲ፣ ስልጠና፣ ቴክኒክን ሞያን ደቂ ኣንስትዮን ጉድኣት ኣካልን ፍሉይ ትኹረት ክረኽቡ ዝኽእልሉ ስርዓት ይዝርግሕ፣
7. ኣብ ዙሪያ ትምህርቲ፣ ስልጠና፣ ቴክኒክን ሞያን ምርምር የካይድ፣ ንዘካይዱ ይድግፍ፣

ማምረት በሚመለከት ፍቃድ ይሰጣል፣ ይቆጣጠራል፣

22. የውሃ ማዕድንና ኢነርጂ ሃብት ለመጠበቅ ከሚመለከታቸው የፌደራል የሚኒስተር መስሪያቤቶች ጋር ይተባበራል፣ በክልሉ ውስጥ የሚካሄድ የውሃ፣ የማዕድንና የኢነርጂ ሃብት ልማት ስራዎች አስፈላጊ ድጋፍ ይሰጣል፣
23. ለመጠጥ ውሃ ማዕድንና ኢነርጂ የሚያገለግሉ የሚትሮሎጂ መረጃ እንደአስፈላጊነቱ ይሰበስባል፣ በስራ ላይ ያውላል፣
24. በሌሎች ሕጎች በተሰጠው ስልጣን መሰረት የማዕድን ፍለጋ ምርመራ ፈቃድ ለአገር ውስጥ ባለሃብቶችና ድርጅቶች ብቻ ይሰጣል፡፡ የማአድን ሮያሊቲና ሌሎች የአገልግሎት ክፍያዎች ያስከፍላል፡፡

20. ቴክኒክ፣ሞያ፣የትምህርት እና ስልጠና ቢሮ

1. የትምህርት፣ ስልጠና፣ ቴክኒክ እና ሞያ ስትራተጂ ያዘጋጃል፣ ሲፀድቅ ይተገብራል፣
2. የመንግስት መሰልጠኛ ማእከል ያስተዳድራል፣
3. ማሰልጠኛ ማእከል የሚመራበት እና እውቅና የሚያገኝበት መመሪያ ያወጣል፣ አፈፃፀሙ ይከታተላል፣
4. የሞያ ብቃት ማረጋገጫ ስርኣት ያወጣል ይቆጣጠራል፣
5. የግል ባለሃብቶች በትምህርት፣ ስልጠና፣ ቴክኒክ እና ሞያ ዘርፍ የሚሰማሩበት መንገድ ያመቻቻል፣
6. በትምህርት፣ ስልጠና፣ ቴክኒክ እና ሞያ ሴቶች እና አካል ጉዳተኞች የተለየ ትኩረት እንዲያገኙ የሚያስችል ስርኣት ይዘረጋል፣
7. በትምህርት፣ ስልጠና፣ ቴክኒክ እና ሞያ ዙሪያ ምርምር ያካሂዳል፣ ለሚመራመሩም ይደግፋል፣

www.abyssinialaw.com

8. ናይ ስራሕ ልምምድ ኣፈፃፀማ መምርሒ የውፅእ፣ ተግባራዊ ይገብር፣
9. ውፅኢታውነት ፕሮግራም ስልጠና ንምርግጋፅ ቅድሚ ስልጠናን ድሕሪ ስልጠናን መፅናዕቲ የካይድ፣ ንዘካይዱ የተሓባብር፣
10. ንስትራተጂ ኢኮኖሚያዊ ዕብየት እዚ ክልል መሰረት ጌሩ ብርኪ ትምህርቲ፣ ስልጠና፣ ቴክኒክን ሞያን የውፅእ፣
11. ታሕተዋይን ማእኸላይ ትምህርቲ፣ ስልጠናን ቴክኒክን ሞያን ፕሮግራማትን ዝውደብሉ ናይ ኣፈፃፅማ መምርሒ የውፅእ፣ ይትግብር፣
12. ኣብ ውሽጢ እዚ ክልል ንዝንቀሳቐሱ መሰልጠኒ ማእኸላት ኣፍልጦ ይህብ፣ በቲ ዝወፀ ደረጃ ሓልዮም ምኻዶም የረጋግፅ፣ ካብ ደረጃ ንታሕቲ ኮይኖም እንትርከቡ ኣፍልጥኡ ይስርዝ፣
13. መፈተኒ ምዘና ብቕዓት ሞያ ንዝህብ ማእኸል መሰልጠኒ፣ ኮሌጅን ትካልን ኣፍልጦ ይህብ፣
14. ቴክኒክ፣ ሞያ፣ ትምህርትን ስልጠናን ዝምልከት ናይ ፖሊስ ሓሳባት የመንጩ፣ ናይቲ ክልል ኢኮኖሚያዊ ዕብየት መሰረት ጌሩ መማሓየሺ ሓሳብ የቕርብ፣
15. ኣብቲ ክልል ተመጣጣንን ፍትሓዊን ዝርገሐ ቴክኒክ፣ ሞያ፣ ትምህርትን ስልጠናን ክህሉ ይገብር፣
16. ማእኸል መሰልጠኒ መሰጋገሪ ማእኸል ቴክኖሎጂ ኮይኑ ከገልግል ይመርሕ፣
17. ማእኸል መሰልጠኒ ብሽርክና ስልጠና ዝህበሉ ኣሰራርሓ የንፅር፣ ንኣፈፃፅምኡ ይድግፍ፣ ይከታተል፣
18. ጠለብ ዕዳጋ መሰረት ዝገበረ ስሩዕን ዘይስሩዕን ሓፂር ስልጠና ስርዓት ትምህርቲ የዳሉ፣ ኣብ ስራሕ ክውዕል ይገብር፣

8. የስራ ልምምድ አፈፃፀም መመርያ ያወጣል፣ ተግባራዊ ያደርጋል፣
9. የስልጠናው ውጤታማነት ለማረጋገጥ የቅድመ ስልጠና እና የድህረ ስልጠና ጥናት ያካሂዳል፣ ለሚያካሂዱም ያስተባብራል፣
10. የክልሉ ኢኮኖሚ እድገት ስትራተጂ መሰረት በማድረግ የትምህርት፣ ስልጠና፣ ቴክኒክ እና ሞያ ደረጃ ያወጣል፣
11. ታችኛውና መካከለኛ የትምህርት፣ ስልጠና ቴክኒክ እና ሞያ ፕሮግራም የሚደራጁበት የአፈፃፀም መመሪያ ያወጣል፣ ይተገብራል፣
12. በዚህ ክልል ውስጥ የሚንቀሳቀሱ ማሰልጠኛ ማእከላት እውቅና ይሰጣል፣ በወጣው ደረጃ መስፈርት ጠብቀው መሄዳቸው ያረጋግጣል፣ ከወጣው ደረጃ መስፈርት በታች ሁነው ሲገኙ የሰጠው እውቅና ይሰርዛል፣
13. የሞያ ብቃት ማረጋገጫ መመዘኛ ፈተና የሚሰጥ ማሰልጠኛ ማእከል፣ ኮሌጅ እና ድርጅት እውቅና ይሰጣል፣
14. ቴክኒክ፣ ሞያ፣ ትምህርት እና ስልጠና የሚመለከት የፖሊስ ሃሳብ ያመነጫል፣ የክልሉ ኢኮኖሚያዊ እድገት መሰረት በማድረግ ማሻሻያ ሃሳብ ያቀርባል፣
15. በክልሉ ተመጣጣኝ እና ፍትሃዊ ቴክኒክ፣ ሞያ፣ ትምህርት እና ስልጠና ሽፋን እንዲኖር ያደርጋል፣
16. ማሰልጠኛ ማእከል የቴክኖሎጂ መሸጋገሪያ ማእከል ሆኖ እንዲያገለግል ይመራል፣
17. ማሰልጠኛ ማእከል በሽርክና ስልጠና የሚሰጥበት አሰራር ያወጣል፣ ለአፈፃፀሙ ይደግፋል፣ ይከታተላል፣
18. የገበያ ፍላጎት መሰረት ያደረገ መደበኛ እና መደበኛ ያልሆነ ስልጠና ስርኣተ ትምህርት ያዘጋጃል፣ በስራ እንዲውል ያደርጋል፣

www.abyssinialaw.com

19. ንደቀቕትን ኣናእሽተን ንግዲ ዘፈራት ምህርቶም ብመጠንን ብዕርየትን ክዕብዩ፣ ኣወሃህባ ግልጋሎት ክማሓይሹ፣ ዘኽእል ስልጠናን ምኽርን ይህብ፣
20. ሰራሕተኛታትን መምህራንን እቲ ቢሮ ዓቕሚ ዘዕብይሉ ጠለብ ዕዳጋ መሰረት ዝገበረ ትምህርትን ስልጠናን ዝረኽብሉ ኩነታት የማዓራሪን ይትግብርን፣
21. ማእኸል መሰልጠኒ ንቕድሚት ወፃኢኡ ባዕሉ ክኽእል እቶት መዕበዪ መተግበሪ ኣንፈት ይሕንፅፅ፣
22. ማእኸል መሰልጠኒ ካብ ዝተፈላለየ ፍልፍል ዝረኽቦ እቶት ክእክብን ኣታዊኡ ባዕሉ ክጥቀምን ዘኽእል መምርሒ የዳሉ፣ ቢሮ ትልምን ፋይናንስን ምስ ኣፅደቆ የተግብር፣
23. ምዘና ሞያ ብቕዓት ዝፍተኑ ተፈተንቲ ብሕድ ሕድ ዓይነት ሞያን ደረጃን ዝኸፍልዎ ክፍሊት ይውስን፣ ብመሰረት ሕጊ ፋይናንስ እዚ ክልል ኣብ ስራሕ የውዕል፡፡

21. <u>ቢሮ መናእሰይ፣ ስፖርትን ማሕበራዊ ጉዳይን</u>

1. መንእሰይን ኣብ ኣፀጋሚ ኩነታት ዝርከብ ክፋል ሕብረተሰብን ፈጠርቲ ስራሕ ክኾኑ የለዓዕል፣ ይውድብ፣ ኣብ ዝደለይዎ ዘርፊ ስራሕ ክዋፈሩ ዘኽእል ስልጠና፣ ልቓሕን፣ መስርሒ ቦታን ካልእ ድጋፍን ክረኽቡ የተሓባብር፣
2. ኣብ ስራሕ ምስተዋፈሩ በብእዋኑ ዝገጥሞም ዝተፈላለየ ፀገም መፍትሒ ሓሳባት የቕርብ፣ የተሓባብር፣
3. ካብ መንግስትን ገበርቲ ሰናይን ዝርከብ ገንዘብን ንዋትን ኣብ ጭቡጥ ፀገም ተገልገልቲ ክውዕል ይገብርን ኣጠቓቕማኡ ይቆፃፀርን፣

19. ለጥቃቅን እና አነስተኛ የንግድ ዘርፎች ምርታቸው በመጠን እና በጥራት እንድያሳደጉ፣ የሚሰጡት አገልግሎት እንዲያሻሽሉ፣ ስልጠና እና ምክር ይሰጣል፣
20. የቢሮው መምህራን እና ሰራተኞች አቅም የሚገነቡበት የገበያ ፍላጎት መሰረት ያደረገ ትምህርት እና ስልጠና እንዲያገኙ ያመቻቻል፣
21. ማሰልጠኛ ማእከል ወደፊት ወጪው ራሱ እንዲችል የገቢ ማሳደግያ የአፈፃፀም አቅጣጫ ይነድፋል፣
22. ማሰልጠኛ ማእከል ከተለያየ የገቢ ምንጭ ያገኘውን ገቢ እንዲሰበስብ እና ራሱ ለመጠቀም የሚያስችል መመሪያ ያዘጋጃል፣ በፕላንና ፋይናንስ ቢሮ ሲፀድቅለት ተግባራዊ ያደርጋል፣
23. የሞያ ብቃት ምዘና የሚፈተኑ ተፈታኞች በእያንዳንዱ ሞያ እና ደረጃ የሚከፍሉት ክፍያ ይወስናል፣ በፋይናንስ ሕግ መሰረት ስራ ላይ ያውላል፡፡

21. <u>ወጣቶች፣ስፖርት እና ማህበራዊ ጉዳይ ቢሮ</u>

1. ወጣት እና በአስቸጋሪ ሁኔታ የሚገኝ የህብረተሰብ ክፍል ስራ ፈጣሪ እንዲሆን ይቀሰቅሳል፣ ያደራጃል፣ በፈለጉት የስራ ዘርፍ ለማሳማራት የሚያስችል ስልጠና፣ ብድር፣ መስሪያ ቦታ እና ሌላ ድጋፍ እንድያገኙ ያስተባብራል፣
2. በስራ ከተሰማሩ በኋላ ለሚገጥማቸው የተለያየ ችግር መፍትሄ ሓሳብ ያቀርባል፣ ያስተባብራል፣
3. ከመንግስት እና መንግስታዊ ያልሆነ ድርጅት የሚገኘው ገንዘብ እና ንብረት ለተገልጋዮች ችግር መፍቻ እንዲውል እና በአግባቡ ጥቅም ላይ እንዲውል ያግዛል፣ ይቆጣጠራል፣

www.abyssinialaw.com

4. ሃገራዊ ፖሊሲን ነዚ ፖሊሲ ንምትግባር ዝተሓንፀፀ ደንብን መምርሕን ውፅኢታዊ ብዝኾነ መንገዲ ይትግበር፣
5. ጥዑይ ዜጋን ሓላፍነት ዝስመዖን መንእሰይ ሓይሊ ንምፍራይ ዘኽእል ሜላ ይሕንፅፅን የተግብርን፣
6. ብደረጃ ሃገርን ክልልን ዝወፀ ፖሊስን መምርሕን መናእሰይ ካብ ክልል ክሳብ ጣብያ ኣብዝርከቡ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካላት ተግባራዊ ክኾኑ ኣድላይ ደገፍን ክትትልን ይገብር፣
7. መንእሰይ እዚ ክልል መትከላት ሕገ መንግስቲ መሰረት ብምግባር ኣብ ፖለቲካዊ፣ ቁጠባዊ፣ ማሕበራውን ባህላውን ልምዓት ንጡፍ ተራ ክፃወትን ንህንፀት ዲሞክራሲን ሰናይ ምምሕዳርን ዝግበኦ እጃም ከወፍይ የለዓዕል፣ ይውድብን ሙያዊ ድጋፍ ይህብን፣
8. ፖሊሲ፣ ስትራተጅን መደባትን መንእሰይ፣ የዳሉ ምስፀደቐሉ ይፍፅም፣
9. መንእሰይ ምስ ባህሊ ሃገሩን ብሄረሰቡን ክላለን ክርዳእ ዘኽእል አሰራርሓ ይሕንፅፅ፣ ናይ ክልሉ ባህሊ ክጎልብት የለዓዕልን፣ ናይቲ መንእሰይ ኩለመዳያዊ ሰብእና ንምህናፅ ዝሕግዙ ተግባራት ይፍፅም፣
10. መንእሰይ መሰረት ዝገበረ መፅናዕትን ምርምርን የካይድ፣ዝተረኸበ ውፅኢት መፅናዕቲ ናብ ኩሎም መዳርግቲ ኣካላት የከፋፍል፣
11. ህልው ቁጠባዊ ፀገም ስፖርት ክፈትሕ ዝኽእልን ስፖርታዊ ምንቅስቓስ ንምጉልባት ዝሕግዝ ናይ ስፖርት ልምዓት ፈንድ የጣይሽ፣ ዝርዝሩ ቀፂሉ ብዝወፅእ ደንቢ ይውሰን፣
12. መንእሰይ ማእኸል ዜሮም ብዝተፈላለዩ ትካላት ዝፍፀሙ ተግባራት ይከታተል፣ የተሓባብር ይግምግም፣ መስተኻኸሊ ስጉምቲ

4. በአገር ደረጃ የወጣ ፖሊሲ እና ፖሊሲውን ለማስፈፀም የወጣ ደንብ እና መመሪያ ውጤታማ በሆነ መንገድ ይተገብራል፣
5. ጤናማ እና ሃላፊነት የሚሰማው ወጣት ሃይል ለማፍራት የሚያስችል አሰራር ይነድፋል፣ ይተገብራል፣
6. በሃገር እና በክልል ደረጃ የወጣ የወጣቶች ጉዳይ ፖሊሲ እና መመሪያ ከክልል እስከ ቀበሌ በሚገኙ መንግስታዊ እና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ተግባራዊ እንዲሆን አስፈላጊ ድጋፍ እና ክትትል ያደርጋል፣
7. የክልሉ ወጣት የህገ-መንግስቱ መርህ መሰረት በማድረግ በፖለቲካ፣ በኢኮኖሚ፣ በማህበራዊ እና ባህላዊ ልማት ተገቢ ሚና እንዲጫወት እና ለዲሞክራሲ እና መልካም አስተዳደር ግንባታ ተገቢ ድርሻውን እንዲወጣ ያነሳሳል፣ ያደራጃል፣ የሞያ ድጋፍ ይሰጣል፡፡
8. የወጣቶች ፖሊሲ፣ ስትራተጂ እና እቅድ ያዘጋጃል ሲፀድቅለትም ይተገብራል፣
9. ወጣቱ የአገሩ እና የብሄረሰቡ ባህል እንዲያውቅ እና እንዲረዳ የሚያስችል አሰራር ይነድፋል፣ የክልሉ ባህል እንዲጎለብት ያነሳሳል፣ የወጣቱ ሁለንተናዊ ስብእና ለመገንባት የሚያግዙ ስራዎች ይሰራል፣
10. ወጣቱን መሰረት ያደረገ ጥናት እና ምርምር ያካሂዳል፣ የተገኘው ውጤት ለሁሉም ባለድርሻ አካላት ያከፋፍላል፣
11. የስፖርት ተጨባጭ ኢኮኖሚያዊ ችግር ሊፈታ የሚችል የስፖርት ልማት ፈንድ ያቋቁማል፣ ዝርዝሩ ቀጥሎ በሚወጣው ደንብ ይወሰናል፣
12. ወጣቱን መሰረት አድርገው በተለያዩ ድርጅቶች የሚሰሩ ስራዎች ይከታተላል፣ ያስተባብራል እየገመገመ ማስተካካያ እርምጃ

www.abyssinialaw.com

ይወስድ፣ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፣

13. ኩለን መንግስታዊ ኣብያተ ዕዮን ጉዳይ መንእሰይ ፍሉይ ትኹረት ንክህብኦን ኣብ ትልመን ክእትውኦን ዘኽእል ኣሰራርሓ ይዝርግሕ፣
14. ብርኪ መዘውተሪ ስፍራ ስፖርትን ማእኸላት መናእሰይን እዚ ክልል የውፅእ፣
15. ብብርኪ ወረዳን ክልልን ዝርከብ መዘውተሪ ስፍራ ስፖርትን ማእኸላት መናእሰይን የመሓድር፣
16. ስፖርት ህዝባዊ መሰረት ክሕዝን ክምዕብልን ዝሕግዙ ናይ ስፖርት መዘውተሪ ስፍራታት ሕብረተሰብ ኣብዝነበረሉ፣ ዝማሃረሉን ዝሰርሓሉን ክህነፁ የተሓባብር፣
17. ኣብዚ ክልል ንዝጣየሹ ናይ ስፖርት ማሕበራት ፍቓድ ይህብ፣ ይቆፃፀር፣ ይድግፍ፣ የተሓባብር፣ ውልቀ ኢንቨስተራት ኣብ ስፖርት ኣትዮም ዝሰርሕሉ ኩነታት የመቻቹ፣
18. ፕሮግም ስፖርት ኣዳልዩ ሕብረተሰብ የሳትፍ፣ ክልላዊ ውድድራት ስፖርት የዳሉ፣ ንዘዳልዉ'ውን ፍቓድ ይህብ፣
19. ስፖርታዊ ብቕዓት ሕብረተሰብ ክጎልብት ዝኽእል ግልጋሎት ስልጠና ይህብ፣ ንዝህቡ ኣካላት'ውን ይድግፍ፣ ይመርሕ፣
20. ናይቲ ክልል ባህላዊ ስፖርት ክዕናዕ፣ ክመሓየሽን ክዓብን ዘኽእል ስራሕ ይሰርሕ፣
21. ናይዚ ክልል ስፖርት ቤት ምኽሪ የጣይሽ፣ ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን፣
22. ኣብ ድሌት ዝተደረኸ ናይ ማሕበረሰብ ውዳበታት የጣይሽን የጣናኽርን፣
23. ውዳብ ጥምረት ማሕበረሰብ ይምዝግብ፣ ሕጋዊ ሰብነት ይህብ፣ ይከታተል፣ ኣድላይ

ይወስዳል፣ ዝርዝሩ በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፣

13. ሁሉም የመንግስት መስሪያቤቶች የወጣት ጉዳይ የተለየ ትኩረት እንዲሰጡት እና በሚያወጡት እቅድ እንዲያካትቱት የሚያስችል አሰራር ይዘረጋል፣
14. የክልሉ ስፖርት ማዘውተርያ ስፍራና የወጣቶች ማእከል ደረጃ ያወጣል፣
15. በክልል እና በወረዳ ደረጃ የሚገኝ የስፖርት ማዘውተሪያ ስፍራና የወጣቶች ማእከላት ያስተዳድራል፣
16. ስፖርት ህዝባዊ መሰረት እንዲይዝ እና እንዲያድግ ህብረተሰቡ በሚኖርበት፣ በሚማርበት እና በሚሰራበት የስፖርት ማዘውተሪያ ስፍራ እንዲገነባ ያስተባብራል፣
17. በክልሉ ለሚቋቋሙት የስፖርት ማህበራት ፍቃድ ይሰጣል፣ ይቆጣጠራል፣ ይደግፋል፣ ያስተባብራል፣ ኢንቨስተሮች በስፖርት ዘርፍ ገብተው ኢንቨስት እንዲያደርጉ ሁኔታውን ያመቻቻል፣
18. የስፖርት ፕሮግራም አዘጋጅቶ ህብረተሰቡ ያሳትፋል፣ በክልል ደረጃ የስፖርት ውድድር ያዘጋጃል፣ ለሚያዘጋጅም ፍቃድ ይሰጣል፣
19. የህብረተሰብ ስፖርታዊ ብቃት ሊያጠናክር የሚያስችል ስልጠና ይሰጣል፣ ለሚሰጥ አካል ይመራል፣ ይደግፋል፣
20. የክልሉ ባህላዊ ስፖርት እንዲጠና፣ እንዲሻሻልና እንዲያድግ የሚያስችል ስራ ይሰራል፣
21. የክልሉ ስፖርት ምክር ቤት ያቋቁማል፣ ዝርዝሩ በደንቡ ይወሰናል፣
22. በፍላጎት ላይ የተመሰረተ የማህበረሰብ ድርጅቶችን ያቋቁማል፣ ያጠናክራል፣
23. የህብረተሰብ ጥምረት ድርጅት ይመዘግባል፣ ሕጋዊ ሰውነት ይሰጣል፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ

ገፅ 37 የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ አዋጅ ቁ 168 ህዳር 3/2002

ኮይኑ እንትርከብ ይሰርዝ፣

24. ኣብ መናእሰይ፣ ስፖርትን ማሕበራዊ ድሕንነትን ዝተዋፈሩ ዘይመንግስታዊ ትካላት ይከታተል፣ ዘቕርብኦ ፕሮጀክት መርሚሩ የፅድቕ፣ ስምምዕነት ይፈራረም፣

25. ብውዳበ ጥምረት ማሕበረሰብ ዝውሃብ ግልጋሎት ብርኪ የውፅእ፣

26. ኣብ ኣፀጋሚ ኩነታት ዝርከብ ክፋል ሕብረተሰብ እግሪ ንምትካል ካብ መንግስቲ፣ ዘይመንግስታዊ ትካላትን ሕብረተሰብን ሓገዝ የተኣኻኽብ፣ ዝተኣከበ ሓገዝ ዝርዝር ኣጠቓቕማ መምርሒ የዳልው፣ ብቢሮ ትልምን ፋይናንስን ምስ ፀደቀሉ የተግብር፣

27. ብዛዕባ ቤተሰብ፣ ህፃናት፣ ኣካል ጉድኣትን ኣረጋውያንን ኢትዮጵያ ዝተቐበለቶም ዓለምለኽ ውዕላት፣ ከምኡ'ውን ነዚኦም ኣመልኪቱ ዝወፀ ፖሊሲ፣ ስትራተጂ፣ ኣዋጅን መርሃ ግብርን ምስ ዝምልከቶ ኣካል ብምትሕብባር የፋልጥ፣ ንተግባራዊነቶም ይከታተል፣

28. ምስዝምልከቶ ኣካል ብምትሕብባር ኣብቲ ክልል መሰል ህፃናት ንክረጋገፅ ይገብር፣ ኣድለይቲ ሕግታትን መምርሒታትን ንክወፅእ ይገብር፣ ኣፈፃፅምኦም ይከታተል፣

29. ኣግባብ ምስ ዘለዎ ኣካል ብምትሕብባር ኣብ ክልልና ኣብ ኣፀጋሚ ኩነታት ዝርከቡ ሕብረተሰባዊ ክፋል ንምሕጋዝን እግሪ ንምትካልን ዘኽእል መደባት ይህንፅፅ፣ ተግባራዊ ይገብር፣

30. ኣግባብ ምስ ዘለዎ ኣካል ብምትሕብባር ኣብ ኣፀጋሚ ኩነታት ዝርከባ ደቂ ኣንስትዮ መራሕቲ ስድራ፣ ነብስን ሸይጠን ዝሓድራ ደቂ ኣንስትዮ ኣብ ልመና ንዝተዋፈሩን ማሕበራዊን ኢኮኖሚያዊን ዓቕሞም ንምዕባይ ዝተፈላለዩ ፕሮግራማት ይዝርግሕ፣ ባይታ የመቻቹ

ይሰርዛል፣

24. በወጣት፣ ስፖርት እና ማህበራዊ ድህንነት የተሰማሩ መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች ይከታተላል፣ ያቀረቡት ፕሮጀክት መርምሮ ያፀድቃል፣ ስምምነት ይፈራረማል፣

25. የማህበረሰብ ጥምረት ድርጅት የሚሰጡት አገልግሎት ደረጃ ያወጣል፣

26. በአስቸጋሪ ሁኔታ የሚገኙ የህብረተሰብ ክፍሎች ለማቋቋም ከመንግስት፣ መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችንና ከህብረተሰብ እርዳታ ያሰባስባል፣ የተሰበሰበው እርዳታ አጠቃቀም መመሪያ ያዘጋጃል፣ በፕላንና ፋይናንስ ቢሮ ሲፀድቅ ተግባራዊ ያደርጋል፣

27. ስለቤተሰብ፣ ህፃናት፣ አካል ጉዳተኞች አረጋውያን ኢትዮጵያ የተቀበላቻቸው አለም አቀፍ ስምምነቶች እንዲሁም እነዚህን አስመልክቶ የወጣ ፖሊሲ፣ ስትራቴጂ አዋጅ እና መርሃግብር ከሚመለከታቸው አካሎች ጋር በመተባበር እንዲታወቁ ያደርጋል፣ ለተግባራ ውነታቸውም ይከታተላል፣

28. ከሚመለከተው አካል በመተባበር በክልሉ የህፃናት መብት እንዲረጋገጥ ያደርጋል፣ አስፈላጊ ህጎች እና መመሪያዎች እንዲወጡ ያደርጋል፣ አፈፃፀማቸው ይከታተላል፣

29. አግባብ ካለው አካል ጋር በመተባበር በክልላችን በአስቸጋሪ ሁኔታ የሚገኝ የህብረተሰብ ክፍል ለማገዝና ለማቋቋም የሚያስችሉ ፕሮግራሞች ያዘጋጃል፣ ተግባራዊ እንዲሆኑም ያደርጋል፣

30. አገባብ ካለው አካል በመተባበር በአስቸጋሪ ሁኔታ የሚገኙ የቤተሰብ አስተዳዳሪ፣ ሴቶች፣ ሴተኛ አዳሪዎችና በልመና ለተሰማሩ፣ የማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ አቅማቸው ለማሳደግ የተለያዩ ፕሮግራሞች ይዘረጋል፣ ሁኔታን ያመቻቻል፣ ያስተባብራል፣ ይከታተላል

www.abyssinialaw.com

የተሓባብር፣ ይከታተል፣

31. ኣግባብ ምስ ዘለዎ ኣካል ብምትሕብባር ንዝተፈላለዩ ማሕበራዊ ጠንቅታት ዘተቓልዐ መንእሰይ ኣድላይ ስነ-ልቦናዊ ምኽሪ፣ ናይ ሞያ ስልጠናታት፣መትከሊ እግሪን ክረኽቡ የመቻቹ፣የተሓባብር፣ይከታተል፣

32. ኣብ ልዕሊ ህፃናት ዝበፅሑ ዝተፈላለዩ ዓይነት ጥቕዓታት ንምክልኻል ዝምልከቶም ኣካላት ብምትሕብባር ኣስተምህሮ ይህብ፣ ገበነኛታት ግቡእ ፍርዲ ንክረኽቡ ምስ ዝምልከቶ ኣካላት ብምኳን ይሰርሕ፣ ጥቕዓት ዝበፅሖም ህፃናት ናይ ስነ ልቦናዊ ምኽሪ ብምሃብ ናብ ስሩዕ ህይወቶም ዝምለስሉ ኩነታት የመቻቹ፣

33. ኣግባብ ምስ ዘለዎ ኣካል ብምትሕብባር ኣብ ክልልና ዝስርሑ ህንፃታት፣ መንገዲታት፣ መዘናግዒ ቦታታት፣ ኣደባባያት፣ ንኣካል ጉድኣት ምንቅስቓስ ዘይገድቡን ምችዋትን ንክኾኑ የተሓባብር፣ ይከታተል፣

34. ኣግባብ ምስ ዘለዎ ኣካል ብምትሕብባር ናይ ከተማታት ዕብየት ፕላን እንትዳለዉ ንኣረጋውያንን፣ ኣካል ጉድኣትን ህፃናትን መዘናግዒ ቦታታት ዝሓዘን ምችውነት ዘለዎን ንክኸውን ይሰርሕ፣ ተግባራዊነቱ ይከታተል፣

35. ኣሰራሕትን ሰራሕተኛታትን ብዝምልከት ዝወፁ ሕግታት፣ ደንብታትን መምርሒታትን ብዝግባእ ኣብ ስራሕ ምውዓሎም ይቆፃፀር፣

36. መሰረታዊ ኩነታት ስራሕ፣ ሞያ ጥዕናን ድሕንነትን ኣሰራሕትን ሰራሕተኛታትን ንምሕላው ዘኽእሉ ሜላ ኣሰራርሓታትን የውፅእ፣ ይድግፍ፣ ይቆፃፀር፣ ይውስን፣

37. ኣብ ክልልና ዝርከቡ ኣሰራሕትን ሰራሕተኛታትን ብማሕበር ክውደቡ፣ ሓበራዊ ስምምዕነት ክፅድቑ ቴክኒካዊ ድጋፍ ይገብር፣ ሕጋዊ ኣፍልጦ ይህብ፣

31. አገባብ ካለው አካል ጋር በመተባበር በተለያዩ፣ ማህበራዊ ችግሮች የተጋለጠ ወጣት አስፈላጊ የስነ ልቦና ምክር፣ የሙያ ስልጠና እና ማቋቋምያ እንዲያገኙ ያመቻቻል፣ ያስተባብራል፣ ይከታተላል

32. በህፃናት ላይ የሚደርሱ የተለያዩ ዓይነት ጥቃቶች ለመከላከል የሚመለከታቸው አካላት በማስተባበር ትምህርት ይሰጣል፣ ወንጀለኞች ተገቢ ፍርድ እንዲያገኙ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመሆን ይሰራል፣ ጥቃት የደረሰባቸው ህፃናት የስነ- ልቦና ምክር በመሰጠት ወደ መደበኛ ህይወታቸው የሚመለሱበት ሁኔታ ያመቻቻል፣

33. አግባብ ካለው አካል ጋር በመተባበር በክልላችን የሚሰሩ ህንፃዎች መንገዶች መዝናኛ ቦታዎች አደባባዮች ለአካል ጉዳተኞች እንቅስቃሴ የማይገድብና ምችውነት ያላቸው እንዲሆኑ ያስተባብራል፣ ይከታተላል፣

34. አግባብ ካለው አካል ጋር በመተባበር የከተሞች የእድገት ፕላን ሲዘጋጅ ለአረጋውያን ለአካል ጉዳተኞችና ለህፃናት መዝናኛ ቦታዎች የያዘ ምችውነት ያለው እንዲሆን ይሰራል ተግባራውነቱ ይከታተላል፣

35. አሰሪና ሰራተኞች በሚመለከት የወጡ ህጎች ደንቦችና መመሪያዎች ስራ ላይ መዋላቸው ይቆጣጠራል፣

36. የስራ መሰረታዊ ሁኔታ፣ የሙያ ጤንነትና ደህንነት አሰሪና ሰራተኞችን ለመጠበቅ የሚያስ ችለው የአሰራር ዘዴዎች ያወጣል ይደግፋል፣ ይቆጣጠራል፣ ይወስናል፣

37. በክልላችን የሚገኙ አሰሪና ሰራተኞች በማህበር እንዲደራጁ፣ የጋራ ስምምነት እንዲፀድቁ፣ ቴክኒካዊ ድጋፍ ያደርጋል ሕጋዊ እውቅና ይሰጣል፣

38. ኣብ ክልልና ዝርከቡ ዝምልከቶም ኣካላት ብምትሕብባር ኣብ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካላት ኣብ ስራሕ ዝተዋፈረን ዘይተዋፈረን ሓይሊ ሰብ፣ ኣመዳድባ ስራሕን ሞያን፣ ክፍቲ ስራሕ ቦታ ብዝምልከት ፅንዓት የካይድ፣ ይምዝግብ፣ ሞያዊ ምኽሪ ይህብ፣ ስራሕን ሰራሕተኛን የራኽብ፣

39. ኣብ ሞንጎ ኣስራሕትን ሰራሕተኛታትን መዳርግቲ ኣካላትን ሰላማዊ ዝምድና ብምጥን ኻር ኢንዱስትሪያዊ ሰላም ክዓስልን ትካላዊ ምህርቲ ክዓቢ ትምህርቲ ይህብ፣ ምችው ኩነታት ይፈጥር፣

40. ኣብ ሞንጎ ኣስራሕትን ሰራሕተኛታትን ክርክር ስራሕ መሰረት ገይሮም ንዝቐርቡ ጥርዓናት የስማምዕ ንዘይተስማሙዑ ድማ ስሉጥ ፍታሕ ክረኽቡ ይገብር፣

41. ኣብ ክልልና ኣብ ስራሕ ተዋፎሪም ዝሰርሑ ወፃእተኛታት ስራሕ ፍቓድ ምህላዎምን ምሕዳሶምን ይቆፃፀር፣

42. ናይ ውልቀ ሰራሕን ሰራሕተኛን መራኽብቲ ኤጀንሲታት ብክልል ብርኪ ናይ ስራሕ ፍቓድ ይህብ፣ ይከታተል፣ ይሕድስን፣

43. እዋናዊ መረዳእታ ዕዳጋ ስራሕ እዚ ክልል፣ ሞያ ጥዕናን ድሕንነትን መስራሕትን ሰራሕተኛን፣ ዝተፈላለዩ ናይ ስራሕ ዕድላት ብምእካብን ብምትንታንን ንመንግስቲ፣ ንፖሊሲ መውፃእቲ፣ ንስልጠና ውሃብትን ኣካላት ሓበሬታ ይዝርግሕ፡፡

44. ንስፖርት፣ ንህፃናት፣ ኣረጋውያንን ኣካለ ጉድኣትን ዝኸውን ሃፍቲ / ሪሶርስ / የተኣኻብ የንቐሳቅስ ዝርዝሩ ብደንቢ ይውስን

38. በክልላችን የሚገኙ የሚመለከታቸው አካላት በማስተባበር በመንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች በስራ የተሰማራና ያልተሰማራ የሰው ሃይል፣ የስራ አመዳደብና ሙያ፣ ክፍት የስራ ቦታ በሚመለከት ጥናት ያካሄዳል፣ ይመዘግባል፣ የሙያ ምክር ይሰጣል፣ ስራና ሰራተኛ ያገናኛል፣

39. በአሰሪዎች፣ ሰራተኞችና በባለ ድርሻ አካላት መካከል ሰላማዊ ዝምድና በማጠናከር ኢንዱስትሪያላዊ ሰላም እንዲሰፍን ድርጅታዊ ምርት እንዲያድግ ትምህርት ይሰጣል ምችው ሁኔታ ይፈጥራል፣

40. በአሰሪዎችና ሰራተኞች መካከል የስራ ክርክር መሰረት አድርገው የሚቀርቡ አቤቱታዎች ያስማማል ያልተስማሙ ደግሞ ፈጣን መፍትሄ እንዲያገኙ ያደርጋል፣

41. በክልላችን በስራ ተሰማርተው የሚሰሩ የውጭ ሰዎች የስራ ፈቃድ ያላቸው መሆኑን እና የታደሰ መሆኑን ይቆጣጠራል፣

42. የግል ስራና ሰራተኛ አገናኝ ኤርጀንሲዎች በክልል ደረጃ የስራ ፈቃድ ይሰጣል፣ ይከታተላል፣ ያድሳል፣

43. የዚህ ክልል ወቅታዊ የስራ ገበያ ማስረጃ፣ የአሰሪዎችና ሰራተኞች ሞያ ጤናና ድህንነት፣ የተለያዩ የስራ ዕድሎች በመሰብሰብና በመተንተን ለመንግስት፣ ለፖሊሲ አውጪዎች ስልጣና ለሚሰጡ ለሚመለከታቸው መረጃ ፈላጎዎች ይሰጣል ይዘረጋል፡፡

44. ለስፖርት፣ ለህፃናት፣ ለአረጋውያንና ኣካል ጉዳተኞች የሚሆን ሃብት / ሪሶርስ / ያሰባስባል፣ ያንቀሳቅሳል፣ ዝርዝሩ በደንብ ይወስናል

www.abyssinialaw.com

22. ቢሮ ርክብ ህዝብን መንግስትን

1. ኣብ ስትራተጅን ፖሊሲን መንግስትን ካልኣት ኣገደስቲ ሃገራውን ክልላውን ዛዕባታትን ምርድዳእ ብምፍጣር ሓበራዊ ለውጢ ኣተሓሳስባ ክህልው ይገብር፣
2. ምስሊ እዚ ክልልን ሃገርናን ብኣወንታ ንምህናፅ ዝሕግዙ ስራሕቲ ርክብ ህዝቢ ይሰርሕ፣
3. ህዝቢ ኣብ ፖሊሲን ስትራተጂ መንግስቲ፣ ኣብ ኣፈፃፅማ መደባት ግንዛበ ንኽጭብጥ፣ ግልፅነት ንኽህልዎን ተሳትፍኡ ከዕብን ዝተፈላለዩ መድረኻት ዘተ የዳሉ፣ የተሓባብር
4. ኣቐባሊ ቓልን ቀንዲ ፍልፍል ሓበሬታን መንግስቲ ብምዃን ይሰርሕ፣ ልኡኽን እምነትን መንግስቲ ብዝተፈላለዩ ኣገባባት ንህዝቢ ይገልፅ፣
5. ዓቕሚ ሰራሕተኛታት ርክብ ህዝቢ ኣብያተ ፅዮ መንግስትን ጋዜጠኛታትን ይሃንፅ፣ ኣንፈት እዋናውን ኣገደስትን ዛዕባታት መንግስትን ህዝብን ይንፅር፣ ንተግባራውነቱ ይድግፍን ይከታተልን
6. ንዕብየትን ብዙሕነትን ሚድያ የተባብዕ፣ ንቐንድን ኣገደስትን ሃገራውን ክልላውን ፍፃመታትን ከነታትን ጉቡእ ሽፋን ሚድያ ንክወሃቦም ይገብር፣
7. ውፅኢት ስራሕቲ ሚዲያ ይከታተል፣ እዋናዊ ሪኢቶ ህዝቢ ይእክብ፣ ውፅኢቱ ኣሰናዲኡን ተንቲኑን ናብ ዝምልከቶ ኣካል ይዝርግሕ፣ ምላሽ ክወሃበሉ ይሰርሕ፣
8. ላዕለዎት ሰበ ስልጣን መንግስቲ ንሕብረተሰብ ብኣካል ረኺቦም ከዘራርቡን ብህዝቢ ዝስርሑ ዘለው ስራሕቲ ልምዓት ብውደት ኣቢሎም ክግንዘቡን ኩነታት የመቻቹ

22. የመንግስትና የህዝብ ግንኙነት ቢሮ

1. በመንግስት ስትራተጂና ፖሊሲ አስፈላጊ በሆኑ የሃገርና የክልል አጀንዳዎች መግባባት በመፍጠር የጋራ የአስተሳሰብ ለውጥ እንዲኖር ያደርጋል፣
2. የዚሁ ክልልና የሃገር መልካም ምስል ለመገንባት የሚያግዙ የህዝብ ግንኙነት ስራዎች ይሰራል፣
3. ህዝብ በመንግስት ፖሊሲዎችና ስትራተጂዎች በእቅድ አፈፃፀም ግንዛቤ ለማስጨበጥና ግልፅነት እንዲኖረው ተሳትፎውን እንዲዳብር የተለያዩ የውይይት መድረኮች ያዘጋጃል ያስተባብራል፣
4. የመንግስት ቃል አቀባይና ዋነኛ የመንግስት ኢንፎርሜሽን ምንጭ በመሆን ይሰራል፣ የመንግስት ተልእኮና እምነት በልዩ ልዩ መንገድ ለህዝብ ይገልፃል፣
5. የመንግስት መስሪያቤት የህዝብ ግንኙነት ሰራተኞችና ጋዜጠኞች አቅም ይገነባል፣ ወቅታዊና አስፈላጊ የሆኑ የህዝብና የመንግስት አቅጣጫዎች ይለያል፣ ተግባራዊነታቸው ይደግፋል፣ ይከታተላል፡፡
6. ለሚዲያ እድገትና ብዙህነት ያበረታታል ለዋና ዋና እና አስፈላጊ ለሆኑ ሃገራዊና ክልላዊ ክንውኖችና ሁኔታዎች በቂ የሆነ የሚድያ ሽፋን እንዲሰጣቸው ያደርጋል፣
7. የሚድያ ስራ ውጤት ይከታተላል፣ ወቅታዊ የህዝብ አስተያየት ይሰበስባል፣ ውጤቱም አደራጅቶና ተንትኖ ለሚመለከተው አካል ያሰራጫል፣ ምላሽ እንዲሰጥበት ያደርጋል፣
8. የመንግስት የበላይ ባለ ስልጣናት ህብረተሰቡን ብአካል አግኝተው እንዲያነጋግሩና በህዝብ የሚሰሩ የልማት ስራዎች በመጐብኘት አፈፃፀሙን እንዲገነዘቡ ሁኔታዎችን ያመቻቻል

www.abyssinialaw.com

9. ኣብ ዝተመረፁ ቁልፊ ርእሰ ጉዳያት ዝተፈላለየ ናይ ሕትመትን ኦዲዮ ቪድዮ ምህርቲ የፍሪ፣ ክፍኖ፣ ክዝርጋሕ ይገብር ብኻልኦት ኣካላት መንግስቲ ተመሳሳሊ ስራሕቲ ንኽሰናደኦሎም እንተሓቲ የሰናድእ፣ ግልጋሎት ምኽሪ ይህብ፡

10. መንግስታዊ መርበብ ሓበሬታ፣ ከፊቱ ግልጋሎት ይህብ

11. ንጋዜጠኛ ውሽጥን ወፃኢን ዓዲ ከከም ኣድላይነቱ በቢ እዋኑ መግለፂ ይህብ፣

12. ብሉፅ ስራሕቲ እዚ ክልልን ካልኦት ከባብታትን ብመፅናዕቲ ብምሕራይ ናብ ካልኦት ከባብታት ክጋፋሕ ኩነታት የመቻቹ፣ የተሓባብር፣ ይመርሕ

13. ትሕዝቶታትን ኣፈፃፅማን መደባት ርክብ ህዝብን መንግስትን የዋድድ፣

14. ሚድያን ርክብ ህዝብን ዝምልከት መምርሒ የውፅእ፣ ኣብ ስራሕ ምውዓሉ ይከታተል፣

15. ስራሕቲ ርክብ ህዝብን ሚድያን እዚ ክልል ዝምልከት መፅናዕቲ የካይድ፣ ውፅኢት እቲ መፅናዕቲ ናብ ዝምልከቶ ኣካል ይዝርግሕ፣ ኣብ ግብሪ ምውዓሉ ይከታተል፣ ከምኡ'ውን ኣብቲ መፅናዕቲ ዝተደረኸ መመሓየሺ ስጉምቲ ክውሰድ ይገብር፣

16. ኣብ ክሊ ስራሕቲ ርክብ ህዝብን ሚድያን ምስ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ኣካላት ኣብ ሓበራዊ ድሌትን ረብሓን ዝተመስረተ ስርዓት ምትሕግጋዝ ይዝርግሕ፣

17. ብመሰረት ሕጊ ፋይናንሰ ንዝህቦ ግልጋሎት ክፍሊት ይእክብ፣ የመሓድር

18. ንርክብ ኣመራርሓ ስራሕ መንግስቲ ስልጠና ይህብ፣ ኣብቲ ዘፌር ውፅኢታዊ ኣፈፃፅማ ስራሕ ዝህልወሉ ስርዓት ይፈጥር፣

9. በተመረጡና ዋና ርእሰ ጉዳዮች ልዩ ልዩ የህትመትና የኦዲዮ ቪድዮ ምርት ያመርታል፣ እንዲሰራጭ ያደርጋል፣ ሌሎች መንግስታዊ አካላት ተመሳሳይ ስራዎች እንዲዘጋጅላቸው ሲጠይቁ ያዘጋጃል፣ የምክር አገልግሎት ይሰጣል

10. መንግስታዊ የመገናኛ መረብ ከፍቶ አገልግሎት ይሰጣል

11. ለአገር ውስጥ እና ለውጭ ጋዜጠኛ እንደ የአስፈላጊነቱ በየወቅቱ መግለጫ ይሰጣል፣

12. የክልሉና የሌሎች አከባቢዎች ምርጥ የስራ ውጤቶች በጥናት በመምረጥ ወደ ሌሎች አከባቢዎች እንዲስፋፉ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፣ ያስተባብራል፣ ይመራል

13. የመንግስትና ህዝብ ግንኙነት ፕሮግራም ይዘትና አፈፃፀም ያቀናጃል፣

14. ሚዲያና የህዝብ ግንኙነት የሚመለከት መመሪያ ያወጣል፣ በስራ ላይ መዋሉን ይከታተላል፣

15. የክልሉ የህዝብ ግንኙነትና ሚድያ የሚመለከት ጥናት ያካሂዳል፣ የጥናቱ ውጤትም በሚመለከተው አካል ስራ ላይ መዋሉን ይከታተላል፣ እንዲሁም በጥናቱ መሰረት የማሻሻያ እርምጃ እንዲወስድ ያደርጋል፣

16. በሚድያና ህዝብ ግንኙነት ስራ ዙሪያ ከሚመለከታቸው መንግስታውና መንግስታዊ ያልሆኑ አካሎች መካከል በጋራ ፍላጎትና ጥቅም ላይ የተመሰረተ የመተጋገዝ ስርዓት ይዘረጋል፣

17. በፋይናንስ ህግ መሰረት ለሚሰጠው አገልግሎት ክፊያ ይሰበስባል፣ ያስተዳድራል

18. ለመንግስት ኮሚኒኬሽን ስራ አመራር ስልጠና ይሰጣል፣ በመስኩ ውጤታማ የስራ አፈፃፀም የሚኖርበትን ስርአት ይፈጥራል

www.abyssinialaw.com

19. ንሰራሕተኛ ርክብ ህዝቢ ቤት ፅዮ መንግስቲ ኣንፈት ስራሕ የነፅርን የተሓባብርን፣

20. መሓውራት ሚዲያ ዝስፋሕፈሓሉን ዝዓብየሉን ብብቑዕ በዓል ሞያ ዝሕገዝ ሚድያ ክህነፅ ምችው ኩነታት ይፈጥር፣

23. ቢሮ ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ

1. ሃገር-ለኸ ፖሊሲ ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ ተግባራዊ ዝኾነሉ መንገዲ ይሕንፅፅ፣ የፈፅም፣
2. ብሃገራውን ክልላውን መንግስቲ ዝወፀ ፖሊስን ሕግን ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ ኣብቲ ክልል ኣብ ዝርከብ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካል ክትግበርን ውፅኢታዊ ክኸውንን ክትትልን ገምጋምን ብምክያድ ደገፍ ይገብር፣
3. ኩለ-መዳያዊ ዋኒን ደቂ ኣንስትዮ ምክትታልን ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ዝሓሸ ፖሊሲ ንክወፅእ ንመንግስቲ ሓሳብ የቕርብን፣
4. ኣብ ማሕበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊን ፖለቲካውን ማዕረ ተሳታፍነትን ተጠቃምነትን ደቂ ኣንስትዮ ንምዕባይ የለዓዕል፣ ግንዘበ መዕበይ ስልጠናን ይህብ፣
5. ማዕረ ተሳታፍነትን ተጠቃምነትን ደቂ ኣንስትዮ ንምዕባይ ብመሰረት ድልየተን ብሞያ ክውደባ ብምግባር ሕጋዊ ኣፍልጦ ይህብ፣
6. ማዕረ ተሳታፍነትን ተጠቃምነትን ደቂ ኣንስትዮ ኣብ ምርግጋፅ ብመሰረት ድልየተን ብኢኮኖሚ ክውደባን ምስ ዝምልከቶ ክተኣሳሰራን ይገብር፣
7. ንደቂ ኣንስትዮ ዝጠቅምን ፀገማተን ዘቃልልን ፕሮጀክት ብምቕራፅ ሃፍቲ የተኣኻኽብ፣ ኣብ ተግባር የውዕል፣
8. ማዕረ ተሳታፍነትን ተጠቃምነትን ደቂ ኣንስትዮ ንምርግጋፅ ዘኽእል መፈፀሚ

19. ለመንግስት መስሪያ ቤት የህዝብ ግንኙነት ሰራተኞ የስራ አቅጣጫ ያስቀምጣል፣ ያስተባብራል፣
20. የሚዲያ አውታር የሚስፋፉበትና የሚያድግበት እና ብቃት ባለው ባለሙያ የሚታገዝ ሚዲያ እንዲገነባ ምቹ ሁኔታ ይፈጥራል፣

23. የሴቶች ጉዳይ ቢሮ

1. አገር አቀፍ የሴቶች ጉዳይ ፖሊሲ ተግባራዊ የሚሆንበት መንገድ ይነድፋል፣ ያስፈፅማል፣
2. በአገር አቀፍና በክልል መንግስት የወጡ የሴቶች ጉዳይ ፖሊሲ እና ህግ በክልሉ የሚገኝ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆነ ድርጅት እንዲተገበርና ውጤታማ እንዲሆን ክትትልና ግምገማ በማካሄድ ድጋፍ ይሰጣል፣
3. ሁለ-ገብ የሴቶች ጉዳይ መከታተልና አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የተሻለ የሴቶች ጉዳይ ፖሊሲ እንዲወጣ ለመንግስት ሃሳብ ያቀርባል፣
4. በማህበራዊ፣ ኢኮኖሚያዊና ፖለቲካዊ የሴቶች እኩል ተሳታፊነትና ተጠቃሚነትን ለማሳደግ ያነሳሳል፣ የግንዛቤ ማሳደጊያ ስልጠና ይሰጣል፣
5. የሴቶች እኩል ተሳታፊነትና ተጠቃሚነት ለማጎልበት በፍላጎታቸው መሰረት በሙያ እንዲደራጁ በማድረግ ህጋዊ እውቅና ይሰጣል፣
6. የሴቶች እኩል ተሳታፊነትና ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ በፍላጎታቸውን መሰረት በኢኮኖሚ እንዲደራጁ እና ከሚመለከተው ጋር እንዲተሳሰሩ ያደርጋል፣
7. ለሴቶች የሚጠቅምና ችግራቸውን የሚያቃልል ፕሮጀክት በመቅረፅ ሃብት ያሰባስባል፣ በተግባር ላይ እንዲውል ያደርጋል፣
8. የሴቶች እኩል ተሳታፊነትና ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ የሚያስችል ማስፈፀምያ መመሪያ

www.abyssinialaw.com

መምርሒ የዳሉ፣ ንተግባራዊነቱ ይከታተል፣

9. ማሕበራዊ ተሳታፍነትን ተጠቃምነትን ደቂ ኣንስትዮ ንምርግጋፅ ንደቂ ኣንስትዮ ዘናእስ ዱሑር ኣተሓሳስባ፣ ጎዳኢ ልምዲ ንምውጋድን ፅዕንቶ ስራሕ ደቂ ኣንስትዮን ክቃለልን ይፅዕር፣

10. በቢ.ደረጅኡ ዝርከባ ደቂ-ኣንስትዮ ማዕረ ፖለቲካዊ ተሳትፎን ስልጣን ምውሳንን ሃልይወን ኣብ ህንፀት ስርዓት ዲሞክራስን ሰናይ ምምሕዳርን ተወዲበን ተዋሳእቲ ክኾና ተሳትፎአንን ተጠቃምነትን ክረጋገፅ ባይታ የመቻቹ፣

11. ኣብ ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ ምስ ዝሰርሑ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካላት ብፍላይ ምስ ውዳበታት ደቂ ኣንስትዮ ተሓባቢ.ሩ ይሰርሕ፣

12. ካብ ትካላት ዝመፀ ንደቂ ኣንስትዮ ዝምልከት ሓበሬታን መረዳእታን የዋድድ፣ ይትንትን፣ ይውድብ፣ ንተጠቃሚ ድልዊ ይገብር፣

13. ደቂ ኣንስትዮ ዝርከባሉ ኩነታትን ናብረአን ዝመሓየሽሉ ኣንፈትን ዝምልከት ፅንዓትን ምርምርን የካይድ፣ እዚ ፅንዓት ንዘካይድ የተባብዕ፣ ይድግፍ፣

14. ኣብ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካል ዝካየድ ቑፃር፣ ስልጠና፣ ብርኪ ዕብየት፣ ዝውውር፣ ኣወሃህባ ሽመት፣ ተሳትፎ ደቂ ኣንስትዮ ዘለዎ ምኻኑ ይከታተል፣ ይግምግም፣ ሓገዝን ደገፍን ይገብር፣

15. መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካል ትልሙ፣ ፕሮጀክቱ፣ መደቡ፣ ፆታ ተኮር ኮይኑ ክኸይድ መፈፀሚ መምርሕን መዐቀንን ኣዳልዩ ክትግበር ይገብር፣ ክትትልን ድጋፍን የካይድ፣

16. ደቂ ኣንስትዮ ፈጠርቲ ስራሕ ዝኾናሉ፣ ግልጋሎት ምኽሪ ሕግን ስነ ልቦናን ዝረኽባሉ

ያዘጋጃል፣ ለተግባራዊነቱ ይከታተላል፣

9. የሴቶች ማህበራዊ ተሳታፊነትና ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ ሴቶችን የሚያንቋሽሽ ኋላ ቀር አስተሳሰብ፣ ጎጂ ልማድ ለማስወገድና የሴቶችን የስራ ጫና ለማቃለል ይጥራል፣

10. ሴቶች በየደረጃው በፖለቲካ እኩል ተሳትፎ እና የመወሰን ስልጣን ኑሩዋቸው በዲሞክራሲ ስርዓትና መልካም አስተዳደር ግንባታ ተዋናይ በመሆን ተሳታፊነታቸውና ተጠቃሚነታቸው እንዲረጋገጥ ዕድል ያመቻቻል፣

11. በሴቶች ጉዳይ ከሚሰሩ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ተቋሞች በተለይ ከሴት ድርጅቶች ጋር ተባብሮ ይሰራል፣

12. ሴቶችን የሚመለከቱ ከድርጅቶች የሚመጣ ጥቆማና መረጃ ያቀናጃል፣ ይተነትናል፣ ያደረጃል፣ ለተጠቃሚ ዝግጁ ያደርጋል፣

13. ሴቶች የሚገኙበት ሁኔታና ኑሯቸው የሚሻሻልበት አቅጣጫ በተመለከተ ጥናትና ምርምር ያካሂዳል፣ ይህንኑ ጥናት ለሚያደርግ ያበረታታል፣ ይደግፋል፣

14. በመንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆነ ተቋም የሚደረግ ቅጥር፣ ስልጠና ፣ የደረጃ እድገት ዝውውር፣ ሹመት አሰጣጥ የሴቶችን ተሳትፎ ያረጋገጠ መሆኑን ይከታተላል፣ ይገመግማል፣ እገዛና ድጋፍ ያደርጋል፣

15. መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆነ ተቋም እቅዱ፣ ፕሮጀክቱ፣ ፕሮግራሙ ፆታ ተኮር ሆኖ እንዲሄድ ተገቢ የማስፈፀሚያ መመሪያና መለኪያ አዘጋጅቶ እንዲተገበር ያደርጋል፣ ክትትልና ድጋፍ ያካሂዳል፣

16. ሴቶች ስራ የሚፈጥሩበት፣ የህግና የስነ ልቦና ምክር አገልግሎት የሚያገኙበት ዕድል

www.abyssinialaw.com

ዕድል ይፈጥር፣ ተሳታፊነትን ተጠቃምነትን ደቂ ኣንስትዮ ንምዕባይ ዝሕግዝ ኣማኻሪ ቦርድ የጣይሽ፣ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፣

17. ኣብ ስርሖን ዝበለፀ ውፅኢት ንዘመዝገባ ደቂ ኣንስትዮ ኣፍልጦ ይህብ፣ የተባብዕ፣ ይድግፍን ይሸልምን፣ ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ እቲ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ ይውስን፡፡

18. ደቂ ኣንስትዮ ዘለወን ፀገም ንምቅላል ሃፍቲ የተኣኻኽባ፣ ይንቐሳቀሳ፣ ዝርዝሩ ብደንቢ ይውሰን

24. ኤጀንሲ ልምዓት እቶት

1. ኣዋጃት፣ ደንብታትን መምርሕታትን ግብሪ የፈፅም ፣
2. ብክልል መንግስቲ ክምደብን ክእከብን ብሕጊ ዝተነፀረ ኣታዊ ይእክብ፣ ክእከብ ይገብር፣
3. ብፌደራል መንግስቲ ብዝወሃቦ ስልጣን ውክልና መሰረት ብኣፍልጦ ክልል መንግስቲ ሓበራዊ ናይ ፌደራልን ክልልን እቶት ይውሰን፣ ይእክብ፣
4. ብመሰረት ኢኮኖሚያዊ ምንቅስቓስ እዚ ክልል መፅናዕትታት ብምክያድ ኣታዊ እዚ ክልል የስፍሕ፣
5. ኣብዚ ክልል እናተኻየደ ዘሎ ፕሮግራም ምምሕያሽ ስርዓተ ግብሪ ኣፈፃፅምኡ ብዋንነት ይመርሕ፣ የተሓባብር፣
6. ሕግታት ግብርን ታክስን ንምፍፃም ኣድለይቲ ዝኾኑ ኣብ ዝኾነ ሰብ ኢድ ዝርከቡ ሰነዳት ይምርምር፣
7. ኣብ ምምሕዳር ግብርን ታክስን ብቕዓት ዘለዎም ሰብ ሞያ ምፍራይ ዘኽእል ስርዓት ስልጠና ይዝርግሕ፣ የተግብር፣
8. ኣወሳስናን ኣተኣኻኽባን ግብሪ፣ ኣተሓሕዛ ሒሳብን ካልኦት ተዛመድቲ ስራሕትን

ይፈጥራል፣ የሴቶች ተሳታፊነትና ተጠቃሚነት ለማሳደግ የሚያግዝ አማካሪ ቦርድ ያቋቁማል፣ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፣

17. በስራቸው የላቀ ውጤት ላስመዘገቡ ሴቶች እውቅና ይሰጣል፣ ያበረታታል፣ ይደግፋል፣ ይሸልማል፣ ዝርዝር አፈፃፀሙ ቢሮው በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

18. ሴቶች ያላቸውን ችግር ለማቃለል ሃብት ያሰባስባሉ፣ ይንቀሳቀሳሉ ዝርዝሩ በደንብ ይወስናል

24. የገቢዎች የልማት ኤጀንሲ

1. የግብር አዋጅ፣ ደንቦችንና መመሪያዎችን ያስፈፅማል፣
2. በክልል መንግስት እንዲመደብና እንዲሰበስብ በሕግ የተለዬ ገቢ ይሰበስባል፣ እንዲሰበሰብ ያደርጋል፣
3. በፌደራሉ መንግስት በሚሰጠው ውክልና ስልጣን መሰረት በክልሉ መንግስት እውቅና የፌደራልና የክልል የጋራ ገቢ ይወስናል፣ ይሰበስባል፣
4. በክልሉ ኢኮኖሚያዊ እንቅስቃሴ ላይ ተመስርቶ ጥናቶችን በማካሄድ የክልሉን የገቢ ያሰፋል፣
5. በክልሉ በመካሄድ ላይ ያለውን የግብር ስርዓት ማሻሻያ ፕሮግራም አፈፃፀሙ በባለቤትነት ይመራል፣ ያስተባብራል፣
6. የግብርና ታክስ ሕጐችን ለማስፈፀም አስፈላጊ የሆኑ በማናቸውም ሰው እጅ የሚገኙ ሰነዶች ይመረምራል፣
7. በግብርና ታክስ አስተዳደር ብቃት ያላቸውን ባለሙያዎች ለማፍራት የሚያስችል የስልጠና ስርዓት ይዘረጋል፣ ያስፈፅማል፣
8. የግብር አወሳሰንና አሰባሰብ፣ ሂሳብ አያያዝ እና ሌሎች ተጓዳኝ ስራዎችን ለማከናወን

www.abyssinialaw.com

ንምፍፃም ዘኽእሎ ናይ ኣሰራርሓ ሜላ ይቕይስ፣ ተግባራዊ ይገብር፣

9. ንግብሪ ኣወሳስና ኣድለይቲ ዝኾኑ መረዳእታታት የተኣኻኽብ፣ የዋድድ፣ ብመሰረት እዚ መረዳእታ ግብርን ታክስን ይውሰን፣ ይእክብ፣
10. ሕግታት ግብሪ ንምውፃእን ንምምሕያሽን ዘኽእል መፅናዕቲ ብምክያድ መመሓየሺ ረቒቕ የቕርብ፣
11. ግብሪ ኸፈልቲ መሰሎምን ግቡኦምን ንክፈልጡ ስራሕቲ መጨበጢ ግንዛበ ይሰርሕ፣ ክስራሕ ይገብር፣
12. ኣፈፃፅማ ስራሕቲ፡ ብዝምልከት ንቢሮ ትልምን ፋይናንስን እዋናዊ ፀብፃብ የቕርብ፣
13. ንስርሑ ዘድልዩ ትልምን በጀትን ኣዳልዩ ንቢሮ ትልምን ፋይናንስን የቕርብ፣ ምስፀደቐ ኣብ ስራሕ የውዕል፣ ብመሰረት ሕጊ ሰራሕተኛታት ይቖፅር፣ የማሓድር፣ የሰናብት፣
14. ኣብ ትሕቲኡ ዝርከብ ንብረትን ገንዘብን ብመሰረት ሕጊ ፋይናንስ የመሓድር፣
15. ገንዘባዊ እቶት መንግስቲ እዚ ክልል ዝምልከት ፀብፃብ ይጠምር፣ ንዝምልከቶ የቕርብ፣
16. ዕላምኡ ኣብ ሽቶ ንምብፃሕ ካልኦት ኣድላይ ዝኾኑ ተግባራት ይፍፅም፣

25. ኤጀንሲ ሓለዋ ስነ-ከባቢ፣ ኣጠቓቕማን ምምሕዳርን ገፀር መሬት

1. ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምትሕብባር ትሕዝቶ፣ ዓይነትን ስፍሓትን መሬት ብምፅናዕ መዝጊቡ ይሕዝ፣ የማሓድር፣ ኣጠቓቕምኡ ይከታተል፣ ይቆፃፀርን ውፅኢታዊነቱ ይግምግምን፣

የሚያስችል የአሰራር ዘዴ ይቀይሳል፣ ተግባራዊ ያደርጋል፣

9. ለግብር አወሳሰን የሚያስፈልጉትን መረጃዎች ያሰበስባል፣ ያጠናቅራል፣ በመረጃው መሰረት ግብርና ታክስ ይወስናል፣ ይሰበስባል፣
10. የግብር ሕጎች ለማውጣትና ለማሻሻል የሚያስችል ጥናት በማካሄድ የማሻሻያ ረቂቅ ያቀርባል፣
11. ግብር ከፋዮች መብትና ግዴታቸውን እንዲያውቁ የግንዛቤ ማስጨበጫ ስራዎች ይሰራል፣ እንዲሰራም ያደርጋል፣
12. የስራውን አፈፃፀም በሚመለከት ለፕላንና ፋይናንስ ቢሮው ወቅታዊ ሪፖርት ያቀርባል፣
13. ለስራው የሚያስፈልገው የስራ እቅድና በጀት አዘጋጅቶ ለፕላንን ፋይናንስ ቢሮ ያቀርባል፣ ሲፀድቅ ስራ ላይ ያውላል፣ በሕግ መሰረት ሰራተኞች ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል፣ ያሰናብታል፣
14. በስሩ የሚገኝ ንብረትና ገንዘብ በፋይናንስ ህግ መሰረት ያስተዳድራል፣
15. የክልሉ መንግስት የገንዘብ ገቢ በሚመለከት ሪፖርት ያጠናቅራል፣ ለሚመለከተው ያቀርባል፣
16. አለማዎቹን ከግብ ለማድረስ ሌሎች አስፈላጊ የሆኑ ተግበራትን ያከናውናል፣

25. ስነ-አከባቢ ጥበቃ፣የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም ኤጀንሲ

1. ከሚመለከታቸው አካላት በመተባበር የመሬት ይዞታ፣ ዓይነትና ስፋት በማጥናት መዝግቦ ይይዛል፣ ያስተዳድራል፣ አጠቃቀሙ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣ ውጤታማነቱን ይገመግማል፣

www.abyssinialaw.com

2. ስነ-ከባብን መሬትን እዚ ክልል ብምፅናዕ መረዳእታ ይእክብ፣ ኣገባብ ኣጠቓቕምኡ ይውስን፣ ከከምኣድላይነቱ ንተጠቀምቲ መረዳእታን ሓበሬታን ይህብ፣
3. ብቢሮ ልምዓት ሕርሻን ገፀርን ክልል ትግራይ ሓለዋ ስነ-ከባቢ፣ ምምሕዳርን ኣጠቓቕማን መሬት ገፀር ኣመልኪቱ ዝወፀ ፖሊሲ፣ ስትራተጂ፣ ኣዋጅን ደንብን የተግብር፣ ተግባራውነቱ ይከታተል፣
4. ሓለዋ ስነ-ከባቢ፣ ምምሕዳርን ኣጠቓቕማ ገፀር መሬትን ብዝምልከት ፖሊሲታትን ሕጋዊ ማዕቀፋትን የዳሉ፣ ምስፀደቐ የተግብር፣ ክትግበር ይገብር፣
5. ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምኳን ብዝተፈላለዩ ምኽንያታት መሬት መፍረያይነቱ ከይስእንን ካብ ጥቕሚ ወፃኢ ከይኸውንን ተጠቀምቲ ኣብ ትሕዝቶኦም ክንክን ክገብሩ ይሕግዝ፣ ኣስተምህሮ ይህብ፣ ሜላ መተባብዒ ይምህዝ፣ ግቡኦም ኣብዘይፈፀሙ ስጉምቲ ይወስድ፣
6. ሓለዋ ስነ-ከባቢ፣ ምምሕዳርን ኣጠቓቕማ ገፀር መሬት ኣመልኪቱ ኣብ ካልኦት ዘፈራት ዘሎ ኣካይዳ ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣ ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብዝወፅእ መምርሒ ይውስን፣
7. ንሕድሕድ በዓል ትሕዝቶ መሬት ዓቐን ትሕዝትኡን መዳውብቱን ዘርኢ መረጋገፂ ትሕዝቶ መሬት ካርታን ደፍተርን የዳሉ፣ ንተጠቀምቲ ይህብ፣
8. ኣብ መሰል ምጥቃም መሬት ዝተውሃቦም መንግስታዊን ዘይመንግስታዊን ትካላት፣ ሕብረተሰብ ገፀር፣ ውልቀ ሰባት፣ ውዳበታት መሬት ንምምሕድዳርን ንምጥቃምን ዝወፁ ኣዋጃት፣ ደንብታት መምርሒታትን የፈፀም ክፍፀሙ ይገብር፣

2. የክልሉ ስነ-አከባቢና መሬት በማጥናት መረጃ ይሰበስባል፣ የአጠቃቀሙ አገባብ ይወስናል፣ እንደአስፈላጊነቱ ለተጠቀሚዎች መረጃ ይሰጣል፣
3. በትግራይ ክልል የእርሻና ገጠር ልማት ቢሮ የስነ-አከባቢ ጥበቃ፣ የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም የሚመለከት የወጣ ፖሊሲ፣ ስትራተጂ፣ አዋጅና ደንብ ይተገብራል፣ ተግባራዊነቱ ይከታተላል፣
4. የስነ-አከባቢ ጥበቃ፣ የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም የሚመለከት ፖሊሲዎችና የህግ ማእቀፎች ያዘጋጃል፣ ሲፀድቅ ይተገብራል እንዲተገበር ያደርጋል፣
5. ከሚመለከቸው አካላት ጋር በመሆን መሬት በተለያዩ ምክንያቶች ምርታማነቱን እንዳያጣና ከጥቅም ውጭ እንዳይሆን ተጠቃሚዎች በይዞታቸው እንክብካቤ እንዲያደርጉ ይረዳል፣ ትምህርት ይሰጣል፣ የማበረታቻ ዘዴ ያመነጫል፣ ግዴታቸው በማይፈፅሙ ተጠቃሚዎች እርምጃ ይወስዳል፣
6. የስነ-አከበቢ ጥበቃ፣ የገጠር መሬት አስተዳደርና አጠቃቀም አስመልክቶ በሌሎች ዘርፎች ያሉ አካሄዶች ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣ ዝርዝር አፈፃፀሙ በሚወጣው መመሪያ ይወስናል፣
7. ለያንዳንዱ የመሬት ባለይዞታ የይዞታው መጠንና አዋሳኞቹ የሚያሳይ የመሬት ይዞታ ማረጋገጫ ካርታና ደፍተር ያዘጋጃል ለተጠቃሚዎች ይሰጣል፣
8. በመሬት የመጠቀም መብት የተሰጣቸው መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች፣ የገጠር ማህበረ ሰብ፣ ግለሰቦች፣ ድርጅቶች፣ የመሬት አስተዳደርና አጠቃቀም አስመልክተው የሚወጡ አዋጆች፣ ደንቦች፣ መመሪያዎች ይፈፅማል፣ እንዲፈፀሙ

www.abyssinialaw.com

9. ካብ ትሕዝቶ መሬቶም ዝፈናቐሉ ሓረስቶት ምስ ዝምልከቶ ኣካል ብምኧን ኩነታት የዕንዕ፣ እኹል ካሕሳ ወይ ላውጣ መሬት ምርካቦም ይከታተል፣

10. ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምትሕብባር ብመሰረት ፖሊሲ ኣጠቃቕማ ገፀር መሬት ክፍፀሙ ዝግበኦም መደባትን ፕሮጀክትታትን የተግብር፣

11. ሰብ ውልቀ ሃፍቲ ዘዳልውዎ ፕሮጀክት ኣጠቓቅማ ገፀር መሬት፣ ሓሳባትን ትልሞምን እናገምገመ የፅድቕ፣ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል፣

12. ንኣፈፃፅማ ዓቕሚ ምዕባይ ዝሕግዙ ኣወዳድባን ሓደሽቲ ቴክኖሎጂታትን ብምትእታትው ስልጠናታት ክወሃቡ ይገብር፣

13. ገምጋም ፅዕንቶ ስነ-ከባቢ ንምክያድ ዘኽእል ኣካይዳ ይዝርግሕ ኣፈፃፅመኦም ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣

14. ንምክልኻል በረኻነትን ዝተጎድኡ ስርዓተ ምሕዳር ንክሓውዩን ዘኽእል መፅናዕቲ የካይድ፣ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል ፣

15. በዝሃ ህይወት ሃፍቲ ክልል፣ ተፈጥሮኣዊን ሰብ ስራሕን ሓድግታትን፣ ፓርክታትን ኣጠቓቕማን ኣተሓሕዛን የዕንዕ፣ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል፣

16. ንህዝቢ ከባቢኡ ክሕሉን ክከናኸንን አስተምህሮ ይህብ፣

17. ብፌደራልን ክልልን ዝተዳለወ ደረጃ ሓለዋ ስነ-ከባቢ ኣብ ስራሕ ምውዓሉ የረጋግፅ፣

18. ኣብቲ ክልል ኣብ ዝኾነ ቦታ ዝርከብ ፈሳሲ ርስሓትን ደረቕ ጓሓፍን ኣተኣኻኽባ፣ ኣተሓሕዛ፣ ኣተኣላልያ መሊስካ ምጥቃምን ኣብ ጥዕናን ድሕንነት ሰብን ከበብን ፀገም ብዘይፈጥር መልክዑ ምፍፃሙ የረጋግፅ፣ ይከታተል፣

ያደርጋል፡

9. ከይዞታ መሬታቸው የሚፈናቀሉ አርሶ አደሮች ከሚመለከተው አካል ጋር በመሆን ሁኔታዎች ያጠናል፣ በቂ ካሳ ወይም ተለዋጭ መሬት ማግኘታቸው ይከታተላል፣

10. ከሚመለከታቸው አካላት በመተባበር የገጠር የመሬት አጠቃቀም ፖሊሲ መሰረት በማድረግ መፈፀም ያለባቸው ፕሮግራሞችና ፕሮጀክቶችን ይተገብራል፣

11. የግል ባለሃብቶች የሚያዘጋጁት የመሬት አጠቃቀም የፕሮጀክት፣ ሃሳብና እቅዶች እየገመገመ ያፀድቃል በስራ ላይ ያውላል፣

12. የማስፈፀም እቅድ ለማሳደግ የሚረዱ አደረጃጀትና አዳዲስ ቴክኖሎጅዎች በማስገባት ስልጠና እንዲሰጥ ያደርጋል፣

13. የስነ-አከባቢ ጫና ግምገማ ለማካሄድ የሚያስችል አካሄድ ይዘረጋል፣ አፈፃፀሙ ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣

14. በረሃነትን ለመከላከልና የተጎዱ ስርአት ምህዳር ለማዳን የሚያስችል ጥናት ያካሂዳል፣ አፈፃፀሙ ይከታተላል፣

15. የክልሉ የበዝሃ ህይወት ሃብት፣ ተፈጥሮአዊና ሰው ሰራሽ ቅርሶች፣ ፓርኮች አጠቃቀማቸውና አያያዛቸው ያጠናል፣ አፈፃፀሙ ይከታተላል፣

16. ለህዝብ አከባቢው እንዲጠበቅና እንዲንከባከብ ትምህርት ይሰጣል፣

17. በፌደራልና በክልል የተዘጋጀ የስነ-አከባቢ ጥበቃ ደረጃ በስራ ላይ መዋሉ ያረጋግጣል፣

18. በክልሉ በማንኛውም ቦታ የሚገኝ ፈሳሽና ደረቅ ቆሻሻ አሰባሰብ፣ አያያዝ፣ አወጋገድ መልሶ መጠቀም በአከባቢና በሰዎች ጤናና ደህንነት ችግር በማይፈጥር መልኩ መፈፀሙ ያረጋግጣል፣ ይከታተላል፣

19. ሓለዋ ስነ-ከባቢ፣ ኣጠቃቕማን ምምሕድዳርን መሬት ገፀር ዝምልከቱ ፀብፃብ ስራሕ ንቢሮ ልምዓት ሕርሻን ገፀርን ክልል ትግራይ የቕርብ፣

20. ሓለዋ ስነ-ከባቢ፣ ኣጠቓቕማን ምምሕድዳርን መሬት ገፀር ዝምልከቱ ጉዳያት ምኽርን ሓገዝ ቴክኒክን ንተጠቀምቲ ይህብ፣

21. ኣብ ምሕላው ስነ-ከባቢ፣ ኣጠቓቕማን ምምሕድዳርን ገፀር መሬት ዝሕግዙ ገበርቲ ሰናይ ትካላን መንግስትን የተኣላልሽ፣

22. ኣብ መንግስታዊ ይኹን ዘይመንግስታዊ ትካላት ኦዲት ስነ-ከባቢ የካይድ፣

23. ስራሕ ሓለዋ ስነ ከባቢ ኣብ ገፀርን ከተማን ተግባራዊ ምኻኑ ይከታተል፣

24. ዕላማታት እዚ ኤጀንሲ ንምፍፃም ዘኽእሉ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም፣

26. ኤጀንሲ ምስፍሕፋሕ ሕብረት ስራሕ ማሕበራትን ልምዓት ዕዳጋን

1. ሕብረት ስራሕ ማሕበር ብዝምልከት ናይ ፖሊሲ ሓሳባት የፍልፍል፣ ብዝምልከቶ ኣካል ምስፀደቐሉ ኣብ ተግባር የውዕል፣

2. ንዕብየት ሕብረት ስራሕ ማሕበር ዝሕግዙ ስራሕቲ መፅናዕትን ምርምርን የካይድ፣ ብተሳትፎ ኣባላት ሕብረት ስራሕ ማሕበር ዝፍፀም ፕሮጀክት ልምዓት ይቐርፅ፣ ብዘለዎም ኣገዳስነት ቅደም ሰዓብ ሰሪዑ ናይ ኣፈፃፅማ ስትራተጂ ይሕንፅፅ ምስ ፀደቐሉ ኣብ ስራሕ የውዕል፣

3. ዕላማ ሕብረት ስራሕ ማሕበር ኣብ መላእ ሕብረተሰብ ብፍላይ ኣብ መናእሰይን ደቂ ኣንስትዮን ንክሰርፅን ተግባራዊ ንኽኸውንን ዝሕግዝ ፕሮግራም ትምህርቲ ኣዳልዩ ስልጠናን ትምህርትን ይህብ፣

19. የክልሉ የአከበቢ ጥበቃ ፣ የመሬቱ አጠቃቀምና አስተዳደር የሚመለከቱ ወቅታዊ የስራ ሪፖርት ለትግራይ እርሻና ገጠር ልማት ቢሮ ያቀርባል፣

20. በክልሉ የስነ-አከበቢ ጥበቃ፣ የመሬት አጠቃቀምና አስተዳደር የሚመለከቱ ጉዳዮች ምክርና የቴክኒክ እገዛ ይሰጣል፣

21. በስነ-አከባቢ ጥበቃ፣ የገጠር መሬት አጠቃቀምና አስተዳደር እገዛ የሚያደርጉ ግብረ ሰናይ ድርጅትና መንግስት ያፈላልጋል፣

22. በመንግስትና መንግስታዊ ባልሆኑ ድርጅቶች የስነ-አከባቢ ኦዲት ያካሂዳል፣

23. የስነ-አከባቢ ጥበቃ ስራ በገጠር ይሁን በከተማ ተግባራዊ መሆኑን ይከታተላል፣

24. የኤጀንሲው አለማዎች ለማስፈፀም የሚያስችሉ ሌሎች ተግባሮች ይፈፅማል፣

26. የህብረት ስራ ማህበር ማስፋፊያና የገበያ ልማት ኤጀንሲ

1. ሕብረት ስራ ማሕበር በሚመለከት የፖሊሲ ሓሳብ ያመነጫል፣ በሚመለከተው አካል ሲፀድቅለት በተግባር ላይ ያውላል፣

2. ለሕብረት ስራ ማሕበር ዕድገት የሚጠቅሙ የጥናትና ምርምር ስራ ያካሂዳል፣ በሕብረት ስራ ማሕበር አባላት ተሳትፎ የሚፈፀም የልማት ፕሮጀክት ይቀርፃል፣ ባላቸው ጠቀሜታ በቅደም ተከል በማስቀመጥ የአፈፃፀም ስትራተጂ ይቀይሳል፣ ሲፀድቅለት በስራ ላይ ያውላል፣

3. የሕብረት ስራ ማሕበር ዓላማ በመላው ሕብረተሰብ በተለይ በወጣቶችና ሴቶች እንዲሰርፅና ተግባራዊ እንዲሆን የሚያግዝ ትምህርታዊ ፕሮግራም በማዘጋጀት ስልጠናና ትምህርት ይሰጣል፣

www.abyssinialaw.com

4. ኣብ ድልየት ኣባላት መሰረት ዝገበረን ማሕበረ ኢኮኖሚያዊ ፀገማት እቶም ኣባላት ንምፍታሕ ብመሰረታዊ፣ ዩኔንን ፌደሬሽንን ሕብረት ስራሕ ማሕበር ንኸውደቡ የለዓዕል፣ ኣድላይ ድጋፍ ይገብር፣ ይምዝግብ፣ መረጋገፂ ምስክር ወረቐት ይህብ፣
5. ምስ ምዕባለን ፀገማትን ሕብረት ስራሕ ማሕበር ዝተኣሳሰረ መፅናዕቲ የካየድ፣ ነቶም ፀገማት ንምእላይ ዘኽእል ሕጊ ምቕራፅ ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ረቂቕ ሕጊ ኣዳልዩ ንዝምልከቶ ኣካል የቕርብ፣ ምስፀደቐ ኣብ ስራሕ የውዕል፣
6. ሕብረት ስራሕ ማሕበራት እዚ ክልል ንፍርያቶም ዝሓሸ ዋጋ ዝረኽብሉ ኩነታት የመቻቹ፣
7. ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ምህርቶም ንምስሳን ዝሕግዝዎም እታወታት ውፅኢት ዘመናዊ ኢንዱስትርን ቴክኖሎጂን ንምጥቃም ዘኽእሎም ልቓሕ ዝረኽብሉ ኣገባብ መፅናዕቲ ብምክያድ ምችው ባይታ ይፈጥር፣
8. ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ኣመራርሓ ዓቕሞም ክዕብዩ፣ ባህሊ ቁጠባ ከማዕብሉን ናይ ዓርሰ እምነት መንፈስ ክዕብዩን ስልጠና ይህብ፣
9. ሕብረት ስራሕ ማሕበራት እዋናውን ኣገዳስን መረዳእታ ዕዳጋ ክረክቡን ኣብ ነፃ ዕዳጋ ተወዳደርቲ ዝኾንሉን ኣብ ምዕባለ ቁጠባ ክልልና ግቡእ ኣበርክቶ ዝገብርሉን ባይታ የመቻቹ፣
10. ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምትሕብባር ብዛዕባ ንብረት፣ ገንዘብን ሒሳብን እቶም ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ምርመራ ክካየድ ብምግባር ንዝተርኣዩ ፀገማት ንምፍታሕ ዘኽእል ኣድላይ መፍትሒ ስጉምቲ ንኽወስዱ

4. የአባላት ፍላጎት መሰረት ያደረገና የአባላቱ ማሕበራዊና ኢኮኖሚያዊ ችግሮች ለመፍታት በመሰረታዊ፣ ዩኔንና ፌደሬሽን ሕብረት ስራ ማሕበር እንዲደራጁ ያነቃቃል፣ አስፈላጊውን ድጋፍ ያደርጋል፣ ይመዘግባል፣ የማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ይሰጣል፣
5. ከሕብረት ስራ ማሕበር ዕድገትና ችግሮች የተሳሰሩ ጥናት ያካሄዳል፣ ችግሮቹ ለመፍታት የሚያስችል ሕግ መቅረፅ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ረቂቅ ሕግ አዘጋጅቶ ለሚመለከተው አካል ያቀርባል፣ ሲፀድቅ በስራ ላይ ያውላል፣
6. በክልሉ የሚገኙ የሕብረት ስራ ማሕበራት ለምርታቸው የተሻለ ዋጋ የሚያገኙበት ሁኔታ ያመቻቻል፣
7. ሕብረት ስራ ማሕበራት ምርታማነታቸው ለመጨመር የሚያግዙዋቸው የዘመናዊ ኢንዱስ ትርና ቴክኖሎጂ ውጤት የሆኑ ግብኣቶች ለመጠቀም የሚያስችላቸው ጥናት በማካሄድ ብድር የሚያገኙበት አገባብ ምቹ ሁኔታ ይፈጥራል፣
8. ሕብረት ስራ ማሕበራት የአመራር ዓቅማቸው እንዲገነቡ የቁጠባ ባህላቸው እንዲያዳብሩና በራስ የመተማመን መንፈስ እንዲያጎለብቱ ስልጠና ይሰጣል፣
9. ሕብረት ስራ ማሕበር በነፃ ገበያ ተወዳዳሪ የሚሆንበትና ለክልሉ ኢኮኖሚያዊ እድገት ለማረጋገጥ ተገቢውን ሚናቸው እንዲጫወቱ የሚያስችላቸው ወቅታዊና አስፈላጊ የገበያ መረጃ የሚያገኙበት ሁኔታ ያመቻቻል፣
10. ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመተባበር በሕብረት ስራ ማሕበራት ንብረት፣ ገንዘብና ሒሳብ ምርምራ እንዲካሄድ በማድረግ የታዩ ችግሮች ለመፍታት የሚያስችል አስፈላጊ የመፍትሄ እርምጃ እንዲወስዱ አስፈላጊውን

www.abyssinialaw.com

ኣድላይ ደገፍ ይገብር፣

11. ኣብ መንጎ ዝተፈላለዩ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ርክብ ዕዳጋ ክህሉን ቁጠባዊ ዓቕሞም ክዕቢ ዝኽእል ቴክኒካዊ ድጋፍ ይገብር፣
12. ንምዕባለ ሕብረት ስራሕ ማሕበር ዝሕግዙ ፕሮጀክትታት ብምቕራፅ ንመንግስትን ገበርቲ ሰናይ ትካላትን የቕርብ፣ ምስተፈቀደ ኣብ ተግባር የውዕል፣ ክውዕሉ ይገብር፣
13. ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ኣብ ዝውሃሃድሉ ወይ ዝከፋፈልሉ ወይ ዝፈርስሉ እዋን ኣገባብ ኣፈፃፅምኡ ብመሰረት ሕጊ ንክፍፀም ኣድላይ ክትትልን ሓገዝን ይገብር፣
14. ኣብ መንጎ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ዝፍጠሩ ጎንፅታት ብሽምግልና ዳይነት ንኽፍትሑ ይገብር፣ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፣
15. ሕብረት ስራሕ ማሕበራት ፍርያት ኣባላተን ንኽውስኽ ኣብ ስራሕቲ ኣግሮ ፕሮሰሲንግ ዝዋስእሉ ባይታ የመቻቹን ኣድላይ ድጋፍ ይገብርን፣
16. ንግልጋሎት ሕብረት ስራሕ ማሕበር ዝውዕሉ ዝተፈላለዩ ሰነዳትን መዛግብትን ሒሳብ ንኽዳለው ይገብር፣
17. ካብ ዝተፈላለዩ ዩኒቨርስቲታት፣ ኮሌጃትን መሰልጠኒ ማእኸላትን ሰልጢኖም ንዝወፁ መናእሰይ ወዲቡ ናብ ስራሕ የእትው፣
18. ዕላማ እዚ ኤጀንሲ ንምዕዋት ምስ ዝምልከቶም ኣካላትን ኣብያተ ፅዮን ኣድላይ ምትሕግጋዝ ይገብር፡፡

27. ኤጀንሲ ባህልን ቱሪዝምን

1. ባህልን ቱሪዝምን ዝምልከት ስትራተጂ ይሕንፅፅ መምርሒ የዳሉ፣ እንትፀድቕ ኣብ

ድጋፍ ያደርጋል፣

11. በተለያዩ የሕብረት ስራ ማሕበሮች መካከል የገበያ ትስስር እንዲኖርና የኢኮኖሚ ዓቅማቸው ሊያሳድግ የሚችል ቴክኒካዊ ድጋፍ ያደርጋል፣
12. ለሕብረት ስራ ማሕበር እድገት የሚጠቅሙ ፕሮጀክቶች በመቀረፅ ለመንግስትና ለለጋሽ ድርጅቶች ያቀርባል፣ ሲፈቀድ በተግባር ላይ ያውላል፣ እንዲውል ያደርጋል፣
13. ሕብረት ስራ ማሕበራት በሚቀላቀሉበት ወይም በሚከፋፈሉበት ወይም በሚፈርሱበት ጊዜ ኣግባብ አፈፃፀሙ ሕግ መሰረት ያደረገ እንዲሆን አስፈላጊውን ክትትልና ድጋፍ ያደርጋል፣
14. በሕብረት ስራ ማሕበራት መካከል የሚነሱ ክርክሮች በሽምግልና ዳኝነት እንዲፈቱ ያደረጋል፣ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፣
15. ሕብረት ስራ ማሕበራት የአባሎቻቸው ምርት እንዲጨምር በአግሮ ፕሮሰሲንግ ስራዎች የሚሳተፉበት ሁኔታ ያመቻቻል፣ አስፈላጊው ድጋፍ ያደርጋል፣
16. ለሕብረት ስራ ማሕበር አገልግሎት የሚውሉ የተለያዩ የሒሳብ ሰነዶችና መዛግብት እንዲዘጋጁ ያደርጋል፣
17. ከተለያዩ ዩኒቨርስቲዎች፣ ኮሌጆችና የማሰልጠኛ ማእከላት ሰልጥነው ለሚወጡ ወጣቶች አደራጅቶ ወደ ስራ እንዲሰማሩ ያደርጋል፣
18. ኤጀንሲው ዓላማ ለማሳካት ከሚመለከታቸው አካላትና መስሪያቤቶች አስፈላጊውን ትብብር ያደርጋል፡፡

27. የባህል እና ቱሪዝም ኤጀንሲ

1. ባህልና ቱሪዝም የሚመለከት ስትራተጂ ይነድፋል፣ መመሪያዎች ያዘጋጃል፣ ሲፀድቅ

ተግባር የውዕል፣

2. ባህልን ቱሪዝምን ንክምዕብልን ፖለቲካዊ፣ ማሕበራዊን ኢኮኖሚያዊን ረብሓ ንክህልዎን ዝሕግዙ መፅናዕቲ እናካየደ የተግብር፣
3. ሃይማኖታዊ፣ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካላትን ውልቀ ሰባትን ኣብ ልምዓት ባህልን ቱሪዝምን ተዋዲዶም ንክሰርሑ ዘኽእል ኣንፈት የነፅር፣ የተሓባብር፣
4. ባህልን ቱሪዝምን ተንከፍ ዝኾኑ መረዳእታታት ይእክብ፣ ይትንትን፣ የዋድድ ይዝርግሕን፣
5. ፈንድ ልምዓት ባህልን ቱሪዝምን የጣይሽ፣ እቶት የተኣኻኽብ ኣብ ልምዓት የውዕል፣ ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብደንቢ ይውሰን፣
6. ኣብ ዝካየዱ ስራሕቲ ምርምርን ክንክንን ሓድግታት ደገፍ ይገብር፣ ናይቲ ከባቢ ሕብረተሰብ ተረባሒ ዝኾነሉ ኣንፈት ይሕንፅፅ፣
7. ምስ ዝምልከቶ ኣካል ብምትሕብባር ዝካየድ ህንፀት መሰረት ልምዓትን ካልኦት ልምዓታዊ ስራሕትን ባህልን ቱሪዝምን ብዘማእኸለ መልክዑ ንክስርሑ ይከታተል፣
8. ዝተዋደደ ልምዓት ሃፍቲ ቱሪዝምን ባህልን ንክህሉ ነዚ መሰረት ገይሩ ንዝጣየሽ ካውንስል ባህልን ቱሪዝምን ይመርሕ፣ የተሓባብር፣ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፣
9. ባህልን ቱሪዝምን ንክስፋሕፋሕን ክለምዕን ምስ ጎረባብቲ ክልላትን ሚኒስቴር ባህልን ቱሪዝምን ኣዋዲዱ ይሰርሕ፣
10. ሰብ ሞያ ኢደ ጥበብ ብምብርትታዕ ንበፃሒ ብዝምችውን ባህሊ ክልልና ብዘላልን መንገዲ ንክሰርሑን ብስርሖም ተጠቀምቲ ክኾኑ የመቻቹ፣ ምስ ደቀቕትን ኣናእሽተይን ንግዲ ትካላት ተወዲቦም ክሰርሑ የተባብዕ፣

ይተገብራል፣

2. ባህልና ቱሪዝም እንዲያድግና ፖለቲካዊ፣ ማሕበራዊና ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታ እንዲኖራቸው የሚያግዙ ጥናቶችን ያካሂዳል ይተገብራል፣
3. ሃይማኖታዊ፣ መንግስታዊ እና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶች በባህልና ቱሪዝም ልማት ተቀናጅተው እንዲሰሩ የሚያስችል አቅጣጫ ይቀይሳል፣ ያስተባብራል፣
4. ባህልና ቱሪዝም ነክ የሆኑ መረጃዎችን ይሰበስባል፣ ይተነትናል፣ ያቀናጃል ያሰራጫል፣
5. የባህልና ቱሪዝም ፈንድ ልማት ያቋቁማል፣ ገቢ ያሰባስባል፣ ልማት ላይ ያውላል፣ ዝርዝር አፈፃፀሙ በደንብ ይወሰናል፣
6. በቅርስ ዙሪያ የሚካሄድ የምርምርና እንክብካቤ ስራዎች ድጋፍ ያደርጋል፣ የአከባቢ ሕብረተሰብ ተጠቃሚ የሚሆንበትን አቅጣጫ ይቀይሳል፣
7. ከሚመለከተው አካል በመተባበር ለሚካሄድ የመሰረተ ልማት ግንባታና ሌሎች ልማታዊ ስራዎች ባህልና ቱሪዝም ባማከለ መልኩ እንዲሰሩ ይከታተላል፣
8. የተቀናጀ የቱሪዝም ሃብት ልማትና ባህል እንዲኖር በማሰብ የሚቋቋመውን የባህልና ቱሪዝም ካውንስል ይመራል፣ ያስተባብራል፣ ዝርዝሩ በመመርያ ይወሰናል፣
9. ባህልና ቱሪዝም እንዲስፋፋና እንዲለማ ከአጎራባች ክልሎች እና ከባህል እና ቱሪዝም ሚኒስቴር ጋር ተቀናጅቶ ይሰራል፣
10. የኢደ ጥበብ ሞያተኞች በማበረታታት ለጎብኚ በሚያመችና የክልሉ ባህል በሚያስተዋውቅ መንገድ እንዲሰሩ እና፣ ከስራቸው ተጠቃሚ እንዲሆኑ ያመቻቻል፣ በጥቃቅንና አነስተኛ የንግድ ድርጅት ተደራጅተው እንዲሰሩ

www.abyssinialaw.com

11. ታሪካዊ፣ ሃይማኖታዊ፣ ባህላዊን ተፈጥሮኣዊን ሓድግታት ክዕቀቡ፣ ክዕንዑ፣ ክሕደሱን ኣብ ጥቕሚ ክውዕሉን ምስ ዝምልከቶም አካላት ብምትሕብባር ይሰርሕ፣
12. ኣብ ኢድ መንግስቲ፣ ውልቀ ሰብ፣ ማሕበር ወይ ሃይማኖታዊ ትካላት ዝርከቡ ሓድግታት ይምዝግብ፣ ብዝግባእ ክተሓዙን ክዕቀቡን የተሓባብር፣ ብመንግስቲ ብዝፍቀድ በጀትኣብ ውልቀ ዝርከቡ ሓድግታት ብግዚኢት ከምኡ' ውን ብውህብቶ የተኣኻኽብ፣
13. ኣብያተ መዘክር /ሙዜማት/ የጣይሽን የስፋሕፍሕን፣ ብቕዓቶም የረጋግፅ፣
14. ሓድግታት ንምዕቃብን ንምክንኻንን ዝሕግዙ ኣገባባት ይምህዝ፣ ምስ ሓገዝ ውሃብቲ ትካላት ርክብ ብምፍጣር ሓገዝ ይእክብ፣
15. ኣብ ግልጋሎት ሆቴልን ቱሪዝምን ዝተዋፈሩ ትካላት፣ ሰብ ውልቀ ሃፍትን ሰራሕተኛታትን ዓቕሞም ንምዕባይ ግልጋሎት ሓበሬታ፣ ምኽርን ስልጠናን ይህብ፣
16. ኣብ ሆቴልን ቱሪዝምን ግልጋሎት ንዝተዋፈሩ ምደባ ብርኪ የካይድ፣
17. ኣብ ሆቴልን ቱሪዝምን ግልጋሎት ውሃብቲ ትካላት ንዝዋፈሩ ሰብ ሃፍቲ ፍቓድ ዝወሃበሉ መምርሕን ማንዋልን የዳሉ፣ ብቕዓትን ፅሬትን ዘለዎ ግልጋሎት ንክህቡ ዘኽእል ክትትል ይገብርን የተባብዕን፣
18. ሓድጊ ሃገራውን ዓለምለኻውን ሓድጊ ኮይኑ ንክምዝገብን ንበፃሕቲ ስሓብቲ ክኾኑ፣ ኣብ ዓዲ ውሽጥን ዕዳጋ ዓለምን የፋልጥ፣
19. ዳህሳስን ኳዕትን ኣርኪኦሎጂ የካይድ፣
20. ቱሪዝም ውሽጢ ዓዲ ንምዕባይ ክበባት ዓድና ንፍለጥ ንክስፋሕፋሑን ቅርስታት ክጉብንዩ

ያበረታታል፣

11. ታሪካዊ፣ ሃይማኖታዊ፣ ባህላዊና ተፈጥሯዊ ቅርሶች እንዲጠበቁ፣ እንዲጠኑ፣ እንዲታደሱና ጥቅም ላይ እንዲውሉ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር ተባብሮ ይሰራል፣
12. በመንግስት፣ በግለሰብ፣ በማሕበር ወይም በሃይማኖታዊ ደርጅቶች እጅ የሚገኝ ቅርስ ይመዘግባል፣ በአግባቡ እንዲያዙና እንዲጠበቁ ያስተባብራል፣ ከመንግስት በሚፈቀድ በጀት በግለሰብ እጅ የሚገኙ ቅርሶች በግዢ እንዲሁም በስጦታ ይሰበሰባል፣
13. ኣብየተ መዘክር /ሙዝየም/ ያቋቁማል ያስፋፋል፣ ብቃታቸው ያረጋግጣል፣
14. ቅርሶች ለመጠበቅ እና ለመንከባከብ የሚያስችል ዘዴ ይቀይሳል፣ ከድጋፍ ሰጪ አካላት ጋር ግንኙነት በመፍጠር እርዳታ ያሰባስባል፣
15. በሆቴልና ቱሪዝም አገልግሎት የተሰማሩ ድርጅቶች፣ ባለሃብቶችና ስራተኞች ዓቅም ለማሳደግ የመረጃ፣ የስልጠና ምክር ይሰጣል፣
16. በሆቴልና ቱሪዝም አገልግሎት መሰክ ለተሰማሩ የደረጃ ምደባ ያካሂዳል፣
17. በሆቴልና ቱሪዝም አገልግሎት መስክ የሚሰማሩ ባለሃብቶች ፍቃድ አሰጣጥ መመሪያና ማንዋል ያዘጋጃል፣ ብቃትና ጥራት ያለው አገልግሎት እንዲሰጡ ይከታተላል፣ ያበረታታል፣
18. ቅርስ አገራዊና አለም አቀፋዊ ቅርስ ሁኖ እንዲመዘገብ እና ለጎብኚዎች ማራኪ እንዲሆን በአገር ውስጥ እና በአለም ገበያ ያስተዋውቃል፣
19. የአርኪኦሎጂ ዳሰሳና ቁፋሮ ያካሂዳል፣
20. የአገር ውስጥ ቱሪዝም ለማሳደግ የአገርህን እወቅ ክበባት እንዲስፋፉና ቅርሶችን

www.abyssinialaw.com

የተሓባብር፣

21. ኢኮኖሚያዊን ማሕበራዊን ምዕባለ ዘሳልጥ ዲሞክራሲያዊ ዝኾነ ባህሊ የጠናኽር፣ ባህላዊ ዕብየት ንክመፅእ ይሰርሕ፣ ህዝቢ ሕሉፍ ባህልታት ዝፈልጠሉ ኣገባብ ይሕንፅፅ የተግብር፣

22. ኣብ ምጥፋእ ዝርከቡ ጠቐምቲ ባህልታት ምስ ዝርዝር መግለፂኦም መዝጊቡ ይሕዝ፣

23. ኣብያተ መፃሕፍትን መዛግብትን ንክስፋሕፍሑ ይገብር፣ ጥንታዊ መዛግብትን ታሪኻዊ መረዳእታታትን የተኣኻኽብ፣ ሞያውን ቴክኒካውን ሓገዝ ይህብ፣ ንመፅናዕትን ምርምርን ድልዊ ዝኾንሉ ኩነታት የመቻቹ፣ ብብርኪ ክልል ማእኸል ቤተ መዛግብትን መረዳእታ የጣየሽ፣

24. ቋንቋታት፣ ስነ-ፅሑፍ፣ ኪነ-ጥበባትን ኢደጥበባትን ንክፅንዑ ንክዓብዩ፣ ንክምዕብሉን ንክስፋሕፉሑን ይሰርሕ፣ ሞያዊ ሓገዝ ይህብ ውፅኢት መፅናዕትታት ክሕተሙን ኣብ ግልጋሎት ክውዕሉን ይገብር፣

25. ማእኸላት ባህሊ በቢደረጅኡ ንክስፋሕፍሑ ይገብር፣ ኣብዚ ዓውደ ስራሕ ዝሰርሑ ኣካላት ኣድላይ ደገፍ ይህብ፣ ባህሊ፣ ታሪክን ስነ ምግባርን ማሕበረሰብ ሓልዮም ዝካየዱ ምህላዎም ይቆፃፀር፣

26. ተወዲቦም ፍቓድ ንግዲ ብምውፃእ ኣብ ስራሕቲ ኪነ ጥበባት፣ ካልኦት ሰራሕቲ ባህልን ቱሪዝምን ንዝተዋፈሩ ኣካላት ዝንቀሳቐስሉ ኣንፈት ኣሰራርሓ የነፅር፣ መረጋገፂ ፍቓድ ሞያ ዝምልከት መምርሒ የዳሉ፣ ዝምልከቶ ኣካል ንዕኡ ተኸቲሉ ክሰርሕ ይከታተል፣

እንዲጎበኙ ያስተባብራል፣

21. ኢኮኖሚያዊ እና ማሕበራዊ እድገት የሚያጎለብት ዲሞክራሲያዊ የሆነ ባህል ያጠናክ ራል፣ ለባህላዊ እድገት ይሰራል፣ የክልሉ ህዝብ ባህሉን የሚያውቅበት ዘዴ ይቀይሳል፣ይተገብራል፣

22. በመጥፋት ላይ የሚገኙ ጠቃሚ ባህላዊ እሴቶችን ከነዝርዝር መግለጫቸው መዝግቦ ይይዛል፣

23. ቤተ መፃሕፍትና ቤተ መዛግብት እንዲስፋፉ ያደርጋል፣ ጥንታዊ መዛግብትና ታሪካዊ መረጃዎችን ያሰባስባል፣ ሞያዊና ቴክኒካዊ ድጋፍ ይሰጣል፣ ለጥናትና ምርምር ዝግጁ እንዲሆኑ ያመቻቻል፣ ክልላዊ ቤተመዛግብት እና የመረጃ ማእከል ያቋቁማል፣

24. ቋንቋ፣ ስነ-ፅሑፍ፣ ኪነ ጥበብ እና ኢደ ጥበብ እንዲጠኑ፣ እንዲያድጉ፣ እንዲስፋፉ፣ ይሰራል፣ ሞያዊ እና ቴክኒካዊ እገዛ ይሰጣል፣ የጥናት ውጤቶች እንዲታተሙ ያደርጋል፣

25. የባህል ማእከላት በየደረጃው እንዲስፋፋ ያደርጋል፣ በመስኩ ለተሰማሩ አካላትን አስፈላጊ የሆነ ድጋፍ ይሰጣል፣ የማህበረሰቡን ባህል፣ ታሪክና ስነ-ምግባር በጠበቀ መልኩ እየተካሄደ መሆኑን ይቆጣጠራል፣

26. ተደራጅተው ንግድ ፍቃድ በማውጣት በኪነ ጥበብ፣ በሌሎች የባህል እና ቱሪዝም ስራዎች የተሰማሩ አካላትን የሚንቀሳቀሱበት የአሰራር አቅጣጫ ይቀይሳል፣ የሞያ ፍቃድብ መረጋገጫ የሚመለከት መመሪያ ያዘጋጃል፣ የሚመለከተው አካል በመመርያው መሰረት ተከትሎ እንዲሰራ ይከታተላል፣

27. ብቢግዝኡ ዝሕተሙ ጠቐምቲ መንግስታዊን ዘይመንግስታዊን ፅሑፋት፣ ፎቶ ግራፋት፣ ፊልምታት፣ ታሪኻዊ ይኹን ባህላዊ ሰነዳት፣ ንመፅናዕቲ ይኹን ንመወከሲ የዳሉ፣ይዕቅብ፣

28. ድሑር ልምድን ኣተሓሳስባን ንምውጋድ መድረኻት ኣስተምህሮ ብምድላው ስሉጥ ለውጢ ኣተሓሳስባ ክመፅእ ይሰርሕ፣

29. ብመንግስቲ ዝማሓደር መስሕብ መንብነይ ዋጋ ይውሰን፡፡

28. ስልጣንን ተግባርን መራሒ ስራሕ ቢሮ

1. ንዝተመደበሉ ቢሮ ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣
2. ትልምን በጀትን ቢሩኡ ኣዳልዩ ክፀድቕ ናብ ዝምልከቶ ኣካል የቕርብ፣ ምስፀደቐ ኣብ ተግባር የውዕል፣
3. ኣብዚ ኣዋጅ ዝተደንገገ ስልጣንን ተግባርን እቲ ዝተመደበሉ ቢሮ ይፍፅም፣ የፈፅም፣
4. ንቢሩኡ ዝተፈቐደ በጀት ብመሰረት ሕጊ ፋይናንስ የመሓድር፣
5. ምስ ሳልሳይ ወገን ዝፍፀሙ ርክባት ቢሩኡ ወኪሉ ይፍፅም
6. ብመሰረት ሕጊ ሰራሕተኛታት መንግስቲ ሰራሕተኛታት ይቆፅር፣ የመሓድር፣
7. ካብ ሰራሕተኛ ቢሩኡ ዝቐርብ ናይ ዲስፕሊን ቅፅዓት ይግበኣኒ ቅሬታ ሰሚዑ ይውስን፣ ዝርዝሩ ብደንብን መምርሕን ይውሰን፣
8. ፀብፃብ ኣፈፃፅማ ስራሕ ቢሩኡ ንርእሰ ምምሕዳር፣ ንቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃምን ብሕጊ ስልጣን ንዝተውሃቦም ኣካላትን የቕርብ፣
9. ብርእሰ ምምሕዳርን ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃምን ዝተውሃብዎ ካልኦት ስራሕቲ ይፍፅም፣ የፈፅም፡፡

27. በየጊዜው የሚታተሙ ጠቃሚ መንግስታዊ እና መንግስታዊ ያልሆኑ ፅሑፎች፣ ፎቶ ግራፎች፣ ፊልሞች፣ ታሪካዊና ባህላዊ ሰነዶች፣ ለጥናትና ለመረጃ ያዘጋጃል፣ ይጠብቃል፣

28. ኃላ ቀር ልምድ እና አስተሳሰብ ለማስወገድ የትምህርት መድረክ በማዘጋጀት ቀልጣፋ የአስተሳሰብ ለውጥ እንዲመጣ ይሰራል፣

29. በመንግስት የሚተዳደር መስህብ የጉብኝት ክፍያ ይወሰናል፡፡

28. የቢሮው ስራ መሪ ስልጣንና ተግባር

1. ቢሮውን በበላይነት ይመራል፣
2. የቢሮው እቅድና በጀት አዘጋጅቶ ወደ ሚመለከተው አካል ያቀርባል ሲፀድቅ ስራ ላይ ያውላል፣
3. በዚህ አዋጅ የተደነገገው የተመደበበትን የቢሮው ስልጣንና ተግባር ይፈፅማል፣ ያስፈፅማል፣
4. ለቢሮው የተፈቀደው በጀት በፋይናንስ ሕግ መሰረት ያስተዳድራል፣
5. ከሶስተኛ ወገን ጋር የሚደረጉ ግንኙነቶች ቢሮውን ወክሎ ያስፈፅማል፣
6. በመንግስት ሰራተኞች ሕግ መሰረት ሰራተኞች ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል፣
7. ከቢሮው ሰራተኛ የሚቀርብለት የዲስፒሊን ቅጣት ይግባኝ ቅሬታ ሰምቶ ይወስናል፣ዝርዝሩ በደንብና መመሪያ ይወሰናል፣
8. የቢሮው ስራ አፈፃፀም ሪፖርት ለርእሰ መስተዳድሩ፣ ለክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤትና በህግ ስልጣን ለተሰጠው አካል ያቀርባል፣
9. በርእሰ መስተዳድሩና የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የሚሰጡት ሌሎች ስራዎች ይፈፅማል፣ ያስፈፅማል፡፡

www.abyssinialaw.com

29. ስልጣንን ተግባርን መራሒ ስራሕ ኤጀንሲ

1. ስራሕቲ ንዝተመደበሉ ኤጀንሲ ይመርሕ፣ የመሓድር፣
2. ኣብዚ ኣዋጅ ዝተደንገገ ስልጣንን ተግባርን እቲ ዝተመደበሉ ኤጀንሲ ይፍፅም፣ የፈፅም፣
3. ብመሰረት ሕጊ ሰራሕተኛታት መንግስቲ ፈፀምቲ ከይዲ ስራሕ ይቖፅር፣ የማሓድር፣
4. ትልምን በጀትን እቲ ኤጀንሲ የዳሉ፣ ምስተፈቐደ ኣብ ስራሕ የውዕል፣
5. ምንቅስቓስ ኤጀንሲ ኣመልኪቱ ንዝምልከቶ ኣካል ፀብፃብ የቕርብ፣
6. ብዝምልከቶ ኣካል ዝተውሃቦ መደብ ይፍፅም፣
7. ካብ ሰራሕተኛ እዚ ኤጀንሲ ንዝቐረበሉ ናይ ዲስፒሊን ቅፅዓት ቅሬታ ሰሚዑ ይውስን፣ ዝርዝሩ ብደንብን መምርሕን ይውሰን፡፡

30. ስልጣንን ሓላፍነትን ወናኒ ከይዲ ስራሕ

1. ተፀዋዕነቱ ንመራሒ ስራሕ ይኸውን፣
2. ነቲ ከይዲ ስራሕ ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣
3. ትልሚ እቲ ከይዲ ስራሕ ኣውፂኡ የፅድቕ፣ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል፣
4. ሓዱሽ ኣንፈት ኣሰራርሓ ብምንፃር ናብ ስራሕ ክኣቱ ይገብር፣
5. ፈፃሚ ከይዲ ስራሕ ሞያዊ ብቕዓቱ ዘዕብየሉ ስልጠና የዳሉ ወይ ክዳሎ ይገብር፣
6. ጥቕማ ጥቕሚ ፈፃሚ ከይዲ ስራሕ ዝሕለወሉ ኩነታት የመዓራሪ፣
7. መዓልታዊ ስራሕቲ እቲ ከይዲ ስራሕ ብኣንፃር ኣንፈት ክልላዊ መንግስትን ስራሕን ሓላፍነትን እቲ ቢሮ ኣጠዓዒሙ ንክኸይድ

29. የኤጀንሲው ስራ መሪ ስልጣንና ተግባር

1. የተመደበበት ኤጀንሲ ስራ ይመራል፣ ያስተዳድራል፣
2. በዚህ አዋጅ የተደነገገው የተመደበበትን የኤጀንሲው ስልጣንና ተግባር ይፈፅማል፣ ያስፈፅማል፣
3. በመንግስት ሰራተኛ ህግ መሰረት የስራ ሂደት ፈፃሚ ሰራተኞች ይቀጥራል፣ያስተዳድራል፣
4. የኤጀንሲው እቅድ እና በጀት ያዘጋጃል፣ ሲፈቀድ በስራ ላይ ያውላል፣
5. የኤጀንሲው እንቅስቃሴ አስመልክቶ ለሚመለከተው አካል ሪፖርት ያቀርባል፣
6. በሚመለከተው አካል የተሰጠው ስራ ይሰራል፣
7. ከኤጀንሲው ሰራተኛ ለሚቀርብለት የዲስፒሊን ቅጣት ቅሬታ ሰምቶ ይወሰናል፣ ዝርዝሩ በደንብና መመሪያ ይወሰናል፡፡

30. የስራ ሂደት ባለቤት ተግባርና ሓላፊነት

1. ተጠሪነቱ ለስራ መሪ ይሆናል፣
2. የስራ ሂደቱ በበላይነት ይመራል፣
3. የስራው ሂደት ዕቅድ አውጥቶ ያፀድቃል፣ አፈፃፀሙ ይከታተላል፣
4. አዲስ የሰራ አቅጣጫ በመቀየስ ወደ ስራ እንዲገባ ያደርጋል፣
5. የስራ ሂደቱ ፈፃሚ ሞያዊ ብቃቱ የሚያሳድግበት ስልጠና ያዘጋጃል ወይም እንዲዘጋጅ ያደርጋል፣
6. የስራ ሂደት ፈፃሚ የተለያየ ጥቅማ ጥቅም የሚጠበቅበት ሁኔታ ያመቻቻል፣
7. እለታዊ የስራ ሂደት ክንውን ከክልሉ አቅጣጫና ከቢሮው ተግባርና ሃላፊነት አንፃር እየተገናዘበ የሚሄድበትን ሁኔታ ያመቻቻል፣

www.abyssinialaw.com

የመቻቹ፣

8. ብመሰረት ሕጊ ሰራሕተኛታት መንግስቲ ፈፃሚ ከይዲ ስራሕ የመሓድር፣ የሰናብትን፣
9. ነቲ ከይዲ ስራሕ ዝተመደበሉ በጀትን ንብረትን የመሓድር፣
10. ፀብፃብ ከይዲ ስራሕ ንመራሒ ስራሕ የቕርብ፣
11. ካሊእ ብመራሒ ስራሕ ዝውሃቦ መደብ ይፍፅም፣ የፈፅም፡፡

ክፍሊ ኣርባዕተ

ዝተፈላለዩ ድንጋጋታት

31. ብዛዕባ ካልኦት ፈፀምቲ ኣካላት

ኣብዚ ኣዋጅ ዘይተመልከተ ዝኾነ ፈፃሚ ኣካል እዚ ክልል ተፀዋዕነቱ ኾነ ስልጣንን ተግባሩን ብመሰረት ዝተጣየሸሉ ሕጊ ይቕፅል፡፡

32. ምምሕልላፍ መሰልን ጉቡኡን

1. ኣብ ቢሮ ንግድን ኢንዱስትርን ምስ መንገድን ትራንስፖርትን ዝተኣሳሰረ ከይሓወሰ፣ ኣብ ቢሮ ከተማ ልምዓት ምስ ኮንስትራክሽን ዝተኣሳሰረ ከይሓወሰ ዝነበረ መሰልን ግቡእን በዚ ኣዋጅ ናብ ቢሮ ከተማ ልምዓት፣ ንግድን ኢንዱስትሪን ተመሓላሊፉ ኣሎ፣
2. ምስ መንገድን ትራንስፖርትን፣ ኮንስትራክሽንን ዝተኣሳሰረ መሰልን ግቡእን በዚ ኣዋጅ ናብ ቢሮ ኮንስትራክሽን መንገድን ትራንስፖርትን ተመሓላሊፉ ኣሎ፣
3. ምስ ቤት ፅሕፈት ምክልኻል ምቁፅፃርን ኤች ኣይቪ ኤድስ ዝተኣሳሰረ፣ መሰልን ግቡእን በዚ ኣዋጅ ናብ ቢሮ ሓለዋ ጥዕና ተመሓላሊፉ ኣሎ፣
4. ምስ ቢሮ ጉዳይ መናእሰይ ስፖርትን ቢሮ ሰራሕተኛ ማሕበራዊ ጉዳይን ዝተኣሳሰረ መሰልን ግቡእን በዚ ኣዋጅ ናብ ቢሮ

8. በመንግስት ሰራተኞች ህግ መሰረት የስራ ሂደቱ ፈፃሚ ያስተዳድራል፣ ያሰናብታል፣
9. ለስራ ሂደቱ የተመደበ በጀትና ንብረት ያስተዳድራል፣
10. የስራ ሂደቱ ሪፖርት ለስራ መሪ ያቀርባል፣
11. ሌሎች በስራ መሪ የሚሰጥ መደብ ይፈፅማል፣ ያስፈፅማል፡፡

ክፍል አራት

የተለያዩ ድንጋጌዎች

31. ስለሌሎች አስፈፃሚ አካላት

በዚህ አዋጅ ያልተገለፀ ማንኛውም የክልሉ አስፈፃሚ አካል ተጠሪነቱም ሆነ ስልጣንና ተግባሩን በተቋቋመበት ህግ መሰረት ይሆናል፡፡

32. መብትና ግዴታ ስለማስተላለፍ

1. በንግድና ኢንዱስትሪ ቢሮ ከመንገድና ትራንስፖርት ትስስር ያላቸው ሳይጨምር በከተማ ልማት ቢሮ ከኮንስትራክሽን ጋር ትስስር ያላቸው ሳይጨምር የነበረው መብትና ግዴታ በዚህ አዋጅ ወደ ከተማ ልማት፣ ንግድና ኢንዱስትሪ ቢሮ ተላልፈዋል፣
2. በመንገድና ትራንስፖርት፣ በኮንስትራክሽን የነበረው መብት በዚህ አዋጅ ወደ ኮንስትራክሽን፣ መንገድና ትራንስፖርት ቢሮ ተላልፈዋል፣
3. በኤች አይቪ ኤድስ መከላከል መቆጣጠር ፅሕፈት ቤት የነበረው መብትና ግዴታ በዚህ አዋጅ ወደ ጤና ቢሮ ተላልፈዋል፣
4. በወጣቶችና ስፖርት ቢሮና በሰራተኛና ማሕበራዊ ጉዳይ ቢሮ የነበረው መብትና ግዴታ በዚህ አዋጅ ወደ የወጣቶች፣ ስፖርትና

www.abyssinialaw.com

መናእሰይ፣ ስፖርትን ማሕበራዊ ጉዳይን ተመሓላሊፉ ኣሎ፣

5. ምስ ቢሮ ፀጥታን ጉዳያት ምምሕዳርን፣ ኮሚሽን ፀረ-ግዕዝይናን ስነ-ምግባር ኮሚሽን ፖሊስን ዝነበረ መሰልን ግቡእን ናብ ቢሮ ፖሊስን ፀጥታን ተመሓላሊፉ ኣሎ፣

6. ምስ ቤት ፅሕፈት ምምሕዳር ኣብያተ ህንፀት ዝተኣሳሰረ መሰልን ግቡእን በዚ ኣዋጅ ናብ ቢሮ ፍትሒ ተመሓላሊፉ ኣሎ፡፡

33. ፍልፍል እቶት ቢሮታት ወይ ኤጀንሲታት

1. ካብ መንግስቲ ዝምደበሉ በጀት፣
2. ካብ ዝተፈላለዩ ኣካላት ዝርከብ ሓገዝ ይኸውን፡፡

34. ኣተሓሕዛ መዛግብቲ ሒሳብን ምምሕዳር ንብረትን

1. ቢሮታት ወይ ኤጀንሲታት ብመንግስቲ ንዝምደበለን በጀት ብቢሮ ትልምን ፋይናንስን ብዝወፅእ መምርሒ ኣተሓሕዛ ሒሳብ መሰረት የመሓድራ፡፡
2. ዝርከብ ሓገዝ ብመሰረት ሕጊ ብዝግበር ውዕሊ ይመሓደር

35. ምውፃእ ስልጣን ደንቢ

ነዚ ኣዋጅ መፈፀሚ ዝኸውን ደንቢ ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ክወፅእ ይኽእል፡፡

36. ምውፃእ ስልጣን መምርሒ

ሕድ ሕድ ቢሮ በቢዝምልከተን ነዚ ኣዋጅን ነዚ ኣዋጅ ሲዒቡ ዝወፅእ ደንቢ መፈፀሚ ዝኸውን መምርሒ ከውፅእ ይኽእል፡፡

ማሕበራዊ ጉዳይ ቢሮ ተላልፈዋል፣

5. በአስተዳደርና ፀጥታ ጉዳዮች ቢሮ፣ የስነ-ምግባርና ፀረ-ሙስና ኮሚሽን፣ በፖሊስ ኮሚሽንና በምልሻ ፅሕፈት ቤት የነበረው መብትና ግዴታ በዚህ አዋጅ ወደ ፖሊስና ፀጥታ ቢሮ ተላልፈዋል፣

6. በማረምያቤቶች ፅሕፈት ቤት የነበረው መብትና ግዴታ በዚህ አዋጅ ወደ ፍትሕ ቢሮ ተላልፏል፡፡

33. የቢሮዎች ወይም የኤጀንሲዎች ገቢ ምንጭ

1. ከመንግስት በሚመደብ በጀት፣
2. ከተለያዩ አካላት የሚሰጥ ድጋፍ ይሆናል፡፡

34. የሒሳብ መዝገብ አያያዝና የንብረት አስተዳደር

1. ቢሮዎች ወይም ኤጀንሲዎች በመንግስት የሚመደብላቸው በጀት በፕላንና ፋይናንስ ቢሮ በሚወጣው የሂሳብ አያያዝ መመሪያ መሰረት ያስተዳድራሉ፡፡
2. የሚገኝ እርዳታ በህግ መሰረት በሚደረግ ውል ይተዳደራል

35. ደንብ የማውጣት ስልጣን

ይህን አዋጅ ማስፈፀምያ የሚሆን ደንብ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ሊያወጣ ይችላል፡፡

36. መመሪያ የማውጣት ስልጣን

እያንዳንዱ ቢሮ በሚመለከተው ለዚህ አዋጅና ይህን አዋጅ ተከትሎ ለሚወጣው ደንብ ማስፈፀሚያ የሚሆን መመርያ ሊያወጣ ይችላል፡፡

www.abyssinialaw.com

37. ተፈፃምነት ዘይብሎም ሕግታት

1. ኣዋጅ ቁፅሪ 9/1988፣ 11/1988፣ 22/1989፣ 39/1992፣ 56/1994፣ 57/1994 ፣77/1994፣ 84/1996 ፣81/1996 ፣86/1996 ፣80/1997፣ 94/1998፣112/1998 ዓንቐፅ4፣5፣6፣7፣8፣9፣ 104/98 ዓንቀፅ 51/2፣ 117/1999፣ 118/1999፣ 126/1999፣ 139/2000፣ 166/2001 በዚ ኣዋጅ ተሳዒሮም ኣለዉ፣
2. ነዚ ኣዋጅ ዝፃባእ ኣዋጅ ደንቢ፣ መምርሒ ወይ ልማዳዊ ኣሰራርሓታት ኣብዚ ኣዋጅ ንዝተሸፈኑ ጉዳያት ተፈፃምነት አይህልዎን፡፡

38. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ግዘ

እዚ ኣዋጅ ካብ ሕዳር 3/2002 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን፡፡

ፀጋይ በርሀ

ፕረዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ

መንግስቲ ትግራይ

37. ተፈፃሚነት የሌላቸው ሕጎች

1. አዋጅ ቁጥር 9/1988፣ 11/1988፣ 22/1989፣ 39/1992 ፣ 56/1994 ፣57/1994 ፣77/1994፣84/1996 ፣81/1996 ፣86/1996፣ 80/1997፣ 94/1998፣112/1998፣ 104/98 ዓንቀፅ 51/2፣ 117/1999፣ 118/1999፣ 126/1999፣ 139/2000 166/2001 በዚህ አዋጅ ተሽረዋል፣
2. ለዚህ አዋጅ የሚቃረን አዋጅ፣ ደንብ፣ መመሪያ ወይም የልምድ አሰራሮች በዚህ አዋጅ ለተሸፈኑ ጉዳዮች ተፈፃሚነት አይኖሮውም፡፡

38. አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከህዳር 3/2002 ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ

መንግስት ፕሬዝዳንት

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17ዓመት ቑ.12
መቐለ 4ሕዳር 2002ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፅ

17ኛ ዓመት ቁ.12
መቀሌ ሕዳር4/2001 ዓ/ም

ኣዋጅ ቑፅሪ 169/2002 ዓ/ም
ዕላማታት ካልኣይ ብርኪ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት/ዩንየንስ/ ንመረሰረታዊ ሕብረት ስራሕ ማሕበራትን መፈፀሚ ዝግበር ውዕሊ ልቓሕ ውሕስና በጀት ንምሃብ ዝወፀ ኣዋጅ

ብደረጃ ክልል ውሕስነት ምግቢ ንምርግጋፅን ድኽነት ንምቕናስን እቶት ፍርያት ሕርሻ ንምዕባይ ድኹዒ ዓብይ ግደ ስለዘለዎ፣

ካልኣይ ብርኪ ሕብርት ስራሕ ማሕበራት/ዩኒየንስ/ን መሰረታዊ ሕብረት ስራሕ ማሕበራትን ብዘለወን ገንዘባዊ ዓቕሚ ንመለቓሕቲ ትካላት ብቑዕ ውሕስና ምሃብ ስለዘይኽእላ ካብ ንግዲ ባንኪ ኢትዮጵያ ብውሕስና መንግስቲ እዚ ክልል ልቓሕ ዝረኽባሉ ኩነታት ምምችቻው ኣድላይ ኮይኑ ብምርካቡ።

ካልኣይ ብርኪ ሕብረት ስራሕ ማሕበራ /ዩኒየንስ/ን መሰረታዊ ሕብረት ስራሕ ማሕበራትን ኣብ 2002/2003 ዘመነ ምህርቲ ንዘካይድኦ ልምዓታዊ ስራሕቲ መፈፀሚ ዝውዕል ውሕስና ልቓሕ ምሃብ ኣድላይ ኮይኑ ብምርካቡ፣

ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ/ን ናይዚ ክልል ፋይናንስ ምምሕዳር ኣዋጅ ቁፅሪ 26/1989 ዓነቀፅ 32 መሰረት ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

1. <u>ሓፂር ርእሲ</u>

እዚ ኣዋጅ "ንዕላማ ካልኣይ ብርኪ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት/ዩኒየንስ/ን መሰረታዊ ሕብረት ስራሕ ማሕበራትን ዕላማ መፈፀሚ ንዝግበር ውዕል ልቓሕ ውሕስና በጀት ንምሃብ ዝወፀ ኣዋጅ 169/2002" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

ናይ ሓደ ዋጋ
ያንዱ ዋጋ
ብር 14.00

አዋጅ ቁጥር 169/2002 ዓ/ም
ሁለተኛ ደረጃ ሕብረት ስራ ማህበራት /ዩንዮንስ/ና መሰረታዊ ሕብረት ስራሕ ማህበራት ማስፈፀሚያ የሚደረግ የብድር ውል ዋስትና ለመስተጠት የወጣ አዋጅ

በክልል ደረጃ የምግብ ዋስትና ለማረጋገጥና ድህነት ለመቀነስ የእርሻ ምርት ለማሳደግ ማዳበሪያ ትልቅ ሚና ያለው በመሆኑ፣

ሁለተኛ ደረጃ ሕብረት ስራ ማሕበራት /ዩኒዮንስ/ መሰረታዊ የሕብረት ስራ ማህበሮች ባላቸው የገንዘብ ዓቅም ለአበዳሪ ድርጅቶች በቂ ዋስትና ለመስጠት ስለማይችሉ ከኢትዮጵያ ንግድ ባንክ በክልሉ መንግስት ዋስትናብድር የሚያገኙበት ሁኔታ ማመቻቸት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

ሁለተኛ ደረጀ ሕብረት ስራ ማሕበራት /ዩኒዮንስ/ መሰረታዊ ሕብረት ስራ ማህበራት በ20002/2003 የምርት ዘመን ለሚያካሂዱት የልማት ስራ ማስፈፀሚያ የሚውል የብድር ዋስትና መስጠት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ሕገ-መንግስት አንቀፀ 49/3/ሀ/ እና የክልሉ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 26/1989 አንቀፅ 32 መሰረት የሚከተለው አዋጅ አውጥቷል።

1. <u>አጭር ርእስ</u>

ይህ አዋጅ "በሁለተኛ ደረጃ ሕብረት ስራ ማህበራት /ዩኒዮንስ/ና መሰረታዊ ሕብረት ስራ ማሕበራ ዓላማ ማስፈፀሚያ ለሚደረግ የብድር ውል የበጀት ዋስትና ለመስጠት የወጣ አዋጅ ቁጥር 169/2002" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፓ.ሳ
ነጋሪት ጋዜጣ ፓ.ሳ.ቁ
291

2. ውሕስና ዝተውሃበ መጠን ልቓሕ

ካልኣይ ብርኪ ሕብረት ስራሕ ማሕበራት /ዩኒየንስ/ን መሰረታዊ ሕብረት ስራሕ ማሕበራትን ካብዚ ንዳሓር "ተለቓሓይ" እንዳተብሃላ ንዝፅውዓ ክሳብ ብር 455,000,000 /ኣርባዕተ ሚኢትን ሓምሳን ሓሙሽተን ሚልዮን ብር/ ካብ ንግዲ ባንኪ ኢትዮጵያ ክልቀሓ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ትግራይ ውሕስና ሂቡ ኣሎ።

3. ኣፈፃፅማ እቲ ልቓሕ

1. እቲ ዝርከብ ልቃሕ ብዝተመረፃ ካልኣይ ብርኪሕብረት ስራሕ ማሕበራት /ዩኒየንስ/ን መሰረታዊ ሕብረት ስራሕ ማሕበራትን ኣቢልካ ድኹዒ /ማዳበሪያ/ ካብ ውሽጢ ዓዲ መቕረብቲ ትካላት ዝኢኽ ብምቕራብ ሕርሻ ምህርትን መፍራያይነትን ብምዕባይ ሓረስቶት ክልልና ብስድራ ደረጀ ውሕስነት ምግቢ ንምርግጋፅ ዝውዕል ይኸውን፣
2. እቲ ልቓሕ ዝምለስ እቲ ውዕሊ ካብ ዝተኣሰረሉ ግዘ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ኮይኑ መጠን ወለድን ኣግባብ ኣመላልስኡን መለቓሓይ ባንክን መንግስቲ እዚ ክልል ብዘገብሩዎ ስምምዕነት ይኸውን።

4. ግቡእ መንግስቲ ክልል ትግራይ

1. ተለቓሓይ ንዝተለቐሖ ገንዘብ ብሙሉእ ወይ ብኽፉል ብእዋኑ እንተዘይመሊሱ ካብ በጀት እዚ ክልል ተነኪዩ ዝኸፈል ይኸውን፣
2. መንግስቲ እዚ ክልል ነቲ ዘይተመለሰ ልቓሕ ብምኽንያት ወይ ሕጋዊ ብዝኾነ ኣገባብ ምምላስ ነቲ ዝተነከየ በጀት ክትክእ ኣለዎ።

5. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዕሉ ግዘ

እዚ ኣዋጅ እቲ ውዕል ካብ ዝተፈረመሉ ዕለት ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚዳንት ብሄራዊ
ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

2. ዋስትና የተሰጠው የብድር መጠን

ሁለተኛ ደረጃ ሕብረ ስራ ማህበራት /ዩኒዮንስ/ና መሰረታዊ ሕብረት ስራ ማህበራት ከዚህ በሃላ "ተበዳሪው" እየተባሉ የሚጠሩ እስከ ብር 455,000,000 /አራት መቶ ሃምሳ አምስት ሚሊዮን ብር/ የሚደርስ ብር ከኢትዮጵያ ንግድ ባንክ እንዲበደሩ የትግራይ ብሄራዊዊ ክልላዊ መንግስት ዋስትና ሰጥቷል።

3. የብድሩ አፈፃፀም

1. የሚገኘው ብድር በተመረጡ ሁለተኛ ደረጃ ሕብረት ስራ ማህበራት /ዩኒዮንስ/ና መሰረታዊ የሕብረት ስራ ማህበሮች አማካኝነት ማዳበሪያ ከአገር ውስጥ አቅራቢ ድርጅቶች ገዝቶ በማቅረብ የእርሻ ምርትና አምራችነት በማስደግ የክልላችን ገበሬዎች በቤተሰብ ደረጃ የምግብ ዋስትና ለማረጋገጥ የሚውል ይሆናል፣

2. ብድሩ የሚመለሰው ውሉ ከተፈፀመበት ጊዜ ጀምሮ በአንድ አመት ውስጥ ሆኖ የወለድ መጠንና የአመላለሱ አገባብ አበዳሪው ባንክና የክልሉ መንግስት በሚያደርጉት ስምምነት ይሆናል።

4. የትግራይ ክልል መንግስት ግዴታ

1. ተበዳሪው የተበደረውን ገንዘብ በሙሉ ወይም በከፊል በወቅቱ ካልመለሰ ከዚህ ክልል በጀት ተቀንሶ የሚከፈል ይሆናል፣
2. የክልሉ መንግስት ያልተመለሰውን ብድር በመሰብሰብ ወይም ሕጋዊ በሆነ አገባብ በመመለስ የተቀነሰውን በጀት መተካት አለበት።

5. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ውሉ ከተፈፀመበት ቀን ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ፕሬዚዳንት

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17 ዓመት ቑ 13
መቐለ 4 ሕዳር 2002 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ. 13
መቐለ ህዳር 4 2002 ዓ/ም

ቑፅሪ ኣዋጅ 170 /2002 ዓ/ም

ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምውዳብ፣ ስልጣንን ተግባርን ንምውሳን ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ፣

ናይዚ ክልል ኢኮኖሚያዊን ማሕበራዊን ምንቅስቓሳት ብዝግባእ ንምምራሕን ንምምሕዳርን ዘኽእል ዘተኣማምን መረዳእታ ኣብምርካብ ንስርዓት ኦዲት ምጥንኻር ዝለዓለ ኣበርክቶ ዘለዎ ብምዃኑ

ኣብ ግልፅነትን ተሓታትነትን ዝተመስረተ ስርዓት ሰናይ ምምሕዳር ንምፅሳል ኣብ መንግስታዊ ኣብያተ ፅዮን ትካላትን ስሉጥ ፍትሓዊን ውፅኢታዊን ስርዓተ ኦዲት ምዝርጋሕን ምትግባርን ኣድላዪ ምዃኑ ስለተኣመነሉ

ናይዚ ክልል ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ሓላፍነቱ ብዝግባእ ንክፍፅም ዋያዊ ናፅነት ዝያዳ ምርግጋፅ ኣድላዪ ኮይኑ ስለዝተረኸበ፡

ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49 ንኡስ ዓንቀፅ 3 (ሀ)ን (ሸ) ብዝተውሃበ ስልጣን መሰረት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዚ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ፡

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ ድንጋገታት

1. ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምውዳብ፣ ስልጣንን ተግባርን

አዋጅ ቁጥር 170 /2002 ዓ/ም

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤትን እንደገና ለማደራጀት፣ ስልጣንና ተግባር ለመወሰን ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ

የክልሉ ኢኮኖሚያዊና ማህበራዊ እንቅስቃሴዎች በተገቢው ለመምራትና ለማስተዳደር የሚያስችል አስተማማኝ መረጃ ለማግኘት የኦዲት ስርአቱን ማጠናከር ከፍተኛ አስተዋፅኦ ያለው በመሆኑ

ግልፅነትና ተጠያቂነት ያለበት የመልካም አስተዳደር ስርዓት ለማስፈን በመንግስታዊ መስሪያቤቶችና ተቋማት ፈጣን ፍትሃዊና ውጤታማ የኦዲት መዘርጋትና ተግባራዊ ማድረግ አስፈላጊ መሆኑን ስለታመነበት

የክልሉ ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት ሓላፊነቱ በሚገባ እንዲፈፅም የሙያ ነፃነት በይበልጥ ማረጋገጥ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

ተሻሻሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት አንቀጽ 49 ንኡስ አንቀጽ 3 (ሀ) እና (ሸ) በተሰጠው ስልጣን መሰረት ይህ አዋጅ አውጥተዋል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ ድንጋጌዎች

1. አጭር ርዕስ

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤትን እንደገና ለማደራጀት፣ ስልጣንና ተግባር

ንምውሳን ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 170/2002 " ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል፡፡

2. ትርጉም

ኣገባብ ናይቲ ቃል ካልእ ትርጉም ዘውህብ እንተዘይኮይኑ ኣብዚ ኣዋጅ፡-

1. "ቤት ምኽሪ" ማለት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ'ዩ፡፡
2. "መንግስታዊ ቤት ዕዮ እዚ ክልል" ማለት ክሳብ ታሕተዋይ ብርኪ ዘሎ መሓውር ሓዊሱ ቢሮ፣ ኮምሽን፣ ቤት ፅሕፈት፣ ብዓል መዚ፣ ትካል፣ ኤጀንሲ ወይ ክልል ቤት ምኽሪ ብኣዋጅ ዘጣየሾ ካሊእ መንግስታዊ ቤት ዕዮ'ዩ፡፡
3. "ትካል" ማለት ሙሉእ ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ናይዚ ክልል መንግስቲ በጀት ዝምደበሉ ዝኾነ መፍረዪ፣ መከፋፈሊ፣ ውሃቢ ግልጋሎት ወይ ካልእ ትካል ንግዲ ኮይኑ ብመዳይ ከባቢያዊ ኦዲት ድማ ናይ ውልቀ ትካል'ውን ዝሓወሰ እዩ፡፡
4. “ከባብያዊ ኦዲት” ማለት ምስ ከባቢ ድሕንነት ምሕላው ተዛሚዱ ዝወፁ ሕግታትን ስምምዓትን ብዝተቐመጠሎም ኣንፈት ምፍፃሞምን ንኽባቢ ኣየርን ህይወታዊ ፍጥረትን ብዝኅድእ መንገዲ ዘይምፍፃሙ ንምርግጋፅ ዝግበር ዓይነት ኦዲት'ዩ፡፡
5. “ውሽጢ ኦዲተር” ማለት ኣብ ክልል ብርኪ ይኹን ኣብ ወረዳ ብርኪ ናይ ዝርከባ ኣብያተ ዕዮ ሰራሕተኛ ኮይኑ ብፅሒት ስራሕ ኦዲት ተዋሂቡዎ ዝሰርሕ ኦዲተር እዩ፡፡
6. “ላዕለዋይ ሓላፊ” ማለት ነቲ ኦዲት ዝግበር ቤት ዕዮ ብላዕለዋይነት ክመርሕ ዝተመደበ ወይ ዝተሸመ ሓላፊ እዩ፡
7. “ላዕለዋይ ተቆፃፃሪ” ማለት ኦዲት ንዝተገበረ ቤት ዕዮ ብላዕለዋይነት ንኽቆፃፀር ዝተጣየሸ ቤት ዕዮ ክመርሕ ዝተመደበ ወይ ዝተሸመ ሓላፊ እዩ፡፡

3. ብዛዕባ ዳግም ምውዳብ

ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ክልል ትግራይ ካብዙይ ንዳሓር "ቤት ፅሕፈት" እናተብሃለ ዝፅዋዕ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ኮይኑ

ለመወሰን ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ ቁጥር 170/2002-” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ፡-

1. "ምክር ቤት" ማለት የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ነው፡፡
2. "የክልል መንግስት መሥሪያ ቤት" ማለት እስከታችኛው የአስተዳደር እርከን ያሉትን ጨምሮ ቢሮ፣ ኮምሽን፣ ፅህፈት ቤት፣ ባለስልጣን፣ ድርጅት ወይም የክልሉ ምክር ቤት በአዋጅ ያቋቋመው ሌላ መንግስታዊ መስሪያቤት ነው፡፡
3. "ድርጅት" ማለት በሙሉ ወይም በከፊል በክልሉ መንግስት በጀት የተመደበለት ማናቸውም የማምረቻ፣ የማከፋፈያ፣ የአገልግሎት ሰጭ ወይም ሌላ የንግድ ድርጅት ሆኖ በአከባቢያዊ ኦዲት አንፃር ደግሞ የግል ድርጅትንም ይጨምራል፡፡
4. “ ከባብያዊ ኦዲት” ማለት ከአከባቢ ድህንነት ጥበቃ በማዛመድ የሚወጡ ህጎችና ስምምነቶችን በተቀመጠላቸው አቅጣጫ መፈፀማቸውና ለአከባቢ አየርና ህይወትን በሚጎዳ መንገ አለመፈፀሙ ማረጋገጥ ማለት ነው፡፡
5. “የውስጥ ኦዲተር” ማለት በክልልና በወረዳ ደረጃ በሚገኙ የመንግስት መስሪያ ቤቶች ውስጥ በኦዲት ስራ ተመድቦ የሚሰራ ኦዲተር ነው፡፡
6. “የበላይ ሃላፊ” ማለት ኦዲት ለተደረገው መስሪያቤት በበላይነት እንዲያስተዳድር የተመደበ ወይም የተሾመ ሃላፊ ነው
7. “የበላይ ተቆጣጣሪ” ማለት ኦዲት ለተደረገው መስሪያቤት በበላይ እንዲቆጣጠር ለተመሰረተ መስሪያቤት እንዲመራ የተመደበ ወይም የተሾመ ሓላፊ ነው

3. እንደገና ስለማደራጀት

የትግራይ ክልል ዋና ኦዲተር ፅህፈት ቤት ከዚህ በኃላ "ፅሕፈት ቤት" እየተባለ የሚጠራ የመንግስት አካል ሆኖ በዚህ

በዚ ኣዋጅ ጻግም ተወዲቡ ኣሎ፡፡

4. ዕላማታት እዚ ቤት ፅሕፈት

እዚ ቤት ፅሕፈት ቀጺሎም ዘለው ዕላማታት ይህልውዎ፡-

1. ትልምን በጀትን መንግስቲ ብዝግባእ ንምምራሕን ንምምሕዳርን ዘኽእል ዘተኣማምን መረዳእታ ንምርካብ ዝሕግዝ ስርዓት ኦዲት ምዝርጋሕን ምጥንኻርን፡፡
2. ተቐባልነት ብዘለዎም መለክዒታት ተጠቒሙ ፋይናንሻል፣ ፐርፎርማንስ፣ ከባቢያዊ ኦዲትን ካልኦት ስራሕቲ ዓይነታት ኦዲትን ተግባራዊ ምግባር፣
3. ሒሳብ ኣብያተ ዕዮን ትካላትን መንግስቲ ኦዲት ዝግበርሉ ብርኪ /ስታንዳርድ/ ምውፃእን ተግባራውነቱ ምክትታልን፡፡

5. ኣወዳድባ እዚ ቤት ፅሕፈት

እዚ ቤት ፅሕፈት ቀጺሎም ዘለው ኣካላት ይህልውዎ፣

1. ዋና ኦዲተር
2. ምክትል ዋና ኦዲተር

ከምኡውን ንስርሑ ዘድልዩዎ ካልኦት ከይዲ ስራሕቲ ዝመርሑን ፈፀምቲ ስራሕን ይህልዉዎ

6. ማእኸል ቤት ፅሕፈት

ዋና ማእኸል እዚ ቤት ፅሕፈት መቐለ ኮይኑ ከከም ኣድላይነቱ ኣብዚ ክልል ዝተፈላለዩ ቦታታት ጨናፍር ቤት ፅሕፈታት ከጣይሽ ይኽእል እዩ፡፡

ክፍሊ ክልተ

ስልጣንን ተግባርን

7. ስልጣንን ተግባርን እዚ ቤት ፅሕፈት

ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ተፀዋዕነቱ ንቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ኾይኑ እዞም ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልውዎ፡

1. ሒሳብ ኣብያተ ዕዮን ትካላትን መንግስቲ ኦዲት ይገብር፡፡

አዋጅ እንደገና ተደራጅተዋል፡፡

4. የመሥሪያቤቱ ዓላማዎች

ፅሕፈት ቤቱ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፡-

1. የመንግስት እቅድና በጀት በሚገባ ለመምራትና ለማስተዳደር የሚያስፈልገውን አስተማማኝ መረጃ ለማግኘት የሚረዳ የኦዲት ስርዓት መመሥረትና ማጠናከር፡፡
2. ተቀባይነት ባላቸው መመዘኛዎች ተጠቅሞ ፋይናንሻል፣ ፐርፎርማንስ፣ ኣከባቢ ኦዲትና ሌሎች የኦዲት ዓይነቶችና ስራዎች ተግባራዊ ማድረግ፡፡
3. የመንግስት መስሪያ ቤቶችና ድርጅቶች ሂሣብ ኦዲት የሚደረግበትን ደረጃ (ስታንዳርድ) ማውጣትና ተግባራዊ መሆኑን መከታተል፡፡

5. የፅህፈት ቤቱ አደረጃጀት

ፅህፈት ቤቱ የሚከተሉት ኣካላት ይኖሩታል፣

1. ዋና ኦዲተር
2. ምክትል ዋና ኦዲተር

እንዲሁም ለስራው ኣስፈላጊ የሆኑ ሌሎች የስራ ሂደት መሪዎችና ስራ ፈፃሚዎች የኖሩታል፡፡

6. ዋና ፅሕፈት ቤት

የፅህፈት ቤቱ ማእከል መቐለ ሆኖ እንደ ኣስፈላጊነቱ በዚሁ ክልል ውስጥ በተለያዩ ስፍራዎች ቅርንጫፍ ጽ/ቤቶችን ሊያቋቁም ይችላል፡፡

ክፍል ሁለት

ሥልጣንና ተግባር

7. የፅህፈት ቤቱ ስልጣንና ተግባር

የዋና ኦዲተር ፅህፈት ቤት ተጠሪነቱ ለትግራይ ክልል ምኽር ቤት ሆኖ ቀጥሎ ያሉትን ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል

1. የመንግስት መሥሪያ ቤቶችና ድርጅቶች ሂሣብ ኦዲት ያደርጋል፡፡

2. ንኣብያተዕዮን ትካላትን መንግስቲ ዝተውሃቡ ሓገዛትን ልቓሕን ኦዲት ይገብር፡፡
3. ኣብያተ ዕዮን ትካላትን መንግስቲ ዘመዝግብኦ ውፅኢት ሕጊ ዝተኸተለ፣ እቲ ዝድለ ሽቶ ምውቅዑን ውፅኢታዊን፣ ፍትሓዊን፣ ቁጣባይን ብዝኾነ ኣገባብ ዝተፈፀመ ምዃኑ ንምርግጋፅ ናይ ኣፈፃፅማ /ፐርፎርማንስ /ኦዲት ይገብር፡፡
4. ብርሰትን ብኽለትን ከባቢ ንምክልኻል ተጠቃምነት ደቂ ኣንስትዮ ንምርግጋፅን ዝተቐመጡ ፖሊሲታትን ስትራተጅታትን መንግስቲ ብኣግባቡ ይትግበሩ ምህላዎም ብመስርሕ ከባብያዊ ኦዲት ኣቢሉ ኣብ መንግስታዊ ይኹን ዘይመንግስታዊ ኣብያተ ዕዮን ትካላትን የረጋግፅ፣
5. ኣብያተ ዕዮን ትካላትን መንግስቲ ዝተመደበሎም ሃፍቲ ብሕጋዊ መንገዲ ይጥቀሙ ምህላዎም ቁፅፅር ሃፍቲ ኦዲት ብምግባር የረጋግፅ፡፡
6. መንግስቲ ንውልቀ ስራሕ ተኻናተርቲ ብውፅሊ ዝሀቦ ስራሕቲ እንትህሉ መንግስቲ ተንከፍ ዝኾነ ሒሳብ ኦዲት ክገብር ይኽእል፣
7. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ/1- ክሳብ 6/ዝተገለፀ ኣገባባት ኦዲት ምስ ኣካየደ ውፅኢት እቲ ኦዲት ንላዕለዋይ ሓላፍን ላዕለዋይ ተቆፃፃርን ኦዲት ዝተገበረ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ወይ ትካልን ክልል ቢሮ ትልምን ፋይናንስን ብቕዳሕ የፍልጥ፤፡፡
8. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 7 ዝተገለፀ እንተሃለወ እውን እዚ ቤት ፅሕፈት ንላዕለዋይ ሓላፊ ናይቲ ኦዲት ዝተገበረ ቤት ዕዮ ብገበን ክሕትቶ ዝኽእል ዋኒን ኣሎ ኢሉ እንተኣሚኑ ውፅኢት ኦዲት ናብቲ ቤት ዕዮ ኣይልእኽን፡፡
9. ከከምኣድላይነቱ ምስ ዝምልከቶም ኣብያተ ዕዮን ትካላትን እዚ ክልልን ከምኡውን ምስ ፌደራልን ካልኦት ክልላዊ ናይ ኦዲት ኣብያተ ዕዮን ብምምኽኻር ብርኪ /ስታንዳርድ/ ኦዲትን ስርዓት ኣሰራርሓን የውፅእ፡፡

2. ለመንግስት መሥሪያ ቤቶችና ድርጅቶች የተሰጡ እርዳታዎችንና ብድር ኦዲት ያደርጋል፡፡
3. የክልሉ መንግስት መሥሪያ ቤቶችና ድርጅቶች ያስገኙት ውጤት ሕጉን የተከተለ፣ ውጤታማ፣ ፍትሓዊ እና ቆጣቢ ኢኮኖሚያዊ በሆነ አሠራር የተፈጸመ መሆኑንና ተፈላጊውን ግብ መምታቱን ለማረጋገጥ የክዋኔ / ፐርፎርማንስ / ኦዲት ያደርጋል፡
4. አከባቢውን ከውድመትና ከብክለት ለመከላከል የሴቶች ተጠቃሚነትን ለማረጋገጥ የወጡ የመንግስት ፖሊሲዎችና ስትራተጅዎች በመንግስታዊም ሆነ መንግስታዊ ያልሆኑ መ/ቤቶችና ድርጅቶች በአግባቡ እየተፈፀሙ መሆናቸውን በአካባቢ ኦዲት ማረጋገጥ፣
5. የመንግስት መ/ቤቶችና ድርጅቶች የተመደበላቸውን ሃብት ህጋዊ በሆነ መንገድ እየተጠቀሙ መሆናቸውን ለማወቅ የሃብት ቁጥጥር ኦዲት በማድረግ ያረጋግጣል፡
6. መንግስት ለግል ስራ ተቋራጮች በውል የሰጠው ስራ ሲኖር ይህንኑ በተመለከተ መንግስት ነክ የሆነ ሂሳብ ኦዲት ሊያደርግ ይችላል፣
7. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 እስከ 6 የተገለፁት አገባቦች ያከናወናቸው የኦዲት ሥራ ውጤቶች ኦዲት ለተደረገው መሥሪያቤት ወይም ድርጅት የበላይ ሃላፊ እና የበላይ ተቆጣጣሪ አካል እንዲሁም ለክልል ዕቅድና ፋይናንስ ቢሮ በፅሁፍ ያሳውቃል፣
8. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 7 የተገለፀውን እንዳለ ሆኖ ኦዲት የተደረገው መስርያ ቤት የበላይ ሃላፊ በወንጀል የሚያስጠይቀው ነገር አለ ብሎ ፅሕፈት ቤቱ ሲያምን ወደዚሁ መስርያ ቤት የኦዲት ውጤት ሪፖርት አይልክም፡፡
9. እንደአስፈላጊነቱ ከሚመለከታቸው የክልሉ መሥሪያ ቤቶች እና ድርጅቶች እንዲሁም ከፌደራልና ከሌሎች ክልላዊ የኦዲት መ/ቤቶች ጋር በመመካከር የኦዲት ደረጃ /ስታንዳርድ/ና የአሠራር ሥርዓት መመሪያዎች ያወጣል፡፡

www.abyssinialaw.com

10. ኣድላዪ ኮይኑ ኣብ ዝተረኸበሉ እዋን ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ንመንግስታዊ ኣብያተ ዕዮን ንውሽጢ ኦዲተርን ብምእዛዝ ፀብፃብ ውሽጢ ኦዲት ክቐርበሉ ይገብር፡፡

11. ገበን ዝተፈፀመሉን እምነት ዝጎደሎን ኣተሓሕዛ ሒሳብ ምዃኑ ዘርኢ መበገሲ እንትህሉ ነዚ ሒሳብ እዚ ዝምልከቱ ሰነዳት፣ ፅሑፋት መዛግብትን ካልኦት ምስዚ ሒሳብ ምትእስሳር ዘለዎም መረዳእታታትን ክሳብ ምፅራዮም ዝውድኡን ቤት ፍርዲ ውሳነ ዝህበሎምን ክዕሽግ ይኽእል፣

12. ቢሮ ትልምን ፋይናንስን ካልኦት ተመሳሰልቲ ኣብያተ ዕዮን ብዛዕባ ገንዘብን ኣተሓሕዛ ሒሳብን ንዘዳለውዎ ረቂቕ ሕግታት ምስ ካልኦት ኢትዮጵያ ዝተቐበለቶምን ሃገራዊን ብርክታት ኦዲት ከይጋጨው ኣድላዪ ዝኾነ ምኽርን ርእይቶን ይህብ፡

13. ኣተሓሕዛ ሒሳብን ሞያ ኦዲትን ንምዕባይ ኣድላዪ ኮይኑ እንትርከብ ምስ እዚ ሞያ እዚ ርክብ ምስ ዘለዎም ማሕበራትን ሰብሞያን ከምኡውን ካልኦት ኣግባብነት ዘለዎም ኣካላት ተሓባቢሩ ይሰርሕ:

14. ኣብዚ ክልል ብሞያ ኦዲትን ብኣተሓሕዛ ሒሳብን ንዝተዋፈሩ ኦዲተራትን ሒሳብ ፈለጣትን ኣብቲ ዘፈር ስራሕ ንምውፋር ዘኽእሎም መመዘኒታት ብምውፃእ ብቕዓት መረጋገፂ ወረቐት ምስክር ይህብ፣ የሕድስ፣ ይእግድ፣ ይስርዝ:

15. ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ኣብ ኦዲትን ስራሕቲ ሒሳብን ንዝተዋፈሩ ናይ ውልቀ ሰብ ሞያ ብቕዓት ሃልዩዎም ስርዓት ተኸቲሎምን ስነ-ምግባሮም ሓልዮምን ምስረሖም ይድግፍ፣ይከታተል፣ይቆፃፀር

16. ንኦዲተራትን ሰብ ሞያ ኣተሓሕዛ ሒሳብን ብቕዓት መረጋገፂ ወረቐት ምስክር ንምሃብን ንምእጋድን ንምስራዝን ዘኽእሉ ተግባራት ከምኡውን ዝኽፍሉዎ መጠን ክፍሊትን ብዝምልከት ነዚ ኣዋጅ ስዒቡ ብዝወፅእ ደንቢ ይውሰን፡፡

10. የዋና ኦዲተሩ ፅህፈት ቤት አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ለመንግስታዊ መስሪያቤቶችና የውስጥ ኦዲተር በማዘዝ የውስጥ ኦዲት ሪፖርት እንዲቀርብለት ሊያደርግ ይችላል፡፡

11. ወንጀል የተፈፀመበትና ታማኝነት የጎደለው የሒሳብ አያያዝ መኖሩን የሚያሳይ መነሻ ሲኖር ይህንን ሂሳብ የሚመለከቱ ጽሑፎች፣ መዘክሮች፣ መዝገቦች፣ ሰነዶችና ከእነዚሁ ጋር ግንኙነት ያላቸው ሌሎች መረጃዎች ፍርድ ቤት ውሳኔ እስኪ ሰጥላቸው ድረስ ያሽጋል፡፡

12. የዕቅድና ፋይናንስ ቢሮ እና ሌሎች ተመሳሳይ መስሪያ ቤቶች ስለገንዘብ እና የሂሳብ አያያዝ ባዘጋጅዋቸው ረቂቅ ህጎች ላይ ከሌሎች ኢትዮጵያ የተቀበለቻቸውና ያወጣቻቸው የኦዲት ደረጃዎች እንዳይጋጩ አስፈላጊ የሆነ ምክርና አስተያየት ይሰጣል፡፡

13. የሂሳብ አያያዝና የኦዲት ሙያ ለማጠናከር አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ከሞያው ጋር ግንኙነት ካላቸው ማህበራትና፣ ባለሞያዎች እንዲሁም ሌሎች አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር ይሰራል፣

14. በክልሉ በኦዲት ሞያና በሒሳብ አያያዝ ለሚሰማሩ ኦዲተሮችና የሒሳብ ባለሞያዎች በስራ ዘርፉ ለመሰማራት የሚያስችላቸው መመዘኛ በማውጣት የብቃት ማረጋገጫ ሰርትፍኬት ይሰጣል፣ ያሳድሳል፣ ያግዳል፣ ይሰርዛል፡፡

15. ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት በኦዲት እና በሒሳብ አያያዝ ስራ ለተሰማሩ የግል ባለሞያዎች ብቃት ኖራቸው ስርኣትን ተከትለው ስነ ምግባራቸው ጠብቀው መስራታቸው ይቆጣጠራል፣ይከታተላል፣ ያግዛል፡፡

16. ለኦዲተሮች እና ለሒሳብ ባለሞያዎች የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ለመስጠት ለማገድና ለመሰረዝ የሚያስችሉ ተግባራት እንዲሁም የሚጠየቀው ክፍያ መጠን በሚመለከት ከዚህ አዋጅ ቀጥሎ በሚወጣው ደንብ ይወሰናል፡፡

17. መማሓደሪ ሕጊ ሰራሕተኛታት መንግስቲ ትግራይ ተኸቲሉ ኣብ ዝተፈቐደሉ መሓውርን በጀትን መሰረት ሰራሕተኛታቱ የማሓድር፣ የዕቢ፣ የሰናብት ከምኡ’ ውን ኣብ ክሊ ዝተፈቐደሉ መሓውር ክፍቲ ቦታ እንትህሉ ንቢሮ ህንፀት ዓቕምን ምምሕዳር ሰራሕተኛታትን መንግስቲ ፍቃድ ምሕታት ከየድለየ ብመንግስቲ ሰራሕተኛታት ሕጊ መሰረት ሰራሕተኛታት ይቖፅር፡፡

17. የክልሉ የመንግስት ሰራተኞች ማስተዳደርያ ህግ ተከትሎ በተፈቀደለት መዋቅርና በጀት መሰረት ሰራተኞችን ያስተዳድራል፣ እድገት ይሰጣል፣ ያሰናብታል እንዲሁም በተፈቀደለት መዋቅር ክፍት ቦታ ሲኖር ለአቅም ግንባታና የመንግስት ሰራተኞች አስተዳደር ቢሮ ፍቃድ መጠየቅ ሳያስፈልግ በመንግስት ሰራተኞች ህግ መሰረት ሰራተኞች ይቀጥራል

8. ብዛዕባ ውክልና ምሃብ

1. እዚ ቤት ፅሕፈት በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 7 ካብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ክሳብ 5 ኣብ ዘለው ድንጋገታት ዝተቐመጡ ስልጣንን ተግባርን ከከምኣድላይነቱ ንቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ፌደራልን ንካልኦት ክልላዊ ኣብያተ ፅዮ ኦዲት ወይ ድማ ንውልቀ ትካላት ስራሕቲ ኦዲት ብውክልና ክህብ ይኽእል፡፡

2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ውክልና ዝተውሃቦም ኣካላት ኦዲት እቲ ቤት ፅሕፈት ብዘነፀሮ ብርኪ /ስታንዳርድ/ ኦዲትን ስርዓት ኣሰራርሕኡን ተኸቲሎም ክሰርሑን ኣብ ከይዲ ስራሕ’ውን ክትትል ክግበረሉን ኣብ መወዳእታ ዝረኸብዎ ውፅኢት ነዚ ቤት ፅሕፈት ከፍልጡ ሕጋዊ ግቡእ ኣለዎም፡፡

3. እዚ ቤት ፅሕፈት ውክልና ብዝተውሃቦም ኣካላት ዝተኻየደ ስራሕቲ ኦዲት በቲ ዝተነፀረ ብርኪ /ስታንዳርድ/ ኦዲት ዝተፈፀመ ምኻኑ የረጋግፅ፡፡

4. ብውክልና ንዝስርሑ ኦዲት ስራሕቲ ዝኸውን ወፃኢ በቲ ኦዲት ዝተገበረ ቤት ፅዮ ወይ ትካል ወይ ዝኣዘዘ ኣካል ዝሸፈን ኮይኑ ኣብቲ ዓመት በጀት ብውልቀ ኦዲተራት ኦዲት ዝግበሩ በዝሒ ምስተነፀሩ ነቲ ኦዲት መፈፀሚ ዝኸውን ገንዘብ ካብ ኦዲት ክግበረሎም ዝሓተቱ ወይ ካልእ ዝምልከቶ ኣካል በጀቱ ናብ ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ብምምሕልላፍ ዝፍፀም ይኸውን

8. ውክልና ስለመስጠት

1. ፅሕፈት ቤቱ በዚህ አዋጅ አንቀጽ 7 ከንዑስ አንቀጽ 1 እስከ 5 በሰፈሩት ድንጋጌዎች ሥር የተመለከቱትን ስልጣንና ተግባራት እንደ አስፈላጊነቱ ለፌዴራል ዋና ኦዲተር መሥሪያ ቤት እና ለሌሎች ክልላዊ የኦዲት መ/ቤቶች ወይም ለግል የኦዲት ሥራ ድርጅቶች በውክልና ሊሰጥ ይችላል፡፡

2. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀጽ 1 ድንጋጌ መሠረት ውክልና የተሰጣቸው የኦዲት ኣካላት መ/ቤቱ ያወጣውን የኦዲት ደረጃና የአሠራር ሥነ ሥርዓት ተከትለው እንዲሰሩና በስራው ሂደትም በዋናው ኦዲተር ባለሞያዎች ክትትል ተደርጎ የደረሱበትን ውጤት ለመ/ቤቱ የማሣወቅ ሃላፊነት ይኖርባቸዋል፣

3. ፅህፈት ቤቱ ውክልና በተሰጣቸው ኣካላት የተደረገው የኦዲት ስራ ደረጃውን/ስታንዳርዱን/ ተከትሎ የተሰራ መሆኑን ያረጋግጣል፡፡

4. በውክልና ለሚሰሩ የኦዲት ስራዎች የሚሆን ወጪ ኦዲት በተደረገው ፅህፈት ቤት /ድርጅት ወይም ኦዲት እንዲደረግ ባዘዘው ኣካልየሚሸፈን ሆኖ በበጀት ኣመቱ ውስጥ በግል ኦዲተሮች ኦዲት የሚሆኑትን መስሪያ ቤቶች ብዛት ታውቆና ለኦዲት ስራው የሚሆን ገንዘብም ከኦዲት የሚሆነው ወይም ከሚመለከተው ኣካል በጀቱ ወደ ዋና ኦዲተር ፅህፈት ቤት እንዲተላለፍ በማድረግ ይፈፀማል፡፡

ክፍሊ ሰለስተ

ስርዓት ኣሻውማ ዋና ኦዲተርን ምክትል ዋና ኦዲተርን

9. ኣቀራርባ ሕፁያትን ስነ-ስርዓት ኣሻውማን

1. ዋና ኦዲተርን ምክትል ዋና ኦዲተርን ብርእሰ ምምሕዳር መቕረባይነት ብቤት ምኽሪ እዚ ክልል ይሽየሙ፡፡
2. ሕፁያት ተሸየምቲ
   ሀ. ንሕገ-መንግስትን ሕገ-መንግስታዊ ስርዓትን እዛ ሃገር ተኣመንቲ ዝኾኑ
   ለ. ንለውጢ ቁሩባት፣ ኣብ ፖሊስን ስትራተጂን መንግስቲ እኹል ፍልጠትን ብቕዓትን ዘለዎም፣
   ሐ. ብኣመራርሓ ስራሕ ፋይናንስ ብቁዕ ክእለትን ስልጠናን ትምህርትን ልምዲን ዘለዎም፡፡
   መ. ስራሕቲ ኦዲት ውፅኢታዊ፣ሚዛናውን ብዝኾነ ኣገባብ ንምፍፃም ዘኽእል ስነ-ምግባር ዘለዎም፡፡
   1. ካልኦት ንስርሑ ዘድልዩዎ ሓለፍቲ ኣመዳድባ ብዝወፅእ ደንቢ ይውስን፡፡

10. ኣሻውማ ወነንቲ ከይዲ ስራሕቲ

ኣብቲ ቤት ፅዮ ንዝህልው ከይዲ ስራሕቲ ዝመርሑ ወነንቲ ከይዲ ስራሕ ብዋና ኦዲተር ይሽየሙ

11. ተፀዋዕነት

1. ዋና ኦዲተር ተፀዋዕነቱ ንቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ይኸውን
2. ምክትል ዋና ኦዲተር ተፀዋዕነት ንዋና ኦዲተርን ንቤት ምኽሪ ክልልን ይኸውን
3. ተፀዋዕነት ወነንቲ ከይዲ ስራሕ ንዋናን ምክትልን ኦዲተር ይኸውን፡፡

12. ዘበን ስራሕ

1. ናይ ዋና ኦዲተርን ምክትል ዋና ኦዲተርን ዘበን ስራሕ 6 /ሽዱሽተ/ ዓመት ይኸውን፡፡
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተቐመጠ ዘበን ስራሕ እንተብቅዕ ዋና ኦዲተርን ምክትል ዋና ኦዲተርን

ክፍል ሶስት

የዋና ኦዲተር እና ምክትል ዋና ኦዲተር የአሿሿም ሥነ-ሥርዓት

9. የእጩዎች አቀራረብና የአሿሿም ሥነ-ሥርዓት

1. የክልሉ ዋና ኦዲተር እና ምክትል ዋና ኦዲተር በክልሉ ርዕሰ መስተዳደር አቅራቢነት በምክር ቤቱ ይሾማሉ፡፡
2. እጩ ተሿሚዎች
   ሀ. ለሀገሪቱ ሕገ መንግስትና ሕገ መንግስታዊ ስርዓት ታማኝ የሆኑ
   ለ. ለለውጥ ዝግጁ የሆነና በመንግስት ፖሊሲዎችና ስትራቴጂዎች በቂ እውቀት እና ብቃት ያላቸው
   ሐ. በፋይናንስ ስራ ኣመራር የካበተ የሥራ ልምድ፣ የትምህርትና ስልጠና ብቃት ያላቸው
   መ. የኦዲት ስራ ውጤታማና ሚዛናዊ በሆነ መንገድ ለመምራት የሚያስችል ስነ ምግባር ያላቸው፡፡
   1. ሌሎች ለስራው አስፈላጊነት ያላቸው ሃላፊዎች ኣመዳደብ በተመለከተ በሚወጣ ደንብ ይወሰናል፡፡

10. የስራ ሂደት ባለቤት አሿሿም

በዚህ ፅሕፈት ቤት ለሚኖር የስራ ሂደት የሚመሩ የስራ ሂደት ባለቤቶች በዋናኦዲተር ይሾማሉ

11. ተጠሪነት

1. ዋና ኦዲተሩ ተጠሪነታቸው ለትግራይ ክልል ምክር ቤት ይሆናል
2. ምክትል ዋና ኦዲተሩ ተጠሪነት ለዋና ኦዲተሩና ለክልል ምክር ቤት ይሆናል
3. የስራ ሂደት ባለቤት ተጠሪነቱ ለዋና ኦዲተርና ለምክትል ዋና ኦዲተር ይሆናል

12. የሥራ ዘመን

1. የዋና ኦዲተሩና ምክትል ዋና ኦዲተሩ የሥራ ዘመን 6 (ስድስት) ዓመት ይሆናል፡፡
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተመለከተው የሥራ ዘመን ሲያበቃ ዋና ኦዲተሩና ምክትል ዋና ኦዲተሩ

ብቤት ምኽሪ እንተተኣሚኑሎም ዳግም ክሽየሙ ይኽእሉ፡፡

13. ብዛዕባ ተሸየምቲ ካብ ሓላፍነት ዝለዓልሉ ኩነታት

ዝኾነ ናይዚ ቤት ፅሕፈት ተሸያሚ ቀፂሎም ካብ ዘለው ምኽንያታት ብሓዲኡ ወይ ብኻልእ ካብ ሓላፍነት ክለዓል ወይ ካብ ስራሕ ክሰናበት ይኽእል፡፡

1. ብምኽንያት ሕማም ስርሑ ብግቡእ ንምፍፃም ዘይኽእል ምዃኑ እንተረጋገፀ፣
2. ግልፂ ዝኾነ ምንኣስ ክእለት ስራሕ ዝርኣየሉ ኮይኑ እንትርከብ፣
3. ኣብ ስራሕ ብዘርእዮ ሸለልተኝነት ምኽንያት ጥፍኣት ወይ ጉድለት ስነ-ምግባር ዘርኣየ ኮይኑ እንትርከብ፣
4. ግዕዝይና ወይ ድማ ሕጊ ዝፃረር ገበን ዝፈፀመ ምዃኑ ብመረዳእታ እንተረጋገፀ፣
5. እቲ ቤት ምኽሪ ኣድላዪ ኮይኑ እንትረኽቦ ግልጋሎቱ ንክናውሕ ዝተውሃቦ ስልጣን ሕሉው ኮይኑ ብሕጊ ብዝተወሰነ ጡረታ መውዕኢ ዕድሚኡ እንትበፅሕ፣

6. ዘበን ስርሑ እንተብቅዕ፣
7. ብናይ ባዕሉ ፍቓድ ስራሕ መልቀቒ ሕቶ ንርእሰ ምምሕዳርን ንቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪን ብፅሑፍ እንተቕርብ፣

14. ብዛዕባ ክፍቲ ስራሕ ቦታ ምምላእ

1. ናይዚ ክልል ዋና ኦዲተር ብምኽንያት ናይዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 13 ዝተዘርዘሩ፣ ካብ ሓላፍነት ዝተልዓለ፣ ካብ ስራሕ ዝተሰናበተ፣ ወይ ካብዚ ዓለም ብሞት ዝተፈለየ እንተኾይኑ ዋና ኦዲተር ክሳብ ዝምደብ ምክትል ዋና ኦዲተር ንዕኡ ተኪኡ እናሰርሐ ይፀንሕ፡፡
2. ናይ ዋና ኦዲተርን ምክትል ዋና ኦዲተርን ቦታ ኣብ ተመሳሳሊ እዋን ክፍቲ እንተኾይኑ ናይቲ ክልል ርእሰ ምምሕዳር ብመሰረት ዓንቀፅ 9(1) ናይዚ ኣዋጅ ሓደሽቲ

በምክር ቤቱ ከታመነባቸው እንደገና ሊሾሙ ይችላሉ፡፡

13. ተሿሚዎች ከሃላፊነት ስለሚነሱበት ሁኔታ

ማንኛውም የፅሕፈት ቤቱ ተሿሚ ከሚከተሉት ምክንያቶች በአንዱ ወይም በሌላው ከሃላፊነት ሊነሣ ወይም ከሥራ ሊሠናበት ይችላል፡፡

1. በሕመም ምክንያት ሥራውን በሚገባ ለማከናወን የማይችል መሆኑ ሲረጋገጥ፣
2. ግልጽ የሆነ የሥራ ችሎታ ማነስ የሚታይበት ሆኖ ሲገኝ፣
3. በሥራው ላይ በሚያሣየው ቸልተኝነት ሣቢያ ጥፋት ወይም የስነ ምግባረ ጉድለት ያሳየ ሆኖ ሲገኝ፣
4. ሙስና ወይም ሕግን የሚፃረር የወንጀል ድርጊት መፈጸሙ በማስረጃ ሲረጋገጥ፣
5. ምክር ቤቱ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው አገልግሎቱን ለማራዘም የሚኖረው ስልጣን እንደተጠበቀ ሆኖ በሕግ ከተወሰነው የጡረታ መውጫ እድሜው ሲደርስ፣
6. የሥራ ዘመኑ ሲያበቃ፣
7. በገዛ ፈቃዱ በጽሁፍ የሥራ መልቀቂያ ጥያቄ ለርእሰ መስተዳድርና ለምክር ቤት ፅሕፈት ቤት ሲያቀርብ፣

14. ክፍት የሥራ ቦታን ስለመሙላት

1. የክልሉ ዋና ኦዲተር በዚህ አዋጅ አንቀጽ 13 ሥር በተዘረዘሩት ምክንያቶች፣ ከኃላፊነት የተነሣ፣ ከሥራ የተሠናበተ ወይም ከዚህ ዓለም በሞት የተለየ እንደሆነ ዋና ኦዲተር እስኪመደብ ድረስ ምክትል ዋና ኦዲተር እሱን ተክቶ እየሰራ ይቆያል፡፡
2. የክልሉ ዋና ኦዲተር እና ምክትል ዋና ኦዲተር ቦታ በተመሣሣይ ጊዜ ክፍት የሆነ እንደሆነ የክልሉ ርእሰ መስተዳድር በዚህ አዋጅ ዓንቀፅ 9 (1) መሰረት በቀጣይ

ክሳብ ዝሽወሙ ካብቲ ቤት ፅሕፈት ወይ ካብ ደገ ብግዝያውነት ክሳብ ዝቕፅል ጉባኤ ቤት ምኽሪ ብምምዳብ ከስርሕ ይኽእል፡፡

ክፍሊ ኣርባዕተ
ስልጣንን ተግባርን ዋና ኦዲተርን ምክትል ዋና ኦዲተርን

15 .ስልጣንን ተግባርን ዋና ኦዲተር

ዋና ኦዲተር ላዕለዋይ መራሒ እቲ ቤት ፅሕፈት ኮይኑ ዝስዕብ ስልጣንን ሓላፍነትን ይህልዎ-፣

1. ኣብዚ ኣዋጅ ኣብ ዓንቀፅ 7 ዝተገለፁ ስልጣንን ተግባርን ኣብ ስራሕ ክውዕሉ ይገብር
2. ትልምን በጀትን እቲ ቤት ፅዮ የዳሉ፣ እንትፀድቕ ኣብ ስራሕ ክውዕል ይገብር፣
3. ቢሮ ትልሚን ፋይናንስን ኣብ ዝልእኾ ዝተጠቓለለ ሒሳብ መንግስቲ እዚ ክልል ኣብ ውሽጢ 3 (ሰለስተ) ወርሒ ኦዲት ብምግባር ዝተረኽበ ውፅኢትን ዘለዎ ሪኢቶን ብምግላፅ ናብቲ ቢሮ ይልእኽ፡፡
4. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ብዝምልከት ዝተረኽበ ውፅኢት ኦዲት ናብ ቤት ምኽሪ ምስ ዘቕርቦ ፀብፃብ ኣጠቓሊሉ የቕርብ፣
5. ፀብፃብ ኣፈፃፅማ ስራሕ እዚ ቤት ፅሕፈት ኣብ ዓመት ሓደ ግዜ ናብ ቤት ምኽሪ የቕርብ
6. ፀብፃብ ውፅኢት ኦዲት ዝተገበራ ኣብያተ ፅዮን ትካላት መንግስትን ኣብ ዓመት ሰለስተ ጊዜ ንቤት ምኽሪ የቕርብ፡፡
7. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 6 ዝተገለፀ እንተሃለወ እውን ንስሩዕ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ንምፅባይ ግዜ ዘይህብ ኩነታት እንተጋጥም ስሩዕ ፀብፃብ ዝቐርበሉ ግዜ ምፅባይ እንተየድለየ ፍሉይ ፀብፃብ ኣዳልዩ ንቤት ምኽሪ ከቕርብ ይኽእል ፣
8. ናብ ቤት ምኽሪ ዝቐርቡ ፀብፃባት ኣብያተ ፅዮን ትካላትን መንግስቲ ንኣፈፃፅምኡ ግቡእ ክትትል ይገብር፣ እዋናዊ ስጉምቲ ዝውሰደሉ ኩነታት ንምፍጣር ንዝምልከቶ ቀዋሚ ኮሚቴ የማኽር፣

የምክር ቤቱ ስብሰባ አዲስ ሓላፊዎች እስከ ሚሸሙ ድረስ ከፅህፈት ቤቱ ወይም ከዚያ ውጭ በጊዜያዊነት መድቦ ሊያሰራ ይችላል፡፡

ክፍል አራት
የዋና ኦዲተርና ምክትል ዋና ኦዲተር ስልጣንና ተግባር

15. የዋና ኦዲተሩ ስልጣንና ተግባር

ዋና ኦዲተር የፅህፈት ቤቱ የበላይ መሪ በመሆን የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡፡

1. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 7 የተገለፁትን ስልጣንና ሓላፊነት በስራ ላይ እንዲውሉ ያደርጋል
2. የፅህፈት ቤቱ ዕቅድ እና በጀት ያዘጋጃል፣ከፀደቀ በኋላ ተግባራዊ ያደርጋል
3. የዕቅድና ፋይናንስ ቢሮ አዘጋጅቶ የሚልከውን የክልሉን መንግስት የተጠቃለለ ሂሣብ በ3 ወር /በሶስት ወራት/ ውስጥ ኦዲት አድርጎ የተገኘውን ውጤት ከነአስተያየቱ ለቢሮው ይልካል፡፡
4. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 በተመለከተ በኦዲት የተገኘውን ውጤት ለምክር ቤት ከሚያቀርበው ሪፖርት ጋር አካትቶ ያቀርበዋል፡፡
5. ፅሕፈት ቤቱ የዓመቱ የስራ ክንውን የሚመለከት በዓመት አንድ ጊዜ ለምክር ቤቱ ሪፖርት ያቀርባል፣
6. የመንግስት ፅሕፈት ቤቶችና ድርጅቶች የኦዲት ስራዎች ውጤት ሪፖርት በአመት ሶስት ጊዜ ለምክርቤቱ ያቀርባል፡፡
7. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 6 የተገለፀ ቢኖርም መደበኛው የስብሰባ ጊዜ ለመጠበቅ ጊዜ የማይሰጥ ሁኔታ ሲያጋጥም መደበኛ ሪፖርት የሚቀርብበትን ጊዜ መጠበቅ ሳያስፈልግ ልዩ ዘገባ አዘጋጅቶ ለምክር ቤቱ ያቀርባል፡፡
8. ለምክር ቤቱ በሚቀርቡ የመንግስት መሥሪያ ቤቶችና ድርጅቶች የኦዲት ሪፖርት ላይ ተገቢውን ክትትል እያደረገ ወቅታዊ እርምጃ ስለሚወሰድበት ሁኔታ ለሚመለከተው የምክር ቤቱ ቋሚ ኮሚቴ

9. ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ብመሰረት ኣዋጅ ምምሕዳር ፋይናንስ መንግስቲ እዚ ክልል ውሳነ ዝውውር ውሽጢ በጀት ይገብር
10. ትልሚ ናይዚ ቤት ፅሕፈት፣ ዝተፈቐደሉ ሓፈሻዊ በጀትን ዕማምን ሓላፍነትን ብዝግባእ ንምፍፃም እኹል እንተዘይኮይኑን ተወሳኺ በጀት ኣዳልዩ ንኽፀድቐሉ ናብ ቤት ምኽሪ የቕርብ፡፡ ምስተፈቐደ ድማ ብመሰረት ናይ በጀት ምምሕዳር ስርዓት ኣብ ስራሕ ክውዕል ይገብር፣
11. ናይዚ ቤት ፅሕፈት ኦዲተራት ክኽተልዎ ዝግባእ ናይ ሙያ ስነ-ምግባር ብዝምልከት ኣዳልዩ ክፀድቕ ይገብር፡፡
12. እዚ ቤት ፅሕፈት ኣድላይ ኮይኑ እንትረኽቦ ካብ ደገ ግልጋሎት ሙያ ንክረክብ ኢሉ ውዕል ክፍፅም ይኽእል፡፡
13. ዝተውሃቦ ሓላፍነት ብዝተማልአ ምውፃእ ንክኽእሎ መፃሕፍቲ፣መዘክራት መዛግብቲ፣ ሰነዳትን ካልኦት መረዳእታታትን ክርኢን ኣድላይ ኮይኑ እንትረኽቦ ህዝባዊ ግልጋሎት ካብ ዝህባ ትካላት መረዳእታታት፣ ፀብፃባትን ትንተናታትን ሓቲቱ ክቕበል መሰል ይህልዎ፡፡
14. ናብ ቤት ምኽሪ ኣብ ዝቐርቡ ሓፈሻዊ ኦዲት ፀብፃብን ፍሉይ ፀብፃብን ምፍራም እንተይሓወሰ፣ ኣብዚ ኣዋጅ ዝተውሃብዎ ስልጣንን ተግባርን ብውክልና ክፍፅም ይኽእል፡፡

16. <u>ስልጣንን ተግባርን ምክትል ዋና ኦዲተር</u>

ምክትል ዋና ኦዲተር ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ

1. ስራሕቲ ኦዲት ቤት ፅሕፈት ኣብ ምትላም፣ ኣብ ምውዳብ፣ ኣብ ምምራሕ፣ ኣብ ምውዳድን ኣብ ምቁፅፃርን ንዋና ኦዲተር ይሕግዝ፡፡
2. ዋና ኦዲተር ኣብ ዘይህልውሉ እዋን ንዕኡ ተኪኡ ይሰርሕ፡፡

ያማክራል፡

9. አስፈላጊ ሆኖ ባገኘው ጊዜ በክልሉ መንግስት የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ መሰረት በመስርያቤቱ የውስጥ በጀት ዝውውር ያደርጋል፡፡
10. የመሥሪያቤቱን የበጀት ዕቅድ፣ የተፈቀደለት አጠቃለይ በጀት፣ የፅህፈት ቤቱ ተግባርና ኃላፊነትን በተሟላ ሁኔታ ለመወጣት በቂ ሆኖ ባልተገኘ ጊዜ ተጨማሪ በጀት አዘጋጅቶ እንዲፀድቅለት ለምክር ቤቱ ያቀርባል፡፡ ሲፈቀድም በበጀት አስተዳደር ስርዓት መሰረት ሥራ ላይ ያውላል፡፡
11. የፅህፈት ቤቱ ኦዲተሮች ሊከተሉት የሚገባውን የሙያ ሥነ-ምግባር የሚመለከት አዘጋጅቶ እንዲፀድቅ ያደርጋል
12. ፅህፈት ቤቱ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ከውጭ ሙያዊ አገልግሎት ለማግኘት ይቻለው ዘንድ ውሎችን ሊዋዋል ይችላል፡፡
13. ሃላፊነቱን በተሟላ ሁኔታ ለመወጣት ይቻለው ዘንድ መጽሐፎችን፣ መዘክሮችን፣ መዝገቦችን፣ ሠነዶችንና ሌሎች መረጃዎችን ለመመልከትና አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ከህዝብ አገልግሎት ሰጪ ተቋማት መረጃዎችን፣ ዘገባዎችንና ትንተናዎችን ጠይቆ እንዲቀበል መብት ይኖረዋል፡፡
14. ለምክር ቤቱ ከሚቀርቡት አጠቃላይ ኦዲት ሪፖርትና ልዩ ሪፖርት ላይ ከመፈረም በስተቀር በዚህ አዋጅ የተሰጡትን ስልጣንና ተግባራት በውክልና ማስፈፀም ይችላል፡፡

16. <u>የምክትል ዋና ኦዲተሩ ሥልጣንና ተግባር</u>

ምክትል ዋና ኦዲተሩ የሚከተለውን ስልጣንና ተግባር ይኖረዋል፡-

1. የፅህፈት ቤቱን የኦዲት ሥራዎች በማቀድ፣ በማደራጀት፣ በመምራት፣ በማስተባበርና በመቆጣጠር ዋና ኦዲተሩን ይረዳል፡፡
2. ዋና ኦዲተሩ በማይኖርበት ጊዜ እርሱን ተክቶ ይሠራል፡፡

3. በቲ ዋና ኦዲተር ዝወሃብዎ ካልኦት ዕማማት ይፍፅም

ክፍሊ ሓሙሽተ
ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

17. ምምሕዳር ሓይሊ ሰብ፣ በጀትን ሒሳብን

ምምሕዳር ሓይሊ ሰብ፣ በጀትን ሒሳብን እዚ ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብዝስይሞ ኣካል ኦዲት ክግበር ይኽእል፡፡

18. ብዛዕባ ስርዓት፣ ወሰንን ገደብ ግዜን ኦዲት

1. እዚ ቤት ፅሕፈት ሓደ ሒሳብ ኦዲት እንትገብር ከከም ኩነታቱ ብዝርዝር ሓደ ብሓደ ወይ ብመርአያ ኣወሳስዳ ሜላ ኦዲት ክጥቀም ይኽእል፡፡
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተገለፀ እንተሃለወ እውን ብመሰረት ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 7 ካብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ክሳብ 4 ብዘለው ድንጋገታት መሰረት ሒሳባት ኦዲት ገይሩ ኣብዝቕርቦ ፀብፃብ ውሽጢ ንሕድሕድ ሒሳብ ኦዲት ዝተጠቐመሉ ናይ ኦዲት ሜላ፣ ኩነታትን ዕሙቀትን ክገልፅ ኣለዎ፡፡
3. እዚ ቤት ፅሕፈት ዘካይዶም ስራሕቲ ኦዲት፣ ኦዲት ካብዘካይደሉ በጀት ዓመት ንድሕሪት፣ ኽልተ (2) በጀት ዓመት ክሓልፍ የብሉን፡፡ኮይኑ ግን ኣድላዩ ኮይኑ እንትርከብ ካብቲ ዝተጠቐሰ ዓመት ንድሕሪት ተመሊሱ ኦዲት ክገብር ይኽእል ፡፡

19. ግቡእ ኦዲት ዝግበሩ ኣካላት

1. ኣብያተ ዕዮን ትካላትን መንግስቲ እዚ ክልል ኣብ ኮምፒዩተሮም ዘሎ ንኦዲት ኣድላዩ ዝኾነ ማእኸል መረዳእታን ዳታ ቤዝን ንቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ክፍቲ ናይ ምግባር ግቡእ ኣሎዎም።
2. ዝኾነ ሰራሕተኛ ኣብያተ ዕዮን ትካላትን መንግስቲ ሓደ ኦዲተር ኦዲት ኣብዝገብረሉ እዋን ንስራሕቲ

3. በዋና ኦዲተሩ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል፡፡

ክፍል ኣምስት
ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

17. የሠው ኃይል አስተዳደር፣ በጀትና ሂሣብ መመርመር

የዋናው ኦዲተር ጽሕፈት ቤት የሠው ኃይል አስተዳደር፣ ሂሣብና በጀት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት በሚሰይመው አካል ኦዲት ሊደረግ ይችላል፡፡

18. ስለ ኦዲት ሥርዓት፣ ወሰንና የጊዜ ገደብ

1. መሥሪያ ቤቱ ኣንድን ሂሣብ ኦዲት ሲያደርግ እንደነገሩ ሁኔታ ኣንድ በኣንድ በዝርዝር ወይም በናሙና የኦዲት ዘዴ ሊጠቀም ይችላል፡፡
2. በዚህ ኣንቀጽ ንኡስ ኣንቀጽ 1 የተገለፀውን እንደተጠበቀ ሆኖ በዚህ ኣዋጅ ኣንቀፅ 7 ንኡስ ኣንቀፅ 1 እስከ 4 በሰፈሩት ድንጋጌዎች መሠረት ሂሣቦችን ኦዲት ኣድርጎ በሚያቀርበው ዘገባ ውስጥ ለእያንዳንዱ ሂሳብ የተጠቀመውን የኦዲት ዘዴ፣ ሁኔታና ጥልቀት መግለጽ ኣለበት፣
3. መሥሪያ ቤቱ የሚያከናውናቸው የኦዲት ሥራዎች ኦዲት ከሚደረግበት የበጀት ዓመት ወደ ኃላ ከሁለት የበጀት ዓመታት ማለፍ የለባቸውም፡፡ ነገር ግን አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ከተጠቀሰው ዓመት ወደ ኃላ ተመልሶ ኦዲት ሊያደርግ ይችላል

19. የኦዲት ተደራጊዎች ግዴታ

1. የክልሉ መንግስታዊ መስርያ ቤቶችና ድርጅቶች በኮምፒዩተራቸው ያለውን ለኦዲት ኣስፈላጊ የሆነ የመረጃ ማእከልና ዳታ ቤዝ ለኦዲት ፅሕፈት ቤቱ ክፍት የማድረግ ግዴታ ኣለባቸው።
2. ማንኛውም በመንግስት መስሪያ ቤቶችና ድርጅቶች የሚሰራ ሰራተኛ ኦዲተሩ ለኦዲት ሥራ ኣስፈላጊ

ኦዲት ኣድለይቲ እዮም ዝበሎም ሰነዳት ናይ ቃል ይኹን ፅሑፍ መረዳእታታት ክቕርብ እንትሕተት ናይ ምቕራብ ግቡእ ኣለዎ፡፡፡

3. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፃት 1ን2ን ናይዚ ዓንቀፅ፣ ኣብ ዝቕረቦም መረዳእታታትን በቶም ኦዲተር ዝወሃቡ መግለፅታት መረጋገፂ ፎርማ ናይ ምሃብ ግቡእ ኣለዎ፡

4. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተጠቐሰ ክምዘሎ ኮይኑ ዘይኣምነሎም ነጥብታት እንተሃልዮሞውን ዝተፈለየሉ ሓሳብ ኣብ ነብሲ ወከፍ መተኣማመኒ ካብ ክልተ መስመር ብዘይበልፅ ሓሳቡ ብምግላፅ ክፍርም ኣለዎ

5. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3ን4ን ክምዘሎ ኮይኑ መረጋገፂ ፎርማ ኣይህብን ዝብል መረዳእታ ዝሃበ ኣካል እንተህሉ ኦዲተር 3ተ መሰኻኽር ኣፈሪሙ ስርሑ ይቕፅል፡፡

6. እቲ ቤት ፅሕፈት በዚ ኣዋጅ ኦዲት ንክገብሮም ስልጣን ናይ ዝተወሃብዎ ኣካላት ገንዘብ ወይ ንብረት ዝተረከበ፣ ወፃኢ ዝገበረ፣ ዝኸፈለ ወይ ናይ ሒሳብ መረዳእታ ዝሓዘ ዝምልከቶ ዝኾነ ሰብ እንትሕተት ሒሳቡ ኦዲት ከግብር ግቡእ ኣለዎ፡፡

7. ኦዲት ዝኾና ኣብያተ ዕዮን ትካላትን በዚ ቤት ፅሕፈት ይኹን ብናይ ውልቀ ኦዲተራት ብፀብፃብ ንዝተልኣኹን፣ መማሓየሺ ሓሳባትን ርእይቶታትን መሰረት ግቡእ ናይ መስተኻኸሊ ስጉምቲ ንኽውሰደሎም ካብ ዝተላኣኹሉ ዕለት ጀሚሩ ካብ 40 /ኣርባዓ/ ኣብዘይበልፁ መዓልትታት ውሽጢ ስጉምቲ ናይ ምውሳድን ውፅኢቱ ናይ ምፍላጥን ግቡእ ኣለዎም፡፡ስጉምቲ ክወስዱ እንተዘይክኢሎምውን ምኽንያቶም ብምግላፅ ኣብዚ ግዜ ገደብ ውሽጢ ብፅሑፍ ክፍልጡ ኣለዎም::

8. ዝኾነ ኦዲት ዘግብር ቤት ዕዮ ይኹን ትካል እዚ ቤት ፅሕፈት ዝመደቦ ኦዲተር ኣብቲ ቤት ዕዮ /ትካል/ ምስበፅሐ ስርሑ ንክሳልጥ ዘድልዩ ክም መስርሒ ኽፍሊን ናይ ስራሕ ናውትን ናይ ምሃብ ግቡእ ኣለዎ፡፡

ናቸው ያላቸውን ሰነዶች፣ የቃል ማስረጃዎች ሌሎች መረጃዎች እንዲያቀርብ በተጠየቀ ጊዜ የማቅረብ ግዴታ አለበት፡፡

3. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1ና2 መሰረት፣ ባቀረባቸው ማስረጃዎችና በማስረጃዎቹ መሰረት በኦዲተሩ የሚሰጡ መግለጫዎች ላይ የማረጋገጫ ፎርማ የመስጠት ግዴታ አለበት፡

4. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 እንዳለ ሆኖ የማይስማማባቸው ጉዳዮች ሲኖሩት በልዩነቶቹ በያንዳንዱ መተማመኛ ከሁለት መስመር በማይበልጥ ሀሳቡን በመግለፅ መፈረም አለበት፡፡

5. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3እና4 የተጠቀሰ እንደተጠበቀ ሆኖ የማረጋገጫ ፎርማ አልሰጥም የሚል መረጃ የሰጠ አካል ሲያጋጥም ኦዲተሩ ሶስት እማኞችን አስፈርሞ ስራውን ይቀጥላል፡፡

6. ፅህፈት ቤቱ ኦዲት እንዲያደርጋቸው በዚህ አዋጅ ስልጣን የተሰጠውን አካላት ገንዘብ ወይም ንብረት የተረከበ፣ ወጪ ያደረገ፣ የከፈለ ወይም የሂሳብ መረጃ የያዘ የሚመለከተው ማንኛውም ሰው ሲጠየቅ ሂሣቡን ኦዲት የማስደረግ ግዴታ አለበት፡፡

7. ኦዲት ተደራጊ መሥሪያ ቤቶች /ድርጅቶች በፅህፈት ቤቱ ወይም በግል ኦዲተሮች በተላኩ ሪፖርቶች ውስጥ የተገለፁ ግኝቶችን አስመልክቶ ተገቢውን የእርምት እርምጃ እንዲወስዱ በተሰጡ የማሻሻያ ሃሣቦችና አስተያየቶች መሠረት ሪፖርቱ ከተላከበት ቀን ጀምሮ ከ 40 /አርባ /ቀናት ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ እርምጃ የመውሰድ እና ውጤቱን የማሣወቅ ግዴታ አለባቸው፡፡ እርምጃ መውሰድ ካልቻሉ ምክንያቱን በመግለፅ ለዋና ኦዲተር ፅህፈት ቤት በዚሁ ግዜ ገደብ ውስጥ በፅሁፍ ማሳወቅ አለባቸው::

8. ማንኛውም ኦዲት ተደራጊ አካል ፅህፈት ቤቱ ለመደበው ኦዲተር ወደ መስሪያ ቤቱ /ድርጅቱ/ ቦታ ሲደርስ ሥራውን ለማካሄድ የሚያስችለው መስሪያ ክፍልና የሥራ መገልገያዎች የመስጠት ግዴታ አለበት፡፡

20. ግቡእ ምትሕብባር

ዝኾነ ቤት ፅዮ ወይ ትካል ከምኡውን ስራሕተኛ መንግስቲ እዚ ክልል እዚ ቤት ፅሕፈት ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ብኣግባቡ ንምፍፃም ደገፍ እንትሕተት ናይ ምትሕብባር ግቡእ ኣለዎ፡፡

21. ናይ ምሕባር ግቡእ

ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ስራሕ ኦዲት ኣብ ዘካይደሉ እዋን ገበን ከምዝተፈፀመ ዘመላኽት እንድሕር ረኺቡ፣ በቢብርኩ ንዘሎ መሓውር ቢሮ ፍትሒ የፍልጥ ውፅኢቱ'ውን ይከታተል፡፡

22. ጥፍኣትን ቅፅዓትን

ዝኾነ ሰብ፡-

1. ንስራሕቲ ኦዲት ኣግባብነት ዘለዎም ሰነዳት፣ ናይ ቃል ወይ ካልኦት መረዳእታታት ንናይዚ ቤት ፅሕፈት ኦዲተራት ወይ ንኻልኦት ተወከልቲ ንኽቐርብ እንትሕተት ዘየቕረበ፣
2. ዘይትኽክል ምዃኑ እናፈለጠ ወይ ትኽክል'ዩ ኢሉ ንምእማን ዘኽእል ምኽንያት እንተይሃለዎ ዝኾነ መረዳእታ ንኦዲተራት ወይ ተወከልቲ ዝሃበ፣
3. እዚ ቤት ፅሕፈትን ተወከልቱን ስራሕቶም ብግቡእ ንከይፍፅሙ ዘተዓናቐፈ፣
4. በዚ ቤት ፅሕፈት ዝቐረበ ፀብፃብ ኦዲት ዝተውሃበ ናይ መመሓየሺ ሓሳባትን ርእይቶታትን እኹልን ሕጋውን ምኽንያት እንተይሃለዎ እዋናውን ኣፅጋብን ስጉምቲ ዘይወሰደ፣
5. ዝኾነ ሰብ ኣብዚ ዓንቀፅ ካብ ንዑስ ዓንቀፅ 1 ክሳብ 4 ብዝተገለፁ ወይ ብጠቕላላ ኣብዚ ኣዋጅ ንዘለዉ ድንጋገታት ኣብ ኩሎም ወይ ኣብሓደ ዝጠሓሰ ብናይ ኢፌድሪ ገበን መቕፅዒ ሕግን ካልኦት ኣግባብነት ብዘለዎም ሕግታትን ይቕፃዕ፡፡

20. የመተባበር ግዴታ

ፅህፈት ቤቱ ስልጣኑና ተግባሩን ሥራ ላይ ለማዋል እንዲችል ማንኛውም መንግስታዊ መስሪያ ቤት ወይም ድርጅት እንዲሁም ሰራተኛ ሲጠየቅ አስፈላጊውን ድጋፍ የመስጠት ግዴታ አለበት፡፡

21. የማስታወቅ ግዴታ

የዋና ኦዲተር ፅህፈት ቤት የኦዲት ሥራ በሚያከናውንበት ጊዜ ወንጀል መፈፀሙን የሚያመላክት ያገኘ እንደሆነ፣ በየደረጃው ለሚገኙ የፍትህ ቢሮ አካላት ማሳወቅና ውጤቱም መከታተል አለበት::

22. ጥፋትና ቅጣት

ማንኛውም ሰው፡-

1. የፅህፈት ቤቱ ኦዲተሮች ወይም ሌሎች ተወካዮች ለኦዲት ስራ እንዲቀርቡላቸው የሚጠይቃቸውንና ተገቢነት ያላቸውን ሰነዶች፣ የቃል ማስረጃዎችና ሌሎች መረጃዎች ያላቀረበ፣
2. ትክክለኛ ያለመሆኑን እያወቀ ወይም እውነተኛ መሆኑን ለማመን ምክንያት ሳይኖረው ማናቸውንም መረጃ ለኦዲተሮች ወይም ለተወካዮች የሰጠ፣
3. ፅህፈትቤቱና ተወካዮቹ ሥራቸውን በሚገባ እንዳያከናውኑ ያሰናከለ፣
4. በቂና ህጋዊ ምክንያት ሳይኖረው ከመሥሪያቤቱ በቀረቡ የኦዲት ሪፖርቶች ላይ በተሰጡ የማሻሻያ አስተያየቶችና ሃሣቦች መሠረት ወቅታዊ እና አጥጋቢ እርምጃ ያልወሰደ፣
5. ማንኛውም ሰው በዚህ አንቀፅ ከንኡስ ኣንቀፅ 1 እስከ 4 ለተጠቀሱትና በአጠቃላይ በዚህ አዋጅ ላሉት ድንጋጌዎች በሙሉ ወይም በአንዱ የተላለፈ በኢፌዲሪ የወንጀል ህግና ሌሎች አግባብነት ባላቸው ህጎች ይቀጣል፡፡

23. **ደንብን መምርሕን ናይ ምውፃእ ስልጣን**

1. ነዚ ኣዋጅ መፈፀሚ ደንቢ ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ የውፅእ፡፡
2. ነዚ ኣዋጅ ስዒቡ ዝወፅእ ደንቢ መፈፀሚ ዝኸውን ዝርዝር መምርሒ እዚ ቤት ፅሕፈት የውፅእ፡፡

24. **ተፈፃምነት ዘይብሎም ዝተስዓሩን ሕግታት**

1. ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምጥያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 131/1999 ዓ.ም በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ፡፡
2. ምስ'ዚ ኣዋጅ ዝጋነፅ ዝኾነ ኣዋጅ፣ ደንቢ፣ መምርሒ ወይ ዝተለመደ ኣሰራርሓ ኣብ ውሽጢ እዚ ኣዋጅ ንዝተሸፈኑ ዋኒናት ተፈፃምነት የብሉን፡፡

25 **ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን**

እዚ ኣዋጅ ካብ 4 ሕዳር /2002 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን፡፡

ፀጋይ በርሀ

ፕረዝደንት ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ትግራይ

23. **ደንብና መመሪያ የማውጣት ሥልጣን**

1. ለዚህ ኣዋጅ ማስፈፀምያ ደንብ ምክር ቤቱ ያወጣል፡፡
2. መሥሪያ ቤቱ ይህን ኣዋጅ ተከትሎ ለሚወጣው ደንብ ማስፈፀምያ የሚሆን ዝርዝር መመሪያ ያወጣል፡፡

24. **የተሻሩና ተፈፃሚነት የሌላቸው ሕጎች**

1. የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ዋና ኦዲተር ፅህፈት ቤትን እንደገና ለማቋቋም የወጣው ኣዋጅ ቁጥር 131/1999 ዓ.ም በዚህ ኣዋጅ ተሽረዋል፡
2. ከዚህ ኣዋጅ ጋር የሚቃረን ማንኛውም ኣዋጅ፣ ደንብ፣ መመሪያ ወይም የተለመደ ኣሠራር በዚህ ኣዋጅ ውስጥ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚነት ኣይኖረውም፡፡

25. **ኣዋጁ የሚፀናበት ጊዜ**

ይህ ኣዋጅ ከ ህዳር 4/ 2002 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕረዝዳንት

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17 ዓመት ቑ.15
መቐለ 3 ሕዳር /2002 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ. 15
መቐለ ህዳር 3/2002 ዓ/ም

ቁፅሪ ኣዋጅ 172/2002

x|NStE†T ¨m‰R^ S‰Þ Bÿ‰êEKL§êE mNGStETG‰Y NM_Ã>ን SLÈNN tGÆRN NMWúNN Zw{ ¨êJ

ሰናይ ምምሕዳር ንምስፋን ዘላቒ ልምዓት ንምርግጋፅን ድኽነት ንምጥፋእን ዝሰልጠነ ሓይሊ ሰብ ዘለዎ ግደ ዓብይ ምዃኑ ስለዝተኣመነሉ ፣

ኣብ ስራሕ ንዝርከብ ሓይሊ ሰብ ናይ ሓፂር፣ ማእኸላይን ነዊሕን ግዜ ስልጠና ብምሃብ ኣብ ዝተዋፈረሉ ስራሕ ብርኪ ዘዕግብ ውፅኢት ስራሕ ዘመዝግበሉ ምቹው ኩነታት ምፍጣር ኣገዳሲ ምዃኑ ስለዝተኣመነሉ፣

ሓላፍነት ኣመራርሓ ስራሕቲ መንግስቲ ተዋሂቡዎም ኣብ ሰራሕ ምንቅስቓስ ዝርከቡ ኣካላት መንግስቲ ክእለት ኣመራርሕኦም ዘዕብይሉን ዘጎልብትሉን ትካል ኣመራርሓ ስራሕ ምጥያሽን ምውዳብን፣ ስልጣንን ተግባሩን ብሕጊ ምውሳንን ኣገዳሲ ብምዃኑ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49(3)(ሀ) ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ::

xêJ qÜR 172/2002

yTG‰Y Bÿ‰êEKL§êEmNGST yS‰ ሕm‰R x|NStEዩT l¥q*q*Mና SLÈንÂ tGÆRN lmwsN ywÈ xêJ

መልካም አስተዳደር ለማስፈን ዘለቂ ልማት ለማረጋገጥና ድህነት ለማጥፋት የሰለጠነ የሰው ሃይል ያለው ሚና ትልቅ መሆኑን ስለታመነበት፣

በስራ ላይ ለሚገኝ የሰው ሃይል የአጭር የመካከለኛና የረዥም ጊዜ ስልጠና በመስጠት በተሰማራበት የስራ ደረጃ የሚያረካ የስራ ውጤት የሚያስመዘግብበት ምቹ ሁኔታ መፍጠር አስፈላጊ መሆኑን ስለታመነበት፣

የመንግስት የስራ ሓላፊነት ተሰጥቷቸው በስራ እንቅስቃሴ ላይ የሚገኙ የመንግስት አካላት የአመራር ችሎታቸው የሚያሳድጉበትና የሚያጎለብቱበት የስራ አመራር ተቋም ማቋቋምና ማደራጀት ስልጣንና ተግባሩን በሕግ መወሰን አስፈላጊ በመሆኑ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49(3)(ሀ) መሰረት የሚከተለውን አዋጅ አውጥቷል::

ናይ ሓደ ዋጋ / ያንዱ ዋጋ — ብር 4.78

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፓ.ሳ / ነጋሪት ጋዜጣ ፓ.ሳ.ቁ — 291

www.abyssinialaw.com

KFl| ^d

ሓfšêE

1. ^É|R RXs|

እዚ ኣዋጅ "ኢንስቲትዩት ኣመራርሓ ስራሕ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ" ንምጥያሽን ስልጣኑን ተግባሩን ንምውሳንን ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 172/2002" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

2. TRgiM

ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ፡-

1. "ክልል" ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፣
2. "ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ " ማለት ላዕለዋይ ፈፃሚ ስራሕ መንግስቲ እዩ፣
3. "ቢሮ" ማለት ነቲ ኢንስቲትዩት ብላዕለዋይነት ዝመርሕ ቢሮ ህንፀት ዓቕምን ምምሕዳር ሰራሕተኛታት መንግስትን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፣
4. "ኢንስቲትዩት" ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝተጣየሸ ኢንስቲትዩት ኣመራርሓ ስራሕ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፣
5. "ቦርድ" ማለት ቦርድ ኢንስቲትዩት ኣመራርሓ ስራሕ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፣
6. "ሓይሊ ልምዓት" ማለት ኣብ ውሽጢ እዚ ክልል (መንግስቲ) በቢብርኩ ዘሎ ኣመራርሓ ወሃብቲ ኣካላት ፣ ብስቪል ሰርቪስን ካልኦት ሕጊታትን ዝመሓደር ሰራሕተኛ መንግስቲ፣ መንግስታዊን፣ ዘይመንግስታውን ኣካላት ልምዓት ሰቪል ማሕበረሰብን ሓፋሽ ማሕበራትን እዩ፣
7. "ሓፂር ስልጠና" ማለት ካብ ሰለስተ ወርሒ

KFL xND

«Q§§

1. xuR RXS

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አመራር ኢንስቲትዩት ለማቋቋምና ስልጣኑና ተግባሩን ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 172/2002" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. TRgᵗ»

በዚህ አዋጅ ውስጥ፡-

1. "ክልል" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነው።
2. "የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት" ማለት የመንግስት ከፍተኛ ስራ አስፈፃሚ ማለት ነው።
3. "ቢሮ" ማለት ኢንስቲትዩቱን በበላይነት የሚመራ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የአቅም ግንባታና የመንግስት ሰራተኞች አስተዳደር ቢሮ ነው።
4. "ኢንስቲትዩት" ማለት በዚህ አዋጅ መሰረት የተቋቋመ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አመራር ኢንስቲትዩት ነው።
5. "ቦርድ" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አመራር ኢንስቲትዩት ቦርድ ነው።
6. "የልማት ሃይል" ማለት በዚህ ክልል ውስጥ በየደረጃው ያለ አመራር ሰጪ አካል በስቪል ሰርቪስና በሌሎች ሕጎች የሚተዳደር የመንግስት ሰራተኛ ፣ መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆነ የልማት ድርጅት ስቪል ማህበረ ሰብና የህዝብ ማሕበራት ነው።
7. "የአጭር ጊዜ ስልጠና" ማለት ከሦስት ወር ለማይበልጥ ጊዜ የሚሰጥ ስልጠና ነው።

www.abyssinialaw.com

ንዘይበልፅ ግዜ ዝወሃብ ስልጠና እዩ፣

8. "ስልጠና ማእኸላይ ግዜ" ማለት ልዕሊ ሰለስተ ወርሕን ካብ ትሽዓተ ወርሒ ንዘይበልፅ ግዜን ዝወሃብ ስልጠና እዩ፣

9. "ስልጠና ነዊሕ ግዜ" ማለት ካብ ትሽዓተ ወርሒ ንላዕሊ ዝወሃብ ስልጠና እዩ

10. "ምርምርን ግልጋሎት ምኽርን" ማለት ኣመራርሓ ስራሕን ግደ መሪሕነትን ኣብ ዝኾኑ ጉዳያት መፅናዕትን ምርምርን ምክያድ፣ መፍትሒ ሓሳባት ምቕማጥን ግልጋሎት ምኽሪ ምሃብን እዩ።

KFl| ĥLt

M_Ã># ¨wÄDÆ# :§¥# SLÈNN tGÆRN XtE

x|NStÆ†T

3. M_Ã>

1. ኢንስቲትዩት ኣመራርሓ ስራሕ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ድሕሪ እዚ "ኢንስቲትዩት" እንዳተብሃለ ዝፅዋዕ በዚ ኣዋጅ ተጣይሹ ኣሎ፣

2. ተፀዋዕነት እዚ ኢንስቲትዩት ንቦርድን ንቢሮ ህንፀት ዓቕምን ምምሕዳር ሰራሕተኛታት መንግስትን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ይኸውን።

4. :§¥

ዕላማ እቲ ኢንስቲትዩት ኣብ ውሽጢ እዚ ክልል ዝርከብ ሓይሊ ልምዓት ኣብ ጉዳያት ኣመራርሓ ስራሕ፣ መሪሕነትን እዋናዊ ጉዳይን ብምስልጣንን ኣብቲ ዘፈር ስራሕ መፅናዕትን ምርምርን ብምክያድ ብቕዓት ዘለዎ ኣመራርሓ ብምፍጣር ንዘላቒ ልምዓትን ሰናይ ምምሕዳርን ግድኣ ዘወፍየሉ ኩነታት ምምችቻው እዩ።

8. "የመካከለኛ ጊዜ ስልጠና" ማለት ከሦስት ወር በላይና ከዘጠኝ ወር ለማይበልጥ ጊዜ የሚሰጥ ስልጠና ነው።

9. "የረዥም ጊዜ ስልጠና" ማለት ከዘጠኝ ወር በላይ የሚሰጥ ስልጠና ነው።

10. "ምርምርና የምክር አገልግሎት" ማለት በስራ አመራርና የመሪነት ሚና በሆኑ ጉዳዮች ላይ ጥናትና ምርምር ማካሄድ፣ የመፍትሄ ሃሳቦችን ማስቀመጥና የምክር አገልግሎት መስጠት ነው።

KFL h|lT

¥q*q*M# ¥d‰jT# ›§¥# yx|NStÆ†tÜ

SLÈNÂ tGÆR mwsN

3. ¥q*q*M

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አመራር ኢንስቲትዩት ከዚህ በኋላ "ኢንስቲትዩት" እየተባለ የሚጠራ በዚህ አዋጅ ተቋቁሟል፣

2. የዚህ ኢንስቲትዩት ተጠሪነት ለቦርድና ለትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የአቅም ግንባታና የመንግስት ሰራተኞች አስተዳደር ቢሮ ይሆናል።

4. ›§¥

የኢንስቲትዩቱ አላማ በክልሉ ውስጥ የሚገኝ የልማት ኃይል በስራ አመራር ጉዳዮች፣ በመሪነትና ወቅታዊ ጉዳይ በማሰልጠንና በስራ ዘርፍ ላይ ጥናትና ምርምር በማካሄድ ብቃት ያለው አመራር መፍጠር ለዘላቂ ልማትና መልካም አስተዳደር ድርሻውን የሚያበረክትበት ሁኔታ ማመቻቸት ነው።

www.abyssinialaw.com

5. êÂ bþT lÞfT

ዋና ቤት ፅሕፈት እቲ ኢንስቲትዩት ኣብ ከተማ መቐለ ኮይኑ ከም ኣድላይነቱ ኣብ ካልኦት ከባቢ.ታት እዚ ክልል መተሓባበሪ ኣብያተ ፅሕፈት ክጣይሽ ይኽእል፡፡

6. SLÈNN tGÆRN XtÊx|NStÎ†T

እቲ ኢንስቲትዩት ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፡-

1. በቢ.ብርኩ ዝርከብ ኣካል መንግስቲ ብቅዓት ኣመራርሓ ክምዕብል ኣድላይ ዝኾነ ድልየት ስልጠና ኣመራርሓ ስራሕ፣ ምርምርን ግልጋሎት ምኽርን መፅናዕቲ የካይድ
2. ኣብቲ ዝተፀንዐ ድልየት ስልጠና ተደሪኹ ሓይሊ. ልምዓት እዚ ክልል ምስ ኣመራርሓ ስራሕ ዝተተሓሓዘ ሓፂር ፣ ማእኸላይን ነዊሕን ግዜ ስልጠና ይህብ፡፡
3. ኣብቲ ኢንስቲትዩት ዝወሃብ ስልጠና፣ ምርምርን ግልጋሎት ምኽርን ክንደየናይን ጭቡጥ ለውጢ. ከምፅእ ከምዝኽእለን ከምዝኽእልን ንምፍላጥ ዘኽእል መፅናዕቲ የካይድ፣
4. ዓቕሚ ብዝፈቕዶ መጠን ኣብቲ ክልል ዝርከቡ ዘይመንግስታዊ ትካላትን ኣብያተ ፅሕፈትን ኣብቲ ኢንስቲትዩት ስልጠና ዝረኽብሉ ኩነታት የመቻቹ፣
5. ኣብ ሃገርና፣ ኣብ ክልልናን ወፃኢን ተመሳሳሊ. ስራሕ ኣብ ምስራሕ ምስ ዝርከቡ ላዕለዎት ትካላት ትምህርቲ እቲ ኢንስቲትዩት ንዝህቦ ስልጠናን ንዘካይዶ ፅንዓትን ምርምርን ብምድግጋፍን ብምውዳድን ይሰርሕ፣
6. ፕሮጀክትታት ስልጠናን መፅናዕትን ብምድላውን ግልጋሎት ምኽሪ ብምሃብን ፍልፍል እቶት ዝርከበሉ ኩነታት የመቻቹ
7. ንዝህቦ ግልጋሎት ተመጣጣኒ. ክፍሊ.ት የኽፍል፣ ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብቢ.ሮ ትልምን

5. êÂ lÞfT bþT

የኢንስቲትዩቱ ዋና ፅሕፈት ቤት በመቐለ ከተማ ሆኖ እንደየአስፈላጊነቱ በዚህ ክልል በሌሎች አከባቢ.ዎች የማስተባበሪያ ፅሕፈት ቤት ሊ.ያቋቁም ይችላል፡፡

6. yx|NStÎ†tÜSLÈNÂ tGÆR

ኢንስቲትዩቱ የሚከተለው ስልጣንና ተግባር ይኖረዋል፡-

1. በየደረጃው የሚገኙ የመንግስት አካላት የስራ አመራር ብቃቱ እንዲጎለብት አስፈላጊ የሆነ የስራ አመራር ስልጠና፣ ምርምርና የምክር አገልግሎት ፍላጎት ጥናት ያካሂዳል፣
2. በተጠናው የስልጠና ፍላጎት ተመስርቶ የክልሉ የልማት ኃይል ከስራ አመራር ጋር የተያያዘ የአጭር፣ የመካከለኛና የረዥም ጊዜ ስልጠና ይሰጣል፡፡
3. በኢንስቲትዩቱ የሚሰጥ ስልጠና፣ ምርምርና ምክር አገልግሎት ምን ያህል የተጨበጠ ለውጥ ሊ.ያመጣ እንደቻለና እንደሚችል ለማወቅ የሚያስችል ጥናት ያካሂዳል፡፡
4. አቅም በሚፈቅደው መጠን በክልሉ የሚገኙ መንግስታዊ ያልሆኑ፣ ድርጅቶችና ፅሕፈት ቤቶች በኢንስቲትዩቱ ስልጠና የሚያገኙበት ሁኔታ ያመቻቻል፡፡
5. በሃገራችን፣ በክልላችንና በውጭ ሃገር ተመሳሳይ ስራ በመስራት ላይ ከሚገኙ ከፍተኛ የትምህርት ተቋማት ጋር ኢንስቲትዩቱ ለሚሰጠው ስልጠና ለሚያካሂደው ጥናትና ምርምር በመደጋገፍና በመቀናጀት ይሰራል፡፡
6. የስልጠናና የጥናት ፕሮጀክቶችን በማዘጋጀትና የምክር አገልግሎት በመስጠት የገቢ. ምንጭ የሚገኝበት ሁኔታ ያመቻቻል፡፡
7. ለሚሰጠው አገልግሎት ተመጣጣኝ ክፍያ ያስከፍላል ዝርዝር አፈፃፀሙ በፕላንና ፋይናንስ

www.abyssinialaw.com

ፋይናንስን እቲ ክልል ዝውሰን ኮይኑ እቲ ኢንስቲትዩት ዝአከቦ እቶት ንስልጠና፣ መፅናዕትን ምርምርን ግልጋሎት ምኽርን ስራሕቲ የውዕል።

7. ¨m‰R^ XtExNStItT

እቲ ኢንስቲትዩት ዝስዕቡ ኣካላት ይህልውዎ፡-

1. ቦርድ
2. ብክልል ርእሰ ምምሕዳር ዝሸወም መራሒ ስራሕን ተተካኢ መራሒ ስራሕን፣
3. ነቲ ስራሕ ኣድለይቲ ዝኾኑ ኣወዳድባን ሰራሕተኛታት ይህልዎ።

8. ¨Æ§T ïRD

ቦርድ እቲ ኢንስቲትዩት ዝስዕቡ ኣባላት ይህልዉዎ።

1. ብርእሰ ምምሕዳር ዝውከል ----------- ኣካቢ
2. መራሒ ስራሕ ቢሮ ህ ፀት ዓቕምን ምም/ር ሰራሕተኛታት መንግስትን --------- ኣባል
3. መራሒ ስራሕ ቢሮ ትልምን ፋይናንስን ----------------------------- ኣባል
4. መራሒ ስራሕ ቢሮ ቴክኒክ ሞያ፣ ትምህርትን ስልጠናን--------------------- ኣባል
5. መራሒት ስራሕ ቢሮ ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮ----------ኣባል
6. መራሒ ስራሕ ቢሮ መናእሰይን ስፖርትን ሰራሕተኛን ማሕበራዊ ጉዳይን------------ ኣባል
7. ካብ ትእምት ትካላት ዝውከል ----- ኣባል
8. ተወካሊ ዩኒቨርስቲ መቐለ ---- ኣባል
9. መራሒ ስራሕ እቲ ኢንስቲትዩት ------------------------- ፀሓፊ ብዘይድምፂ

9. SLÈNN tGÆRN XtEïRD

ተፀዋዕነት እቲ ቦርድ ንርእሰ ምምሕዳር ኾይኑ ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ።

ቢሮ የሚወስን ሆኖ የሰበሰበውን ገቢም ለስልጠና፣ ለጥናትና ምርምር፣ ለምክር አገልግሎት ስራዎች ያውላል።

7. yxNStItt Ükm‰R

ኢንስቲትዩቱ የሚከተሉት አካላት ይኖሩታል፡-

1. ቦርድ
2. በክልል ርዕሰ መስተዳድር የሚሾም የስራ መሪና የስራው መሪ ተተኪ።
3. ለስራው አስፈላጊ የሆ አደረጃጀትና ሰራተኞች ይኖሩታል።

8. yïRÇ ¨Æ§T

የኢንስቲትዩቱ ቦርድ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል።

1. በርእሰ መስተዳደሩ የሚወከል ------- ሰብሳቢ
2. የአቅም ግንባታና የመንግስት ሰራተኞች አስተዳደር ቢሮ ስራ መሪ ------ አባል
3. የፕላንና ፋይናንስ ቢሮ ሥራ መሪ--- አባል
4. የቴክኒክ፣ ሞያ፣ ትምህርትና ስልጠና ቢሮ ሥራ መሪ----------------------- አባል
5. የሴቶች ጉዳይ ቢሮ ሥራ መሪ------------- አባል
6. የወጣቶችና ስፖርት ሰራተኛና ማሕበራዊ ጉዳይ ቢሮ ሥራ መሪ ----------------- አባል
7. ከትእምት ድርጅቶች የሚወከል ----- አባል
8. የመቐለ ዩኒቨርስቲ ተወካይ ---------- አባል
9. የኢንስቲትዩቱ ስራ መሪ ----------------------------------- ፀሓፊ ያለድምፅ

9. yïRÇ SLÈNÂ tGÆR

የቦርዱ ተጠሪነት ለርዕሰ መስተዳድር ሆኖ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል።

www.abyssinialaw.com

1. ረቂች ትልሚ ስልጠና ሓጺር፣ ማእኸላይ፣ ነዊሕ ግዜ፣ ዓመታዊ ስራሕ ፕሮግራምን መፈፀሚ በጀትን እቲ ኢንስቲትዩት መርሚሩ ይውስን፣ ኣፈፃፀምኡ ይከታተል፡፡
2. ብመሰረት ሃገራውን ክልላውን ፖሊስታትን ስትራተጂታትን ስራሕቲ እቲ ኢንስቲትዩት ብዝምልከት ተዳልዩ ዝቐረበሉ ረቂች ስልጠና፣ ምርምርን ኣወሃህባ ግልጋሎት ምኽርን ፣ፖሊስታት፣ ስትራተጂታት፣ መምርሕታትን ማንዋላት ኣሰራርሓን መርሚሩ የፅድቕ፡፡
3. መምርሒ ብርኪ ሞያን መሃያን ኣሰልጠንትትን ተመራመርትን ብመራሒ ስራሕ እቲ ኢንስቲትዩት ተዳልዩ እንትቐርብ መርሚሩ የፅድቕ፡፡
4. መጠን ግልጋሎት ክፍሊት እቲ ኢንስቲትዩት ይውስን፡፡
5. ፀብፃብ ኣፈፃፅማ ስራሕን ሒሳብን እቲ ኢንስቲትዩት ይግምግም ኣንፈት የቕምጥ፡፡
6. ንብረትን ገንዘብን እቲ ኢንስቲትዩት ብግቡእ ዝተሓዝ ዘሎ ምኻኑን ኣብ ስራሕ ምውዓሉን የረጋግፅ፡፡
7. ኣርማ እቲ ኢንስቲትዩት የፅድቕ ፡፡
8. መራሒ ስራሕ እቲ ኢንስቲትዩት ዘቕርቦም ካልኦት ኣጀንዳታት መርሚሩ የፅድቕ፡፡

10. Sn-SR›T ¨¡ÌE ïRDN ¨w¦HÆ WúnN

1. ቦርድ ኣብ ሰለስተ ወርሒ ሓደ ግዜ ስሩዕ ኣኼባ ይህልዎ፡፡ ኣድላይ ኾይኑ እንትርከብ ግን ኣብ ዝኾነ ግዜ ህፁፅ ኣኼባ ክገብር ይኽእል፡፡
2. ልዕሊ ፍርቂ (50%+1) ኣባላት ቦርድ እንተተረኺቦም ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን፡፡
3. ውሳነ ቦርድ ዝሓልፍ ኣብ ኣኼባ ብዝተረኸቡ ኣባላት ኣብዝሓ ድምፂ (50%+1) ይኸውን፡፡ ድምፂ ማዕረ እንተኾይኑ ኣካቢ

1. የኢንስቲትዩቱ የአጭር፣ መካከለኛና ረዥም ጊዜ የስልጠና እቅድ፣ አመታዊ የስራ ፕሮግራምና የማስፈፀሚያ በጀት ረቂቅ መርምሮ ይወስናል፣ አፈፃፀሙ ይከታተላል፡፡
2. በሃገራዊና ክልላዊ ፖሊሲዎችና እስትራተጂዎች መሰረት የኢንስቲትዩቱ ስራዎች በሚመለከት ተዘጋጅቶ የሚቀርብለትን ረቂቅ የስልጠና፣ የምርምርና የምክር አገልግሎት አሰጣጥ ፖሊሲዎች፣ ስትራተጂዎችና መመሪያዎችና የአሰራር ማንዋሎች መርምሮ ያፀድቃል፡፡
3. የአሰልጣኞችና ተመራማሪዎች የሞያ ደረጃና ደመወዝ በኢንስቲትዩይ ስራ መሪ ተዘጋጅቶ ሲቀርብለት መርምሮ ያፀድቃል፡፡
4. የኢንስቲትዩቱ የአገልግሎት ክፍያ መጠን ይወስናል፡፡
5. የኢንስቲትዩቱ የስራ አፈፃፀም ሪፖርትና ሒሳብ ይገመግማል አቅጣጫ ያስቀምጣል፡፡
6. የኢንስቲትዩቱ ንብረትና ገንዘብ በአግባቡ መያዙንና በስራ ላይ መዋሉን ያረጋግጣል፡፡
7. የኢንስቲትዩቱ አርማ ያፀድቃል፡፡
8. የኢንስቲትዩት ስራ መሪ የሚያቀርባቸውን ሌሎች አጀንዳዎች መርምሮ ያፀድቃል፡፡

10. yïRD ySBsÆ Sn-SR›TÂ Wúnþ ¨sÈ_

1. ቦርዱ በሦስት ወር አንድ ጊዜ መደበኛ ስብሰባ ይኖረዋል፡፡ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ግን በማንኛውም ጊዜ አስቸኳይ ስብሰባ ሊያደርግ ይችላል፡፡
2. ከግማሽ በላይ (50%+1) የቦርዱ አባሎች ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል፡፡
3. የቦርዱ ውሳኔ የሚያልፈው በስብሰባ በተገኙ አባሎች አብላጫ ድምፅ (50%+1) ይሆናል፡፡ ድምፅ እኩል ከሆነ ሰብሳቢው ያለበት ድምፅ

www.abyssinialaw.com

ዘለዎ ድምፂ ሰዓራይ ይኸውን፡፡

4. ናይዚ ዓንቀፅ ድንጋገታት ሕልዋት ኾይኖም ቦርድ ናይ ባዕሉ ስነ-ስርዓት ኣኼባን ውሳነ ኣወሃህባን መምርሒ ከውፅእ ይኽእል፡፡

11. ስልጣንን ተግባርን መራሒ ስራሕ እቲ ኢንስቲትዩት

1. ተፀዋዕነት መራሒ ስራሕ እቲ ኢንስቲትዩት ንቦርድን ንቢሮ ህንፀት ዓቕምን ኾይኑ ኣብ እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 6 ዝተቐመጡ ስልጣንን ተግባርን እቲ ኢንስቲትዩት ይፍፅም፣ ክፍፀሙ ይገብር፡፡
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተቐመጠ ሓፈሻዊ ድንጋጌ ሕልው ኾይኑ መራሒ ስራሕ እቲ ኢንስቲትዩት ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፡፡
   ሀ. ስራሕቲ እቲ ኢንስቲትዩት ብላዕለዋይ ነት ይመርሕ፣ የመሓድር፣ ይቆፃፀር፣
   ለ. ብመሰረት ሕጊ ስቪል ሰርቪስ ሰራሕተኛታት እቲ ኢንስቲትዩት ይቆፅር፣ የመሓድር፣ የሰናብት፣
   ሐ. ረቂቕ ትልሚ ሓፂር፣ ማእኸላይ፣ ነዊሕን ዓመታዊ ፕሮግራም ስራሕን በጀትን እቲ ኢንስቲትዩት ኣዳልዩ ንቦርድ የቕርብ፣ እንትፍቀድ ኣብ ስራሕ የውዕል፣
   መ. ነቲ ኢንስቲትዩት ብመሰረት ዝተፈቐደ ፕሮግራም ስራሕን በጀትን ገንዘብ ወፃኢ ክኸውን ይገብር፣ ኣብ ስራሕ ምውዓሉ ይቆፃፀር፣
   ረ. ምስ ሳልሳይ ወገን ኣብ ዝግበር ርክብ ነቲ ኢንስቲትዩት ይውክል፣
   ሰ. ፀብፃብ ኣፈፃፅማ ስራሕን ሒሳብ ሪፖርትን እቲ ኢንስቲትዩት ንቦርድን ንቢሮን የቕርብ፣

አሽናፊ ይሆናል፡፡

4. የዚህ አንቀፅ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆኖው ቦርዱ የራሱ የስብሰባ ስነ-ስርዓትና ውሳኔ አሰጣጥ መመሪያ ሊያወጣ ይችላል፡፡

11. የኢንስቲትዩቱ ስራ መሪ ስልጣንና ተግባር

1. የኢንስቲትዩቱ ስራ መሪ ተጠሪነቱ ለቦርድና ለአቅም ግንባታና የመንግስት ሰራተኞች አስተዳደር ቢሮ ሆኖ የዚህ አዋጅ አንቀፅ 6 የተቀመጠው የኢንስቲትዩቱ ስልጣንና ተግባር ይፈፅማል፣ እንዲፈፀሙ ያደርጋል፡፡
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ(1) የተቀመጠው አጠቃላይ ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ የኢንስቲትዩቱ ስራመሪ የሚከተለው ስልጣንና ተግባር ይኖረዋል፡፡
   ሀ. የኢንስቲትዩቱ ስራዎች በበላይነት ይመራል፣ ያስተዳድራል፣ ይቆጣጠራል፣
   ለ. በሲቪል ሰርቪስ ሕግ መሰረት የኢንስቲትዩቱ ሰራተኞች ይቀጥራል፣ ያስተዳድራል፣ያሰናብታል፣
   ሐ. የኢንስቲትዩቱ የአጭር፣መካከለኛና ረዥም ጊዜ እቅድ እንዲሁም ዓመታዊ የስራ ፕሮግራምና በጀት ረቂቅ አዘጋጅቶ ለቦርድ ያቀርባል፣ ሲፈቀድ ስራ ላይ ያውላል፣
   መ. ለኢንስቲትዩቱ በተፈቀደው የስራ ፕሮግራምና በጀት መሰረት ገንዘብ ወጪ ያደርጋል፡፡ ስራ ላይ መዋሉን ይቆጣጠራል፣
   ረ ከሦስተኛ ወገን በሚደረግ ግንኙነት ኢንስቲትዩቱን ይወክላል፡፡
   ሰ የኢንስቲትዩቱ የስራ አፈፃፀምና ሒሳብ ሪፖርት ለቦርድና ለቢሮ ያቀርባል፣

www.abyssinialaw.com

ሸ. ብቦርድን በቲ ቢሮን ዝውሃቡዎ ካልኦት ስራሕቲ ይፍፅም፡፡

12. t{ê:nTN x¹êW¥N ወነንቲ ኣውራ ከይዲ ስራሕ

ወነንቲ ኣውራ ከይዲ ስራሕ እቲ ኢንስቲትዩት ብመቕረባይነት መራሒ ስራሕ ብርእሰ ምምሕዳር ይሽወሙ፡፡ ተፀዋዕነቶም ንመራሒ ስራሕ ይኸውን፣

13. ስልጣንን ተግባርን ወናኒ ኣውራ ከይዲ ስራሕ ልምዓት ኣመራርሓ ስራሕ፣

1. ስራሕቲ ስልጠና፣ ፅንዓትን ምርምርን ግልጋሎት ምኽርን እቲ ኢንስቲትዩት ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣ ይከታተል፣ የተሓባብር፣
2. መራሒ ስራሕ ኣብዘይብሉ ግዜ ንኡ ተኪኡ ይሰርሕ፣
3. ካልኦት ብመራሒ ስራሕ ዝወሃቡዎ ስራሕቲ ይፍፅም፣

14. ስልጣንን ተግባርን ወናኒ ኣውራ ከይዲ ስራሕ ወሃቢ ግልጋሎት

1. ግልጋሎት ሓይሊ ሰብ፣ ንብረት፣ ፋይናንስን ስራሕቲ ምድንፋዕ እቶትን እቲ ኢንስቲትዩት ብላዕለዋይነት ይመርሕ ፣ ይከታተል፣ የተሓባብር፣
2. ካልኦት ብመራሒ ስራሕ ዝወሃቡዎ ስራሕቲ ይፍፅም፣

KFL sISt
Ztf§I† DNUg¬T

15. FLFL bjT

በጀት ኢንስቲትዩት

ሸ. በቦርዱና በቢሮ የሚሰጡት ሌሎች ስራዎች ይፈፅማል፡፡

12. yxNStÈ†tÜዋና የስራ ሂደት ባለቤቶች t«¶nTÂ ¨Š‡ŠM

የኢንስቲትዩቱ ዋና የስራ ሂደት ባለቤቶች በስራ መሪው አቅራቢነት በርእሰ መስተዳደሩ ይሾማሉ፡፡ ተጠሪነታቸው ለስራ መሪው ይሆናል፣

13. የስራ አመራር ልማት ዋና የስራ ሂደት ባለቤት ስልጣንና ተግባር

1. የኢንስቲትዩቱ የስልጠና፣ ጥናት፣ ምርምር እና የምክር አገልግሎት በበላይነት ይመራል፣ ይከታተላል ፣ ያስተባብራል፡፡
2. የስራ መሪው በማይኖርበት ጊዜ እሱን ተክቶ ይሰራል፡፡
3. በስራ መሪው የሚሰጡት ሌሎች ስራዎች ይፈፅማል፡፡

14. የአገልግሎት ሰጪ ዋና የስራ ሂደት ባለቤት ስልጣንና ተግባር

1. የኢንስቲትዩቱ የሰው ሃይል ፣ ንብረት፣ ፋይናንስ አገልግሎትና የገቢ ማሳደግ ስራዎችን በበላይነት ይመራል፣ ይከታተላል ፣ ያስተባብራል፣
2. በስራ መሪው የሚሰጡት ሌሎች ስራዎች ይፈፅማል፡፡

KFL ƒsT
ytIÃ† DNUg!ãC

15. ybjT MNu

የኢንስቲትዩቱ በጀት

www.abyssinialaw.com

1. ብክልል መንግስቲ ዝምደብ
2. ካብ ካልኦት ፍልፍላት ዝርከብ ይኸውን።

16. ¨t^Þ² ¼úB m²GBttE

1. እቲ ኢንስቲትዩት ብፋይናንስ ምምሕዳር ሕጊ መሰረት ሒሳብ መዛግብቲ ይሕዝ፣
2. ሒሳብ፣ መዛግብቲ፣ ገንዘብን ንብረትን እቲ ኢንስቲትዩት ብክልል ዋና ኦዲተር ወይኸዓ ቦርድ ብዝስይሞም ናይ ደገ ኦዲተራት ይምርመሩ።

17. Zተስዓሩን tfÉMnT zYBlÒMN ÞG¬T

1. ስራሕ ኣመራርሓ መሰልጠኒ ኢንስቲትዩት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምቛም ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 20/1989፣
2. ምስዚ ኣዋጅ ዝጋነፅ ኣዋጅ፣ ደንቢ፣ መምርሒ ወይ ዝተለመደ ኣሰራርሓ ኣብዚ ኣዋጅ ንዝተሸፈኑ ጉዳያት ተፈፃምነት ኣይህልዎን፣

18. dNBN mMR¼N MWÉX SLÈN

1. ነዚ ኣዋጅ መፈፀሚ ደንቢ ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ክወፅእ ይኽእል፣
2. ኢንስቲትዩት ነዚ ኣዋጅ ስዒቡ ዝወፅእ ደንቢ መፈፀሚ ዝኸውን መምርሒ ክውፅእ ይኽእል።

19. Xz¥ ¨êJ Z{N>lì Gzì

እዚ ኣዋጅ ካብ 3 ሕዳር /2002 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕረዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ

ትግራይ

1. በክልል መንግስት የሚመደብ
2. ከሌሎች ምንጮች የሚገኝ ይሆናል።

16. y£úB m²GBT ¨ÃÃZ

1. ኢንስቲትዩቱ በፋይናንስ ሕግ መሰረት የሂሳብ መዛግብት ይይዛል፣
2. የኢንስቲትዩቱ ሂሳብ መዝገብ፣ ገንዘብና ንብረት በክልል ዋና ኦዲተር ወይም ቦርድ በሚሰይማቸው የውጭ ኦዲተሮች ይመረመራል።

17. yተሻሩና tfÉ¸nT yl§cW Þ¯C

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አመራር ማሰልጠኛ ኢንስቲትዩት ለማቋቋም የወጣ አዋጅ ቁጥር 20/1989፣
2. ከዚህ አዋጅ ጋር የሚቃረን አዋጅ፣ ደንብ፣ መመሪያ ወይም የልምድ አሰራር በዚህ አዋጅ ለተሸፈኑ ጉዳዮች ተፈፃሚነት አይኖረውም።

18. dNBÂ mm¶Ã y¥WÈT SLÈN

1. ለዚህ አዋጅ ማስፈፀሚያ የሚሆን ደንብ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሰራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ሊወጣለት ይችላል፣
2. ኢንስቲትዩቱ ለዚህ አዋጅ ቀጥሎ ለሚወጣው ደንብ ማስፈፀሚያ የሚሆን መመሪያ ማውጣት ይችላል።

19. ¨ê° y¸{ÂbT gþz

ይህ አዋጅ ከ ህዳር 3/2002 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕረዚዳንት

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ
የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17 ዓመት ቑ.16
መቐለ 173/2002 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ. 16 መቐለ
173/2002 ዓ/ም

ቁፅሪ ኣዋጅ 173/2002

ኣመሓዳድራ መንግስታዊ ፋይናንስ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ

ኣዋጅ ምምሕዳር ፋይናንስ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣብ ስራሕ ኣብ ዝፀንሓሎም ዓመታት ዘጋጠምዎ ናይ ኣፈፃፅማ ፀገማት ብምፍታሕ ምድላው በጀት፣ ምእካብ ገንዘብ፣ ክፍሊት፣ ኣተሓሕዛ ሒሳብን ውሽጢ ቁፅፅርን መንግስቲ ብቕዓት ዘሎዎ፣ስሉጥን ውፅኢታዊን ንምግባር፣

ስርዓት ምምሕዳር ፋይናንስ ብዝበለፀ ውፅኢታዊ ንክኸውን ብመደብ ሲቪል ሰርቪስ ምምሕያሽን ብመሰረታዊ ለውጢ ከይዲ ስራሕ ዝተኻየዱ ፅንዓታት ውፅኢት ዝኾኑ ሓደሽቲ ኣሰራርሓታት ኣብ ስራሕ ንምውዓል ኣድላዪ ብምዃኑ፣

ስርዓት ምምሕዳር ፋይናንስ ግልፅነትን ተሓታትነትን ክህልዎ እቲ ዝፀንሐ ኣዋጅ ምስቲ ሐዚ ዝኒህ ምዕባለ ሓቢሩ ክኸይድ ስለዘይከኣለ ኣብዚ ኣዋጅ ለውጢ ምግባር ኣድላዪ ብምዃኑ፣

ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49 ንኡስ ዓንቀፅ 3/ሀ/ ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ፡፡

አዋጅ ቁጥር 173/2002

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የመንግስት ፋይናንስ አስተዳደር ለመወሰን ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግሥት የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ሥራ ላይ በቆየባቸው ዓመታት ያጋጠሙት የአፈፃፀም ችግሮችን በመፍታት የመንግስት በጀት አዘገጃጀት፣ ገንዘብ አሰባሰብ፣ የክፍያ፣ የሂሳብ አያያዝ እና የውስጥ ቁጥጥር ብቃት ያለው፣ ቀልጣፋ እና ውጤታማ እንዲሆን ለማድረግ፣

የፋይናንስ አስተዳደር ሥርዓት ይበልጥ ውጤታማ እንዲሆን ለማድረግ በሲቪል ሰርቪስ ማሻሻያ ፕሮግራምና በተካሄደው የመሰረታዊ ለውጥ የስራ ሂደት ጥናት ውጤት የሆኑትን አዳዲስ አሰራሮች ሥራ ላይ ማዋል አስፈላጊ በመሆኑ፣

የፋይናንስ አስተዳደር ግልፅነትና ተጠያቂነት እንዲኖረው የነበረው አዋጅ አሁን ካለው እድገት አብሮ ሊሄድ ስላልቻለ በአዋጁ ለውጥ ማድረግ አስፈላጊ በመሆኑ፣

ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልል ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49 ንኡስ አንቀፅ 3/ሀ/ መሰረት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሚከተለው አዋጅ አውጥተዋል፡፡

www.abyssinialaw.com

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ

1. ሓጺር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ኣመሓዳድራ መንግስታዊ ፋይናንስ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ተመሓይሹ ዝወፀ ቑፅሪ ኣዋጅ 173./2002" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል፡፡

2. ትርጉም

ኣብዚ ኣዋጅ፡-

1. "ብዓይነት ዝተረኸበ ሓገዝ" ማለት ብሄራዊ ክልልዊ መንግስቲ ትግራይ ጥረ ገንዘብ ዘይኮነ ብኣቕሓ ወይ ብግልጋሎት መልክዕ ኣብ ክልትኣዊ ወይ ናይ ቡዙሓት ወገናት ስምምዕነት ወይ ድማ ካብ ካልኦት ፍልፍላት ዝተቐበሎ ዝኾነ ሓገዝ እዩ፣
2. "ምዕዳቕ" ማለት ካብ ዝተጠቓለለ ፈንድ ንምኽፋል ዘኽእል ብቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ዝተዋሃበ ስልጣን እዩ፣
3. "ምፍቃድ" ማለት ብቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንዝፀደቐ በጀት ኣብ ስራሕ ክውዕል ብቢሮ ዝዋሃብ ፍቓድ እዩ፣
4. "ካፒታል ወፃኢ" ማለት ቋሚ ሃብቲ ንምፍራይ ወይ ንምምሕያሽ ወፃኢ ዝግበር ገንዘብ ኮይኑ ንስልጠና፣ ንግልጋሎት ምኽርን ንምርምርን ዝግበር ወፃኢ ዝሓወሰ እዩ፣
5. "ዝተጠቓለለ ፈንድ" ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ብዝኾነ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ስም ብቢሮ ወይ ብምምሕዳር ክልል ኣብ ዝተኸፈተ ባንኪ ሒሳብ ኣታዊ ዝተገበረ ገንዘብ መንግስቲ፣ መንግስታዊ ቤት ፅሕፈት ንክፍሊት ክውዕል ብጥረ ገንዘብ ዝሓዝዎ፣ ከምኡውን ብዓይነት ዝረኸብዎ ሓገዝ እዩ፣

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግሥት የመንግስት ፋይናንስ አስተዳደር ለመወሰን ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ ቁጥር 173/2002" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

በዚህ አዋጅ፣-

1. "በዓይነት የተገኘ እርዳታ"ማለት የብሄራዊ ክልላዊ መንግሥት ከገንዘብ ሌላ በዕቃ ወይም በአገልግሎት መልክ በሁለት ወይም በባለብዙ ወገኖች ስምምነት ወይም ከሌሎች ምንጮች የሚቀበለው ማናቸውም እርዳታ ነው፣
2. "ማፅደቅ" ማለት ከተጠቃለለው ፈንድ ላይ ለመክፈል የሚያስችል በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት የተሰጠ ሥልጣን ነው፣
3. "መፍቀድ" ማለት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት የፀደቀው በጀት ሥራ ላይ እንዲውል በቢሮው የሚሰጥ ፍቃድ ነው፣
4. "የካፒታል ወጪ" ማለት ቋሚ ሀብት ለማፍራት ወይም ለማሻሻል ወጪ የሚደረግ ገንዘብ ሲሆን ለሥልጠና፣ ለምክር አገልግሎት እና ለምርምር የሚደረገውን ወጪ ይጨምራል፣
5. "የተጠቃለለ ፈንድ" ማለት በዚህ አዋጅ መሠረት በማናቸውም የመንግሥት መስሪያቤት ስም በቢሮው ወይም በክልሉ መስተዳድር በተከፈተው የባንክ ሂሣብ ገቢ የተደረገ የመንግሥት ገንዘብ፣ የመንግሥት መስሪያቤት ለክፍያ እንዲውል በጥሬ ገንዘብ የያዙት፣ እንዲሁም በዓይነት ያገኙት እርዳታ ነው፣

www.abyssinialaw.com

6. “ግቡእ” ማለት ብውዕል፣ ወይ ብሕጊ ዝፍጠር ሓላፍነት እዩ፣
7. “ክፍሊት” ማለት ኣብ ዝተጠቓለለ ፈንድ ካብ ዝተቐመጠ ገንዘብ መንግስቲ ንዝተፈቐደሉ መንግስታዊ ቤት ፅዮ ወይ ንኻሊእ ኣካል ምትሕልላፍ እዩ፣
8. “ወፃኢ” ማለት ቤት ፅዮ መንግስቲ ብመሰረት ዝኣተዎ ውዕሊ ወይ ብዘለዎ ግቡእ ምኽፋል ካብ ዝተፈቐደሉ በጀት እቲ ገንዘብ ንምቕባል መሰል ንዘለዎ ሰብ ወይ ትካል ወፃኢ ገይርካ ምኽፋል እዩ፣
9. ”መንግስቲ” ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፣
10. ”በጀት ዓመት” ማለት ካብ 1 ሓምለ እስካብ 30 ሰነ ዘሎ ጊዜ እዩ፣
11. “ተወሳኺ ግዜ” ማለት ኣብ ዝሓለፈ በጀት ዓመት ዝተፈፀመ ምስ ካፒታል ፕሮጀክት ዝተታሓሓዘ ሕቶ ክፍሊት ካብ ዝሓለፈ ዓመት ካፒታል በጀት ዝኽፈለሉ ካብ 1 ሓምለ ጀሚሩ ዘለው 30 ማዓልትታት ጊዜ እዩ፣
12. “ተወሳኺ በጀት” ማለት ኣብቲ በጀት ዓመት ንመፈፀሚ ስራሕ መንግስቲ ዝተፈቐደ ኣታዊ በጀት እኹል እንድሕር ዘይኮይኑ ወይ ኣብቲ በጀት ዓመት ወፃኢ በጀት ዘይተፈቀደሉ ስራሕ መንግስቲ ብምግጣሙ ወይ ዝተፈቐደሉ ወፃኢ በጀት እኹል ብዘይምኳኑ ምኽንያት ዝፍቀድ በጀት እዩ፣
13. ”ቢሮ” ማለት ቢሮ ትልምን ፋይናንስን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፣
14. “መራሒ ስራሕ” ማለት ናይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ትልምን ፋይናንስን መራሒ ስራሕ'ዩ፣
15. ”ካልኦት ተኣከብቲ ሒሳባት” ማለት ካብ ግብርን ኣብ ርእሲ ግብሪ ዝተወሰኸ መቕፃዕቲ

6. ”ግዴታ” ማለት በውል፣ ወይም በሕግ የሚፈጠር ኃላፊነት ነው፣
7. "ክፍያ" ማለት በተጠቃለለው ፈንድ የተቀመጠ ውን የመንግሥት ገንዘብ ለተፈቀደለት የመንግሥት መሥሪያ ቤት ወይም ለሌላ አካል ማስተላለፍ ነው፣
8. ”ወጪ” ማለት የመንግስት መስሪያቤት በገባበት ውል ወይም ባለበት የክፍያ ግዴታ መሰረት ከተፈቀደው በጀት ገንዘቡን የመቀበል መብት ላለው ሰው ወይም ድርጅት ወጪ አድርጎ መክፈል ነው፣
9. "mNG|T" ¥lT የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ mNG|T nW፣
10. "የበጀት ዓመት" ማለት ከሐምሌ 1 እስከ ሰኔ 30 ቀን ያለው ጊዜ ነው፣
11. ”የችሮታ ጊዜ” ማለት ባለፈው የበጀት ዓመት ከተከናወነ የካፒታል ፕሮጀክት ጋር በተያያዘ የቀረበው የክፍያ ጥያቄ ካለፈው ዓመት የካፒታል በጀት ላይ የሚከፈልበት ከሐምሌ 1 ጀምሮ ያሉት የ30 ቀናት ጊዜ ነው፣
12. ”ተጨማሪ በጀት፡፡ ማለት በበጀት ዓመቱ ለመንግሥት ሥራዎች ማስፈፀሚያ የተፈቀደው የገቢ በጀት በቂ ሳይሆን ሲቀር ወይም በበጀት ዓመቱ ኖኣቃ በጀት ያልተፈቀደለት የመንግሥት ሥራ በማጋጠሙ ወይም የተፈቀደው የወጪ በጀት በቂ ባለመሆኑ ምክንያት የሚፈቀድ በጀት ነው፣
13. ”ቢሮ” ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የእቅድና ፋይናንስ ቢሮ ነው፣
14. "የስራ መሪ" ¥lT የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የእቅድና የፋይናንስ ቢሮ የስራ መሪ ነው፣
15. "ሌሎች የሚሰበሰቡ ሂሣቦች" ማለት ከግብር እና በግብር ላይ ከተጣለ መቀጫ ሳይጨምር

www.abyssinialaw.com

ከይሓወሰ ካሊእ ንብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝኽፈል ዝኾነ ገንዘብ እዩ፡፡

16. "ቤት ፅዮ መንግስቲ" ማለት ዝኾነ ብኽፋል ወይ ሙሉእ ብሙሉእ ብበጀት መንግስቲ ዝማሓደር ኣብ ዝኾነ ብርኪ ዝርከብ ቤት ፅዮ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፣

17. "ገንዘብ መንግስቲ" ማለት መራሒ ስራሕ ወይ ዝኾነ ይኹን በብብርኩ ዝርከብ ናይ ክልል መንግስቲ ባዓል መዚ ብሽም መንግስቲ ገንዘብ ንምቕባል ወይ ንምእካብ ሓላፍነት ዝተውሃበ ሰብ ዝተቐበሎ ወይ ዝኣከቦ ወይ ብተኣካቢ ዝሓዞ ዝኾነ ገንዘብ መንግስቲ ክልል እንትኾን ዝስዕቡ ይሓውስ፡-

ሀ. ፍሉይ ሒሳባት መንግስትን ካብኦም ዝርከብ ኣታዊን፣

ለ. ኣታዊታት ክልል መንግስቲ፣

ሐ. መንግስቲ ክልል ወይ ዝኾነ ቤት ፅዮ ክልል መንግስቲ ብዓል ክልተ ወይ በዓል ብዙሕ ወገን ስምምዕነት ወይ ካብ ካልኦት ፍልፍላት ብልቓሕ ወይ ብሓገዝ ዝረኽቦ ገንዘብ፣

መ. ብዓይነት ዝተረኽበ ሓገዝ፣

18. "ንብረት መንግስቲ" ማለት ካብ መሬትን ገንዘብን መንግስቲ ክልል ወፃኢ ኮይኑ ዋንነቱ ኣብ ትሕቲ ክልል መንግስቲ ዘሎ ዝኾነ ዓይነት ንብረት እዩ፣

19. "ምሕረት" ማለት ግብርን ቅፅዓትን ወይ ካልኦት ተኣካቢ ሒሳብ ምምሓር ወይ ነፃ ምግባር እዩ፣

20. "ዕዳ ምስራዝ" ማለት ተኣካቢ ሒሳብን ጉቡእን ክልል መንግስቲ ወይ ካሊእ ሕቶ ይግበኣኒ ካብ መዝገብ ሒሳብ ምስራዝ እዩ፣

ሌላ ለትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግሥት ሊከፈል የሚገባ ማናቸውም ገንዘብ ነው፣

16. "የመንግሥት መሥሪያ ቤትኝ ማለት ማንኛውም በከፊል ወይም ሙሉ በሙሉ በመንግሥት በጀት የሚተዳደR በማንኛውም ደረጃ የሚገኝ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግሥት መሥሪያ ቤት ነው፣

17. ኝየመንግሥት ገንዘብኝ ማለት የስራ መሪ wYM በማንኛውም የክልል ደረጃ የሚገኝ ባለሥልጣን በመንግሥት ስም ገንዘብ ለመቀበል ወይም ለመሰብሰብ ሥልጣን የተሰጠው ሰው የተቀበለው ወይም የሰበሰበው ወይም በተሰብሳቢነት የያዘው ማናቸውም የክልሉ መንግሥት ገንዘብ ሲሆን የሚከተሉትን ይጨምራል፣

ሀ. የክልሉ መንግስት ልዩ ሂሳቦች እና ከእነዚሁ የሚገኝ ገቢ፣

ለ. የክልሉ መንግስት ገቢዎች፣

ሐ. የክልሉ መንግሥት ወይም ማናቸውም የክልሉ መንግስት መስሪያቤት በባለ ሁለት ወይም በባለብዙ ወገን ስምምነት ወይም kl@IÖC ምንጮች በብድር ወይም በእርዳታ የሚያገኘው ገንዘብ፣

መ. በአይነት የተገኘ እርዳታ፣

18. ኝየመንግሥት ንብረትኝ ማለት ከክልሉ መንግሥት ገንዘብ እና መሬት በስተቀር በክልሉ መንግሥት ባለቤትነት ሥር የሆነ ማናቸውም አይነት ንብረት ነው፣

19. "ምህረት" ማለት ግብርና መቀጮ ወይም ሌላ ተሰብሳቢ ሂሳብ መማር ወይም ነፃ ማድረግ ነው፣

20. "ዕዳ መሠረዝኝ ማለት የክልሉን መንግሥት ተሰብሳቢ ሂሳብና ግዴታ ወይም ሌላ የይገባኛል ጥያቄ ከሂሣብ መዝገብ መሠረዝ ነው፣

21. ኝየጥሬት ፈንድኝ ማለት በረጅም ጊዜ

21. "ጥሪት ፈንድ" ማለት ኣብ ነዊሕ ጊዜ ንኽምለስ ዝተወሰደ ልቓሕ ንምኽፋል ወይ ቀዋሚ ንብረት ንምትካእ ወይ ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልል ብዘውፅኦ ደንቢ ንዝውስን ካሊእ ዝኾነ ዕላማ ዝውዕል ገንዘብ እዩ፣

22. "ዝውውር በጀት" ማለት ካብ ሓደ ቤት ፅዮ ኣርእስቲ ወይ ንኡስ ኣርእስቲ ወይ ሒሳብ መደብ ወይ ካብ ሓደ ፕሮጀክት ናብ ካሊእ ዝግበር ዝተፈቐደ ዝውውር በጀት እዩ፣

23. "ፍሉይ ዕላማ" ማለት ብመሰረት ብሕጊ ዝተውሃበ ስልጣን ተፈሊዩ ብዝተሓዝ ገንዘብ መንግስቲ ዝፍፀም ተግባር መንግስቲ ክልል እዩ፡፡

24. "ውሽጢ ኦዲት" ማለት ንመንግስታዊ ቤት ፅዮ ተወሳኺ እሴት ብዝፈጥርን ስራሕ ምንቅስቓስ ቤት ፅዮ መንግስቲ ንምምሕያሽ ብዘኽእልን መልክዕ ዝቐረፅ ነፃን ገለልተኛን ዝኾነ ተግባር ምርግጋፅን ምሃብ ግልጋሎት ምኽርን እንትኾን፣ ተቓላዓይነት ዝረኣየሎም ምንቅስ ቓሳት ብዝግባእ ንምምራሕ፣ ንምቁፅፃርን ንምምሕዳርን ዝተዘርገሐ ከይዲ ስራሕ ውፅኢታዊነት ንምግምጋም ብዘኽእል ስልትን ዲስፐሊንን እናተመርሐ ዕላማ ቤት ፅዮ ኣብ ሽቶ ንምብፃሕ ዝሕግዝ እዩ፣

25. "ውሽጢ ቁፅፅር" ማለት ኣብ ቤት ፅዮ መንግስቲ ዝካየድ ኩለመዳያዊ ምንቅስቓስ ዘሎ ከይዲ ዝድህስስ እንትኾን ብኣመራርሓ ስራሕን ስራሕተኛን ቤት ፅዮ መንግስቲ ተፈፃሚ ዝኸውን ተቓላዓይነት ንምቁፅፃር ከምኡውን ሚዛናዊ ዝኾነ መረጋገፂ ንምሃብ ብዘኽእል መልክዕ ዝተቐረፀን ልኡኽ መንግስታዊ ቤት ፅዮ ኣብ መወዳእታ ሽትኡ ከብፅሕ ዘኽእል ስርዓት እዩ፣

እንዲመለስ የተወሰደ ብድር ለመክፈል ወይም ቋሚ ንብረት ለመተካት ወይም የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚያወጣው ደንብ ለሚወስነው ሌላ ማናቸውም ዓላማ የሚውል ገንዘብ ነው፣

22. "የበጀት ዝውውር" ማለት ከአንድ ስይፀዴ ጭሕዎ አርዕስት ወይም ንዑስ አርዕስት ወይም የሂሣብ መደብ ወይም ችዓቃፃ ፕሮጀክት ወደሌላ የሚደረግ የተፈቀደ የበጀት ዝውውር ነው፣

23. "የተለየ ዓላማ" ማለት በሕግ በተሰጠ ሥልጣን መሠረት ተለይቶ በሚያዝ የመንግሥት ገንዘብ የሚከናወን የክልሉ መንግሥት ተግባር ነው፣

24. «የውስ_ ኦዲት» ማለት ለመንግሥት መሥሪያ ቤት ተጨማሪ እሴት በሚፈጥር እና የመንግሥት መሥሪያ ቤቱን የሥራ እንቅስቃሴ ማሻሻል በሚያስችል አኳኋን የሚቀረፅ ነፃ እና ገለልተኛ የሆነ ማረጋገጫ እና የምክር አገልግሎት የመስጠ ት ተግባር ሲሆን፣ ዕቻልኀጸሦ የሚታይባቸውን እንቅስቃሴዎች በሚገባ ለመምራት፣ ለመቆጣጠር እና ለማስተዳደር የተዘረጋውን የሥራ ሂደት ውጤታማነት ለመገምገም በሚያስችል ስልት እና ዲሲፕሊን እየተመራ የመሥሪያ ቤቱ ዓላማ ግብ እንዲያደርስ የሚያግዝ ነው፣

25. «የውስጥ ቁጥጥር» ማለT በመንግስት መስርያቤት የሚካሄድ ሁለገብ እንቅስቃሴ ያለው ሂደት የሚዳስስ ሲሆን bመንግሥት መሥሪያ ቤት የሥራ አመራር እና ሠራተኛ ተፈፃሚ የሚሆን፣ ዕቻልኀጸሦቃ ለመቆጣጠር እንዲሁም ሚዛናዊ የሆነ ማረጋገጫ ለመስጠት በሚያስችል አኳኋን የተቀረፀ እና የመንግሥት መሥሪያ ቤቱን ተልዕኮ kGB ለማድረስ የሚያስችል ሥርዓት ነው፣

26. ችጭጀሦ ጭልያ ኛዕጫጸሙ ኣቋ ትክሦ

www.abyssinialaw.com

26. "ልዕሊ በጀት ዝተገበረ ወፃኢ" ማለት ካብ ዝፀደቐን ካብ ዝተፈቐደን በጀት ወይ ብበጀት ዝውውር ካብ ዝተመደበ መጠን ገንዘብ ንላዕሊ ወፃኢ ምግባር እዩ፣
27. "ዝተጠቓለለ ሒሳብ" ማለት ናይ መንግስቲ ገንዘብ ኣታዊን ወፃኢን ዝገበረሉ ሒሳብ መንግስቲ እዩ፣
28. "ዕዳ መንግስቲ" ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ መንግስቲ ክልል ካብ ውሽጢ ዓዲ ዝወሰዶ ቀጥታ ልቓሕ እዩ፣
29. "ብቀጥታ ምልቃሕ" ማለት ብሰነድ ውሕስና ዘይኮነስ ምስ መለቀሓይ ብዝግበር ስምምዕነት ልቓሕ ገንዘብ ብልቓሕ ምውሳድ እዩ፣
30. "ላዕለዋይ ሓላፊ" ማለት መራሒ ስራሕ ካልኦት ቢሮታት፣ ኤጀንሲታት፣ ቤት ፅሕፈታት ወይ ኣብ ክልል መንግስቲ ኣብ ዝኾነ ብርኪ ኣብ ዝርከብ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ብላዕለዋይነት ንክመርሕ ዝተሾመ ወይ ዝተመደበ ሰብ እዩ፡፡
31. "ሰብ" ማለት ናይ ተፈጥሮ ሰብ ወይ ብሕጊ መሰል ሰብነት ዝተውሃቦ ኣካል እዩ፣

3. ወሰን ተፈፃሚነት

እዚ ኣዋጅ ኣብ ቤት ዕዮ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተፈፃሚ ይኸውን፡፡

4. ኣገላልፃ ፆታ

ኣብዚ ኣዋጅ ብወዲ ተባዕታይ ዝተገለፀ ንፆታ ኣንስተይቲ እውን ይሓውስ'ዩ፡፡

ኙዶጫከኣኽ □ኗ ኙዕፌከጫኣኽ ጭጅሦ ኣያጋ ጭጭጇሦ »ኣኽኣኽኃ ኙዕስጫጭኣኽ ኛሙቃዛወ ሎቃ ጭልያ ኣቃ ትፃጸቾ ጰኣኽ፣
27. -ኛሎነክክ ሀሽእወ ትክሦ ኛስቃቾይሦ ሙቃዛወ ሙጭጨኗ ኣቃ ኛትሽጫጸቾጭሦ ኛስቃቾይሦ ሀሽእወ ጰኣኽ፣
28. «የመንግሥት ዕዳ» ማለት የክልሉ መንግሥት በዚህ አዋጅ መሠረት ከአገር ውስጥ የሚወስደው የቀጥታ ብድር ነው፣
29. በቀጥታ መበደር» ማለት በዋስትና ሰነድ ሳይሆን ከአበዳሪው ጋር በሚደረግ የብድር ስምምነት ገንዘብ በብድር መውሰድ ነው፣
30. "የበላይ ኃላፊ" ማለት የሌሎች ቢሮዎች ኤጀንሲ፣ የፅሕፈት ቤቶች የስራ መሪ ወይም በክልሉ መንግስት በማንኛውም የመንግስት እርከን የሚገኝ የመንግስት መስሪያቤት በበላይነት እንዲመራ የተሾመ ወይ የተመደበ ሰው ነው፡፡
31. "ሰው" ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፣

3. የተፈፃሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት መስሪያቤት ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

4. የፆታ አገላለፃ

በዚህ አዋጅ ውስጥ ጭኣቃፃ በ□ ኛ}ገለፀው ኛcው ሦቃጋ በ□ ዴኙሦ□ም'

ክፍል ሁለት

ክፍሊ ክልተ

ስልጣንን ሓላፍነትን

5. ስልጣንን ሓላፍነትን እቲ ቢሮ

1. ፋይናንስ ክልል መንግስቲ ብኣግባቡ ኣብ ስራሕ ዝዋዓለ ምዃኑ የረጋግፅ፣ ይከታተል፣ ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ምንቅስቓስ ፋይናንስ መንግስታዊ ቤት ፅዮ ኦዲት ክኸውን ይገብር፣
2. ሃብቲ መንግስቲ ብትኽክል ኣብ ስራሕ ንምውዓል ዘኽእል ትልሚ የዳሉ፣ ድልድል ሃፍትን ስርዓት ኣመዳድባ በጀትን ኣብ ስራሕ የውዕል፣ ክውዕል ይገብር፣
3. ዓመታዊ በጀት ክልል መንግስቲ የዳሉ፣ ብመሰረት ዝፀደቐ በጀት ክፍሊት ይፍፅም፣
4. ኣብ ቤት ፅዮ መንግስቲ ዝፍፀም ስራሕ ውሽጢ ኦዲት ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣ ኣብ ኣሰራርሓ ውሽጢ ኦዲት ተፈፃምነት ዝህልዎ ግቡእ ዝኾነ ብርኪ ስራሕን መምርሒ ስነ-ምግባርን ከምኡ'ውን ስርዓት ውሽጢ ቁፅፅር ብርኪ የውፅእ፣ ዓቕሚ ውሽጢ ኦዲት ይሃንፅ፣
5. ኣፈፃፅማ ፀብፃብ ውሽጢ ኦዲት ይከታተል፣ ርካብ ምርመራ ውሽጢ ኦዲት ዘርኢ ዓመታዊ ፀብፃብ ንቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልል የቕርብ፣ ብፈፃሚ ስራሕ ክልል ንዝውሃብ ውሳነ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል፣
6. ኣፈፃፅማ በጀት ይከታተል፣ ይግምግም፣ በቢ ሽድሽተ ወርሑ ፀብፃብ ኣፈፃፅማ በጀት መንግስቲ እናዳለወ ናብ ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልል የቕርብ፣
7. ሕብረተሰብ ብዛዕባ ምምሕዳርን ኣፈፃፅማን በጀት መንግስቲ ግንዛበ ክረክብ ይገብር፣
8. ምምሕዳር ጥረ ገንዘብ መንግስቲ ውፅኢታዊን ቆጣባይን ንክኾን ዝተዘርገሐ ስርዓት ብኣግባቡ ምትግባሩ ይከታተል፣

ስልጣንና ኃላፊነት

5. የቢሮው ስልጣንና ኃላፊነት

1. የክልሉ መንግስት ፋይናንስ በአግባቡ ስራ ላይ መዋሉን ያረጋግጣል፣ ይከታተላል፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ የመንግስት መስሪያቤት የፋይናንስ እንቅስቃሴ ኦዲት እንዲሆን ያደርጋል፣
2. የመንግስት ሀብት በትክክል ስራ ላይ ለማዋል የሚያስችል እቅድ ያዘጋጃል፣ የሀብት ድልድል እና የበጀት አመዳደብ ስርዓት ስራ ላይ ያውላል፣ እንዲውል ያደርጋል፣
3. የክልሉ መንግስት ዓመታዊ በጀት ያዘጋጃል፣ በፀደቀው በጀት መሰረት ክፍያ ይፈፅማል፣
4. በመንግስት መስሪያቤት የሚከናወን የውስጥ ኦዲት ስራ በበላይነት ይመራል፣ ለውስጥ ኦዲት አሰራር ተፈፃሚነት የሚኖረው ተገቢ የሆነ የስራ ደረጃና የስነ ምግባር መመሪያ እንዲሁም የውስጥ ቁጥጥር ስርዓት ደረጃ ያወጣል፣ የኦዲት የውስጥ አቅም ይገነባል፣
5. የውስጥ ኦዲት ሪፖርት አፈፃፀም ይከታተላል፣ የውስጥ ኦዲት የምርመራ ግኝት የሚያሳይ ዓመታዊ ሪፖርት ለክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ያቀርባል፣ በክልሉ ስራ አስፈፃሚ የሚሰጥ ውሳኔ አፈፃፀም ይከታተላል፣
6. የበጀት አፈፃፀምን ይከታተላል፣ ይገመግማል፣ በየስድስት ወሩ የመንግስት በጀት አፈፃፀም ሪፖርት እያዘጋጀ ለክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ያቀርባል፣
7. ህብረተሰቡ ስለመንግስት በጀት አስተዳደርና አፈፃፀም ግንዛቤ እንዲያገኝ ያደርጋል፣
8. የመንግስት ጥሬ ገንዘብ አስተዳደር ውጤታማ እና ቆጣቢ እንዲሆን የተዘረጋውን ስርዓት በአግባቡ በተግባር ላይ መዋሉ ይከታተላል፣
9. የመንግሥትን ሂሳብ ይይዛል፣ የመንግሥትን

www.abyssinialaw.com

9. ሒሳብ መንግስቲ ይሕዝ፣ ኣፈፃፅማ ፋይናንስ መንግስትን ትሕዝቶ ገንዘብን ዘርኢ ሓፈሻዊ መግለፂ በቢ ዓመቱን ተደላይ ኣብ ዝኾነ ጊዜን ንቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልል የቕርብ፣

10. ኣብምምሕዳር መንግስታዊ ፋይናንስ ኣመልኪቱ ዓቕሚ ቤት ፅዮ መንግስቲ ናይ ምዕባይ ተግባር ይፍፅም፣

11. ስልጣኑ ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ኣብ ቢሮ ንዝርከቡ ሓለፍቲ ወይ ኣብ ካልኦት መንግስታዊ ቤት ፅዮ ንዝርከቡ ላዕለዎት ሓለፍቲ ብውክልና ክህብ ይኽእል፡፡

6. ስልጣንን ሓላፍነትን ላዕለዋይ ሓላፊ

1. ላዕለዋይ ሓለፊ ኣብ ትሕቲ ሓላፍነቱ ዝርከብ ሃፍቲ መንግስቲ ንግቡእን ኣግባብ ብዘለዎ ኣካል ንዝፀደቐ ዕላማ ጥራሕ ምውዓሉ ክምኡውን ኣጠቓቕምኡ ቆጣባይ፣ ብቕዓትን ውፂኢታውነትን ብዝለዓለ ብርኪ ምፍፃሙ የረጋግፅ፣

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተገለፀ ዝተሓለወ ኮይኑ ሓላፍነት ላዕለዋይ ሓለፊ ዝስዕቡ ይሓውስ

ሀ. ኣብ ቤት ዕይኡ ግልፅነትን ተሓታትነትን ዘስፍን ስርዓት ምምሕዳር ፋይናንስ ይዝርግሕ፣ዝተዘርግሐ ስርዓት ኣስራርሓ ብትኽክል ኣብ ስራሕ ምውዓሉ የረጋግፅ፣

ለ. ኣብቲ ቤት ፅዮ ዝተጣየሸ ስርዓት ውሽጢ ኦዲት ግቡእን ቡቑዕ ዝሰልጠነ ሓይሊ ሰብ ዘሎዎ ምኻኑ፣ ውሽጢ ኦዲት ነፃ፣ ውፅኢታዊ፣ ስሉጥን ቆጣባይን ብዝኾነ ኣገባብ ምፍፃሙ የረጋግፅ፣

ሐ. ኣብቲ ቤት ፅዮ ዝተዘርገሐ ስርዓት ውሽጢ ቁፅፅር ነብሲ ወከፍ ስራሕተኛ ሓላፍነቱ ፈልዩ ንምፍፃም ዘኽእል ኣድላይ ክፍፍል ስራሕ ዝተገበረ ምኻኑ፣ ግቡእ ስልጠናን

የፋይናንስ ክንውንና የገንዘብ ይዞታ የሚያሳይ ጠቅላላ መግለÅ by›mt$Â አስፈላጊ በሆነ ጊዜ ለክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ያቀርባል፣

10. በመንግስት ፋይናንስ አስተዳደር ረገድ የመንግስት መስሪያ ቤትን አቅም የመገንባት ተግባር ያከናውናል፣

11. ስልጣኑ በሙሉ ወይም በከፊል በቢሮው ለሚገኙ ሃላፊዎች ወይም በሌሎች የመንግስት መስራቤቶች ለሚገኙ የበላይ ሃላፊዎች በውክልና ሊሰጥ ይችላል፡፡

6. የበላይ ኃላፊ ስልጣንና ሃላፊነት

1. የበላይ ኃላፊ በኃላፊነቱ ሥር የሚገኘው የመንግሥት ሀብት ለተገቢ እና አግባብ ባለው የመንግሥት አካል ለፀደቀ ዓላማ ብቻ መዋሉን እንዲሁም አጠቃቀሙ ቆጣቢ፣ ብቃት እና ውጤታማነትን በከፍተኛ ደረጃ መፈፀሙን ያረጋግጣል፣

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተገለፀው እንደተጠበቀ ሆኖ የበላይ ኃላፊ ኃላፊነት የሚከተሉትን ይጨምራል፡ጠ

ሀ. በመሥሪያቤቱ ቾምሶጸሦኋ ሎዴመጸሦቃ ኛትሽዴቸጦቃ የፋይናንስ አስተዳደር ስርዓት ይዘረጋል፣ የተዘረጋው የአሰራር ስርዓት በትክክል ስራ ላይ መዋሉ ያረጋግጣል፣

ለ. በመስሪያቤት የተቋቋመው የውስጥ ኦዲት ስርዓት ተገቢና በቂ የሰለጠነ የሰው ኃይል ያለው መሆኑ፣ የውስጥ ኦዲትን ነፃ፣ ውጤታማ፣ ፈጣንና ቆጣቢ በሆነ አገባብ ማከናወኑን ያረጋግጣል፣

ሐ. በመሥሪያ ቤቱ የተዘረጋው የውስጥ ቁጥጥር ሥርዓት እያንዳንዱ ሠራተኛ ኃላፊነቱን ለይቶ ለማከናወን የሚያስችል አስፈላጊ የሥራ ክፍፍል የተደረገ መሆኑ፣ ተገቢው ሥልጠና እና ችሎታ ያለው

www.abyssinialaw.com

ክእለትን ዘለዎ ስራሕተኛ ምምዳቡ የረጋግፅ፣

መ. ነዚ ኣዋጅ መፈፀሚ ዝወፅእ ደንብን መምርሕን ፋይናንስ ዝተማልአ ዝገብርን ፍሉይ ኩነታት፣ ቤት ዕዮኡ ዝምልከት ዝርዝር ኣፈፃፅማ ስራሕ ዘርኢ ውሽጣዊ ኣሰራርሓ የውፅእ፣

ረ. እዋናዊን ኣግባብ ዘለዎን ዘተኣማምን መረዳእታ ፋይናንስን ትንታነን ምድላውን ምዝርግሑን የረጋግፅ፡

ሰ. ፀብፃብ ሒሳብ ቤት ዕዮ ብመሰረት ብዝተቐመጠ ግዘ ሰሌዳ ናብ ቢሮ ዝተልኣኸ ምኻኑ የረጋግፅ፣

ሸ. በቢ ዓመቱ መወዳእታ ናይቲ ቤት ዕዮ ሒሳብ ዓፅዩ ኦዲት ክግበር ንዋና ኦዲተር ክልል የፍልጥ፣

ቀ. ሰራሕተኛ እቲ ቤት ዕዮ ኣዋጅ ምምሕዳር ፋይናንስ መሰረት ብምግባር ዝወፅእ ደንብን መምርሕን ከምኡ'ውን ዝተዘርገሐ ስርዓት ኣሰራርሓ ብምኽታል ስርሑን ውሽጢ ኦዲትን ግዚኡ ሓልዩ ምፍፃሙ የረጋግፅ፣

በ. ዓመታዊ በጀት ኣዳልዩ የቕርብ፣ ወይ ክቐርብ ይገብር፣

ተ. መደብ ስራሕ ቤት ዕዮኡ ብምግምጋም ድልየት ጥረ ገንዘብን ፍሰት ትልምን የቕርብ፣ ወይ ክቐርብ ይገብር፣

ቸ. ብመሰረት ፀብፃብ ውሽጥን ደገን ኦዲት ኣድላይ ስጉምቲ ይወስድ፡፡

7. ውሽጢ ኦዲት

1. ውሽጢ ኦዲት ተፀዋዕነቱ ንላዕለዋይ ሓላፊ ኮይኑ ዝስዕብ ስልጣንን ሓላፍነትን ይህሉ

ሠራተኛ መመደቡን ያረጋግጣል፣

መ. ለዚሁ አዋጅ ማስፈፀምያ የሚወጣ የፋይናንስ ደንብና መመሪያ የተሟላ የሚያደርግና መስሪያቤቱን በተለየ ሁኔታ የሚመለከት ዝርዝር የሥራ አፈፃፀም የሚያሳይ የውስጥ አሰራር ያወጣል፣

ረ. ወቅታዊ እና አግባብ ያለው አስተማማኝ የፋይናንስ መረጃና ትንታኔ መዘጋጀቱን እና መሰራጨቱን ያረጋግጣል፣

ሰ. የመስሪያቤቱ የሂሳብ ሪፖርት በተቀመጠው የጊዜ ሰሌዳ መሰረት ለቢሮው መላኩን ያረጋግጣል፣

ሸ. በየዓመቱ መጨረሻ የመስሪያ ቤቱን ሂሳብ ዘግቶ ኦዲት እንዲደረግ ለክልል ዋና ኦዲተር ያሳውቃል፣

ቀ. የመሥሪያ ቤቱ ሠራተኛ የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ መሠረት በማድረግ የሚወጣውን ደንብና መመሪያ እንዲሁም የተዘረጋውን የአሠራር ሥርዓት በመከተል ተግባሩና የውስጥ ኦዲት ጊዜውን ጠብቆ መፈፀሙን ያረጋግጣል፣

በ. ዓመታዊ በጀት አዘጋጅቶ ያቀርባል፣ ወይም እንዲቀርብ ያደርጋል፣

ተ. የመስሪያቤቱን የሥራ ፕሮግራም በመገምገም የጥሬ ገንዘብ ፍላጐት እና የዕቅድ ፍሰት ያቀርባል፣ ወይም እንዲቀርብ ያደርጋል፣

ቸ. በውስጥ እና በውጭ ኦዲት ሪፖርት መሰረት አስፈላጊውን እርምጃ ይወስዳል፡፡

7. የውስጥ ኦዲት

1. የውስጥ ኦዲት ተጠሪነቱ ለመስርያቤቱ የበላይ ሃላፊ ሆኖ የሚከተሉት ስልጣንና ኃላፊነት ይኑሩታል

ሀ. የሥራ እንቅስቃሴ ለመገምገም፣ የመሥሪያ ቤቱ ገንዘብና ንብረት በተገቢውመንገድ

www.abyssinialaw.com

ሀ. ምንቅስቓስ ስራሕ እቲ ቤት ዕዮ ንምግምጋም፣ ገንዘብን ንብረትን ቤት ዕዮ ብግቡእ መንገዲ ኣብ ጥቕሚ ምውዓሉ ንምርግጋፅ በብእዋኑ ኦዲት ይገብር፣ ፀብፃብ ኦዲት ንላዕለዋይ ሓላፊ ቤት ዕዮን ንቢሮን የቕርብ፣ ብርካብ ኦዲት መሰረት ስጉምቲ ዝተወሰደ ምኺኑ ይከታተል፣

ለ. ብፍሉይ ድልየት ቤት ዕዮ መንግስቲ ዘማልእ መደብ ኦዲት የዳሉ፣

ሐ. ኣብቲ ቤት ዕዮ መንግስቲ መምርሕን ስርዓትን ውሽጥን ደገን ኦዲት ክሳብ ክንደይ ተግባራዊ ከምዝተገበሩ ኣብ ዝተወሰነ ኣፈላላይ ግዘ ንምምዛን፣ ንላዕለዋይ ሓላፊን ንቢሮን ፀብፃብ ንምቕራብ ዘኽእል ስርዓት የዳሉ፣

መ. ስርዓት ኣሰራርሓን ውሽጢ ቁፅፅርን እቲ ቤት ዕዮ ኣመልኪቱ በብእዋኑ ንላዕለዋይ ሓላፊ ምኽሪ ይህብ፣

2. ሓላፊ ውሽጢ ኦዲትን ሰብ ሞያን ሓላፍነቶም ብምፍፃሞም ምኽንያት ዝበፅሖም ዝኾነ ፅዕንቶ ንምክልኻል መንግስቲ ሓለዋ ይገብር፣

8. ተሓታትነት

ላዕለዋይ ሓላፍን መራሒ ስራሕ ቢሮን ነዚ ኣዋጅ፣ ነዚ ኣዋጅ ሲዒቦም ዝወፁ ደንብን መምርሕን ኣብ ቤት ዕይኡ ሙሉእ ብሙሉእን ብኣገባብን ተግባራዊ ምኻኖም ንምርግጋፅ በቢ.ብርኩ ንቤት ምኽሪ ፈፀምቲ ስራሕ ክልል፣ ወረዳን ከተማን ተሓታትነት ኣለዎ፡፡

ጥቅም ላይ መዋሉን ለማረጋገጥ በየጊዜው ኦዲት ያደርጋል፣ የኦዲቱን ሪፖርት ለመሥሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ እና ለቢሮው ያቀርባል፣ በኦዲት G"t$ መሠረት እርምጃ መኣሰዱን ይከታተላል፣

ለ. በመንግስት መስሪያቤቱ ልዩ ፍላጎት የሚያሟላ የኦዲት ፕሮግራም ያዘጋጃል፣

ሐ. በመንግስት መስሪያቤት የውስጥና የውጭ ኦዲት መመሪያና ስርዓት ምን ያህል ተግባራዊ እንደተደረጉ በተወሰነ የጊዜ ልዩነት ለመመዘን፣ ለበላይ ኃላፊ እና ለቢሮው ሪፖርት ለማቅረብ የሚያስችል ስርዓት ያዘጋጃል፣

መ. የመስሪያቤቱ የአሰራር ስርዓት እና የውስጥ ቁጥጥር በሚመለከት በየጊዜው ለበላይ ኃላፊ ምክር ይሰጣል፣

2. የኣኽጽፌ ,ዱጨሦ ልያኂ ሽክስኽዴፓቮ ሃላፊነታቸው ጭስኣዮ ዩኣኽ ጋቕቃዴሦ ኛትሽጫኃጵሸዩኣኽቃ ትኂዩኣኽቃጋ ፅሶጁኗ ክስኝልኝም ስቃቾይሦ ፌጭነ ዴጫኃቻም፡፡

8. ተጠያቂነት

የበላይ ኃላፊ እና የቢሮው የስራ መሪ ይህን አዋጅ ተከትለው ለሚወጡ dNብ XÂ mm¶Ã በመስርያቤቱ ሙሉ በሙሉና bሚገባ ተግባራዊ መሆናቸውን ለማረጋገጥ በየደረጃው ለክልል፣ ለወረዳና ለከተማ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ተጠያቂነት አለበት፡፡

ክፍል ሶስት

የመንግስት ገንዘብ ስለመስብሰብና ገቢ

www.abyssinialaw.com

ክፍሊ ሰለስተ

ብዛዕባ ገንዘብ መንግስቲ ምእካብን ኣታዊ ምግባርን

9. ዝተጠቓለለ ፈንድ

1. ብፍሉይ ኩነታት ንክቕመጥ ብኣዋጅ ካብ ዝተፈቐደ ወፃኢ ካሊእ ገንዘብ መንግስቲ ኩሉ ኣታዊ ዝግበረሉ ሓደ ዝተጠቓለለ ፈንድ ይህሉ፣
2. እቲ ቢሮ ካብ ዝምልከቶ ቤት ዕዮ መንግስቲ ዝረኸቦ መረዳእታ መሰረት ብምግባር ብዓይነት ዝተውሃበ ሓገዝ ኣብ ዝተጠቓለለ ፈንድ ይምዝግብ፣
3. እቲ ቢሮ ዝተጠቓለለ ፈንድ ይሕዝ፣ የማሓድር፣
4. እቲ ቢሮ ብሽም ዝኾነ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ገንዘብ መንግስቲ ዝቕመጠሉ ባንኪ ሒሳብ ክኸፍትን ክዓፁን ይኽእል፣ እዚ ባንኪ ሒሳብ ኣካል ዝተጠቓለለ ፈንድ ይኸውን፡፡

10. ኣተኣኻኽባ ገንዘብ መንግስቲ

1. ብሕጊ እንተዘይተፈቒዱ ዝኾነ ገንዘብ መንግስቲ ምእካብ ኣይካኣልን፣
2. ዝኾነ ገንዘብ መንግስቲ ዝእከብ እቲ ቢሮ ብዘሕትሞ ወይ ንክሕትም ብዝፈቐዶ ቅብሊት ጥራሕ ይኸውን፣
3. ዝኾነ ገንዘብ መንግስቲ ንኽቕበል ወይ ንኽእከብ ስልጣን ዝተውሃቦ ሰብ ዝተቐበሎ ወይ ዝኣከቦ ገንዘብ መንግስቲ ብመሰረት ቢሮ ዘውፅኦ መምርሒ ናብ ዝተጠቓለለ ፈንድ ኣታዊ ይገብር፣ገንዘብ ዝተቐበለሉን ኣታዊ ዝገበረሉን ቅብሊት መዝገቡ ይሕዝ፡፡

ስለማድረግ

9. የተጠቃለለ ፈንድ

1. በተለየ ሁኔታ እንዲቀመጥ በአዋጅ ከተፈቀደ ውጭ ሌላ የመንግሥት ገንዘብ ሁሉ ገቢ የሚደረግበት አንድ የተጠቃለለ ፈንድ ይኖራል፣
2. ቢሮው ከሚመለከተው የመንግስት መስሪያቤት የሚያገኘውን መረጃ መሰረት በማድረግ በዓይነት የተገኘ እርዳታ በተጠቃለለ ፈንድ ይመዘግባል፣
3. ቢሮው የተጠቃለለውን ፈንድ ይይዛል፣ ያስተዳድራል፣
4. ቢሮው በማንኛውም የመንግሥት መሥሪያ ቤት ስም የመንግሥት ገንዘብ የሚቀመጥበት የባንክ ሂሣብ ሊከፍት እና ሊዘጋ ይችላል፣ ይህ የባንክ ሂሣብ የተጠቃለለው ፈንድ አካል ይሆናል፡፡

10. የመንግስት ገንዘብ አሰባሰብ

1. በሕግ ካልተፈቀደ በስተቀር ማናቸውንም የመንግሥት ገንዘብ መሰብሰብ አይቻልም፣
2. ማናቸውም የመንግሥት ገንዘብ የሚሰበሰበው ቢሮው በሚያሳትመው ወይም እንዲታተም በሚፈቅደው ደረሰኝ ብቻ ይሆናል፣
3. ማÂቸውንም የመንግሥት ገንዘብ እንዲቀበል ወይም እንዲሰበስብ ሥልጣን የተሰጠው ሰው ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ መሠረት የተቀበለውን ወይም የሰበሰበውን የመንግሥት ገንዘብ ወደተጠቃለለው ፈንድ ገቢ ያደርጋል፣ ገንዘብ የተቀበለበትን እና ገቢ ያደረገበትን ደረሰኝ መዝግቦ ይይዛል፡፡

11. የመንግስት ገንዘብ ማስቀመጥ

1. በተጠቃለለው ፈንድ በመመዝገቡ በዚሁ እንደተቀመጠ ከሚቆጠር በዓይነት ከተገኘ እርዳታ

www.abyssinialaw.com

11. ገንዘብ መንግስቲ ምቕማጥ

1. ኣብ ዝተጠቓለለ ፈንድ ብምምዝጋቡ ኣብኡ ከምዝተቐመጠ ዝቐፀር ብዓይነት ካብ ዝተረኸበ ሓገዝ ወፃኢ ዝኾነ ገንዘብ መንግስቲ ብስም ቢሮ ኣብ ዝተጠቓለለ ፈንድ ይቕመጥ፣

2. ንፍሉይ ዕላማ ኣብ ዝተጠቓለለ ፈንድ ዝተቐመጠ ገንዘብ ነቲ ዕላማ ንክውዕል ብመሰረት ኣዋጅ ዝፈቕዶ ወፃኢ ኮይኑ ይኽፈል፡፡

12. ወለድ

ብስም ቢሮ ወይ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ኣብ ብሄራዊ ባንኪ ኢትዮጵያ ወይ ኣብ ንግዲ ባንኪ ኢትዮጵያ ዝተኸፈቱ ሒሳባት ባንኪ ንዝርከብ ተቐማጢ ገንዘብ እቲ ባንኪ ወለድ ይኸፍል፣ ዓቐን እቲ ወለድ ቢሮን ባንክን ብዝገብርዎ ስምምዕነት ይውስን፡፡

ክፍሊ ኣርባዕተ

ምምሓር ዕዳ፣ ምስራዝን ዝተፈላለዩ ክፍሊታትን

13. ምምሓር ዕዳ

1. ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልል ብበቕዕ ምኽንያት ዝኾነ ካልኦት ተኣከብቲ ሒሳብን ከምኡ'ውን ካብኡ ዝተኸፈለ ወይ ዝኽፈል ወለድ ሓዊሱ ምሕረት ክገብር ወይ ስልጣን ምሕረት ምግባር ብሙሉእ ወይ ብኸፋል ንቢሮ ክህብ ይኽእል፣

2. ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልል ካብ ቢሮ ዝቐረበሉ ሪኢቶ ብቑዕ ምኽንያት ምህላው ምስኣመነሉ ካብ ዝኾነ ዓይነት ግብሪ፣ ኣብ ልዕሊኡ ዝኽፈል ወይ ዝተኸፈለ ወለድ ሓዊሱ ምሕረት ክህብ ይኽእል እዩ፣

በስተቀር ማናቸውም የመንግሥት ገንዘብ በቢሮው ስም በተጠቃለለው ፈንድ ይቀመጣል፣

2. ለተለየ ዓላማ በተጠቃለለው ፈንድ የተቀመጠ ገንዘብ ለዚሁ ዓላማ እንዲውል በሚፈቅደው አዋጅ መሠረት ወጪ ሆኖ ይከፈላል::

12. ወለድ

በቢሮ wይም በመንግሥት መሥሪያ ቤት ስም በኢትዮጵያ ብሔራዊ ባንክ ወይም በኢትዮጵያ ንግድ ባንክ በተከፈቱ የባንክ ሂሣቦች የሚገኝ ተቀማጭ ገንዘብ ላይ ሸቃኩ ወለድ ይከፍላል፣ የወለዱም መጠን ባንኩና ቢሮው በሚያደርጉት ስምምነት ይወሰናል::

ክፍል አራት

ዕዳ መማር፣ መሰረዝና ልዩ ልዩ ክፍያዎች

13. የዕዳ ምህረት

1. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በበቂ ምክንያት ማናቸውንም ሌሎች ተሰብሳቢ ሂሣቦችን እንዲሁም በዚሁ ላይ ከተከፈለ ወይም ከሚከፈል ወለድ ጨምሮ ምህረት ሊያደርግ ወይም ምህረት የማድረግ ሥልጣኑን በሙሉ ወይም በከፊል ለቢሮው ሊሰጥ ይችላል፣

2. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ቢሮው b¸ያqRBlT xStÃyT m\rT bqE MKNÃT mñ„N s!ÃMNbT k¥N"WM GBR' bz!h# §Y k¸kfL wYM የtkfl wlD ጨምሮ MHrT ሊያደርግ ይችላል፣

3. ቢሮው በክልሉ ስራ አስፈፃሚ በሚወጣው ደንብ መሰረት እስከተወሰነው የገንዘብ መጠን ድረስ የግብር ወይም ሌሎች ተሰብሳቢዎች ዕዳ

www.abyssinialaw.com

3. እቲ ቢሮ ብመሰረት ብስራሕ ፈፃሚ ክልል ዝወፅእ ደንቢ ክሳብ ዝተወሰነ መጠን ገንዘብ ግብሪ ወይ ካልኦት ተኣከብቲ ዕዳ ክምሕር ይኽእል፡፡

14. ምሕረት ዝግበረሎም ቅድመ ኩነት

1. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 13 እዚ ኣዋጅ ዝተደንገገ ዝወሃብ ምሕረት ብሙሉእ ወይ ብኽፋል፣ ብገደብ ወይ ብዘይገደብ ኮይኑ፣

ሀ. ግብሪ፣ ቅፅዓት ወይ ካልኦት ተኣከብቲ ሒሳብ ኣታዊ ንምግባር እቲ ጉዳይ ናብ ክሲ ምስተመርሐ፣ ክሲ ምስተጀመረ ወይ ቅድሚ ክሲ ምጅማሩ፣

ለ. ግብሪ፣ ቕፅዓት ወይ ካልኦት ተኣከብቲ ሒሳባት ብኣፈፃፅማ ፍርዲ ቅድሚ ምኽፋሉ ወይ ምስተኸፈለ፣

ሐ. ታክስ ወይ ካልኦት ተኣከብቲ ሒሳባት ዝምልከት ዝኾነ ጉዳይ ወይ ጉዳያት እንትህልውን ሓላፍነት ምኽፋል ዘስዕቡ ኩነታት ቅድሚ ምፍጣሮም ምሕረት ምሃብ ይከኣል፡፡

2. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ እዚ ምሕረት ዝወሃብ ኣብ ዝተኸፈለ ግብሪ እንተኾይኑ ከፋሊ ግብሪ ንክመሓር ዝተፈቐደ መጠን ገንዘብ ኣብ ቀፃላይ ዘመን ካብ ዝኸፍሎ ግብሪ ይከሓሓስ፡፡ ዝኸፍሎ ግብሪ እንድሕር ዘየለ ግና በጀት ተታሒዙ ክምለሰሉ ይግበር፡፡

15. ምቕራብ ፀብፃብ ምሕረት ዝተገበረሉ ዕዳ

ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ወይ ብኻሊእ ኣዋጅ ኣብ ሓደ በጀት ዓመት ምሕረት ዝተገበረሉ ዕዳ ኣብቲ በጀት ዓመት ኣብ ዝቐርብ መንግስታዊ ዝተጠቓለለ ሒሳብ ተጠቓሊሉ ክዕብፀብ ይግበር፡፡

ምህረት ሊያደርግ ይችላል፡፡

14. ምህረት የሚደረግባቸው ሁኔታዎች

1. በዚህ አዋጅ በአንቀጽ 13 በተደነገገው መሠረት የሚደረግ ምህረት በሙሉ ወይም በከፊል፣ በገደብ ወይም ያለገደብ ሆኖ፣

ሀ. ግብር፣ መቀጫ ወይም ሌሎች ተሰብሳቢ ሂሣቦችን ለማስገባት ጉዳዩ ለክስ ከተመራ፣ ክሱ ከተጀመረ ወይም ክሱ ከመጀመሩ በፊት፣

ለ. ግብር፣ መቀጫ ወይም ሌሎች ተሰብሳቢ ሂሣቦች በፍርድ አፈጻጸም ከመከፈላቸው በፊት ወይም ከተከፈሉ በኋላ፣

ሐ. ታክስ ወይም ሌሎች ተሰብሳቢ ሂሣቦች የሚመለከት ማናቸውም ጉዳይ ወይም ጉዳዮች ሲኖሩና የመክፈል ኃላፊነትን የሚያስከትሉ ሁኔታዎች ከመፍጠራቸው bðT ምህረት ሊሰጥ ይችላል::

2. bዚህ አንቀጽ መሠረት ምህረት የሚደረገው በተከፈለ ግብር ሲሆን፣ ምህረት የተደረገው ገንዘብ መጠን ግብር ከፋዩ ለወደፊት ከሚከፍለው ግብር ጋር ይካካሳል፡፡ የሚከፍለው ግብር ከሌለው ግን በጀት ተይዞለት እንዲመለስለት ይደረጋል፡፡

15. ምህረት የተደረገለትን ዕዳ ሪፖርት ስለማድረግ

በዚህ አዋጅ ወይም በሌላ አዋጅ መሠረት በአንድ የበጀት ዓመት ምህረት የተደረገለት ዕዳ በበጀት ዓመቱ በሚቀርበው የመንግሥት ሂሣብ ተጠቃሎ ሪፖርት ይደረጋል::

16. ዕዳን መሰረዝ

1. ለመንግሥት ገቢ መሆን ያለበት ማንኛውም

www.abyssinialaw.com

16. ምስራዝ ዕዳ

1. ንመንግስቲ ኣታዊ ክኾን ዝግብኦ ተኣካቢ ሒሳብ፣ ክትግበሩ ዝግበኦም ግቡኣት፣ ሕቶ ይግበኣኒ ወይ ዝጠፍአ ገንዘብ መንግስቲ ብኽፋል ወይ ብሙሉኡ ዝስረዘሉ ኩነታት ብዝምልከት ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልል ደንቢ የውፅእ፣ እቲ ደንቢ፡-

ሀ. ዝኾነ ዓይነት ተኣካቢ ሒሳብ፣ ግቡእ ወይ ሕቶ ይግባኣኒ ዝስረዘሉ መመዘኒታት፣

ለ. ዝኾነ ተኣካቢ ሒሳብ፣ ግቡእ፣ ወይ ሕቶ ክፍሊት ቅድሚ ምስራዙ ክማልኡ ዝግበኦም መረዳእታን ስነ-ስርዓት ኣፈፃፅማን፣

ሐ. ዝተሰረዙ ተኣከብቲ ሒሳባት፣ ግቡኣትን ሕቶታት ይግበኣኒን ብዝምልከት ክተሓዙ ዝግበኦም መረዳእታታትን መዛግብትን

መ. ገንዘብ መንግስቲ ኣብ ዝጠፍኣሉ ጊዜ ካብ መዝገብ ክስረዙ ንምግባር ክማልኡ ዝግበኦም ኩነታት፣

ረ. ብትንነት፣ ብምፍሳስ ወይ ብኻሊእ ተፈጥሮኣዊ ምኽኒያት ዝባኽኑ ኣቑሑት ዋጋ ካብ መዝገብ ዝስረዘሉ መመዘኒ ዘካተተ ይኸውን፣

2. ዝኾነ ተኣካቢ ሒሳብ፣ ግቡእ ወይ ሕቶ ይግበኣኒ እንትስረዝ ካብ ዝተፈቐደ በጀት ሳዕቤን ምቕናስ ዘስዕብ እንተኾይኑ እቲ ዕዳ ዝስረዝ ብኣዋጅ በጀት ብወፃኢ በጀት ዝተትሓዘ እንትኸውን ጥራሕ እዩ፣

3. ዝኾነ ተኣካቢ ሒሳብ፣ ግቡእ ወይ ካሊእ ሕቶ ይግበኣኒ ምስራዝ መንግስቲ ዕድኡ ንምምላስ ወይ ንምእካብ ዘለዎ መሰል ክግድቦ ኣይኽእልን፣

16. የሂሳብ ስረዛ

1. ለመንግሥት ገቢ መሆን የሚገባው ተሰብሳቢ ሂሳብ፣ መፈጸም ያለበት ግዴታ፣ የይገባኛል ጥያቄ ወይም የጠፋ የመንግሥት ገንዘብ በሙሉ ወይም በከፊል ስለሚሠረዝበት ሁኔታ yክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ደንብ ያወጣል፣ ደንቡ፡-

ሀ. ማንኛውም ተሰብሳቢ ሂሣብ፣ ግዴታ ወይም የይገባኛል ጥያቄ የሚሰረዝባቸውን መመዘኛዎች፣

ለ. ማንኛውም ተሰብሳቢ ሂሣብ፣ግዴታ ወይም የክፍያ ጥያቄ ከመሠረዙ በፊት መሟላት ያለባቸው ማስረጃዎችና የአፈፃፀም ስነ-ስርዓት፣

ሐ. የተሠረዙ ተሰብሳቢ ሂሣቦች፣ ግዴታዎችንና የይገባኛል ጥያቄዎችን በሚመለከት መያዝ የሚገባቸው መረጃዎችና መዝገቦች፣

መ. የመንግሥት ገንዘብ በሚጠፋበት ጊዜ ከመዝገብ እንዲሠረዝ ለማድረግ መሟላት ያለባቸውን ሁኔታዎች፣

ረ. በትነት' በመፍሰስ ኣያጋ ጭክሕል ዕፊፌቷዓኛ ጋቕቃዴሦ የሚባክን ዕቃ ዋጋ ከመዝገብ የሚሠረዝበትን መመዘኛ የሚያጠ ቃልል ይሆናል።

2. ማናቸውም ተሰብሳቢ ሂሣብ፣ ግዴታ ወይም የይገባኛል ጥያቄ ሲሰረዝ ከተፈቀደው በጀት የመቀነስ ውጤት የሚያስከትል በሚሆንበት ጊዜ ዕዳው ሊሠረዝ የሚችለው በበጀት አዋጅ በወጪ በጀት የተያዘ ሲሆን ብቻ ነው፣

3. ማንኛውም ተሰብሳቢ ሂሣብ፣ ግዴታ ወይም ሌላ የይገባኛል ጥያቄ መሠረዝ መንግሥት ዕዳውን ለማስመለስ ወይም ለመሰብሰብ ያለውን መብት አይገድብም፣

4. ማንኛውም በዚህ አዋጅ መሠረት በበጀት ዓመቱ የተሠረዘ ተሰብሳቢ ሂሣብ፣ ግዴታ ወይም ሌላ የይገባኛል ጥያቄ በበጀት ዓመቱ የመንግሥት

www.abyssinialaw.com

4. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ኣብ በጀት ዓመት ዝተሰረዘ ዝኾነ ተኣካቢ ሒሳብ፣ ግቡእ ወይ ካሊእ ሕቶ ይግበኣኒ ምስቲ ዓመታዊ ሒሳብ መንግስቲ ተጠቓሊሉ ክፅብፀብ ኣለዎ፡፡

17. ክፍሊታት ኣቕሓን ግልጋሎትን

1. መንግስታዊ ኣብያተ ዕዮ ንዘቕርብዎ ኣቕሓን ንዝህብዎ ግልጋሎትን ክፍሊት የኽፍሉ፡፡ ዓቐን ዘኽፍልዎ ዋጋን ካልኦትን ዝርዝሩ ብዝወፅእ ደንቢ ይውሰን፡፡
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 1 ዝተዘርዘሩ ጉዳያት ብዝምልከት ብካሊእ ሕጊ ብፍሉይ ስልጣን ዝተውሃበ እንተኾይኑ ኣብዚ ዓንቀፅ እዚ ዝተጠቐሰ ተፈፃሚ ኣይኾውንን፡፡

ክፍሊ ሓሙሽተ

በጀት

18. ዓመታዊ በጀት

ንሕድሕድ በጀት ዓመት ኣታውን ወፃእን ክልል መንግስቲ፣ ወፃእን ንወረዳታትን ከተማታትን ዝወሃብ ደገፍ በጀትን ከምኡ'ውን ኣሸፋፍና ወፃኢ ዘርኢ በጀት ብክልል ቤት ምኽሪ ይፀድቕ፡፡

19. ማክሮ ኢኮኖሚን ፊስካል ማዕቀፍን

1. እቲ ቢሮ ናይ መንግስቲ ማክሮ ኢኮኖሚን ፊስካል ማዕቀፍን ብምድላው ናብ ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልል የቕርብ፣ እዚ ማዕቀፍ እዚ ንተኸታታሊ ሰለስተ ዓመት ዝፀንሕ ኮይኑ፣

ሀ. በቢዓመቱ ክእከብ ዝኽእል ግምት እቶት ብቀንዲ ቀንዲ ፍልፍል እቶት ብምፍላይ፣

ለ. በቢዓመቱ ኣብ ነብሲ ወከፍ ቤት ዕዮ መንግስቲ ወፃኢ ክግበር ዝኽእል ግምት ገንዘብ ኣብ ስሩዕን ካፒታልን ወፃኢ

ሂሣብ ተጠቃሎ ሪፖርት መደረግ አለበት::

17. የእቃና የአገልግሎት ክፍያዎች

1. የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ለሚያቀርቡት ዕቃ እና ለሚሰጡት አገልግሎት ክፍያ ያስከፍላ፡፡ የሚያስከፍሉትን ዋጋ ልክ እና ሌሎች ጉዳዮች ዝርዝሩ በሚወጣው ደንብ ይወሰናል፣
2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተዘረዘሩትን ጉዳዮች በተመለከተ በሌላ ሕግ ልዩ ሥልጣን የተሰጠ ከሆነ በንዑስ አንቀጹ የተመለከተው ተፈጻሚ አይሆንም::

ክፍል አምስት

በጀት

18. አመታዊ በጀት

የእያንዳንዱን የበጀት አመት የክልሉ መንግስት ገቢ፣ ወጪና ለወረዳዎችና ከተሞች የሚሰጥ የበጀት ድጋፍ እንዲሁም የወጪውን አሸፋፈን የሚያሳይ በጀት በክልሉ ምክር ቤት ይፀድቃል፡፡

19. የማክሮ ኢኮኖሚና የፊስካል ማዕቀፍ

1. ቢሮው የመንግስትን የማክሮ ኢኮኖሚና የፊስካል ማዕቀፍ በማዘጋጀት በየዓመቱ ለክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክርቤት ያቀርባል፣ YH ¥:qF btk¬¬Y ለƒST ›m¬T የሚቆይ ሆኖ፣

ሀ. በየዓመቱ ሊሰበሰብ የሚችለውን ገቢ ግምት በዋና ዋና የገቢ ምንጮች በመለየት፣

ለ. በየዓመቱ በእያንዳንዱ የመንግሥት መሥሪያ ቤት ወጪ ሊደረግ የሚችለውን ገንዘብ ግምት በመደበኛ እና በካፒታል ወጪ በመለየት፣

ሐ. የመደበኛ እና የካፒታል ወጪዎችን

www.abyssinialaw.com

ብምፍላይ፣

ሐ. ስሩዕን ካፒታልን ወፃኢታት በጀት ብክፍላተ ኢኮኖሚ ብምፍላይ፣

መ. ንወረዳታትን ከተማታትን ዝወሃብ ደገፍ በጀት፣

ረ. ሓገዝ በጀት ንዝዋሃቦም ኣብያተ ዕዮን ትካላትን ዝወሃብ ደገፍ በጀት፣

ሰ. ኣሸፋፍና ወፃኢን፣

ሸ. ኣፈፃፅማ ማክሮ ኢኮኖሚ ቀረባ ግዘ ዘርኢ ክኸውን ኣለዎ፡፡

1. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብዝተደንገገ መሰረት ብቢሮ ተዳልዩ ዝቐርብ ማክሮ ኢኮኖሚን ፊስካል ማዕቀፍን ቀንዲ ቀንዲ ዝኾኑ ሓፈሻዊ ቁጠባዊ ትልሚ ወይ ትልሚ ማክሮ ኢኮኖሚ ዘካተተ ክኸውን ይግባእ፡፡

20. ስርዓት ምድላውን አቀራርባን ዓመታዊ በጀት ማክሮ ኢኮኖምን ፊስካል ማዕቀፍን

1. እቲ ቢሮ ስርዓት ኣደላልዋን ኣቀራርባን ማክሮ ኢኮኖሚ፣ ፊዚካል ማእቀፍን ዓመታዊ በጀትን ክልል ይቐርፅ፣

2. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝቕረፅ ስርዓት ኣደላልዋን ኣቀራርባን ዓመታዊ በጀት እንተነኣሰ እዞም ዝስዕቡ ክሕዝ ኣለዎ፡-

ሀ. ኣብ በጀት ዓመት ክእከብ ይኽእል እዩ ተባሂሉ ዝግመት ዝኾነ ገንዘብ መንግስቲ፣

ለ. ግምት ወፃኢ ስሩዕን ካፒታልን እቲ በጀት ዓመት መንግስቲ ክልል፣

ሐ. ኣሸፋፍና ወፃኢ እቲ በጀት ዓመት፡፡

በክፍላተ-ኢኮኖሚ በመለየት፣

መ. ለወረዳዎችና ከተሞች የሚሰጥ የበጀት ድጋፍ፣

ረ. የድጋፍ በጀት ለሚሰጣቸው ድርጅቶች እና መስሪያቤቶች የሚሰጥ የበጀት ድጋፍ፣

ሰ. የወጪዎችን አሸፋፈን፣

ሸ. የቅርብ ጊዜ የማክሮ ኢኮኖሚ አፈፃፀም የሚያሳይ መሆን አለበት፡፡

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 በተደነገገው መሠረት በቢሮው ተዘጋጅቶ የሚቀርበው ዋትቅቷ ዓሕዝደትሽኣ ዋፆጵኝም ትጁከጦ ዋና ዋና የሆኑ የማክሮ ኢኮኖሚ ዕቅዶችን ያካተተ መሆን አለበት፡፡

20. የማክሮ ኢኮኖሚና የፊስካል ማዕቀፍ የአመታዊ በጀት አዘገጃጀትና አቀራረብ ስርዓት

1. ቢሮው የማክሮጠኢኮኖሚ፣ የፊስካል ማዕቀፍ፣ የዓመታዊ በጀት አዘገጃጀትና አቀራረብ ሥርዓት ይቀርፃል፣

2. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 መሠረት የሚቀረፀው የዓመታዊ በጀት አዘገጃጀትና አቀራረብ ሥርዓት ቢያንስ የሚከተሉትን ሊይዝ ይገባል፡ጠ

ሀ. በበጀት ዓመቱ ሊሰበሰብ ይችላል ተብሎ የሚገመተውን ማናቸውም የክልሉ መንግስት ገንዘብ፣

ለ. የክልሉን መንግሥት የበጀት ዓመቱን የመደበኛ እና የካፒታል ወጪ ግምት፣

ሐ. የበጀት ዓመቱን የወጪ አሸፋፈን፣

21. የበጀት ጣሪያ

ቢሮው ለእያንዳንዱ የበጀት ጥያቄ መሠረት ሊሆን

21. ናሕሲ በጀት

እቲ ቢሮ ንሕድ ሕድ ሕቶ በጀት መሰረት ክኾን ዝኽእል ዝለዓለ ዓቐን ወፃኢ በጀት ይውሰን፡፡

22. በጀት ምፅዳቕን ምፍላጥን

1. እቲ ቢሮ፡-

ሀ. ንዝቕፅል በጀት ዓመት ዘድሊ በጀት ንቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልል የቕርብ፣

ለ. ኣብ ቤት ምኽሪ ክልል ንዝቐረበ ረቂቕ በጀት መብርሂ ይህብ፣

2. ዓመታዊ በጀት ክሳብ 30 ሰነ ብክልል ቤት ምኽሪ ምስፀደቐ ኩሎም መንግስታዊ ኣብያተ ፅዮ ክሳብ 7 ሓምለ ክፈልጥዎ ይግበር፣

3. ቅድሚ ረቂቕ በጀት ንቤት ምኽሪ ምቕራቡ እቲ ቢሮ ፀብፃብ ኣፈፃፅማ ስራሕ በጀት ሕሉፈ ዓመት ንቤት ምኽሪ የቕርብ፡፡

4. ብቤት ምኽሪ ክልል ዝፀደቐ በጀት ብነጋሪት ጋዜጣ ክልል ብቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተሓቲሙ ይወፅእ፡፡

23. ዝውውር በጀት

1. ካብ ስሩዕ ናብ ካፒታል በጀት ምዝዋር ይካኣል፣

2. ካብ ካፒታል ናብ ስሩዕ በጀት ምዝዋር ኣይካኣልን፡፡

የሚገባውን ከፍተኛውን የወጪ በጀት መጠን ይወስናልፅፅ

22. በጀትን ማፅደቅና ማሳወቅ

1. ቢሮው፡-

ሀ. ለተከታዩ የበጀት ዓመት የሚያስፈልገውን በጀት ለክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ያቀርባል፣

ለ. ለክልሉ ምክር ቤት ለቀረበው የበጀት ረቂቅ ማብራሪያ ይሰጣል፣

2. የአመቱ በጀት እስከ ሰኔ 30 በክልሉ ምክር ቤት ጸድቆ ሁሉም የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች እስከ ሓምሌ 7 እንዲያውቁት ይደረጋል፣

3. ረቂቅ በጀቱ ለምክር ቤቱ ከመቅረቡ በፊት ቢሮው ያለፈው የበጀት አመት የበጀይ አፈፃፀም ሪፖርት ለምክር ቤቱ ያቀርባል፡፡

4. በክልሉ ምክር ቤት የፀደቀው በጀት bክልሉ ነጋሪት ጋዜጣ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ታትሞ ይወጣል፡፡

23. የበጀት ዝውውር

1. ከመደበኛ በጀት ወደ ካፒታል በጀት ማዛወር ይቻላል፣

2. ከካፒታል በጀት ወደ መደበኛ በጀት ማዘዋወር አይቻልም፣

24. በመንግስት መስሪያቤት የሚደረግ የበጀት ዝውውር

1. ቢሮው፡-

ሀ. በመንግሥት መሥሪያ ቤት መደበኛ

www.abyssinialaw.com

24. ኣብ ቤት ፅዮ መንግስቲ ዝግበር ዝውውር በጀት

1. እቲ ቢሮ፡-

ሀ. ኣብ ቤት ፅዮ መንግስቲ ስሩዕ በጀት ዝምልከቱ ወፃኢ መደባት ዝውውር በጀት የካይድ፣

ለ. ኣብ ሓደ ቤት ፅዮ መንግስቲ ካብ ሓደ ካፒታል ፕሮጀክት ናብ ካሊእ ካፒታል ፕሮጀክት በጀት የዛውር፣

ሐ. ኣብ ሕሉፍ ዓመታት ንዝተፈቐደን ኣብቲ በጀት ዓመት በጀት ዘይተትሓዘሉን ካፒታል ፕሮጀክት ዝተረፉ ግቡኣት መፈፀሚ ዝውዕል በጀት ንኣፈፃሚ ቤት ፅዮ ካብ ዝተፈቐደ ካፒታል በጀት የዛውር፣

መ. ኣብ ትሕቲ ሓደ መንግስታዊ ቤት ፅዮ ዘለዋ ኣብያተ ፅዮ ኣብ ሓደ እንትወሃዳ ወይ እንትፈላለያ እቲ በጀት ካብቲ ሓደ ናብቲ ካልእ የዛውር

2. እቲ ቢሮ ኣብዚ ዓንቀፅ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተውሃቦ ስልጣን ንኣብያተ ፅዮ መንግስቲ ብውክልና ክህብ ይኽእል፡፡

25. ኣብ መንጎ ኣብያተ ፅዮ መንግስቲ ዝካየድ ዝውውር በጀት

1. ሓደ ቤት ፅዮ መንግስቲ ዝተፈቐደሉ ስሩዕ በጀት ዘይጥቀመሉ ምኳኑ እንትተረጋገፀ ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ነቲ በጀት ናብ ካሊእ ቤት ፅዮ መንግስቲ ከዛውር ይኽእል፣

2. ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብዝስዕቡ ምኽንያታት ንሓደ ቤት ፅዮ

በጀትን በሚመለከቱ የወጪ መደቦች የበጀት ዝውውር ያካሂዳል፣

ለ. በአንድ የመንግሥት መሥሪያ ቤት በጀትን ከአንድ ካፒታል ፕሮጀክት ወደ ሌላ የካፒታል ፕሮጀክት ያዛውራል፣

ሐ. ቀደም ባሉት ዓመታት ለተፈቀደ እና በበጀት ዓመቱ በጀት ላልተያዘለት የካፒታል ፕሮጀክት ቀሪ ግዴታዎች ማስፈፀሚያ የሚውል በጀት ለአስፈፃሚ መሥሪያ ቤቱ ከተፈቀደ የካፒታል በጀት ያዛውራል፣

መ. በአንድ የመንግሥት መስሪያቤት ሥር ያሉ መስሪያቤቶች ሲዋሀዱ ወይም ሲነጣጠሉ በጀቱን ከአንዱ ወደሌላው ያዛውራል፣

2. ቢሮው በዚህ አንቀጽ ንኡS አንቀጽ 1 የተሰ-ውን ሥልጣን በውክልና ለመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ሊሰጥ ይችላል።

25. በመንግስት መስሪያቤቶች መካከል የሚካሄድ የበጀት ዝውውር

1. አንድ የመንግሥት መሥሪያ ቤት የተፈቀደለትን የመደበኛ በጀት የማይጠቀምበት መሆኑ ሲረጋገጥ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳድር በጀቱን ወደሌላ የመንግሥት መሥሪያቤት ለማዘዋወር ይችላል፣

2. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳድር በሚከተሉት ምክንያቶች የአንድ የመንግሥት መሥሪያ ቤት የተፈቀደለት የካፒታል በጀት ወደሌላ የመንግሥት መሥሪያ ቤት እንዲዘዋወር ሊፈቅድ ይችላል፦

ሀ. በአንድ የመንግሥት መሥሪያ ቤት ያጋጠመን የካፒታል በጀት እጥረት

www.abyssinialaw.com

መንግስቲ፣ ዝተፈቐደሉ ካፒታል በጀት ናብ ካሊእ ቤት ፅዮ መንግስቲ ክዛወር ክፈቅድ ይኽእል'ዩ፣

ሀ. ኣብ ሓደ ቤት ፅዮ መንግስቲ ዘጋጠመ ሕፅረት ካፒታል በጀት ንምቅላል ኣብቲ በጀት ዓመት ንኻሊእ ቤት ፅዮ መንግስቲ ዝተፈቐደን ኣብ ጥቕሚ ዘይወዓለን ካፒታል በጀት ኣዛዊርካ ምጥቃም ኣድላይ እንትኾንን እዚ ተወሳኺ በጀት ዘድለየ ቅድም ኢሉ ንዝተፈቐደ ካፒታል ፕሮጀክት ምኳኑ እንትረጋገፅ፣

ለ. ኣብ ሕሉፍ ዓመታት ዝተፈቐደን ኣብቲ በጀት ዓመት በጀት ዘይተትሓዘሉን ፕሮጀክት ተረፍ ግቡኣት መፈፀሚ ዝውዕል ሕቶ በጀት ዝቐረበ እንተኾይኑ፡፡

26. ካብ መጠባበቒ በጀት ዝግበር ዝውውር

ኣብ ኣዋጅ በጀት ዓመት ዝተቐመጠ ዝኾነ እግድ ዝተሓለወ ኮይኑ ኣብቲ በጀት ዓመት ዘሎ ምንቅስቓስ ስራሕ ብጣዕሚ ህፁፅ ዝኾነ ኣብ እዋን በጀት ምድላው እቲ ዓመት ዘይተሓሰበ ተወሳኺ ገንዘብ እንትሕተት ወይ ኣብ ዝሓለፈ በጀት ዓመት ዝቐረበ ኣቕሓ ወይ ዝተውሃበ ግልጋሎት ዘይተኸፈለ ዕዳ ምህላው ምስተረጋገፀ ርእሰ ምምሕዳር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ትግራይ ኣብ መጠባበቒ ካብ ዝተትሓዘ በጀት ንተወሳኺ ዝተሓተተ ወፃኢ ዝኸውን በጀት ክዛውር ይኽእል፡፡

27. ተወሳኺ በጀት

ብመሰረት ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልል ዘቕርቦ ውሳነ ሓሳብ ቤት ምኽሪ ክልል ተወሳኺ በጀት ክፈቅድ ይኽእል፡፡

ለማቃለል በበጀት ዓመቱ ለሌላ የመንግሥት መሥሪያቤት የተፈቀደ እና ጥቅም ላይ ያልዋለ የካፒታል በጀት በማዘዋወር መጠቀም አስፈላጊ ሲሆንና ይህም ተጨማሪ በጀት ያስፈለገው ቀደም ሲል ለተፈቀደ የካፒታል ፕሮጀክት መሆኑ ሲረጋገጥ፣

ለ. ቀደም ባሉት ዓመታት ለተፈቀደ እና በበጀት ዓመቱ በጀት ላልተያዘለት ፕሮጀክት ቀሪ ግዴታዎች ማስፈፀሚያ የሚውል በጀት ጥያቄ የቀረበ እንደሆነ፡፡

26. ከመጠባበቂያ በጀት ስለሚደረግ የበጀት ዝውውር

በዓመቱ የበጀት አዋጅ የተቀመጠው ማናቸውም ገደብ እንደተጠበቀ ሆኖ በጀት ዓመቱ ያለው የሥራ እንቅስቃሴ በጣም አስቸኳይ የሆነና የዓመቱ በጀት በሚዘጋጅበት ጊዜ ያልታሰበ ተጨማሪ ገንዘብ ሲጠየቅ ወይም ባለፈው የበጀት ዓመት ለቀረበ ዕቃ ወይም ለተሰጠ አገልግሎት ያልተከፈለ ዕዳ መኖሩ ሲረጋገጥ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ርእሰ መስተዳድር ለመጠባበቂያ ከተያዘው በጀት ውስጥ በተጨማሪ ለተጠየቀው ወጪ የሚሆን በጀት ማዛወር ይችላል፡፡

27. ተጨማሪ በጀት

የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የሚያቀርበውን የውሳኔ ሐሣብ መሠረት የክልል ምክር ቤት ተጨማሪ በጀት ሊፈቅድ ይችላል፡፡

28. የበጀት መፅደቅ መዘግየት

የክልሉ ምክር ቤት ጭዓዱጨቸኸ ኛጭጄሦ ጎስሦ ስጄስፀዴ የዓመቱን በጀት ሳያፀድቀው ጭጨዛሙያ ምክር ቤቱ የዓመቱን በጀት እስኪያጸድቀው

www.abyssinialaw.com

28. ምዝንጋዕ ምፅዳቕ በጀት

ቤት ምኽሪ ክልል ኣብ መጀመሪያ ሓዱሽ በጀት ዓመት ዓመታዊ በጀት ከየፅደቐ እንተዘንጊዑ ቤት ምኽሪ ክሳብ ዘፅድቆ፡-

1. ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 32 ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተገለፀ ከምዘሎ ኮይኑ፣ ኣብ ዝሓለፈ ዓመት ዝፀደቐ ስሩዕ በጀት በቢ ወርሑ እናተረኣየ ተፈፃሚ ይኸውን፣
2. ቅድም ክብል ንዝተፈቐዱ ካፒታል ፕሮጀክትታት መፈፀሚ ዝውዕል ገንዘብ ብቢሮ እናተፈቐደ ኣብ ጥቕሚ ይውዕል፣
3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1ን 2ን ኣብ ጥቕሚ ዝዋዓለ ገንዘብ ብክልል ቤት ምኽሪ ካብ ዝፀድቕ ዓመታዊ በጀት ክቕንስ ይግበር፡፡

ክፍሊ ሽዱሽተ

29. ካብ ዝተጠቓለለ ፈንድ ክፍሊት ምፍፃም

1. ቤት ምኽሪ ክልል በጀት ከየፅደቐ ካብ ዝተጠቓለለ ፈንድ ክፍሊት ምፍፃም ኣይካኣልን፣
2. እቲ ቢሮ ከይፈቐደ ብቤት ምኽሪ ክልል ካብ ዝፀደቐ በጀት ክፍሊት ምፍፃም ወይ ግቡእ ክፍሊት ምእታው ኣይከኣልን፡፡

30. ወሰን ክፍሊት

ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ካብ ዓንቀፅ 23 ክሳብ 26 ካብ ዝተደንገገ ወፃእ ኣብ ውሽጢ ሓደ በጀት ዓመት ኣብቲ በጀት ኣዋጅ ንዝተጠቐሳ ኣብያተ ፅዮ መንግስቲ ክኸፈል ብሒሳብ መደብ ተፈልዩ ካብ ዝተፈቐደ መጠን ገንዘብ ንላዕሊ ክፍሊት ምፍፃም

ድረስ፡ጠ

1. በዚሁ አዋጅ አንቀፅ 32 ንኡስ አንቀፅ 2 የተገለፀ እንዳለ ሆኖ፣ ባለፈው ዓመት የጸደቀው መደበኛ በጀት በየወሩ እየታየ ተፈጻሚ ይሆናል፣
2. ቀደም ሲል ለተፈቀዱ የካፒታል ኘሮጀክቶች ማስፈፀሚያ የሚውል ገንዘብ በቢሮው እየተፈቀደ ጥቅም ላይ ይውላል፣
3. በዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 እና 2 መሠረት ጥቅም ላይ የዋለው ገንዘብ በክልሉ ምክር ቤት ከሚፀድቀው የዓመቱ በጀት ላይ ተቀናሽ ይደረጋል፡፡

ክፍል ስድስት

29. ከተጠቃለለው ፈንድ ላይ ክፍያ መፈፀም

1. የክልሉ ምክር ቤት በጀት ሳያስፀድቅ ከተጠ ቃለለው ፈንድ ውስጥ ክፍያ መፈጸም አይቻልም፣
2. ቢሮው ካልፈቀደ በክልሉ ምክር ቤት ከፀደቀው በጀት ክፍያ መፈጸም ወይም የክፍያ ግዴታ መግባት አይቻልም፡፡

30. የክፍያ ገደብ

በዚህ አዋጅ ከአንቀጽ 23 እስከ 26 በተደነገገው መሠረት ካልሆነ በስተቀር በአንድ የበጀት ዓመት በበጀት አዋጁ ለተመለከቱት የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች እንዲከፈል በሂሣብ መደብ ተለይቶ ከተፈቀደው የገንዘብ መጠን በላይ ክፍያ መፈጸም አይቻልም፡፡

31. የጥሬ ገንዘብ ፍሰት እና ፍላጎት ማቅረብ

www.abyssinialaw.com

ኣይካኣልን፡፡

31. ምቕራብ ፍሰትን ድልየትን ጥረ ገንዘብ

1. ላዕለዋይ ሓላፊ ወይ ንሱ ዝውክሎ ሰብ ምስ መደብ ስራሕ ኣብያተ ዕዮ መንግስቲ ዝጠዓዓም ናይቲ ቤት ዕዮ ድሌትን ፍሰትን ጥረ ገንዘብ ናብቲ ቢሮ ከየቕረበ ካብ ዝተፈቐደ በጀት ክፍሊት ምፍፃም ኣይከኣልን፣
2. ቤት ዕዮ መንግስቲ ብመሰረት ዘቕረቦ ድሌት ጥረ ገንዘብ ክፍሊት ንምፍፃም ንባንኪ ዝተሓላለፈ ትእዛዝ ኣታዊ መንግስትን እቲ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ዘለዎ መደብ ስራሕን መሰረት ዝገበረ ይኸውን፣
3. እቲ ቢሮ ድሌትን ፍሰትን ጥረ ገንዘብ ዝቐርበሉ ግዘ ሰሌዳ የውፅእ፡፡

32. ግቡእ ምእታው

1. ብላዕለዋይ ሓላፊ ወይ ንሱ ዝወክሎ ሰብ ብፅሑፍ ከይሓተተ ነቲ ቤት ዕዮ መንግስቲ ካብ ዝተፈቐዶ በጀት ክፍሊት ንምፍፃም ግቡእ ምእታው ኣይከኣልን፣
2. ዝኾነ ቤት ዕዮ መንግስቲ ኣብ በጀት ዓመት ንዘጋጥም ዝኾነ ዓይነት ዕዳ ንምኽፋል ዘኽእል እኹል በጀት ምህላዉ ከየረጋገፀ ገንዘብ መንግስቲ ንምኽፋል ዝሓትት ስምምዕነት ወይ ካሊእ ዓይነት ግቡእ ክኣቱ ኣይኽእልን፣
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ ኣፈፃፅማኡ ልዕሊ ሓደ ዓመት ዝወስድ ፕሮጀክት ውዕል ነዊሕ ግዘ ንምእታው ነቲ ፕሮጀክት ዝኸውን ኣብቲ መጀመሪያ ዓመት ዝፀደቐ ናይ ሓደ ዓመት በጀት ምህላው ጥራሕ እኹል ይኸውን

1. የበላይ ኃላፊ ወይም እሱ የሚወክለው ሰው ከመስሪያቤቱ የሥራ ፕሮግራም ጋር የተጣጣመ የመስሪያቤቱን የጥሬ ገንዘብ ፍላጎት እና ፍሰት ለቢሮው ሳያቀርብ ከተፈቀደው በጀት ክፍያ መፈፀም አይቻልም፣
2. የመንግሥት መስሪያቤቱ ባቀረበው የጥሬ ገንዘብ ፍላጎት መሠረት ክፍያ እንዲፈፀም ለባንክ ትዕዛዝ የሚተላለፈው የመንግሥትን ገቢ እና የመንግሥት መሥሪያ ቤቱን የሥራ ኘሮግራም መሠረት በማድረግ ይሆናል፣
3. ቢሮው የጥሬ ገንዘብ ፍላጎትና ፍሰት ማቅረቢያ የጊዜ ሠሌዳ ያወጣል፡፡

32. ግዴታ መግባት

1. የበላይ ኃላፊ ወይም እሱ በሚወክለው ሰው በጽሑፍ ካልተጠየቀ ለመሥሪያ ቤቱ ከተፈቀደው በጀት ክፍያ ለመፈጸም ግዴታ መግባት አይቻልም፣
2. ማናቸውም የመንግሥት መሥሪያ ቤት በበጀት ዓመቱ የሚያጋጥም ማናቸውንም አይነት ዕዳ ለመክፈል የሚያስችል በቂ በጀት መኖሩን ሲያረጋግጥ የመንግሥት ገንዘብ ክፍያን የሚጠይቅ ስምምነት ወይም ሌላ ዓይነት ግዴታ መግባት አይችልም፣
3. በz!ሁ አንቀፅ ንዑስ አንቀጽ 2 የተደነገገው ቢኖርም አፈጻጸሙ ከአንድ የበጀት ዓመት በላይ ለሚወስድ ኘሮጀክት የረዥም ጊዜ ውል ለመዋዋል ለኘሮጀክቱ የመጀመሪያ ዓመት ----የፀደቀ የአንድ አመት በጀት መኖሩን ማረጋገጥ ብቻ በቂ ይሆናል፣
4. ቢሮው ለእያንዳንዱ የሂሣብ መደብ የተገባለትን የፋይናንስ ግዴታ ለመቆጣጠር የሚያስችል ሥርዓትና ሂሳቡ የሚመዘገብበት ሂደት ይወስናል፣
5. የበላይ ኃላፊ ቢሮው ለእያንዳንዱ የሂሣብ

www.abyssinialaw.com

4. እቲ ቢሮ ንሕድ ሕድ ሒሳብ መደብ ብመሰረት ዝተኣተወሉ ግቡእ ፋይናንስ ንምቁፅፃር ዘኽእል ስርዓትን ሒሳቡ ዝምዝገበሉ ከይድን ይውሰን፣

5. ላዕለዋይ ሓላፊ ብመሰረት ንሕድ ሕድ ሒሳብ መደብ ዝተኣተወ ግቡእ ፋይናንስ ንምቁፅፃር ዘኽእል መዝገብ ይሕዝ ወይ ክተሓዝ ይገብር፡፡

33. ንኣቕሓንንግልጋሎትንዝግበር ክፍሊት

1. ላዕለዋይ ሓላፊ ወይ ንሱ ዝወከሎ ክቐርብ ካብ ዝግበኦ ዝርዝር ወፃኢ ወይ መረዳእታ መረጋገፂ ክፍሊት ብተወሳኺ ካብዚ ንታሕቲ ዝተጠቐሱ ምምላኦም ከየረጋገፀ ክፍሊት ክፍፀም ኣይኽእልን፡-

ሀ. ላዕለዋይ ሓላፊ እቲ ክፍሊት ዝተፈፀሙ ስራሕቲ ወይ ቀረብ ኣቕሓን ግልጋሎትን ዝምልከት እንትኾውን፣ እቲ ስራሕ ዝተፈፀመ ምዃኑ፣ እቲ ኣቕሓ ምቕራቡ ወይ ግልጋሎት ዝተውሃበ ምዃኑን ዋግኡ ብስምምዕነት መሰረት ዝተሓተተ ምዃኑ፣ እቲ ዋጋ ኣብቲ ስምምዕነት ዘይተገለፀ እንተኾይኑ'ውን ተቐባልነት ዘለዎ ምዃኑ፣

ለ. ኣብ ስምምዕነት ግቡእ ዝተአተወ ስራሕ ቅድሚ ምዝዛሙ፣ ኣቕሓ ቅድሚ ምቕራቡን ግልጋሎት ቅድሚ ምሃቡን እንተኾይኑ እቲ ክፍሊት ብመሰረት ስምምዕነት ዝተሓተተ ምዃኑ፣

ሐ. ላዕለዋይ ሓላፊ ዝተረጋገፀ መረዳእታ ቅድሚ ምርካቡ ክፍሊት ክፍፅም ዘለዎ እንተኾይኑ እቲ ዝቐረበ ሕቶ ተቐባልነት ምህላው፣

መ. ኣብ ዓንቀፅ 33 ንኡስ ኣንቀፅ 1 እዚ ኣዋጅ ካብ ዝተጠቐሰ ወፃኢ ዝፍፀም ዝኾነ ክፍሊት እንትኾን እቲ ዝኸፈል ክፍሊት ዝግበኦ ምዃኑ፣

2. ... (left column ends)

መደብ የተገባለትን የፋይናንስ ግዴታ መሰረት ለመቆጣጠር የሚያስችል መዝገብ ይይዛል ወይም እንዲያዘ ያደርጋል፡፡

33. ለዕቃና አገልግሎት የሚደረግ ክፍያ

1. የበላይ ኃላፊ ወይም እርሱ የሚወክለው መቅረብ ካለበት የወጪ ዝርዝር ወይም የክፍያ ማረጋገጫ ማስረጃ በተጨማሪ ከዚህ በታች የተመለከቱት መሟላታቸውን ካላረጋገጠ በስተቀር ክፍያ ሊፈፅም አይችልም፡-

ሀ. የበላይ ኃላፊ ክፍያው የተከናወኑ ሥራዎችን፣ ወይም የዕቃና አገልግሎት አቅርቦትን የሚመለከት ሲሆን፣ ሥራው መጠናቀቁን፣ ዕቃው መቅረቡን ወይም አገልግሎቱ መሰጠቱንና ዋጋው በስምምነቱ መሠረት የተጠየቀ መሆኑን፣ ዋጋው በስምምነቱ ካልተገለጸም ተቀባይነት ያለው መሆኑን፣

ለ. በስምምነቱ በተገባው ግዴታ መሠረት ክፍያው የሚፈጸመው ሥራው ከመጠናቀቁ፣ ዕቃው ከመቅረቡና አገልግሎቱ ከመሰጠቱ በፊት ሲሆን ክፍያው በስምምነቱ መሠረት የተጠየቀ መሆኑን፣

ሐ. የበላይ ኃላፊ የተረጋገጠ ማስረጃ ከመገኘቱ በፊት ክፍያ መፈጸም ያለበት ሲሆን ጥያቄው ተቀባይነት መኖሩን፣

መ. በዚ አዋጅ አንቀፅ 33 ንኡስ አንቀፅ 1 ከተጠቀሰው ውጭ የሚደረግ ማንኛውም ክፍያ ሲሆን የሚከፈለው ክፍያ፣ የሚገባ መሆኑን፣

2. የመንግሥት መሥሪያ ቤቶች በካዝና የሚያሳድሩት ለጥቃቅን ወጪዎች ክፍያ የሚውል የገንዘብ መጠን የበላይ ኃላፊ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፣

3. ዝርዝር አፈፃፀሙ ቢሮው በሚያወጣው

www.abyssinialaw.com

2. ኣብያተፅዮ መንግስቲ ንኣናእሽተይ ወፃኢታት ዝውዕል ክፍሊት ኣብ ካዝና ዘሕድርዎ ዓቐን ገንዘብ ላዕለዋይ ሓላፊ ብዘውፅኦ መምርሒ ይውሰን፡፡

3. ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ እቲ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ይፍፀም፣

34. ንካፒታል በጀት ዝውሃብ ተወሳኺ ግዘ

ምስ ኣብ ሓደ በጀት ዓመት ካብ ዝተፈፀመ ካፒታል ፕሮጀክት ዝተተሓዘ ዝቐረበ ሕቶ ክፍሊትእቲ በጀት ዓመት ምስተወደአ ኣብ ዘለው 30 መዓልቲ ውሽጢ ካብቲ ዝተወደአ ዓመት ዝተፈቐደሉ ካፒታል በጀት ተሓሲቡ ክፍሊት ምፍፃም ይከኣል፡፡

35. ተመላሲ ኣታዊ

ኣብ ካሊእ ሕጊ ዝተቐመጠ ገደብ ዝተሓለወ ኮይኑ ናብ ቤት ፅዮ መንግስቲ ብጌጋ ኣታዊ ዝኾነ ሒሳብ ምህላው እንትረጋገፅ፣ እቲ ገንዘብ ንብዓል ዋና ተመላሲ ክግበር ይከኣል፣ ዝርዝር ኣፈፃፅማኡ ብዝውፅእ መምርሒ ይውሰን፡፡

ክፍሊ ሸውዓተ

ምምሕዳር ኣብ ስራሕ ዘይወዓለ በጀት

36. ኣብ ስራሕ ዘይወዓለ በጀት

1. ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 34 ዝተቐመጠ ሕልው ኮይኑ፣ ነቲ በጀት ዓመት ዝተፈቐደን ክሳብ መወዳእታ ዕለት እቲ በጀት ዓመት ወፃኢ ከይተገበረ ወይ ኣብ ስራሕ ከይወዓለ ዝተረፈ ሒሳብ ኩሉ ኣብ ስራሕ ምውዓሉ ተሪፉ፣ ናብቲ ቢሮ ትረዥሪ ሒሳብ ተመላሲ ይግበር፣

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ እንተሃለወ'ውን ሒሳብ ሓገዝን ልቓሕን ኣብቲ ዝተጠቓለለ ፈንድ ኮይኑ ከምኣድላይነቱ ኣብ ስራሕ ምውዓሉ ክቕፅል ይኽእል፡፡

መመሪያ መሰረት ይፈፀማል፣

34. ለካፒታል በጀት የሚሰጥ የችሮታ ጊዜ

በአንድ የበጀት አመት ከተከናወነ የካፒታል ፕሮጀክት ጋር በተያያዘ የቀረበ የክፍያ ጥያቄ የበጀት ዓመቱ ካለቀ በኋላ ባለው የ30 ቀን ጊዜ ውስጥ ከተጠናቀቀው ዓመት የካፒታል በጀት ታስቦ ሊከፈል ይችላል፡፡

35. የገቢ ተመላሽ

በሌላ ሕግ የተቀመጠ ገደብ እንደተጠበቀ ሆኖ ለመንግሥት መስሪያቤት በስህተት ገቢ የተደረገ ሂሣብ መኖሩ ሲረጋገጥ፣ ገንዘቡ ለባለመብቱ ተመላሽ ሊደረግ ይችላል፣ ዝርዝር አፈፃፀሙ በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

ክፍል ሰባት

ስራ ላይ ያልዋለ በጀት ማስተዳደር

36. ስራ ላይ ያልዋለ በጀት

1. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 34 የተቀመጠው እንደተጠበቀ ሆኖ ‌|በጀት ዓመቱ የተፈቀደ እና እስከ በጀት ዓመቱ መጨረሻ ቀን ድረስ ወጪ ሳይደረግ ወይም ሥራ ላይ ሳይውል የቀረ ሂሣብ ሁሉ ሥራ ላይ መዋሉ ቀርቶ ለቢሮው የትሬዠሪ ሂሣብ ተመላሽ ይደረጋል፣

2. bዚህ አንቀጽ ንዑስ አንቀጽ 1 የተደነገገው ቢኖርም የእርዳታና የብድር ሂሣብ በተጠቃለለው ፈንድ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ ሥራ ላይ መዋሉ ሊቀጥል ይችላል፡፡

37. የቅድሚያ ክፍያ

በተሰጠበት የበጀት ዓመት መጨረሻ ያልተመለሰ፣ ያልተወራረደ ወይም ያልተተካ ማናቸውም አይነት የቅድሚያ ክፍያ ሂሣብ በዓመቱ ከሚቀርበው

www.abyssinialaw.com

37. ቅድመ ክፍሊት

ኣብ ዝተውሃበሉ በጀት ዓመት መወዳእታ ዘይተመለሰ፣ ዘይተወራረደ ወይ ዘይተተከአ ዝኾነ ዓይነት ሒሳብ ቅድመ ክፍሊት ኣብቲ ዓመት ኣብ ዝቐርብ ሒሳብ መንግስቲ ክፅብፀብ ኣለዎ፡፡

38. ምክሕሓስ

ዝኾነ ዓይነት ሒሳብ ቅድመ ክፍሊት ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ዘይተኸፈለ ዘይተወራረደ ወይ ዘይተመለሰ እንተኾይኑ፡-

1. ብዘይካ ንጡረታ ኣበልን ካብ ዝኽፈል ቅድመ ክፍሊት ዝወሰደ ሰብ ብክልል መንግስቲ ካብ ዝኽፈል ዝኾነ ገንዘብ፣
2. ቅድመ ክፍሊት ዝወሰደ ሰብ እንተሞይቱ ብዘይካ ካብ ጡረታ ኣበልን ብሞት ምኽንያት ግልጋሎት ምሃብ ምስተቋረፀ ዝፍፀም ክፍሊትን ንወረስቲ ብክልል መንግስቲ ካብ ዝኽፈል ዝኾነ ዓይነት ገንዘብ ምቕናስ ይከኣል፡፡

39. ተመላሲ ወፃኢ

ኣብ በጀት ዓመት መንግስቲ ክልል ዝተቐበሎ ዝኾነ ዓይነት፡-

1. ተመላሲ ዝኾነ ወፃኢ፣
2. ተመላሲ ብሕልፊ ዝተፈፀመ ክፍሊት፣
3. ብተመላሲ ሒሳብ፣ ብተመላሲ ግብሪ ወይ ክፍሊት ምስተፈፀመ መስተኻኽሊ ዋጋ ብምግባሩ ምኽንያት ዝርከብ ተመላሲ ሓዊሱ፣
4. ካሕሳ ጉድኣት ብምኽፋሉ ምኽንያት ዝተረኸበ ገንዘብ ወይ፣
5. ኣብ ሃፍቲ ቤት ፅዮ መንግስቲ ዝበፅሐ ጉድኣት ወይ ኪሳራ ንክትካእ ብዝቐርብ ሕቶ ምኽንያት ዝርከብ ገንዘብ፣

የመንግሥት ሂሣብ ጋር ተጠቃሎ ሪፖርት መደረግ አለበት።

38. ማካካስ

ማናቸውም አይነት የቅድሚያ ክፍያ ሂሣብ በሙሉ ወይም በከፊል ያልተከፈለ፣ ያልተወራረደ ወይም ያልተመለሰ ሲሆን፣

1. ለጡረታ አበል ከሚከፈል በስተቀር የቅድሚያ ክፍያውን የወሰደ ሰው በክልል መንግሥት ከሚከፈል ማናቸውም ገንዘብ፣
2. ቅድሚያ ክፍያውን የወሰደው ሰው የሞተ እንደሆነ ከጡረታ አበል እና በሞት ምክንያት አገልግሎት ሲቋረጥ ከሚፈፀም ክፍያ በስተቀር ለወራሾቹ በክልሉ መንግሥት ከሚከፈል ማናቸውም አይነት ገንዘብ ሊቀንስ ይችላል፡፡

39. የወጪ ተመላሽ

በበጀት ዓመቱ የክልሉ መንግሥት የተቀበለው ማናቸውም፡ጠ

1. የወጪ ተመላሽ
2. በብልጫ የተከፈለ ገንዘብ ተመላሽ፣
3. በተመላሽ ሂሣብ፣ በተመላሽ ግብር ወይም በተፈፀመ ክፍያ ላይ የዋጋ ማስተካከያ በመደረጉ ምክንያት የሚገኝ ተመላሽ ጭምር፣
4. የጉዳት ካሣ በመከፈሉ ምክንያት የተገኘ ገንዘብ ወይም፣
5. በመንግሥት መሥሪያ ቤት ሀብት ላይ የደረሰው ጉዳት ወይም ኪሣራ እንዲተካ በቀረበ ጥያቄ ምክንያት የሚገኝ ገንዘብ፣

6. ቀደም ሲል ለዚሁ ጉዳይ ወጪ የተደረገው ገንዘብ ወይም የቅድሚያ ክፍያ ሂሣብ በተያዘበት የበጀት ርዕስ ስር ገቢ ሆኖ መመዝገብ አለበት።

ክፍል ስምንት

www.abyssinialaw.com

6. ቅድም ክብል ነዚ ጉዳይ እዚ ወፃኢ ዝኾነ ገንዘብ ወይ ቅድመ ክፍሊት ሒሳብ ኣብ ዝተትሓዘሉ በጀት ርእሲ ኣታዊ ኾይኑ ክምዝገብ ኣለዎ፡፡

ክፍሊ ሸሞንተ

ዕዳ መንግስትን ካብ መንግስቲ ዝውሃብ ልቓሕን

40. ስልጣን ምልቓሕ

1. ብሽም ክልል መንግስቲ ምልቃሕ ዝከኣል ቤት ምኽሪ ክልል ምስፈቐደ ጥራሕ እዩ፣

2. እቲ ቢሮ ሚኒስቴር ገንዘብን ኢኮኖሚ ልምዓትን ካብ ዝውስኖ ደረት ከይሓለፈ ብመሰረት ፍቓድ ቤት ምኽሪ ክልል ብሽም መንግስቲ ክልል ካብ ፍልፍላት ውሽጢ ዓዲ ገንዘብ ክልቃሕ ይኽእል፡፡

41. ልቓሕ ንምውሳድ ዘኽእሉ ኩነታት

1. በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 40 ብዝተደንገገ መሰረት እቲ ቢሮ ብሽም መንግስቲ ክልል ልቓሕ ክወስድ፣ እቲ ልቓሕ ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ብቐጥታ ብምልቃሕ ወይ ውሕስና ሰነድ ኣትሒዙ ክውሰድ ይኽእል፣
2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ ኣብ ስራሕ ንምውዓል እቲ ቢሮ፡-

ሀ. ውሕስና ሰነድ ዝወፀሉን እቲ ልቓሕ ዝኽፈለሉን፣ ዕለትን ኣከፋፍላ ልቓሕን ዝኽፈል መጠን ወለድን ንምውሳን፣

ለ. ከምኣድላይነቱ ሰነዳት ውሕስና ንምሻጥ፣

ሐ. ከከምኣድላይነቱ ቀጥተኛ ልቓሕ ወይ ውሕስና ሰነድ ምውፃእን ምሻጥን ብዝምልከት ስምምዕነት ንምፍፃምን ዳግም

የመንግስት ዕዳ እና ከመንግስት የሚሰጥ ብድር

40. የመበደር ስልጣን

1. በክልሉ መንግሥት ስም ገንዘብ መበደር የሚቻለው የክልሉ ምክር ቤት ሲፈቅድ ብቻ ነው፣
2. ቢሮው በገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር ከሚወሰነው ጣሪያ ሳያልፍ የክልሉ ምክር ቤት በሚሰጠው ፍቃድ መሠረት በክልሉ መንግሥት ስም ከአገር ውስጥ ምንጮች ገንዘብ መበደር ይችላል፡፡

41. ብድር የሚወስድባቸው ሁኔታዎች

1. በዚህ አዋጅ አንቀጽ 40 በተደነገገው መሠረት ቢሮው በክልሉ መንግሥት ስም ብድር ሲወስድ፣ ብድሩን በሙሉ ወይም በከፊል በቀጥታ በመበደር ወይም የዋስትና ሰነድ በማስያዝ ሊወስድ ይችላል፣
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተመለከተውን ስራ ላይ ለማዋል ቢሮው፡-

ሀ. የዋስትናው ሰነድ የሚወጣበትንና ዕዳው ተከፋይ የሚሆንበትን ቀን እና የእዳውን አከፋፈልና የወለዱን መጠን ለመወሰን፣

ለ. የዋስትና ሰነዶችን እንደአስፈላጊነቱ ለመሸጥ፣

ሐ. እንደአስፈላጊነቱ የቀጥታ ብድር ወይም የዋስትና ሰነዶችን ማውጣትና መሸጥን በሚመለከት ስምምነት ለመፈጸምና እንደገና ለመደራደር፣

መ. በቢሮው ተቀባይነት ባላቸው የውል ቃሎችና ሁኔታዎች የብድሩን ገንዘብ በከፊል ወይም በሙሉ መልሶ ለማበደር ይችላል::

www.abyssinialaw.com

ንምድርዳርን፣

መ. በቲ ቢሮ ተቐባልነት ብዘለዎም ውዕሊ ቃላትን ኩነታትን ነቲ ልቓሕ ገንዘብ ብኽፋል ወይ ብሙሉእ መሊሱ ንክለቅሕ ይኽእል እዩ፡፡

42. ንመኽፈሊ ዕዳ ልቓሕ ምውሳድ፣ ዝተፈቐደ ልቓሕ ሰነድ ምልዋጥን ዝተፈላለዩ ልቓሓት ምጥቕላልን

1. እቲ ቢሮ እዋኑ ዝበፅሐ ተኽፋሊ ዕዳ፣ ወይ ተመላሲ ክኸውን ሕቶ ዝቐረበሉ ብቐጥታ ዝተወሰደ ልቓሕ፣ ወይ ንውሕስና ሰነድ ክፍሊት ንምፍፃም ዘኽእል ገንዘብ ምልቃሕ ይኽእል፣

2. እቲ ቢሮ ኣድላይ ኣብ ዝኾነሉ ግዘ ምስ መለቅሒ ብምስምማዕ፡-

ሀ. እዋን ክፍሊት ቅድሚ ምብፅሑ ኣቐዲምካ ዝተወሰደ ልቓሕ ንምኽፋል፣

ለ. ብሓደ ዓይነት መለቅሒ ሰነድ ዝተወሰደ ልቓሕ ብካሊእ መለቅሒ መሳርሒ ንምትካእ፣

ሐ. ሓደ ወይ ካብ ሓደ ንላዕሊ ዝኾኑ ልቃሓት ኣቐዲሙ ብዝተወሰደ ልቓሕ ወይ ብሓዱሽ ልቓሕ ክጠቓልል ይኽእል፡፡

43. ንምምሕዳር ዝተጠቓለለ ፈንድ ዝውሰድ ልቓሕ

1. እቲ ቢሮ ዝተጠቓለለ ፈንድ ብብቑዕ ኩነታት ንምምሕዳር ዘኽእል ገንዘብ ካብ ሚኒስተር ልምዓት ኢኮኖሚ ክልቃሕ ይኽእል፣

2. እቲ ቢሮ ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 እቲ ዝውሰድ ልቓሕ ካብ ዝቕፅል በጀት ዓመት ካብ ዝምደበሉ ደገፍ በጀት ዝኽፈል ኮይኑ እቲ ልቓሕ ዝውሰደሉ በጀት ዓመት ካብ ዝተፈቐደሉ

42. ለዕዳ ክፍያ ብድር መውሰድ፣ የመበደሪያ ሰነድን መለወጥ እና ብድሮችን ማጠቃለል

1. ቢሮው የክፍያው ጊዜ የደረሰ እዳ ወይም ተመላሽ እንዲደረግ ጥያቄ የቀረበበትን በቀጥታ የተወሰደ ብድር ወይም የዋስትና ሰነድ ክፍያ ለመፈጸም የሚያስችል ገንዘብ መበደር ይችላል፣

2. ቢሮው አስፈላጊ በሚሆንበት ጊዜ ከአበዳሪው ጋር በመስማማት፣

ሀ. የክፍያው ጊዜ ከመድረሱ በፊት የተወሰደውን ብድር አስቀድሞ ለመክfL፣

ለ. በአንድ የመበደሪያ ሰነድ የተወሰደው ብድር በሌላ የመበደሪያ መሣሪያ ለመተካት፣

ሐ. አንድ ወይም ከአንድ በላይ የሆኑ ብድሮችን ቀድሞ በተወሰደው ብድር ወይም በአዲስ ብድር ለማጠቃለል ይችላል፡፡

43. ለተጠቃለለው ፈንድ አስተዳደር የሚወስድ ብድር

1. ቢሮው የተጠቃለለውን ፈንድ በበቂ ሁኔታ ለማስተዳደር የሚያስችል ገንዘብ ከኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር ለመበደር ይችላል፣

2. ቢሮው በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀፅ 1 መሠረት የሚወሰደው ብድር በተከታዩ በጀት ዓመት ከሚመደብለት የድጋፍ በጀት ላይ የሚከፈል ሆኖ ብድሩን በሚወሰድበት በጀት ዓመት ከተፈቀደለት የድጋፍ በጀት መብለጥ የለበትም፡፡

44. የብድር ግዴታዎች ክፍያ

በክልሉ መንግሥት ወይም በክልሉ መንግሥት ስም

www.abyssinialaw.com

ዓቐን ደገፍ በጀት ክበልፅ የብሉን፡፡

44. ክፍሊት ግቡኣት ልቓሕ

ብክልል መንግስቲ ወይ ብሽም ክልል መንግስቲ ዝተወሰዱ ልቓሓትን ሰነዳትን ውሕስናን እቲ ዋና ገንዘብን ካብኦም ዝኽፈል ወለድን ወፃኢ ምምሕዳር ካብ ዝተጠቓለለ ፈንድ ዝሕሰቡ ኮይኖም ካብኡ ወፃኢ ተገይሮም ይኽፈሉ፡፡

45. ምክሕሓስ

1. እቲ ቢሮ መንግስቲ ካብ ተለቃሒቲ ዝደልዮ ገንዘብ ነዞም ተለቃሒቲ እዚኦም መንግስቲ ምስ ክኽፈሎም ዝግባእ ዝተረጋገፀ ዕዳ ክከሓሓስ ክግበር ይኽእል፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተወሰደ ሒሳብ ኣብ ሒሳብ መንግስቲ ብግልፂ ተፈልዩ ክፅብፀብ ኣለዎ፡፡

46. ምምሕዳር መንግስታዊ ዕዳ

ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልል ምምሕዳርን መንግስታዊ ዕዳን ኣከፋፍላ ዕዳ ወለድን ዝምልከት ደንቢ የውፅእ፡፡

47. ምምዝጋብ ዕዳ መንግስቲ

እቲ ቢሮ ካብዚ ቀፂሎም ዘለው ብዝምልከት ዝተማልአ መዛግብቲ ይሕዝ፡-

1. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝተደንገገ ካብ ውሽጢ ዓዲ ቀጥታዊ ልቓሕ ብምውሳድ፣ ሰነዳት ውሕስና ብምውፃእን ብምሻጥን ብልቓሕ ዝተወሰደ መጠን ገንዘብ
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብዝተቐመጠ መሰረት ብልቓሕ ዝተረኸበ ገንዘብ፣

የተወሰዱ ብድሮች እና የዋስትና ሰነዶች ዋና ገንዘብ በእነዚሁ ላይ የሚከፈል ወለድ እና የአስተዳደር ወጪ ከተጠቃለለው ፈንድ ላይ የሚታሰቡ ሆነው ከዚሁ ወጪ ተደርገው ይከፈላሉ፡፡

45. ማካካስ

1. ቢሮው መንግሥት ከተበዳሪዎች የሚፈልገው ገንዘብ ለእነዚህ ተበዳሪዎች መንግሥት ሊከፍል ከሚገባው የተረጋገጠ ዕዳ ጋር እንዲቻቻል ሊያደርግ ይችላል፣
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተወሰደ ሂሳብ በመንግሥት ሂሳብ በግልፅ ተለይቶ ሪፖርት መደረግ አለበት::

46. የመንግስት ዕዳ አስተዳደር

የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የመንግሥትን ዕዳ አስተዳደር እና የዕዳ ወለድ አከፋፈል የሚመለከት ደንብ ያወጣል፡፡

47. የመንግስትን ዕዳ መመዝገብ

ቢሮው ቀጥለው ባሉት በሚመለከት የተሟላ መዛግብት ይይዛል፡-

1. በዚህ አዋጅ በተደነገገው መሠረት ከአገር ውስጥ ቀጥታ ብድር በመውሰድ እና የዋስትና ሰነዶችን በማውጣትና በመሸጥ በብድር የተወሰደውን የገንዘብመጠን፣
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 በተቀመጠው መሰረት ብድር የተገኘው ገንዘብ መግለጫ፣
3. በብድር የተገኘውን ገንዘብ በሚመለከት የተከፈለ ዋና ገንዘብ እና ወለድ፣
4. q ጥታ ብድር ከመውሰድ እና የዋስትና ሰነዶችን ከማውጣት፣ ከማስተዳደር እና መልሶ ከመግዛት ጋር በተያያዘ ለምዝገባ እና

www.abyssinialaw.com

3. ብልቓሕ ዝተረኽበ ገንዘብ ዝምልከት ዝተኸፈለ ዋና ገንዘብን ወለድን፣
4. ቀጥታ ልቓሕ ካብ ምውሳድን ውሕስና ሰነድ ምውፃእን፣ ካብ ምምሕዳርን መሊስካ ካብ ምግዛእን ብዝተተሓሓዘ ንምዝገባን ንፋይናንስን ወኪላት ከምኡ'ውን ንካልኦት ምምሕዳራዊ ግልጋሎት ዝተገበረ ወፃኢ ኣጠቓሊሉ ይሕዝ፡፡

ክፍሊ ትሸዓተ

ገንዘብ መንግስቲ ኢንቨስት ናይ ምግባር ስልጣን

48. ኢንቨስትመንት ተረፍ ፈንድ

እቲ ቢሮ ኣብ ዝተጠቓለለ ፈንድ ዝርከብ ገንዘብ ንግዚኡ ንክፍሊት ዘየድሊ እንተኾይኑ፣ እቲ ገንዘብ ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልል ግቡኣት እዮም ዝብሎም ሰነዳት ውሕስና ኢንቨስት ክገብር ይኽእል፡፡

49. ምጥያሽን ምምሕዳርን ጥሪት ፈንድ

1. ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ጥሪት ፈንድ ዝጣየሸሉን ዝመሓደረሉን ኩነታት ይውሰን፣

2. ንጥሪት ፈንድ ዘድሊ ገንዘብ ካብ ዝተጠቓለለ ፈንድ ወፃኢ ኮይኑ ይኸፈል፡፡

50. ናብ ካፒታል ምልዋጥ

እቲ ቢሮ ካብ መንግስታዊ ትካላት ልምዓት ዝድለ ገንዘብ መንግስቲ ናብ ካፒታል ምልዋጥ ይኽእል እዩ፡፡

ክፍሊ ዓሰርተ

ኣደላልዋን ኣቀራርባን ፀብፃብ ሒሳብ

ለፋይናንስ ወኪሎች እንዲሁም ለሌሎች አስተዳደራዊ አገልግሎቶች የተደረገውን ወጪ አጠቃሎ ይይዛል፡፡

ክፍል ዘጠኝ

የመንግስት ገንዘብ ኢንቨስት የማድረግ ስልጣን

48. የተረፈ ፈንድ ኢንቨስትመንት

ቢሮው በተጠቃለለው ፈንድ የሚገኘው ገንዘብ ለጊዜው ለክፍያ የማይፈለግ ሲሆን፣ ገንዘቡ የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ተገቢ ናቸው በሚላቸው የዋስትና ሰነዶች ኢንቨስት ሊያደርግ ይችላል፡፡

49. የጥሪት ፈንድ ማቋቋምና ማስተዳደር

1. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የጥሪት ፈንድ የሚቋቋምበትንና የሚተዳደርበትን ሁኔታ ይወስናል፣
2. ለጥሪት ፈንድ የሚያስፈልገው ገንዘብ ከተጠ ቃለለው ፈንድ ወጪ ሆኖ ይከፈላል፡፡

50. ወደ ካፒታል መለወጥ

ቢሮው ከመንግሥት የልማት ድርጅቶች የሚፈልገውን የመንግስት ገንዘብ ወደ ካፒታል ለመለወጥ ይችላል፡፡

ክፍል አስር

የመንግስት ሒሳብ አዘገጃጀትና ሪፖርት አቀራረብ

51. የሒሳብ ሪፖርት አዘገጃጀትና አቀራረብ

ቢሮው ከመንግሥት መ‌ይፀዴ ቤቶች የሚደርሰውን ኦዲት የተደረገ የሂሣብ ሪፖርትና የክልሉ ግምጃ ቤትን ሂሣብ በማጠቃለል የክልሉን ስቃችይሦ ኅስ ኟ

www.abyssinialaw.com

መንግስቲ

51. ኣደላልዋን ኣቀራርባን ፀብፃብ ሒሳብ

እቲ ቢሮ ካብ መንግስታዊ ኣብያተ ፅዮ ዝቐረበሉ ኦዲት ዝተገበረ ፀብፃብ ሒሳብን ምስ ሒሳብ ክልል ግምጃ ቤት ብምጥቕላል ፀብፃብ ዓመታዊ ሒሳብ መንግስቲ ክልል ኣዳልዩ ዝቕፅል በጀት ዓመት ቅድሚ ምዝባሙ ንቤት ምኽሪ ኣፈፃሚ ስራሕን ቤት ምኽሪ ክልልን የቕርብ፡፡

52. ትሕዝቶ ፀብፃብ

ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 51 ብዝተደንገገ መሰረት ፀብፃብ ሒሳብ መንግስቲ ዝቐርብ እቲ ቢሮ ብመሰረት ዓንቀፅ 63 ብዘውፅኦ መምርሒ ኮይኑ እዞም ዝስዕቡ ዘካተተ ይኸውን፡-

1. መግለፂ ፀብፃብ ሒሳብ መንግስቲ ክልል፡-

ሀ. ምንቅስቓስ ዓመታዊ በጀት ፋይናንስ፣

ለ. ዝተጠቓለለ ፈንድ፣

ሐ. ዕዳ ክልል መንግስቲ ውሕስና ዝተኣተወ ሎምን ትዕቢት ዝግበረሎምን ግቡኣት፣

መ. ዝተፈቐደ ዓመታዊ በጀት፣ ወፃኢ ዝኾነ ወፃኢ ዘይኮነን ዓቐን ገንዘብ፣

ረ. ጥሪት ፈንድ እንተሃልዩ፣

ሰ. ካብ መንግስቲ ፌዴራል ዝተመሓላለፈ ደገፍ በጀትን ካብ ደገፍ በጀት ተሓሳቢ ኮይኑ ንክልል ዝተውሃበ ልቓሕን፣

ሸ. ፍሉይ ፈንድ ሒሳብ፣

ቀ. ትሕዝቶ ፋይናንስ መንግስቲ ዘርእዩ ካልኦት ሒሳባትን መረዳእታታትን፣

2. ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ዝተጠቓለለ ሒሳብ ክልል መንግስቲ ኦዲት ገይሩ ዝሃቦ ሪኢቶ፣

የሂሣብ ሪፖርት አዘጋጅቶ የሚቀጥለው የበጀት ዓመት ከመጠናቀቁ በፊት የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት እና ለክልሉ ምክር ቤት ያቀርባል፡፡

52. የሪፖርቱ ይዘት

ጭዛጨፅ ዓቓዣ አቃከሶ 51 ጭዕጫጸሙሙኣኸ ስውጸሦ የመንግስት ሒሳብ ሪፖርት የሚቀርበው ቢሮው በአንቀፅ 63 መሰረት በሚያወጣው መመርያ መሰረት ሆኖ የሚከተሉትን ያካትታል፡-

1. የክልሉ መንግስት የሒሳብ መግለጫ፣

ሀ. የበጀት አመቱን የፋይናንስ እንቅስቃሴ፣

ለ. የተጠቃለለውን ፈንድ፣

ሐ. የክልሉ መንግስት ዕዳ፣ ዋስትና የተገባባቸ ውና የሚጠበቁ ግዴታዎች፣

መ. ለበጀት አመቱ የተፈቀደውን በጀት፣ ወጪ የሆነውን እና ወጪ ያልሆነውን የገንዘብ መጠን፣

ረ. የጥሪት ፈንድ ካለ፣

ሰ. ከፌዴራል መንግስት የተላለፈ የበጀት ድጋፍ እና ከበጀት ድጋፍ ታሳቢ ሆኖ ለክልሉ የተሰጠውን ብድር፣

ሸ. የልዩ ፈንድ ሒሳብ፣

ቀ. የመንግስትን የፋይናንስ አቋም የሚያሳዩ ሌሎች ሒሳቦችና መረጃዎች

2. የክልሉ ዋና ኦዲተር መሥሪያ ቤት የክልል መንግሥትን ኛሎነክክ ህሽእወ ኦዲት አድርጎ የሰጠውን አስተያየት፣

3. በቢሮው የታመነባቸው ሌሎች ተመሳሳይ ጉዳዮች፡፡

53. የገንዘብ ዓይነት

የመንግሥት ሂሣብ የሚያዘውና ሪፖርት የሚደረገው በኢትዮጵያ ብር ይሆናል፡፡

www.abyssinialaw.com

3. በቲ ቢሮ ዝተኣመነሎም ካልኦት ዋኒናትን፡፡

53. ዓይነት ገንዘብ

ሒሳብ መንግስቲ ዝተሓዝን ፀብፃብ ዝግበርን ብብር ኢትዮጵያ ይኸውን፡፡

54. መዛግብትን ፀብፃብን

1. ነፅለዋይ ሓላፊ ሓላፍነት ፋይናንስ ቤት ፅይኡ ዝምልከት መዛግብቲ ሒሳብ ይሕዝ፣ ወይ ክተሓዝ ይገብር፣
2. ነፅለዋይ ሓላፊ ምንቅስቓስ ፋይናንስ ቤት ፅይኡ ዘርኢ ወርሓዊ ፀብፃብ ናብ ቢሮ ክልእኽ ኣለዎ፣

3. ነብሲ ወከፍ ነፅለዋይ ሓላፊ በጀት ዓመት ምስ ተዛዘመ ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ሒሳቡ ዓፂዩ ናብ ቢሮ ፀብፃብ የቕርብ፣ ወይ ክቐርብ ይገብር፣
4. እቲ ዝቐርብ ፀብፃብ ብልቓሕን ብሓገዝን ዝተረኸበ ገንዘብ መንግስቲ ዓቐኑን ኣጠቓቕምኡን ዘርኢ ክኸውን ኣለዎ፡፡

55. ኦዲት ሒሳብ

1. እቲ ቢሮ ፀብፃብ ዝተጠቓለለ ሒሳብ ክልል መንግስቲ ብምድላው ብዋና ኦዲተር ክልል ኦዲት የግብር፣
2. ነብሲ ወከፍ ቤት ፅዮ መንግስቲ እቲ በጀት ዓመት ካብ ዝተዛዘመሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ዘሎ ሰለስተ ወርሒ ሒሳቡ ዓፅዩ ኦዲት ንኽግበር ናብ ክልል ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ክፍልጥ ኣለዎ፣

3. ኦዲት ዝተገበረ ቤት ፅዮ መንግስቲ ፀብፃብ ሒሳብ ኦዲት ሕሉፍ ዓመት ምስበፅሐ ኣብ ሓደ ወርሒ ምስቲ ዓመታዊ ኣፈፃፅማ ስራሕ

54. መዛግብትና ሪፖርት

1. የበላይ ኃላፊ የመሥሪያ ቤቱን የፋይናንስ `ላፊነት የሚመለከቱ የሒሳብ መዝገቦችን ይይዛል፣ ወይም እንዲያዝ ያደርጋል፣
2. yበላይ ኃላፊ የመሥሪያ ቤቱን የፋይናንስ እንቅስቃሴ የሚያሳይ ወርሀዊ ሪፖርት ለቢሮው መላክ አለባት፣
3. እያንዳንዱ የበላይ ኃላፊ የበጀት ዓመቱ ከተጠናቀቀ በኋላ ባለው በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ሂሣቡን ዘግቶ ለቢሮው ሪፖርት ያቀርባል፣ ወይም እንዲቀርብ ያደርጋል፣
4. የሚቀርበው ሪፖርት በብድር እና በዕርዳታ የተገኘውን የመንግሥት ገንዘብ ሎቃ እኳ አጠ ቃቀሙን የሚያሳይ መሆን አለበት፡፡

55. የሒሳብ ኦዲት

1. ቢሮው የክልሉን መንግሥት ኛሎነክክ ኛህሸእወ ፀጨኃሦ ጭትዛቻጄሦ በክልሉ ቓኗ ,ዱጨፅኃ ኦዲት ያስደርጋል፣
2. እያንዳንዱ የመንግሰት መስሪያቤት የበጀት አመቱ ከተጠናቀቀበት ቀን ጀምሮ ባለው የሶስት ወር ጊዜ ሒሳቡን ዘግቶ ኦዲት እንዲደረግ ለክልሉ ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት ማሳወቅ አለበት፣
3. ኦዲት የተደረገው ኛስቃቐይሦ ስይፀዴ ጭሕሦ ዴክፊኣኸ ኅስሦ ኛህሸእወ ኃኃስነ ፀጨኃኅ ጭጫጸቸኣኸ ጭዓቃፃ ወር ጊዜ ከአመቱ ኛይነ አð`ኃ ፀጨኃሦ ቓኃ ጭትከኗጄሦ ለክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤትና ለሚመለከተው ምክር ጭሕሦ ቀዋሚ ኮሚቴ ዴከኃሽምዕዕ

ክፍል አስራ አንድ

www.abyssinialaw.com

ብምውዳድ ናብ ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልልን ንዝምልከቶ ቀዋሚ ኮሚቴ ቤት ምኽሪ ክልልን የቕርብ፡፡

ክፍሊ ዓሰርተ ሓደ

ርክብ ፋይናንስ መንግስቲ ፌደራልን ክልልን

56. ውህደት ታክስ

1. ኣብ ፌደራልን ክልልን ብርኪ ዘሎ ስርዓት ታክሲ ዝተጠዓዓመን ተመሳሳልን መሰረት ታክሲ ዘለዎ ክኾኑ ይግባእ፣
2. እቲ ቢሮ ምስ ሚኒስተር ገንዘብን ልምዓት ኢኮኖሚን ብምምኽኻር ዝተጠዓዓመን ውህደት ዘለዎን ስርዓት ታክሲ ክህሉ ኩነታት ክጠዓዓምን ከመቻቹን ኣለዎ፡፡

57. ምቕራብ ፀብፃብ

እቲ ቢሮ ብመሰረት ሚኒስተር ገንዘብን ልምዓት ኢኮኖሚን ዝውስኖ ፀብፃብ ሒሳብ ከቕርብ ኣለዎ፡፡

ክፍሊ ዓሰርተ ክልተ

ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

58. ምጥፋእ ገንዘብን ንብረትን መንግስቲ

ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ኣብዞም ዝስዕቡ ደንቢ ከውፅእ ይኽእል፡-

1. ብዝኾነ መንገዲ ገንዘብን ንብረትን መንግስቲ እንተጠፊእ ክካየደ ዝግቦእ ምዕራይን ምርመራን፣
2. ዝኾነ ዝጠፍአ ገንዘብን ንብረትን መንግስቲ ኣብ መንግስታዊ ሒሳብ ፀብፃብ ዝግበረሉን

የፌደራልና የክልል መንግስት የፋይናንስ ግንኙነት

56. የታክስ ውህደት

1. በፌደራልና bክልል ደረጃ ያለው የታክስ ሥርዓት የተጣጣመና ተመሣሣይ የታክስ መሠረት ያለው ሊሆኑ ይገባል፣
2. ቢሮው ከገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስቴር ጋር በመመካከር የተጣጣመና ውህደት ያለው የታክስ ሥርዓት እንዲኖር ሁኔታዎችን ማጣጣምና ማመቻቸት አለበት፡፡

57. ሪፖርት ማቅረብ

ቢሮው የገንዘብና ኢኮኖሚ ልማት ሚኒስተር በሚወስነው መሠረት የሂሳብ ሪፖርት ማቅረብ አለበት፡፡

ክፍል አስራ ሁለት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

58. የመንግስት ገንዘብና ንብረት መጥፋት

የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚከተሉት ላይ ደንብ ሊያወጣ ይችላል፡ጠ

1. በማናቸውም መንገድ የመንግሥት ገንዘብና ንብረት ሲጠፋ ሊካሄድ የሚገባው ማጣራትና ምርመራ፣
2. ማናቸውም የጠፋ የመንግሥት ገንዘብ እና ንብረት በመንግሥት ሂሣብ ሪፖርት የሚደረግበትና ተመዝግቦ የሚያዝበት ስርዓት፡፡

59. ንብረት መያዝና ማስወገድ

በህግ መሰረት የተፈቀደ ካልሆነ የክልል መንግስት መስሪያቤቶች ንብረት መያዝና ማስወገድ

www.abyssinialaw.com

ተመዝጊቡ ዝተሓዘሉን ስርዓት፡፡

59. ንብረት ምሓዝን ምውጋድን

ብመሰረት ሕጊ ዝተፈቐደ እንተዘይኮይኑ ኣብያተ ዕዮ ክልል መንግስቲ ንብረት ምሓዝን ምውጋድን ኣይከኣልን፡፡

60. ምርኣይ ሰነዳት ሒሳብ

እቲ ቢሮ ወይ ብሕጊ ስልጣን ዝተውሃቦ ዝኾነ ካሊእ ኣካል ብሕጊ ዝተውሃቦ ሓላፊነት ንምፍፃም ንዝኾነ ቤት ዕዮ መንግስቲ ሒሳብ መዛግብቲ፣መፃሕፍቲ፣ ደጋፊ ሰነድ፣ ሒሳብ ሰነድ ሒሳብ መረዳእታን ንምርኣይ ዘይተገደበ ስልጣን ኣለዎ፡፡

61. ጥፍኣትን ቅፅዓትን

ኣብ ምምሕዳር ፋይናንስ መንግስቲ ፌዴራል ቁፅሪ ኣዋጅ 648/2001 ዓንቀፅ 70 ብመሰረት ዝተቐመጠ ዝስዕቡ ቅፅዓታት በዚ ኣዋጅ ተፈፀምቲ እዮም፡-

1. ገንዘብ መንግስቲ ንምእካብ፣ ንምምሕዳር ወይ ክፍሊት ንምፍፃም ኣብ ዝኾነ ይኹን መንግስታዊ ቤት ዕዮ ዝተቆፀረ ሰራሕተኛ መንግስቲ ወይ ሹመኛ፣

ሀ. ብመሰረት ሕጊ ክኽፈሎ ካብ ዝግባእ ወፃኢ ምድብ ስርሑ ብምፍፃሙ ዝኾነ ይኹን ክፍሊት እንድሕር ተቐቢሉ፣

ለ. ገንዘብ መንግስቲ ክልል ዘጭበርበረ ወይ ካሊእ ሰብ ከጭበርብር ኩነታት ብምምዕርራይ ዝተሓባበረ ወይ ተንኮል ዝፈሓሰ፣

አይቻልም፡፡

60. የሒሳብ ሰነዶች ማየት

ቢሮው ወይም በሕግ ሥልጣን የተሰጠው ማናቸውም ሌላ አካል በሕግ የተሰጠውን ኃላፊነት ለመወጣት የማናቸውንም የመንግሥት መሥሪያ ቤት የሂሣብ መዛግብት፣ መጻህፍት፣ ደጋፊ ሰነድ፣ የሂሣብ ሰነድ እና መረጃ ለማየት ያልተገደበ ሥልጣን ይኖረዋል፡፡

61. ጥፋትና ቅጣት

በፌዴራል መንግሥት የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 648/2001 አንቀጽ 70 በተቀመጠው መሰረት የሚከተሉት ቅጣቶች በዚህ አዋጅ ተፈጻሚ ናቸው፡-

1. የመንግሥት ገንዘብ ለመሰብሰብ፣ ለማስተዳደር ወይም ክፍያ ለመፈጸም በማንኛውም መንግሥታዊ መስሪያ ቤት የተቀጠረ የመንግሥት ሰራተኛ ወይም ተሿሚ፣

ሀ. በህግ መሰረት ሊከፈለው ከሚገባው ውጭ የተመደበበት ሥራ በመፈጸሙ ማንኛውም ክፍያ ከተቀበለ፣

ለ.የክልላዊው መንግሥት ገንዘብ ያጭበረበረ ወይም ሌላ ሰው እንዲያጭበረብር ሁኔታዎችን በማመቻቸት የተባበረ ወይም ያሴረ፣

ሐ. በሌላ በማንኛውም ሰው ይህንን ህግ እዲጣስ ሆን ብሎ የፈቀደ፣

መ. ገቢን በመመዝገብ ወይም የምስክር ወረቀት በመስጠት ሥራ ተሰማርቶ እያለ በፍላጎት በማንኛውም መንገድ የሃሰት መረጃ በመዝገብ ላይ ያሳፈረ፣ በሓሰተኛ

www.abyssinialaw.com

ሐ. ኮነ ኢሉ ብካሊእ ዝኾነ ሰብ እዚ ሕጊ ንክጠሓስ ዝፈቐደ፣

መ. እቶት ኣብ ምምዝጋብ ወይ ወረቐት ምስክር ኣብ ምሃብ ስራሕ ተዋፊሩ እናሃለወ ብዝኾነ መንገዲ ብድልየት መረዳእታ ሓሶት ኣብ መዝገብ ዘስፈረ፣ ኣብ ሓሶት ወረቐት ምስክር ዝፈረመ ወይ ዘዳለወ፣ እንተኾይኑ ካብ ብር 25,000 ዘይንእስን ካብ ብር 35,000 ዘይበልፅን መቕፃዕቲ ገንዘብን ካብ 10 ዓመት ዘይንእስን ካብ 15 ዓመት ዘይበልፅን ፅኑዕ ማእሰርቲ ይቕፃዕ፣

2. ገንዘብ መንግስቲ ንምእካብ፣ንምምሕዳር ወይ ክፍሊት ንምፍፃም ኣብ ዝኾነ ይኹን ቤት ፅዮ መንግስቲ ዝተሸመ ወይ ዝተቆፀረ ሰብ ዝኾነ ክፍሊት ንኽትርፍ ወይ መጠኑ ንኽመሓይሽ ወይ ሕጊ ምጥሓሱ ብዝምልከት ንዝቐርቡ ጥርዓናት ክሲ ንኽትርፍ ብቀጥታ ወይ ብተዘዋዋሪ ብውህብቶ ወይ ብኻሊእ መልክዕ ገንዘብ ወይ ዋጋ ዘለዎ ካሊእ ነገር ንክውሃቦ ዝሓተተ፣ ዝተቐበለ ወይ ንምቕባል ዝፈተነ እንተኾይኑ ካብ 25,000 ዘይንእስን ካብ ብር 35,000 ዘይበልፅን መቕፃዕቲ ገንዘብን ካብ 10 ዓመት ዘይንእስን ካብ 25 ዓመት ዘይበልፅን ፅኑዕ ማእሰርቲ ይቕፃዕ፣

3. ገንዘብ መንግስቲ ንምእካብ፣ ንምምሕዳር ወይ ክፍሊት ንምፍፃም ኣብ ዝኾነ ቤት ፅዮ መንግስቲ ዝተሸመ ወይ ዝተመደበ ሰብ ነዚ ኣዋጅ ወይ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝወፀ ደንቢ ምትሕልላፍ ወይ ምጭብርባር ተግባር ዝተፈፀመ ምዃኑ እናፈለጠ ንላዕለዎት ሓለፍቲ ሪፖርት ዘይገበረ እንተኾይኑ ካብ ብር 10,000 ዘይበልፅ መቕፃዕቲ ገንዘብን ካብ 5 ዓመት ዘይበልፅ ማእሰርትን ይቕፃዕ፣

የምስክር ወረቀት የፈረመ ወይም ያዘጋጀ ከሆነ ከብር 25,000 በማያንስና ከብር 35,000 በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮና ከ10 ዓመት በማያንስና ከ15 ዓመት በማይበልጥ ፅኑ እስራት ይቀጣል፣

2. የመንግስት ገንዘብ ለመሰብሰብ፣ ለማስተዳ ደር ወይም ከፍያ ለመፈጸም በማንኛውም የመንግስት መስሪያ ቤት የተሾመ ወይም የተቀጠረ ሰው ማንኛውም ክፍያ ለማስቀረት ወይም መጠኑ ለማሻሻል ወይም ህግ መጣሱን በሚመለከት የሚቀርቡ የክስ ኣቤቱታዎችን እንዲቀር በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ በስጦታ ወይም በሌላ መልክ ገንዘብ ወይም ዋጋ ያለው ነገር እንዲሰጠው የጠየቀ የተቀበለ ወይም ለመቀበል የሞከረ ከሆነ ከብር 25,000 በማያንስና ከብር 35,000 በማይበልጥ የገንዘብ መቀጮና ከ10 አመት በማያንስና ከ25 ዓመት በማይበልጥ ጽኑ እስራት ይቀጣል፣

3. የመንግሥት ገንዘብ ለመሰብሰብ፣ ለማስተዳደር ወይም ክፍያ ለመፈጸም በማንኛውም የመንግሥት መስሪያ ቤት የተሾመ ወይም የተመደበ ሰው ይህን አዋጅ ወይም በዚሁ አዋጅ መሰረት የወጣ ደንብን የመተላለፍ ወይም የማጭበርበር ተግባር የተፈጸመ መሆኑ እያወቀ ለበላይ ኃላፊዎች ሪፖርት ያላደረገ ከሆነ ከብር 10,000 በማይበልጥ የገንዘብ ቅጣትና ከ5 ዓመት በማይበልጥ እስራት ይቀጣል፣

4. በዚሁ ኣዋጅ አንቀጽ 32 የተደነገገውን በመተላለፍ የተፈቀደ በጀት መኖሩ ሳያረጋግጥ ማንኛውም ውል የተፈራረመ ወይም እንዲፈረም ያደረገ የመንግስታዊ መስሪያ ቤት ኃላፊ ከብር 5,000 በማያንስና ከብር 20,000

www.abyssinialaw.com

4. ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 32 ዝተደንገገ ብምትሕልላፍ ዝተፈቐደ በጀት ምህላው ከየረጋገፀ ዝኾነ ውዕሊ ዝተፈራረመ ወይ ንኽፍረም ዝገበረ ሓላፊ ቤት ፅዮ መንግስቲ ካብ ብር 5000 ዘይንእስን ካብ ብር 20,000 ዘይበልፅን መቕፃዕቲ ገንዘብን ካብ 5 ዓመት ዘይንእስን ካብ 10 ዓመት ዘይበልፅን ፅኑዕ ማእሰርቲ ይቕፃዕ፣

5. ዝኾነ ሰብ ምስ ምእካብ ገንዘብ መንግስቲ፣ ምስ ምምሕዳር ወይ ክፍሊት ኣብ ምፍፃም ስራሕ ኣብ ዝተዋፈረ ቤት ፅዮ መንግስቲ ዝተሾመ ወይ ንዝተመደበ ሰብ፣

ሀ. ዝቐረበሉ ውሳነ ኣብ ምሕላው ዝርከብ ዋኒን ወይ ብምኽንያት ሓላፍነት ስርሑ ክቐርበሉ ኣብ ዝኽእል ዋኒን ዝውሃቦ ውሳነ ወይ እቲ ዝውሰድ ስጉምቲ ንምዝባዕ ወይ፣

ለ. ኣብ ኣታዊ መንግስቲ ተግባር ምጭብርባር ንኽፍፀም ወይ እቲ ተግባር እንትፍፀም ንክሕግዝ ወይ ንክተሓባበር ወይ ነቲ ተግባር ምፍፃም ኩነታት ንምትዕርራይ ወይ ንክፍቀድ ንምግባር ብምሕሳብ፣ ብላዕ ንምሃብ ቃል እንተኣትይሉ እንተቕሪብሉ ወይ እንተህይብዎ ጥፍኣተኛ ኮይኑ ምርካቡ እንትረጋገፅ ብመልክዕ ብላዕ ዝሃቦ ወይ ዘቕረቦ ገንዘብ ሰለስተ ዕፅፊ መቕፃዕቲ ገንዘብን ካብ 10 ዓመት ዘይነእስን ካብ 15 ዓመት ዘይበልፅን ፅኑዕ ማእሰርቲ ይቕፃዕ፡፡

6. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 5 ዝተዘርዘሩ ጥፍኣታት ኣብ ምፍፃም ተግባር ዝተሳተፈን እቲ ዋኒን ቅድሚ ናብ ቤት ፍርዲ ምቕራቡ ብዛዕባ

በማይበልጥ የገንዘብ ቅጣትና ከ5 ዓመት በማያንስና ከ10 ዓመት በማይበልጥ ጽኑ እስራት ይቀጣል፣

5. ማንኛውም ሰው የመንግሥት ገንዘብን ከመሰብሰብ፣ ከማስተዳደር ወይም ከፍያን በመፈጸም ሥራ ላይ በተሰማራ የመንግሥት መስሪያ ቤት ለተሾመው ወይም ለተመደበው ሰው፣

ሀ. የቀረበለትን ውሳኔ በመጠበቅ ላይ የሚገኝ ጉዳይ ወይም በስራ ኃላፊነቱ ምክንያት ሊቀረብለት የሚችል ጉዳይ ላይ የሚሰጠው ውሳኔ ወይም የሚወሰደውን እርምጃ ለማዛባት ወይም

ለ. በመንግሥት ገቢ ላይ የማጭበርበር ተግባር እንዲፈጸም ወይም ተግባሩ ሲፈጸም ለማገዝ ወይም ለመተባበር ወይም ለድርጊቱ አፈጻጸም ሁኔታዎች ለማስተካከል ወይም እንዲፈቀድ ለማድረግ በማሰብ ጉቦ ለመስጠት ቃል ከገባለት፣ ከቀረበለት ወይም ከሰጠው ጥፋተኛ ሆኖ መገኘቱ ሲረጋገጥ በጉቦ መልክ የሰጠውን ወይም ያቀረበውን ገንዘብ ሦስት እጥፍ የገንዘብ ቅጣትና ከ10 ዓመት የማያንስና ከ15 ዓመት በማይበልጥ ጽኑ እስራት ይቀጣል።

6. በዚሁ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 5 የተዘረዘሩ ጥፋቶች በመፈጸም ተግባር የተሳተፈና ጉዳዩ ወደ ፍርድ ቤት ከመቅረቡ በፊት ስለተፈጸመው ጥፋትና ስለተባባሪዎች ሚና የሚጠቁም መረጃ የሰጠ ሰው በዚሁ ህግ መሰረት የቀረበበት ክስ በፍትህ ቢሮ ሊሰርዝና ላይከሰስ ይችላል።

62. ሰነዶችን መጠበቅ

www.abyssinialaw.com

እቲ ዝተፈፀመ ጥፍኣትን ብዛዕባ ግደ ተሓባበርትን ዝጠቅም መረዳእታ ዝሃበ ሰብ ብመሰረት እዚ ሕጊ እቲ ዝቐርበሉ ክሲ ብቢሮ ፍትሒ ክስረዝን ከይኽሰስን ይኽእል።

62. ሓለዋ ሰነዳት

ቤት ምኽሪ ኣፈፃሚ ስራሕ ክልል ሕድ ሕድ ሰነድ ሒሳብ ንኽንደይ ዝኣክል ግዘ ክፀንሕ ከምዘለዎ ዝገልፅ ደንቢ የውፅእ፡፡

63. ስልጣን ምውፃእ ደንብን መምርሕን

1. ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልል ነዚ ኣዋጅ እዚ መተግባሪ ደንቢ የውፅእ
2. እቲ ቢሮ መምርሒ የውፅእ፡፡

64. ዝተስዓሩ ሕግታት

1. ኣዋጅ ቁፅሪ 26/89 ምምሕዳር ፋይናንስ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ፣
2. ነዚ ኣዋጅ ዝፃባእ ዝኾነ ኣዋጅ፣ ደንቢ፣ መምርሒ ወይ ልሙድ ኣሰራርሓ በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ፡፡

65. መሰጋገሪ ድንጋገ

እዚ ኣዋጅ ቅድሚ ምፅዳቑ ተጀሚሮም ዘይተማልኡ ስራሕቲ ፋይናንስ ብመሰረት እቲ ዝፀንሓ ሕጊ ፍፃመ ይረኽቡ፡፡

የክልል ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት እያንዳንዱ የሒሳብ ሰነድ መጠበቅ ያለበት ለምን ያህል ጊዜ እንደሆነ የሚገልፅ ደንብ ያወጣል፡፡

63. ደንብና መመሪያ የማውጣት ስልጣን

1. የክልል ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ለዚህ አዋጅ ማስፈፀምያ ደንብ ያወጣል፣
2. ቢሮው መመሪያ ያወጣል፡፡

64. የተሻሩ ሕጎች

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 26/89 በዚህ አዋጅ ተሽረዋል፣
2. ይህን አዋጅ የሚቃረን ማንኛውም አዋጅ፣ ደንብ፣ መመሪያ ወይም የአሰራር ልምድ በዚህ አዋጅ ተሽረዋል፡፡

65. የመሸጋገሪያ ድንጋገ

ይህ አዋጅ ከመፀድቁ በፊት ተጀምሮው ያልተጠናቀቁ የፋይናንስ ሰራዎች በነበረው ህግ መሰረት ፍፃሜ ያገኛሉ፡፡

66. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከመጋቢት 20/2002 ጀምሮ የፀና ይኖናል፡፡

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ

www.abyssinialaw.com

66. **እዚ ኣዋጅ እዚ ዝፀንዐሉ ግዘ**

እዚ ኣዋጅ ካብ 20 መጋቢት /2002 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን፡፡

ፀጋይ በርሀ

ፕረዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ

መንግስቲ ትግራይ

መንግስት ፕሬዚደንት

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ
የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17 ዓመት ቑ. 17
መቐለ 20 መጋቢት 2002 ዓ.ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ. 17 መቐለ
20/2002 ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 174/2002

ስርዓት ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ሓላፍነቱ ብዝግባእ ንምውፃእ ንዝገብሮ ምንቅስቓስ ሃፍቲ መንግስቲ ቆጣባይን ውፅኢታውን ብዝኾነ መንገዲ ኣብ ጥቕሚ ንምውዓል መሰረታዊ ለውጢ ኣሰራርሓ ዝቕበል ኣዋጅ ምድላው ኣድላይ ብምዃኑ፣

ኣቕሑን ግልጋሎትን ዕደጋ ከምኡ'ውን ስራሕቲ ኮንስትራክሽን ካብ ናይ መንግስቲ ጠቕላላ ሃፍቲ እቲ ዝለዓለ ወፃኢ ዝሓትት ብምዃኑ፣ ብዝተፈላለየ መንገዲ ዝተረኽበ ናይ መንግስቲ ንብረትን ሃፍትን ንዝተዓለመሉ ስራሕ ክውዕልን ካብ ብኽነት ክድሕንን ስለዝድለ፣

ዕዳጋ መንግስቲ ቆጣባይን ውፅኢታውን ብዝኾነ መንገዲ ክፍፀም ካብ ምግባር ብተወሳኺ እቲ ከይዲ ፍትሓዊ፣ ግልፅን ኣድልዎ ዘይብሉን ክኸውን ምግባር ኣድላይ ብምዃኑ፣

ዝለዓለ ሃፍቲ ዝፈሰሉ ንብረት መንግስቲ ንመንግስቲ ዝሓሸ ጥቕሚ ብዝህብ ኣካይዳ ኣብ ጥቕሚ ክውዕልን ዘመናዊ ምምሕዳር ንብረት ክህሉ ንምግባር ዘኽእል ዝተዋደደ ስርዓት ክዝርጋሕ ከምዝግባእ ዝተኣመነሉ ብምዃኑ፣

ቤት ምክሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ መንግስቲ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ሀ መሰረት ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ፡፡

አዋጅ ቁጥር 174/2002

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የግዥና ንብረት አስተዳደር ስርዓት ለመወሰን ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ

የትግራይ ቢሄራዊ ክልላዊ መንግስት ኃላፊነቱ በሚገባ ለመወጣት ለሚያደርገው እንቅስቃሴ ሃብት ቆጣቢና ውጤታማ በሆነ መንገድ ጥቅም ላይ ለማዋል እና መሰረታዊ የአሰራር ሂደት ለውጥ የሚቀበል አዋጅ ማዘጋጀት አስፈላጊ በመሆኑ፣

የዕቃዎች እና የአገልግሎት ግዥ እንዲሁም የግንባታ ስራ ከመንግስት ጠቅላላ ሃብት ከፍተኛ ወጪ የሚጠይቅ በመሆኑና በተለያየ መንገድ የተገኘ የመንግስት ንብረትና ሃብት ለታለመለት ስራ እንዲውልና ከብልሽት ማዳን ስለሚያስፈልግ፣

የመንግስት ግዥ ቆጣቢና ውጤታማ በሆነ መንገድ እንዲፈፀም ከማድረግ በተጨማሪ ሂደቱ ፍትሃዊ፣ ግልፅ እና አድልዎ የሌለበት ማድረግ አስፈላጊ በመሆኑ፣

ከፍተኛ ሃብት የሚፈስበት የመንግስት ንብረት ለመንግስት የተሻለ ጥቅም በሚያስገኝ አኳኃን ጥቅም ላይ እንዲውል እና ዘመናዊ የሆነ የንብረት አስተዳደር እንዲኖር ለማድረግ የሚያስችል የተቀናጀ ስርዓት ሊዘረጋ እንደሚገባ የታመነበት በመሆኑ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክርቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ክልል ሕገ-መንግስት አንቀጽ 49/3/ሀ መሰረት ይህንን አዋጅ አውጥቷል፡፡

www.abyssinialaw.com

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ

1. ሓጺር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "ስርዓት ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 174/2002" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል፡፡

2. ትርጉም

ናይቲ ቃል ኣጠቓቕማ ካልእ ትርጉም ክወሃቦ እንተዘይኮይኑ ኣብ ውሽጢ'ዚ ኣዋጅ፡-

1. "ዕደጋ" ማለት ኣቑሑት፣ ስራሕቲ ዘፈር ኮንስትራክሽንን ግልጋሎትን ብግዚኢት ብክራይ ወይ ብዝኾነ ካልእ ተመሳሳሊ ውዕሊ ምርካብ እዩ

2. "ንብረት መንግስቲ" ማለት ካብ ገንዘብን መሬትን መንግስቲ ወፃኢ ዝኾነ ይኹን ሃፍቲ ክልል መንግስቲ ዝኾነ ኩሉ ቀዋምን ሃላቕን ንብረት እዩ

3. "ኣቕሓ" ማለት ብደረቕ፣ ብፈሳሲ ወይ ብጋዝ መልክዕ ዝርከብ ጥረ ኣቕሓ፣ ምህርቲ፣ ንዕዳጋ ዝተዳለወ ሶፍት ዌር፣ መሳርሒ፣ ሸቐጥን ኤሊክትሪክን ከምኡ'ውን ምስቲ ዝዕደግ ኣቕሓ ርክብ ዘለዎን ካብቲ ኣቕሓ ዋጋ ዘይበልፅ ዋጋ ዘለዎ ግልጋሎት ተኽላ፣ መጓዓዓዝን፣ ፅገናን ካልእ ተመሳሳልን እዩ

4. "ግልጋሎት'' ማለት ካብ ኣቕሓ፣ ዘፈር ስራሕቲ ኮንስትራክሽን ግልጋሎት ምኽርን ወፃኢ ዘሎ እንትኸውን ግልጋሎት ፅገና፣ ሓለዋ፣ ፅሬት ግልጋሎት ቀረብ ሓይሊ ኤሊክትሪክ፣ ቴሌኮምኒኬሽን ማይን መስተንግዶ ተሃድሶን ካልኦትን ዓይነት ዕደጋን ይሓውስ፣

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የግዥና ንብረት አስተዳደር ሰርዓትን ለመወሰን ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ ቁጥር 174/2002" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

የቃሉ አገባብ በዚህ አዋጅ ሌላ ትርጉም የሚሰጠው ካልሆነ በስተቀር በዚህ አዋጅ ውስጥ፡-

1. "ግዥ" ማለት ዕቃዎች፣ የግንባታ ዘርፍ ሥራዎችን እና አገልግሎቶችን በግዥ በኪራይ ወይም በማናቸውም ሌላ ተመሳሳይ ውል ማግኘት ነው፣
2. "የመንግስት ንብረት" ማለት ከመንግስት ገንዘብና መሬት በስተቀር የክልሉ የመንግስት ሃብት የሆነ ማናቸውም ቀዋሚና አላቂ ንብረት ነው፣
3. "ዕቃ" ማለት በጠጣር፣ በፈሣሽ ወይም በጋዝ መልክ የሚገኝ ጥሬ ዕቃ፣ ምርት፣ መሳሪያ፣ ሸቀጥ፣ ለገበያ የተዘጋጀ ሶፍትዌር፣ ሲሆን ከሚገዛው ዕቃ ጋር ግኑኝነት ያለውን እና ከዕቃዎቹ ዋጋ ያልበለጠ ዋጋ ያለዉ የተከላ፣ ጥገናና የትራንስፖርትና ሌሎች ተመሳሳይ አገልግሎቶችን ነው፣
4. "አገልግሎት" ማለት ከዕቃ፣ ከግንባታ ዘርፍ ስራ እና ከምክር አገልግሎት ውጪ ያለ ሲሆን፣ የጥገና፣ የጥበቃ፣ የፅዳት አገልግሎት፣ የኤለክትሪክ ኃይል፣ የተሌኮሙኒኬሽን እና የውሃ አቅርቦት እና የመስተንግዶ የመሳሰሉትን ይጨምራል፣

www.abyssinialaw.com

5. "ዝፈር ኮንስትራክሽን" ማለት ምስ ህንፃ፣ መንገዲ ወይ ድማ ምስ መሰረተ ልምዓት ስራሕቲ ተተሓሒዙ ዝካየድ ሓዱሽ ህንፀት፣ ዳግመ ህንፀት፣ ብርኪ ምዕባይ፣ ፅገና ዝፈረሰ፣ ስራሕቲ ምሕዳስን ከምኡ'ውን ተዛማዲ ዝኾይድን ካብቲ ቀንዲ ስራሕ ዘይበለፀ ዋጋ ዘለዎ ግልጋሎት እንትኾን ምንቅስቓስን እቲ ስራሕ ምምሕልላፍን ወይ ምህናፅ፣ ብዋናነት ምሓዝን ምንቅስቃስ ውዕልታትን ይውሰኽ፣

6. "ግልጋሎት ምኽሪ" ማለት ኣማኽርቲ ዘለዎም ሞያዊ ክእለት ብምጥቃም ዝህብዎ ግልጋሎት መፅናዕቲ፣ ዲዛይን፣ ዝተፈላለዩ ፕሮጀክታት ምውዳብ፣ ንዓማዊል ምኽሪ ምሃብ፣ ስልጠና ምሃብን ፍልጠት ምትሕልላፍን ባህሪ ምኽሪ ዘለዎ ግልጋሎት ኣእምሮ'ዩ፣

7. "ዕደጋ መንግስቲ" ማለት ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ብገንዘብ መንግስቲ ዝፍፅምዎ ግዝኢት'ዩ፣

8. "ገንዘብ መንግስቲ" ማለት ካብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ግምጃ ቤት ወይ ክልል መንግስቲ ካብ ፌደራል መንግስቲ ዝረኸቦ ድጎማ ወይ ሓገዝን ልቓሕን ወፃእን ውሽጢ ዓድን ንዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ዝተመደበ ገንዘብ ወይ ድማ ውሽጢ ኣታዊ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት እዩ

9. "መቕረባይ" ማለት ንዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ኣቕሓ ወይ ግልጋሎት ንምቕራብ ወይ ዘፈር ኮንስትራክሽን ስራሕቲ ንምፍፃም ውዕሊ ዝኣተወ ሰብ ወይ ትካል እዩ

10. "ሕፁይ ተወዳዳሪ" ማለት ኣብ ዕደጋን ንብረት ምውጋድን መንግስቲ ክሳተፍ ዝተዓደመ ወይ ድማ ንምስታፍ ዘመልከተ ሰብ ወይ ትካል'ዩ፣

11. "ተጫራታይ" ማለት ንምጭራት ሓሳብ ዘቕረበ ሰብ ወይ ትካል እዩ

5. "የግንባታ ዘርፍ ሥራ" ማለት ከህንፃ ከመንገድ ወይም ከመሰረተ ልማት ስራ ጋር በተያያዘ የሚከናወን አዲስ የግንባታ፣ የመልሶ ግንባታ፣ ደረጃ ማሳደግ፣ የማፍረስ የጥገና የማደስ ስራ እንዲሁም ተጓዳኝ የሆነ እና ከዋናው ስራ ያልበለጠ ዋጋ ያለው አገልግሎት ሲሆን፣ የመገንባት፣ ባለቤትነት የመያዝ ስራውን የማንቀሳቀስ፣ የማስተላለፍ ወይም የመገምባት የባለቤትነት የመያዝ እና የማንቀሳቀስ ውሎችን ይጨምራል፣

6. "የምክር አገልግሎት" ማለት አማካሪዎች ያላቸውን ሙያዊ ክህሎት በሚሰጡት የጥገና የዲዛይን፣ የተለያዩ ፕሮጀክቶች የማደራጀት፣ ለደንበኞች ምክር የመስጠት፣ስልጠና የመስጠት እና ዕውቀትን የማስተላለፍ የአማካሪነት ባህሪ ያለው የአዕምሮ አገልግሎት ነው፣

7. "የመንግስት ግዥ" ማለት ግዥ ፈፃሚ አካላት በመንግስት ገንዘብ የሚከናወን ግዥ ነው፣

8. "የመንግስት ገንዘብ" ማለት ከትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት ግምጃቤት ወይም የክልሉ መንግስት ከፌደራል መንግስት ካገኘው ድጎማ ወይም የውስጥ እና የውጭ ሃገር ዕርዳታና ብድር ለግዥ ፈፃሚ አካላት የተመደበ ገንዘብ ወይም የግዥ ፈፃሚ አካላት የውስጥ ገቢ ነው፣

9. "አቅራቢ" ማለት ለግዥ ፈፃሚ አካላት በመንግስት ዕቃ ወይም አገልግሎት ለማቅረብ ወይም የግንባታ ዘርፍ ሥራ ለማከናወን ውል የገባ ሰው ወይም ድርጅት ነው፣

10. "ዕጩ ተወዳዳሪ" ማለት በመንግስት ግዥና ንብረት ማስወገድ እንዲሳተፍ የተጋበዘ ወይም ለመካፈል ያመለከተ ሰው ወይም ድርጅት ነው፣

11. "ተጫራች" ማለት የመጫረቻ ሃሳብ ያቀረበ ሰው

www.abyssinialaw.com

12. "ሰነድ ጨረታ" ማለት ተጫረቲ መወዳደሪ ጨረታ ንምድላው ክኽእሉ ብዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ዝዳሎ ዝርዝር ድልየት ዕደጋ ወይ ንብረት ምውጋድ ዝገልፅ ሰነድ እዩ

13. "መምርሒ ዕደጋ" ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ብቢሮ ትልምን ፋይናንስን ዝወፅእ መምርሒ እዩ

14. "ሰብ" ማለት ናይ ተፈጥሮ ሰብ ወይ ድማ ብሕጊ ናይ ሰብነት መሰል ዝተውሃቦ ትካል እዩ

15. "መራሒ ስራሕ" ማለት መራሒ ስራሕ ቢሮ ትልምንን ፋይናንስን እዩ

16. "ቢሮ" ማለት ቢሮ ትልምን ፋይናንስን'ዩ፣

17. "ናይ ሓባር ስምምዕነት" ማለት ንቕድሚት ንዝፍፀም ዝርዝር ውዕሊ ቀረብ መሰረት ኮይኑ ዘገልግል ነፀላ ዋጋን ካልኦት ኩነታት ውዕልን መሰረት ብምግባር ጥቅሉል ዝኾነ ስምምዕነት ዕዳጋ እዩ

18. " መቕረባይ ሓባር ስምምዕነት" ማለት ብሓባር ስምምዕነት ኣቅሓ ወይ ካልኦት ግልጋሎታት ንምቅራብ ውዕሊ ዝኣተወ መቕረባይ እዩ

19. "ሓላፍነት ሓለዋ" ማለት መንግስታዊ ቤትዕዮ ላዕለዋይ ሓላፊ ወይ ሓላፊ ብዝወከሎ ወናኒ ከይዲ ስራሕ፣ ንብረት መንግስቲ ክሳብ ዝውገድ ወይ ክሳብ ዝስረዝ ወይ ብኻሊእ ሰራሕተኛ ወይ ኣብ ትሕቲ ሓለዋ ቤትዕዮ ክሳብ ዝውዕል ዝመሓላለፍ ንብረት መንግስቲ ንምሓዝን ንምሕላውን ንሰራሕተኛ መንግስቲ ዝወሃብ ሓላፍነት'ዩ፣

20. "ፍሉይ ዕዳጋ" ማለት ከባብያዊ ረብሓ ዝህቡ ብምኽንያት ብውሳነ መራሒ ቢሮ ብሓባር ዝፍፀሙ ዓበይቲ ዕዳጋታት ወይ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ዝህልውዎም ተመሳሰልቲ ድልየታት ወይ ሓደ ዕዳጋ ፈፃሚ ኣካል ዝህልዎ ተደጋገምቲ ደልየታት ኣብ ዝተወሰነ ጊዜ መሸጢ ንምምላእ ዝፍፀም ዕደጋ እዩ

ወይም ድርጅት ነው፣

12. "የጨረታ ሰነድ" ማለት ዕጩ ተወዳዳሪዎች የመጫረቻ ሰነድ ለማዘጋጀት እንዲችሉ በመንግስት መስርያቤት የሚዘጋጅ ዝርዝር የግዥ ወይም የማስወገድ ፍላጎት የሚገልፅ ሰነድ ነው፣

13. "የግዥ መመርያ" ማለት በዚህ አዋጅ መሰረት በፕላንና ፋይናንስ ቢሮ የሚወጣ መመርያ ነው፣

14. "ሰው" ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው፣

15. "የስራ መሪ" ማለት ፕላንና ፋይናንስ ቢሮ መሪ ነው፣

16. "ቢሮ" ማለት ፕላንና ፋይናንስ ቢሮ ነው፣

17. "የማዕቀፍ ስምምነት" ማለት ወደፊት በሚፈፀም ዝርዝር ውል ለሚከናወን አቅርቦት መሰረት በመሆን የሚያገለግል በነጠላ ዋጋ እና በሌሎች የውል ሁኔታዎች ላይ በመመስረት የተፈፀመ አጠቃላይ የሆነ የግዥ ስምምነት ነው፣

18. "የማዕቀፍ ስምምነት አቅራቢ" ማለት በማዕቀፍ ስምምነት ዕቃ ወይም ሌሎች አገልግሎቶች ለማቅረብ ውል የገባ አቅራቢ ነው፣

19. "የጥበቃ ኃላፊነት" ማለት በመንግስት መስርያቤት የበላይ ኃላፊ ወይም ኃላፊው በወከለው የስራ መሪ፣ የመንግስት ንብረት እስከሚወገድ ወይም ከመዝገብ እስከ ሚሰረዝ ወይም በሌላ ሠራተኛ ወይም በመስርያቤት ጥበቃ ሥር እንዲውል እስከሚተላለፍ ድረስ የመንግስት ንብረት ለመያዝና ለመጠበቅ፣ ለመንግስት ሰራተኛ የሚሰጥ ኃላፊነት ነው፣

20. "ልዩ ግዥ" ማለት ለክልሉ በሚሰጡት ጥቅም ምክንያት በቢሮው መሪ ውሳኔ በጋራ የሚፈፀሙ ትላልቅ ግዥዎች ወይም የግዥ ፈፃሚ አካሎች ያላቸውን ተመሳሳይ ፍላጎቶች ወይም አንድ የግዢ ፈፃሚ አካል ያሉት የተደጋጋሚ ፍላጎቶች በተወሰነ ጊዜ ውስጥ ለሟሟላት የሚፈፀም ግዥ

www.abyssinialaw.com

ነው

21. "ቀዋሚ ንብረት" ማለት ግዙፍ ሃለዋት ዘለዎ፣ ነፀላ ዋግኡ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ዝውሰን ካብ ሓደ ዓመት ንላዕሊ ንዝኾነ ጊዜ ረብሓዊ እሴት ዝህልዎን ግልጋሎት ኣብ ምሃብ ዝርከብን ንብረት ኮይኑ ከም ናይ ቢሮ ኣቕሓ፣ ኮምፒዮተር፣ ግዙፍ መሳርሒ፣ ተሽከርካሪ፣ መርከብ፣ ኣውሮፕላን፣ ህንፃ፣ መንገዲ፣ ፈሳሲ መስመር፣ ድልድል፣ መስኖን ግድብን ዘኣመሰሉን ዝሓውስ'ዩ፡፡

22. "ሃላቒ ንብረት" ማለት ካብ ቀዋሚ ኣቕሓ ወፃኢ ዝኾነ ንብረት መንግስቲ ኮይኑ፣ ኣብ ጥቕሚ ምውዓል ካብ ዝጀመረሉ ጊዜ ጀሚሩ ክሳብ ሓደ ዓመት ግልጋሎት ክህብ ዝኽእልን ዋግኡ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ ዝውሰን ንብረት እዩ

23. "ምውጋድ" ማለት ንብረት መንግስቲ ብመሸጣ ወይ ብዝውውር ንኻልእ ኣካል ምትሕልላፍ ወይ ምቕባር ወይ ምቅፃል ማለት እዩ

24. "ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል" ማለት በጀት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ሙሉእ ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ዝመሓደር ቤት ፅዮ መንግስቲ እዩ

25. "መምርሒ ንብረት ምምሕዳር" ማለት ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ብቢሮ ትልምን ፋይናንስን ዝወፅእ መምርሒ እዩ

26. ሽርክና መንግስትን ውልቀን ማለት ኣብ መንጎ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካልን ውልቀ በዓል ሃፍትን ብዝግበር ውዕሊ ብውልቀ በዓል ሃፍቲ ተሳትፎ ዝግበር ኢንቨስትመንት ኮይኑ፡-

ሀ. ፕሮጀክትታት ኮንስትራክሽን ወይ ግልጋሎት ወይ ብኮንሴሽን ክራይ ዝውሃቡ ስራሕቲ ንምፍፃም ግቡእ ክኣትወሉ፣

21. "ቋሚ ንብረት" ማለት ግዙፋይ ሃልዋት ያለው የተናጠል ዋጋው ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ የሚወሰን፣ ከአንድ አመት በላይ ለሆነ ግዜ የጠቀሜታ እሴት የሚኖረው እና አገልግሎት በመስጠት ላይ የሚገኝ ንብረት ሲሆን፣ እንደ የቢሮ ዕቃ፣ ኮምፒዮተር፣ ከባድ መሳርያ፣ ተሽከርካሪ፣ መርከብ፣ አውሮፕላን፣ ህንፃ፣ መንገድ፣ የፍሳሽ መስመር፣ ድልድይ፣ መስኖ እና ግድብ የመሳሰሉትን ይጨምራል፡፡

22. "አላቂ ዕቃ" ማለት ከቋሚ ዕቃ ውጪ የሆነ ማናቸውም የመንግስት ንብረት ሲሆን ጥቅም ላይ መዋል ከጀመረበት ግዜ አንስቶ እስከ አንድ ዓመት አገልግሎት ሊሰጥ የሚችል እና ዋጋው ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ የሚወሰን ንብረት ነው፣

23. "ማስወገድ" ማለት የመንግስት ንብረት በሽያጭ ወይም በዝውውር ለሌላ ወገን ማስተላለፍ ወይም መቅበር ወይም ማቃጠል ነው፣

24. "ግዥ ፈፃሚ አካል" ማለት ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል በትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት በጀት የሚተዳደር የመንግስት መስሪያቤት ነው፣

25. "የንብረት አስተዳደር መመሪያ" ማለት በዚህ አዋጅ መሰረት በፕላንና ፋይናንስ ቢሮ የሚወጣ መመሪያ ነው፣

26. "የመንግስትና የግል ሽርክና" ማለት በመንግስት መስርያቤት እና በግል ባለሃብት መካከል በሚደረግ ውል በግሉ ባለሃብት ተሳትፎ የሚደረግ ኢንቨስትመንት ሲሆን፡-

ሀ. የግንባታ ፕሮጀክቶችን ወይም አገልግሎቶችን ወይም በኮንሴሽን ኪራይ የሚሰጡ ስራዎችን ለማከናወን ግዴታ የሚገባበት፣

ለ. ተግባራት መንግስቲ ዝኾኑ ስራሕቲ ብምትግባር ወይ ንብረት መንግስቲ ኣብ ስራሕ ምስ ምውዓል ዝተተሓሓዙ ብፋይናንስ፣ ብቴክኒክን ኣብ ስራሕ ምንቅስቃስ ዝህልው ሓላፍነታትን ብኣብዝሓ ዝውሰደሉ፣

ሐ. ተግባራት መንግስቲ ዝኾኑ ስራሕቲ ኣብ ምፍፃም ወይ ንብረት መንግስቲ ኣብ ስራሕ ብምውዓል ንዝህቦ ግልጋሎት ካብ መንግስቲ ክፍሊት ኣብ ዝረክበሉ ወይ ኣብ ተጠቀምቲ ዝውሰኽ ክፍሊት ኣታዊ ኣብ ዝእክበሉ ወይ ብክልቲኦም መንገድታት ግልጋሎት ክፍሊት ዝርከበሉ እዩ፡፡

27. "ስርዓት ሂወት ዘመን" ማለት ምስ ነብረት መንግስቲ ዝተተሓዙ ተግባራትን ወፃኢታትን ምትላም፣ ምሓዝ፣ ምርካብ፣ ምጥቃም ፅገና፣ ኣብ ጥቕሚ ምውዓል ወይ ምውጋድ ወይ ካብ መዝገብ ምስራዝ ተግባራትን ኣብ ግምት ብምእታው ምምሕዳር ንብረት መንግስትን ብቑዓት ቁፅፅር ብዘለዎ መንገዲ ክምራሕ ምግባር ዘኽእል ስርዓት እዩ፡፡

3. ወሰን ተፈፃምነትን

እዚ ኣዋጅ ኣብ ዝኾነ ዕዳጋ ክልል መንግስቲ ተፈፃሚ ይኸውን፡፡ ኣብዚ ኣዋጅ ዝተገለፀ ከምዘሎ ኮይኑ ዝኾነ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ዕዳጋ ፈፀምቲ ኣካላት ኣቕሓ፣ ስራሕቲ ህንፃ ግልጋሎት ምኽርን ካልኦት ግልጋሎትን ካብ ካልእ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ዕዳጋ እንትፍፅም እቲ ወፃኢ ብምሽፋን ዕዳጋ ንምፍፃም ኣብ ዝገብርዎ ውዕሊ እዚ ኣዋጅ ተፈፃሚ ኣይኸውንን፡፡

4. ኣገላልፃ ፆታ

ኣብዚ ኣዋጅ ውሽጢ ብተባዕታይ ፆታ ንዝገለፀ ኩሉ ንኣንስታይ ፆታ ዝሓወሰ ይኸውን፣

ለ. የመንግስት ተግባር የሆኑ ሥራዎችን በማከናወን ወይም የመንግስትን ንብረት ሥራ ላይ ከማዋል ጋር በተያያዘ በፋይናንስ፣ በቴክኒክ እና በሥራ እንቅስቃሴ ረገድ የሚኖሩ ኃላፊነቶችን በአመዛኙ የሚወሰድበት፣

ሐ. የመንግስት ተግባር የሆኑ ሥራዎችን ከማከናወን ወይም የመንግስትን ንብረት ሥራ ላይ በማዋል ለሚሰጠው አገልግሎት ከመንግስት ክፍያ የሚገኝበት ወይም በተጠቃሚዎች ላይ የሚጣል ክፍያ ገቢ የሚሰበሰብበት ወይም በሁለቱም መንገዶች ለአገልግሎት ክፍያ የሚያገኝበት ውል ነው፡፡

27. "የሂወት ዘመን ስርአት" ማለት ከመንግስት ንብረት ጋር የተያያዙ ተግባሮችና ወጪዎች የማቀድ፣ የመያዝ፣ የመረከብ፣ የመጠቀም፣ የጥገና፣ የፍጆታ ወይም የማስወገድ ወይም ከመዝገብ የመሰረዝ ተግባራትን ከግምት ውስጥ በማስገባት የመንግስት ንብረት አስተዳደርና ቁጥጥር ብቃት ባለው መንገድ እንዲመራ ለማድረግ የሚያስችል ስርአት ነው፡፡

3. የተፈፃሚነት ወሰን

ይህ አዋጅ በዚህ ክልል መንግስት ግዥ ላይ ተፈፃሚ ይሆናል፡፡ በአዋጁ የተገለፀው እንዳለ ሆኖ የሆነ ግዥ ፈፃሚ መስርያ ቤት፣ እቃ፣ የግንባታ ዘርፍ ስራዎችን፣ የምክርና የሌሎች አገልግሎቶችን ወጪ በመሸፈን ከሌሎች የመንግስት መስርያቤቶች ግዥ ለመፈፀም በሚያደርጉት ውል ላይ ይህ አዋጅ ተፈፃሚ አይሆንም፡፡

4. የፆታ አገላለፅ

በዚህ አዋጅ ውስጥ በወንድ ፆታ የተገለፀው የሴትም ፆታ ያካትታል፣

www.abyssinialaw.com

5. መትከላት ዕዳጋን ምምሕዳር ንብረትን መንግስቲ

ኣፈፃፅማ ዕዳጋን ምምሕዳር ንብረትን መንግስቲ እዞም ዝስዕቡ መትከላት መሰረት ዝገበረ ክኸውን ኣለዎ:-

1. ኣብ ኣፈፃፅማ ዕዳጋ ገንዘብ መንግስቲ ክህቦ ዝግባእ ረብሓ ምሃቡ፣
2. በዚ ኣዋጅ ዝተፈቐደ መበረታትዒ እንተዘይኮይኑ ብዜግነት ወይ ካብ መወዳደሪ መዐቀንታት ወፃኢ ኣብ ሕፁያት ተወዳደርቲ ኣድልዎ ምፍፃም ክልኩል ተግባር ምኻኑ፣
3. ንዝኾነ ውሳነ ዕዳጋ ዝወሃበሉ መለክዕን ኣብ ሕድሕድ ዕዳጋ ዝወሃብ ውሳነን እቲ ጉዳይ ንዝምልከቶ ኩሉ ግልፅን ፍትሓውን ምኻኑ፣
4. ውሳነታትን ዝተወሰዱ ስጉምትታትን ተሓታትነት ዘስዕቡ ምኻኖም፣
5. ንብረት መንግስቲ ብጥንቓቐ ምሓዙን ንዝተሓሰበሉ ዕላማ ምዓሉን፣

6. ዓለም ለኸ ግቡኣት

1. እዚ ኣዋጅ ፌዴራል መንግስቲ ካብ ሓደ ንላዕሊ ምስ ዝኾኑ መንግስታት ወይ ምስ ዓለም ለኸ ትካላት ብዝፍፅሞም ወይ ብዝገብሮ ስምምዕነት ወይ ካብቲ ስምምዕነት ዝፍልፍል ግቡእ ዘይጣዓዓም እንተኾይኑ ኣብቲ ስምምዕነት ዝተመልከተ ይፀንዕ፣

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተመልከተ ስምምዕነት ንኢትዮጵያ ወይ ኣብ ኢትዮጵያ ነበርቲ ንዝኾኑ ተጫረቲ ብፍሉይ ጠመተ ዝፈቅድ ኣብ ዝኾነሉ ግዘ ዕዳጋ ዝፍፅም ኣካል ተፈፃሚ ዝኸውን መርኣይ ፍሉይ ጠመተ ኣብቲ ጨረታ ሰነድ ብግልፂ ክጥቀስ ክገብር ኣለዎ፡፡

5. የመንግስት ግዥ እና ንብረት አስተዳደር መርሆዎች

የመንግስት ግዥ አፈፃፀም እና ንብረት አስተዳደር የሚከተሉትን መርሆዎች መሰረት ማድረግ ይኖርበታል፡-

1. በግዥ አፈፃፀም የመንግስት ገንዘብ ሊያስገኝ የሚችለውን ጥቅም ማስገኘቱ፣
2. በዚህ አዋጅ የተፈቀደው ማበረታቻ ካልሆነ በስተቀር በዜግነት ወይም ከመወዳደርያ መስፈርቶች ውጭ በዕጩ ተወዳዳሪዎች መካከል አድልዎ ማድረግ የተከለከለ ተግባር መሆኑ፣
3. ማናቸውም የግዥ ውሳኔ የሚሰጥበት መስፈርት እና በያንዳንዱ ግዥ ላይ የሚሰጠው ውሳኔ ጉዳዩ ለሚመለከታቸው ሁሉ ግልፅ እና ፍትሐዊ መሆኑን፣
4. ውሣኔዎች እና የተወሰዱ እርምጃዎች ተጠያቂነት የሚያስከትሉ መሆኑን፣
5. የመንግስት ንብረት በጥንቃቄ መያዝና ለታለመለት አላማ መዋሉን፣

6. ዓለም ዐቀፍ ግዴታዎች

1. ይህ አዋጅ የፌደራል መንግስት ከአንድ ወይም ከአንድ በላይ ከሆኑ መንግስታት ወይም ከአለም ዓቀፍ ድርጅቶች ጋር ባደረገው ወይም በሚደረገው ስምምነት ወይም ከስምምነቱ ከመነጨ ጋር የማይጣጣም ከሆነ በስምምነቱ የተመለከተው ይፀናል፣
2. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 1 የተመለከተው ስምምነት ለኢትዮጵያ ወይም ለኢትዮጵያ ነዋሪ ለሆኑ የተጫራቾች ልዩ አስተያየት የሚፈቅድ በሚሆንበት ጊዜ የመንግስት መስያቤቱ ተፈፃሚ የሚሆነውን ልዩ አስተያየት በጨረታ ሰነድ ውስጥ በግልፅ ማመልከት አለበት፡፡

www.abyssinialaw.com

7. ህዝቢ ሰነዳት ሕጊ ክፈልጦም ብዛዕባ ምግባር

እዚ ኣዋጅን ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝወፀ ደንብን መምርሕን ህዝቢ ክፈልጦም ዘኽእልን ንኣጠቓቕማ ብዝጥዕም መንገዲ ብስርዓት ክተሓዝ ኣለዎ፡፡

8. ሓላፍነት ላዕለዎት ሓለፍቲ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት

ሓለፍቲ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ንዝፍፅምዎ ዕደጋን ንዘመሓድርዎ ንብረትን ብሓፈሻ ሓላፍነት ዘለዎም እንትኾውን ብፍላይ ድማ ላዕለወት ሓለፍቲ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ቢሮ ኣብ ዘውፅኦ ዝርዝር መምርሒ ካብ ዝገልፆ ዝርዝር ሓላፍነታት ብተወሳኺ እዞም ዝስዕቡ ሓፈሻዊ ሓላፍነታት ይህልውዎም፡-

ሀ. ብዝግባእ ዝተማልኣን ዝመጣጠን ሓይሊ ሰብ ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን መስርሒ ቦታን ምጥያሽ፣

ለ. ኣብ ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን ንዝተመደቡ ሰራሕተኛታት እዚ ኣዋጅን መምርሕን ማንዋል ዕደጋን ንብረት ምምሕዳርን ስሩዕ ሰነዳት ጨረታን ካልኦት ቅጥዓ ቅጥዕታትን ትሕዝቶን ኣጠቓቕማን ክፈልጡ ዘኽእል ስልጠና ምርካቦምን ዕደጋን ንብረት ምምሕዳርን ስራሕቲ ንምፍፃም ብቕዓት ዘለዎም ምዃኖም የረጋግፅ፣

ሐ. ዕደጋ መንግስቲ ብትልሚ ዝምራሕን ኣብዚ ኣዋጅ ዝተቐመጡ መትከላት ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን ዝሓለወ ምዃኑ የረጋግፅ፣

መ. ንብረት መንግስቲ ውፅኢታውን ቁጠባዊ ረብሓ ብዝህብ መንገዲ ኣብ ግልጋሎት ምውዓሉ የረጋግፅ፣

7. የሕግ ሰነዶች ህዝቡ እንዲያውቃቸው ስለማድረግ

ይህ አዋጅ እና በዚህ አዋጅ መሰረት የወጣው ደንብና መመሪያ ህዝብ እንዲያውቀው በሚያስችል እና ለአጠቃቀም አመቺ በሆነ መንገድ መያዝ አለበት፡፡

8. የግዥ ፈፃሚ አካላት የበላይ ኃላፊዎች ኃላፊነት

የግዥ ፈፃሚ አካላት ኃላፊዎች ስለሚያከናውኑት ግዥ እና ስለሚያስተዳድሩት ንብረት ጠቅላላ ኃላፊነት ያለባቸው ሲሆን በተለይም የግዥ ፈፃሚ አካላት የበላይ ኃላፊዎች ቢሮው በሚያወጣው ዝርዝር መመሪያ ላይ ከሚገለፁት ዝርዝር ኃላፊነቶች በተጨማሪ የሚከተሉት አጠቃላይ ኃላፊነቶች ይኖሩታል፡-

ሀ. በተገቢው የሰው ኃይል የተሟላ የግዥና ንብረት አስተዳደር የስራ ተግባራትን የሚያከናውን የሥራ ክፍል ያደራጃል፣

ለ. በግዥና ንብረት አስተዳደር ሥራ ላይ የሚመደቡ ወይም የተመደቡ ሰራተኞች ይህንን አዋጅ፣ የአፈፃፀም መመርያውን፣ የግዥ ማንዋል፣ መደበኛ የጨረታ ሰነድ እና ሌሎች ተገቢ ቅፆች ይዘትና አጠቃቀም እንዲያውቁ ማድረግ የሚያስችል ስልጠና ማግኘታቸውን እና የመንግስት ግዥ እና ንብረት አስተዳደርን ለመፈፀም በቂ ክህሎት ያላቸው መሆኑን ያረጋግጣል፣

ሐ. የመንግስት ግዥ በእቅድ ላይ የተመሰረተ እና በዚህ አዋጅ የተመለከቱ የግዥ መመሪያዎችን የጠበቀ መሆኑን ያረጋግጣል፣

መ. የመንግስት ንብረት ኢኮኖሚያዊ እና ውጤታማ በሆነ መንገድ አገልግሎት ላይ መዋሉን ያረጋግጣል፣

www.abyssinialaw.com

ረ. ኣብ ቤት ፅዩኡ ውሽጢ ዝርከቡ ንብረት መንግስቲ ብዝግባእ ዝተመዝገቡን ስርዓት ክትትል ዝተዘርገሓሎም ምዃኑ ዝግባእ ሓለዋን ክንክንን እናተገበረሉ ግልጋሎት ዝህብ ኮይኑ ካብ ግልጋሎት ወፃኢ እንትኸውን ድማ ኣብ እዋኑ ክውገድ ዝተገበረ ምኳኑ የረጋግፅ፡፡

9. ተግባርን ሓላፍነትን ደጋፊ ከይዲ ስራሕ ዕደጋ ፋይናንስን ምምሕዳር ንብረትን

ኣብ መንግስታዊ ኣብያተ ፅዮ ውሽጢ ዝጣየሹ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ንዝፍፅምዎ ዕደጋ ንኣፈፃፅማ እቲ ውዕሊ ሓፈሻዊ ሓላፍነት ዘለዎም እንትኸውን ብፍላይ ድማ፡-

ሀ. ዕደጋ መንግስቲ ብዝተማልአ ሞያዊ ስነ ምግባርን ክእለትን ይፍፅሙ፣

ለ. እዚ ኣዋጅ ኣፈፃፅማ መምርሒ ማንዋል ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን፣ ስሩዕ ሰነድ ጨረታ፣ ናይ ኣፈፃፅማ ቅጥዕታትን ከምኡ እውን ውዕላት ዕደጋ መሰረት ብምግባር ዕደጋ መንግስቲ ይፍፅሙ፣

ሐ. በዚ ኣዋጅ ኣንቀፅ 14 ብዝተደንገገ መሰረት ዝተማልአ መረዳእታ ዕደጋ ይሕዝ፣ እንትሕተት ኣብ እዋኑ የቕርብ፣

10. ተሓታትነት

ኣብ መንግስታዊ ኣብያተ ፅዮ ኣብ ዕደጋን ንብረት ምምሕዳርን ዝተመደቡ ሰራሕተኛታት ወይ ዕደጋን ንብረት ምምሕዳርን መንግስቲ ንከመሓድሩ ዝተሸሙ ሓለፍቲ፣ ዕደጋ ንምፍፃም ዝጣየሽ ጊዝያዊ ጨረታ ኮምቴ በዚ ኣዋጅን ሲዒቡ ብቢሮ ዝወፅእ መምርሕን መሰረት ንዝወሰድዎም ስጉምትታት ተሓተትቲ ይኾኑ፡፡

ረ. በመስሪያቤቱ ስር የሚገኘው የመንግስት ንብረት በሚገባ የተመዘገበ እና የክትትል ስርዓት የተዘረጋለት ተገቢው ጥበቃና እንክብካቤ የተደረገለት አገልግሎት የሚሰጥ ሲሆን አገልግሎት የማይሰጥ ሆኖ ሲገኝ በወቅቱ እንዲወገድ መደረጉን ያረጋግጣል፡፡

9. የግዥ ፋይናንስ እና ንብረት አስተዳደር ደጋፊ የስራ ሂደት ተግባር እና ኃላፊነት

በመንግስት መስርያቤቶች ውስጥ የሚቋቋመው ግዥ ፈፃሚ አካላት ለሚፈፅሙት ግዥ ለውሉ አፈፃፀም ጠቅላላ ኃላፊነት ያለባቸው ሲሆን በተለይም፡-

ሀ. የመንግስት ግዥን በተሟላ የሞያ ስነ-ምግባር እና ክህሎት ይፈፅማሉ፣

ለ. ይህንን አዋጅ፣ የአፈፃፀም መመሪያውን፣ የግዥ ማኑዋል፣ የመደበኛ የጨረታ ሰነድ እና የአፈፃፀም ቅፆችን እና የግዥ ውሉን መሰረት በማድረግ የመንግስት ግዥን ይፈፅማሉ፣

ሐ. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 14 በተደነገገው መሰረት ለግዥው የተሟላ መረጃ ይይዛል በተጠየቀው ጊዜም ያቀርባል፣

10. ተጠያቂነት

በመንግሥት መሥሪያ ቤቶች ለግዥ እና ንብረት አስተዳደር ሥራ የተመደቡ ሠራተኞች ወይም የመንግስት ግዥን እና ንብረት ለማስተዳደር የተሾሙ ኃላፊዎች፣ ግዥ ለመፈፀም የሚቋቋም ግዝያዊ የጨረታ ኮሚቴ አባሎች በዚህ አዋጅ እና ቢሮው በሚያወጣቸው መመርያ መሰረት ስለሚወስድዋቸው እርምጃዎች ተጠያቂ ይሆናሉ፡፡

www.abyssinialaw.com

ክፍሊ ክልተ

ዕላማ ፣ስልጣንን ተግባርን ቢሮ

11. ዕላማታት እቲ ቢሮ

ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን ዝምልከት እቲ ቢሮ እዞም ዝስዕቡ ዕላማታት ይህልውዎ፡-

1. ፍትሓዊ ፣ኣብ ውድድር ዝተመስረተ፣ ግልፂ፣ ኣድልዎ ዘይብሉን ገንዘብ መንግስቲ ተመጣጣኒ ዋጋ ክህብ ዝኽእል ኣፈፃፅማ ዕደጋን ዘመናዊ ምምሕዳር ንብረት መንግስቲ ምህላዉ የረጋግፅ፣
2. ኣፈፃፅማ ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን እቲ ክልል መንግስቲ ዝምርሓሉ ብርኪ የውፅእ፣
3. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ነዚ ኣዋጅን ስዒቦም ንዝወፁ ደንብን መምርሕን ተኸቲሎም ምስረሖም ምክትታል፣
4. ኣብ ውሽጢ ክልል መንግስቲ ዘሎ ዓቕሚ ኣፈፃፅማ ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን የዕቢ፣
5. ስርዓት ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን እቲ ክልል ተቐባልነት ምስ ዘለዎም ዓለም ለኸ ድንጋገታትን ምስ ፌደራል መንግስትን ዝጠዓዓመ ኸኸውን ፃዕሪ ይገብር፣

12. ስልጣንን ተግባርን ቢሮ

ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን ዝምልከት እቲ ቢሮ ሲዒቦም ዝተዘርዘሩ ተግባራት ይፍፅም፡-

1. ኣብ ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን መንግስቲ ፖሊስታት፣ መትከላትን ኣፈፃፅማን ንክልል መንግስቲ የማኽር፣
2. ኣብ ክልል መንግስቲ ዘሎ ስርዓት ኣፈፃፅማ ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን መንግስቲ ተግባራዊነት ምክትታል፣ ንክልል መንግስቲ ፀብፃብ ምልኣኽን ኣብ ሕግን ስርዓት ኣፈፃፅማን መመሓየሺ ሓሳባት

ክፍል ሁለት

የቢሮው አላማ፣ ስልጣንና ተግባር

11. የቢሮው ዓላማዎች

ግዥ እና ንብረት አስተዳደር በሚመለከት የቢሮው ዓላማዎች የሚከተሉት ናቸው፡-

1. ፍትሃዊ፣ በውድድር ላይ የተመሰረተ ግልፅ፣ አድልዎ የሌለበት፣ ለመንግስት ገንዘብ ተመጣጣኝ ዋጋ ማስገኘት የሚያስችል የግዥ አፈፃፀምና ዘመናዊ የመንግስት ንብረት አስተዳደር መኖሩን ያረጋግጣል፣
2. የክልሉ መንግስት የግዥ አፈፃፀም የሚመራበትን ደረጃ ያወጣል፣
3. የግዥ ፈፃሚ አካላት ይህንን አዋጅ እና ይህንን አዋጅ ተከትሎ የወጣ ደንብና መመርያ ጠብቀው መስራታቸው መከታተል፣
4. በክልሉ መንግስት ውስጥ ያለውን የግዥ አፈፃፀም አቅም ያሳድጋል፣
5. የክልል ግዥና ንብረት አስተዳደር ስርዓት ተቀባይነት ካላቸው አለም አቀፍ ድንጋጌዎችና ከፌደራል መንግስት ጋር የተጣጣመ እንዲሆን ጥረት ያደርጋል፡፡

12. የቢሮው ስልጣንና ተግባር

ግዥና ንብረት አስተዳደር በሚመለከት ቢሮው ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ተግባሮች ያከናውናል፡-

1. በመንግስት ግዥና ንብረት አስተዳደር ፖሊስዎች፣ መርሆችና አፈፃፀሞች ላይ የክልሉን መንግስት ያማክራል፣
2. በክልሉ መንግስት ውስጥ ያለውን የመንግስት ግዥና ንብረት አስተዳደር አፈፃፀም ስርዓት ተግባራዊነት መከታተል ለክልሉ መንግስት ሪፖርት ማድረግ እና በህግና በአፈፃፀም ስርዓቱ

www.abyssinialaw.com

የቕርብ፣

3. ኣግባብነት ምስ ዘለዎም ኣካላት ብምትሕብባር ስልጠና ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን፣ ኣፈፃፅማ ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን ንምምራሕ ዘድልዩ ክእለታት ክበፅሑዎ ዝግባእ ብርኪ፣ ተደላይ ዝኾነ ናይ መረዳእታ ዓይነትን ናይቲ ሞያ ዕቤትን ክኽተሎ ዝግባእ ከይዲ ክውሰን ይገብር፣

4. ኣብ ስራሕ ክውዕሉ ዝተፈቐዱ ስሩዓት ሰነዳት ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን ነቲ ኣሰራርሓ ዝመርሑ ቅጥዕታትን ካልኦት ንኣፈፃፅማ ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን ኣግባብነት ዘለዎም ሰነዳት የዳሉ፣ እዋናዊ ኽኾኑ ይገብር፣

5. ኣብ ውዕሊ ዕደጋ መንግስቲ ዝተመልከቱ ግቡኣት ከቢድ ሸለልትነት ብምርኣዮም፣ ብቕዓቶም ዝምልከት ዝተሰሓሓተ መረዳእታ ብምሃቦም ወይ ድማ ኣብ ዓንቀፅ 64 ንኡሰ ዓንቀፅ 4ን 5ን ብዝተመልከተ ዓይነት መደለሊ ብምሃቦም ምኽንያት ኣብ መንግስቲ ዕደጋ ፣ ምውጋድ ንብረት ግዝኢትን ንኽይሳተፉ በቲ ቢሮ እገዳ ዝተገበረሎም ዝርዝር መቕረብቲ ይሕዝ ናብ ተጠቀምቲ ክበፅሕ ይገብር፣

6. እዚ ኣዋጅ ብትኽክል ኣብ ስራሕ ምውዓሉ ንምርግጋፅ ብዝተወሰነ ኣፈላላይ ግዜ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላትን ሰነዳትን ከይዲ ኣፈፃፅማ ዕደጋን ይፍትሽ

7. ኣፈፃፅማ ዕደጋን ንብረት ምምሕዳርን እዚ ኣዋጅ ተኸቲሉ ዝተፈፀመ ምዃኑ ንምርግጋፅ፡-

ሀ. ኣብ ከይዲ ምድላው ሰነድ ጨረታ ምፅራይ ዕደጋ፣

ለ. ኣብ ጨረታ ሰዓራይ ዝኾነ ተጫራታይ ብዝኣተዎ ውዕሊ መሰረት ስርሑ ኣብ ዝፈፀመሉ ግዜ ምፅራይ ውዕሊ፣

ሐ. በቲ ውዕሊ መሰረት እቲ ንብረት ወይ ስራሕ እንተተፈፂሙ ኣፈፃፅማ ምፅራይ የካይድ፣

ላይ የማሻሻያ ሃሳቦች ያቀርባል፣

3. አግባብነት ካላቸው አካላት ጋር በመተባበር የግዥና ንብረት አስተዳደር ስልጠና እና የግዥና ንብረት አስተዳደር አፈፃፀምን ለመምራት የሚያስፈልገው ችሎታ ሊኖረው የሚገባ ደረጃ፣ ተፈላጊ የሆነ የማስረጃ ዓይነት እና የሞያው ዕድገት የሚከተለው ሂደት እንዲወሰን ያደርጋል፣

4. በስራ ላይ እንዲውሉ የተፈቀዱ መደበኛ የግዥና ንብረት አስተዳደር ሰነዶች አሰራርሩን የሚመሩ ቅፆች እና ሌሎች ለግዥና ንብረት አስተዳደር አፈፃፀም አግባብነት ያላቸው ሰነዶች ያዘጋጃል፣ ወቅታዊ እንዲሆኑ ያደርጋል፣

5. በመንግስት ግዥ ውል ውስጥ በተመለከቱ ግዴታዎች ላይ ከፍተኛ ቸለልተኝነት በማሳየታቸው፣ ብቃታቸው በተመለከተ የተሳሳተ መረጃ በመስጠታቸው ወይም በአንቀፅ 64 ንኡስ አንቀፅ 4 እና5 የተመለከተውን ዓይነት መማለጃ በመስጠታቸው ምክንያት በመንግስት ግዥና ንብረት አወጋገድ እንዳይሳተፉ በቢሮው ዕገዳ የተደረገባቸውን ዝርዝር አቅራቢዎች ይይዛል ወደ ተጠቃሚዎች ያሰራጫል፣

6. ይህ አዋጅ በትክክል ሥራላይ መዋሉን ለማረጋገጥ በተወሰነ ግዜ ልዩነት የግዥ ፈፃሚ አካላት ሰነዶች እና የግዥውን የአፈፃፀም ሂደት ይፈትሻል፣

7. የግዥና ንብረት አስተዳደር ይህንን አዋጅ ጠብቆ የተከናወነ መሆኑን ለማረጋገጥ፡-

ሀ. በጨረታ ዝግጅት ሂደት የግዥ ምርመራ፣

ለ. በጨረታ አሸናፊ ሆነው ተጫራች በውሉ መሰረት ስራውን በሚያከናውንበት ጊዜ የውል ምርመራ፣

ሐ. በውሉ መሰረት ከተጠናቀቀ የክንዋኔ ምርመራ ያከናውናል፣

www.abyssinialaw.com

8. ንኩሎም ስርዓታት ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን ዝሕግዝ መርበብ ሓበሬታ የጣይሽ፣ የማዕብል፣ ይሕሉ፣ እዋናውነቱ ዝተሓለወ ንኽኸውን ይገብር፣

9. ሞያን ምስ ሞያ ዝተተሓሓዙ ዋኒናትን ኣግባብነት ምስ ዘለዎም ኣብ ዕደጋን ንብረት ምምሕዳርን መንግስቲ ክሳተፉ ድሌት ምስ ዘለዎም ትካላዊ ርክብ ይፈጥር፣ የማዕብል፣

10. ኣብ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን ኣመልኪቱ ስራሕቲ ምዕባይ ዓቕሚ ይሰርሕ፣

11. ብዛዕባ ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን መንግስቲ መፅናዕቲ የካይድ፣ ስራሕቲ ምዕባይ ዓቕሚ ክህሉ ይገብር፣

12. እዚ ኣዋጅን ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝወፀ ደንብን መምርሕን ብትኽክል ኣብ ስራሕ ምውዓሎም የረጋግፅ፣

13. ካብ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ዝቐርበሉ መረዳእታ መሰረት ብምግባር ስርዓት ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን መንግስቲ ብዝግባእ ዝሰርሕ ዘሎ ምዃኑ ንክልል መንግስቲ ዓመታዊ ፀብፃብ የቕርብ፣ ክልል መንግስቲ ብዝሓቶ ዝርዝር መሰረት ኣብ ሕድሕድ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ብዛዕባ ዝተፈፀመ ዓይነት ዕደጋ መጠንን ፍሉይ መረዳእታታት ይህብ፣

14. ተሸከርከርትን ዓበይቲ ማሽናትን ብጥሙር ይዕድግ፣ የወግድ ምስ ምውጋድ ዝተሓሓዙ ስራሕትን ይፍፅም፣ ወይ ንዘውግዱን ዝዕድጉን ፍቓድ ይህብ፣

15. እዋናዊ ፅንዓት ዕደጋ የካይድ ይትንትን ናብ ተጠቀምቲ የብፅሕ፣

16. ዝኾነ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ወይ መቕረባይ ሕጊ ዕደጋ ምምሕዳር ንብረትን ብዝእዝዞ ብዛዕባ ምፍፃሙ፣ ዕደጋ ብትኽክል ዘይምፍፃሙ ወይ ብዛዕባ ምምሽጣሩ ፀብፃብ ዝቐረበ ወይ ዝተረጋገፀ እንድሕር ኮይኑ ምስቲ

8. ለግዥ እና ንብረት አስተዳደር አሰራር ስርዓቶች በሙሉ የሚያገለግል የመረጃ ክምችት ያቋቁማል፣ ያጎለብታል ይጠብቃል፣ ወቅታዊነቱ የተጠበቀ እንዲሆን ያደርጋል፣

9. የሙያና ከሙያ ጋር የተያያዙ ጎዳዮች አግባብነት ካላቸው በመንግስት ግዥና ንብረት አስተዳደር ለመሳተፍ ፍላጎት ካላቸው አካላት ጋር ተቋማዊ ግንኙነት ይፈጥራል፣ ያዳብራል፣

10. በግዥ ፈፃሚ አካላት የግዥና ንብረት አስተዳደር የአቅም ግንባታ ስራ ይሰራል፣

11. ስለ መንግስት ግዥና ንብረት አስተዳደር ጥናት ያካሂዳል፣ የአቅም ግንባታ ስራ እንዲኖር ያደርጋል፣

12. ይህ አዋጅና በአዋጁ መሰረት የወጣ ደንብና መመሪያ በትክክል ስራ ላይ መዋላቸውን ያረጋግጣል፣

13. ከግዥ ፈፃሚ አካላት የሚቀርቡለትን መረጃ መሰረት በማድረግ የመንግስት ግዥና ንብረት አስተዳደር ስርዓት በሚገባ የሚሰራ ስለመሆኑ ለክልሉ መንግስት ዓመታዊ ሪፖርት ያቀርባል፣ የክልሉ መንግስት በሚጠይቀው ዝርዝር መሰረት በእያንዳንዱ ግዥ ፈፃሚ አካል ስለተከናወነው ግዥ ዓይነት እና መጠን ልዩ መረጃዎችን ይሰጣል፣

14. የተሽከርካሪዎች እና ትልልቅ መሽነሪዎች በጥቅል ይገዛል፣ የማስወገድ እና ከማስወገድ ጋር የተያያዙ ስራዎች ይሰራል ወይም ለሚያስወገዱና ለሚገዙ ፍቃድ ይሰጣል፣

15. ወቅታዊ የገበያ ጥናት ያካሂዳል ይተነትናል፣ ለተጠቃሚ ያሰራጫል፣

16. ማናቸውም ግዥ ፈፃሚ አካላት ወይም አቅራቢ ሕግ ከሚያዘው ውጪ ስለመፈፀሙ፣ ግዥ በትክክል ስላለመከናወኑ፣ የግዥውን አመራር በትክክል ስላለመፈፀሙ ወይም ስለመመሳጠሩ

www.abyssinialaw.com

ኣፈፃፅማ ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን ዝተተሓሓዙ መረዳእታት፣ ሰነዳት፣ መዛግብትን ፀብፃባትን ንኽቐርበሉ ይእዝዝ፣

17. ኣብ ዝርዝር መቕረብቲ ንምምዝጋብ ዝቐርቡ ሕቶታት ይቕበል፣ ይምርምር፣ ይምዝግብ ንዝተመዝገቡ መቕረብቲ ወረቐት ምስክር ይህብ፣

18. መሰኻኽር ይፅውዕ፣ ምስክራትን ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን ዝምልከቶም ወገናትን ቃሎም ብመሓላ ክህቡ ይገብር፣ መዛግብቲ ሒሳብ፣ ትልምን ሰነድን ንክቐርቡሉ ይገብር፣

19. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ብመሰረት ሰዓራይ ጨረታ ንምዃን ዝተውሃበ ውሳነ ዕደጋ ዝፈፀሙ ምዃኖም ንምርግጋፅ ከይዲ እቲ ዕደጋ ምርመራ የካይድ

20. ከምኡ ድማ ናይዚ ኣዋጅ፣ ደንብን መምርሕን ዝፃረር ተግባር ንዝፍፅሙ ሕፁያት ተወዳደርቲ፣ መቕረብቲ ወይ ኣብ ከይዲ ምውጋድ ንብረት መንግስቲ ካብ ተሳተፍቲ ብዝቐርብ ቅሬታ መንቀሊ ብምግባር ኣድላይ ምፅራይ ድሕሪ ምክያድ መጠንቐቕታ ናይ ምፅሓፍ፣ ንዝተወሰነ ወይ ንዘይተወሰነ እዋን ካብ ዕደጋ መንግስቲ ወይ ምውጋድ ንብረት ስራሕቲ ከይሳተፉ ምእጋድ ስልጣን ይህልዎ፡፡

ክፍሊ ሰለስተ

መሰረታዊ ድንጋገታት ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን

13. ትልሚ ዕደጋ

1. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት በቢ በጀት ዓመቱ ንዝፍፅምዎም ዕደጋን ምውጋድ ንብረትን ዘርእን ቢሮ ኣብ ዘውፅኦም መምርሕታት ዝግለፁ ዝርዝር ጉዳያት ዝማልአ ዓመታዊ ትልሚ ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን ከዳልዉ

ሪፓርት የቀረበ ወይም የተረጋገጠ እንደሆነ ከግዥው አፈፃፀም ጋር የተያያዙ መረጃዎች፣ ሰነዶች፣ መዝገቦች እና ሪፓርቶች እንዲቀርቡለት ያዛል፣

17. በአቅራቢዎች ዝርዝር ውስጥ ለመመዝገብ የሚቀርቡ ማመልከቻዎችን ይቀበላል፣ ይመረምራል፣ ይመዘግባል ለተመዘገቡ አቅራቢዎች የምስክር ወረቀት ይሰጣል፣

18. ምስክሮችን ይጠራል፣ ምስክሮችና ግዥው የሚመለከታቸው ወገኖች ቃላቸውን በመሃላ እንዲሰጡ ያደረጋል፣ የሂሳብ መዝገብ፣ እቅድና ሰነድ እንዲቀርብለት ያደርጋል፣

19. ግዥ ፈፃሚ አካላት የጨረታ አሸናፊ የመሆን ውሳኔ በተሰጠበት አኳህን ግዥውን የፈፀሙ መሆናቸውን ለማረጋገጥ በግዥውን ሂደት ላይ ምርመራ ያካይዳል፣

20. የዚህን አዋጅ፣ ደንብና መመሪያ የሚቃረን ተግባራት የሚፈፀሙ ዕጩ ተወዳዳሪዎች፣ አቅራቢዎች ወይም በመንግስት ንብረት ማስወገድ ሂደት ተሳታፊዎች ላይ በቀረበ አቤቱታ መነሻነት ማስተንቀቅያ የመስጠት፣ ለተወሰነ ወይም ላልተወሰነ ግዜ በመንግስት ግዥ ወይም ንብረት ማስወገድ ሂደት እንዳይሳተፉ የማገድ፡፡

ክፍል ሶስት

መሰረታዊ የግዥና ንብረት አስተዳደር ድንጋጌዎች

13. የግዥ ዕቅድ

1. የመንግስት መስርያቤቶች በበጀት ዓመቱ የሚፈፅሙትን ግዥ እና ንብረት ማስወገድ የሚያሳይ እና ቢሮው በሚያወጣው መመርያ የሚገለፁትን ዝርዝር ጉዳዮች ያካተተ ዓመታዊ

www.abyssinialaw.com

ኣለዎም፣

2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብዝተገለፀ መሰረት ዝተዳለወ ትልሚ ዕደጋን ምውጋድ ንብረትን ብላዕለዋይ ሓላፊ ዕደጋ ፈፀሚ ኣካል ፀዲቑ ንዝምልከቶም ከይዲ ስራሕትን ንቢሮ ትልምን ፋይናንስን በቢዓመቱ ክሳብ ሓምለ 30 ክለኣኽ ኣለዎ፡፡

14. ሰነዳት ዕደጋ

1. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ምስ ዕደጋን ምውጋድን ንብረት መንግስቲ ዝተተሓሓዙ መዛግብትን ሰነዳትን ዕደጋ ወይ መሸጣ ካብ ዝተፈፀመሉ ዕለት ጀሚሩ ቢሮ ኣብ ዘውፅኦ መምርሒ ክሳብ ዝተገለፀ ግዘ ዝኣክል ብጥንቃቐ ክዕንሕዎም ኣለዎም፡፡ በዚ መልክዕ ዝተሓዙ መረዳእታታት እዞም ዝስዕቡ ዝሓወሰ ይኸውን፡-

ሀ. ዝግዝኡ ኣቑሑት፣ ስራሕቲ ዘፈር ኮንስትራክሽን ወይ ዝውገዱ ኣቁሑ ወይ ግልጋሎት ሓጺር መግለጺ፣

ለ. ምልክታ ጨረታ፣

ሐ. መወዳደሪ ሓሳብ ጨረታ መቕረቢ ዋጋ ዝሃቡ መቕረብቲ ሽምን ኣድራሻን ኣብ ጨረታ ሰዓርቲ ዝኾኑ ሽምን ኣድራሻን፣

መ. ንጨረታመገምገሚ ዝተዳለው ረቋሕታትን ዝተፈፀመሉ ኩነታትን፣ ገምጋም ጨረታን ኣፈፃፅማ ውድድርን ካብ ተወዳደርቲ ዝቐረበ መወዳደሪ ሓሳብን መግለጺ ዋጋ ዘርኢ ሓጺር መግለጺ፣

ረ. ጥርዓን ቀሪቡ እንተኾይኑ ዝተውሃበ ውሳኔ ዘርኢ መግለጺ፣

የግዥ እና የንብረት አስተዳደር ዕቅድ ማዘጋጀት ይኖርባቸዋል፣

2. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 1 መሰረት የተዘጋጀው የግዥ እና ንብረት የማስወገድ ዕቅድ በመሥርያቤቱ የበላይ ኃላፊ ፀድቆ ለሚመለከታቸው የመስራቤቱ የስራ ሂደቶች እና ለፕላንና ፋይናንስ ቢሮ እስከ ሐምሌ 30 መላክ ይኖርበታል፣

14. የግዥ ሰነዶች

1. ግዥ ፈፃሚ አካላት ከመንግስት ግዥ እና ንብረትን ማስወገድ ጋር የተያየዙ መዝገቦችን እና ሰነዶችን ግዥው ወይም ሽያጩ ከተፈፀመበት ቀን አንስቶ ቢሮ ባወጣው መመሪያ እስከተገለጠ ጊዜ ያህል በጥንቃቂ ማቆየት አለባቸው፡፡ በዚህ ዓይነት የሚያዙት መረጃዎች የሚከተሉትን ይጨምራሉ፡-

ሀ. የሚገዙት ዕቃዎች፣ የግንባታ ስራዎች ወይም የሚወገዱ ዕቃዎች ወይም አገልግሎቶች አጭር መግለጫ፣

ለ. የጨረታ ማስታወቅያ፣

ሐ. የጨረታ መወዳደርያ ሃሳብ፣ የዋጋ ማቅረቢያ የቀረቡ አቅራቢዎች ስምና አድራሻና በጨረታው አሸናፊ የሆኑ ተጨራቾች ስምና አድራሻ፣

መ. ለጨረታ ግምገማ የተዘጋጀው መሰፈርት እና ተፈፀመበትን ሁኔታ፣ የጨረታ ግምገማና የውድድሩን አፈፃፀም፣ ከተወዳዳሪዎች የቀረበውን የመወዳደርያ ሃሳብ እና ዋጋ ማቅረብያ የሚያሳይ አጭር መግለጫ፣

ረ. አቤቱታ ቀርቦ ከሆነ የተሰጠው ውሳኔ የሚያሳይ ኣጭር መግለጫ፣

www.abyssinialaw.com

ሰ. ካብ ግልፂ ጨረታ ወፃኢ ካልእ ስርዓት ዕደጋ ንምጥቃም ዝተመረፀሉ ምኽንያት ዝሕብር መግለፂ፣

2. ከይዲ ዕደጋ ተጠቓሊሉ ምስ ሰዓራይ ውዕሊ እንተተፈራሪሙ ወይ ብዝኾነ ምኽንያት እቲ ውዕሊ ድሕሪ ምቁራፅ ዝርዝር አፈፃፅማ ግዚኢት ዝገልፅ መረዳእታ ኣብቲ ጨረታ ሕፁያት ተሳተፍቲ ዝኾኑ ተወዳደርቲ እንትሓቱ ክርኢይዎ ክግበር ኣለዎ፡፡ ይኹን እምበር ስልጣን ብዘለዎ ቤት ፍርዲ እንተዘይተኣዘ ዙን ቤት ፍርዲ ብዝተውሃበ ትእዛዝ ብዝተመልከተ መሰረት እንተዘይኮይኑ እቲ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል እዞም ዝስዕቡ መረዳእታታት ክህብ የብሉን፡-

ሀ. ናይቲ መረዳእታ ዕላዊ ምኻን ብሕጊ ዘይፍቀድ፣ ንኣፈፃፅማ ሕጊ ዘዐንቅፍ፣ ጥቕሚ ህዝቢ ዝፃባእ፣ ናይ ተወዓዓልቲ ሕጋዊ ናይ ንግዲ ጥቕሚ ከምኡ'ውን ቅኑዕ ውድድር ዝጎድእ እንተኾይኑ፣

ለ. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 መ ብዝተገለፀ መሰረት ብምሕፃር ዝተዳለወ ሰነድን እንተዘይኮይኑ ካብ ተጫረቲ ዝቐረበ ናይ መወዳደሪ ሓሳብ ምስ ምፅራይን ምግምጋምን ተግባር ዝተተሓሓዙ መረዳእታታትን ተጫረቲ ዘቕረብዎም ናይ መወዳደሪ ሓሳባትን ትሕዝቶ ጨረታ ሰነዳት ዝገልፁ መረዳእታታት፡፡

15. አድልዎ ዘይምግባር

በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 16 ዝተደንገገ ሕሉው ኮይኑ ዝኾነ ሕፁይ ተወዳዳሪ ብዜግነት ወይ ምስ ረቛሒታት መወዳደሪ ብዘይተተሓሓዙ ካልኦት ምኽንያታት ኣብ መንግስታዊ ዕደጋን ምውጋድ ንብረትን ተሳታፋይ ኸይከውን ክግበር ኣይኽእልን፣

ሰ. ከግልፅ ጨረታ ውጪ ሌላ የግዥ ስርዓት መከተል የተመረጠበትን ምክንያት የሚያሳይ መግለጫ፣

2. የግዥውን ሂደት ተጠናቆ ከአሸናፊው ጋር ውል ከተፈረመ ወይም በማናቸውም ምክንያት ውሉ ከተቋረጠ በኃላ የግዥውን ዝርዝር አፈፃፀም የሚያሳየው መረጃ በጨረታው ዕጩ ተሳታፊ የሆኑ ተወዳዳሪዎች ሲጠይቁ እንዲያዩት መደረግ አለበት፡፡ ይሁን እንጂ ስልጣን ባለው ፍርድ ቤት ካልታዘዘ እና ከፍርድ ቤቱ በተሰጠው ትእዛዝ በተመለከተው መሰረት ካልሆነ በስተቀር ግዥ ፈፃሚው አካል የሚከተሉትን መረጃዎች መስጠት የለበትም፡-

ሀ. የመረጃው ይፋ መሆን በሕግ የማይፈቀድ፣ የሕግ አፈፃፀምን የሚያሰናክል፣ የህዝብን ጥቅሚ የሚቃረን፣ የተዋዋዮችን ሕጋዊ የንግድ ጥቅም እንዲሆም ቀና ውድድርን የሚጎዳ ከሆነ፣

ለ. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1(መ) በተመለከተው መሰረት በማሳጠር የተዘጋጀውን ሰነድ ካልሆነ በስተቀር ከተጫራቾች የቀረበውን የመወዳደርያ ሀሳብ ከመመርመር እና ከመገምገም ተግባር ጋር የተያያዙ መረጃዎችን እና ተጫራቾች ያቀረቡዋቸውን የመወዳደርያ ሀሳቦች እና የጨረታ ሰነዶች ይዘት የሚገልፁ መረጃዎች፡፡

15. አድልዎ ያለማድረግ

በዚህ አዋጅ አንቀፅ 16 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም ዕጩ ተወዳዳሪ በዜግነት፣ ወይም ከመወዳደርያ መስፈርቶች ጋር ባልተያያዙ ሌሎች ምክንያቶች በመንግስት ግዥና ንብረት አወጋገድ ተሳታፊ እንዳይሆን ሊደረግ አይችልም፣

www.abyssinialaw.com

16. ፍሉይ ቆላሕታ

1. ቢሮ ብዘውፅአ መምርሒ ብዝውሰን መሰረት ኣብ እዋን ገምጋም ጨረታ ብኢትዮጵያዊያን ንዝፈረዩ ኣቑሑትን ብኩባንያታት ኢትዮጵያ ንዝወሃቡ ስራሕቲ ዘፈር ህንፀት፣ ስራሕቲ ግልጋሎት ምኽሪ ቀዳምነት ይወሃቦም፣
2. በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 65 ንኡስ ዓንቀፅ 4 ብዝወፀ መምርሒ መሰረት ንደቀቕትን ኣናእሽተይን ትካላት ፍሉይ መበራትዒ ክግበረሎም ይኽእል እዩ፣
3. ዕርየትን ዋጋን ኣቑሑት፣ ግልጋሎት ወይ ስራሕቲ ህንፀት ተመሳሳሊ ኮይኑ ተጫሪቲ ኣብ ገምጋም ማዕረ ነጥቢ ኣብ ዝረኽብሉ እዋን ንዓዲ ውሽጢ ምህርቲ፣ ግልጋሎት ወይ ኩባንያታትን ቀዳምነት ይወሃብ፣
4. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ኣፈፃፅማ ዝኾነ ይኹን ኣቕሓ ካብ ዋግኡ 35% ንላዕሊ ኣብ ኢትዮጵያ ውሽጢ ዝተወሰኸ እንተኾይኑ ኣብ ውሽጢ ኢትዮጵያ ከምዝፈረየ ይቑፀር፣
5. ብኩባንያታት ኢትዮጵያ ዝካየዱ ዘፈር ስራሕቲ ኮንስትራክሽን ምስ ኩባንያታት ኮንስትራክሽን ወፃኢ ንውድድር እንተቐርቡ ክሳብ ሸውዓተ ነጥቢ ሓሙሽተ ሚኢታዊ (7.5%) ቀዳምነት ይወሃቦም፣
6. ኣብ ኢትዮጵያ ዝፈረዩ ኣቁሑት ምስ ኣብ ወፃኢ ዝፈረዩ ኣቑሑ እንተወዳደር ክሳብ ዓሰርተ ሓሙሽተ ሚኢታዊ (15%) ቀዳምነት ይወሃቦም፡፡ ዝርዝሩ ብዝወፅእ መምርሒ ይውሰን

17. ሜላ ርክብ

1. ኣብ መንጎ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላትን ሕፁያት ተወዳደርትን ዝግበሩ ኩሎም ርክባት ብፅሑፍ ክግበሩ ኣለዎም፡፡ ብፅሑፍ ዘይተገበረ ዝኾነ ርክብ ብምክትታል ብፅሑፍ ክግበር ኣለዎ፣

16. ልዩ አስተያየት

1. ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ በሚወሰነው መሰረት በጨረታ ግምገማ ወቅት በኢትዮጵያ በተመረቱ እቃዎች፣ በኢትዮጵያ ኩባንያ ለሚከናወኑ የግንባታ ዘርፍ ስራዎች እና በኢትዮጵያ ኩባንያዎች ለሚከናወኑ የምክር አገልግሎት ሥራዎች ቅድሚያ ይሰጣቸዋል፣
2. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 65 ንኡስ አንቀፅ 4 በሚወጣው መመሪያ መሰረት ለጥቃቅንና አነስተኛ ተቋማት ልዩ መበረታቻ ሊደረግላቸው ይችላል፣
3. የዕቃዎች፣ አገልግሎቶች ወይም የግንባታ ስራዎች ጥራትና ዋጋ ተመሳሳይ ሆኖ ተጫራቾች በግምገማ እኩል ነጥብ ሲያገኙ ለአገር ውስጥ ምርቶች፣ አገልግሎቶች ወይም ኩባንያዎች ቅድምያ ይሰጣል፣
4. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 1 አፈፃፀም ማናቸውም ዕቃ ከዋጋው ከ35% በላይ በኢትዮጵያ ውስጥ የታከለ ከሆነ በኢትዮጵያ ውስጥ እንደተመሰረተ ይቆጠራል፣
5. በኢትዮጵያ ኩባንያዎች የሚከናወኑ የግንባታ ዘርፍ ስራዎች ከውጭ አገር ኮንስትራክሽን ኩባንያ ሲወዳደሩ እስከ ሰባት ነጥብ አምስት በመቶ (7.5%) ቅድሚያ ይሰጣቸዋል፣
6. በኢትዮጵያ ለተመረቱ ዕቃዎች በውጭ ከተመረቱ እቃዎች ጋር ሲወዳደር እስከ አስራ አምስት በመቶ (15%) ቅድሚያ ይሰጣል፡፡ ዝርዝሩ በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

17. የግንኙነት ስልት

1. በግዥ ፈፃሚ አካላትና በዕጩ ተወዳዳሪዎች መካከል የሚደረጉ ግንኙነቶች በፅሑፍ መደረግ አለባቸው፡፡ በፅሑፍ ያልተደረገ ማናቸውም ግኑኙነት በመከታተል በፅሑፍ መደረግ አለበት፣

www.abyssinialaw.com

2. እቲ ቢሮ ትኽክለኛነት ልውውጥ ሓበሬታን ብሚስጥር ዝተሓለወ ምኳኑን ንምርግጋፅ ዘኽእል ስርዓት ዝተዘርገሐ ምኳኑን ብመዳይ ቴክኒክ ተደለይቲ ኩነታት ዝተማለአ ምኳኑ እንትረጋገፅ ካብ ፅሑፍ ብተወሳኺ ወይ ክንዲ ፅሑፍ ብሜላ ኤሌክትሮኒክስ ርክብ ምግባር ዘኽእል መምርሒ የውፅእ፡፡

18. ቋንቋ

1. ኣብ ዓዲ ውሽጢ ዝርከቡ ተወዳደርቲ ጥራሕ ኣብ ዝሳተፉሉ ብሄራዊ ጨረታ ዝዳለው ሰነድ ጨረታን ጨረታ ዝካየደሉ ርክባትን ብቋንቋ ኣምሓርኛ ኮይኑ ብክልልን ወረዳን ብርኪ ዝፍፀም ጨረታ ኣብዝኾነሉ እዋን ዝዳለው ሰነድ ጨረታን ዝግበሩ ርክባትን ብትግርኛ ቋንቋ ይኸውን፡፡ ይኹን እምበር ነቲ ዕደጋ ወይ ምውጋድ ንብረት ዘመቹ ኮይኑ እንትርከብን እንትእመነሉን ንዝተማልአ ውድድር ዘይዓግትን ምኳኑ እንትረጋገፅን ተጫረቲ ዓዲ ውሽጢ ዝሳተፍሉ ብሄራውን ክልላውን ጨረታ፣ ሰነዳት ጨረታን ከይዲ ርክባት ጨረታን ብቋንቋ እንግሊዝኛ ንክዳለዉ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ክፈቅድ ይኽእል'ዩ፣

2. ዓለም ለኽ ዕደጋን ምውጋድ ንብረትን ንምፍፃም ዝዳሎ ዝኾነ ይኹን ሰነድ ብቋንቋ እንግሊዝኛ ክኸውን ኣለዎ፡፡

19. ብቕዓት ሕፁያት ተወዳደርቲ

1. ሕፁያት ተወዳደርቲ ኣብ ዝኾነ ዕደጋን ምውጋድ ንብረትን መንግስቲ ንምስታፍ ካብዚ ንታሕቲ ዝተዘርዘሩ ረቛሒታትን ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ካብ ፍሉይ ባህሪይ ዕደጋ ብምብጋስ ዘውፅእዎም ካልኦት ረቛሓታትን ከማልኡ ኣለዎም፡-

   ሀ. ብመሰረት ዝኣተውዎ ውዕሊ ንምፍፃም ዘኽእል ብቕዓት ሞያን ቴክኒክን፣ ዓቕሚ ፋይናንስ፣ መስርሕን ካልኦት ናይ መስርሒ

2. ቢሮው የመረጃ ልውውጡን ትክክለኝነት እና በሚስጥር መጠበቁን ማረጋገጥ የሚያስችሉ ሥራዓቶች መዘርጋታቸውን እና በቴክኒክ ረገድ ተፈላጊ ሁኔታዎች መሟላታቸውን ሲያረጋግጥ ከፅሑፍ በተጨማሪ ወይም በፅሑፍ ምትክ በኤልክትሮኒክስ ዘዴ ግንኙነት ማድረግ የሚያስችል መመሪያ ያወጣል፣

18. ቋንቋ

1. የአገር ውስጥ ተጫራቾች ብቻ በሚሳተፉበት ብሄራዊ ጨረታ የሚዘጋጀው የጨረታ ሰነድ እና ጨረታው የሚካሄደው በአማርኛ ቋንቋ ሆኖ በክልልና ወረዳ ደረጃ ለሚፈፀም ግዥ በትግርኛ ቋንቋ ይሆናል፣ ሆኖም ለግዥው ወይም ንብረት ለማስወገድ አመቺ መሆኑ ከታመነበት እና ለተሟላ ውድድርን እንደማይገድብ መሆኑን ሲረጋገጥ የአገር ውስጥ ተጫራቾች ለሚሳተፉበት ብሄራዊና ክልላዊ ጨረታ እና የጨረታ ሰነድ እና የጨረታው ሂደት ግንኙነት በእንግሊዝኛ ቋንቋ እንዲዘጋጅ የመንግስት መስራያቤቱ ሊፈቅድ ይችላል፣

2. ለዓለም አቀፍ ግዥ እና ንብረት ለማስወገድ ማስፈፀምያ የሚዘጋጁት ማናቸውም ሰነዶች በእንግሊዝኛ መሆን ይኖርባቸዋል፡፡

19. የዕጩ ተወዳዳሪዎች ብቃት

1. በማንኛውም የመንግስት ግዥና ንብረት ማስወገድ ለመሳተፍ ዕጩ ተወዳዳሪዎች ከዚህ በታች የተዘረዘሩት መስፈርቶች እና ግዥ ፈፃሚ አካላት ከግዥው ልዩ ባህርይ በመነሳት የሚያወጣቸውን ሌሎች መስፈርቶች ማሟላት አለባቸው፡-

   ሀ. በሚገቡበት ውል መሰረት ለመፈፀም የሚያስችል የሙያና የቴክኒክ ብቃት፣ የፋይናንስ አቅም፣ መሳሪያ እና ሌሎች

www.abyssinialaw.com

ቦታታት፣ ዕደጋ ኣብ ዝፍፀመሉ ተግባር ክእለት ኣመራርሓ ስራሕ፣ ፅቡቕ ሽምን ሓይሊ ሰብን ዘለዎም፣

ለ. ውዕሊ ንምፍፃም ዘኽእል ናይ ሕጊ ክእለት ዘለዎ፣

ሐ. ብዕዳ ዘይተትሓዘ፣ ዘይከሰረ ወይ ምንቅስቓስ ስርሑ ዘየቋረፀ፣ ምንቅስቓስ ስራሕ ንግዱ ዘይተኣገደ፣

መ. ቢሮ ዘውፅኦ መምርሒ ከምዘለዎ ኮይኑ ኣብናይ መቕረብቲ ዝርዝር ዝተመዝገበ፣

ረ. ብመሰረት ኣብ ሕግታት ግብሪ ኢትዮጵያ ዝተደንገገ ግብርን ታክስን ዝኸፈለ፣

ሰ. ኣብ መንግስታዊ ዕደጋን ምውጋድ ንብረትን ንኽይሳተፍ ዘይተኣገደ፣

2. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ሕፁያት ተወዳደርቲ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተዘርዘሩ ረቋሒታት ዘማልኡ ምዃኖም ንምርግጋፅ ኣድለይቲ ዝኾኑ መረዳእታ ሰነድ ወይ ካልኦት ተወሰኽቲ ጠቐምቲ መረዳእታት ንኸቕርቡ ክሓቱ ኣለዎም፣

3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ሕፁያት ተወዳደርቲ ንኸማልእዎም ትፅቢት ዝግበረሎም ረቋሒታት ኣብ ሰነድ ጨረታ ወይ መወዳደሪ ሓሳብ ተጫረቲ ንምሕታት ኣብ ዝዳለዉ ሰነዳት ክመላኸቱ ዘለዎም እንትኾውን፣ ኣብ ኩሎም ተጫረቲ ብማዕረ ተፈፀምቲ ክኾኑ ኣለዎም፣

4. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝቐረቡ ሰነዳትን መመዘኒ ረቋሕታትን መሰረት ብምግባር ብቕዓት ሕፁያት ተወዳደርቲ ክግምግም ኣለዎ፣

5. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ብቕዓት ዘለዎ ምዃኑ ንምርዳእ ናይ ሓሶት መረዳእታ ዝሓዙ ሰነዳት ዘቕርቡ ሕፁያት ተወዳደርቲ ወይ ብቕዓቶም

የመገልገያ ስፍራዎች፣ግዥው በሚፈፀምበት ተግባር የስራ አመራር ችሎታ፣ መልካም ስም እና የሰው ኃይል ያለው፣

ለ. ውል ለመፈፀም የሚያስችል የሕግ ችሎታ ያለው፣

ሐ. በዕዳ ያልተያዘ፣ ያልከሰረ ወይ የስራ እንቅስቃሲውን ያለቋረጠ፣ የንግድ ስራ እንቅስቃሲው ያልታገደ፣

መ. ቢሮው የሚያወጣው መመርያ የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ በአቅራቢዎች ዝርዝር የተመዘገበ፣

ረ. በኢትዮጵያ የግብር ሕጎች የተደነገገው መሰረት ግብርና የታክስ የከፈለ፣

ሰ. በመንግስት ግዥና ንብረት አወጋገድ እንዳይሳተፍ ያልታገደ፣

2. ግዥ ፈፃሚ አካላት ዕጩ ተወዳዳሪዎች በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 1 የተዘረዘሩት መስፈርቶችን የሚያሟሉ መሆናቸውን ለማረጋገጥ አስፈላጊ የሆኑ የሰነድ መረጃዎችን ወይም ሌሎች መረጃዎችን እንዲቀርቡ መጠየቅ አለባቸው፣

3. በዚህ አንቀፅ መሰረት ዕጩ ተወዳዳሪዎች እንዲያሟሉ የሚጠበቁት መሰፈርቶች በጨረታ ሰነድ ወይም የተጨራቾችን የመወዳደርያ ሀሳብ ለመጠየቅ በሚዘጋጁ ሰነዶች ውስጥ መመልከት ያለባቸው ሲሆን ለሁሉም ተጫራቾች ላይ በእኩልነት ተፈፃሚ መሆን አለባቸው፣

4. ግዥ ፈፃሚ አካል በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 መሰረት የሚቀርቡትን ሰነዳች እና የመመዘኛ መስፈርቶችን መሰረት በማድረግ ዕጩ ተወዳዳሪዎችን ብቃት መገምገም አለበት፣

5. ግዥ ፈፃሚው አካል ብቃት ያላቸው መሆኑን ለማስረዳት ሀሰተኛ መረጃ የያዙ ሰነዶችን ያቀረቡ ዕጩ ተወዳዳሪዎች ወይም

www.abyssinialaw.com

ንምርግጋፅ ዘቕረብዎ መረዳእታ መሰረታዊ ጌጋ ዘለዎ ወይ ዘይተማልአ ብምዃኑ ኣብ ዝኾነ እዋን ዝተረጋገፁ ሕፁያት ተወዳደርቲ ካብ ጨረታ ወፃኢ ንክኾኑ ይውስን፡፡

20. መግለፂ ድልየታት ቴክኒክ

1. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ናይ ዝገዝእዎም ኣቑሑት፣ ስራሕቲ ዘፌር ህንፀት ወይ ዝውገዱ ንብረታት ወይ ግልጋሎት ባህሪ ዘርኢ ዝርዝር ቴክኒክ ወይ መግለፂ ከዳልው ኣለዎም፣ ዝርዝሩ ብዝወፅእ መምርሒ ይውሰን፣
2. እቲ መግለፂ ቴክኒክ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ፅሬት ክገዝኦ ዝደለየ ኣቕሓ፣ ፅርየቱ፣ ረብሕኡ፣ ጉድኣት ዝበፅሕ ምዃኑን፣ መለክዒኡ መፍለይኡ ኣተዓሻሽግኡ ምልክቱ ወይ ከይድን ሜላን ኣፈራርይኡ ከምኡ'ውን እቲ ዝተዳለየ ዘማልእ ምዃኑ ዘረጋግፀሉ ስርዓት ዝገልፅ ክኸውን ኣለዎ፣
3. ብዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ዝዳለው መዘርዝር ቴክኒክ ኣግባብነት ክሳብ ዝሃለዎ፡-

   ሀ. ረብሓ እቲ ዝዕደግ ነገር መሰረት ዝገበረ፣

   ለ. ሃገራዊ ብርኪ ዝወፀሉ እንተኾይኑ ደረጅኡ ወይ ዓለም ለኸ ተቐባልነት ዘለዎም ብርኪ ወይ ናይ ህንፀት ኮድ መሰረት ዝገበረ ክኸውን ኣለዎ፣

   ሐ. ንሰፊሕ ውድድር ዝዕድምን ውድድር ክዓግቱ ካብ ዝኽእሉ መግለፅታት ዘየካተተ ክኸውን ኣለዎ፣
4. ድሌት ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ብትኽክል ንምግላፅ ኣፀጋሚ እንተዘይኾይኑ ወይ ድማ ካልእ ሜላ ዝተሰኣነ እንተዘይኾይኑ መግለፂ ቴክኒክ ዝተፈለየ ምልክት ንግዲ ወይ ሽም፣ ፓተንት፣ ዲዛይን ወይ ዝተወሰነ መፍረይ ወይ ግልጋሎት ወሃቢ ዝጠቅስ ክኸውን

ብቃታቸውን ለማረጋገጥ ያቀረቡት መረጃ መሰረታዊ ስህተት ያለበት ወይም ያልተሟላ መሆኑ በማናቸውም ግዜ የተረጋገጡ ዕጩ ተወዳዳሪዎች ከጨረታ ውጭ እንዲሆኑ መወሰን አለበት፡፡

20. የቴክኒክ ፍላጎት መግለጫ

1. ግዥ ፈፃሚ አከላት የሚገዙዋቸውን ዕቃዎች፣ የግንባታ ስራዎች ወይም የሚወገዱ ንብረቶች ወይም አገልግሎቶች ባህርይ የሚያሳይ የቴክኒክ ዝርዝር ወይም መግለጫ ማዘጋጀት አለባቸው፣ ዝርዝሩ በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፣
2. የቴክኒክ መግለጫው ግዥ ፈፃሚው አካል ሊገዛው የሚፈለገውን ዕቃ ጥራት ጠቀሜታ፣ ጉዳት የሚያደርስ መሆኑን፣ መለኪያውን፣ መጠርያውን፣ አስተሻሸጉን፣ ምልክቱን ወይም የአመራረቱን ሂደት ዘዴ እና ተፈላጊውን የሚያሟላ መሆኑ የሚረጋጥበትን ስርዓት የሚገለፅ መሆን አለበት፣
3. በግዥ ፈፀሚ አካላት የሚዘጋጀው የቴክኒክ ዝርዝር አግባብነት እስካለው ድረስ፡-

   ሀ. የሚገዛው ነገር ጠቀሜታ ላይ መሰረት ያደረገ፣

   ለ. አገራዊ ደረጃ የወጣለት ከሆነ ደረጃውን ወይም ዓለም ዐቀፍ ተቀባይነት ያላቸው ደረጃዎችን ወይም የግንባታ ኮዶች መሰረት ያደረገ፣

   ሐ. ሰፊ ውድድርን የሚጋብዝ እና ውድድርን ሊገድቡ የሚችሉ መግለጫዎች ያልተካተቱበት መሆን አለበት፣
4. የግዥ ፈፃሚውን አካል ፍላጎት በትክክል ለመግለፅ አስቸጋሪ ካልሆነ ወይም ሌላ ዜዴ ካልታጣ በስተቀር የቴክኒክ መግለጫ የተለየ የንግድ ምልክት ወይም ስም ፓተንት፣ ዲዛይን ወይም የተወሰነን አምራች ወይም አገልግሎት ሰጪ፣ የሚጠቅስ መሆን

www.abyssinialaw.com

የብሉን፡፡ ኣገዳሲ ኮይኑ ኣብ ዝርከበሉ ግዜ "ወይ ተመሳሳሊኡ" ዝብል ሓረግ ኣብ ዝርዝር ኣቕሓን ግልጋሎትን ከካትት ኣለዎ፡፡

21. ጨረታ መወዳደሪ ሓሳብን መቅረቢ ዋጋን ብዛዕባ ውድቂ ምግባር

1. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ካብዞም ዝስዕቡ ብሓደ ወይ ካብ ሓደ ንላዕሊ ብዝኾነ ምኽንያታት ጨረታ፣ መወዳደሪ ሐሳብን ከምኡ'ውን መቕረቢ ዋጋ ስምምዕነት ዕደጋ ቅድሚ ምግባሩ ኣብ ዝኾነ ግዜ ምሉእ ብምሉእ ወይ ብኽፋል ውድቂ ምግባር ይኽእሉ እዮም፡-

   ሀ. ኣብ ከይዲ ዕደጋ ውፅኢት ከዛብዕ ዝኽእል ስሕተት ምፍፃሙ እንትረጋገፅ፣

   ለ. ብትልሚ ስራሕ ምቕያር ምኽንያት ወይ ድሌት ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ዘማልእ ካልእ ዝሓሸ መማረፂ ብምፍጣሩ ምኽንያት ዕደጋ ምክያዱ ንዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ዝበለፀ ቴክኒካል ወይ ቁጠባዊ ረብሓ ዘይብሉ ምዃኑ እንትረጋገፅ፣

   ሐ. ዝቐረቡ ተጫረቲ ኣብ ጨረታ ሰነድ ዝተቐመጠ ዝተሓተ መለክዒ ዘየማልኡ እንትኾኑ፣

   መ. ኣብ ጨረታ ዝቐረበ ዝተሓተ ዋጋ ካብ ፅንዓት ዕደጋ ንላዕሊ ኮይኑ እንትርከብን ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ንካልኣይ ጊዜ ጨረታ ብምውፃእ ዝበለፀ ዕሬትን ዋጋን ዝረክብ ምዃኑ እንትግመት፣

   ረ. ኣብ ጨረታ ሰዓራይ ዝኾነ ተጫራታይ ዝቕረቦ ዋጋ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ካብ ዝሓዞ በጀት ንላዕሊ እንትኾንን ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ዝተረኽበ ኣፈላላይ በጀት ካብ ካልእ ፍልፍል በጀት ከማልእ እንተዘይክኢሉ፣

የለበትም፡፡ አስገዳጅ ሁኔታ በሚያገኝበት ግዜ "ወይም ተመሳሳዩን" የሚል ሐረግ በዕቃና አገልግሎት ዝርዝር ውስጥ መካተት ይኖርበታል፡፡

21. ጨረታን የመወዳደሪያ ሀሳብን እና የዋጋ ማቅረቢያን ውድቅ ስለ ማድረግ

1. ግዥ ፈፃሚ አካላት ከሚከተሉት በአንዱ ወይም ከአንድ በላይ በሆነ ምክንያቶች ጨረታ፣ የመወዳደርያ ሀሳብን እና የዋጋ ማቅረብያን የግዥ ስምምነት ከመደረጉ በፊት በማናቸውም ጊዜ ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ውድቅ ማድረግ ይችላሉ፡-

   ሀ. በግዥ አካሔዱ ላይ ውጤቱን ሊያዛባ የሚችል ስህተት መፈፀሙ ከተረጋገጠ፣

   ለ. በስራ ዕቅድ መቀየር ምክንያት ወይም የመስራቤቱን ፍላጎቱን ለማሟላት ሌላ የተሻለ አማራጭ በመፈጠሩ ምክንያት ግዥውን ማካሔድ ለመንግስት መስራያ ቤቱ የተሻለ ቴክኒካል ወይም ኢኮኖምያዊ ጥቅም የሌለው መሆኑ ሲረጋገጥ፣

   ሐ. የቀረቡት ተጫራቾች በጨረታ ሰነዱ ላይ የተቀመጠውን ዝቅተኛ መስፈርት የማያማሉ ሲሆኑ፣

   መ. በጨረታ የቀረበውን ዝቅተኛ ዋጋ ከገበያ ጥናት ዋጋ በላይ ሲሆን እና የመንግስት መስሪያቤቱ ድጋሚ ጨረታ በማውጣት የተሻለ ዋጋ የሚገኝ መሆኑን ሲገምት፣

   ረ. በጨረታው አሸናፊ የሆነው ተጫራች የሰጠው ዋጋ የግዥ ፈፃሚ መስርያቤቱ ለግዥው ከያዘው በጀት በላይ ሲሆን እና ባለበጀት መስርያቤቱ የተገኘው የበጀት ልዩነት ከሌላ ምንጭ ማሟላት የማይችል ሲሆን፣

www.abyssinialaw.com

ሰ. ሕፁያት ተወዳደርቲ ከይዲ ዕደጋ ንምዝባዕ ብምምሽጣሮም ብቑዕ ውድድር ዘይምግባሩ እንትረጋገፅ፣

2. ዕደጋ ፈፀመቲ ኣካላት ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብዝተመልከተ መሰረት ጨረታ፣ ናይ መወዳደሪ ሓሳብን ዋጋ መቕረብን ሙሉእ ብሙሉእ ውድቂ ዝገበሩሉ ምኽንያት ዝገልፅ ምልክታ ንሕፁያት ተወዳደርቲ ኣብ እዋኑ ክበፅሕ ክገብሩ ኣለዎም፡፡

3. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብዝተመልከተ መሰረት ጨረታ፣ መወዳደሪ ሓሳብን ዋጋ መቕረብን ውድቂ ብምግባሮም ምኽንያት ዝኾነ ዓይነት ተሓታትነት ኣይህልዎምን፣

4. ጨረታ ውድቂ ናይ ምግባር ውሳነ ዝተውሃበ ቅድሚ መኽፈቲ ዕለት ጨረታ እንተኾይኑ ሰነዳት ጨረታ ብዕሽጉ ከይተኸፈቱ ንሕፁያት ተወዳደርቲ ክምለሱ ኣለዎም፣

22. ብኤለክትሮኒክስ ዝግበር ዕደጋ

ቢሮ እቲ ዕደጋ ወፃኢ ቀጣቢ፣ ግልፅን ዘመናውን ንኽኸውን ክገብር ንኽክኣል ከይዲ ዕደጋ ብኤለክትሮኒክስ ሜላ ንኽፍፀም ክገብር ይኽእል፡፡ እዙይ ኣብ ስራሕ ምውዓል ንኽክኣል፡-

1. ቢሮ ክልልና ምስ እትርከበሉ ብርኪ ዕቤት ተመጣጣኒ ዝኾነ ሜላ ዕደጋ ብኤለክትሮኒክስ መረዳእታ ልውውጥ ተግባራዊ ዝገብር ኣሰራርሓ ብምፅናዕ የቕርብ፣

2. ቢሮ መንግስታዊ ኣብያተ ዕዮ፣ መቕረብትን ተቆፃፀርቲ ኣካላትን እዚ ኣሰራርሓ ንምትግባር ዘኽእል ዓቕሚ ዝተፈጠረ ምዃኑ የረጋግፅ፣

3. እቲ ቢሮ ዘቐረቦ ብኤለክትሮኒክስ መረዳእታ ልውውጥ ሜላ ዕደጋ ናይ ምፍፃም ኣሰራርሓ ብምምርማርን ኣጠቓላሊ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላትን መቕረብትን ናይ

ሰ. ዕጩ ተወዳዳሪዎች የግዥ ኣካሔዱን ለማዛባት በመመሳጠራቸው በቂ ውድድር አለመደረጉ ሲረጋገጥ፣

2. ግዥ ፈፃሚ አካላት በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 በተመለከተው መሰረት ጨረታን፣ የመወዳደርያ ሀሳብን እና የዋጋ ማቅረብያን ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ውድቅ ያደረገበት ምክንያቱን የሚገልፅ ማስታወቅያ ለዕጩ ተወዳዳሪዎች ወድያውኑ እንደደርስ ማድረግ አለባቸው፡፡

3. ግዥ ፈፃሚ አካላት በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 በተመለከተው መሰረት ጨረታውን፣ የመወዳደርያ ሀሳብን እና የዋጋ ማቅረብያን ውድቅ በማድረጋቸው ምክንያት ምንም ዓይነት ተጠያቂነት አይኖርባቸውም፣

4. ጨረታውን ውድቅ የማድረግ ውሳኔ የተሰጠው ጨረታው ከመከፈቱ በፊት ከሆነ የመጨረቻ ሰነዶቹ እንደታሸጉ ለዕጩ ተወዳዳሪዎች መመለስ አለባቸው፣

22. የኤሌክትሮኒክስ ግዥ

ቢሮው ግዥ ወጪ ቆጣቢ፣ ግልፅ እና ዘመናዊ እንዲሆን ለማድረግ እንዲቻል ሂደቱ በኤሊክትሮኒክስ ዘዴ እንዲፈፀም ሊያደርግ ይችላል፡፡ ይህንን ሥራ ላይ ማዋል እንዲቻል፡-

1. ቢሮው ክልላችን የምትገኝበትን የዕድገት ደረጃ ተመጣጣኝ የሆነ ግዥን በኤሌክትሮኒክስ የመረጃ ልውውጥ ዘዴ የመፈፀም አሰራርን በማጥናት ያቀርባል፣

2. ቢሮው በመንግስት መስርያቤቶች፣ አቅራቢዎች እና በተቆጣጣሪ አካሎች አሰራሩን ለመተግበር የሚያስችል አቅም መፈጠሩን ያረጋግጣል፣

3. ቢሮው የቀረበውን በኤሌክትሮኒክስ የመረጃ ልውውጥ ዘዴ ግዥን የመፈፀም አሰራር በመመርመር እና አጠቃላይ የመንግስት

www.abyssinialaw.com

ኣሰራርሓን ዓቅሚ ዕዳጋ ብኤለክትሮኒክስ ሓበሬታ ንምልውዋጥ ዝተዳለወ እዩ ኢሉ እንትኣምን ኣድላይ ስርዓት ኣሰራርሓ ኣብ ዝተወሰኑ ወይ ኣብ ኩሎም ዕዳጋ ፈፀምቲ ኣካላት ከተግብር ይኽእል፡፡

23. ስነ-ምግባር ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን መንግስቲ

1. ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ ዝግለፅ ኮይኑ ኣብ ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን መንግስቲ ኣብ ስራሕ ዝተዋፈሩ ሰራሕተኛታት እዞም ዝስዕቡ መትከላት ስነ-ምግባር ተኸቲሎም ስራሕቶም የካይዱ፡-

ሀ. ዝተፈጠረ ወይ ክፍጠር ንዝኽእል ምጉናፅ ጥቕሚ ይቃለስ ዓርሱ ካብዚ ኩነታት የርሕቕ፣

ለ. ንሕፁያት ተወዳደርትን መቕረብትን ንክወዳደሩን ንኽፍፅሙን ማዕረ ዕድል ይህብ፣

ሐ. ብስራሕ ኣጋጣሚ ዝፈለጥዎም ናይ ቤት ዕዮ፣ ሕፁያት ተወዳደርቲ ወይ መቕረብቲ መረዳእታ ምሽጥር ይሕልው፣

መ. ውህብቶ ወይ ዕድል ስራሕ ወይ ናይ ገንዘብ ዋጋ ዘለዎ ነገር ወይ ግልጋሎት ክቕበል የብሉን፣

ረ. ኣብ ከይዲ ስራሕ ዝፈለጥዎም ክፍጠሩ ዝተሓሰቡ ወይ ዝተፈጠሩ ተግባራት ግዕዝይናን ናብ ሕጊ ፈፀምቲ ኣካላት ምግላፅን ሙስናን ብልሽው ኣሰራርሓን ንምቅላስ ኣብ ዝግበር ፃዕሪ ሓገዝ ይህብ፣

መስርያቤቶች እና አቅራቢዎች አሰራርና አቅም ግዥን በኤለክትሮኒክስ የመረጃ ልውውጥ ለመፈፀም ዝግጁ ነው ብሎ ሲያምን ተገቢውን የአሰራር ስርዓት በመዘርጋት ስርዓቱ በተወሰኑ ወይም በሁሉም ገዥ ፈፃሚ አካላት እንዲሆን ሊያደርግ ይችላል፣

23. የመንግስት ግዥ እና ንብረት አስተዳደር ስነ-ምግባር

1. ዝርዝር አፈፃፀማቸው ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ የሚገለፅ ሆኖ በግዥና ንብረት አስተዳደር ስራ ላይ የተሰማሩ ሠራተኞች የሚከተሉትን የስነ-ምግባር መርሆዎች ተከትለው ተግባራቸውን ያከናውናሉ፡-

ሀ. የተፈጠረ ወይም ሊፈጠር የሚችል የጥቅም ግጭትን የማሳወቅ እና ራስን ከሒደቱ ማግለል አለበት፣

ለ. ለዕጩ ተወዳዳሪዎች እና አቅራቢዎች እኩል የመወዳደር እና የመፈፀም ዕድል መስጠት አለበት፣

ሐ. በስራ አጋጣሚ ያወቃቸውን የመንግስት መሳርያ-ቤቱን እና የዕጩ ተወዳዳሪዎችን ወይም አቅራቢዎችን መረጃ በሚስጥር መጠበቅ አለበት፣

መ. ስጦታ ወይም የስራ ዕድል ወይም የገንዘብ ዋጋ ያለውን ነገር ወይም አገልግሎት መቀበል የለበትም፣

ረ. በስራ ሂደት ያወቃቸውን ሊፈጠሩ የታሰቡ ወይም የተፈጠሩ የሙስና ተግባራትን ለሕግ አስፈፃሚ አካላት የማሳወቅ እና ሙሱናን እና ብልሹ አሰራርን ለመዋጋት የሚደረገውን ጥረት ያግዛል፣

www.abyssinialaw.com

ሰ. ንሃፍትን ንብረትን ህዝቢ ተቆርቋሪ ምኻን፣

2. ኣብዚ ኣዋጅ ክፍሊ ዓሰርተ ኣርባዕተ ዝተመልከተ ከምዘሎ ኮይኑ፣ ዝኾነ ይኹን ሕፁይ ተወዳዳሪ ወይ መቕረባይ ኣፈፃፅማ ዕደጋን ኣወጋግዳ ንብረትን መንግስቲ ከዛብዕ ካብዝኽእል ዝኾነ ይኹን ተግባር ዓርሱ ክግልል ወይ ክርሕቕ ኣለዎ፡፡ ፡-

ሀ. ሓላፊ ቤት ዕዮ መንግስቲ ወይ ሰራሕተኛ ተግባር፣ ወይ ውሳነ ንምዝባዕ ወይ ኣብ ኣፈፃፅማ ዕደጋን ምውጋድን ንብረትን ምስ'ዙይ ብዝተተሓሓዘ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ክኽተሎ ካብ ዝግባእ ኣሰራርሓ ንምቕያር ብመደለሊ መልክዕ ብቀጥታ ወይ ብተዘዋዋሪ መንገዲ ዝኾነ ዓይነት ውህብቶ ዘይምሃብ ወይ ውህብቶ ንምሃብ ቃል ዘይምእታው ወይ ዕድል ስራሕ ወይ ካልእ ናይ ገንዘብ ዋጋ ዘለዎ ነገር ወይ ግልጋሎት ዘይምሃብ፣

ለ. ኣፈፃፅማ ዕደጋ ወይ ንብረት ምውጋድ ንምዝባዕ ብምሕሳብ ናይ ሓሶት መረዳእታ ምቕራብ ወይ ክግለፅ ዝነበሮ መረዳእታ ምሕባእ ዝተኸልከለ እዩ፣

ሐ. ዘየድሊ ረብሓ ንምርካብ ብምሕሳብ ምስ ካልእ ሕፁይ ተወዳዳራይ ክማሻጠርን ናይ ሓሶት ውድድር ክገብር የብሉን፣

መ. ኣብ ከይዲ ስራሕ ዝፈለጥዎም ክጋጥሙ ይክእሉ'ዮም ተባሂሎም ዝተሓሰቡ ወይ ዝተፈጠሩ ተግባራት ግዕዝይና ናብ ሕጊ ፈፀምቲ ኣካላት ምቅላዕን ግዕዝይናን ብልሽው ኣሰራርሓን ንምውጋእ ኣብ ዝግበር ፃዕሪ ናይ ምሕጋዝ ሓላፍነት ኣለዎም፡፡

24. ሜላ ዕደጋ

1. ዕደጋ መንግስቲ ንምፍፃም እዞም ዝስዕቡ ሜላታት ዕደጋ ኣብ ስራሕ ይውዕሉ፡፡

ሀ. ግልፂ ጨረታ፣

ሰ. ለህዝብ ሃብትና ንብረት ተቆርቋሪ መሆን፣

2. በዚህ አዋጅ ክፍል አስራ አራት ላይ የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ማንኛውም ዕጩ ተወዳዳሪ ወይም አቅራቢ የመንግስት የግዥ አፈፃፀም እና ንብረት አወጋገድን ሊያዛባ ከሚችል ከማንኛውም ተግባር ራሱን ማግለል አለበት፡-

ሀ. የመንግስት መስርያቤቱን ኃላፊ ወይም ሰራተኛ ተግባር ወይም ውሣኔ ለማዛባት ወይም ከግዥው አፈፃፀም እና ንብረት አወጋገዱ ጋር በተያያዘ መስሪያ ቤቱ ሊከተለው የሚገባውን አሰራር ለማስለወጥ በመደለያ መልክ በቀጥታ ወይም በተዘዋዋሪ ስጦታ ለመስጠት ቃል አለመግባት ወይም የስራ ዕድል ወይም ሌላ ማናቸውንም የገንዘብ ዋጋ ያለውን ነገር ወይም አገልግሎት አለመስጠት፣

ለ. የመንግስት ግዥ አፈፃፀምን ወይም ንብረት አወጋገድ ለማዛባት በማሰብ የሐሰት ማስረጃ ማቅረብ ወይም መግለፅ የነበረበትን መረጃ መደበቅ የተከለከለ ነው፣

ሐ. ተገቢ ያልሆነ ጥቅም ለማግኘት በማሰብ ከሌላ ዕጩ ተወዳዳሪ መመሳጠር ወይም የሐሰት ውድድር ማድረግ የለበትም፣

መ. በሥራ ሂደት ያወቃቸውን ሊፈጠሩ የታሰቡ ወይም የተፈጠሩ የሙስና ተግባራትን ለሕግ አስፈፃሚ አካላት የማሳወቅ እና ሙስናን እና ብልሹ አሰራርን ለመዋጋት የሚደረገውን ጥረት የማገዝ ኃላፊነት አለባቸው፡፡

24. የግዥ ዘዴ

1. የመንግስት ግዥ ለመፈፀም የሚከተሉትን የግዥ ዘዴዎች ሥራ ላይ ይውላሉ፡-

ሀ. ግልጽ ጨረታ፣

www.abyssinialaw.com

ለ. ውሱን ጨረታ፣

ሐ. ካብ ሓደ መቕረባይ ዝፍፀም ዕደጋ፣

መ. ብመሕተቲ መወዳደሪ ሓሳብ ዝፍፀም ዕደጋ፣

ረ. ብክልተ ብርኪ ጨረታ ዝፍፀም ዕድጊት፣

ሰ. ብዋጋ መቕረቢ ዝፍፀም ዕደጋ፣

ሸ. ኣብ ላዕሊ ካብ ዝተቐመጡ ሜላታት ዕደጋ ወፃኢ ዝፍፀም ዕደጋ ኮይኑ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

2. ኣብዚ ኣዋጅ ብዝተፈቐደ ኩነታት እንተዘይኮይኑ ብዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት መንግስቲ ዝግበር ዕደጋ ብግልፂ ጨረታ ክፍፀሙ ኣለዎ፣

3. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ካብ ግልፂ ጨረታ ወፃኢ ብካልኦት ሜላታት ዕደጋ ምፍፃም ዝኽእሉ ኣብዚ ኣዋጅ ዝተገለፀ ኩነታት እንተተማሊኦም ጥራሕ ይኸውን፣

4. ኣብዚ ኣዋጅ ወይ ሲዒቡ ብዝወፅእ መምርሒ ካብ ዝተዘርግሑ ስርዓት ዕደጋ ንምርሓቕ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት መንግስቲ ብጥሙር ዕደጋ ክፍፀሙ ዝግብኦም ኣቁሑት፣ ዘፈር ህንፀት ወይ ግልጋሎት ዕደጋታትን ክመቓቐሉ የብሎምን፡፡

ክፍሊ ኣርባዕተ

ከይዲ ኣፈፃፅማ ግልፂ ጨረታ

25. ምልክታ ጨረታ

1. ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ስዒቡ ብዝወፅእ መምርሒ ዕደጋ ዝውሰን ኮይኑ ምልክታ ጨረታ ከከምኩነታቱ ብሃገር፣ ክልል ከምኡ እውን ብብርኪ ወረዳታት ክጋዋሕ ኣለዎ፣

2. ንሕፁያት ተወዳደርቲ ንጨረታ መቕረቢ ዝወሃብ ግዘ ብዝወፅእ መምርሒ ይውሰን፣

3. ዕደጋ ፈፃሚ ኣድላይ ኮይኑ ኣብ ዝረኸበሉ እዋን መፀዋዕታ ጨረታ ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ካብ ዝተጠቐሰ ብተወሳኺ ብሃገራውን ክልላውን ሬድዮን

ለ. ውሱን ጨረታ፣

ሐ. ከአንድ አቅራቢ የሚፈፀም ግዥ፣

መ. በመወዳደርያ ሀሳብ መጠየቅያ የሚፈፀም ግዥ፣

ረ. በሁለት ደረጃ ጨረታ የሚፈፀም ግዥ፣

ሰ. በዋጋ ማቅረብያ የሚፈፀም ግዥ፣

ሸ. ኢላይ ከተቀመጡ የግዥ ዘዴዎች ውጭ የሚፈፀም ግዥ ሆኖ ዝርዝሩ በመመርያ ይወሰናል፡፡

2. በዚህ አዋጅ በተፈቀደው ሁኔታ ካልሆነ በስተቀር በመንግስት ግዥ ፈፃሚ አካላት የሚደረግ ግዥ በግልፅ ጨረታ መፈፀም አለባቸው፣

3. ግዥ ፈፃሚ አካላት ከግልፅ ጨረታ ውጪ በሌሎች የግዥ ዘዴዎች ግዥ መፈፀም የሚችሉት በዚህ አዋጅ የተገለፁት ሁኔታዎች ከተሟሉ ብቻ ይሆናል፣

4. በዚህ አዋጅ ወይም በግዥ መመርያው ከተዘረጉት የግዥ ሥርዓቶችን ለመሸሽ የመንግስት ግዥ ፈፃሚ አካላት በአንድነት ሊፈፀሙ የሚገባቸውን የዕቃ፣ የግንባታ ወይም አገልግሎት ግዥዎች መከፋፈል የለባቸውም፡፡

ክፍል አራት

የግልጽ ጨረታ አፈፃፀም ሂደት

25. የጨረታ ማስታወቅያ

1. ዝርዝር አፈፃፀሙ በግዥ መመሪያው የሚወሰን ሆኖ የጨረታ ማስታወቅያ እንደ ሁኔታው በአገር፣ ክልል፣ እንዲሁም በወረዳዎች ደረጃ መገለፅ አለበት፣

2. ለዕጩ ተወዳዳሪዎች ለጨረታ ማቅረብያ የሚሰጠው ጊዜ በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፣

3. ግዢ ፈፃሚ አካል አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የጨረታ ማስታወቅያው በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ ከተጠቀሰው በተጨማሪ በቢሂራዊና

www.abyssinialaw.com

ቴሌቪዥንን ከጋውሕ ኣለዎ፡፡

26. መፀዋዕታ ጨረታ

መፀዋዕታ ጨረታ ካብዞም ዝስዕቡ ብተወሳኺ ቢሮ ብዘውፅኦ ስሩዕ ሰነድ ጨረታ መሰረት ብምግባር ክዳለዉ ኣለዎም፡-

1. ሽምን ኣድራሻን ዕዴጋ ፈፃሚ ኣካል፣
2. እቲ ኣቕሓ ክቐርበሉ ወይ እቲ ስራሕ ክውደኣሉ ዝግባእ ግዘ ሓዊሱ ናይቲ ኣቕሓ ወይ ስራሕቲ ዘፈር ህንፀትን ግልጋሎትን ሓፂር መግለፂ፣
3. ነቲ ሰነድ ጨረታ ንምርካብ ክማልኡ ዘለዎም ቅድመ ኩነታትን እቲ ሰነድ ጨረታ ዝርከበሉ ቦታን፣
4. መወዳደሪ ሓሳብ ጨረታ ዝቐርበሉ ቦታን ናይ መወዳእታ መቕረቢ ግዘን፣
5. እቲ ጨረታ ዝኽፈተሉ ቦታን ግዘን ከምኡ'ውን እቲ ጨረታ እንትኽፈት ተጫረቲ ወይ ሕጋዊ ወከልቶም ክርከቡ ዝኽእሉ ምኻኖም ዝሕብር መተሓሳሰቢ፡፡

27. ሰነድ ጨረታ

ኣብ መንጎ ተጫረቲ ዝግበር ውድድር ብዝተማለአ፣ ብዘይኣድልዎን ጭቡጥ መሰረት ብዘለዎ ኩነታትን ንክካየድ ንምግባር እቲ ሰነድ ጨረታ እኹል ሓበሬታ ዝሓዘ ክኸውን ኣለዎ፡፡ ብፍላይ ድማ እቲ ሰነድ እዞም ዝስዕቡ ክሕዝ ኣለዎ፡-

1. ነቲ ሰነድ ጨረታ ንምድላውን ንምቕራብን ኣድለይቲ ዝኾኑ መምርሒታት፣
2. መወዳእታ መዓልቲ መረከቢ ሰነድ ጨረታ፣ እቲ ሰነድ ጨረታ ዝለኣኸሉ ኣድራሻ፣ ሰነድ ጨረታ ዝኽፈተሉ ዕለት፣ ሰዓትን ቦታን፣ ከምኡ'ውን ወኪላት ተጫረቲ ኣብ መኽፈቲ ስነ-ስርዓት እቲ ጨረታ ክርከቡ ዝኽእሉ ምኻኖም ዝገልፅ ሓበሬታ፣

ክልላዊ ሬድዮና ቴለቪዥን ማሰራጨት አለባቸው፡፡

26. የጨረታ ጥሪ

የጨረታ ጥሪ ከሚከተሉት በተጨማሪ ቢሮው በሚያወጣው መደበኛ የጨረታ ሰነድ መሰረት ማዘጋጀት አለበት፡-

1. የግዥ ፈፃሚው አካል ስምና አድራሻ፣
2. የዕቃው መቅረብ ወይም ስራውን፣ የሚጠናቀቅበትን ግዜ ጨምሮ የዕቃውን፣ የግንባታ ስራውን እና አገልግሎቱን አጭር መግለጫ፣
3. የጨረታውን ሰነድ ለማግኘት መሟላት ያለባቸውን ቅድመ ሁኔታዎች እናየጨረታ ሰነዱ የሚገኝበትን ቦታ፣
4. የጨረታ መወዳደርያ ሀሳብ የሚቀርብበትን ቦታ እና የማቅረብያው የመጨረሻ ግዜ፣
5. የጨረታውን የሚከፈትበትን ቦታ እና ግዜ እንዲሁም የተጫራቾች ወይም ተወካዮች ጨረታው ሲከፈት መገኘት የሚችሉ መሆኑን የሚገልፅ ማሳሰብያ፡፡

27. የጨረታ ሰነድ

በተጫራቾች መካከል የሚደረገው ውድድር በተሟላ፣ ገለልተኛና ተጨባጭ መሰረት ባለው ሁኔታ እንዲካሄድ ለማድረግ የጨረታው ሰነድ በቂ መረጃ በያዘ መልኩ የተዘጋጀ መሆን አለበት፡፡ በተለይም ሰነዱ የሚከተሉትን ሊያካትት ይገባል፡-

1. የጨረታ ሰነዱን ለማዘጋጀትና ለማቅረብ አስፈላጊ የሆኑ መመርያዎችን፣
2. የጨረታ ሰነዱን ማስረከብያ የመጨረሻ ቀን፣ ሰዓት፣ የጨረታ ሰነዱ የሚላክበት አድራሻ እና የጨረታ ሰነዱ የሚከፈትበት ቀን ቦታ እንዲሁም የተጫራቾች ወኪሎች በጨረታው መክፈቻ ስነ-ስርዓት ላይ ሊገኙ የሚችሉ መሆኑን የሚገልፅ መረጃ፣

www.abyssinialaw.com

3. መወዳደሪ ሓሳብ ጨረታ መቕረቢ ቅጥዕታት፣ ክምኡ'ውን ኣግባብነት ክሳብ ዝሃለዎም መረከቢ ቅጥዕታት ጨረታ፣
4. ምስ ዋና እቲ ሰነድ ተወዳደርቲ ከቕርብዎም ዝግብኦም ተወሰኽቲ ቅዳሓት፣
5. ሓፈሻውን ፍሉይን ኩነታትን እቲ ውዕሊ፣
6. ክም ኣግባብነቱ እቲ ኣቕሓ ወይ ግልጋሎት ንምቕራብ ስራሕቲ ኮንስትራክሽን ንምጭራት ወይ ንምውዳእ ይወስዶ'ዩ ተባሂሉ ዝግመት ገደብ ግዘ ሓዊሱ ተደላይ ዝርዝር ኣቕሓን ግልጋሎትን፣
7. ተጫራታይ ኣብቲ ጨረታ ንምስታፍ ብቕዓት ዘለዎ ምዃኑ ንምርግጋፅ ዘቕርቦም ዓይነታት መረዳእታ ክምኡ'ውን ፋይናንሳዊ ዓቕሙን ኣብ መቕረብቲ ዝርዝር ውሽጢ ዝተመዝገበ ምዃኑ ንምርግጋፅ ክቐርብ ዘለዎ መረዳእታ፣
8. እቲ ዝወፀ ጨረታ ፀኒዑ ዝፀንሓሉ ጊዜ፣
9. ነቲ ጨረታ ንምግምጋምን በቲ ጨረታ ሰዓራይ ዝኾነ ንምግላፅ ዘገልግሉ ረቛሓታትን ንሕድሕድ ረቛሓታት ዝተውሃቦም ነጥብታትን፣
10. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ሰዓራይ እቲ ጨረታ ዕላዊ ቅድሚ ምግባሩ ኣብ ዝኾነ ግዘ እቲ ጨረታ ናይ ምስራዝ መሰል ዘለዎ ምዃኑ፣
11. ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ ብፍሉይ ኩነታት ንዝተፈቐዱ ዕደጋታት ኣብ ግዘ ኣፈፃፅማ ውዕሊ መስተኻኸሊ ዋጋ ክግበር ዝኽእል ብዛዕባ ምዃኑን መስተኻኸሊ ዋጋ ዝግበረሉ ኩነታትን ኣፈፃፅምኡን፡፡

28. <u>መሸጣ ሰነድ ጨረታ</u>

1. መሸጢ ዋጋ ሰነድ ጨረታ፣ ንምድላው እቲ ሰነድ ጨረታን እቲ ሰነድ ናብ ሕፁያት ተወዳደርቲ ንምቕራብ ካብ ዝወፀ ወፃኢ ዘይበልፅ ክኸውን ኣለዎ፣
2. ሰነድ ጨረታ ምልክታ ካብ ዝወፀሉ ግዘ ጀሚሩ ጨረታ ክሳብ ዝዕፀው ኣብ ዘለዉ ናይ ስራሕ መዓልትታት ኣብ

3. የጨረታ መወዳደርያ ሀሳብ ማቅረብያ ቅፆች እንዲሁም አግባብነት እስካለው ድረስ የጨረታ ማስረከብያ ቅፆች፣
4. ከዋናው የጨረታ ሰነድ ጋር መቅረብ ያለባቸውን ተጨማሪ ቅጅዎች (ኮፒዎች)፣
5. የውሉን አጠቃላይ እና ልዩ ሁኔታዎች፣
6. እንደአግባብነቱ ዕቃውን እና አገልግሎቱን ለማቅረብ ወይም የግንባታ ዘርፍ ስራውን ለማጠናቀቅ ይወስዳል ተብሎ የሚገመተውን የግዜ ገደብ ጨምሮ ተፈላጊውን የዕቃና አገልግሎት ዝርዝር፣
7. ተጨራቹ በጨረታው ለመሳተፍ ብቃት ያለው መሆኑን ለማረጋገጥ የሚያቀርባቸው የመረጃዎች ዓይነት እንዲሁም የፋይናንስ አቅሙን እና በአቅራቢዎች ዝርዝር ውስጥ የተመዘገበ መሆኑን ለማረጋገጥ ማቅረብ ያለበት መረጃ፣
8. ጨረታው ፀንቶ የሚቆይበትን ጊዜ፣
9. ጨረታው ለመገምገም እና በጨረታው አሸናፊ የሆነውን ለማሳወቅ የሚያገለግሉ መስፈርቶችን እና ለእያንዳንዱ መስፈርት የተሰጠውን ነጥብ፣
10 ግዥውን የሚፈፅመው አካል የጨረታው አሸናፊ ይፋ ከመደረጉ በፊት በማናቸውም ግዜ ጨረታውን የመሰረዝ መብት ያለው መሆኑን፣
11. ቢሮው በሚያወጣው መመርያ በልዩ ሁኔታ ለተፈቀዱ ግዥዎች በውል አፈፃፀም ወቅት የዋጋ ማስተኻከያ ሊደረግ የሚችል ስለመሆኑ እና የዋጋ ማስተካከያው የሚደረግበትን ሁኔታ እና አፈፃፀሙን፡፡

28. <u>የጨረታ ሰነድ ሽያጭ</u>

1. የጨረታ ሰነድ የመሸጫ ዋጋ ለጨረታው ሰነድ ዝግጅት እና ሰነዱን ለዕጩ ተወዳዳሪዎች ለማቅረብ ከወጣው ወጪ ያልበለጠ መሆን አለበት፣
2. የጨረታ ሰነዱ ጨረታው ከወጣበት ጊዜ ድረስ ባሉት የስራ ቀናት እና በጨረታ ማስታወቅያው በተገለፀው

www.abyssinialaw.com

ምልክታ ጨረታ ብዝተገለፀ ኣፈፃፀማ ንሕፁያት ተወዳደርቲ ክበፅሕ ክግበር ኣለዎ፣

3. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ኣድላይ ኮይኑ ኣብ ዝረኸቦ እዋን ሰነድ ጨረታ ብነፃ ክዝርግሕ ይኽእል፣

29. ኣብ ጨረታ ሰነድ ብዛዕባ ዝግበር ምምሕያሽ

1. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ብናይ ባዕሎም ተበግሶ ወይ ሰነድ ጨረታ ካብ ዝገዝኡ ሕፁያት ተወዳደርቲ ብዝቐርቡ ሕቶታት መበገሲ ብምግባር ትሕዝቶ እቲ ሰነድ ጨረታ ቅድሚ መቕረቢ ግዘ ምሕላፉ ከማሕይሹ ይኽእሉ፣

2. እቲ ዝተገበረ ምምሕያሽ ብፅሑፍ ተዳልዩ ነቶም ሰነድ ጨረታ ዝገዝኡ ሕፁያት ተወዳደርቲ ኩሎም ኣብ ተመሳሳሊ እዋን ክለኣኽ ኣለዎ፣

3. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ምምሕያሽ ትሕዝቶ እቲ ሰነድ ጨረታ ኣድላይ ኾይኑ እንተረኺብዎን ኣብቲ ምምሕያሽ ዝተመልከተ መስተኻኸልታት ንምግባር እኹል ግዘ ዘየለ ምኳኑ እንተተረድኤ ሕፁያት ተወዳደርቲ ነቲ ምምሕያሽ መሰረት ገይሮም እቲ ሰነድ ጨረታ ንምድላው እኹል ግዘ ክህልዎም ንምግባር ባህሪ እቲ ዕደጋ መሰረት ብምግባር መቕረቢ ግዘ እቲ ጨረታ ንዝተወሰኑ መዓልትታት ከናውሕ ይኽእል፡፡

30. መኽበሪ ጨረታ

1. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ኣብ ዘዳለውዎ ሰነድ ጨረታ ተጫረቲ ምስ ሰነዳት ጨረታ መኽበሪ ጨረታ ብመልክዕ ውሕስና ከትሕዙ ግዴታ ከምዘለዎም ክገልፁ ኣለዎም፡፡ መጠን መኽበሪ ጨረታ ኣብቲ ጨረታ ሓላፍነት ብዘለዎ ኩነታት ዘይሳተፉ ንምትራፍ ዝኽእል ኮይኑ መጠን መኽበሪ ጨረታ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ ይውሰን፣

2. መኽበሪ ጨረታ ፀኒዑ ኣብ ዝፀንሓሉ ግዘ ተጫራቲ ባዕሉ ካብ ውድድር እንድሕር ኣግሊሉ ወይ ሰዓራይ

እኳንን ለዕጩ ተወዳዳሪዎች እንዲደርስ መደረግ አለበት፣

3. ግዥ ፈፃሚ አካል አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የጨረታ ሰነዱ በነፃ ሊያሰራጭ ይችላል፡፡

29. በጨረታ ሰነድ ላይ ስለሚደረግ ማሻሻያ

1. ግዥፈፃሚ አካላት በራሳቸው ወይም የጨረታ ሰነድ ከገዙ ዕጩ ተወዳዳሪዎች በሚቀርቡ ጥያቄዎች መነሻ የመጫረቻ ሰነድ ማቅረብያ ግዜ ገደብ ከማለፉ በፊት የጨረታ ሰነዶችን ይዘት ማሻሻል ይችላሉ፣

2. የተደረገው ማሻሻያ በፅሑፍ ተዘጋጅቶ የጨረታ ሰነዶችን ለገዙ ዕጩ ተወዳዳሪዎች ሁሉ በተመሳሳይ ግዜ መላክ አለበት፣

3. ግዥ ፈፃሚ አካል የጨታ ሰነዱን ይዘት ማሻሻል አስፈላጊ ሆኖ ያገኘው እና በማሻሻያው የተመለከቱ ማስተካከያዎችን ለማድረግ በቂ ግዜ የሌለ መሆኑን የተረዳ እንደሆነ ዕጩ ተወዳዳሪዎች ማሻሻያውን መሰረት አድርገው የጨረታ ሰነዱን ለማዘጋጀት በቂ ግዜ እንዲኖራቸው ለማድረግ የግዥውን ባህርይ መሰረት በማድረግ የጨረታውን ማቅረብያ ግዜ ለተወሰኑ ቀናት ሊያራዝም ይችላል፡፡

30. የጨረታ ማስከበርያ

1. ግዥ ፈፃሚ አካላት በሚያዘጋጁት የጨረታ ሰነድ ተጫራቾች ከመጫረቻ ሰነዶቻቸው ጋር የጨረታ ማስከበርያ በዋስትና መልክ የማስያዝ ግዴታ እንዳለባቸው መግለፅ አለባቸው፡፡ የጨረታ ማስከበርያው መጠን በጨረታው ኃላፊነት በተሞላው ሁኔታ የማይሳተፉትን ለማስቀረት የሚያስችል ሆኖ የጨረታ ማስከበሪያ መጠን ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፣

2. የጨረታ ማስከበርያው ዋጋ ፀንቶ በሚቆይበት ግዜ ውስጥ ተጫራቹ ራሱን ከውድድሩ ካገለለ ወይም

www.abyssinialaw.com

ብዝምልከት ሰዓራይነቱ ምስ ተገለፀ ውዕሊ ንምፍራም ፍቓደኛ ኾይኑ እንድሕር ዘይተረኸበ ወይ ንኽቕርብ ንዝተሓተቶ መኽበሪ ውዕሊ እንተደኣ ዘይኣቕሪቡ እቲ መኽበሪ ጨረታ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ንክውረስ ይግበር፣

3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1ዝተገለፀ እንተሃለወ'ውን መኽበሪ ጨረታ ምሓዝ ዘድልዮም ዓይነታት ዕደጋን መጠን መኽበሪ ጨረታን ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ ዝውሰን ይኸውን፡፡

31. ሰነድ ጨረታ ብዛዕባ ምቕራብን ምቕባልን

1. ሰነድ ጨረታ ብፅሑፍ ተዳልዩን ተፈሪሙሉን ኣብ ውሽጢ ዝተዓሸገ ኤንቨሎፕ ቅድሚ ኣብቲ ምልክታ ጨረታ ዝተመልከተ ገደብ ግዘ ኣብቲ ዝተገለፀ ቦታ ኣታዊ ክግበር ኣለዎ፣
2. እቲ ሰነድ ጨረታ ዓብይ ብምዃኑ ኣብ ውሽጢ ሳንዱቕ ጨረታ ክቕመጥ ዘይኽእል እንድሕር ኮይኑ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል እቲ ሰነድ ጨረታ ኣታዊ ዝተገበረሉ ዕለትን ሰዓትን ዘርኢ መረጋገፂ ቅጥዒ ቅብሊት ንተጫረቲ ክግለፀሎም ወይ ክወሃቦም ኣለዎ፣
3. ካብዚ ንላዕሊ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተገለፀ ዓይነት ሰነድ ጨረታ ድሕሪ ንጨረታ መቕረቢ ዝተወሰነ ግዘ ዝቐረበ ሰነድ ከይተኸፈተ ክምለስ ኣለዎ፡፡

32. ብዛዕባ ጨረታ ምኽፋት

1. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ኣብቲ ሰነድ ጨረታ ዝተመልከተ ነቲ ሰነድ ጨረታ መቕረቢ ዝተወሰነ ወሰን ግዘ ምስኣኸለ ሽዑ ንሽዑ ቅድሚ ሰነድ ጨረታ ናይ መቕረቢ ገደብ ግዘ ዝተረከቦም ሰነዳት ጨረታ ክኸፍት ኣለዎ፣

አሸናፊውን ተጫራች በሚመለከት አሸናፊነቱ ከተገለፀበት በኋላ ውሉን ለመፈፀም ፈቃደኛ ሆኖ ካልተገኘ ወይም እንዲያቀርብ የተጠየቀውን የውል ማስከበርያ ካላቀረበ የጨረታ ማስከበርያው ቢሮ በሚያወጣው መመርያ መሰረት እንዲወረስ ይደረጋል፣

3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተገለፀው ቢኖርም የጨረታ ማስከበርያ ማስያዝ የሚያስፈልግባቸው የግዥ አይነቶች እና የጨረታው ማስከበርያ መጠን ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

31. የመጫረቻ ሰነድ ስለማቅረብና ስለመቀበል

1. የመጫረቻ ሰነድ በፅሑፍ ተዘጋጅቶና ተፈርሞበት በታሸገ ኤንቨሎፕ ውስጥ ሆኖ በጨረታ ማስታወቂያው ከተመለከተው የግዜ ገደብ በፊት በተገለፀው ቦታ ገቢ መደረግ አለበት፣
2. የመጫረቻ ሰነዱ ትልቅ በመሆኑ በጨረታ ሳጥን ውስጥ ሊቀመጥ የማይችል ከሆነ የመጫረቻ ሰነዱን የመንግስት ግዥ ፈፃሚ አካል ተረክቦ ገቢ የተደረገበትን ቀንና ሰዓት የሚያሳይ ማረጋገጫ ቅፅ ለእጩ ተወዳዳሪው መሰጠት አለበት፣
3. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 2 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ የመጫረቻ ሰነዱን ለማቅረብያ ከተወሰነው ግዜ በኋላ የቀረበ ሰነድ ሳይከፈት መመለስ አለበት፡፡

32. ጨረታን ስለመክፈት

1. ግዥ ፈፃሚ አካል በጨረታ ሰነዱ የተመለከተው ለጨረታ ሰነድ ማቅረብያ የተወሰነው የግዜ ገደብ እንደተጠናቀቀ ወድያውኑ የጨረታ ሰነድ ማቅረብያ የግዜ ገደብ በፊት የተረከባቸውን የጨረታ ሰነዶች መክፈት አለበት፣

www.abyssinialaw.com

2. ተጫረቲ ወይ ሕጋዊ ወኪላት ኣብ ሰነ-ስርዓት መኽፈቲ ሰነድ ጨረታ ንኽርከቡ ክዕደሙ ኣለዎም፡፡

3. ሽም ተጫረትን ኣብ ሕድሕድ ሰነድ ጨረታ ዝቐረቡ ድምር ዋጋ መጫረቲ ብዝስማዕ ድምፂ ክንበብን ክምዝገብን ከምኡ'ውን ተጫረቲ ኣብ ዝሓተትሉ እዋን እቲ ዝተመዝገበ ዝርዝር ክረኽቡ ክግበር ኣለዎ፣

33. ብዛዕባ ሰነዳት ጨረታ ምምርማርን ምግምጋምን

1. እቲ ጨረታ ንምምርማርን ገምጋም ንምክያድን ዝሕግዝ ኮይኑ እንትርከብ፣ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ተጫረቲ ካብ ዘቕርብዎ ሰነድ ጨረታ መብርሂ ንኽህቡ ክሓትት ይኽእል'ዩ፡፡ ኮይኑ ግና ለውጢ ዋጋ ሓዊሱ ኣብቲ ሰነድ ጨረታ መሰረታዊ ለውጢ ዘስዕብ ሓሳብ ምቕራብ ወይ ድማ ምፍቃድ ኣይከኣልን፣

2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተመልከተ እንተሃለወ'ውን ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ኣብ እዋን ምርመራ እቲ ጨረታ ዝተረኽቡ ጌጋታት ሒሳብ ንምእራም ይከኣል'ዩ፡፡ እቲ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል እዞም መስተኻኸሊታት ነቲ ሰነድ ጨረታ ዘቕረበ ተጫራቲ ብቕልጡፍ ክገልፅ ኣለዎ፣

3. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 4 ዝተመልከተ ሕልው ኮይኑ፣ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ጨረታ ዝተማልአ እዩ ኢሉ ክቕፅል ዝኽእል ኣብ ሰነድ ጨረታ ዝተሓበሩ ተደለይቲ ኩነታት ሙሉእ ብምሉእ ዘማልእ ኮይኑ እንትረኽቦ'ዩ፣

4. ኣብቲ ሰነድ ጨረታ ካብ ዝተዘርዘሩ ባህርያት፣ ቃላት ውዕሊ፣ ኩነታትን ካልኣት ተደለይቲ ነጥብታት ብዝተወሰነ ብርኪ ኣፈላላይ እንተሃለወ'ውን መሰረታዊ ዝኾነ ኣፈላላይ ወይ ድማ ለውጢ እስካብ ዘይሃለዎ ወይ ቁምነገር ነቲ ጨረታ ከይተለወጠ ክእርም ዝኽእል ደቂቕ ስሕተት ወይ ድማ ግድፈት እንተሃለወ'ውን ዕደጋ

2. ተጫራቾች ወይም ሕጋዊ ወኪሎቻቸው በጨረታ ሰነድ መክፈቻ ስነ-ስርዓት ላይ እንዲገኙ መጋበዝ አለባቸው፣

3. የተጫራቹ ስም እና በእያንዳንዱ የጨረታ ሰነድ የቀረበው የመጫረቻ ዋጋ ድምር ከፍባለ ድምፅ መነበብ እና መመዝገብ እንዲሁም ተጫራቾች በጠየቁ ግዜ የተመዘገበውን ዝርዝር እንዲያገኙ መደረግ አለበት፡፡

33. የጨረታ ሰነዶችን ስለመመርመር እና ስለመገምገም

1. ጨረታውን ስለመመርመርና ግምገማውን ለማከናውን የሚረዳ ሆኖ ሲገኝ፣ ግዥ ፈፃሚው አካል ተጫራቾች ባቀረቡት የጨረታ ሰነድ ላይ ማብራርያ እንዲሰጡ ሊጠይቅ ይችላል፡፡ ሆኖም የዋጋ ለውጥን ጨምሮ የጨረታው ሰነድ ላይ መሰረታዊ ለውጥ የሚያስከትል ሀሳብ ማቅረብ ወይም መፍቀድ አይቻልም፣

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተመለከተው ቢኖርም ግዥ ፈፃሚው አካል በጨረታ ምርመራው ወቅት የተገኙ የሂሳብ ስህተቶችን ለማረም ይችላል፡፡ ግዥ ፈፃሚው አካል እነዚህን ማስተካከያዎች የመጫረቻ ሰነዱ ላቀረበው ተጫራች በአፋጣኝ መግለፅ አለበት፣

3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 4 የተመለከተው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ግዥ ፈፃሚው አካል ጨረታው የተሟላነው ብሎ ሊቀጥል የሚችለው በጨረታው ሰነድ የተመለከቱትን ተፈላጊ ሁኔታዎች ሙሉ በሙሉ የሚያሟላ ሆኖ ሲያገኘው ነው፣

4. በጨረታ ሰነድ ከተዘረዘሩት ባህርያት፣ የውል ቃሎች፣ ሁኔታዎች እና ሌሎችም ተፈላጊ ነጥቦች ጋር በተወሰነ ደረጃ ልዩነት ቢሮርም መሰረታዊ የሆነ ለውጥ እና ልዩነት እስከሌለው ድረስ ወይም የጨረታው ቁም ነገር ሳይለወጥ ሊታረም የሚችል ጥቃቅን ስህተት ወይም ግድፈት ቢኖርም ግዥ

www.abyssinialaw.com

ፈፃሚ ኣካል እቲ ጨረታ ከምዝተማለአ ገይሩ ክቕበል ይኽእል'ዩ፡፡ ዝኾነ ኣፈላላይ እስካብ ዝተኸኣለ ብኣሃዝ ተገሊፁ ኣብ እዋን ግምገማን ውድድርን ነቲ ጨረታ ኣብ ግምት ውሽጢ ክኣትው ኣለዎ፣

5. ዝኾነ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ካብዚ ንታሕቲ ዝተገለፁ ዘይተማልኡ ጨረታታት ንውድድር ክቕርብ የብሉን፣

ሀ. ተጫራታይ ኣብ ዓንቀፅ 20 ዝተጠቀሱ ረቋሒታት ክማልእ ዘይክእል ኮይኑ እንትርከብ፣

ለ. ተጫራታይ ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረት ዝተገበረ መስተኻኸሊ ሒሳብ ዘይቕበል ኮይኑ እንትርከብ፣

ሐ. እቲ ዝቐረበ መወዳደሪ ሓሳብ ጨረታ ዝድለ ዘየማልእ ኮይኑ እንትርከብ፣

6. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 7 ብዝተደንገገ መሰረት ሰዓራይ ተጫራቲ ንምምራፅ ብመሰረት ኣብቲ ሰነድ ጨረታ ዝተመልከተ ስርዓትን ረቋሓ ገምጋምን እቲ ዝድለ ዘማልኡ ሰነዳት ጨረታ ክግምግምን ከወዳድርን ኣለዎ፡፡ ኣብቲ ሰነድ ጨረታ ዘይተመልከተ ረቋሓ መወዳደሪ ኣብ ጥቕሚ ክውዕል የብሉን፣

7. ኣብ ጨረታ ሰዓራይ ኮይኑ ዝምረፅ፡-

ሀ. ኣብ ገምጋም ጨረታ ቴክኒካል መመዘንታት ምምልኡ ዝተረጋገፀን ዝተሓተ ዋጋ ዘቕረበን ተጫራታይ ወይ፣

ለ. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ኣብቲ ሰነድ ጨረታ ሰዓራይ ተጫራቲ ዝምረፀሉ ረቋሒ ዝገለፀ እንተኾይኑ፣ ብመሰረት ኣብቲ ሰነድ ጨረታ ዝሰፈሩ ናይቲ ጨረታ ቁጠባዊ ረብሓ ዝውስኖ ረቋሒ ብምግባር ዝግበር ገምጋም ዝተሓተ ዋጋ ዘቕረበ ተጫራታይ ሰዓራይ ይኸውን፡፡ ኮይኑ ግና እቲ ረቋሒ ኣብ ጭቡጥ ኩነታት ዝተመሰረተ፣ ብኣሃዝ ክግለፅ

ፈፃሚው አካል ጨረታውን እንደተሟላ አድርጎ ሊቀበል ይችላል፡፡ ማናቸውም ልዩነት እስከተቻለ ድረስ በአሃዝ ተገልፆ በጨረታ ግምገማ እና ውድድር ወቅት ከግምት ውስጥ መግባት አለበት፣

5. ማናቸውም ግዥ ፈፃሚ አካል ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን የማያሟሉ ጨረታዎችን ለውድድር ማቅረብ የለባቸውም፡፡

ሀ. ተጫራቹ በአንቀፅ 20 የተጠቀሰውን መስፈርቶች መሟላት የማይቻል ሆኖ ሲገኝ፣

ለ. ተጫራቹ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 መሰረት የተደነገገውን የሂሳብ ማስተካከያ የማይቀበል ሆኖ ሲገኝ፣

ሐ. የቀረበው የጨረታ መወዳደርያ ሀሳብ ተፈላጊውን የማያሟላ ሆኖ ሲገኝ፣

6. ግዥ ፈፃሚው አካል በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 7 በተደነገገው መሰረት አሸናፊውን ተጫራች ለመምረጥ በጨረታ ሰነዱ በተመለከተው ስርዓት እና የግምገማ መስፈርት መሰረት ተፈላጊውን ያሟሉ የጨረታ ሰነዶችን መገምገምና ማወዳደር አለበት፡፡ በጨረታ ሰነድ ያልተመለከተ የማወዳደርያ መስፈርት በጥቅም ላይ ሊውል አይችልም፣

7. በጨረታ አሸናፊ ሆኖ የሚመረጠው፡-

ሀ. በጨረታ ግምገማ የቴክኒክ መመዘኛዎችን ማሟላቱ የተረጋገጠ እና አነስተኛዋጋ ያቀረበ ተጫራች ወይም፣

ለ. ግዥ ፈፃሚው አካል በጨረታው ሰነድ ወቅት አሸናፊው ተጫራች የሚመረጥበትን መስፈርት የገለፀ ከሆነ በጨረታ ሰነዱ የሰፈረውን የጨረታውን ኢኮኖምያዊ እሴት የሚወሰነውን መስፈርት መሰረት በማድረግ በሚካሄድ ግምገማ ዝቅተኛ ዋጋ ያቀረበው ተጫራች አሸናፊ ይሆናል፡፡ ሆኖም መስፈርቱ በተጨባጭ ሁኔታ ላይ

www.abyssinialaw.com

ዝኽእል ኮይኑ ኣብ ከይዲ ገምጋም ኣንፃራዊ ክብደት ክወሃቦ ክሳብ ዝተኽኣለ ብገንዘብ ዝግለፅ ክኸውን ኣለዎ፣

8. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ውዕኢት ምርመራን ገምጋምን ጨረታ ብሓፂሩ ዝገልፅ ፀብፃብ ገምጋም ከቕርብ ኣለዎ፡፡

34.ብምሽጥር ዝተሓዙ ኣሰራርሓታት

እቲ ጨረታ ካብ ዝተኸፈተሉ ግዘ ጀሚሩ ምስ ጨረታ ገምጋም፣ ምስ መብራህርሂ፣ ምስ ገምጋም ሰዓራይ ተጫራቲ ብዝምልከት ብዝቐርብ ናይ ውሳነ ሓሳብ ዝተተሓሓዙ መረዳእታታት ብምሽጥር ክሕለው ዘለዎም እንትኸውን፣ ሰዓራይ ተጫራቲ ክሳብ ዝግለፅ ንተጫረቲ ወይ ምስ ከይዲ እቲ ስራሕ ርክብ ንዘይብሎም ሰባት ክግለፁ የብሎምን፣

35. ምስ ሰዓራይ ተጫራታይ ድርድር ብዛዕባ ዝግበረሎም ጉዳያት

1. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ምስ ሰዓራይ ተጫራቲ ኣብ ሰነድ ጨረታ ኣብ ዘይተጠቐሱ ጉዳያት ኣፈፃፅማ ውዕሊ ድርድር ክገብር ይኽእል፣ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፣

2. ኣብዚ ኣዋጅ ክፍሊ ሽዱሽተ ብዝተገለፀ መሰረት ካብ ሓደ መቕረባይ ብቀጥታ ካብ ዝፍፀም ዕደጋ ወይ ምውጋድ ንብረት ወፃኢ ሰዓራይ ተጫራቲ ኣብ ዝቐረበ ዋጋን ምስ ዋጋ ርክብ ዘለዎም ጉዳያትን ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ምስ ሰዓራይ ተጫራታይ ድርድር ክገብር ኣይኽእልን፣

የተመሰረተ፣ በአሃዝ ሊገለፅ የሚችል ሆኖ በግምገማው ሂደት አንፃራዊ ክብደት የሚሰጠው እና እስከተቻለ ድረስ በገንዘብ የሚገለፅ መሆን አለበት፣

8. ግዥ ፈፃሚው አካል የጨረታ ሰነድ ምርመራና የግምገማውን ውጤት በአጭሩ የሚገልፅ የግምገማ ሪፖርት ማዘጋጀት አለበት።

34. በሚስጥር ስለሚያዙ አሰራሮች

ጨረታው ከተከፈተበት ጊዜ አንስቶ ከጨረታ ምርመራ ከማብራርያ ከግምገማ እና አሸናፊውን ተጫራች በሚመለከት ከቀረበው የውሣኔ ሀሳብ ጋር የተያያዙ መረጃዎች በሚስጥርነት መጠበቅ ያለባቸው ሲሆን አሸናፊው ተጫራች እስከሚገለፅ ድረስ ለተጫራቾች ወይም ከስራው ሂደት ጋር ግንኙነት ለሌላቸው ሰዎች መገለፅ የለባቸውም፣

35.ከአሸናፊ ተጫራች ጋር ድርድር ስለሚደረግባቸው ጉዳዮች

1. ግዥ ፈፃሚ አካል ከአሸናፊው ተጫራች ጋር የጨረታ ሰነዱ ላይ ባልተጠቀሱ የውል አፈፃፀም ጉዳዮች ላይ ድርድር ሊደረግ ይችላል፣ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፣

2. በዚህ አዋጅ ክፍል ስድስት ላይ በተጠቀሰው መሰረት ከአንድ አቅራቢ በቀጥታ ለሚፈፀም ግዥ ካልሆነ በስተቀር አሸናፊው ተጫራች ባቀረበው ዋጋ እና ከዋጋ ጋር ግንኙነት ባላቸው ጉዳዮች ላይ ግዥ ፈፃሚ አካል ከአሸናፊው ተጫራች ጋር ድርድር ማድረግ አይቻልም፡፡

www.abyssinialaw.com

36. ተጫረቲ ዘቕረብዎ መወዳደሪ ሓሳብ ዘይመሓየሸሉ ኩነታት

ዝኾነ ተጫራታይ ኣብቲ ሰነድ ጨረታ ካብ ዝተመልከተ ወፃኢ፣ በቲ ጨረታ ሰዓራይ ንምኳን ዘቕረቦ ዋጋ መጨረቲ ንኽልወጥ ወይ ብኻልእ ኩነታት ዘቕረቦ መወዳደሪ ሓሳብ ንኽማሓይሽ ወይ እዚ ንምፍፃም ግቡእ ንክኣቱዉ ብዝኾነ ቅድመ ኩነት ክሕተት ወይ ክግደድ ኣይኽእልን፡፡

37. ሰዓራይ ብዛዕባ ምግላፅን ውዕሊ ምፍርራምን

1. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት መወዳደሪ ሓሳብ ጨረታ ፀኒዑ ዝፀንሓሉ ዕለት ቅድሚ ምሕላፉ ኣብ ጨረታ ሰዓራይ ንዝኾነ ሰዓራይ ምኳኑ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ክገልፁ ኣለዎም፣

2. ኣብ መንጎ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካልን መቕረባይን ውዕል ተመስሪቱ ዝበሃል ብኽልቲኦም ተወዓዓልቲ ወገናት ኣብ ስምምዕነት ዝበፅሕሎም ኩሎም ጉዳያት ኣብ ዝሕዝ ናይ ውዕሊ ሰነድ እንትፍረም ይኸውን፣
3. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ንተሰዓርቲ ተጫረቲ ኣብቲ ጨረታ ዝተሸነፉ ምኳኖም ዝገልፅ ሓበሬታ ከይበፅሖም ቢሮ ኣብ ዘውፅኦ መምርሒ ዝተቐመጠ ገደብ ግዘ ከይሓለፈ ውዕሊ ዕደጋ ክፍፀም የብሉን፣
4. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ምምሕዳር ውዕሊ ብዝምልከት ክኽተልዎ ዝግባእ ኣሰራርሓ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ ዝውሰን ይኸውን፡፡

38. ውዕሊ መኽበሪ

መቕረባይ ብመሰረት ውዕሊ ብዘይ ምፍፃሙ ኣብ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ንዝበፅሖ ጉድኣት መካሓሓሲ ዝውዕል መኽበሪ ውዕሊ ንዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ክህብ ኣለዎ፡፡ ውዕሊ መኽበሪ

36. ተጫራቾች ያቀረቡትን የመወዳደርያ ሀሳብ የማይሻሻልበት ሁኔታ

ማናቸውም ተጫራቾች በጨረታው ሰነድ ከተመለከተው ውጪ በጨረታው አሸናፊ ለመሆን ያቀረበውን የመጫረቻ ዋጋ እንዲለወጥ ወይም በሌላ አኳኃን ያቀረበውን የመወዳደርያ ሀሳብ እንዲያሻሻል ወይም ይህንን ለመፈፀም ግዴታ እንዲገባ በቅድመ ሁኔታነት ሊጠየቅ ወይም ሊገደድ አይችልም፡፡

37. አሸናፊውን ስለመግለፅና ውል ስለመፈራረም

1. ግዥ ፈፃሚ አካላት የመወዳደሪያ ሀሳብ ፀንቶ የሚቆይበት ቀን ከማለፉ በፊት በጨረታው አሸናፊ ለሆነው ተጫራች አሸናፊነቱን ቢሮው በሚያወጣው መመርያ መሰረት መግለፅ አለባቸው፣
2. በግዥ ፈፃሚው አካል እና አቅራቢው መካከል ውል ተመስርቷል የሚባለው በሁለቱ ተዋዋይ ወገኖች ስምምነት የተደረሰባቸውን ጉዳዮች በሙሉ የሚይዘው የውል ሰነድ ሲፈረም ይሆናል፣
3. ግዥ ፈፃሚው አካል ለተሸናፊዎች ተጫራቾች የሸናፊነታቸውን የሚገልፅ ማስታወቅያ ከመድረሱ እና በግዥ መመርያው ከተመለከተው የግዜ ገደብ ከማለፉ በፊት በግዥው ውል መፈረም የለበትም፣
4. ግዥ ፈፃሚ አካላት የውል አስተዳደርን በሚመለከት ሊከተል የሚገባው አሰራር ቢሮ በሚያወጣው መመርያ ይወሰናል፣

38 . ውል ማስከበርያ

አቅራቢው በውሉ መሰረት ባለመፈረሙ በግዥ ፈፃሚው አካል ላይ ለሚደርሰው ጉዳት ማካካሻ የሚውል የውል ማስከበርያ ለግዥ ፈፃሚው አካል መሰጠት አለበት፡፡ የውል ማስከበርያ የሚጠየቅባቸው ዓይነትና መጠን

www.abyssinialaw.com

ዝሕተተሎም ዓይነታት ዕደጋ፣ መኸበሪ ውዕሊ ዓይነትን መጠንን እቲ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ ይውስን፣

39. ቅድመ ክፍሊት

1. ኣብ ኣፈፃፅማ መንግስታዊ ዕደጋ ንመቕረባይ ዝወሃብ ቅድመ ክፍሊት መጠንን ኣፈፃፅማን ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ተፈፃሚ ይኸውን፣
2. ብካሊእ ሕጊ እንተዘይተደንጊጉ ቅድመ ክፍሊት ተፈፃሚ ክኸውን ዝኽእል መቕረባይ ብመልክዕ ቅድመ ክፍሊት ምስ ዝወሃቦ መጠን ገንዘብ ማዕረ ዝኾነ ውሕስና እንተቕርብ ይኸውን፡፡

ክፍሊ ሓሙሽተ

ውሱን ጨረታ

40. ብውሱን ጨረታ ዕደጋ ንምፍፃም ክማልኡ ዝግብኦም ረቛሕታት

1. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ብውሱን ጨረታ ዕደጋ ንምፍፃም ካብ እዞም ዝስዕቡ ሓዲኦም ቅድመ ኩነታት እንተማልኡ ጥራሕ ይኸውን፣
   ሀ. ኣቕሓ ወይ ስራሕቲ ዘፈር ኮንስትራክሽን ወይ ግልጋሎት ኣብ ውሱናት መቕረብቲ ጥራሕ ዝርከብ ምኻኑ እንተረጋገፀ፣
   ለ. ተወዳደርቲ ብዙሓት ብምኻኖም ምኽንያት ብዙሕ ጨረታ ሰነድ ንምምርማርን ንምግምጋምን ዝሓቶ ወፃእን ዝወስዶ ጊዜን ነቲ ኣቕሓ፣ ዘፈር ስራሕ ኮንስትራክሽን ወይ ግልጋሎት ምስ ዝወፅእ ዝንኣሰ ዋጋ ዘይመጣጠን ኮይኑ እንተርከብ፣

   ሐ. ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ቢሮ ኣብ ዘውፅኦ መምርሒ ዝግለፅ ኮይኑ ግልፂ ጨረታ ወፂኡ ተወዳዳሪ ዘይተረኸበ እንተኸውን፣

ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፣

39. የቅድምያ ክፍያ

1. በመንግስት ግዥ አፈፃፀም ለአቅራቢው የቅድሚያ ክፍያ መጠን እና አፈፃፀም ቢሮው በሚያወጣው መመሪያ መሰረት ተፈፃሚ ይሆናል፣
2. በሌላ ህግ ካልተመለከተ በስተቀር የቅድሚያ ክፍያ ሊፈፀም የሚችለው አቅራቢው በቅድሚያ ክፍያ መልክ ከሚወሰደው ገንዘብ መጠን ጋር እኩል የሆነ ዋስትና ሲያቀርብ ይሆናል፡፡

ክፍል አምስት

ውሱን ጨረታ

40. በውሱን ጨረታ ግዥ ለመፈፀም መሟላት ያለባቸው ሁኔታዎች

1. ግዥ ፈፃሚ አካላት በውሱን ጨረታ ግዥ መፈፀም የሚችሉት የሚከተሉት ሁኔታዎች አንዱ ሲያሟሉ ብቻ ይሆናል፣
   ሀ. ዕቃው፣ የግንባታ ዘርፍ ስራው ወይም አገልግሎቱ በተወሰኑ አቅራቢዎች ብቻ የሚገኝ መሆኑ ሲረጋገጥ፣
   ለ. ተጫራቾች በርካታ በመሆናቸው ምክንያት በርካታ የጨረታ ሰነዶችን ለመመርመር እና ለመገምገም የሚጠይቀው ወጪና ጊዜ ዕቃው፣ የግንባታ ዘርፍ ስራው ወይም አገልግሎቱ ከሚያወጣው አነስተኛ ዋጋ ጋር የማይመጣጠን ሆኖ ሲገኝ፣
   ሐ. ዝርዝር አፈፃፀሙ ቢሮ በሚያወጣው መመርያ የሚወሰን ሆኖ ግልፅ ጨረታ ወጥቶ አቅራቢ ሳይገኝ ሲቀር፣

www.abyssinialaw.com

41. ኣፈፃፅማ ውሱን ጨረታ

ስርዓት ውሱን ጨረታ ምስ ግልፂ ጨረታ ተመሳሳሊ ኮይኑ፣ ውሱን ጨረታ እዞም ዝስዕቡ ፍሉያት ኣሰራርሓ ይኽተል፡-

1. በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 40 ንኡስ ዓንቀፅ 1 (ሀ) መሰረት ኣቕሓ፣ ዘፈር ስራሕቲ ኮንስትራክሽን ግልጋሎት ምኽሪ ወይ ተደላይ ካልእ ግልጋሎት ኣብ ዝተወሰኑ መቕረብቲ ጥራሕ ዝርከብ እንትኾን መፀዋዕታ እቲ ጨረታ ናብ ኩሎም መቕረብቲ ይለኣኽ፣
2. እቲ ውሱን ጨረታ ዝካየድ በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 40 ንኡስ ዓንቀፅ 1 (ለ) ብዝተገለፀ ምኽንያት እንተኾይኑ መፀዋዕታ ጨረታ ክንዲ ዝከኣል ኣብ መቕረባይ ዝርዝር ካብ ዝተመዝገቡ መቕረብቲ እዞም ዝስዕቡ መሰረት ብምግባር ተፈፃሚ ይኸውን፡-

   ሀ. ኣመራርፅኡ ኣብ ዝርዝር መቕረብቲ ካብ ዝተመዝገቡ ውሽጢ ፍትሓዊ ዝኾነ ዕድል ዝህብ ክኸውን ኣለዎ፣

   ለ. ዕድመ ዝተገበረሎም በዝሒ ሕፁያት ተወዳደርቲ ውፅኢታዊ ውድድር ንክህሉ ክገብር ዝኽእል ምዃኑ ክረጋገፅ ዘለዎ እንትኾን ዝከኣል ክሳብ ዝኾነ ቁፅሪ ተወዳደርቲ ካብ ሰለስተ ክንእስ የብሉን፣

3. ንምድላው ሰነድ ጨረታ ዝፍቀድ ግዜ ነዚ ሜላ ዕደጋ ኣብ መምርሒ ዕደጋ ካብ ዝተወሰነ ዝነኣሰ በዝሒ መዓልቲ ዝነኣሰ ክኸውን ኣይኽእልን፡፡ ይኹን እምበር ናብ ጨረታ ክሳተፉ መፀዋዕታ ዝተገበረሎም ብምልኦም ተጫረቲ ሰነዶም ቅድሚ መዕፀዊ ጨረታ መዓልቲ ምብፅሖ ኣታዊ እንተገይሮም ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ፍቓድ ተጫረቲ ኣረጋጊፁ እቲ ጨረታ ቅድሚ ኣብ መፀዋዕታ ጨረታ ዝተቐመጠ መዕፀዊ ጨረታ ከይኣኸለ ክኽፍት ይኽእል፡፡

41. የውሱን ጨረታ አፈፃፀም

የውሱን ጨረታ ሥርዓቶች ከግልፅ ጨረታ ጋር ተመሳሳይ ሲሆኑ፣ ውሱን ጨረታ የሚከተሉትን ልዩ አሰራሮች ይከተላል፡-

1. በዚህ አዋጅ በአንቀፅ 40 ንኡስ አንቀፅ 1 (ሀ) መሰረት ዕቃው፣ የግንባታ ዘርፍ ሥራው፣ የምክር ወይም ተፈላጊው ሌላ አገልግሎት የሚገኘው ከተወሰኑ አቅራቢዎች ብቻ ሲሆን የጨረታው ጥሪ ለነዚ አቅራቢዎች በሙሉ ይላካል፣
2. የውሱን ጨረታው የሚካሔደው በዚህ አዋጅ በአንቀፅ 40 ንኡስ አነቀፅ 1 (ለ) በተጠቀሰው ምክንያት ከሆነ የጨረታ ጥሪው እስከተቻለ ድረስ በአቅራቢዎች ዝርዝር ውስጥ ከተመዘገቡት አቅራቢዎች መካከል የሚከተለውን መሰረት በማድረግ ይፈፀማል፡-

   ሀ. አመራረጡ ከአቅራቢዎች ዝርዝር ውስጥ ከተመዘገቡት ፍትሓዊ የሆነ ዕድል የሚያስገኝ መሆን ይኖርበታል፣

   ለ. ጥሪ የሚደረግላቸው ዕጩ ተወዳዳሪዎች ብዛት ውጤታማ ውድድር እንዲኖር ለማድረግ የሚያስችል መሆኑ መረጋገጥ ያለበት ሲሆን፣ እስከ ተቻለ ድረስ የተወዳዳሪዎች ቁጥር ከሶስት ማነስ የለበትም፣

3. ለመጫረቻ ሰነድ ዝግጅት የሚፈቀደው ግዜ ለዚህ ግዥ ዘዴ በግዥ መመሪያው ከተወሰነው አነስተኛው የቀን ብዛት ያነሰ ሊሆን አይችልም፡፡ ሆኖም ለጨረታው ጥሪ የተደረገላቸው ተጫራቾች በሙሉ የመጫረቻ ሰነዳቸውን ከጨረታው መዝጊያ ቀን በፊት ካስገቡ ግዥ ፈፃሚው አካል የተጫራቾች ፍቃድ አረጋግጦ ጨረታውን በጨረታ ማስታወቂያው ላይ ከተቀመጠው ቀን አስቀድሞ ሊከፈት ይችላል፡፡

www.abyssinialaw.com

ክፍሊ ሽዱሽተ

42. ካብ ሓደ መቕረባይ ንዝፍፀም ዕደጋ ክግልኡ ዝግብኦም ረቋሒታት

1. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት በዚ ኣዋጅ ብዝተደንገገ መሰረት ካብ ሓደ መቕረባይ ዕደጋ ዝፍፅሙ ኣብ መንጎ ሕፁያት ተወዳደርቲ ውድድር ንከይህሉ ወይ ድማ ኣብ መንጎ ሕፁያት ተወዳደርቲ ኣፈላላይ ንምፍጣር ተሓሲቡ ክኸውን የብሉን፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ ሕሉው ኮይኑ ካብዞም ዝስዕቡ ኩነታት ሓዲኡ እንተጋጢሙ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ካብ ሓደ መቕረባይ ዕደጋ ክፍፅሙ ይኽእሉ'ዮም፡-
   ሀ. እቲ ኣቕሓ ወይ ኮንስትራክሽን ወይ ግልጋሎት ዝርከብ ኣብ ሓደ ዝተፈለየ ሕፁይ ተወዳዳሪ ጥራሕ ብምዃኑ ምኽንያት ምውድዳር ዘይከኣል ኮይኑ እንትርከብ፣
   ለ. ብመምርሒ ዕደጋ ዝግበር ገደብ ዝተሓለወ ኮይኑ ንኣቑሑት፣ ግልጋሎት ወይ ንተገባጠምቲ ተወሳኺ መለዋወጢ ኣቁሑት ካብቲ ናይ መጀመርያ መቕረባይ ምዕዳግ እንትድለ፣ ወይ ካብ ካልእ መቕረባይ ዕደጋ እንተተፈፂሙ እቲ ዝግዛእ መሳርሒ ወይ ግልጋሎት ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ካብ ዝጥቀመሉ መሳርሕን ግልጋሎትን ዘይጠዓዓም ኮይኑ ብምርካቡ ካብ ቀዳማይ መቕረቢ ተወሳኺ ቀረብ ግልጋሎት ወይ ተገባጠምቲ ምዕዳግ ኣድላይ እንትኸውን፣
   ሐ. ብመምርሒ ዕደጋ ዝግበር ገደብ ዝተሓለወ ኮይኑ ዘይተሓሰቡ ምኽንያታት ብምግጣሞም ምኽንያት ኣብ ውሽጢ ቀዳማይ ውዕሊ ዘይተፀምበሩ ተወሰኽቲ ስራሕቲ ዘፈራት ኮንስትራክሽን ምስራሕ ኣድላይ ኮይኑ ዝተረኸበ እንትኸውንን

ክፍል ስድስት

42. ከአንድ አቅራቢ ግዥ ለመፈፀም መሟላት ያለባቸው ሁኔታዎች

1. ግዥ ፈፃሚ አካላት በዚህ አዋጅ በተደነገገው መሰረት ከአንድ አቅራቢ ግዥ የሚፈፅምበት በዕጩ ተወዳዳሪዎች መካከል ውድድር እንዳይኖር ወይም በዕጩ ተወዳዳሪዎች መካከል ልዩነት ለመፍጠር ታስቦ መሆን የለበትም፣
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ከሚከተሉት ሁኔታዎች አንዱ ሲያጋጥም ግዥ ፈፃሚ አካላት ከአንድ አቅራቢ ግዥ መፈፀም ይችላሉ፡-
   ሀ. ዕቃው፣ የግንባታ ዘርፍ ስራው ወይም አገልግሎቱ የሚገኘው ከአንድ የተለየ ዕጩ ተወዳዳሪ ብቻ በመሆኑ ምክንያት ማወዳደር የማይቻል ሆኖ ሲገኝ፣
   ለ. በግዥ መመሪያ የሚደረገው ገደብ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ለዕቃዎች አገልግሎት ወይም ለተገጣጣሚዎች ተጨማሪ መለዋወጫ ዕቃዎችን ከመጀመርያው አቅራቢ መግዛት ሲፈለግ ወይም ከሌላ አቅራቢ ግዥው ቢፈፀም የሚገዛው መሳርያ ወይም አገልግሎት ግዥ ፈፃሚው አካል ከሚጠቀምበት መሳርያ ወይም አግልግሎት ጋር የማይጣጣም ሆኖ በመገኘቱ ከመጀመርያ አቅራቢ ተጨማሪ አቅርቦቶችን፣ አገልግሎቶችን ወይም ተገጣጣሚዎችን መግዛት አስፈላጊ ቢሆን፣
   ሐ. በግዥ መመሪያ የሚደረገው ገደብ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ ያልታሰቡ ሁኔታዎች በማጋጠማቸው ምክንያት በመጀመሪያው ውል ውስጥ ያልተካተቱ ተጨማሪ የግንባታ ዘርፍ ስራዎች ማሰራት አስፈላጊ ሆኖ የተገኘ

www.abyssinialaw.com

ናይ ቴክኒክ ወይም ብቁጠባዊ ምክንያት ነዞም ተወሰኽቲ ናይ ኮንስትራክሽን ስራሕቲ ካብቲ ናይ ቀዳማይ ውዕሊ ነጺልካ ንምስራሕ ዘይከኣል ኮይኑ እንትርከብ፣

መ. ብመምርሒ ዕደጋ ዝግበር ገደብ ዝተሓለወ ኮይኑ፣ ሰዓራይ ብሜላ ግልፂ ወይ ውሱን ጨረታ ምስተመረፀ ብዝተፈረመ ውዕሊ ናይቲ መጀመርያ ፕሮጀክት ዝተፈፀመሉ ተመሳሳሊ ዓይነት ስራሕቲ ዳግም ንክስርሑ ምግባር ኣድላይ ብምዃኑ ሓዱሽ ውዕሊ ዘፈር ስራሕ ኮንስትራክሽን ምግባር ኣድላይ እንትኸውን፣

ረ. ብመምርሒ ዕደጋ ዝግበር ገደብ ዝተሓለወ ኮይኑ፣ ናይ መጀመርያ ውዕሊ ግልጋሎት ምኽሪ ኣፅጋቢ ብዝኾነ ኩነታት ብምፍፃሙን እቲ ውዕሊ ክናዋሕ ምግባር ቁጠባን ሰለጤንን ዝርከብ ምዃኑ ብምርግጋፅ እቲ ግልጋሎት ምቕፃል ኣድላይ ኾይኑ እንትርከብ፣

ሰ. ንሓፂር ግዘ ዝፀንሕን ንዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ፍሉይ ጥቕሚ ብዘርክብ ኩነታትን ዝፍፀም ዕደጋ ኣቕሓ እንትኸውን እዚ ንኡስ ዓንቀፅ ብስሩዕ መቕረባይነት ዘይተዋፈሩ ትካላት ንዝሸጥዎም ኣቑሑት ዘገልግል ኮይኑ፣ ብስሩዕ ምቕረባይነት ካብ ዝተዋፈሩ መቕረብቲ ብተደጋጋሚ ዝፍፀሙ ዕደጋታት ኣይሓውስን፣

ሸ. ብጣዕሚ ህፁፅ ካብ ምዃኑ ዝተልዓለ ከቢድ ፀገም ዝፈጥርን ኣብ ኣፈፃፅማ ስራሕ እቲ ቤት ፅዮ ጉድኣት ዘስዕብ ብምዃኑ ምኽንያት በቲ ቤት ፅዮ ላዕለዋይ ሓላፊ ዝተፈቀደ ዕደጋ እንትኸውን፣

3. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ብመምርሒ ዕደጋ ካብ ዝውስኖ መጠን ገንዘብ ዘይበለፁ ዕደጋታት ካብ ሓደ መቕረባይ ብዝፍፀም ሜላ ዕደጋ ብምጥቃም ክገዝኡ ይኽእሉ'ዮም፣

እንደሆነ እና የቴክኒክ ወይም ለኢኮኖሚ ምክንያቶች እነዚህን ተጨማሪ የግንባታ ስራዎች ከመጀመሪያው ነጥሎ ማሰራት የማይቻል ሆኖ ሲገኝ፣

መ. በግዥ መመሪያ የሚደረገው ገደብ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ አሸናፊው በግልፅ ወይም በውስን ጨረታ ዘዴ ከተመረጠ በኃላ በተፈረመ ውል የመጀመርያው ፕሮጀክት የተከናወነባቸው ዓይነት ተመሳሳይ ስራዎች በድጋሚ እንዲሰሩ ማድረግ በማስፈለጉ አዲስ የግንባታ ዘርፍ ስራ ውል መፈፀም አስፈላጊ ሲሆን፣

ረ. በግዥ መመሪያ የሚደረገው ገደብ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የመጀሪያው የምክር ወይም ሌሎች አገልግሎቶች ውል አጥጋቢ በሆነ ሁኔታ መጠናቀቁና ውሉ እንዲራዘም ማድረግ ቁጠባንና ቅልጥፍናን የሚያስገኝ መሆኑ በመረጋገጡ አገልግቱን መቀጠል አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ፣

ሰ. ለአጭር ጊዜ የሚቆይ እና ለግዥ ፈፃሚው አካል ልዩ ጥቅም በሚያስገኝ ሁኔታ የሚፈፀም የዕቃ ግዥ ሆኖ ይህ ንኡስ አንቀፅ በመደበኛ አቅራቢነት ያልተሰማሩ ድርጅቶች ለሚሸጡዋቸው ዕቃዎች የሚያገለግል ሲሆን፣ በመደበኛ አቅራቢነት ከተሰማሩ አቅራቢዎች አዘወትረው የሚፈፀሙ ግዥዎችን አይጨምርም፣

ሸ. በጣም አስቸኳይ ከመሆኑ የተነሳ ከባድ ችግር የሚፈጥርና በመስሪያ ቤቱ ስራ አፈፃፀም ላይ ጉዳትን የሚያስከትል በመሆኑ ምክንያት በመስሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ የተፈቀደ ግዥ፣

3. ግዥ ፈፃሚ አካላት በግዥ መመርያው ከሚወሰን የገንዘብ መጠን ያልበለጡ ግዥዎችን ከአንድ አቅራቢ በሚፈፀም የግዥ ዘዴ በመጠቀም መግዛት

www.abyssinialaw.com

4. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት እዚ ሜላ ዕደጋ ኣብ መንጎ ሕፁያት ተወዳደርቲ ንሕንሕ ንከይህሉ ወይ ኣብ መንጎ ሕፁያት ተወዳደርቲ ኣፈላላይ ንምፍጣር ተሓሲቡ ኣብ ጥቕሚ ዘይወዓለ ምዃኑ ናይ ምርግጋፅ ሓላፍነት ኣለዎም፡፡

43. ካብ ሓደ መቕረባይ ዝፍፀም ዕደጋ ኣፈፃፅማ ግዝኢት

1. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት በዚ ኣዋጅ ኣንቀፅ 42 ንኡስ ኣንቀፅ 2 ብዝተደንገገ መሰረት ካብ ሓደ መቕረባይ ዕደጋ ክፍፅሙ እንትደልዮ ዕደጋ ንምፍፃም ዘድልየሉ ምኽንያትን ዝግዛእ ኣቕሓ ወይ ግልጋሎት ፅሬት፣ በዝሒ፣ ኩነታትን መቕረቢ ግዘን ዘብራህርህ መግለፂ ምድላውን ዋጋ ሓዊሱ ምስ መቕረባይ ብግልፂ ክደራደሩ ኣለዎም፡፡ በዚ ኣዋጅ ኣንቀፅ 35 ንኡስ ኣንቀፅ 2 ዝተደንገገ ዝተሓለወ ኮይኑ ድርድር ድሕር ምክያድ ዕደጋ ንምፍፃም ዝግበር ስምምዕነት ብክልቲኦም ተወዓዓልቲ ወገናት ብዝፍፀም ውዕሊ ክረጋገፅ ኣለዎ፣

2. ካብ ሓደ መቕረባይ ብቀጥታ ንዝፍፀም ዕደጋ ኣብ ድርድር ትኩረት ዝግበረሎም ዝርዝር ነጥብታት ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ ይውሰን፡፡

44. ካብ ዝተቐመጡ ሜላታት ዕደጋ ወፃኢ ዝፍፀም ዕደጋ

ብባህሪኡ ብሽድሽቲኦም ሜላታት ዕደጋ ክፍፀም ዘይኽእል ዕደጋ እንትኾን ኣፈፃፅምኡ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ዝውሰን ይኸውን፡፡

ክፍሊ ሸውዓተ

ብመሕተቲ መወዳደሪ ሓሳብ ዝፍፀም ዕደጋ

ይችላሉ፣

4. ግዥ ፈፃሚ አካላት ይህ የግዥ ዘዴ በዕጩ ተወዳዳሪዎች መካከል ውድድር እንዳይኖር ወይም በዕጩ ተወዳዳሪዎች መካከል ልዩነት ለመፍጠር ታስቦ ጥቅም ላይ ያልዋለ መሆኑን የማረጋገጥ ኃላፊነት አለባቸው፡፡

43. ከአንድ አቅራቢ የሚከናወን ግዥ አፈፃፀም

1. ግዥ ፈፃሚ አካላት በዚህ አዋጅ አንቀፅ 42 ንኡስ አንቀፅ 2 በተደነገገው መሰረት ከአንድ አቅራቢ ግዥ ለመፈፀም ሲፈልጉ ግዥውን መፈፀም ያስፈለገበትን ምክንያት እና የሚገዛውን ዕቃ ወይም የአገልግሎት ጥራት፣ ብዛት፣ የማቅረብያ ጊዜ እና ሁኔታዎች የሚያብራራ መግለጫ ማዘጋጀትና ዋጋን ጨምሮ ከአቅራቢው ጋር በግልፅ መደራደር አለባቸው፡፡ በዚህ አዋጅ አንቀፅ 35 ንኡስ አንቀፅ 2 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ድርድሩ ከተካሄደ በኃላ ግዥ ለመፈፀም የሚደረገው ስምምነት በሁለቱም ተዋዋይ ወገኖች በሚፈፀም ውል መረጋገጥ አለበት፣
2. ከአንድ አቅራቢ በቀጥታ ለሚፈፀም ግዥ በድርድር ሂደት ትኩረት የሚደረግባቸው ዝርዝር ነጥቦች ቢሮው በሚያወጣው የግዥ መመሪያ ይወሰናል፡፡

44. ከተቀመጡት የግዥ ዘዴዎች ውጭ የሚከናወን ግዥ

በባህሪው በስድስቱ የግዥ ዘዴዎች መከናወን የማይችል ግዥ ሲሆን ዝርዝር አፈፃፀሙ ቢሮው በሚያወጣው መመርያ መሰረት የሚወሰን ይሆናል፡፡

ክፍል ሰባት

በመወዳደርያ ሀሳብ መጠየቅያ የሚፈፀም ግዥ

www.abyssinialaw.com

45. **መሕተቲ መወዳደሪ ሓሳብ ዕዳጋ ንምፍፃም ክማልኡ ዘለዎም ረቋሒታት**

ዕዳጋ ፈፀምቲ ኣካላት ብመሕተቲ መወዳደሪ ሓሳብ ዕዳጋ ክፍፅሙ ዝኽእሉ ንግልጋሎት ምኽሪ ወይ ካብ ውሽጢ ሓፈሻዊ ግልጋሎት ውዕሊ ንግልጋሎት ምኽሪ ዋጋ ካብ ዝውሃብ ሓምሳ ሚኢታዊ (50%) ንላዕሊ ንዝኾነ ግዝኢት'ዩ፣

46. **ኣፈፃፅማ ብመሕተቲ መወዳደሪ ሓሳብ ዝፍፀም ዕዳጋ**

1. ግልጋሎት ምኽሪ ዝሓቶ ወፃኢ ኣብ መምርሒ ካብ ዝውሰን መጠን ገንዘብ ንላዕሊ እንተኾይኑ ሕፁያት ተወዳደርቲ ዝምረፁ ኣብቲ ውድድር ተሳተፍቲ ምኺን ዝደልዩ ሓሳቦም ንክገልፁ ብምልክት ድሕሪ ምዕዳም ይኸውን፣
2. መሕተቲ መወዳደሪ ሓሳብ ካብ ሰለስተ ንዘይነኣሱን ካብ ሓሙሽተ ንዘይበለፁን ብዕዳጋ ፈፃሚ ኣካል ንዝምረፁ ሕፁያት ተወዳደርቲ ክለኣኽ ኣለዎ፣
3. መሕተቲ መወዳደሪ ሓሳብ እንተነኣሰ እዞም ዝስዕቡ መረዳእታት ክሕዝ ይግባእ፡-
   ሀ. ሽምን ኣድራሻን ዕዳጋ ፈፃሚ ኣካል፣
   ለ. ዝተደለየ ግልጋሎት ዘርኢ ናይ ስራሕ መዘርዝር ዕሑፍ፣
   ሐ. ጎንፂ ጥቕሚ ከስዕብ ዘኽእል ምኽሪ ግልጋሎት ኣብዝኾነሉ ሰዓት ናብ ከምዚ ዓይነት ውድድር ንዝቐርቡ ሕፁያት ተወዳደርቲ ካብ ግልጋሎት ምኽሪ ሰዒቡ
   ምስ ዝፍፀሙ ቀረብ ኣቕሓን ካልኦት ስራሕቲ ህንፀትን ዓርሶም ክርሕቁ ከምዝግባእ ዝሕብር መተሓሳሰቢ፣
   መ. መወዳደሪ ሓሳብ መገምገሚ መዐቀንታት፣ ብዋጋን ካልኦት መለክዕታትን ዝወሃብ ነጥቢ መወዳደሪ

45. **በመወዳደሪያ ሀሳብ መጠየቅያ ግዥ ለመፈፀም መሟላት ያለባቸው ሁኔታዎች**

ግዥ ፈፃሚ አካላት በመወዳደሪያ ሀሳብ መጠየቅያ ግዥ መፈፀም የሚችሉት ለምክር አገልግሎት ከውሉ ጠቅላላ ዋጋ ውስጥ የምክር አገልግሎት ዋጋ ከአምሳ በመቶ (50%) በላይ ለሚሆን ግዥ ነው፣

46. **በመወዳደርያ ሓሳብ መጠየቂያ የሚከናወን ግዥ አፈፃፀም**

1. የምክር አገልግሎት የሚጠየቀው ወጪ በመመሪያ ከሚወሰነው የገንዘብ መጠን በላይ ከሆነ ዕጩ ተወዳዳሪዎች የሚመረጡት በውድድሩ ተሳታፊ ለመሆን የሚፈለጉ ሀሳባቸውን እንዲገልፁ በማስታወቅያ ከተጋበዙ በኃላ ይሆናል፣
2. የመወዳደርያ ሀሳብ መጠየቅያ ከሦስት ያላነሱ እና ከአምስት ላልበለጡ በግዥ ፈፃሚ አካል ለሚመረጡ ዕጩ ተወዳዳሪዎች መላክ ይኖርበታል፣
3. የመወዳደርያ ሀሳብ መጠየቅያ ቢያንስ የሚከተሉትን መረጃዎች መያዝ አለበት፡-
   ሀ. የግዥ ፈፃሚው ስም እና አድራሻ፣
   ለ. የሚፈለገውን አገልግሎት የሚያሳይ የመጣቀሻ ፅሑፍ፣
   ሐ. የጥቅም ግጭትን ሊያስከትል የሚችል የምክር አገልግሎት በሚሆንበት ግዜ ለዚህ አይነቱ ውድድር የሚቀርቡ ዕጩ ተወዳዳሪዎች ከምክር አገልግሎቱ ጋር
   በተያያዘ ከሚከናወኑ የዕቃ አቅርቦትና የግንባታ ስራዎች ራሳቸውን ማግለል የሚገባቸው መሆኑን የሚገልፅ ማሳሰብያ፣
   መ. የመወዳደርያ ሀሳቦችን መገምገምያ መስፈርቶችን፣ ለዋጋና ለሌሎች መስፈርቶች

www.abyssinialaw.com

ሓሳብ እንትግምገም ኣብ ጥቅሚ ዝውዕሉ መለክዕታትን ኩነታትን፣

ረ. መወዳደሪ ሓሳብ ዝቐርበሉ ቦታን ናይ መወዳእታ መዓልትን፣

4. ሕፁያት ተወዳደርቲ መወዳደሪ ሓሳብ ንምድላው ዘኽእሎም እኹል ግዘ ክወሃቦም ዝግባእ ኾይኑ ግዘ ገደቡ ብመምርሒ ዕደጋ ዝውሰን ይኸውን፣

5. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ቀዳማይ ኮይኑ ምስ ዝተመረፀ ሕፁይ ተወዳዳሪ ኣብ መወዳደሪ ሓሳብ ውሽጢ ዝተሓበረ መጠን፣ ባህርን ኣወዳድባን ግልጋሎት ኣመልኪቱ ድርድር ምግባር ይኽእል፣

6. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ካብ መንጎ ሕፁያት ተወዳደርቲ ብሰዓራይነት ክመርፅ ዝኽእል ኣብ መወዳደሪ ሓሳብ መሕተቲ ሰነድ ብዝተቐመጠ ናይ መገምገሚ መለክዒ መሰረት ኣብ ዝካየድ ገምጋም ዘቕረቦ መወዳደሪ ሓሳብ ዝበለፀ ጠቃማይ ኮይኑ ዝርከብ ሕፁይ ተወዳዳሪ'ዩ፡፡

ክፍሊ ሸሞንተ

ብዋጋ መቕረቢ ዝፍፀም ዕደጋ

47. ብዋጋ መቕረቢ ንዝፍፀም ዕደጋ ክማልኡ ዘለዎም ረቋሒታት

ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ኣብ ዓንቀፅ 48 ብዝተደንገገ መሰረት ብዋጋ መቕረቢ ዕደጋ ንምፍፃም ዝኽእሉ እቲ ዕደጋ በቲ ቢሮ ብዝወፅእ መምርሒ ዕደጋ ካብ ዝውስኖ መጠን ገንዘብ ዘይበልፅን እቶም ዝዕደጉ ንዕደጋ ዝተዳለዉ ኣቁሑት ወይ ዝተፈለጠ ዋጋ ዘለዎም ዘፈራት ኮንስትራክሽን ወይ ግልጋሎታት ኮይኑ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ኣብ ትልሚ ክሕዝዎ ኣብ ዘይኽእልሉ ኩነታት ዝፍፀም ይኸውን፡፡ ንዋጋ መቕረቢ ዝቀረበ ሰነድ ብመቕረባይ ቅቡል እንተተገይሩ ከም ውዕሊ የገልግልን፣ የገድድን፡፡

የሚሰጠውን ነጥብ፣ መስፈርቶቹ የመወዳደርያ ሀሳብ በሚገመገምበት ወቅት ጥቅም ላይ የሚውልበትን አኳኋን፣

ረ. የመወዳደርያ ሀሳብ የሚቀርብበትን ቦታና የመጨረሻ ቀን፣

4. ዕጩ ተወዳዳሪዎች የመወዳደርያ ሀሳብ ለማዘጋጀት የሚያስችላቸው በቂ ጊዜ ሊሰጣቸው የሚገባ ሲሆን የግዜ ገደቡ በግዥ መመርያ ይወሰናል፣

5. ግዥ ፈፃሚው አካል አንደኛ ሆኖ ከተመረጠው ዕጩ ተወዳዳሪ ጋር በመወዳደሪያ ሀሳቡ ውስጥ የተመለከተው የአገልግሎቱን ባህሪ፣ መጠን እና አደረጃጀት የሚመለከት ድርድር ማድረግ ይችላል፣

6. ግዥ ፈፃሚ አካል ከዕጩ ተወዳዳሪዎች መካከል በአሸናፊነት ሊመረጥ የሚችለው በመወዳደርያ ሀሳብ መጠየቅያ ሰነድ በመተለከተው የመገምገምያ መስፈርት መሰረት በሚካሄደው ግምገማ ያቀረበው የመወዳደርያ ሀሳብ ይበልጥ ጠቃሚ ሆኖ የተገኘውን ዕጩ ተወዳዳሪ ነው፡፡

ክፍል ስምንት

በዋጋ ማቅረብያ የሚፈፀም ግዥ

47. በዋጋ ማቅረብያ ለሚፈፀም ግዥ መሟላት ያለባቸው ሁኔታዎች

ግዥ ፈፃሚ አካላት በአንቀፅ 48 በተደነገገው መሰረት በዋጋ ማቅረብያ ግዥ ለመፈፀም የሚችሉት ግዥው ቢሮ በሚያወጣው የግዥ መመርያ ከሚወሰነው የገንዘብ መጠን ያልበለጠ እና የሚገዙትም ለገበያ የተዘጋጁ ዕቃዎች ወይም የታወቀ ገበያ ያላቸው የግንባታ ዘርፍ ስራዎች ወይም አገልግሎቶች ሲሆኑ ግዥ ፈፃሚ አካላት በዕቅድ መያዝ በማይችሉበት ሁኔታ የሚፈፀም ግዥ ነው፡፡ ለዋጋ ማቅረብያ የሚቀርብ ሰነድ በአቅራቢው ተቀባይነት ሲያገኝ እንደውል ያገለግላል፣ ግዴታ ይጥላል፡፡

www.abyssinialaw.com

48. **ኣፈፃፅማ ብዋጋ መቕረቢ ዝካየድ ዕደጋ**

1. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ክንዲ ዝከኣል ኣብ ውሽጢ ዝርዝር መቕረብቲ ካብ መንጎ ዝተመዝገቡ መቕረብቲ እንተነኣሰ ሰለስተ መቅረብቲ መቕረቢ ዋጋ ንኽህቡ ክሕተቱ ይግባእ፣ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፣

2. ብዋጋ መቅረቢ ዕደጋ ንምፍፃም ናብ ሕፁያት ተወዳደርቲ ዝለኣኽ መሕተቲ ናይቲ ዝቐርብ ኣቕሓ ወይ ስራሕቲ ኮንስትራክሽን ወይ ግልጋሎት ምኽሪ ወይ ካልኦት ግልጋሎታት ዕሬት፣ በዝሒ፣ ናይ መቕረቢ ቃላት ውዕልን ግዘን ከምኡ'ውን ካልኦት ዝርዝር ድሌታት ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ዝገልፅ ክኸውን ኣለዎ፣

3. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተዘርዘሩ ተደለይቲ ኩነታት ንዘማልአን ዝተሓተ ዋጋ ንዘቕረበን ተወዳዳሪ ትእዛዝ ዕደጋ ይህብ፣

4. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ግብሪ መንግስቲ ኣብ ምኽፋል ግቡኣቶም ንዘዋፅኡ መቕረብቲ ውሽጢ ዓዲ ማዕረ ዕድል ምርካቦም ናይ ምርግጋፅ ሓላፍነት ኣለዎም፣

48. **በዋጋ ማቅረብያ የሚካሔድ ግዥ አፈፃፀም**

1. ግዥ ፈፃሚ አከላት የሚቻል እስከሆነ ድረስ በአቅራቢዎች ዝርዝር ውስጥ ከተመዘገቡ አቅራቢዎች መካከል ቢያንስ ሶስት አቅራቢዎችን የዋጋ ማቅረብያ እንዲሰጡ ሊጠይቁ ይገባል፣ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፣

2. በዋጋ ማቅረብያ የሚፈፀም ግዥ ለዕጩ ተወዳዳሪዎች የሚላከው መጠየቅያ የሚቀርበውን ዕቃ ወይም የግንባታ ስራ ወይም የምክር ወይም ሌላ አገልግሎት ጥራት፣ ብዛት፣ የማቅረብያ የውል ቃሎች እና ጊዜ እንዲሁም ሌሎች የግዥ ፈፃሚ አካል ፍላጎቶችን ዝርዝር የሚገልፅ መሆን አለበት፣

3. ግዥ ፈፃሚ አካል በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 2 የተዘረዘሩትን ተፈላጊ ሁኔታዎች አሟልቶ እና አነስተኛ ዋጋ ላቀረበ ተወዳዳሪ የግዥ ትእዛዝ ይሰጣል፣

4. ግዥ ፈፃሚ አካላት የመንግስት ግብር የመክፈል ግዴታቸውን ለተወጡ የኣገር ውስጥ አቅራቢዎች ዕኩል ተጠቃሚነት ማግኘታቸውን የማረጋገጥ ኃላፊነት አለባቸው፣

ክፍሊ ትሽዓተ

ብክልተ ብርኪ ጨረታ ዝፍፀም ዕደጋ

49. **ብኽልተ ብርኪ ጨረታ ዕደጋ ንምፍፃም ክማልኡ ዘለዎም ረቋሕታት**

ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ብክልተ ብርኪ ጨረታ ዕደጋ ንምፍፃም ዝኽእሉ እዞም ዝስዕቡ ኩነታት ተማሊኦም እንትርከቡ ጥራሕ ይኸውን፡-

1. ንዝዕደጉ ኣቁሑትን ግልጋሎታትን እኹል ዝርዝር ምድላው ብዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ዘይከኣል ኮይኑ እንትርከብ ወይ ግልጋሎታት ብዝምልከት ባህርያቶም

ክፍል ዘጠኝ

በሁለት ደረጃ ጨረታ የሚፈፀም ግዥ

49. **በሁለት ደረጃ ጨረታ ግዥ ለመፈፀም መሟላት ያለባቸው ሁኔታዎች**

ግዥ ፈፃሚ አካላት በሁለት ደረጃ ጨረታ ግዥን ለመፈፀም የሚችሉት የሚከተሉት ሁኔታዎች ተሟልተው ሲገኙ ብቻ ነው፡-

1. ለሚገዙት ዕቃዎችና አገልግሎቶች በቂ ዝርዝር ማዘጋጀት በግዥ ፈፃሚው አካል የማይቻል ሆኖ ሲገኝ ወይም አገልግሎቶችን በሚመለከት

www.abyssinialaw.com

ፈሊኻ ንምርኣይ ዘይከኣል ኣብ ዝኾነሉ እዋንን ድሌት ግዝኢት ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ብዝለዓለ ብርኪ ንምምላእ ዘኽእል መፍትሒ ንምርካብ፣

2. እቲ ዕደጋ ዝካየድ ኣብ ዕደጋ ክውዕሉ ዝኽእሉ ኣቁሑት ንምፍራይ ወይ ወፃእታት ምርምርን ልምዓትን ንምትካእ ክሳብ ዘይኮነ እዋን ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ስራሕቲ ምርምር፣ ሙከራ፣ መፅናዕትን ልምዓትን ንምፍፃም ዘኽእል ውዕሊ ምፍፃም እንተድሊ፣

3. ጨረታ ክወፅእ ተገይሩ ኣብ ዝዕደጉ ኣቁሑት፣ ስራሕቲ ኮንስትራክሽን፣ ግልጋሎት ምኽርን ካልኦትን ባህርያት ወይ ተፈጥሮ ግልፂ ብዘይምዃኑ ምኽንያት ሕፁያት ተወዳደርቲ ኣብ ጨረታ ዘይቀረቡ እንተኾይኖም ወይ ዝቐረቡ ተጫረቲ ክወድቁ እንተትግበሩን እዚ ክኸውን ዝኽኣለ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ዝተማልአ ዝርዝር ምድላው ብዘይምኽኣሉ ምኽንያት ምዃኑ እንትእመነሉ፣

4. ዝግዝኡ ኣቁሑት፣ ስራሕቲ ኮንስትራክሽን፣ ግልጋሎት ምኽርን ካልኦትን ባህርያት ወይ ተፈጥሮ ኣመልኪቱ ምስ ሕፁያት ተወዳደርቲ ድርድር ምግባር እንተድሊ፣

ባህርያቸውን ሳይቶ ለማሳየት የማይቻል በሚሆንበት ጊዜ እና የግዥ ፈፃሚውን የግዥ ፍላጎት በከፍተኛ ደረጃ ለማሟላት የሚያስችል መፍትሔ ለመፈለግ፣

2. ግዥው የሚካሄደው በገበያ ላይ ሊውሉ የሚችሉ ዕቃዎችን ለማምረት ወይም የምርምር እና የልማት ወጭዎችን ለመተካት እስካልሆነ ድረስ ግዥ ፈፃሚ አካል የምርምር፣ የሙከራ፣ የጥናት እና የልማት ሥራዎችን ለማከናወን የሚያስችል ውል መፈፀም ሲፈለግ፣

3. ጨረታ እንዲወጣ ተደርጎ በሚገዙት ዕቃዎች፣ የግንባታ ዘርፍ ስራዎች፣ የምክር እና የሌሎች አገልግሎቶች ባህሪ ወይም ተፈጥሮ ግልፅ አለመሆን ምክንያት ዕጩ ተወዳዳሪዎች በጨረታው ያልቀረቡ እንደሆነ ወይም የቀረቡት ተጫራቾች ውድቅ ሲደረጉ እና ይህም የሆነው ግዥ ፈፃሚው የተሟላ ዝርዝር ማዘጋጀት ባለመቻሉ መሆኑ ሲታመን፣

4. የሚገዙትን ዕቃዎች፣ የግንባታ ዘርፍ ሥራዎች፣ የምክር እና ሌሎች አገልግሎቶች ባሕርይ ወይም ተፈጥሮ አስመልክቶ ከዕጩ ተወዳዳሪዎች ጋር ድርድር ማድረግ ሲያስፈልግ፣

50. ኣፈፃፅማ ክልተ ብርኪ ጨረታ

1. እቲ ጨረታ ዝካየድ ብሜላ ክልተ ብርኪ ጨረታ እንትኸውን፣ ኣብቲ ሰነድ፣ ጨረታ ተጫራቲ በቲ ናይ መጀመርያ ብርኪ ዋጋ ዘይሓወሰ ናይ መወዳደሪ ሓሳብ ንኽቕርቡ ኣብ ግልፂ ጨረታ መፀዋዕታ ይግበር፡፡ ኣብቲ ሰነድ ጨረታ መቕረብቲ ምስ ቴክኒክ ርክብ ዘለዎም መግለፅታት፣ ዕሬት ወይ ናይቲ ኣቕሓ ወይ ካልኦት ባህርያት ግልጋሎትን ከምኡ'ውን ውዕሊ ቃላትን ኩነታትን እቲ ቀረብ ክትሓዝ ዝግባእ እንትኸውን ኣግባብነት ክሳብ ዝሃለዎ ሞያን ክእለት ቴክኒክን መቕረብቲ ንክገልፁ ክሕተቱ ይኽእሉ እዮም፣

50. የሁለት ደረጃ ጨረታ አፈፃፀም

1. ጨረታው የሚከናወነው በሁለት ደረጃ የጨረታ ዘዴ ሲሆን፣ በጨረታው ሰነድ ተጫራቾች በመጀመርያው ደረጃ ዋጋን ያልጨመረ የመወዳደርያ ሀሳብ እንዲያቀርቡ በግልፅ ጨረታ ጥሪ ይደረጋል፡፡ በጨራታው ሰነድ አቅራቢዎች ከቴክኒክ ጋር ግንኙነት ያላቸውን መግለጫዎች፣ ጥራት ወይም የዕቃውን ወይም አገልግሎቱን ሌሎች ባህርያት እንዲሁም የአቅርቦቱን ውል ቃሎችና ሁኔታዎች ሊያዝ የሚገባ ሲሆን አግባብነት እስካለው ድረስ የአቅራቢዎችን የሞያ እና የቴክኒክ ችሎታ እንዲገልፁ ሊጠየቁ ይችላሉ፣

www.abyssinialaw.com

2. ብክልተ ብርኪ ሜላ ዕደጋ ካልኣይ ብርኪ እቲ ጨረታ ዘውፅኡ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ጨረትኦም ውድቂ ዘይተገበረ ተጫረቲ ሓደ ዝተፈለየ ዝርዝር ብዝምልከት ዋጋ ንከቕርቡ ይዕድም፡-

ሀ. እዚ ዝተፈለየ ዝርዝር እንትደልይ እቲ ቤት ፅዮ ኣብ ውሽጢ ናይ መጀመርያ ሰነድ ጨረታ ካብ ዝተቐመጡ ዝኾነ ናይቲ ኣቕሓ ወይ ግልጋሎት ቴክኒክ ወይ ባህርያት ፅሬትን እቶም ሰነዳት ንምግምጋምን ንምውድዳርን ከምኡ'ውን ሰዓራይ ንምምራፅ ካብ ዝተቐመጡ ረቋሒታት ውሽጢ ንዝኾነ ንምስራዝ ወይ ንምምሕያሽ ወይ ምስ'ዚ ኣዋጅ ዝስማዕምዑ ሓደሽቲ ባህርያትን ረቋሓታትን ምውሳኽ ይኽእል፣

ለ. ከምዚ ዝበሉ ናይ ዝኾኑ ስራዛትን ምምሕያሻትን ወይ ወሰኻት ናይ መወዳእታ መወዳደሪ ሓሳብ ንክቕርብ ኣብ ዝመሓላለፍ መፀዋዕታ ንተጫረቲ ክግለፁ ኣለዎም፣

ሐ. ናይ መወዳእታ ጨረታ መወዳደሪ ሓሳብ ንምቕራብ ዘይደለየ ዝኾነ መቕረቢ መኽበሪ ውዕሊ ጨረታ ውርሲ ከይተገበረሉ ካብ ውድድር እቲ ጨረታ ባዕሉ ክግለል ይኽእል እዩ፣

3. ብክልተ ብርኪ ሰዓራይ ተጫራቲ ንምውሳን ገምጋምን ውድድርን ዝግበር በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 33 ብዝተደንገገ መሰረት ይኸውን፣

4. ብዝተመሓየሸ ዝርዝር መሰረት ኣብ ካልኣይ ዙር ምስታፍ ዘይደለዩ ተጫረቲ ዓርሶም ካብ ውድድር ክወፅኡ ይኽእሉ'ዮም፣

5. ነቲ ጨረታ ዘውፅአ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ኣብ ገምጋም እቲ ጨረታ ዝለዓለ ውፅኢት ካብ ዝርኸበ መቕረቢ ካብ ዋጋ ወፃኢ ኣብ ካልኦት ጉዳያት ድርድር ክገብር ይኽእል'ዩ፣

2. በሁለት ደረጃ ጨረታ ዘዴ ሁለተኛ ደረጃ ጨረታውን ያወጣው ግዥ ፈፃሚ አካል ጨረታው ውድቅ ያልተደረገው ተጫራቾች አንድ የተለየ ዝርዝርን በሚመለከት ዋጋ እንዲቀርቡ ይጋብዛል፡-

ሀ. ይህንን የተለየ ዝርዝር ሲያዘጋጁ መስርያቤቱ በመጀመርያው የጨረታ ሰነድ ውስጥ ከተቀመጡት ማናቸውም የዕቃው ወይም የአገልግሎቱ የቴክኒክ ወይም የጥራት ባህርያት እና ሰነዶቹን ለመገምገም እና ለማወዳደር እንዲሁም አሸናፊውን ለመምረጥ ከተቀመጡት መስፈርቶች ውስጥ ማናቸውንም ለመሰረዝ ወይም ለማሻሻል ወይም ከዚህ አዋጅ ጋር የሚስማማ አዲስ ባህርያትና መስፈርቶችን ለመጨመር ይችላል፣

ለ. እንደዚህ ያሉት ማናቸውም ስረዛዎችን እና ማሻሻያዎች ወይም ጭማሪዎች የመጨረሻ የመወዳደርያ ሀሳብ እንዲቀርብ በሚተላለፍ ጥሪ ለተጫራቾች መገለፅ አለባቸው፣

ሐ. የመጨረሻ የጨረታ መወዳደርያ ሀሳብ ለማቅረብ ያልፈለገ ማናቸውም አቅራቢ የጨረታ ማስከበርያው ውል ውርስ ሳይደረግበት ከጨረታው ውድድር እራሱን ሊያገል ይችላል፣

3. በሁለት ደረጃ ጨረታ አሸናፊውን ተጫራች ለመወሰን ግምገማ እና ውድድር የሚደረገው በዚህ አዋጅ አንቀፅ 33 በተደነገገው መሰረት ይሆናል፣

4. በተሻሻለው ዝርዝር መሰረት በሁለተኛው ዙር ጨረታ መሳተፍ ያልፈለጉ ተጫራቾች ራሳቸውን ከውድድሩ ማግለል ይችላሉ፣

5. ጨረታውን ያወጣው ግዥ ፈፃሚ አካል በጨረታው ግምገማ ከፍተኛ ውጤት ካገኘው አቅራቢ ጋር ከዋጋ በስተቀር በሌሎች ጉዳዮች ላይ ድርድር ሊያደርግ ይችላል፣

www.abyssinialaw.com

ክፍሊ ዓሰርተ

ብዓለም ለኸ ውድድር ዝፍፀም ዕደጋ

51. ዓለም ለኸ ዕደጋ

1. ዓለም ለኸ ግልፂ ሜላ ጨረታ ኣብ ጥቅሚ ክውዕል ዝኽእል ኩባንያታት ወፃኢ ኣብቲ ጨረታ ተሳተፍቲ ንክኾኑ እንተዘይተገይሩ

   ግልፂ ጨረታ ውፅኢታዊ ዝኾነ ውድድር ክህሉ ከምዘይክእል ዝተኣመነሉ ወይ እቲ ዕደጋ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ ካብ ዝተቐመጠ መጠን ገንዘብ ንላዕሊ እንተኾይኑ'ዩ፣

2.. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ (1) ከምዝተሓበረ እቲ ዕደጋ ቢሮ ካብ ዘውፅኦ መምርሒ ካብ ዝተቐመጠ መጠን ገንዘብ ንላዕሊ ዋላ ኮይኑ እቲ ኣቕሓ ወይ ግልጋሎት ኣብ ውሽጢ ዓዲ ጥራሕ ዝርከብ ምዃኑ እንተረጋገፀ እቲ ዕደጋ ብዓዲ ውሽጢ ግልፂ ጨረታ ክካየድ ይኽእል'ዩ፣

3. ዓለም ለኸ ግልፂ ጨረታ ካብዚ ንታሕቲ ዝተዘርዘሩ ስርዓታት ክኽተል ኣለዎ፡-

   ሀ. ምልክታን ሰነዳት ጨረታን መገልገሊ ዓለም ለኸ ንግዲ ብዝኾነ ቋንቋ እንግሊዝኛ ክዳለው ኣለዎም፣

   ለ. እቲ ምልክታ ጨረታ ብዝተዳለወሉ ቋንቋ እንግሲዝኛ ዝሕተም፣ እኹል ዝርገሓ ብዘለዎን ዓለም ለኸ ውድድር ኣብ ዝዕድምን ጋዜጣ ክሕተም ኣለዎ፣

   ሐ. መቕረቢ ግዘ ሰነድ ጨረታ፣ ጨረታ ምልክታ ንሕፁያት ተወዳደርቲ ንኽበፅሕ ንምግባርን ሕፁያት ተወዳደርቲ ናይ ጨረታ መወዳደሪ ሓሳቦም ኣዳልዮም ንምቕራብ ዘድልዮም እኹል ግዘ ዝፈቕድ ክኸውን ዘለዎ ኮይኑ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ ካብ ዝተወሰነ ግዘ ዝነኣሰ ክኸውን

ክፍል አስር

በዓለም ዐቀፍ ውድድር የሚፈፀም ግዥ

51. ዓለም አቀፍ ግዥ

1. ዓለም ዐቀፍ ግልፅ የጨረታ ዘዴ ጥቅም ላይ ሊውል የሚችለው የውጭ ኩባንያዎች በጨረታው ተሳታፊ እንዲሆኑ ካልተደረገ

   በአገር ውስጥ ግልፅ ጨረታ ውጤታማ የሆነ ውድድር ሊኖር እንደማይችል የታመነበት ወይም ግዥው ቢሮ በሚያወጣው መመርያ ከተመለከተው የገንዘብ መጠን በላይ ሲሆን ነው፣

2. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ (1) እንደተመለከተው ግዥው ቢሮ በሚያወጣው መመርያ ከተመለከተው የገንዘብ መጠን በላይ ቢሆንም ምርቱ ወይም አገልግሎቱ በአገር ውስጥ ብቻ የሚገኝ መሆኑ ከተረጋገጠ ግዥው በአገር ውስጥ ግልፅ ጨረታ ሊካሄድ ይችላል፣

3. ዓለም አቀፍ ግዥ ከዚህ በታች የተዘረዘሩትን ሥርዓቶች መከተል አለበት፡-

   ሀ. የጨረታው ማስታወቅያ እና የጨረታ ሰነዶች የዓለም ዐቀፍ ንግድ መገልገያ በሆነው በእንግሊዝኛ ቋንቋ መዘጋጀት አለባቸው፣

   ለ. የጨረታ ማስታወቅያው በተዘጋጀበት በእንግሊዝኛ ቋንቋ በሚታተም በቂ ስርጭት ባለው እና ዓለም ዐቀፍ ውድድርን በሚጋብዝ ጋዜጣ መታተም አለበት፣

   ሐ. የመጫረቻ ሰነድ የማቅረቢያ ጊዜው የጨረታው ማስታወቅያ ለዕጩ ተወዳዳሪዎች እንዲደርስ ለማድረግ እና ዕጩ ተወዳዳሪዎች የጨረታ መወዳደርያ ሀሳባቸውን አዘጋጅተው ለማቅረብ የሚያስፈልጋቸውን በቂ ጊዜ የሚፈቅድ መሆን ያለበት ሲሆን፣ ቢሮው በሚያወጣው መመርያ

www.abyssinialaw.com

የብሉን፡፡

መ. ዝርዝር ግልጋሎትን ኣቕሓን ምስ ብርክታት ዓዲ ውሽጢ ዝጠዓዓም ኮይኑ ብዝተኽኣለ መጠን ብብርክታት ዓለም ለኸ ወይ ኣብ ዓለም ለኸ ንግዲ ብሰፊሑ ዝስርሐሉ ብርኪ መሰረት ዝገበረ ክኸውን ኣለዎ፣

ረ. ሕፁያት ተወዳደርቲ መጫረቲ ዋግኦምን ከምኡ'ውን ዘቕረብዎ ዝኾነ ሰነድ ውሕስናን ብብር ኢትዮጵያ ወይ ድማ ኣብቲ ሰነድ ጨረታ ብዝተመልከተ ኣብ ዓለም ለኸ ንግዲ ብስፍሓት ብዝሰረሓሉ ዓይነት ገንዘብ ንኸቕርቡ ክፍቀድ ኣለዎ፣

ሰ. ብሓፈሻውን ፍሉይ ቃላት ውዕልን ኩነታትን ኣብ ዓለም ለኸ ንግዲ ዝሰርሓሎም ክኾኑ ኣለዎም፣

ክፍሊ ዓሰርተ ሓደ

ፍሉይ ዕደጋ

52. ዓበይቲ ዕደጋታትን ምውጋድ ንብረትን

1. ክልላዊ ረብሓ ዘለዎም ዓበይቲ ዕደጋታት፣ ካብ ሓደ ንላዕሊ ብዝኾኑ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ዝድለ ቀረብ ዕደጋታትን መሸጣ ዝውገዱ ንብረትን ዝፍፀም ከከምኣድላይነቱ በቲ ቢሮ ዝጣየሽ ይኸውን፣

2. ቢሮ ክልላዊ ረብሓ ዘለዎም ብምኳኑ ምኽንያት ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብዝተደንገገ መሰረት ዝጣየሽ ኣካል ዝፍፀሙ ዓይነታት ዕደጋ ይውሰን፡፡

53. ኣፈፃፅማ ሓባር ስምምዕነት

1. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ዘለዎም ተመሳሳሊ ድሌት ዕደጋ ወይ ሓደ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ኣብ ዝተወሰነ ግዘ ውሽጢ ብተደጋጋሚ ንዝህልዎ ድሌት ዕደጋ ዕደጋ ብናይ ሓባር

ከሚወሰነው ጊዜ ማነስ የለበትም፣

መ. የዕቃና የአገልግሎት ዝርዝር ከአገር ውስጥ ደረጃዎች ጋር የሚጣጣም ሆኖ እስከተቻለ ድረስ በዓለም ዐቀፍ ደረጃዎች ወይም በዓለም አቀፍ ንግድ በስፋት የሚሰራበትን ደረጃ መሰረት ያደረገ መሆን አለበት፣

ረ. ዕጩ ተወዳዳሪዎች የመጫረቻ ዋጋቸውን እንዲሁም የሚያቀርቡትን ማናቸውንም የዋስትና ሰነድ በኢትዮጵያ ብር ወይም በጨረታ ሰነዱ በተመለከተው እና በዓለም ዐቀፍ ንግድ በስፋት በሚሰራበት የገንዘብ ዓይነት እንዲያቀርቡ መፍቀድ አለበት፣

ሰ. አጠቃላይ እና ልዩ የውል ቃሎችና ሁኔታዎች በዓለም ዐቀፍ ንግድ የሚሰራባቸው መሆን ይኖርባቸዋል፣

ክፍል አስራ አንድ

ልዩ ግዥ

52. ከፍተኛ ግዥዎች እና ንብረት አወጋገድ

1. ክልላዊ ጠቀሜታ ያላቸውን ከፍተኛ ግዥዎች፣ ከአንድ በላይ በሆኑ ግዥ ፈፃሚ አካላት የሚፈለጉ አቅርቦቶችን ግዥ እንዲሁም የሚወገዱ ንብረቶችን ሽያጭ የሚፈፅም እንደየአስፈላጊነቱ በቢሮው የሚቋቋም ይሆናል፣

2. ቢሮው ክልላዊ ጠቀሜታ ያላቸው በመሆኑ ምክንያት በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 1 በተደነገገው መሰረት በሚቋቋመው አካል የሚፈፀሙ የግዥዎች ዓይነት ይወሰናል፣

53. የማዕቀፍ ስምምነት አፈፃፀም

1. ግዥ ፈፃሚ አካላት ላላቸው ተመሳሳይ የግዥ ፍላጎት ወይም አንድ ግዥ ፈፃሚ አካል በተወሰነ ግዜ ውስጥ በተደጋጋሚ ለሚኖረው የግዥ ፍላጎት ግዥን

www.abyssinialaw.com

ስምምዕነት ምፍፃም ይከኣል እዩ፣

2. ካብ ሓደ ንላዕሊ ብዝኾኑ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ኣብ ዝተወሰነ ግዘ ውሽጢ ንዝፍፀሙ ተመሳሰልቲ ቐረባት ብዝስዕብ ናይ ሓባር ስምምዕነት ኩነታት ይፍፀም፣

   ሀ. ቢሮ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ዝህልውዎም ተመሳሰልቲ ድሌታት ብምፅናዕ ዝርዝር ኣቑሑትን ግልጋሎትን የውፅእ፣ በቢግዚኡ እቲ ዝርዝር የሕልብት፣

   ለ. ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2(ሀ) ካብ ዝተሓበሩ ዝርዝር ውሽጢ ዘለው ኣቑሑትን ግልጋሎትን ዝህልዎም ድልየት ትልሚ ዕደጋ ኣዳልዮም ዕደጋ ንክፍፅም ስልጣን ንዝተውሃቦ ኣካል የፍልጡ፣

   ሐ. ብዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ዝተፈረመ ናይ ሓባር ስምምዕነት መሰረት ብምግባር ኣቅሓ ወይ ግልጋሎት ኣብ ዝተዳለየ ግዘ ትእዛዝ ዕደጋ ብምቕራብ ዕደገኦም ይፍፅሙ፣

   መ. ዕደጋ ፈፀመቲ ኣካላት ናብ መቕረባይ ብሓባር ስምምዕነት ትእዛዝ ዕደጋ ዘመሓላልፉ ናይ ሓባር ስምምዕነት ካብ ዝተፈፀመሉ ዋጋ፣ ምስ ክፍሊትን ካልኦት ኩነታት ኣፈፃፅማን ብዝተጠዓዓመ መንገዲ ይኸውን፣

3. ናይ ሓባር ስምምዕነት ዝፍፀም ብሜላ ግልፂ ጨረታ ኮይኑ፣ ክሳብ ሰለስተ ዓመታት ፀኒዑ ክፀንሕ ይኽእል፣

4. ሓደ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ብተደጋጋሚ ንዝህልውዎ ድሌታት ዕደጋ ብሓባር ስምምዕነት ክፍፅም ዝኽእል ቢሮ ኣብ ዘውፅኦ መምርሒ ዝተሓበረ ዋጋ ኣቕሓ ወይ ግልጋሎት ዝውሰነሉ ግልፂ መለክዒ መሰረት ብምግባር ይኸውን፡፡

በማዕቀፍ ስምምነት መፈፀም ይቻላል፣

2. ከአንድ በላይ በሆኑ ግዥ ፈፃሚ አካላት በተወሰነ ግዜ ውስጥ ለሚከናወኑ ተመሳሳይ አቅርቦቶች የማዕቀፍ ስምምነት በሚከተለው ሁኔታ ይፈፀማል፣

   ሀ. ቢሮ ግዥ ፈፃሚ አካላት የሚኖራቸውን ተመሳሳይ ፍላጎት በማጥናት የዕቃና አገልግሎቶች ዝርዝር ያወጣል፣ በየግዜው ዝርዝሩን ያዳብራል፣

   ለ. ግዥ ፈፃሚ አካላት በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2(ሀ) በተመለከተው ዝርዝር ውስጥ ለተካተቱት ዕቃና አገልግሎቶች የሚኖራቸውን ፍላጎት እቅድ አዘጋጅተው ግዥውን እንዲከናወን ስልጣን ለተሰጠው አካል ያሳውቃሉ፣

   ሐ. ግዥ ፈፃሚ አካላት የተፈረመውን የማዕቀፍ ስምምነት መሰረት በማድረግ ዕቃው ወይም አገልግሎቱ በተፈለገ ግዜ የግዥ ትእዛዝ በማቅረብ ግዥያቸውን ይፈፅማሉ፣

   መ. ግዥ ፈፃሚ አካላት ለማዕቀፍ ስምምነት አቅራቢው የግዥ ትእዛዝ የሚያስተላልፉት የማዕቀፍ ስምምነቱ ከተፈፀመበት ዋጋ፣ የክፍያ እና ሌሎች የአፈፃፀም ሁኔታዎች ጋር በተጣጣመ ሁኔታ ይሆናል፣

3. የማዕቀፍ ስምምነት የሚፈፀመው በግልፅ ጨረታ የግዥ ዘዴ ሆኖ፣ እስከ ሶስት ዓመታት ድረስ ፀንቶ ሊቆይ ይችላል፣

4. አንድ ግዥ ፈፃሚ አካል በተደጋጋሚ ለሚኖረው የግዥ ፍላጎት ግዥን በማዕቀፍ ስምምነት ሊፈፀም የሚችለው ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ የተመለከተውን ዕቃ ወይም የአገልግሎት ዋጋ የሚወሰንበትን ግልፅ መስፈርት መሰረት በማድረግ ይሆናል፡፡

www.abyssinialaw.com

ክፍሊ ዓሰርተ ክልተ

ምምሕዳር ንብረት መንግስቲ

54. ሓፈሻዊ

ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ሕድሕድ ላዕለዋይ ሓላፊ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ንብረት መንግስቲ ብስርዓት ምሓዝን ምጥቃምን፣ ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ድማ ስራሕቲ ምውጋድ ምፍፃሙ ከረጋግፅ ኣለዎ፡፡

55. ብዛዕባ ንብረት ምሓዝ

1. ዝኾነ ይኹን ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ንብረት መንግስቲ ብበዓልዋናነት ናይ ምሓዝ ብሕታዊ ዕላማ ንዝፀደቁ ፕሮግራማት ቤት ዕዮኡ ንምፍፃምን ግልጋሎት ብምቅልጣፍ ውፅኢታውን ብቁዑን ንምግባር ክኸውን ኣለዎ፣
2. ቢሮ ኣብ ትሕቲ ዝኾነ ቤት ዕዮ ክልል መንግስቲ ዘይኮኑ ንብረት ክልል መንግስቲ ዝኾነ ብመንግስታዊ ንብረትነት ይሕዝ፣ የመሓድር፣ ኣድላይ ኮይኑ ኣብ ዝርከበሉ እዋን ንክውገድ ይገብር፡፡

56. ኣጠቓቕማን ፅገናን

1. ላዕለዋይ ሓላፊ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ዝኾነ ንብረት መንግስቲ ሓላፈነት ቤት ዕዮኡ ውፅኢታዊ ብዝገብር መልክዕ ኣብ ግልጋሎት ምውዓሉ ከረጋግፅ ኣለዎ፣
2. ላዕለዋይ ሓላፊ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ንብረት መንግስቲ ቁጣባውን ውፅኢታውን ብዝኾነ መንገዲ ግልጋሎት ንክህብ ኣድላይ ስርዓት ፅገናን ክንክንን ክዝርግሕ ኣለዎ፡፡

57. ምምሕዳር ንብረት መንግስቲ

1. ላዕለዋይ ሓላፊ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ንብረት መንግስቲ ንምምሕዳር ስርዓት ሂወት ዘመን ይኸተል፣

ክፍል አስራ ሁለት

የመንግስት ንብረት አስተዳደር

54. አጠቃላይ

ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ መሰረት እያንዳንዱ የመንግስት መስሪያቤት የበላይ ኃላፊ የመንግስት ንብረት በአግባቡ የመያዝ እና የመጠቀም፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝም የማስወገድ ተግባር መከናወኑን ማረጋጋጥ አለበት፡፡

55. ንብረት ስለመያዝ

1. ማናቸውም የምንግስት መስርያቤት የመንግስት ንብረት በባለቤትነት የመያዝ ብቸኛ ዓላማ የፀደቁትን የመስርያቤቱ ፕሮግራሞች ለመፈፀም እና አገልግሎቱን ለማፋጠን ውጤታማና ብቁ ለማድረግ መሆን አለበት፣
2. ቢሮ በማናቸውም የክልሉ መንግስት መስርያቤት ስር ያልሆኑትን የክልሉ መንግስት "ንብረቶች በመንግስት ንብረትነት ይይዛል፣ ያስተዳድራል፣ ተገቢ ሆኖ ሲገኝም እንዲወገዱ ያደርጋል፡፡

56.አጠቃቀም እና ጥገና

1. የግዥ ፈፃሚ አካል የበላይ ኃላፊ ማናቸውም የመንግስት ንብረት የመስሪያቤቱን ኃላፊነት ውጤታማ በሚያደርግ መልኩ አገልግሎት ላይ መዋሉን ማረጋገጥ አለበት፣
2. የግዥ ፈፃሚ አካል የበላይ ኃላፊ ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ መሰረት የመንግስት ንብረት ኢኮኖሚያዊና ውጤታማ በሆነ መንገድ አገልግሎት እንዲሰጥ ተገቢ የጥገና እና እንክብካቤ ስርዓት መዘርጋት አለበት፡፡

57. የመንግስት ንብረት አስተዳደር

1. የግዥ ፈፃሚ አካል የበላይ ኃላፊ የመንግስት ንብረት ለማስተዳደር የሂወት ዘመን ሥርዓትን ይከተላል፣

www.abyssinialaw.com

2. ላዕለዋይ ሓላፊ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ንብረት መንግስቲ ካብ ዝተትሓዘሉ ክሳብ ካብ ግልጋሎት ወፃኢ ዝኾነሉ ዕለት እቲ ንብረት ግልጋሎት ዘቐረፀሉ ግዘ፣ ዓይነት ንብረት፣ በዝሕን ዘሰዓቦ ወፃእን ዘርኢ ብዝርዝር ተመዝጊቡ ዝተሓዝ ምዃኑ ክረጋግፅ ኣለዎ፣

3. ላዕለዋይ ሓላፊ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ዝኾነ ቀዋሚ ንብረት ቤት ፅይሑ ሓላፍነት ምሕላው ብቀዳማይ ደረጃ እቲ ንብረት ንኽግልገልሉ ሓላፍነት ንዝተውሃቦም ሓላፍቲ ወይ ኪኢላታት ምውሃቡን ኣብ መዝገብ ቀዋሚ ንብረት ዝርዝር ሓለውቱን ኣብ ትሕቲ ሓለዋ ባዕሉ ዘለዉ ቀወምቲ ንብረታት ዝርከብሉ ቦታ ምቕማጦም ክረጋግፅ ኣለዎ፣

4. ላዕለዋይ ሓላፊ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ሸውንሸው ኣብ ጥቅሚ ዘይውዕሉ ሃለቅቲ ኣቁሑት ኣብ ቤት ዕዮ ንዝምልከቶ ክይዲ ስራሕ ምምሕዳር ንብረት ቀሪቡ ኣብ ውሽጢ መዝገብ ዝርዝር ኣቕሓ ምሕዋሶም ክረጋግፅ ኣለዎ፣

5. ዝኾነ ይኹን ንብረት መንግስቲ እንተነኣሰ ኣብ ዓመት ሓደ ግዘ ቆፀራ ክካየድ ኣለዎ፣

6. ንብረት መንግስቲ ትክክለኛ ዋግኡ ምውሳን እንተዘይተኻኢሉ ግምቱ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ዝውሰን ይኸውን፣

7. ቢሮ ብዘውፅኦ ዝርዝር መምርሒ መሰረት ዝፍፀም ኮይኑ ኣብ ቀዋሚ ንብረት ቅነሳ እርጋን ይስላሕ፡፡

58. <u>ምውጋድ</u>

1. ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ቢሮ ብዘውፅኦ ዝርዝር መምርሒ ዝውሰን ኮይኑ፣ ላዕለዋይ ሓላፊ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ግልጋሎት ዘይህቡ ንብረታት ምውጋዶም ክረጋግፅ ኣለዎ፣

2. ዝተወገደ ንብረት መንግስቲ ዝርዝር መግለፅን ካብ ምውጋድ ንብረት ዝተረኸበ ገንዘብ ኣብ ውሽጢ ፀብፃብ

2. የግዥ ፈፃሚ አካል የበላይ ኃላፊ የመንግስት ንብረት ከተያዘበት፣ ከአገልግሎት ውጪ እስከ ሆነበት ቀን ድረስ ንብረቱ አገልግሎት ያቋረጠበትን ጊዜ፣ የንብረቱን ዓይነት፣ ብዛቱን እና ያስከተለውን ወጪ የሚያሳይ ዝርዝር ተመዝግቦ መያዙን ማረጋገጥ አለበት፣

3. የግዥ ፈፃሚ አካል የበላይ ኃላፊ የመስርያቤቱን ማናቸውንም ቀዋሚ ንብረት የመጠበቅ ኃላፊነት በመጀመርያ ደረጃ ንብረቱን እንዲገለገሉበት ኃላፊነት ለተሰጣቸው ኃላፊዎች ወይም ባለሙያዎች መሰጠቱን እና በቀዋሚ ንብረት መዝገብ የጠባቂዎቹ ዝርዝር እና በእነርሱ ጥበቃ ስር ያሉት ቋሚ ንብረቶች የሚገኙበት ቦታ መስፈሩን ማረጋገጥ አለበት፣

4. የግዥ ፈፃሚ አካል የበላይ ኃላፊ ወዲያውኑ ጥቅም ላይ የማይውሉ አላቂ ዕቃዎች በመስሪያ ቤቱ የሚመለከተው የንብረት ሥራ ክፍል በዕቃ ዝርዝር መዝገብ ውስጥ መካተታቸውን ማረጋገጥ አለበት፣

5. ማናቸውንም የመንግስት ንብረት ብያንስ በዓመት አንድ ጊዜ መቆጠር አለበት፣

6. የመንግስት ንብረት ትክክለኛ ዋጋ ለመወሰን ሳይቻል ሲቀር ግምቱ ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ መሰረት ይወሰናል፣

7. ቢሮ በሚያወጣው ዝርዝር መመሪያ መሰረት የሚፈፀም ሆኖ በመንግስት ቀዋሚ ንብረት ላይ የእርጅና ቅናሽ ይሰላል፣

58. <u>ማስወገድ</u>

1. ዝርዝር አፈፃፀሙ ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ የሚወሰን ሆኖ የመንግስት መስርያ ቤት የበላይ ኃላፊ አገልግሎት የማይሰጡ ንብረቶች መወገዳቸውን ማረጋገጥ አለበት፣

2. የተወገደ የመንግስት ንብረት ዝርዝር መግለጫና ንብረቱን በማስወገድ የተገኘው ገንዘብ በመንግስት

www.abyssinialaw.com

ሒሳብ መንግስቲ ክጠቓለል ኣለዎ፣

3. ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ ዝውሰን ከምዘሎ ኮይኑ፣ ንብረት መንግስቲ ካብ ምውጋድ ዝተረኽበ ኣታዊ ንማእኸላይ ግምጃ ቤት ኣታዊ ክግበር ኣለዎም፡፡

59. ካብ መዝገብ ምስራዝ

1. ንብረት መንግስቲ ኣብ ዘለዎ ቤት ፅዮ ወይ ንኻልእ መንግስታዊ ቤትፅዮ ዘይጠቅምን ዋጋ ዘየውፅእን ምዃኑ እንትረጋገፅ ቢሮ ብዘውፅኦ ዝርዝር መምርሒ መሰረት ይስረዝ፣

2. መንግስቲ ንብረት መንግስቲ እንትበላሸው፣ ካብ ጥቅሚ ወፃኢ እንትኸውን፣ እንትስረቕ ወይ ብዝኾነ ካሊእ ተመሳሳሊ ምኽንያት እንትጎድል ወይ እንትጠፍእ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ካብ ንብረት መዝገብ ይስረዝ፣

3. ዝኾነ ይኹን ንብረት መንግስቲ እንትስረዝ መግለፂኡን ናይቲ ንብረት መዝገብ ዋጋን ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ኣብ ውሽጢ ፀብፃብ ሒሳብ መንግስቲ ተጠቓሊሉ ክረኣ ኣለዎ፡፡

60. ምትሕልላፍ

ንሓደ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ግልጋሎት ዘይህቡ ኣቑሑት ንኻልእ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ምትሕልላፍ ዝከኣለሉ ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ ይውስን፡፡

ክፍሊ ዓሰርተ ሰለስተ
ኣብ ከይዲ ኣፈፃፅማ ዕደጋን ምውጋድ ንብረትን መንግስቲ ብዛዕባ ዝቐርብ ጥርዓን

61. ሓፈሻዊ

1. ድንጋገታት እዚ ክፍሊ ዝተሓለዉ ኮይኖም ዕደጋ ኣብ ዝፍፀሙ ወይ ንብረት ኣብ ዘወግድ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ዝተፈፀመ ወይ ከይተፈፀመ ዝተረፈ ተግባር እዚ ኣዋጅን ኣፈፃፅማ መምርሕን ይጣሓስ ኣሎ ኢሉ

ሒሳብ ሪፓርት ውስጥ መጠቃለል አለበት፣

3. ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ የሚወሰነው እንደተጠበቀ ሆኖ፣ የመንግስትን ንብረት በማስወገድ የተገኘ ገቢ ለማዕከላዊ ግምጃ ቤት ገቢ መደረግ አለበት፡፡

59. ከመዝገብ መሰረዝ

1. የመንግስት ንብረት ለሚገኝበት የመንግስት መሥሪቤት ወይም ለሌላ የመንግስት መስሪያቤት የማይጠቅምና ዋጋ የማያወጣ መሆኑ ሲረጋገጥ ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ መሰረት ይሰረዛል፣

2. የመንግስት ንብረት ሲበላሽ ከጥቅም ውጪ ሲሆን፣ ሲሰረቅ ወይም በማናቸውም ሌላ ተመሳሳይ ምክንያት ሲጎድል ወይም ሲጠፋ ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ መሰረት ከንብረት መዝገብ ይሰረዛል፣

3. ማናቸውም የመንግስት ንብረት ሲሰረዝ መግለጫውና የንብረቱ የመዝገብ ዋጋ ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ መሰረት በመንግስት ሒሳብ ሪፓርት ውስጥ ተጠቃልሎ መታየት አለበት፡፡

60. ማስተላለፍ

ለአንድ ግዥ ፈፃሚ አካል አገልግሎት የማይሰጡ ዕቃዎች ለሌላ ግዥ ፈፃሚ አካል ማስተላለፍ የሚቻልበትን ቢሮ በሚያወጣው መመርያ ይወሰናል፣

ክፍል አስራ ሶስት
በመንግስት ግዥ አፈፃፀም እና ንብረት አወጋገድ ሂደት ስለሚቀርብ አቤቱታ

61. ጠቅላላ

1. የዚህ ክፍል ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው፣ ግዥውን በሚፈፅሙ ወይም ንብረቱን በሚያስወግደው የመንግስት መስርያቤት የተከናወነው ወይም ሳይከናወን የቀረው ተግባር

www.abyssinialaw.com

ዝኣምን ሕፁይ ተወዳዳሪ ናብ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ላዕለዋይ ሓላፊ ወይ ብደረጅኡ ናብ ቢሮ ጥርዓኑ ከቕርብ ይኽእል'ዩ፣

2. ካብዚ ንታሕቲ ኣብ ዝተዘርዘሩ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብዝተደንገገ መሰረት ጥርዓን ክቐርበሎም ኣይኽእልን፡-
   ሀ. ብክፍሊ ሰለስተ መሰረት ዝፍፀም መረፃ ሜላታት ዕደጋ፣
   ለ. በዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 21 መሰረት ጨረታ፣ ናይ መወዳደሪ ሓሳብ ወይ መቕረቢ ዋጋን ውድቕ ብምግባር፣
   ሐ. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ንብረት ንምውጋድ ዝመረፆ ሜላ ምውጋድ፣
3. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ኣብ ጨረታ ሰዓራይ ምስዝኾነ ተወዳዳራይ ውዕሊ ዕደጋ ድሕሪ ምፍራሙ፣ እቲ ከይዲ ኣብዚ ደረጃ ክሳብ ዝበፅሕ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ብዝተሰርሐ ወይ ከይተሰርሐ ኣብ ዝተረፉ ስራሕቲ ምኽንያት ገይሮም ኣብ ዝቐርቡ ጥርዓት ብዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ወይ ብቢሮ ክረኣ ኣይኽእሉን፣
4. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተደንገገ ተፈፃሚ ዝኾውን እዞም ዝስዕቡ ኩነታት እንትማልኡ እዩ፡-
   ሀ. ቢሮ ኣብዘውፅኦ መምርሒ ዝተቐመጠ ገደብ ግዘ ውሽጢ ናብ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ጥርዓን ከይቀረበ ውዕሊ ዕደጋ ዝተፈረመ እንትኾውን፣
   ለ. ጥርዓን ቀሪቡ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ምላሽ ዝተውሃበሉን ቢሮ ኣብ ዘውፅኦ መምርሒ ሰዓራይ ድሕሪ ምግላፅ ውዕሊ ንምፍራም ዝተቐመጠ ገደብ ግዘ ምስ ተወደአ ውዕሊ ዝተፈረመ እንትኾውን፣
5. ኣብ ዕደጋን ምውጋድ ንብረት መንግስትን ብዛዕባ ንዝቐረበ ጥርዓን ዝርዝር ኣፈፃፅምኡን ቢሮ ብዘውፅኦ መምርሒ ይውሰን፣

ይህንን አዋጅ እና የአፈፃፀም መመሪያዎቹን ይጥሳል ብሎ የሚያምን ዕጩ ተወዳዳሪ ለመስሪያቤቱ የበላይ ኃላፊ ወይም በደረጃው ለቢሮ አቤቱታ ሊያቀርብ ይችላል፣

2. ከዚህ በታች የተዘረዘሩት በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 በተደነገገው መሰረት አቤቱታ ሊቀርብባቸው አይችልም፡-
   ሀ. በክፍል ሶስት መሰረት የሚከናወን የግዥ ዘዴዎች ምርጫ፣
   ለ. በዚህ አዋጅ አንቀፅ 21 መሰረት ጨረታን፣ የመወዳደሪያ ሀሳብን ወይም የዋጋ ማቅረቢያን ውድቅ ማድረግ፣
   ሐ. ግዥ ፈፃሚ አካል ንብረቱን ለማስወገድ በመረጠው የማስወገጃ ዘዴ፣
3. ግዥ ፈፃሚ አካል በጨረታው አሸናፊ ከሆነው ተወዳዳሪ ጋር የግዥ ውል ከፈረመ በኋላ፣ ሂደቱ እዚህ ደረጃ እስከሚደርስ ድረስ በግዥ ፈፃሚው አካል በተከናወኑ ወይም ሳይከናወኑ በቀሩ ተግባራት ምክንያት የሚቀርቡ አቤቱታዎች በግዥ ፈፃሚው አካል ወይም በቢሮው ሊታዩ አይችሉም፣
4. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 የተደነገገው ተፈፃሚ የሚሆነው የሚከተሉት ሁኔታዎች ሲሟሉ ነው፡-
   ሀ. ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ ላይ በሚቀመጠው ጊዜ ገደብ ውስጥ ለግዥ ፈፃሚው አካል አቤቱታ ሳይቀርብ ውል የተፈረመ ከሆነ፣
   ለ. አቤቱታ ቀርቦ በግዥ ፈፃሚው አካል ምላሽ የተሰጠ እና ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ ላይ አሸናፊው ከተገለፀ በኋላ ውል ለመፈረም የተቀመጠው ጊዜ ገደብ ከተጠናቀቀ በሃላ ውል የተፈረመ ከሆነ፣
5. በመንግስት ግዥና ንብረት ማስወገድ ላይ ስለሚቀርቡ አቤቱታ እና ዝርዝር አፈፃፀም ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፣

www.abyssinialaw.com

62. ናብ ላዕለወት ሓለፍቲ ዕደጋ ፈፀምቲ ኣካላት ብዛዕባ ዝቐርቡ ጥርዓናት

1. ብዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ዝተፈፀመ ወይ ከይተፈፀመ ዝተረፈ ስራሕ ምኽንያት ዝቐርብ ጥርዓን ብቀዳማይ ደረጃ ክቐርብ ዝግብኦ ናብ ላዕለዋይ ሓላፊ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ይኸውን፣
2. ሕፁይ ተወዳዳሪ ጥርዓኑ ክቕርብ ዝኽእል ንጥርዓን መንቀሊ ዝኾነ ውሳነ ካብ ዝፈለጠሉ ወይ ክፈልጦ ይግባእ ካብ ዝነበረ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሰለስተ ናይ ስራሕ መዓልቲ ይኸውን፣
3. ዝቐረበ ጥርዓን ብኽልቲኦም ወገናት ብዝግበር ስምምዕነት እንተዘይተፈቲሑ ላዕለዋይ ሓላፊ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል መንግስቲ ናይቲ ዕደጋ ወይ ከይዲ ምውጋድ ንብረት ምእጋድን ጥራዕ ካብ ዝቐረበሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ 3 ናይ ስራሕ መዓልትታት ግዜ ውሽጢ ውሳነ ዝተውሃበሉ ምኽንያት ወይ እቲ ጥራዕ ተቐባልነት ዝረኸበ እንተኾይኑ ዝተወሰደ መስተኻኸሊ ስጉምቲ ብፅሑፍ ውሳነ ክህብ ኣለዎ፣
4. ላዕለዋይ ሓላፊ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ኣብዝተወሰነ ግዜ ውሽጢ ውሳነ እንተዘይተዋሂቡ ወይ መቕረባይ ብላዕለዋይ ሓላፊ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ዝተውሃበ ውሳነ ዘይዓገበ እንተኾይኑ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ዝሃቦ ውሳነ ክግለፀሉ ካብ ዝነበረ ናይ መወዳእታ ግዘ ወይ ውሳነ ዝተውሃበ እንተኾይኑ እውን ውሳነ ካብ ዝተውሃበሉ ዕለት ጀሚሩ ዝቖፀር ኣብ 3 ናይ ስራሕ መዓልትታት ጥርዓኑ ናብ ቢሮ ክቕርብ ይኽእል፡፡

63. ናብ ቢሮ ብዛዕባ ዝቐርብ ጥርዓን

1. ኣብ ዕደጋን ምምሕዳርን ንብረትን መንግስቲ ፌዴራል ኣዋጅ ቁፅሪ 649/2001 ዓንቀፅ 77 ብመሰረት ዝተቐመጠ ዝስዕቡ ቅፅዓታት በዚ ኣዋጅ ተፈፀምቲ እዮም፡፡ ቢሮ ጥርዓን እንተቐርበሉ ኸው ንኸው ኣገባብ ንዘለዎ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ጥርዓን ዝቐረበ ምዃኑ

62. ለግዥ ፈፃሚ አካላት የበላይ ኃላፊዎች ስለሚቀርቡ አቤቱታዎች

1. በግዥ ፈፃሚ አካል በተከናወነ ወይም ሳይከናወን በቀረ ተግባር ምክንያት የሚቀርብ አቤቱታ በመጀመሪያ ደረጃ መቅረብ ያለበት ለግዥ ፈፃሚ አካል የበላይ ኃላፊ ይሆናል
2. ዕጩ ተወዳዳሪው አቤቱታውን ሊያቀርብ የሚችለው ለአቤቱታው መሰረት የሆነውን ውሳኔ ካወቀበት ወይም ማወቅ ይገባው ከነበረበት ቀን ጀምሮ በሰወስት የስራ ቀን ጊዜ ውስጥ ይሆናል፣
3. አቤቱታው በሁለቱም ወገኖች መካከል በሚደረግ ስምምነት ካልተፈታ በስተቀር የመንግስት መስሪያ ቤቱ የበላይ ኃላፊ የግዥውን ወይም የንብረት ማስወገዱ ሒደት ማገድ እና አቤቱታው ከቀረበበት ቀን አንስቶ 3 የስራ ቀናት ጊዜ ውስጥ፣ ውሳኔው የተሰጠበትን ምክንያት ወይም አቤቱታው ተቀባይነት ያገኘ ከሆነ የሚወሰደውን የማስተካከያ እርምጃ በመጥቀስ የፅሑፍ ውሳኔ መስጠት አለበት፣
4. የግዥ ፈፃሚ አካል የበላይ ኃላፊ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 በተወሰነው ጊዜ ውስጥ ውሳኔ ካልሰጠ ወይም ተወዳዳሪ በግዥ ፈፃሚው አካል የበላይ ኃላፊ ውሳኔ ያልረካ እንደሆነ የመስሪያቤቱ ውሳኔ ለአቤቶታ አቅራቢው መገለፅ ከነበረበት የመጨረሻ ቀን ወይም ውሳኔ የሰጠ ከሆነም ውሳኔው ከተገለፀበት ቀን አንስቶ በሚቆጠር 3 የስራ ቀን ጊዜ ውስጥ ለቢሮው አቤቶታ ሊያቀርብ ይችላል፡፡

63. ለቢሮው ስለሚቀርብ አቤቱታ

1. በፌዴራል መንግስቲ ግዥና ንብረት አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 649/2001 አንቀፅ 77 መሰረት የተቀመጡት ቅጣቶች በዚህ አዋጅ ተፈፃሚ ናቸው፡፡ ቢሮ አቤቱታ ሲቀርብለት ወድያውኑ አግባብ ካለው ግዥ ፈፃሚ አካል አቤቱታ የቀረበ

www.abyssinialaw.com

ዝገልፅ ምልክታ ይልእኽ፡፡ ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል እቲ ቢሮ ኣብቲ ጉዳይ ውሳነ ክሳብ ዝህብ ዝኾነ ቀፃሊ ምንቅስቓስ ሽዑ ንሽዑ ጠጠው ክብል ኣለዎ፣

2. ቢሮ ካብ ሕፁይ ተወዳዳሪ ዝቐረበ ጥርዓን እንተተቐቢልዎ፡-

ሀ. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ሕጊ ዘይሓለወ ተግባር ንከይፍፅምን ውሳነ ከይህብን ክእግድ፣

ለ. ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ካብ ሕጊ ወፃኢ ዝፈፀሞ ተግባር ወይ ዝሃቦ ውሳነ ምሉእ ብምሉእ ወይ ብክፋል ንክተርፍ ውሳነ ክህብ ይኽእል፣

3. ቢሮ ንዝቐረበሉ ጥርዓን ውሳነ ቅድሚ ምሃቡ ብዛዕባ እቲ ጥርዓን ክፈልጥዎ ዝግብኦም ኣካላት ምፍላጥ፣ ካብ እዞም ኣካላት ዝቐርብ መረዳእታን መከራኸሪ ሓሳብን እንተሃልዩ ንኡ ክምርምር ኣለዎ፣

4. ቢሮ ጥርዓን ካብ ዝቐረበሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 5 ስራሕ መዓልታት ነቲ ውሳነ መሰረት ዝኾኑ ምኽንያታትን ዝተወሰዱ ስጉምተታት መፍትሒ ብምጥቃስ ውሳነ ክህብ ኣለዎ፣

5. ቢሮ ዝቐረበሉ ጥርዓን ንምምርማርን ውሳነ ንምሃብን ኣድላይ ኮይኑ ኣብ ዝረኸቦ ጉዳይ ዝምልከቶም ኣካላት ፀዊዑ ክዘራርብ ወይ መረዳእታ ምሕታትን ምርካብን ከምኡ እውን ካብ ዝኾነ ይኹን ኣካል ናይ ሙያ ድጋፍ ምሕታትን ምርካብን ይኽእል'ዩ፣

6. ብመሰረት ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 4 ቢሮ ዝህቦ ውሳነ ካብ ዝስዕቡ ሓዲኡ ክኸውን ይኽእል'ዩ፡-

ሀ. ጥፍኣተኛ ኮይኑ ዝተረኸበ ሕፁይ ተወዳዳሪ (መቕረባይ) ወይ ዕደጋ ዝውገድ ንብረት ኣብ ዝኾነ ግዝኢትን ከይዲ ምውጋድ ንብረት መንግስቲ ንዝተወሰነ ወይ ንዘይተወሰነ ግዘ ንከይሳተፍ ክእግድ ይኽእል፣

ለ. ናይ ፅሑፍ መጠንቀቕታ ይህብ፣

መሆኑን የሚገልፅ ማስታወቅያ ይልካል፡፡ የአቤቱታ ማስታወቅያ እንደተላከ ግዥ ፈፃሚው አካል ቢሮ በጉዳዩ ላይ ውሳኔ እስከሚሰጥ ድረስ ማናቸውም ቀጣይ እንቅስቃሴ ወዲያውኑ ማቆም አለበት፣

2. ቢሮ በዕጩ ተወዳዳሪውን የቀረበው አቤቱታ ከተቀበለው፡-

ሀ. ግዥ ፈፃሚው አካል ሕጉን ያልጠበቀ ተግባር እንዳያከናውን እና ውሳኔ እንዳይሰጥ ሊያግድ፣

ለ. የግዥ ፈፃሚው አካል ከሕግ ውጪ ያከናወነው ተግባር ወይም የሰጠው ውሳኔ በሙሉ ወይም በከፊል ቀሪ እንዲሆን ውሳኔ ሊሰጥ ይችላል፣

3. ቢሮ በአቤቱታ ላይ ውሳኔ ከመሰጠቱ በፊት ስለአቤቶታው ማወቅ ለሚገባቸው አካላት ማሳወቅ፣ ከነዚህ አካላት የቀረበ መረጃ እና መከራከሪያ ሐሳብ ካለ ይህንኑ መመርመር አለበት፣

4. ቢሮ አቤቱታው ከቀረበለት ቀን አንስቶ በ5 የስራ ቀናት ውስጥ ለውሳኔው መሰረት የሆኑትን ምክንያቶች እና የተወሰዱትን የመፍትሔ እርምጃዎች በመጥቀስ ውሳኔ መስጠት አለበት፣

5. ቢሮ አቤቱታውን ለመመርመር እና ውሳኔ ለመስጠት ተገቢ ሆኖ ሲያገኘው ጉዳዩ የሚመለከታቸውን አካላት ጠርቶ የማነጋገር ወይ መረጃ የመጠየቅ እና ማግኘት እንዲሁም ከማንኛውም አካል የሙያ ድጋፍ መጠየቅ እና ማግኘት ይችላል፣

6. በዚህ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 4 መሰረት ቢሮው የሚሰጠው ውሳኔ ከሚከተሉት አንዱን ሊሆን ይችላል፡-

ሀ. ጥፋተኛ ሆኖ የተገኘውን ዕጩ ተወዳዳሪ ወይም አቅራቢ ወይም የሚወገድ ንብረት ግዥ ማንኛውንም የመንግስት ግዥና ንብረት አወጋገድ ሂደት ለተወሰነ ወይም ላልተወሰነ ጊዜ እንዳይሳተፉ የማገድ፣

ለ. የፅሑፍ ማስጠንቀቅያ ይሰጣል፣

www.abyssinialaw.com

ሐ. ዝቐርብ ጥርዓን ውድቚ ይገብር፣

7. ቢሮ ካብ ዕዳጋ ፈፀምቲ ኣካላትን መቕረብትን ዝቐርብሉ ጥርዓናት ዝምርምረሉን ውሳነ ዝህበሉን ኣሰራርሓ ብዝወፅእ መምርሒ ይውሰን፡፡

ክፍሊ ዓሰርተ ኣርባዕተ

ዝተፈላለዩ ድንጋገታት

64. ጥፍኣትን ቅፅዓትን

1. ኣብ ገበን ሕጊ ኢትዮጵያ ብዝበለፀ ዘቕፅዕ እንተዘይኮይኑ ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ኣብዝኾነ ዕዳጋ ፈፃሚ ኣካል ዝተሸመ ወይ ዘተመደበ ሰብ፡-

ሀ. ብሕጊ መሰረት ክኽፍሎ ካብ ዝግባእ ወፃኢ ዝተመደቦ ስራሕ ብምፍፃሙ ዝኾነ ይኹን ክፍሊት እንተተቐቢሉ፣

ለ. መንግስታዊ ዕዳጋ ፈፃሚ ኣካልን ምስ ኣሰራርሓ ዕደጋን ምውጋድን ንብረት ዝተተሓሓዘ ምጭብርባር ዝፈፀመ ወይ ካልእ ሰብ ንክጭበርብር ኩነታት ብምምችቻው ዝተሓባበረ፣ ወይ ዝኣደመ

ሐ. ሕጊ ዝጣሓሰ ወይ ብኻሊእ ዝኾነ ይኹን ሰብ ሕጊ ንኽጠሓስ ኮነኢሉ ዝፈቐደ፣

መ. ብፍቓደኝነት ብዝኾነ ይኹን መንገዲ ኣብ ናይ ሓሶት ሰነድ ዝፈረመ ወይ ዝመዝገበ፣ ናይ ሓሶት ምስክር ወረቐት ዝሃበ ካብ ብር 25000 ዘይነኣሰ ካብ 35000 ዘይበልፅን ቅፅዓት ገንዘብን ካብ 10 ዓመት ዘይነኣሰን ካብ 15 ዓመት ዘይበለፀን ፅኑዕ እስራት ይቕፃዕ፣

2. ድንጋገታት እዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ዝተቆፀረ ዝኾነ ይኹን ዕዳጋ በዓል ሞያ ኣብዚ ኣዋጅ ግልፂ ክኸውን ካብ ዝተኣዘዘ ዓይነት መረዳእታ ወፃኢ፡-

ሐ. የቀረበውን አቤቱታ ውድቅ ያደርጋል፣

7. እቲ ቢሮ በግዥ ፈፃሚ አካላት እና አቅራቢዎች የሚቀርቡለትን አቤቱታዎች የሚመረምርበትን እና ውሳኔ የሚሰጥበትን አሰራር በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

ክፍል አስራ አራት

ልዩ ልዩ ድንጋጌዎች

64. ጥፋቶችና ቅጣቶች

1. በኢትዮጵያ የወንጀል ህግ የበለጠ የሚያስቀጣ ካልሆነ በስተቀር ይህንን አዋጅ ለመፈፀም በማናቸውም የመንግስት መስሪያቤት የተሸመ ወይም የተመደበ ሰው፣

ሀ. በሕግ መሰረት ሊከፈለው ከሚገባ በስተቀር የተመደበበትን ስራ በማከናወኑ ማናቸውንም ክፍያ ከተቀበለ፣

ለ. የመንግስት ግዥ የሚፈፀም አካል ከግዥ አሰራር እና ንብረት አወጋገድ ጋር የተያያዘ የማጭበርበር ተግባር የፈፀመ ወይም ሌላ ሰው እንዲያጭበረብር ሁኔታዎችን በማመቻቸት የተባበረ ወይም ያሰረ፣

ሐ. ሕጉን የጣሰ ወይም በሌላ ማንኛውም ሰው ሕጉ እንዲጣስ ሆንብሎ የፈቀደ፣

መ. በፈቃደኛነት በማናቸውም መንገድ ሀሰተኛ ሰነድ ላይ የፈረመ ወይም የመዘገበ ወይም ሀሰተኛ የምስክር ወረቀት የሰጠ፣ ከብር 25,000 (ከሃያ አምስት ሺ ብር) የማያንስ ከ35000 በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫና ከ10 ዓመት በማያንስ ከ15 ዓመት በማይበልጥ ፅኑ እስራት ይቀጣል፡፡

2. የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎችን ለማስፈፀም የተቀጠረ ማናቸውም የግዥ ባለሞያ በዚህ አዋጅ ይፋ እንዲሆን ከታዘዘው ዓይነት መረጃ በስተቀር፡-

www.abyssinialaw.com

ሀ. ዕደጋ ንምፍፃም ብዘለዎ ስልጣን ወይ ሓላፍነት ምኽንያት ዝፈለጦ ዝኾነ ይኹን መረዳእታ ካልእ ሰብ ንዝኾነ ይኹን ካልእ ሰብ ወይ ናይዚ ሰብ ወኪል ንዝኾነ ሰብ ኣሕሊፉ ዝሃበ፣

ለ. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝተውሃቦ ሓላፍነት ንምፍፃም ወይ ግቡእ ስርሑ ንምውፃእ ክኽእል ኣብ በዓል በጀት ቤት ዕዮ ዝርከብ ዝኾነ ይኹን መረዳእታ ብቤት ፍርዲ ወይ ስልጣን ብዝተውሃቦ ኣካል ካብ ትእዛዝ ወፃኢ ንኻልእ ሳልሳይ ወገን ኣሕሊፉ ዝሃበ እንተ ኾይኑ፣ ጥፍኣተኛ ምዃኑ ብቤት ፍርዲ እንትረጋገፅ ካብ ብር 10000 ዘይነኣሰ ቅፅዓት ገንዘብን ካብ 2 ዓመት ዘይነኣሰን ካብ 5 ዓመት ዘይበለፀን እስራት ይቕፃዕ፣

3. ናይዚ ኣዋጅ ድንጋጌታት ኣብ ስራሕ ንምውዓል ዕደጋ ብዝፍፅም ዕደጋ ፈፃሚ ኣካል ዝተቆፀረ ሰራሕተኛ፡-

ሀ. ብቀጥታ ይኹን ብተዘዋዋሪ መንገዲ ናይ ገንዘብ ወይ ካልእ ዓይነት ክፍሊት ወይ ውህብቶ ንክግበረሉ ዝሓተተ ወይ ዝተቐበለ ወይ ነቲ ክፍሊትወይ ውህብቶ ተስፋ ወይ መትሓዚ ዝሓተተ ወይ ዝተቐበለ፣

ለ. ኣብ ስራሕቲ ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን ምጭብርባር ወይ ምስ እዚ ኣዋጅ ድንጋገታት ወይ ካብ ዝተውሃበ ሓላፍነት ምስ ሰናይ ምምሕዳር ዝፃባእ ተግባር ንምፍፃም፣ ክገብሮ ካብ ዝግባእ ንምዕቃብ፣ ኣድላይ ዘይኮነ ነገር ንምፍቃድ፣ ኣብ ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን ዝፍፀም ተግባር ምጭብርባር ንምሕባእ፣ ወይ ብምሽጥር ንምስራሕ ውዕሊ ዝኣተወ ወይ ኣብ ዝኣተዎ ውዕሊ ውሽጢ ብከምዚ ዓይነት ተግባር ምትሕብባሩ ዘርኢ ስምምዕነት ዝሃበ፡፡ ጥፍኣተኛ ምዃኑ ብፍርድ ቤት እንትረጋገፅ ካብ ብር 50,000 (ሓምሳ ሽሕ ብር) ዘይበለፅ ናይ ገንዘብ ቅፅዓት ካብ 10 ዓመት ብዘይ

ሀ. ግዥውን በማስፈፀም ረገድ ባለው ስልጣን ወይም ኃላፊነት ምክንያት ያወቀውን የሌላ ሰው ማናቸውንም መረጃ ለማንኛውም ሌላ ሰው ወይም የዚህ ወኪል ለሆነ ሰው አሳልፎ የሰጠ፣

ለ. በዚህ አዋጅ መሰረት የተሰጠውን ስልጣን ለመፈፀም ወይም የስራ ግዴታውን ለመወጣት እንዲያስችል በባለ በጀት መስርያቤቱ ዘንድ የሚገኘውን ማናቸውንም መረጃ በፍርድ ቤት ወይም ሰልጣን ባለው አካል ትእዛዝ ካልሆነ በስተቀር ለሶስተኛ ወገን አሳልፎ የሰጠ እንደሆነ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 10,000 በማያንስ የገንዘብ መቀጫ እና ዓመት በማያንስ ከ5(አምስት) ዓመት በማይበልጥ እሥራት ይቀጣል፣

3. የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች ስራ ላይ ለማዋል ግዥውን በሚፈፅመው የግዥ ፈፃሚ አካል የተቀጠረ ሰራተኛ፡-

ሀ. በቀጥታ ወይም ቀጥተኛ ባልሆነ መንገድ የገንዘብ ወይም ሌላ ዓይነት ክፍያ ወይም ስጦታ እንዲደረግለት የጠየቀ ወይም የተቀበለ ለክፍያው ወይም ለስጦታው ተስፋ ወይም መያዥ የጠየቀ ወይም የተቀበለ፣

ለ. በግዥ እና ንብረት አስተዳደር ተግባር ላይ ማጭበርበር ወይም ከዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች ጋር ወይ ከተሰጠው ኃላፊነት መልካም አስተዳደር ጋር የሚቃረን ተግባር መፈፀም ለመታቀብ፣ ተገቢ ያልሆነን ነገር ለመፍቀድ፣ በግዥና ንብረት አስተዳደር ላይ የሚፈፀምን የማጭበርበር ተግባር ለመደበቅ፣ ወይም በሚስጥር ለመተግበር ውል የገባ ወይም በሚገባው ውል ውስጥ በዚህ ተግባር መተባበሩን የሚያሳይ ስምምነት የሰጠ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 50,000(ሃምሳ ሺ. ብር) የማይበልጥ የገንዘብ

www.abyssinialaw.com

ነኣሰ ካብ 20 ዓመት ዘይበልፅ ፅኑዕ እስራትን ይቕፃዕ፣

4. ኣብ ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን መንግስቲ ዝተሸመ ወይ ዝተመደበ ዝኾነ ሰብ፡-

ሀ. ዝቐረበሉ ውሳነ ኣብ ምፅባይ ዘሎ ጉዳይ ወይ ብምኽንያት ስራሕ ሓላፍነቱ ክቐርበሉ ኣብ ዝኽእል ጉዳይ ዝህቦ ውሳነ ወይ ዝወሰዶ ስጉምቲ ንምዝባዕ ወይ፣

ለ. ኣብ ዕደጋን ምምሕዳር ንብረትን መንግስቲ ስራሕቲ ምጭብርባር ንኽፍፀም ወይ እቲ ስራሕ እንተትፍፀም ንክሕግዝ ወይ ንክትግበር ወይ እቲ ተግባር ንምፍፃም ኩነታት ንከመቻቹ ንክስማማዕ፣ ንክመሻጠር፣ ንክፈቅድ ንምግባር ብምሕሳብ ጉቦ ንምሃብ ቃል እንተኣትዩ፣ እንተቕሪቡ ወይ እንተሂብዎ ጥፍኣተኛ ምዃኑ ብቤት ፍርዲ እንትረጋገፅ ካብ ብር 50,000 (ሓምሳ ሽሕ ብር) ዘይነኣሰ መቕፃዕቲ ገንዘብን ካብ 10 ዓመት ዘይነኣሰን ካብ 20 ዓመት ዘይበልፅን ፅኑዕ እስራት ይቕፃዕ፣

5. ዝኾነ ሕፁይ ተወዳዳሪ ኣድላይ ዘይኮነ ረብሓ ክረክብ ብምሕሳብ ናይ ሓሶት መረዳእታ እንተቕሪቡ ወይ ክገልፆ ዝግባእ ዝነበረ መረዳእታ እንተሓቢኡ ወይ ምስ ካልእ ሕፁይ ተወዳዳሪ ብምሽጥር ናይ ሓሶት ውድድር ምግባሩ እንተተፈሊጡ ጥፍኣተኛ ምዃኑ እንትረጋገፅ ካብ ብር 20,000(ኢስራ ሽሕ ብር) ዘይነኣሰ ቅፅዓት ገንዘብን ካብ 5 ዓመት ዘይነእስን ካብ 10 ዓመት ዘይበልፅን ፅኑዕ እስራት ይቅፃዕ፡፡

65. ስልጣን ምውፃእ ደንብን መምርሕን

1. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ እዚ ኣዋጅ ብዝተማልአ ንምፍፃም ዘኽእል ደንቢ የውፅእ፣

2. ቢሮ ትልምን ፋይናንስ ነዚ ኣዋጅን ደንብን መፈፀሚ

መቀጫ እና ከ10 ዓመት በማያንስ ከ20 ዓመት በማይበልጥ ፅኑ እስራት ይቀጣል፡፡

4. ማንኛውም ሰው በመንግስት ግዥ እና ንብረት አስተዳደር ላይ የተሾመ ወይም የተመደበ ሰው፡-

ሀ. የቀረበለትን ውሳኔ በመጠበቅ ላይ ያለውን ጉዳይ ወይም በስራ ኃላፊነቱ ምክንያት ሊቀርብለት የሚችል ጉዳይ ላይ የሚሰጠውን ውሳኔ ወይም የሚወሰደውን እርምጃ ለማዛባት ወይም፣

ለ. በመንግስት ግዥ ላይ የማጭበርበር ድርጊት እንዲፈፀም ወይም እንዲተባበር ወይም ለድርጊቱ መፈፀም ሁኔታዎችን ለማመቻቸት እንዲፈቀድ ለማድረግ በማሰብ ጉቦ ለመስጠት ቃል ከገባለት፣ ከቀረበለት ወይም ከሰጠው ጥፋተኛ ሆኖ መገኘቱ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 50,000(ሃምሳ ሺ. ብር) ያላነሰ የገንዘብ መቀጮ እና ከ10 ዓመት በማያንስ እና ከ20 ዓመት በማይበልጥ ፅኑ እስራት ይቀጣል፡፡

5. ማንኛውም ዕጩ ተወዳዳሪ ተገቢ ያልሆነ ጥቅም ለማግኘት በማሰብ የሐሰት ማስረጃ ካቀረበ ወይም መገለፅ የነበረበትን መረጃ ከደበቀ ወይም ከሌላ ዕጩ ተወዳዳሪ ጋር በመመሳጠር የሐሰት ውድድር ማድረጉ ከታወቀ ጥፋተኛ ሆኖ መገኘቱ ሲረጋገጥ ከብር 20,000(ሃያ ሺ. ብር) የገንዘብ መቀጮ እና ከ5 ዓመት የማያንስ እና ከ10 ዓመት በማይበልጥ ፅኑ እስራት ይቀጣል፡፡

65. ደንብና መመሪያ የማውጣት ስልጣን

1. የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ይህንን አዋጅ በተሟላ ለማስፈፀም የሚያስችል ደንብ ያወጣል፣

2. የፕላንና ፋይናንስ ቢሮ አዋጅና ደንቡ ማስፈፀምያ

www.abyssinialaw.com

ዝኾን መምርሒ የውፅእ፣

3. መምርሒ ዕደጋ ዘፈር ኮንስትራክሽን ዝምልከት ብቢሮ ኮንስትራክሽንን መንገድ ትራንስፖርትን ተዳልዩ ብቢሮ ትልምን ፋይናንስን ይፀድቕ፣

4. ደቀቕትን ኣናእሽትን ትካላት ዝምልከት መምርሒ ዕደጋ ብቢሮ ልምዓት ከተማ፣ ንግድን ኢንዳስትርን ይዳሎ፣ ብቢሮ ትልምን ፋይናንስ ይፀድቕ፡፡

66. ውዕልታት ዝኸበርሉ ሕግታት

ፍሉይ ድንጋገታት እዚ ኣዋጅ ዝተሓለዉ ኮይኖም ኣፈፃፅማ ዕደጋ መንግስቲ ብፍታብሔር ሕጊ ምምሕዳር ክፍሊ ኣብያተ ዕዮ ብዛዕባ ዝገብርኦ ውዕላት ብዝተደንገገ መሰረት ዝምራሕ ይኸውን፡፡

67. ዝተሰዓሩን ተፈፃምነት ዘይብሎምን ሕግታት

1. ስርዓት ዕደጋ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 123/1999 በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ፣

2. ምስ እዚ ኣዋጅ ዝጋነፅ ዝኾነ ኣዋጅ፣ ደንቢ፣ መምርሒ ወይ ልማዳዊ ኣሰራርሓታት ኣብ ውሽጢ እዚ ኣዋጅ ንዝተሸፈኑ ጉዳያት ተፈፃምነት ኣይህልዎምን፡፡

68. መሰጋገሪ ድንጋገ

እዚ ኣዋጅ ቅድሚ ምውፅኡ ኣብ ከይዲ ዘለዉን ውዕል ዝተኣሰረሎምን ዕደጋታት ኣብ ስራሕ ብዘሎ መተግበሪ ማንዋል፣ መምርሒ ዕደጋን ንብረት ምምሕዳርን መሰረት ተፈፀምቲ ይኾኑ፡፡

69. እዚ ኣዋጅ ፀኒዑ ዝፀንሓሉ ግዜ

እዚ ኣዋጅ ካብ 20 መጋቢት /2002 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዕ ይኸውን፡፡

ፀጋይ በርሀ

ፕረዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ

መንግስቲ ትግራይ

የሚሆን መመሪያ ያወጣል፣

3. የግንባታ ዘርፍ ግዥ መመርያ በቢሮ ኮንስትራክሽንና መንገድ እና ትራንስፖርት ተዘጋጅቶ በፕላንና ፋይናንስ ቢሮ ይፀድቃል፣

4. ጥቃቅንና አነስተኛ ተቋማት የሚመለከት የግዢ መመሪያ በከተማ ልማት፣ ንግድና ኢንዳስትሪ ቢሮ ይዘጋጃል፣ በፕላንና ፋይናንስ ቢሮ ይፀድቃል፡፡

66. ውሎች የሚመሩባቸው ሕጎች

የዚህ አዋጅ ልዩ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው የመንግስት ግዥ አፈፃፀም በፍታብሔር ሕግ አስተዳደር ክፍል መስሪያቤቶች በሚያደርጉዋቸው ውሎች በተደነገገው መሰረት የሚመራ ይሆናል፡፡

67. የተሻሩና ተፈፃሚ የማይሆኑ ሕጎች

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የግዥ ስርዓት ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 123/1999 በዚህ አዋጅ ተሽረዋል፣

2. ይህን አዋጅ የሚቃረን ማንኛውም አዋጅ፣ ደንብ ወይም የአሰራር ልምድ በዚህ አዋጅ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈፃሚነት አይኖራቸውም፡፡

68. የመሸጋገርያ ድንጋጌ

ይህ አዋጅ ከመውጣቱ በፊት በሂደት ላይ ያሉና ውል የታሰረባቸው ግዥዎች በሥራ ላይ ባለው የትግበራ ማንዋል፣ የግዥ እና ንብረት አስተዳደር መመሪያ መሰረት ተፈፃሚ ይሆናሉ፡፡

69. አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከመጋቢት 20/2002 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ

መንግስት ፕረዝዳንት

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ
የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17 ዓመት ቑ. 18 መቐለ 175/2002 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ. 18 መቐለ 175/2002 ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 175/2002

ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣወሃህባ ግልጋሎት፣ ምምሕዳርን ኣመራርሓን ጥዕና ኣዋጅ ቁፅሪ 103/1998 ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ

ኣወሃህባ ግልጋሎት፣ ምምሕዳርን ኣመራርሓን ጥዕና ብኣግባቡ ንምፍፃም ግልፅን ዝርዝርን ሕጊ ምግባር ኣድላይ ኮይኑ ብምርካቡን እቲ ኣብ ስራሕ ዝፀንሐ ኣዋጅ ምምሕያሽ ኣድላይ ኮይኑ ብምርካቡን፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ዓንቀፅ 49/3(ሀ) እዚ መማሓየሺ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ፡፡

ሓፈሻዊ

1. ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ ኣወሃህባ ግልጋሎት፣ ምምሕዳርን ኣመራርሓን ጥዕና ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 175/2002 ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል፡፡

አዋጅ ቁጥር 175/2002

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የጤና አገልግሎት አሰጣጥ፣ አስተዳደር አመራር አዋጅ ቁጥር 103/1998 ለማሻሻል የወጣ አዋጅ

የጤና አገልግሎት አሰጣጥ፣ አስተዳደርና አመራር በአግባቡ ለመፈፀም ግልፅና ዝርዝር ሕግ እንዲኖር ማድረግ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱና በስራ ላይ የቆየው አዋጅ ማሻሻል አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49/3 (ሀ) መሰረት ይህ ማሻሻያ አዋጅ አውጥቷል፡፡

አጠቃላይ

1. አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የጤና አገልግሎት አሰጣጥ፣ አስተዳደርና አመራር ለማሻሻል የወጣ አዋጅ ቁጥር 175/2002 ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር 0.90

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፓ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፓ.ሳ.ቁ	291

2. መመሓየሺ

1. ኣዋጅ ቁፅሪ 103/1998 ዓንቀፅ 22(1) (ሐ) ተሰሪዙ ግልጋሎት ቅድመ ወሊድ፣ ሕርስን ድሕሪ ወሊድን ኣብ ኩሉ ብርኪ ትካል ጥዕና ብዝብል ተተኪኡ ኣሎ፡፡
2. ናይቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 22(1) (መ) ሙሉእ ብሙሉእ ተሰሪዙ ኣሎ፣
3. ናይቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 22(1) (ረ) ተሰሪዙ ዝኾነ ይኹን ክታበት ኣዴታትን ህፃናትን ብዝብል ተተኪኡ ኣሎ፣
4. ናይቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 22(1) (ሰ) ተሰሪዙ ካብ ኣዶ ናብ ዕሸል ኤች ኣይቪ ኤድስ ከይመሓለፍ ዝግበር ምርመራን ሙሉእ ሕክምና ኤች ኣይቪ ኤድስን ተበለፅቲ ሕማማትን ንኹሉ ዜጋ ብዝብል ተተኪኡ ኣሎ፣

2. ማሻሻያ

1. ኣዋጅ ቁጥር 103/1998 አንቀፅ 22(1) (ሐ) ተሰርዞ የቅድመ ወሊድ፣ የወሊድና የድህረ ወሊድ አገልግሎት በሁሉም የጤና ተቋም ደረጃ በሚል ተተክቷል፣
2. የአዋጁ አንቀፅ 22(1) (መ) ሙሉ በሙሉ ተሰርዟል፣
3. የአዋጁ አንቀፅ 22(1) (ረ) ተሰርዞ ማንኛውም አይነት የእናቶችና የህፃናት ክትባት በሚል ተተክቷል፣
4. የአዋጁ አንቀፅ 22(1) (ሰ) ተሰርዞ ከእናት ወደ ፅንስ ኤች ኣይቪ ኤድስ እንዳይተላለፍ የሚደረግ ምርመራና ሕክምና ለኤች ኣይቪ ኤድስና ተጓዳኝ በሽታዎች የሚደረግ ምርመራና የተሟላ ህክምና ለሁሉም ዜጋ በሚል ተተክቷል፣

3. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ግዘ

እዚ ኣዋጅ ካብ መጋቢት 19/2002 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን

ፀጋይ በርሀ
ፕረዝዳንት ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ትግራይ

3. ይህ አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከመጋቢት 19/2002 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ፕሬዝደንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ
የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17 ዓመት ቐ. 20 መቐለ
20 መጋቢት 176/2002 ዓ.ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ. 20 መቀሌ
መጋቢት 20 176//2002 ዓ/ም

ኣዋጅ ቑፅሪ 176/2002 ዓ.ም

ኣዋጅ ውፅኢት መፅናዕቲ መሰረታዊ ለውጢ ከይዲ ኣሰራርሓ ብ/ክ/መንግስቲ ትግራይ ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ

ኣዋጅ ቑፅሪ 150/2000 ውፅኢት መፅናዕቲ መሰረታዊ ለውጢ ከይዲ ኣሰራርሓ ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምፍፃም ዝወፀ ኣዋጅ ተፈፃምነቱ ክሳብ ወርሓዊ መጋቢት 25/2002 ዓ/ም ንክልተ ዓመታት ጥራሕ ብምኳኑን ኣብያተ ፅዮ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ በቲ መፅናዕቲ ዝተመሓየሹ ድንጋገታት ሕጊ ብመልክዕ ኣዋጅ ክሳብ ዝፀድቁ እቲ ኣዋጅ ምንዋሕ ኣደላዩ ምኳኑ ስለዝተኣመነሉ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49(3) (ሀ) እዚ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ፡፡

ኣዋጅ ቁጥር 176/2002 ዓ.ም

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት መሠረታዊ የሥራ ሂደት ለውጥ ጥናት አዋጅ ለማሻሻል የወጣ አዋጅ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት መሠረታዊ የሥራ ሂደት ለውጥ ጥናት ውጤት ለማስፈጸም የወጣ አዋጅ ቁጥር 150/2000 ተፈፃሚ የሚሆነው እስከ መጋቢት ወር 25/2002 ዓ/ም ለሁለት ዓመታት ብቻ በመሆኑ እና የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት መሥሪያ ቤቶች በጥናቱ የተሻሻሉ የህግ ድንጋጌዎች በአዋጅ መልክ እስኪፀድቁ አዋጁ ማራዘም አስፈላጊ መሆኑ ስለታመነበት፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክርቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ህገ መንግስት አንቀጽ 49(3) (ሀ) የሚከተለው ኣዋጅ ኣውጥቷል፡

1. **ሓፂር ርእሲ**

እዚ ኣዋጅ "መማሓየሺ ኣዋጅ ውፅኢት መፅናዕቲ መሰረታዊ ለውጢ ከይዲ ኣሰራርሓ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ 176/2002" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል፡፡

2. **ወሰን ተፈፃምነት**

ውፅኢት መፅናዕቲ መሰረታዊ ለውጢ ከይዲ ኣሰራርሓ ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምፍፃም ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 150/2000 ዓንቀፅ-6 ከምዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ፡፡

6. **እዚ ኣዋጅ ኣብ ስራሕ ዝፀንሓሉ እዋን**

" እዚ ኣዋጅ ኣብ ስራሕ ዝፀንሕ ካብ ወርሒ መጋቢት 26/2002 ዓ/ም ጀሚሩ ንሽዱሽተ ተኸታተልቲ ኣዋርሕ ጥራሕ ይኸውን፡፡"

3. **እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ግዘ**

እዚ ኣዋጅ ካብ 26 መጋቢት /2002 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን፡፡

ፀጋይ በርሀ

ፕረዚደንት ብሄራዊ ክልላዊ

መንግስቲ ትግራይ

1. **አጭር ርእስ**

ይህ አዋጅ "በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት መሠረታዊ የሥራ ሂደት ለውጥ ጥናት ውጤት ማሻሻያ አዋጅ ቁጥር 176/2002" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. **የተፈፃሚነት ወሰን**

በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት መሠረታዊ የሥራ ሂደት ለውጥ ጥናት ውጤት ለማስፈጸም የወጣ አዋጅ ቁጥር 150/2000 አንቀጽ -6 እንደሚከተለው ተሻሽሏል፡፡

6. **አዋጅ በሥራ ላይ የሚቆይበት ጊዜ**

"ይህ አዋጅ በሥራ ላይ የሚቆይበት ጊዜ ከመጋቢት ወር 26/2002 ዓ.ም ጀሚሮ ለስድስት ተከታታይ ወራት ብቻ ይሆናል፡፡"

3. **አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ**

ይህ አዋጅ ከመጋቢት 26/2002 ዓ.ም ጀሚሮ የፀና ይሆናል፡፡

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕረዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ
የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17 ዓመት ቑ 20 መቐለ
መጋቢት 21 177/2002 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ 20 መቐለ
መጋቢት 21 177/2002 ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 177/2002
ኣወዳድባ፣ ኣሰራርሓ፣ ስነ ምግባር ኣባላትን ስነ ስርዓት ኣኼባን ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ኣዋጅ ቁፅሪ 113/1998 ዓ.ም ንምስዓር ዝወፀ ኣዋጅ

ኣብ ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 53/2/ ቤት ምኽሪ ውሽጣዊ ኣሰራርሓኡን ስነ ስርዓቱን ብዝምልከት ዝርዝር ደንቢ ከውፅእ ስልጣን ዝተውሃቦ ብምዃኑ ኣሰራርሕኡ ብዝርዝር ኣብ ደንቢ ከውፅእ ስለዘለዎ ኣወዳድባ፣ ኣሰራርሓ፣ ስነ-ምገባር ኣባላትን ስነ-ስርዓትን ኣኼባን ቤት ምኽሪ ንምምሕያሽ ወፂኡ ዝነበረ ኣዋጅ ቁፅሪ 113/1998 ምስዓር ኣገዳሲ ኮይኑ ብምርካቡ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ-መነግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/(ሀ) መሰረት ዝስዕብ_ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ፡፡

1. <u>ሓፂር ርእሲ</u>

እዚ ኣዋጅ " ኣወዳድባ፣ ኣሰራርሓ፣ ስነ-ምግባር ኣባላትን ስነ-ስርዓት ኣኼባን ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ኣዋጅ ቁፅሪ 113/1998 ዓ.ም ንምስዓር ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 177 /2002 ዓ.ም" ተባሂሉክጥቀስ ይኽእል፡፡

ኣዋጅ ቁጥር 177 /2002
የትግራይ ክልል ምክር ቤት የአደረጃጀት የአሰራር፣ የአባላት ስነ-ምግባር የስብሰባ ስነ-ስርዓት አዋጅ ቁጥር 113/1998 ዓ.ም ለመሻር የወጣ አዋጅ

ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት ዓንቐፅ 53(2) ምክር ቤቱ የውስጥ አሰራሩና ስነ-ስርአቱ ዝርዝር ደንብ ሊያወጣ እንደሚችል ስልጣን የተሰጠው በመሆኑ ዝርዝር አሰራሩ በደንብ ማውጣት ስላለበት የምክር ቤቱ የአደረጃጀት፣ የአሰራር፣ የአባላት ስነ ምግባርና የስብሰባ ስነ-ስርአት ለማሻሻል ወጥቶ የነበረው አዋጅ ቁጥር 113/1998 ዓ.ም መሻር አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በተሻሻለው ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49(3)(ሀ) መሰረት የሚከተለውን አዋጅ አውጥተዋል

1. <u>አጭር ርእስ</u>

ይህ አዋጅ "የትግራይ ክልል ምክር ቤት የአደረጃጀት፣ የአሰራር፣ የአባላት ስነ-ምግባር እና የስብሰባ ስነ-ስርአት አዋጅ ቁጥር 113/1998 ዓ.ም ለመሻር የወጣ አዋጅ ቁጥር 177 /2002 ዓ.ም" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል

www.abyssinialaw.com

2. ምስዓር

ኣወዳድባ፣ ኣሰራርሓ፣ ስነ-ምግባር ኣባላትን ስነ-ምግባር ኣኼባን ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 113/1998 ዓ.ም ሙሉእ ብሙሉእ በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ፡፡

2. ስለመሻር

የትግራይ ክልል ምክር ቤት የአደረጃጀት፣ የአሰራር፣ የአባላት ስነ-ምግባር እና የስብሰባ ስነ-ስርአት ለማሻሻል የወጣው አዋጅ ቁጥር 113/1998 ዓ.ም በዚሁ አዋጅ ሙሉ በሙሉ ተሽረዋል

3. ተፈፃሚነት ዘይብሎም ሕግታት

ነዚ ኣዋጅ ዝጻረሰ ኣዋጅ፣ ደንብን ልሙድ ኣሰራርሓን ተፈፃሚነት ኣይህልዎን

3. ተፈፃምነት የሌላቸው ሕጎች

ማንኛውም ከዚሁ አዋጅ ጋር የሚቃረን አዋጅ፣ ደንብ፣ ወይም ልማዳዊ አሰራር ተፈፃሚነት የለውም

4. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ጊዜ

እዚ ኣዋጅ ካብ መጋቢት 20/2002 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን

ፀጋይ በርሀ

ፕረዚዳንት

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

4. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከመጋቢት 20/2002 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕሬዚዳንት

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ
የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17 ዓመት ቑ.21 መቐለ
መጋቢት 21 178/2002 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ. 21 መቐለ
መጋቢት 21 178/2002 ዓ/ም

ኣዋጅ ቑፅሪ 178/2002

ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ን2002 በጀት ዓመት ተወሳኺ በጀት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ

ኣብ 2002 በጀት ዓመት ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንዝፍፀሙ መንግስታዊ ስራሕቲን ግልጋሎታትን ዝውዕል ተወሳኺ በጀት ብምዕዳቕ ኣብ ስራሕ ክውዕል ምግባር ኣድላይ ብምኳኑ፣

ብመሰረት ተማሓይሹ ዝወፀ ሕገ መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣዋጅ ቁፅሪ 45/1994 ዓንቀፅ 49 (3) (ቸ) ን2002 በጀት ዓመት ዝስዕብ ተወሳኺ በጀት ተኣዊጁ ኣሎ::

1) ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ «ናይ 2002 በጀት ዓመት ተወሳኺ በጀት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 178/2002» ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል::

አዋጅ ቁጥር 178/2002

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የ2002 በጀት ዓመት ተጨማሪ በጀት ለመወሰን የወጣ አዋጅ

በ2002 በጀት ዓመት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ለሚሰሩ የልማት ስራዎችና አገልግሎቶች ማስፈፀሚያ የሚውል ተጨማሪ በጀት ፀድቆ ስራላይ እንዲውል ማድረግ አስፈላጊ በመሆኑ፣

ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ መንግስት አዋጅ ቁጥር 45/1994 አንቀፅ 49(3) (ቸ) መሰረት ለ2002 በጀት ዓመት የሚከተለው ተጨማሪ በጀት ታውጇዋል::

1) አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ «የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የ2002 በጀት ዓመት ተጨማሪ በጀት ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 178/2002» ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል::

www.abyssinialaw.com

2) ፍልፍል በጀት

1. ካብ ሓምለ 1/2001ክሳብ ሰነ 30/ 2002 ዓ.ም ኣብ ዘሎ በጀት እዋን ክእከብ ካብ ዝተታሓዘ ናይ እቶት ትልሚ ንላዕሊ ክእከብ ዝተመሓየሸ ትልሚ ብምጥቃም ምስዚ ኣዋጅ ተታሒዞም ዘለው ቅጥዒታት ንዝተቐመጡ ሰራሕትን ግልጋሎትን ዝውዕል ፍልፍል በጀት እዩ፡፡
2. ኣብ 2002 በጀት ዓመት ክእከብ ካብ ዝተኣወጀ ትልሚ እቶት ተወሳኺ ንምእካብ ዝተታሓዘ ትልሚ ብር 58,130,387 (ሓምሳን ሸሞንተን ሚልዮን ሓደ ሚኢትን ሰላሳን ሽሕን ሰለስተ ሚኢትን ሰማንያን ሸውዓተን ብር) እዩ፡፡

3. DLDL bjT

ብክልል ንዝስርሑ ስራሕቲን ግልጋሎትን ዝውዕል ተወሳኺ በጀት

1. ንካፒታል በጀት 35,130,387 (ሰላሳን ሓሙሽተን ሚሌየንን ሓደ ሚእትን ሰላሳን ሽሕን ሰለስተ ሚእትን ሰማንያን ሸውዓተን)
2. ንከተማ መቐለ ምምሕዳር ናይ ኣስፋልት ፕሮጀክት ድጋፍ ካፒታል በጀት 22,000,000 (ዒስራን ክልተን ሚልዮን)
3. ንምስፍሕፋሕ ባዮጋዝ 1,000,000 (ሓደ ሚልየን)

4) እቲ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ ካብ መጋቢት 20/2002 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀነዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕረዚዳንት

Bÿ‰ê KL§ê mNGስቲ ትግራይ

2) የበጀት ምንጭ

1. ከሓምሌ 1/2001 እስከ ሰኔ 30/2002 ላለው በጀት ዓመት ባለው ጊዜ ሊሰበሰብ ከታሰበ ገቢ እቅድ በላይ ሊሰበሰብ የተሻሻለ እቅድ በመጠቀም እና ከዚህ አዋጅ ተያይዘው በቀረቡት ቅፃች የተቀመጡ ስራዎችና አገልግሎቶች የሚውል የበጀት ምንጭ ነው፡፡
2. በ2002 በጀት ዓመት ይሰበሰባል ተብሎ ከታወጀ የገቢ እቅድ በላይ ተጨማሪ ገቢ ይገኛል ተብሎ የታቀደ ገቢ ብር 58,130,387 (ኣምሳ ስምንት ሚልዮን አንድ መቶ ሰላሳ ሺ ሶስት መቶ ሰማንያ ሰባት ብር) ነው፡፡

3. ybjT DLDL

በክልል ለሚሰሩ ስራዎችና ኣገልግሎቶች የሚውል ተጨማሪ በጀት

1. ለካፒታል በጀት35,130,387 (ሳላሳ አምስት ሚልዮን አንድ መቶ ሰላሳ ሺ ሶስት መቶ ሰማንያ ሰባት ብር)
2. ለመቀለ ከተማ ኣስተዳደር የኣስፋልት ፕሮጀክት የበጀት ድጋፍ 22,000,000(ሃያ ሁለት ሚልዮን ብር)
3. ለባዮጋዝ ማስፋፋት 1,000,000 (አንድ ሚልዮን)

4) አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ መጋቢት 20/2002 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል ።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ፕረዝዴንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17ዓመት ቑ.22
መቐለ 30 ሐምለ/2002ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ.22
መቀሌ ሓምሌ 30/2002 ዓ/ም

<u>ኣዋጅ ቁፅሪ 179/2002 ዓ/ም</u>

<u>ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘወርቲ ተሽከርካሪ ንምሕጋግ ዝወፀ ኣዋጅ</u>

ኣብዚ እዋን እዚ ኣብ ልዕሊ ሂወት ሰብን ንብረትን እንዳበፅሐ ዝርከብ ሓደጋ ትራፊክ ቀንዲ መንቀሊኡ ስርዓት ኣወሃህባ ፍቓድ መዘወሪ ኣሽከርካሪ ጉደለት ዘለዎ ብምዃኑ እቲ ዝፀንሐ ኣሰራርሓ ብምልዋጥ ብቕዓት ዘለዎም ዘወርቲ ተሽከርካሪ ምፍራይ ኣድላይ ኮይኑ ብምርካቡ፣

ምስቲ ብደረጃ ሃገር ዘሎ ስርዓት ኣወሃህባ ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘወርቲ ተሽከርካሪ ዝተጠዓዓመ፣ ደረጅኡ ዝሓለወን ውፅኢታውን ክኸውን ንምግባር ሕጊ ምውፃእ ኣድላይ ምዃኑ ስለዝተኣመነሉ፣

ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ብሂራዊ ክላላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49 ንኡስ ዓንቀፅ 3/ሀ/ ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝስዕብ ኣዋጅ ኣፂኡ ኣሎ

<u>ክፍሊ ሓደ</u>

<u>ሓፈሻዊ</u>

1. **<u>ሓፂር ርእሲ</u>**

እዚ ኣዋጅ "ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘወርቲ ተሽከርካሪ ቁፅሪ ኣወጅ 179/2002" ተባሂሉ ክፅዋዕ ይኽእል።

2. **<u>ትርጉም</u>**

ኣብዚ ኣዋጅ

1. ፍቓድ ብቕዓ መረጋገፂ ዘወርቲ ተሽከርካሪ"

<u>አዋጅ ቁጥር 179/2002 ዓ/ም</u>

<u>የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ለመደንገግ የወጣ አዋጅ</u>

በአሁኑ ወቅት በሰው ህይወትና ንብረት ላይ በመድረስ ላይ ያለው የመንገድ ትራፊክ አደጋ ዋነኛው መንስኤ የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፍቃድ አሰጣጥ ስርዓት ጉድለት ያለው በመሆኑ የቆየው አሰራር በመለወጥ ብቃት ያላቸውን አሽከርካሪዎች ማፍራት አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

በአገር አቀፍ ደረጃ ካለው የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋጋጫ ፈቃድ አሰጣጥ ስርዓት የተጣጣመ ፣ ደረጃውን የጠበቀ እና ውጤታማ እንዲሆን ለማድረግ ሕግ ማውጣት አስፈላጊ መሆኑ ስለታመነበት፣

ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49 ንኡስ አንቀፅ 3/ሀ/ መሰረት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት የሚከተለሕው አዋጅ አውጥቷል።

<u>ክፍል አንድ</u>

<u>ጠቅላላ</u>

1. **<u>አጭር ርእስ</u>**

ይህ አዋጅ "የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ አዋጅ ቁጥር 179/2002" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **<u>ትርጓሜ</u>**

በዚህ አዋጅ፡-

1. "የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ" ማለት

ናይ ሓደ ዋጋ / ያንዱ ዋጋ — ብር 6.65

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፓ.ሳ / ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ — 291

ማለት ብመሰረት እዚ ኣወዋጅ ብዓል ሞተርን ሞተር ኣባልን ተሽከርከርቲ ንምዝዋር ዝውሃብ ፍቓድ እዩ።

2. "ክልል" ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።

3. "ቢሮ" ማለት ቢሮ ኮንስትራክሽን ፣ መንገድን ትራንስፖርትን ክልል ትግራይ እዩ።

4. "ፍቓድ መዘወሪ ተሽከርካሪ ወፃኢ ሃገር" ማለት ብፌደራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ ኢትዩጵያ ኣፍልጦ ዘለዎ ብመንግስቲ ወፃኢ ሃገር ዝተውሃበ ፍቓድ መዘወሪ እዩ።

5. "ትካል ጥዕና" ማለት ግልጋሎት ጥዕና ንምሃብ ብዝምልከቶ መንግስታዊ ኣካል ፍቓድ ዝተውሃቦ ትካል ጥዕና እዩ።

6. "ዓለም ለኸ ፍቓድ መዘወሪ ተሽከርካሪ" ማለት 9 መስከረም 1942 ኣ/ፈረንጂ ኣብ ሃገረ ስዊዝ ጀኔቫ ዝተፈረመ ብመሰረት ስምምዕነት ትራፊክ መንገዲ ሕቡራት መንግስታት ዝተውሃበ መዘወሪ ፍቓድ እዩ።

7. "ቀሊል ተሰሓቢ ተሽከርካሪ" ማለት ምስ ፅዕነቱ ዝለዓለ ክብደቱ ካብ 750 ኪሎ ግራም ዘይበልፅ ተ ስሓቢ እዩ።

8. "ተቖፃፃሪ ትራንስፖርት" ማለት ደንቢ ትራፊክ ንምኽባር ዝተመደበ ሰራሕተኛ ድሕንነት ትራፊክ መንገዲ እዩ።

9. "ማእኸል መሰልጠኒ ዘወርቲ ተሽከርካሪ" ማለት ብሕጊ ኣፍልጦ ዘለዎ መንግስታዊ ወይ ውልቀ መሰልጠኒ ትካል ዘወርቲ ተሽከርካሪ እዩ።

10. "መንገዲ" ማለት ንተመሓላለፍቲ ክፍቲ ካብ ዘይኮነ መንገዲ ውልቀ ወፃኢ ተሽከርከርቲ ብልማድ ዝጥቀማሉ ጎደና፣ መንገዲ ከተማ ፣ ኣውራ ጎደና ፣ መንገዲ ገፀር ወይ መተሓላለፊ እዩ፣

11. "ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ" ማለት ብመካኒካል ወይ ብሓይሊ ኤሌክትሪክ እንዳተንቀሳቐሰ ኣብ መንገዲ ብመንኮራዅር ዝኸይድ ዝኾነ ዓይነት ተሽከርካሪ እዩ፣

በዚህ አዋጅ መሰረት ባለሞተር እና ሞተር አልባ ተሽከርካሪዎችን ለማሽከርከር የሚሰጥ ፍቃድ ነው፣

2. "ክልል" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነው፣

3. "ቢሮ" ማለት የትግራይ ክልል ኮንስትራክሽን፣መንገድና ትራንስፖርት ቢሮ ነው፣

4. "የውጭ አገር ተሽከርካሪ መንጃ ፈቃድ" ማለት በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዲሞክራሲያዊ ሪፐብሊክ እውቅና ያለው የውጭ ሃገር መንግስት የሰጠው መንጃ ፍቃድ ነው፣

5. "የሕክምና ተቋም" ማለት የሕክምና አገልግሎት ለመስጠት በሚመለከተው የመንግስት አካል ፈቃድ የተሰጠው የሕክምና ተቋም ነው፣

6. "ዓለም አቀፍ ተሽከርካሪ መንጃ ፈቃድ" ማለት መስከረም 9 ቀን 1942 የፈ/አቆጣጠር ስዊስ ሃገር ጀኔቫ ላይ በተፈረመው የተባበሩት መንግስታት መንገድ ትራፊክ ስምምነት መሰረት የተሰጠ መንጃ ፈቃድ ነው፣

7. "የተሽከርካሪ ቀላል ተሳቢ" ማለት ከፍተኛ ክብደቱ ከነጭነቱ ከ750 ኪሎ ግራም የማይበልጥ ተሳቢ ነው፣

8. "የትራንስፖርት ተቆጣጣሪ" ማለት የትራፊክ ደንብን ለማስከበር የተመደበ የመንገድ ትራፊክ ደህንነት ሰራተኛው ነው

9. "የማሰልጠኛ ተቋም" ማለት በሕግ እውቅና ያለው መንግስታዊ ወይም የግል የአሽከርካሪ ማሰልጠኛ ተቋም ነው፣

10. "መንገድ" ማለት ለተላላፊዎች ክፍት ካልሆነ የግል መንገድ በስተቀር ተሽከርካሪዎች በተለምዶ የሚጠቀሙበት ጎደና፣ የከተማ መንገዲ፣አውራ ጎደና ፣ የገጠር መንገድ ወይም መተላለፊያ ነው፣

11. "ባለ ሞተር ተሽከርካሪ" ማለት በሜካኒካል ወይም በኤሌክትሪክ ሃይል እየተንቀሳቀሰ በመንገድ ላይ በመንኮራኩር የሚሄድ ማንኛውም ዓይነት ተሽከርካሪ ነው፣

12. "ፍቓድ ወሃቢ ኣካል" ማለት ብቕዓቱ ዝተረጋገፀሉ ፍቓድ መረጋገፂ ዘወርቲ ተሽከርካሪ ዝህብ ቢሮ ኮንስትራክሽን፣መንገድን ትራንስፖርትን በቢ ብርኩ ዝርከቡ መሓውራቱን እዮም፣

13. "መራሒ ስራሕ" ማለት መራሒ ስራሕ ቢሮ ኮንስትራክሽን ፣ መንገድን ትራንስፖርትን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፣

14. "ፍቓድ መዘወሪ ጋሪ" ማለት ብእንስሳ ንዝጉተት ተሽከርካሪ ንምዝዋር ዝውሃብ ፍቓድ እዩ፣

15. "ፍሉይ ተንቀሳቓሲ መሳርሒ" ማለት ሰብ ወይ ኣቕሓ ኣብ መንገዲ ንኽመላልስ ዝተሰርሐ ተሽከርካሪ ዘይኮነስ ንኣትክልቲ ፣ ንምርባሕ ከፍቲ ፣ ንመንገዲ፣ ንህንፃ፣ ንኳዕቲ ወይ ንዝኾነ ካሊእ ተመሳሳሊ ስራሕ ዝተሰርሓ ወይ ነዚ ተግባር ንኽውዕል ዝተገበረ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ እዩ፣

16. "ዘዋሪ ተሽከርካሪ" ማለት መዘወሪ ፍቓድ ተሽከርካቲ ዝተውሃቦ ተፈጥራዊ ሰብ እዩ፣

17. "ሞተር ኣልቦ ተሽከርካሪ" ማለት ኣብ መንገዲ ወይ ኣብ ዝኾነ ቦታ ብስክሌትን ጋሪን ሓዊሱ ብሰብ ወይ እንስሳ ጉልበት እናተሰሓበ ወይ እናተደፍአ ወይ እናተዘወረ ዝንቀስቀስ ትኪ ኣልቦ ተሽከርካሪኪ እዩ።

3. ዕላማ

ዕላማ እዚ ኣዋጅ፡-

1. ዘወርቲ ተሽከርካሪ ብቑዕ ክእለት ሃልይዎም ድሕንነቱ ብዘተሓለወ ኩነታት ተሽከርካሪ ዝገንሑ ምኻኖም ምርግጋፅ፣

2. ደረጅኡ ዝሓለወ መፀቀኒ ብቕዓት ምሽክርካር ምውሳን ፣ ካብ ምትላል ፣ ካብ ግዕዝይናን ካብ ዝተዛበዐ ኣሰራርሓ ነፃ ዝኾነ ስርዓት ብቕዓት መረጋገፂ ዘወርቲ ተሽከርካሪ ምፍጣር።

12. "ፍቃድ ሰጪ አካል" ማለት ብቃቱ የተረጋገጠለት የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ የሚሰጥ የኮስትራክሽን ፣ መንገድና ትራንስፖርት ቢሮ እና በየደረጃው የሚገኙ መዋቅሮቹ ናቸው፣

13. "የስራ መሪ" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የኮንስትራክሽን ፣ መንገድን ትራንስፖርት ቢሮ የስራ መሪ ነው፣

14. "የጋሪ መንጃ ፍቓድ" ማለት በእንስሳ ለሚጎተት ተሽከርካሪ ለማሽከርከር የሚሰጥ ፍቓድ ነው፣

15. "ልዩ ተንቀሳቃሽ መሳሪያ" ማለት ሰውም ወይም እቃን በመንገድ ላይ እንዲያመላልስ ሆኖ የተሰራ ተሽከርካሪ ሳይሆን ለእትክልት ፣ ለከብት እርባታ፣ለመንገድ፣ ለህንፃ ፣ ለቁፋሮ ወይም ለማናቸውም ተመሳሳይ ሊላ ስራ የተሰራ ወይም ለዚሁ ጉዳይ እንዲውል የተደረገ ባለሞተር ተሽከርካሪ ነው፣

16. "አሽከርካሪ" ማለት የተሽከርካሪ መንጃ ፍቃድ የተሰጠው የተፈጥሮ ሰው ነው፣

17. "ሞተር አለባ ተሽከርካሪ" ማለት በመንገድ ላይ ወይም በማንኛውም ቦታ ብስክሌትና ጋሪን ጨምሮ በሰው ወይም በእንስሳት ጉልበት እየተሰባ ወይም እየተገፋ ወይም እየተነዳ የሚንቀሳቀስ ጪስ አልባ ተሽከርካሪ ነው።

3. አላማ

የአዋጅ አላማ፡-

1. አሽከርካሪዎች በቂ ችሎታ ኖሯቸው ድህንነቱ በተጠበቀ ሁኔታ ተሽከርካሪ የሚያሽከርክሩ መኖናቸውን ማረጋገጥ፣

2. ደረጃውን የጠበቀ የማሽከርከር ብቃ መስፈርት መወሰን፣ ከማጨበርበር ፣ ከሙስና እና ከተንዛዛ አሰራር ነፃ የሆነ የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ስርዓት መፍጠር፣

3. ፍሰት ትራፊክ መንገዲ ትራንስፖርትን ብቕዓት ምዝዋርን ዝምልከቱ ክልቲኣውን ዓለም ለኻውን ስምምዕነት ኣብ ዝኾነ መንገድታት ትግራይ ብኣሽከርከርቲ ምኽባሮም ምርግጋፅ ይኸውን፣

4. **<u>ወሰን ተፈፃምነት፡-</u>**

ድንጋገታት እዚ ኣዋጅ ኣብ ዘኾኑ መንገድታት ክልል ትግራይ ብዓል ሞተርን ሞተር ኣልባን ተሽከርከርቲ ንዝገንሑ ዘወርቲ ተሽከርካሪ ፍቓድ ብቕዓት መረጋገፂ ኣብ ዝወሃቡ ተፈፃምነት ይህልዎም፣

5. **<u>ኣገላልፃ ፆታ</u>**

ኣብዚ ኣዋጅ ንወዲ ተባዕታይ ዝተገለፀ ኩሉ ንጓል ኣንስተይቲ እውን ይገልፅ።

<u>ክፍሊ ክልተ</u>

<u>ተግባርን ሓላፍነትን</u>

6. **<u>ተግባርን ሓላፍነትን እቲ ቢሮ፡-</u>**

እቲ ቢሮ ብሕጊ ዝተውሃቦ ሓፍላነት ከም ዘሎ ኮይኑ ዝስዕቡ ተግባርን ሓላፍነትን ይህልውዎ፡-

1. ብፍቓድ ውሃባይ ኣካል ክማልኡ ዝግብኦም ዝርዝር መዐቀንታት የውፅእ፣

2. እቲ ቢሮ ብመንግስቲ ፌዴራል ምስ ዝወፁ መዐቀንታት ብዝጣዓዓም መልክዑ ዝርዝር መዐቀኒ ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት የውፅእ፣

3. ስልጠና ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ንዝህቡ ትካላት ዘድሊ ምድላው ስርዓት ትምህርቲ ምስ ብዓል መዚ ትራንስፖርት ሓቢርካ ምድላው፣

4. ብፌደራል ዝወፅአ ዕሬት ፣ ትሕዝቶን ቅርፅን ደፍተር ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘወርቲ ተሽከርካሪ የተግብር፣

5. ዝርዝር ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘወርቲ ተሽከርካሪ ዝወሰዱን ጥፍኣትን ዝፍፀሙን ዘወርቲ ተሽከርካሪ ብደረጃ ክልል ምሓዝ፣

3. የመንገድ ትራንስፖርት የትራፊክ ፍሰትንና የማሽከርከር ብቃትን የሚመለከቱ የሁለትዩሽና አለም አቀፍ ስምምነቶች በማናቸውም የኢትዮጵያ መንገዶች ላይ በአሽከርካሪዎች መከበራቸውን ማረጋገጥ ይሆናል።

4. **<u>የተፈፃምነት ወሰን</u>**

የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች በማኖቸውም የትግራይ ክልል መንገዶች ላይ ባለሞተር እና ሞተር አልባ ተሽከርካሪዎችን ለሚያሽከረከሩ አሽከርካሪዎች በሚሰጡ የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃዶች ላይ ተፈፃሚነት ይኖራቸዋል፣

5. **<u>የፆታ አገላለፅ</u>**

በዚህ አዋጅ በወንዱ ፆታ የተገለፀው ሁሉ ለሴት ፆታም ይገልፃል።

<u>ክፍል ሁለት</u>

<u>ተግባርና ሃላፊነት</u>

6. **<u>የቢሮው ተግባርና ሃላፊነት</u>**

ቢሮው በህግ የተሰጠው ስልጣን እንደተጨበቀ ሆኖ የሚከተሉት ተግባርና ሃላፊነት ይኖሩታል፣

1. በፈቃድ ሰጪው አካል መሟላት የሚገባቸው ዝርዝር መስፈርቶች ማውጣት፣

2. ቢሮው በፌዴራል መንግስት ከሚወጡ መስፈርቶች ጋር በሚጣጣም መልኩ ዝርዝር የብቃት ማረጋገጫ ፍቃድ መስፍርት ያወጣል፣

3. የአሽከርካሪ ብቃት ስልጠና ለሚሰጡ ተቋማ የሚያስፈልገውን የስርኣተ ትምህርት ዝግጅት ከትራንስፖርት ባለስልጣን ጋር በጋራ ማዘጋጀት፣

4. በፌዴራል የሚወጣው የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ደብተርን ጥራት ፣ ይዘትና ቅርፅ መተግበር፣

5. የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ የወሰዱ እና ጥፋት የፈፀሙ አሽከርካሪዎችን ዝርዝር በክልል ደረጃ መያዝ፣

6. ድንጋታት እዚ ኣዋጅ ኣብ ስራሕ ምውዓሎም ምክትታል።

7. ኣሰራርሓታትን ሕግታትን ኣወሃህባ ፍቓድ ብቕዓት መረጋገጺ ብኣግባቡ ኣብ ስራሕ ይውዕል ምህላው ይከታተል ፣ ይቆፃፀር

ክፍሊ ሰለስተ

ሓበራዊ ግቡኣት

7. መዐቀኒ ፍቓድ መረጋገጺ ብቕዓት ዘወርቲ ተሽከርካሪ:-

1. ዝኾነ ፍቓድ መረጋገጺ ብቕዓት ዘወርቲ በዓል ሞተር ተሽከርካሪ እንትዋሃብ ኣብ ቁፅሪ ኣዋጅ 600/2000 ብቕዓት ፍቓድ መረጋገጺ ኣሽከርከርቲ ፌዴራል ዝተሓገጉ መዐቀኒታት ዘማልአ ክኸውን ኣለዎ፣

2. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ፍቓድ መረጋገጺ ብቕዓት ኣሽከርከርቲ ናይዚ ኣዋጅ ድንጋገ ብዝፃረር መልክዑ ፍቓድ መረጋገጺ ብቕዓት ዘወርቲ ተሽከርካሪ ተዋሂቡ እንተተረኺቡ እቲ ቢሮ ነቲ ፍቓድ ክእግድ ወይ ክስርዝ ይኽእል።

8. ምድብ ፍቓድ መረጋገጺ ብቕዓት ዘወርቲ ተሽከርካሪ

1. ኣመዳድባ ፍቓድ መረጋገጺ ብቕዓት ዘወርቲ ተሽከርካሪ ብመሰረት ምስዚ ኣዋጅ ዝተተሓሓዘ ኣብ ሰደቓ "ሀ" ብዝተዘርዘረ ይኸውን፣

2. ኣብዚ ኣዋጅ ዝተተሓሓዘ ኣብ ሰደቓ"ሀ" ዝተቐመጠ ከም ዘለዎ ኮይኑ ኣብ ሓደ ምድብ ውሽጢ እቲ ዝለዓለ ፍቓድ መረጋገጺ ብቕዓት ዘወርቲ ተሽከርካሪ ዝሓዘ ዘዋሪ ተሽከርካሪ በታ ምድብ ብኣናእሽተይ ፍቓድ መረጋገጺ ብቕዓት ዘወርቲ ተሽከርካሪ ምዝዋር ይኽእል።

6. የዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች በስራ ላይ መዋላቸውን መከታተል።

7. ብቃት መረጋገጫ ፍቃድ አሰጣጥ አሰራርና ሕግ በአገባቡ ስራ ላይ እየዋለ መሆኑ ይከታተላል ፣ይቆጣጠራል

ክፍል ሶስት

የውል ግዴታዎች

7. የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ መስፈርት

1. ማቸውም የሞተር ተሽከርካሪ የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋጫ ፈቃድ ሲሰጥ በአዋጅ ቁጥር 600/2000 የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፍቃድ ፌዴራል የተደነገጉትን መስፈርቶች የሚያሟላ መሆን አለበት፣

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች በሚቃረን መልኩ የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ተሰጥቶ ቢገኝ ቢሮው ፈቃዱን ማገድ ወይም መሰረዝ ይችላል።

8. የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ምድቦች፣

1. የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ አመዳደብ ከዚህ አዋጅ ጋር በተያያዘው ሰንጠረዥ /ሀ/ በተዘረዘረው መሰረት ይሆናል፣

2. በዚህ አዋጅ በተያያዘው ሰንጠረዥ /ሀ/ ላይ የተመለከተው እንደተጠበቀው ሆኖ አንድ ምድብ ውስጥ ከፍተኛውን የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ የያዘ አሽከርካሪ በዚያው ምድብ በአነስተኛ የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ የሚነዳ ማንኛውም ተሽከርካሪ ማሽከርከር ይችላል።

3. ኣብ ሓደ ምድብ ካብ ዝተሓተ ናብ ዝለዓለ ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘወርቲ ተሽከርካሪ ዝቕይር ዘዋሪ ተሽከርካሪ ስልጠናን ፈተናን ክውሰድ ኣለዎ፣

4. ዝኾነ ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ዝሓዘ ዘዋሪ ተሽከርካሪ ናይ ካሊእ ምድብ ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ክውፅእ እንተደልዩ ነቲ ምድብ ዝወሃብ ፍሉይ ፈተና ፣ ስልጣናን ክልስ ሓሳብን ተግባርን ክውሰድ ኣለዎ

9. ስልጠናን ፈተና ክእለትን ዘዋሪ ተሽከርካሪ

ዝኾነ ሰብ ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘወርቲ ተሽከርካሪ ንምርካብ፣

1. ብመሰረት እቲ ቢሮ ዘውፅኦ ስርዓተ ትምህርቲ ክልስ ሓሳብን ተግባርን ዘዋሃሃደ ስልጠና ምውሳዱን፣

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተቐመጠ ስልጠና ምስወደአ ዝተውሃቦ መረጋገፂ ክእለት ፈተና ዝሓለፈ ክኸውን ኣለዎ፣

10. ግቡኣት መሰልጠኒ ማእኸል

ዝኾነ ትካል መሰልጠኒ፡-

1. እቲ ቢሮ ዘውፅኦ መዐቀኒ ምምላእን ከም ኣግባቡ ብቢሮ ወይ ብፍቓድ ውሃቢ ኣካል ዝተውሃበ ወረቐት ምስክርን ኣግባብ ብዘለዎ ኣካል ዝተውሃበ ፍቓድ ንግዲ ስራሕ ምሓዝ፣

2. ስልጠና ኣብ ዝህበሉ ግዘ ደንብታት ድሕንነት ትራፊክ ብዝግበእ ምኽባሮም ምርግጋፅ፣

3. እቲ ስልጠና ብመሰረት ቢሮ ዘዳለዎ መዐቀኒ ምክያድን፣

4. መረዳእታ ስልጠና ምሓዝን በበግዚኡ ንፍቓድ ውሃቢ ኣካል ፀብፃብ ከቕርብ ኣለዎ።

3. በአንድ ምድብ ውስጥ ከዝቅተኛ ወደ ከፍተኛ የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጭ ፈቃድ የሚቀይር አሽከርካሪ ስልጠናና መውሰድ አለበት፣

4. ማንኛውም የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ የያዘ አሽከርካሪ የሌላ ምድብ የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ማግኘት ከፈለገ ለምድቡ የሚሰጠውን ልዩ የንድፍ የሃሳብና የተግባር ስልጠና እና ፈተና መውሰድ አለበት።

9. የአሽከርካሪ ስልጠናና የችሎት ፈተና

ማናቸውም ሰው የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ለማግኘት፡-

1. ቢሮው በሚያወጣው ስርዓተ ትምህርት መሰረት ንድፈ ሃሳብንና ተግባርን ያዋሃደ ስልጠና መውሰድእና፣

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተመለከተውን ስልጠና እንዳጠናቀቀ የተሰጠውን የችሎታ ማረጋገጫ ፈተና ያለፈ መሆን አለበት።

10. የማሰልጠኛ ተቋም ግዴታዎች

ማንኛውም የማሰልጠኛው ተቋም፡-

1. ቢሮው የሚያወጣውን መስፈርት ማሟላትና እንደአግባቡ በባለስልጣኑ ወይም በፈቃድ ሰጭው አካል የተሰጠ የምስክር ወረቀትና አግባብ ባለው አካል የተሰጠ የንግድ ስራ ፈቃድ መያዝ፣

2. ስልጠና በሚሰጥበት ጊዜ የትራፊክ ድህንነት ደንቦች በሚገባ መከባራቸውን ማረጋገጥ፣

3. ስልጣናውን ቢሮው ባዘጋጀው መስፈርት መሰረት ማካሄድ እና፣

4. የስልጣና መረጃ መያዝና በየጊዜው ለፈቃድ ሰጪው አካል ሪፖርት ማቅረብ አለበት።

11. ኩነታት ኣዘዋውራ መምሃሪ ተሽከርካሪ

1. መምሃሪ ተሽከርካሪ ክግናሕ ዝኽእል ኣግባብ ብዘለዎ ኣካል እንትፍቀድን ንዕኡ ተባሂሉ ኣብ ዝተዳለወ ቦታ ወይ ትሑት ምንቅስቓስ ትራፊክ ኣብ ዘለዎ መንገዲ ኮይኑ፡-
   ሀ. ኣብ ቅድሚትን ድሕሪትን እቲ ተሽከርካሪ ክሳብ 50 ሜትር ርሒቐት ፊት ንፊት ንዘሎ ወይ ብድሕሪት ንዘሎ ዘዋሪ ተሽከርካሪ ብግልፂ ዝረአ ተለማማዲ ዝብል ምልክት ዝጠቐዐ ምኳኑ፣
   ለ. ተሽከርካሪ ኣብ ስራሕ እናሃለወ ኣሰልጣኒ ኣብ ጎኒ እቲ ተለማማዲ ኮፍ ክብል ኣለዎ፣

2. ብዓል ክልተ ወይ ብዓል ሰለስት እግሪ ሞተር ሳይክል መምሃሪ ተሽከርካሪ ኣብ ዘኾነሉ ግዜ፡-

   ሀ. "ተለማማዲ" ዝብል ምልክት ኣብ ድሕሪት እታ ሞተር ሳይክል ተለጢፉ ኣብ 50 ሚትሮ ርሒቐት ንተኸታሊ ዘዋሪ ተሽከርካሪ ብግልፂ ዝረአ ምኳኑ፡-

   ለ. ብድሕሪ ተለማማዲ ኣብ ኮርቻ ሞተር ሳይክል ዝቕመጥ ኣሰልጣኒ ምህላው፣

   ሐ. ተለማማድን ኣሰልጣኒን ቆቢዕ ሓደጋ መከላኸሊ ዝጥቀሙ ክኾኑ ኣለዎም።

12. ፈተና ምዝዋር

ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 11 ዝተደንገገ ከም ዘሎ ኮይኑ ተለማማዲ ኣብ እዋን ፈተና በይኑ ዓርሱ ኪኡሉ ክገንሕ ኣለዎ።

13. ተደላይ ዕድመን ትምህርትን፣

ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ንምርካብ ዘመልክት ዝኾነ ሰብ፡-

1. ፍቓድ መረጋገፂ ሞተር ሳይክል ወይ ብቕዓት ምዝዋር ኣውቶሞቢል እንተኾኑ፣ እንተነኣሰ 4ይ ክፍሊ ትምህርቲ ዝወደአን ዕድምኡ ካብ 18 ዓመት ዘይነኣሰን፣

11. የማስተማሪያ ተሽከርካሪ አነዳድ ሁኔታዎች

1. የማስተማሪያ ተሽከርካሪ ሊነዳ የሚችለው አግባብ ባለው አካል ሲፈቀድ ለዚሁ ተብሎ በተዘጋጀ ቦታ ወይም አነስተኛ የትራፊክ እንቅስቃሴ በሚኖርበት መንገድ ላይ ሆኖ፣
   ሀ. ከተሽከርካሪው ፊትና በስተኋላ ተለዋጭ እስከ 50 ሜትሮ ርቀት ከፊት ለፊቱ ወይም በኋላ ላለ አሽከርካሪ በግልፅ የሚታይ "ለማጅ" የሚል ምልክት የተለጠፈ መሆኑን፣
   ለ. ተሽከርካሪው ስራ ላይ ባለበት ጊዜ ለማጁ ጎን አሰልጣኝ መቀመጥ አለበት፣

2. የማስተማሪያ ተሽከርካሪ ባለ ሁለት ወይም ባለ ሶስት እግር ሞተር ሳይክል ሲሆን፡-

ሀ. "ለማጅ" የሚል ምልክት ከሞተር ሳይክሉ በስተኋላ ተለጥፎ ከ50 ሜትር ርቀት ለተከታይ አሽከርካሪ በግልፅ የሚታይ መሆኑ

ለ. ከለማጁ በስተኋላ ከሞተር ሳይክሉ ኮርቻ የሚቀመጥ አሰልጣኝ መኖር እና፣

ሐ. ለማጅና አሰልጣኙ የአደጋ መከላከያ ቆብ የሚጠቀሙ መሆን አለበት።

12. የማሽከርከር ፈተና

በዚህ አዋጅ አንቀፅ 11 የተደነገገው ቢኖርም ለፈተና ሲሆን ለማጁ ብቻውን ራሱን ችሎ ማሽከርከር አለበት።

13. ተፈላጊ ዕድሜና ትምህርት

የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ለማግኘት የሚያመለክት ማናቸውም ሰው፣

1. ለሞተር ሳይክል ወይም ለአውቶምቢል የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ሲሆን ፣ ቢያንስ የአራተኛ ክፍል ትምህርት ያጠናቀቃ እድሜው ከ18 ዓመት ያላነሰ፣

2. ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ምዝዋር ታክሲ ፣ፈሳሲ ወይ መመላለሲ ህዝቢ እንተኾይኑ፣እንተነኣሰ 8ይ ክፍሊ ትምህርቲ ዝወደኣን ዕድምኡ ካብ 24 ዓመት ዘይንእስን

3. ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ምዝዋር ደረቕ ፅዕነት ተሽከርከርቲ ወይ ፍሉይ ተንቀሳቓሲ መሳርሒ ዘዋሪ ተሽከርካሪ እንተኾይኑ እንተነኣሰ 8ይ ክፍሊ ትምህርቲ ዝወደአን ዕድመኡ ካብ 20 ዓመት ዘይንእስን ክኸውን ኣለዎ

14. <u>**ኩነታት ጥዕና**</u>

1. ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት መዘወሪ ንምርካብ ዝደሊ ዝኾነ ሰብ ተሽከርካሪ ብዝግባእ ምንቅስቓስ ካብ ዝህውኽ ዝኾነ ዓይነት ጉደኣት ኣካል ወይ ምህዋኽ ጥዕና ነፃ ክኸውን ኣለዎ፣

2. ዝኾነ ኣመልካቲ ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ንምዝዋር ብቑዕ ምኻኑ ፣ እቲ ፍቓድ ውሃቢ ኣካል ምስ ቢሮ ጥዕና ብምምኽኻር ብመሰረት ዘውፅኦ መዐቀኒ ካብ ዝምረፅ ትካል ሕክምና ብዝግበር ምርማራ ይረጋገፅ፣

3. ፍቓድ ዝህብ ኣካል እቲ ውፅኢት ምርመራ ትካል ሕክምና ጥርጣረ እንተሃለይዎ ኣብ ካልእ ትካል ጥዕና ዳግም ምርማራ ክግበር ክሓትት ይኽእል እዩ። ኣብቲ ዳሕረዋይ ውፅኢት ሕክምና ምስቲ ቀዳማይ ውፅኢት ሕክምና ዝጠዓዓም እንተኾኑ ናይ መወዳእታ ይኸውን፣

4. ብክልተ ትካላት ሕክምና ዝተውሃበ ውፅኢት ምርመራ ዝተፈላለየ እንትኾይኑ ፍቓድ ውሃቢ ኣካል ንዝመረፃ ሳልሳይ ትካል ሕክምና ብምልኣክ ዝርከብ ውፅኢት ሕክምና ናይ መወዳእታ ይኸውን።

15. <u>**መመልከቲ ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘወርቲ ተሽከርካሪ**</u>

2. ለታክሲ ፣ ለፈሳሽ ወይም ለህዝብ ማመላለሻ ተሽከርካሪ የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ሲሆን ፣ ቢያንስ የስምንተኛ ክፍል ትምህርት ያጠናቀቀና ዕድሜው ከ24 ዓመት ያላነሰ

3. ለደረቅ ጭነት ተሽከርካሪ ወይም ለልዩ ተንቀሳቃሽ መሳሪያ የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ሲሆን፣ ቢያንስ የስምንተኛ ክፍል ትምህርት ያጠናቀቀና እድሜው ከ20 ዓመት ያላነሰ መሆን አለበት።

14. <u>**የጤንነት ሁኔታ፣**</u>

1. የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ለማግኘት የሚያመለከት ማናቸውም ሰው ተሽከርካሪ በሚገባ ለማንቀሳቀስ ከሚያውክ ማንኛው ዓይነት የኣካል ጉዳት ወይም የጤና መታወክ ነፃ መሆን አለበት፣

2. ማንኛውም አመልካች በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት ባለሞተር ተሽከርካሪ ለማሽከርከር ብቁ መሆኑ፣ ከጤና ቢሮ ጋር በመመካከር በሚያወጣው መስፈርት መሰረት ያረጋግጣል፣

3. ፈቃድ ሰጪው አካል በሕክምና ተቋም የምርመራ ውጤት ጥርጣሬ ካለው በሌላ የሕክምና ተቋም ድጋሚ ምርመራ እንዲያደርግ ሊጠይቅ ይችላል፣፣ የኋለኛ የሕክምና ውጤት ከፊተኛው የህክምና ውጤት ጋር የሚጣጣም ከሆነም የመጨረሻ ይሆናል፣

4. በሁለት የሕክምና ተቋማት የተሰጠው የሕክምና ውጤት የተለያየ ከሆነ ፈቃድ ሰጭው አካል ለመረጠው ሶስተኛ የሕክምና ተቋም በመላክ የሚገኝ የሕክምና ውጤት የመጨረሻ ይሆናል።

15. <u>**የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ማመልከቻ**</u>

1. ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ንምርካብ ንፍቓድ ወሃቢ ኣካል ዝቐርብ መመልከቲ ብኣካል ወይ ብፖስታ ወይ ብኤሌክትሮኒክስ መልእኽቲ ክኾን ይኽእል፣

2. ዝኾነ መመልከቲ ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘወርቲ ተሽከርካሪ ምስዞም ዝስዕቡ ተታሓሒዙ ክቐርብ ኣለዎ፣

ሀ. መረዳእታ ትምህርቲ፡-

ለ. ምስክር ወረቐት ልደት ወይ ፓስፖርት ወይ ብምምሕዳር ጣብያ ዝተውሃበ ካርዲ መለለይ ነባርነት፣

ሐ. ውፅኢት ምርመራ ጥዕና

መ. ኣብ ትካል መሰልጠኒ ዘወርቲ ተሽከርካሪ ምስልጣኑ ዘረጋግፅ ሰርቲፊኬት ፣

16. **<u>ምሃብ ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ</u>**

1. ፍቓድ ውሃቢ ኣካል ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 15 ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝቐረበሉ መመልከቲ መርሚሩ ዓንቀፅ 8፣ 12፣13 ድንጋጌታት እዚ ኣዋጅ ምምላኦም ምስ ኣረጋገፀ ዘድሊ ክፍሊት ድሕሪ ምፍፃሙ ኣድላይ መሲሉ ዝተርኣዮ ጉቡእ ወይ ገደብ ኣብ ልዕሊ እቲ ፍቓድ ኣቕሚጡ ዝተሓተቶ ምድብ ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ይህቦ፣

2. ድንጋገ እብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ከም ዘሎ ኮይኑ፡-

ሀ. ዝኾነ ጉዱእ ኣካል ምንቅስቓስ እቲ ተሽከርካሪ ንምቁፅፃር ዘለዎ ጉድለት ከካሓሕስሉ ዝኽእል ፍሉይ መሳርሒ ዝተገጠመሉ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ንምዝዋር ዘኽእል ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ክውሃቦ ይኽእል፣

ለ. ፍቓድ ወፃኢ ሃገር ወይ ፍቓድ ዓለም ለኸ መዘወሪ ዘለዎ ሰብ ተመጣጣኒ ምድብ፣ ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት መዘወሪ ክውሃቦ እንተመልክት ፍቓድ ውሃቢ ኣካል፡-

1. የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ለማግኘት ለፈቃድ ሰጪው አካል የሚቀርብ ማመልከቻ ብግንባር ወይም በፖስታ ወይም በኤሌክትሮኒክስ መልእክት ሊሆን ይችላል፣

2. ማናቸውም የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ማመልከቻ ከሚከተሉት ጋር ተያይዞ መቅረብ አለበት፡-

ሀ. የትምህርት ማስረጃ፣

ለ. የልደት ምስክር ወረቀት ወይም ፓስፖርት ወይም በቀበሌ አስተዳደር የተሰጠ የነዋሪነት መታወቂያ፣

ሐ.የጤንነት ምርመራ ውጤት ፣

መ. በአሽከርካሪዎች ማሰልጠኛው ተቋም ለመሰልጠኑ የሚያረጋግጥ ሰርቲፊኬት ።

16. **<u>የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጭ ፈቃድ መሰጠት</u>**

1. ፈቃድ ሰጪው አካል በዚህ አዋጅ አንቀፅ 15 ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት የቀረበለትን ማመልከቻ መርምሮ የዚህ አዋጅ አንቀፅ 8፣12 እና 13 ድንጋጌዎች መሟላታቸውን ካረጋገጠና አስፈላጊውን ክፍያ ከፈፀመ በኋላ አስፈላጊ መስሎ የታየውን ግዴታ ወይም ገደብ ፈቃዱ ላይ አመልክቶ የተጠየቀውን ምድብ የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ይሰጠዋል፣

2. የዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ድንጋጌ እንዳለ ሆኖ፡-

ሀ. ማንኛውም የአካል ጉዳተኛ ተሽከርካሪን እንቅስቃሴ ለመቆጣጠር ያለበትን ጉድለት ሊያካክስለት የሚችል ልዩ መሳሪያ የተገጠመለትን ባለሞተር ተሽከርካሪ ለመንዳት የሚያስችል የአሽከርካሪ ብቻት ማረጋገጫ ፈቃድ ሊሰጠው ይችላል።

ለ. የውክጭ አገር ወይም ኢንተርናሽናል መንጃ ፈቃድ ያለው ሰው ተመጣጣኙ ምድብ የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ እንዲሰጠው ሲያመለክት ፈቃድ ሰጪው አካል፣

1. ፍቓድ ውሃቢ ሃገር ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት መዘወሪ ኢትዮጵያ ብተመሳሳሊ መልክዑ ዝቕበል ምኻኑ እንትረጋገፅ፣

2. ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ትኽክለኛነቱ ብዝምልከቶ ኣካል ምርግጋፁን ፀኒዑ ዝፀንሓሉ ግዘ ዘይሓለፈ ምኻኑን እንትኣምነሉን፣

3. ግቡእ ክፍሊት እንትፍፀመሉ ዝተሓተተ ፍቓድ ይውሃብ።

17. መዘወሪ ፍቓድ ተሽከርከርቲ ሰራዊት ናብ ሲቪል ፍቓድ ምቕያር፣

እቲ ቢሮ ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ሰራዊት ንዘለዎም ዘወርቲ ተሽከርካሪ በዚ ኣዋጅ ዝተደንገጉ መዐቀኒታትን ደረጃታትን ኣማሊኦም እንትርከቡ ግቡእ ክፍሊት ብምኽፋል ናብ ሲቪል ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ክልውጥ ይኽእል።

18. ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ምሓዝን ምርኣይን

1. ዝኾነ ብዓል ፍቓድ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ኣብ ዝኾነ መንገዲ ኣብ ዝንቀሳቐሰሉ ግዜ ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ክሕዝ ኣለዎ፣

2. ተቆፃፃሪ ትራንስፖርት ዝኾነ ሰብ ኣብ መንገዲ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ ክንቀሳቐስ እንተሎ ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ኣሽከርካሪ ንክርእዮ ክሓትት ይኽእል እዩ።

19. ምእራምን ምትካእን ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ

1. ኣብ ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ካብ ዝተቐመጡ መግለፅታት ማእኸል ጌጋ

1. ፍቃድ ሰጭው አገር የኢትዮጵያን የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ በተመሳሳይ መልኩ የሚቀበል መሆኑን ሲረጋገጥ፣

2. የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃዱ ትክክለኛነት በሚመለከተው አካል መረጋገጡንና ፀንቶ የሚቆይበት ጊዜ ያላለፈ መሆኑን ሲያምንበት እና፣

3. ተገቢው ክፍያ ሲፈፀምለት የተጠየቀውን ፈቃድ ይሰጣል።

17. የወታደር የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ወደ ሲቢል ፈቃድ መቀየር፣

ቢሮው የወታደር የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃዶች ላለቸው አሽከርካሪዎች በዚህ አዋጅ የተደነገጉትን መስፈርቶችና ደረጃዎች አማልተው ሲያገኛቸው ተገቢው ክፍያ በማስከፈል በሲቪል የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጭ ፈቃዶች ሊለውጥ ይችላል፣

18. የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ይዞ መገኘትና ማሳየት፣

1. ማናቸውም ባለፈቃድ ባለሞተር ተሽከርካሪ በማንኛውም መንገድ ላይ በሚያንቀሳቅሰብት ጊዜ ሁሉ የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጭ ፈቃድን ይዞ መገኘት አለበት፣

2. የትራንስፖርት ተቆጣጣሪ ማናቸውም ሰው በመንገድ ላይ ባለሞተር ተሽከርካሪ ሲያንቀሳቅስ የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃዱን እንዲያሳየው መጠየቅ ይችላል።

19. የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃዱን ማረምና መተካት

1. በአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ላይ ከሰፈሩት መገለጫዎች መካከል የተሳሳተ ነገር መኖሩን እንዳወቀ አሽከርካሪው የብቃት ማረጋገጫ ፈቃዱን እንዲታረምለት

ምህላው ምስፈለጠ ዘዋሪ ተሽከርካሪ ፍቓድ መዘወሪኡ ክእረመሉ ክቕርብ ኣለዎ። እቲ ጌጋ ዘጋጠመ ብፍቓድ ወሃቢ ኣካል ምኽንያት ጥራሕ እንተዘይኮኑ ብዓል ፍቓድ ግቡእ ክፍሊት ይፍፅም፣

2. ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ዝጠፍአ ፣ ዝተበላሸው ፣ ዘይንበብ ወይ ኣብ መግለፅታት ዝተቀመጡ ጉዳያት ዝተለወጡእንተኾይኖም ብዓል ፍቓድ መተካእታ ፍቓድ ክወሃቦ ሽዑንሽዑን ፍቓድ ዝህብ ኣካል ክመልክት ኣለዎ፣

3. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 መመልከቲ እንተቐርበሉ ኣመልከቲ ግቡእ ክፍሊት ክፍፅም ድሕሪ ምግባሩ መተካእታ ፍቀድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ይህቦ፣

4. መተካእታ ዝተውሃቦ ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት መሊሱ ዝረኸበ ሰብ እቲ ዘተተከአ ፍቓድ ክስረዝን ክእለን ሽዑ ንሽዑ ንፍቓድ ውሃቢ ኣካል ክረክብ ኣለዎ።

20. <u>ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ኣሽከርካሪ ፀኒዑ ዝፀንሐሉ ግዘን ምሕዳስን</u>

1. ዝኾነ ምድብ ፍቓድ መረጋጊፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ፀኒዑ ዝፀንሕ ካብ ዝተውሃበሉ ዕለት ጀሚሩ ንኣርባዕተ ዓመት ይኸውን፣

2. ዝኾነ ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ኣሽከርካሪ ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 13 ዝተገበረ ምርመራ ጥዕና ውፅኢት እንተቐርብን ግቡእ ክፍሊት እንተፍፀምን ኣብ ሕድ ሕድ ሕድሳት እዋን ንኣርባዕተ ዓመት ይሕደስ፣

3. ብዓል ዋና ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት መዘወሪ ፍቓድ ንፍቓድ ወሃቢ ኣካል ብሕጋዊ ወኪሉ ኣቢሉ ብምቕራብ ንሓደ ግዜ ጥራሕ ክሐድስ ይኽእል፣

ማቅረብ አለበት ፣ ስህተቱ ያገጠመው በፈቃድ ሰጪው አካል ጥፋት ምክንያት ብቻ ካልሆነ በስተቀር ተገቢውን ክፍያ ባለፈቃድ ይፈፅማል፣

2. የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ የጠፋ፣ የተበላሸ፣ የማያነበብ ወይም በመግለጫዎች ላይ የተመለከቱት ጉዳዮች የተለወጡ እንደሆነ ባለፈቃዱ ምትክ ፈቃድ እንዲሰጠዉ ወዲያው ለፈቃድ ሰጭው አካል ማመልከት አለበት፣

3. በዚህ አቀንፅ ንኡስ አንቀፅ 2 መሰረት ማመልከቻ ሲቀርብለት አመልካቹ ተገቢውን ክፍያ እንዲፈፅ ከተደረገ በኋላ ምትክ የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፍቃድ ይሰጣዋል፣

4. ምትክ የተሰጠበትን የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ መልሶ ያገኘ ሰው የተተካው ፈቃድ እንዲሰረዝና እንዲወገድ ወዲያው ለፈቃድ ሰጭው አካል ማስረከብ አለበት።

20. <u>የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ፀንቶ የሚቆይበት ጊዜና ማሳደስ፣</u>

1. ማንኛውም ምድብ የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ፀንቶ የሚቆየው ከተሰጠበት ቀን አንስቶ ለአራት ዓመት ይሆናል፣

2. ማንኛውም የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ በዚህ አዋጅ አንቀፅ 13 መሰረት የተደረገ የጤንነት ምርመራ ውጤት ሲቀርብ ተገቢው ክፍያ ሲፈፀም በእያንዳንዱ እድሳት ወቅት ለአራት አመት ይታደሳል፣

3. የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃዱ ባለቤት ፈቃዱን ለፈቃድ ሰጭው አካል በሕጋዊ ወኪሉ አማካኝነት በማቅረብ ለአንድ ጊዘ ብቻ ሊያሳድስ ይችላል፣

4. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተገለፀ እንተሃለወ እውን ብዓል ፍቓድ ምርግጋፅ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ዕድሚኡ ልዕሊ 55 ዓመት እንተኾይኑ ፍቓድ መዘወሪኡ በብክልተ ዓመቱ ክሕደስ ኣለዎ፣

5. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ፍቓድ መዘወሪኡ ኣብ ውሽጢ 60 መዓልቲ ከየሓደሰ ዝተረፈ ተቐፂሉ ፍቓዱ ይሕድሰሉ።

21. ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ምእጋድን ምሳራዝን

1. ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ዝተውሃቦ ሰብ ብዝፈፀሞ ጥፍኣት ምትሕልላፍ ደንቢ ትራፊክ ሪከርድ ወይ ብካሊእ ኣፅጋቢ ምኽንያት ተመሰሪቱ ኩነታት ጥዕንኡ ወይ ክእለት ምግንሑ ዘየዕግብ ምኻኑ ብዝምልከቶ ኣካል እንትረጋገፅ ፍቓድ ዝሃበ ኣካል ፍቓድ መዘወሪኡ ምእጋድ ወይ ብዓል ፍቓድ ምርመራ ጥዕና ክገብር ወይ ፈተና ክእለት መረጋገፂ ክውስድ ወይ ክልቲኡ ክፍፅም ከገድዶ ይኽእል፣

2. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተገበረ ምርመራ ጥዕና ወይ ውፅኢት ፈተና መረጋገፂ ክእለት ኩነታት ጥዕና ብዓል ፍቓድ ወይ ክእለት ምዝዋር ኣፅጋቢ ዘይምኻኑ ዘርኢ እንተኾይኑ ምርመራ ወይ ውፅኢት ፈተንኡ ኣብ ውሽጢ 90 መዓልቲ ክቐርብ እንተዘይኪኣሉ ፍቓድ ውሃቢ ኣካል እቲ ፍቓድ ክሰርዞ ይኽእልእ ዩ።

3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀ 1ን2ን ዝተደንገገ ዝተሓለወ ኮይኑ እቲ ቢሮ ብመሰረት ጥፍኣት ሪከርድ ዘዋሪ ተሽከርካሪ ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ንምእጋድ ወይ ምስራዝ ዘኽእል ነዚ ኣዋጅ ስዒቡ ንዝወፅእ ደንቢ መሰረት ገይሩ ዝርዝር መምርሒ የውፅእ፣

4. የዚህ አንቃፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተገለፀ ቢኖርም የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ባለቤት እድሜው ከ55 ዓመት በላይ ከሆነ ፣ ፈቃዱ በየሁለት ዓመት መታደስ አለበት

5. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃዱን በ60 ቀን ውስጥ ሳይሳድስ የቀረ አሽከርካሪ ተቀጥቶ ፈቃዱ ይታደሰለታል

21. የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፍቃድ ማገድና መሰረዝ፡-

1. የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ የሰተጠው ሰው በፈፀመው የትራፊክ ደንብን የተተላለፍ ጥፋት ሪከርድ ወይም በሌላ አጥጋቢ ምክንያት ላይ ተመስርቶ የጤንነት ሆኔታ ወይም የመንዳት ችሎታው አጥጋቢ አለመሆኑ በሚመለከተው አካል ሲረጋገጥ ፈቃድ ሰጭው አካል የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጭ ፈቃዱን ማገድ ወይም ባለፈቃዱ የጤና ምርመራ እንዲያደርግ ወይም የችሎታ ማረጋገጫ ፈተና እንዲወሰድ ወይም ሁለቱንም እንዲፈፀም ሊያስገድደው ይችላል፣

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት የተካሄደው የጤና ምርመራ ወይም የችሎት ማረጋገጫ ፈተና ውጤት የባለፈቃዱ የጤና ሁኔታ ወይም የመንዳት ችሎታ አጥጋቢ አለመሆኑን የሚያመለክት ሲሆን ወይም ባለፈቃዱ ያለ በቂ ምክንያት የምርመራ ወይም የፈተና ውጤቱን በ90 ቀናት ውስጥ ሊያቀርብ ካልቻለ ፈቃዱ ሰጭው አካል ፈቃዱን ሊሰረዘው ይችላል፣

3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1እና 2 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ቢሮው ይህን አዋጅ ተከትሎ የሚወጣውን ደንብ መሰረት አድርጎ በአሽከርካሪው የጥፋት ሪከርድ መሰረት የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጭ ለማገድ ወይም ለመሰረዝ የሚያስችል ዝርዝር መመሪያ ያወጣል፣

4. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1ን2ን ብዝተውሃቦ ውሳነ ቅር ዝበሎ ዝኾነ ሰብ እቲ ውሳነ ካብ ዝበፅሖ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ ንኣውራ ከይዲ ስራሕ ምርግጋፅ ብቕዓት ገናሕትን ተሽከርከርትን የቕርብ። በቲ ወሳነ እንተዘይዓጊቡ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ ቅሬትኡ ንቢሮ ከቕርብ ይኽእል ቢሮ ዝሀቦ ውሳነ ናይ መወዳእታ ይኸውን፡

22. ምኽልካል

ኣብዚ ኣዋጅ ዓንቀፅ 10 ዝተደንገገ ዝተሓለወ ኮይኑ፡-

1. ዝኾነ ሰብ ግቡእ ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ዘይብሉ ዝኾነ ተሽከርካሪ ኣብ መንገዲ ክገንሕ ኣይኽእልን፣

2. ዝኾነ ዋናኒ ወይ ብዓል ትሕዝቶ ተሽከርካሪ ዝግባእ ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ዘዋሪ ተሽከርካሪ ዘለዎ ምኻኑ ከየረጋገፀ ተሽከርካሪኡ ካሊእ ሰብ ክገንሓ ክፈቅድ ኣይብሉን።

23. ኣታሓሕዝ ሪከርድ ጥፍኣት

ንኣፈፃፅማ እቲ ቅፅዓት እንትብሃል ብዘዋሪ ተሽከርካሪ ዝተፈፀመ ቀሊል ጥፍኣት ንሓደ ዓመት ንከቢድ ጥፈኣት ድማ ንሰለስተ ዓመት ብሪከርድነት ይታሓዝ።

24. ቅፅዓት

ኣዚ ኣዋጅ ዝተገለፁ ጥፈኣታት መጠን ቅፅዓቶምን ዝርዝር ኣፈፃፅመኦምን ብዝወፅእ ደንቢ ዝውስን ይኸውን።

25. ኣወሃህባ ፍቓድ ሞተር ኣልቦ ተሽከርካሪ

ብዛዕባ ኣዋህባን ከይድን ፈተና ስልጠና ፣ ተደላዩ ክእለትን ዕድመን ፣ ሕድሳት ፣ ቅዳሕ፣ ለውጢ ፣ ዝውውር መዝገብን ኣወሃህባ ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ሞተር ኣልቦ ተሽከርከርትን ጥዕናን ድሕንነትን

4. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 እና2 መሰረት በተሰጠው ውሳኔ ቅር የተሰኘ ማንኛውም ሰው ውሳኔወ በደረሰው በ30 ቀናት ውስጥ ለክልሉ የአሽከርካሪ ተሽከርካሪ የብቃት ማረጋገጫ የስራ ሂደት ቅሬታውን ያቀርባል። በተሰጠው ውሳኔ ካልረካ በ30 ቀናት ውስጥ ቅሬታውን ለቢሮ ማቅረብ ይችላል። ቢሮው የሰጠው ውሳኔ የመጨረሻ ይሆናል።

22. ክልከላ

በዚህ አዋጅ አንቀፅ 10 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ፡-

1. ማንኛውም ሰው ተገቢው የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ስይኖረው ማንኛውም ተሽከርካሪ በመንገድ ላይ መንዳት አይችልም፣

2. ማንኛውም የተሽከርካሪ ባለቤት ወይም ባለይዞታ ተገቢው የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃዱ ያለው መሆኑን ሳያረጋገጥ ተሽከርካሪውን ለሌላ ሰው እንዲነዳ መፈቀድ የለበትም።

23. የጥፋ ሪከርድ አያያዝ

ለቅጣት አፈፃፀም ሲባል በአሽከርካሪ የተፈፀመ ቀላል ጥፋት ለአንድ ዓመት ፣ ከባድ ጥፋት ደግም ለሶስት ዓመት በሪከርድነት ይያዛል።

24. ቅጣት

በዚህ አዋጅ የተገለፁት ጥፋቶች የቅጣት መጠን እና ዝርዝር አፈፃፀማቸው በሚወጣው ደንብ የሚወሰን ይሆናል።

25. የሞተር አልባ ተሽከርካሪ ፍቃድ አሰጣጥ

የሞተር አልባ ተሽከርካሪዎች የፈተና ፣ ስልጠና ፣ ተፈላጊ ችሎታና እድሜ ፣ እድሳት ፣ቅጂ ፣ ለውጥ፣ የመዝገብ ዝውውር አሰጣጥና ሞተር አልባ ተሽከርካሪ የሚነትቱ እንስሳት ሂደት፣ የብቃት ማረጋገጫ ፍቃድ አሰጣጥና

ሞተር ኣልቦ ተሽከርከርቲ ዝጎተቱ እንስሳን ብዝወፅእ ደንቢ ዝውሰን ይኸውን።

26. **ስልጣን ምውፃእ ደንብን መምርሕን**

1. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ነዚ ኣዋጅ መተግበሪ ደንቢ የውፅእ፣

2. ቢሮ ዝርዝር መምርሒ ክውፅእ ይኽእል።

27. **ዝተሰዓሩ ሕግታት፡-**

ነዚ ኣዋጅ ዝፃባእ ዝኾነ ኣዋጅ ፣ ደንቢ ፣መምርሒ ወይ ልሙድ ኣሰራርሓ ኣብዚ ኣዋጅ እዚ ኣብ ዝተሸፈኑ ምርግጋፅ ብቕዓት ዘወርቲ ተሽከርከርቲ ዝምልከቱ ዋኒናት ተፈፃምነት የብሎምን።

28. **መሰጋገሪ ደንጋገ**

ቅድም ክብል ተዋሂቦም ዝነበሩ መዘወሪ ፍቓዳት በዓል ሞተር ተሽከርከርቲ በዚ ኣዋጅ ከም ዝተውሃቡ ይቑፀር።

29 **እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ግዜ**

እዚ ኣዋጅ ካብ 30 ሓምለ 2002 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚዳንት ብሄራዊ
ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ጤንነትና ደህንነት በሚመለከት በሚወጣው ደንብ የሚወሰን ይሆናል።

26. **ደንብና መመሪያ የሚውጣት ስልጣን**

1. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ለዚሁ አዋጅ ማስፈፀሚያ ደንብ ያወጣል፣

2. ቢሮው ዝርዝር መመሪያ ሊያወጣ ይችላል

27. **የተሻሩ ህጎች**

ይህን አዋጅ የሚቃረን ማንኛም አዋጅ ፣ ደንብ፣ መመሪያ ወይም የአሳራር ልምድ በዚህ አዋጅ በተሸፈኑ የአሽከርካሪ ብቋት ማረጋገጫ የሚመለከቱ ጉዳዮች ላይ ተፈፃምነት አይኖራቸውም።

28. **የመሸጋገሪያ ድንጋጌ**

ቀደም ሲል ተሰጥተው የነበሩ የባለ ሞተር ተሸከርካሪ የአሽከርካሪ መንጃ ፍቃዶች በዚህ አዋጅ እንደተሰጡ ይቆጠራል።

29. **አወጁ የሚፀናበት ጊዜ**

ይህ አዋጅ ከሓምሌ 30/2002ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ፕሬዚዳንት

ሰደቓ "ሀ"

ኣመዳድባ ፍቓድ ምርግጋፅ ብቕዓት ገናሒ

ተ.ቁ	ምድብ ፍቓድ ምርግጋፅ ብቕዓት ዘዋሪ	ንምንቅስቓስ ዘኽእሎ ተሽከርካሪ
1.	ፍቓድ መረጋገጺ ብቕዓት ዘዋሪ ሞተር ሳይክል	ብዓል ክልተ ወይ ብዓል ሰለስተ እግሪ ሞተር ሳይክል
2.	ፍቓድ መረጋገጺ ብቕዓት ዘዋሪ ኣውቶሞቢል	ክሰብ 12 መቐመጢ ዘለዎ ኣውቶሞቢል ምስ ቀሊል ተስሓቢኡ
3.	ፍቓድ መረጋገጺ ብቕዓት ዘዋሪ ታክሲ	
	ሀ. ምድብ -ታ1	ብግልጋሎት ታክሲ ዝተመዝገበ ብዓል ሰለስተ እግሪ ሞተር ሳይክል
	ለ. ምድብ -ታ2	ብዘይካ ሞተርሳይክል ክሳብ 12 መቐመጢ ዘለዎ ብግልጋሎት ታክሲ ዝተመዝገበ ብዓል ሞተር ተሽከርካሪ
4.	ፍቓድ መረጋገጺ ብቕዓት ዘዋሪ መመላለሲ ህዝቢ	
	ሀ. ምድብ ሀ1	ክሳብ 24 መቐመጢ ዘለዎ መመላለሲ ህዝቢ ተሽከርካሪ
	ለ. ምድብ ሀ2	ካብ 24 መቐመጢ ንላዕሊ ዘለዎ መመላለሲ ህዝቢ ተሽከርካሪ
5.	ፍቓድ መረጋገጺ ብቕዓት ዘዋሪ መመላለሲ ደረቕ ፅዕነት	
	ሀ. ምድብ ደ1	ጠቕላላ ክብደቱ ክሳብ 7000 ኪሎ ግራም ዝኾነ መመላለሲ ደረቕ ፅዕነት ተሽከርካሪ
	ለ. ምድብ ደ2	ጠቕላላ ክብደቱ ክሳብ 28000 ኪሎ ግራም ዝኾነ መመላለሲ ደረቕ ፅዕነት ተሽከርካሪ ምስ ቀሊል ተሰሓቢኡ

ሰንጠረዥ "ሀ"

የአሽከርካሪ ብቃታ ማረጋገጫ ፈቃድ አመዳደብ

ተ.ቁ	የአሽከርካሪ ብቃት መረጋገጫ ፈቃድ ምድብ	ለማንቀሳቀስ የሚያስችለው ተሽከርካሪ
1.	የሞተር ሳይክል የአሽከርካሪ ብቃ ማረጋገጫ ፈቃድ	በሁለት ወይም ባለ ሶስት እግር ሞተር ሳይክል
2.	የአውቶሞቢል የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ	እስከ 12 መቀመጫ ያለው አውቶሞቢል ከቀላል ተሳቢ ጋር
3.	የታክሲ የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ	
	ሀ. ምድብ -ታ1	በታክሲ አገልግሎት የተመዘገበ ባለ ሶስት እግር የሞተር ሳይክል
	ለ. ምድብ -ታ2	ከሞተር ሳይክል በስተቀር እስከ 12 መቀመጫ ያለው በታክሲ አገልግሎት የተመዘገበ ባለሞተር ተሽከርካሪ
4.	የህዝብ ማመላለሻ ተሽከርካሪ የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ	
	ሀ. ምድብ ሀ1	እስከ 24 መቀመጫ ያለው የህዝብ ማመላለሻ ተሽከርካሪ
	ለ. ምድብ ሀ2	ከ24 መቀመጫ በላይ ያለው የህዝብ ማመላለሻ ተሽከርካሪ
5.	የደረቅ ጭነት ማመላለሻ ተሽከርካሪ የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ	
	ሀ. ምድብ ደ1	ጠቅላላ ክብደቱ እስከ 7000 ኪሎ ግራም የሆነ የደረቅ ጭነት ማመላለሸ ተሽከርካሪ
	ለ. ምድብ ደ2	ጠቅላላ ክብደቱ እስከ 2800 ኪሎ ግራም የሆነ የደረቅ ጭነት ማመላለሸ ተሽከርካሪ ከቀላል ተሳቢ

ተ.ቁ	ምድብ ፍቓድ ምርግጋፅ ብቕዓት ዘዋሪ	ንምንቅስቓስ ዘኽእሎ ተሽከርካሪ
	ሐ. ምድብ -ደ3	ጠቕላላ ክብደቱ ካብ 28000 ኪሎ ግራም ንላዕሊ ዝኾነ መመላለሲ ደረቕ ፅዕነት ተሽከርካሪ ምስ ተሰሓቢኡ
6.	ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ገናሒ መመላለሲ ፈሳሲ ፅዕነት	
	ሀ. ምድብ -ፈ1	ክሳብ 18000 ሊትሮ ምሓዝ ዝኽእል ተሽከርካሪ መመላለሲ ፈሳሲ ፅዕነት
	ለ. ምድብ -ፈ2	ካብ 18000 ሊትሮ ንላዕሊ ዝኾነ ተሽከርካሪ መመላለሲ ፈሳሲ ፅዕነት ምስ መሉእ ወይ ፍርቂ ተሰሓቢኡ
7.	ፍቓድ መረጋገፂ ብቕዓት ገናሒ ፍሉይ ተንቀሳቓሲ መሳርሒ	
	ሀ. ምድብ -ፍ1	ክሳ ብ5000 ኪ.ግ ዝኾነ ፍሉይ ተንቀሳቓሲ መሳርሒ
	ለ. ምድብ -ፍ2	ክብደቱ ክሳብ 10000 ኪ.ግ ዘይበልፅ ፍሉይ ተንቀሳቓሲ
	ሐ. ምድብ -ፍ3	ልዕሊ 10000 ኪ.ግ ዝኾነ ፍሉይ ተንቀሰቓሲ መሳርሒ

ተ.ቁ	የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፈቃድ ምድብ	ለማንቀሳቀስ የሚያስችለው ተሽከርካሪ
	ሐ. ምድብ -ደ3	ጠቅላላ ክብደቱ ከ 28000 ኪሎ ግራም በላይ የሆነ ደረቅ ጭነት ማመላለሻ ተሽከርካሪ ከተሳቢ ጋር
6.	የፈሳሽ ጭነት ማመላለሻ የሽከርካሪ የአሽከረካሪ ብቃት ማረጋገጫ ፍቃስ	
	ሀ. ምድብ -ፈ1	እስከ 18000 ሊትር መያዝ የሚችል የፈሳሽ ጭነት ማመላለሽ መሳሪያ
	ለ. ምድብ -ፈ2	ከ18000 ሊትር በላይ የሆነ የፈሳሽ ጭነት ማመላለሽ ተሽከርካሪ ከሙሉ ወይም ከግማሽ ተሳቢ ጋር
7.	የልዩ ተንቀሳቃሽ መሳሪየ የአሽከርካሪ ብቃት ማረጋገጨ ብቃት	
	ሀ. ምድብ -ፍ1	እስከ 5000 ኪሎ ግራም የሆነ ልዩ ተንቀሳቓሽ መሳሪያ
	ለ. ምድብ -ፍ2	ክብደቱ ከ10000 ኪሎ ግራም የማይበልጥ ልዩ ተንቀሳቃሽ መሳሪያ
	ለ. ምድብ -ፍ3	ከ10000 ኪሎ ግራም በላይ የሆነ ልዩ ተንቀሳቃሽ መሳሪያ

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17ዓመት ቑ.23
መቐለ 30ሓምለ/2002ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ.23
መቀሌ ሓምለ30/2002 ዓ/ም

ኣዋጅ ቁፅሪ 180/2001 ዓ/ም
መመሓየሺ ኣዋጅ ኣታዊ ግብሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ኣዋጅ ኣታዊ ግብሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅሪ 68/1995 ምምሕያሽ ኣድላይ ኮይኑ ብምርካቡ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/ /ሀ/ እዚ ዝስዕብ መመሓየሺ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

1. **ሓፂር ርእሲ**

እዚ ኣዋጅ "መመሓየሺ ኣዋጅ ኣታዊ ግብሪ ቑፅሪ 180/2002" ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል።

2. **መመሓየሺ**

ኣዋጅ ኣታዊ ግብሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅሪ 68/1995 ከም ዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ፡-

1. ኣብቲ ኣዋጅ "ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን" ዝብል ሽም ተሰሪዙ " ኤጀንሲ ልምዓት እቶት ብሄራዊ ክልል ትግራይ" ብዝብል ተተኪኡ ኣሎ፣

ኣዋጅ ቁጥር 180/2002ዓ/ም
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የገቢ ግብር ማሻሽያ ኣዋጅ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የገቢ ግብር ኣዋጅ ቁጥር 68/1995 ማሻሻል አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49/3/ /ሀ/ መሰረት የሚከተለውን ማሻሻየ ኣዋጅ አውጥቷል።

1. **አጭር ርእስ**

ይህ ኣዋጅ "የገቢ ግብር ማሻሻየ ኣዋጅ ቁጥር 180/2001" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **ማሻሽያ**

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የገቢ ግብር ኣዋጅ ቁጥር 68/1995 እንደሚከተለው ተሻሽሏል።

1. በአዋጁ "የፋይናንስ እና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ" የሚለው ስያሜ ተሰርዞ" የትግራይ ብሄራዊ ክልል የገቢዎች ልማት ኤጀንሲ" በሚለው ተተክቷል፣

ናይ ሓደ ዋጋ
ያንዱ ዋጋ
ብር 6.65

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፓ.ሳ
ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ
291

2. ካብ ዓንቀፅ 2 ንኡስ ዓንቀፅ /16/ እቲ ኣዋጅ ቀፂሎም እዞም ዝስዕቡ-ሓደሽቲ ንኡሳን ዓንቀፃት /17/ ፣ /18/ ከምኡ እውን /19/ ተወሲኾም ኣለዉ፣

/17/ "ምፍላጥን ክፍሊትን ብሜላ መራኸቢ ኤሌክትሮኒክስ" ማለት ኮሚፒውተራዝድ ብዝኾነ ርክብ ብምጥቃም ዝግበር ስርዓት ምፍላጥን ክፍሊትን እዩ።

/18/ "መሳርሒ መመዝገቢ ሽያጥ" ማለት መሳርሒ መመዝገቢ ጥረ ገንዘብ ወይ መሳረሒ መመዝገቢ ሽያጥ እዩ።

/19/ "መቕረቢ" ማለት መሳርሕታት መመዝገቢ ሽያጥ ወይ ኣብቲ መሳርሒ ዝተፅዓነ ግልጋሎት ዝህብ ሶፍትዌር ወይ ክልቲኦም ብሓደሻዕ ዘቕርብ ሰብ እዩ።

3. ናይቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 23 ንኡስ ዓንቀፅ /11/ ተሰሪዙ በዚ ዝስዕብ ሓዱሽ ንኡስ ዓንቀፅ /11/ ተተኪኡ ኣሎ።

/11/ "ግብሪ ዝኸፈለሉ ኣታዊ ንምውሳን ንቑሚ ንብረት እቲ ንግዲ ዝተገበረ ፅገና ከምኡ እውን ብትኽክል ንመመሓየሺ ዝወፀ ወፃኢ ክቕንስ ይግበር። እቲ ወፃኢ ንእርጋን ዝተገበረ ናይቲ ኣቕሓ ምጉዳል ልዕሊ ዒስራ ሚእታዊ እንተኾይኑ ብመሰረት ደንቢ እርጋን ምጉዳል ሙሉእ ንሙሉእ በቲ ዘመን ኣቕሓ ኣብ ናይቲ መዝገብ ዋጋ ተደሚሩ ይሕሰብ።"

4. ኣብቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 51 ንኡስ ዓንቀፅ /3/ ፣ ዓንቀፅ 53 ንኡስ ዓንቀፅ /3/ ፣ዓንቀፅ 54 ንኡስ ዓንቀፅ /3/ ፣ዓንቀፅ 66 ንኡስ ዓንቀፅ /3/ን ዓንቀፅ 67 ንኡስ ዓንቀፅ /2/ እዚ ዝስዕብ ሓዱሽ ድንጋገ ተወሲኹ ኣሎ።

እቲ ግብሪ ኸፋሊ ነዚ ኤጀንሲ ክኸፍሎ ዝግባእ ግብሪ እዚ ኤጀንሲ ብዝውክሎ ትካል ፋይናንስ ወይ ብሜላ መራኸቢ ኤሌክትሮኒክስ ብመፍላጥ ክኸፍል ይኽእል።

2. ከአዋጁ አንቀጽ 2 ንኡስ አንቀፅ /16/ ቀጥሎ የሚከተሉትን አዳዲስ ንኡስ አንቀጾች /17/ ፣ /18/ እና /19/ ተጨምሯል፣

/17/ "በኤሌክትሮኒክስ መገናኛ የማስታወቂያ ክፍያ ዘዴ" ማለት በኮምፒተራይዝድ የግንኙነት አውታር በመጠቀም የሚፈፀም የማስታወቂያ እና የክፍያ ስርዓት ነው ፣

/18/ " የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያ" ማለት የጥሬ ገንዘብ መመዝገቢያ ማሳሪያ ወይም የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያ ነው ።

/19/ "አቅራቢ" ማለት የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያዎችን ወይም በመሳሪያው ላይ ተጭኖ አገልግሎት የሚሰጥ ሶፍትዌርን ወይም ሁለቱንም በአንድ ላይ የሚያቀርብ ሰው ነው።

3. የአዋጁ አንቀፅ 23 ንኡስ አንቀፅ /11/ ተሰርዞ በሚከተለው አዲስ ንኡስ አንቀፅ /11/ ተተክቷል።

11 "ግብር የሚከፈልበትን ገቢ ለመወሰን ለንግድ ስራው ቋሚ ንብረት የተደረገ የጥገና እና የማሻሻያ ትክክለኛ ወጪ እንዲቀነስ ያደረጋል። ወጪው ለእርጅና ቅናሽ መሰረት ከሆነው የእቃ ሃያ ከመቶ በላይ ከሆነ ሙሉ በሙሉ በእቃው የዘመኑ ቀሪ የመዝገብ ዋጋ ላይ ተደምሮ ወጪው በእርጅና ቅናሽ ደንብ መሰረት ይታሰባል።"

4. በአዋጅ አንቀፅ 51 ንኡስ አንቀፅ /3/፣ አንቀፅ 53 ንኡስ አንቀፅ /3/፣ አንቀፅ 54 ንኡስ አንቀፅ /3/ ፣ አንቀፅ 66 ንኡስ አንቀፅ /3/ እና አንቀፅ አንቀፅ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /2/ መጨረሻ ላይ የሚከተለው አዲስ ድንጋጌ ተጨምሯል።

ግብር ከፋዮ ለኤጀንሲው መከፈል ያለበትን ግብር ኤጀንሲው በሚወከለው የፋይናንስ ተቋም በኩል ወይም በኤሌክትሮኒክስ የመገናኛ ዘዴ

www.abyssinialaw.com

ነዚ ኣሰራርሓ ኣብ ስራሕ ንምውዓል ዘኽእል መምርሒ በቲ ኤጀንሲ ተዳልዩ ብቢሮ ትልምን ፋይናንስን ይፀድቕ።

5. ኣብ ዓንቀፅ 53 ንኡስ ዓንቀፅ /3/ እቲ ኣዋጅ "ካብ መወዳእታ እቲ ውርሒ ዘሎ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ዘለዉ ዓሰርተ ማዓልትታት ውሽጢ" ዝብል ሓረግ ተሰሪዙ " ካብ መወዳእታ እቲ ወርሒ ዘሎ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ዘለዉ ሰላሳ ማዓልታት ውሺጢ" ብዝብል ሓረግ ተተኪኡ ኣሎ።

6. ዓንቀፅ 86 ኣብቲ ኣዋጅ ተሰሪዙ በዚ ዝስዕብ ሓዱሽ ዓንቀፅ 86 ተተኪኡ ኣሎ።

1. እቲ ግብሪ ከፋላይ ኣብ ውሽጢ በዚ ሕጊ ዝተቐመጠ እዋን ኣታዊኡ እንተዘይኣፍሊጡ፦

ሀ. ኣታዊኡ እንተይፍለጠ ንዝፀንሐሉ ንፈላማ 30 ማልታት ብር ሓደ ሽሕ፣

ለ. ኣታዊኡ እንተይፈለጠ ንፀንሐሉ ተወሳኺ 30 መዓልቲ ብር ክልተ ሽሕ፣

ሐ. ኣታዊኡ እንተይፍለጠ ንዝፀንሐሉ ካልኦት ተወሰኽቲ ማዓልትታት ንሕድ ሕድ ወርሒ ብር ሓደ ሽሕን ሓሙሽተ ሚኢትን መቕፃዕቲ ይኸፍል።

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተቐመጠ ድንጋገ ሕሉው ኮይኑ፣ እቲ ግብሪ ከፋላይ ነቲ ኤጀንሲ ከፍልጦ ካብ ዝግበኦ ኣታዊ ግብሪ 30% መቕፃዕቲ ብምኽፋለ እቲ ዘኽፈል መቕፃዕቲ ዝውሕደሉ እንተኾይኑ እቲ ዝዋሓደ መቕፃዕቲ ይኸፍል።

7. ኣብቲ ኣዋጅ ዓንቀጽ 87 ንኡስ ዓንቀፅ /2/ ተራ ፊደል /ሀ/ ቀፂሉ ዘይነበረ ተራ ፊደል /ለ/ ከም ዝስዕብ ተወሲኺ ኣሎ። "ብር 20,000(ዒስራ ሽሕ ብር)።

8. ኣብ ዓንቀፅ 91 እቲ ኣዋጅ ቀፂሉ እዞም ዝስዕብ ሓደሽቲ ዓንቀፃ 91/ሀ/ ፣ 91/ለ/ ፣91/ሐ/ ዝተወሰኹ እንተኾን፣ ኣፈፃፅማ ክፍሊት ቅፅዓት

በማስታወቀ መክፈል ይችላል።ይህ ኣሰራር ስራ ላይ ለማዋል የሚያስችል መመሪያ በኤጀንሲው ተዘጋጅቶ በፕላንን ፋይናንስ ቢሮ ይፀድቓል።

5. በአዋጅ አንቀፅ 53 ንኡስ አንቀፅ /3/ ውስጥ "ከወሩ የመጨረሻ ቀን ጀምሮ ባሉት አስር ቀናት ውስጥ" የሚለው ሓረግ ተሰርዞ" ከወሩ የመጨረሻ ቀን ጀምሮ ባሉት ሰላሳ ቀና ውስጥ" በሚለው ሓረግ ተተክቷል።

6. የአዋጁ አንቀፅ 86 ተሰርዞ በሚከተለው አንቀፅ 86 ተተክቷል።

1. ግብር ከፋዩ በዚህ ሕግ በተወሰነው ጊዜ ውስጥ ገቢውን ያላስታወቀ እንደሆነ፡-

ሀ. ገቢውን ሳያስታወቅ ለዘገየበት ለመጀመሪያ 30 ቀናት ብር አንድ ሺ ፣

ለ. ገቢውን ሰያሳታውቅ ስለዘገየበት ለተጨማሪው 30 ቀናት ብር ሁለት ሺ

ሐ.ገቢውን ሳያስታውቅ ለቆየባቸው ሌሎች ተጨማሪ ቀናት ለእያንዳንዱ ወር ብር አንድ ሺ አምስት መቶ መቀጮ ይከፈላል፣

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 የተቀመጠውን ድንጋጌ እንደተጠበቀ ሆኖ፣ግብር ከፋዩ ለኤጀንሲው ማስታወቅ ከሚገባው የገቢ ግብር 30% መቀጮ በመክፈል የሚከፈለውን መቀጮ ያነሰ ሆኖ በሚያገኝበት ወቅት አነስተኛውን መቀጮ ይከፍላል።

7. ከአዋጅ አንቀፅ 87 ንኡስ አንቀፅ /2/ ተራ ፊደል /ሀ/ ቀጥሎ ያልነበረ ተራ ፊደል /ለ/ እንደሚከተለው ተጨምሯል "ብር20,000 (ሃያሺ ብር)

8. ከአዋጁ አንቀፅ 91 ቀጥሎ የሚከተሉት አዲስ አንቀፆች 91/ሀ/፣91/ሐ/ የተጨመሩ ሲሆን የቅጣት ክፍያ አፈፃፀም እንደሚከተለው ይሆናል፣

ከም ዝሰዕብ ይኸውን፡-

ሀ. ንፈለማ እዋን ዝተፈፀመ ጥፍኣት እንተኾይኑ ካብቲ ነቲ ጥፍኣት ዝደንገገ ጠቕላላ መቕፃዕቲ ሲሶ፣

ለ. ካልኣይ እዋን ዝተፈፀመ ጥፍኣት እንተኾይኑ ካብቲ ነዚ ጥፍኣት ዝተደንገገ ጠቕላላ መቕፃዕቲ ክልተ ኢዱ፣

ሐ. ንሳልሳይ እዋን ዝተፈፀመ ጥፍኣት እንተኾኑ ካብቲ ነቲ ጥፍኣት ዝተደንገገ ጠቕላላ መቕፃዕቲ ሙሉእ ብሙሉእ ይኸፍል።

ሀ. ለመጀመሪያ ጊዜ የተፈፀመ ጥፋት ሲሆን ለዚሁ ጥፋት ከተደነገገው ጠቅላላ መቀጮ አንድ ሶስተኛው፣

ለ. ለሁለተኛ ጊዜ የተፈፀመ ጥፋት ሲሆን ለዚሁ ጥፋት ከተደነገገው ጠቅላላ መቀጮ ሁለት ሶስተኛው፣

ሐ. ለሶስተኛ ጊዜ የተፈፀመ ጥፋት ሲሆን ለዚሁ ጥፋት የተደነገገው ጠቅላላ መቀጮ ሙሉ በሙሉ ይከፍላል፣

"91 /ሀ/ ግቡኣት ኣጠቓቕማ መመዝገቢ መሳርሒ መሸጣ ብዛይምወፃእ ዝህሉ መቕፃዕቲ"

1. ኣፍልጦ ዘይተውሃቦ ወይ ኣብቲ ኤጀንሲ ዘይተመዘገበ መሳርሒ ወይ ሶፍትዌር መሸጣ እናተጠቐመ እንተተረኺቡ ንሕድ ሕድ ዝተጠቐመሉ መሳርሒ ብር 50,000 ይቕፃዕ፣

2. ብዜካ እቲ መሳርሒ ኣብ ፅገና ኣብ ዝህለወሉ እዋን ብመመዝገቢ መሳርሒ መሸጣ ካብ ዝተሓተመ ቅብሊት ወፃኢ ብካሊእ ዝኾነ ይኹን ዓይነት ቅብሊት ወይ ብዘይቅብሊት ዕዳጋ ዘካየደ ብር 50,000 ይቕፃዕ፣

3. ኣብ መመዝገቢ መሳርሒ መሸጣ ጉደኣት ዝበፀሐ ወይ ናይ ፊስካል መዘከርትኡ ክልወጥ ዝገብረ ወይ ጉድኣት ዘብፀሐ ወይ መዘከርትኡ ክልወጥ ፈተነ ዝፈፀመ እንተኮይኑ ብር 1000 ,000 ይቕፃዕ፣

4. ሰራተሕኛ እዚ ኤጀንኢ ስርዓት መመዝገቢ መሳሒ መሸጣ ኦዲት ንከይገብር ዕንቅፋት እንተፈጢሩ ወይ እቲ መሳርሒ ኣብ ዓመት ንሓደ እዋን ኣብ ማእኸል ግልጋት ቴክኒክ ምርመራ እንተዘይኣግብሩ ብር 25,000 ይቕፃዕ።

91"/ሀ/ የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያ አጠቃቀም ግዴታዎች ባለመወጣት የሚጣል መቀጮ"

1. እውቅና ያልተሰጠው ወይም ኤጀንሲው ዘንድ ያልተመዘገበ መሳሪያ ወይ የሽያጭ ናቂጣ ሶፍተዌር ሲጠቀም ከተደረሰበት ለተጠቀመበት ለእያንዳንዱ መሳሪያ ብር 50,000 ይቀጣል፣

2. መሳሪያው በጥገና ላይ ባለበት ጊዜ ካልሆነ በስተቀር በሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያ ከታተመ ደረሰኝ ውጪ በሌላ ማናቸውም ዓይነት ደረሰኝ ወይም ያለ ደረሰኝ ግብይት ካከናወነ ብር 50,000 ይቀጣል፣

3. በሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያ ላይ ጉዳት ያደረሰ ወይም የፊሲካል ማስታወሻው እንዲቀየር ያደረገ ወይም ጉዳት ለማደርስ ወይም ማታወሻውን ለመቀየር ሙከራ ያደረገ ኮሆነ ብር 1000 ,000 ይቀጣል፣

4. የኤጀንሲው ሰራተኛ የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያን ስርዓት ኦዲት እንዳያደርግ መስናከል ከፈጠረ ወይም በመሳሪያው ላይ በዓመት አንድ ጊዜ በአገልግሎት ማእከል የቴክኒክ ምርመራ ካላስደረገ ብር 25,000 ይቀጣል።

www.abyssinialaw.com

5. ኣብ ስራሕ ንግዱ ዝጥቀመሉ መመዝገቢ መሳርሒ መሸጣ ምስ ማእኸል ግልጋሎት ውዕሊ እንተዘይገሩ ወይ እቲ መመዝገቢ መሳርሒ መሸጣ ምስ ማእኸል ግልጋሎት ውዕሊ እንተዘይገሩ ወይ እቲ መመዝገቢ መሳርሒ መሸጣ ምስ ተርሚናል ከየተሓሓዘ እንተተጠቒሙ ወይ ኣብ ጎኒ መመዝገቢ መሳርሒ መሸጣ መሳርሒ ምርመራ መዝገብ እንተዘይኣቐሚጡ ወይ እቲ መመዝገቢ መሳርሒ መሸጣ ዝተመዝገቡ ኣቑሑት ተመላሲ ምኽኖም ወይ ኣብቲ ዓሚል ሕቶ ተመላሲ ዘቕረበ ምኽኑ ብትኽክል ኣብ ተመላሲ ምምዝጋቡ እንተየረጋገፀ ተመላሲ ቅብሊት ዝሃበ ብር 25,000 ይቕፃዕ፣

6. እቲ መመዝገቢ መሳርሒ ብስርቂ ወይ ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ብዝኾነ ምኽንያት ጉደኣት ዝበፀሖ ብምኻኑ ግልጋሎት ምሃብ እንተቋርፅ ኣብ ውሽጢ ሰለስተ ማዓልትታት ወይ ብካሊእ ዝኾነ ይኹን ምኽንያት እቲ መመዝገቢ መሳርሒ መሸጣ እንተተበላሽዩ ኣብ ውሽጢ ሓሙሽተ ሰዓታት ነቲ ማእኸል ግልጋሎትን ነዚ ኤጀንስን እንተዘይኣፍሊጡ ብር 10 ,000 ይቕፃዕ፣

7. እቲ መሸጣ መመዝገቢ መሳርሒ ዝቕመጠሉ ሓቀኛ ናይ ባታ ኣድራሻ ነቲ ኤጀንሲ ዘየፍለጠ እንተኾይኑ ብር 50,000 ይቕፃዕ፣

8. ኣድራሻ ወይ ለውጢ ሽም እንተገብር ወይ ንግዲ ስራሑ ዘቋርፅ እንተኾይኑ ቅድሚ ሰለስተ ማዓልትታት ነቲ ግልጋሎት ማእኸልን ነቲ ኤጀንሲን ዘየፍለጠ እንተኮይኑ ብር 25 ,000 ይቕፃዕ።

9. እቲ መሸጣ መመዝገቢ መሳርሒ ኣብ ስራሕ ዝውዕለሉ ቦታ ንግዲ ስራሕ፡-

ሀ. ሽም እቲ ተጠቃሚ ፣ ሽም ንግዲ ፣ ኣድራሻ፣ እቲ ስራሕ ንግዲ ዝግበረሉ፣ መፍለይ ቁፅሪ ከፋሊ እቲ ግብሪ ፣ ኣፍልጦን

5. በንግድ ስራው ለሚጠቀምበት የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያ ከአገልግሎት ማእከል ጋር ውል ካልፈመ ወይም የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያውን ከተርሚናል ጋር ሳያያይዝ ከተጠቀመ ወይም የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያው የምርመራ መዝገብ ከመሳሪያው ጎን እንዲቀመጥ ካላደረገ ወይም በሽያጭ መመዝገቢያ የተመዘገቡ ዕቃዎች ተመላሽ መደረጋቸው ወይም ደንበኛው የተመላሽ ጥያቄ ማቅረቡ በተመላሽ መመዝገቢያ ላይ በትክክል መመዝገቡ ሳይረጋገጥ የተመላሽ ደረሰኝ ከሰጠ ብር 25,000 ይቀጣል፣

6. የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያው በስርቆት ወይም ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት ጉዳት የደረሰበት በመሆኑ አገልግሎት መስጠት ሲያቋርጥ በሦስት ቀናት ጊዜ ውስጥ ወይም በሌላ ማናቸውም ምክንያት የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያው ብልሽት ባጋጠመው አምስት ሰዓት ውስጥ ለአገልግሎት ማእከሉና ለኤጀንሲው ካለስታወቀ ብር 10 ,000 ይቀጣል፣

7. የሽያጭ መመዝገቢ መሳሪያ የሚቀመጥበት የንግድ ቦታ ትክክለኛ አድራሻ ለኤጀንሲው ያላስታወቀ እንደሆነ ብር 50 ,000 ይቀጣል፣

8. የአድራሻ ወይም የስም ለውጥ ሲያደርግ ወይም የንግድ ስራውን የሚያቋርጥ ሲሆን ከሦስት ቀናት አስቀድሞ ለአገልግሎት ማእከሉና ለኤጀንሲው ያላስታወቀ እንደሆነ

ብር 25 ,000 ይቀጣል

9. የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያው ጥቅም ላይ በሚውልበት የንግድ ስራ ቦታው፡-

ሀ. የተጠቃሚውን ስም፣ የንግድ ስራ የሚካሄድበትን አድራሻ ፣ የግብር ከፋዩ መለያ ቁጥር የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያውን የእውቅና እና የመጠቀሚያ

መጥቀሚ ፍቓድን እቲ መመዝገቢ መሳርሒ መሸጣ፣

ለ. "ስራሕተኛታት መሸጣ እቲ መሳርሒ ዝተበለሸወ እንተኾይኑ ብፍቓድ እቲ ኤጀንሲ ዝተሓተመ ተኸታታሊ ቁፅሪ ዘለዎ ቅብሊት ንዓሚሎም ናይ ምሃብ ጉድእ ኣለዎም" ዝብል ምልክታን

ሐ. "ቅብሊት ዘይውሃብ እንተኾይኑ ኣይኽፈሉ" ዝብል ፅሑፍ ዘለዎ ምልክታ ብግልፅን ኣብ ዘረአ ቦታ ጠቂዑ እንተዘይተረኺቡ 10,000 ይቕፃዕ።

10. ኣብ ስራሕ ዝወዓለ መሸጣ ሶፍትዌር እቲ ኤጀንሲ ኣፍልጦ ብዘይሃቦ ሰብ ክልውጥ ወይ ክመሓየሽ እንተገይሩ ብር 30,000 ይቕፃዕ።

ፈቃድ ቁጥር።

ለ. የሽያጭ ሰራተኞች መሳሪያው የተበለሸ ከሆነ በኤጀንሲው ፈቃድ የታተመ ተካታታይ ቁጥር ያለው ደረሰኝ ለደንበኞቸው የመሰጠበት ግዴታ አለባቸው" የሚል ማስታወቂያ እና

ሐ. "ደረሰኝ የማይሰጥ ከሆነ አይክፈሉ" የሚል ፅሁፍ ያለበት ማስታወቂያ በግልፅና በሚታይ ቦታ ለጥፎ ካለተገኘ ብር 10,000 ይቀጣል።

10. በስራ ላይ የዋለውን የሽያጭ ናቂጣ ሶፍትዌር ኤጀንሲው ዕውቅና ባልሰጠው ሰው እንዲቀየር ወይም እንዲሻሻል ካደረገ ብር 30,000 ይቀጣል።

91 /ለ/ ግቡኣት መቕረባይነት ብዘይምውፃእ ዝሀሉ መቕፃዕቲ

ዝኾነ ይኹን መሸጣ መመዝገቢ መሳርሒ ወይ ሶፍትዌር መቕረባይነት ኣፍልጦን ፍቓድን ዝተውሃቦ ሰብ፡-

1. ለውጢ ኣድራሻ ስራሕ ንግዲ ነቲ ኤጀንሲ እንተዘይኣፍለጡ ብር 100,000 ይቕፃዕ።
2. በቲ ኤጀንሲ ኣፍልጦ ዘይተውሃቦ መመዝገቢ መሳርሒ መሸጣ ኣብ ዕዳጋ ዝውዓለ ብር 500,000 ይቕፃዕ።
3. ንሕድ ሕድ መመዝገቢ መሳርሒ መሸጣ

እቲ ኤጀንሲ ብምምዝጋብ መፍለይ ቁፅሪ እቲ መሳርሒ እንተዘይወሲዱ ወይ ኣቲ ዝወሰዶ መፍለይ ቁፅሪ ንምርኣይ ኣብ ዝጥዕም ቦታ ኣብቲ መሳርሒ እንተዘይተጠቂዑ ብር 50,000 ይቕፃዕ።

4. ኣብ ስራሕ ዘለዉ መመዝገቢ መሳርሒ መሸጣ ዝገብሮ ዝኾነ ይኹን ለውጢ ኣቐዲሙ ነቲ ኤጀንሲ እንተዘየፍሊጡ ወይ ኣብ ውሽጢ ብዛዕባ ኣጠቓቕማ እቲ መሳርሒ ዝገልፅ መምርሒ ትኽክል ዘይኮነ መረዳእታ እንተእትዩ ወይ ሓቀኛ ዝኾነ መረዳእታ እንተጎዲሉ ብር 100,000 ይቕፃዕ፣

91 /ለ/ የአቅራቢነት ግዴታዎቹ ባለመወጣት የሚጣል መቀጫ

ማንኛም የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያዎች ወይም ሶፍትዌር አቅራቢነት እውቅናና ፈቃድ የተሰጠው ሰው፡-

1. የንግድ ስራው የአድራሻ ለውጥ ለኤጀንሲው ካላስታወቀ ብር 10,000 ይቀጣል፣
2. በኤጀንሲው እውቅና ያልተሰጠው የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያ ለገበያ ካዋለ ብር 500,000 ይቀጣል፣
3. ለእያንዳንዱ የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያ ምዝገባ

ከኤጀንሲው የመሳሪያ መለያ ቁጥር ካልወሰደ ወይም የወሰደውን የመሳሪያ መለያ ቁጥር ለእይታ በሚያመች ቦታ በመሳሪያው ላይ ካልጠፈ ብር 50,000 ይቀጣል፣

4. በስራ ላይ ባሉ የሽያጭ መመዝገብያ መሳሪያዎች ላይ የሚያደርገውን ማናቸውም ለውጥ ለኤጀንሲው በቅድሚያ ካላስታወቀ ወይም ስለመሳሪያው አጠቃቀም በሚያብራራው የአጠቃቀም መመሪያ ውስጥ ትክክለኛውን መረጃ ከቀነሰ ብር 100,000 ይቀጣል፣

5. መመዝገቢ መሳርሒ መሸጣ ስለዝተሰረቐ ወይ ክፅገን ኣብ ይኽእለሉ ኩነታት ብምኽንያት ሓደጋ ምብልሻ ዘጋጠሞም ምኺኑ ኣፍሊጦም ንክትካኣሎም ዝሕተቱ ማእኸላት ግልጋሎት ኣብ ውሽጢ ሰለስተ ማዓልትታት ከቕርቡ ዘይምኽኣሎም ነቲ ኤጀንሲ እንዘይኣፊሊጦም ብር 50,000 ይቕፃዑ፣

6. ማእኸላት ግልጋሎት መረዳእታ ውዕሊ ዝተዋዓዓሎም እንተዘይሓዞም ወይ ውዕሎም ብዛዕባ ዘቋረፁ ወይ ብዛዕባ ሓደሽቲ ዝተውዓዓሉዎም ነቲ ኤጀንሲ እንተዘይኣፍሊጦም ብር 50,000 ይቕፃዑ፣

<u>91/ሐ/ ብዛዕባ ግቦኦም ብዘይምውፃእ ንግልጋሎት ማእኸላት ዝውሰድ መቕፃዕቲ</u>

ዝኾነ ይኹን ግልጋሎት ማእኸል መመዝገቢ መሳርሕታት መሸጣ፡-

1. ነቲ ኤጀንሲ ብዛዕባ ዝተተኸአ ፊስካል መዘከርታ መመዝገቢ መሳርሒ መሸጣ ኣብ ውሽጢ ክልተ ማዓልትታ እንዘይኣፍሊጡ ብር 20,000 ይቕፃዕ፣

2. ውዕሊ ዝኣተወሎም መመዝገቢ መሳርሒ መሸጣ ኣብ ዓመት ሓደ እዋን ምርመራ ቴክኒክ እንተዘይገይሩ ብር 20,000 ይቕፃዕ፣

3. እቲ መቕረቢ ኣፍልጦ እንተይተውሃቦን ኣብቲ ኤጀንሲ እንተይተመዝገበን ናብ ስራሕ ንዘዋፍሮም ሰራሕተኛታት ንሕድ ሕዶም ብር 50,000 ይቕፃዕ፣

9. ካብ ዓንቀፅ 97 እቲ ኣዋጅ ቀፂሎም እዞም ዝስዕቡ ሓደሽቲ ዓንቀፃት 97/ሀ/ ፣ 97/ለ/ን 97/ሐ/ን ተወሲኾም ኣለዉ።

5. የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያ በመሰረቁ ወይም ሊጠገን በማይቻልበት ሁኔታ በአደጋ ምክንያት ብልሽት የደረሰባቸው መሆኑን አስታውቀው እንዲተክላቸው ለሚጠይቁ የአገልግሎት ማእከላት በሶስት ቀናት ውስጥ ለማቅረብ አለመቻሉን ለኤጀንሲው አስቀድሞ ካላስታወቀ ብር 50,000 ይቀጣሉ፣

6. ውል ስለተዋዋላቸው የአገልግሎት ማእከላት መረጃ ካልያዘለ ወይም ውላቸውን ስላቋረጡ ወይም አዲስ ስለተዋዋላቸው የአገልግሎት ማእከላት ለኤጀንሲው ካላስታወቁ ብር 50,000 ይቀጣሉ፣

<u>91 /ሐ/ የአገልግሎት ማእከል ግዴታዎችን ባለመወጣት የሚጣል መቀጫ</u>

ማናቸውም የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያዎች የአገልግሎት ማእከል

1. የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያ የፊስካል ማስታወሻ በተተካ በሁለት ቀናት ውስጥ ለኤጀንሲው ካላስታወቀ ብር 20,000 ይቀጣል፣

2. ውል የገባባቸውን የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያዎች በዓመት አንድ ጊዜ የቴክኒክ ምረመራ ካልደረገ ብር 20,000 ይቀጣል፣

3. አቅራቢው እውቅና ሳይሰጠውና በኤጀንሲው ዘንድ ሳይመዘገብ በስራ ላስማራቸው ለእያንዳንዳቸው ሰራተኞች ብር 50,000 ይቀጣሉ፣

9. ከአዋጁ አንቀፅ 97 ቀጥሎው የሚከተሉት አዲስ አንቀፆች 97/ሀ/ ፣ 97/ለ/ እና97/ሐ/ ተጨምራል።

"97/ሀ/ ኣብ ኣጠቓቕማ መሸጣ መመዝገቢ መሳርሒ ዝፍፀም ጥፍኣት ብዝምልከት"

1. ብቲ ኤጀንሲ ኣፍልጦ ዘይተወሃቦ ወይ ዘይተመዝገበ መሸጣ መመዝገቢ መሳርሒ እንተተጠቒሙ ብቤት ፍርዲ ጥፍኣተኛ ምዃኑ እንተተረጋጊፁ ካብ ሓደ ዓመት ብዘይንእስን ካብ ክልተ ዓመት ብዘይበልፅ ማእሰርቲ ይቕፃዕ፣

2. ብዜካ እቲ መሳርሒ ኣብ ፅገና ዝህልወሉ እዋን ካብ መሸጣ መመዝገቢ መሳርሒ ዝተሓተመ ቅብሊት ወፃኢ ወይ ቅብሊት ዘይብሉ ዕዳጋ ዝገበረ ፣ ብቤት ፍርዲ ጥፈኣተኛ ምዃኑ እንትረጋገፅ ካብ ሓደ ዓመት ብዘይንእስን ካብ ክልተ ዓመት ብዘይበልፅን ማእሰርቲ ይቕፃዕ

3. ኣብ መሸጣ መመዝገቢ መሳርሒ ጉደኣት ዘብፅሐ ወይ ኣብቲ መዘኻኸሪ ፊስካል ክቕየር ዝገበረ ወይ ጉደኣት ንምብፃሕ ወይ እቲ መዘከሪ ንምቕያር ፈተነ ዝገበረ እንተኾይኑ ብቤት ፍርዲ ጥፍኣተኛ ምዃኑ እንትረጋገፅ ካብ ሰለስተ ዓመት ብዘይንእስን ካብ ሓሙሽተ ዓመት ብዘይበልፅን ማእሰርቲ ይቕፅዕ ፣

4. ሰራሕተኛ እቲ ኤጀንሲ ስርዓት መሸጣ መመዝገቢ መሳርሒ ኦዲት ንከይገብር ዕንቅፋት ዝፈጠረ ወይ ነቲ መሳርሒ ኣብ ዓመት ሓደ እዋን ብማእኸል ግልጋሎት ቴክኒክ ምርመራ ዘይገበረ እንተኾይኑ ጥፍኣቱ ብቤት ፍርዲ እንትረጋገፅ ካብ ሽዱሽተ ወርሒ ብዘይንእስን ካብ ሓደ ዓመት ብዘይበልፅን ማእሰርቲ ይቕፃዕ፣

5. እቲ መሸጣ መመዝገቢ መሳርሒ ብትኽክል ዝርከበሉ ኣዳራሻ ቦታ ንግዲ ነቲ ኤጀንሲ ዘየፍለጠ እንተኾይኑ ብቤት ፍርዲ ጥፋኣተኛ ምዃኑ ምስተረጋገፀ ካብ ሽዱሽተ ወርሒ

" 97 /ሀ/ የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያ አጠቃቀም በሚመለከት ስለሚፈፀም ጥፋት"

1. በኤጀንሲው እውቅና ያልተሰጠው ወይም ያልተመዘገበ የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያ ከተጠቀመ፣ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረገገጥ ከአንድ ዓመት በማያንስና ከሁለት ዓመት በማይበልጥ እስራት ይቀጣል፣
2. መሳሪያው በጥገና ላይ ባለበት ጊዜ ካልሆነ በስተቀር በሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያ ከታተመ ደረሰኝ ውጪ ወይም ያለደረሰኝ ግብይት ካከናወነ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከአንድ ዓመት በማያንስና ከሁለት ዓመት በማይበልጥ እስራት ይቀጣል፣
3. በሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያው የፊስካል ማታወሻው እንዲቀየር ያደረገ ወይም ጉዳት ለማድረስ ወይም ማስታወሻውን ለመቀየር ሙከራ ያደረጋ ከሆነ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከሦስት ዓመት በማያነስና ከአምስት ዓመት በማይበልጥ እስራት ይቀጣል፣

4. የኤጀንሲው ሰራተኛ የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያ ስርዓት ኦዲት እንዳይደረግ መሰናክል የፈጠረ ወይም በመሳሪያው ላይ በአመት አንድ ጊዜ በአገልግሎት ማእከል የቴክኒክ ምርመራ ያላስደረግ ከሆነ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከስድስት ወር በማያንስ እና ከአንድ ዓመት በማይበልጥ እስራት ይቀጣል፣

5. የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያው የሚገኝበትን የንግድ ቦታ ትክክለኛ አድራሻ ለኤጀንሲው ያላስታወቀ እንደሆነ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከስድስት ወር በማንስና ከአንድ ዓመት

ብዘይንእስን ካብ ሓደ ዓመት ብዘይበልፅን ማእሰርቲ ይቕፅዕ፣

"97/ለ/ ብመቕረብቲ ዝፍፀሙ ጥፍኣታት"

ዝኾነ ይኹን ብመሸጣ መመዝገቢ መሳርሕታ ወይ ሶፍትዌር መቕረባይ ኮይኑ ኣፍልጦን ፍቓድን ዝውሃቦ ሰብ ፡-

1. ነቲ ኤጀንሲ ለውጢ ንግዲ ስርሑ ኣድራሽኡን እንተዘይኣፍሊጡ ብቤት ፍርዲ ጥፍኣተኛ ምዃኑ እንተረጋገፅ ካብ ሓደ ዓመት ብዘይናእስን ካብ ክልተ ዓመት ብዘይበልፅን ማእሰርቲ ይቕፃዕ፣

2. በቲ ኤጀንሲ ኣልጦ ዘይተወሃቦ መሳርሒ ናብ ዕዳጋ እንተውዒሉ ብቤት ፍርዲ ጥፈኣተኛ ምዃኑ ምስተረጋገፀ ካብ ሰለስተ ዓመት ብዘይንእስን ካብ ሓሙሽተ ዓመት ብዘይበልፅን ማእሰርቲ ይቕፃዕ ፣

3. ኣብ ስራሕ ዘሎ መሸጣ መመዝገቢ መሳርሒ ንዝገበሮ ዝኾነ ይኹን ለውጢ ኣቕዲሙ ነቲ ኤጀንሲ እንተዘይኣፍሊጡ ወይ ኣብ መምርሒ ኣጠቃቕማ እቲ መሳርሒ ትኽክል ዘይኮነ መረዳእታ እንተእትዩ ወይ ሓቀኛ ዝኾነ መረዳእታ እንተጉዲሉ ብቤት ፍርዲ ጥፈኣተኛ ምዃኑ እንተረጋገፅ ካብ ሰለስተ ዓመት ብዘይንእስን ካብ ሓሙሽተ ዓመት ብዘይበልፅን ማእሰርቲ ይቕፃዕ።

"97/ሐ/ ብመሸጣ መመዝገቢ መሳርሕታትን ሰራሕተኛታት ግልጋሎት ማእኸልን ዝፍፀሙ ጥፍኣታት"

1. ዝኾነ ማእኸል ግልጋሎት መሸጣ መመዝገቢ መሳርሕታት ነቲ መቕረቢ ኣፍልጦ እንተዘይተዋሂብዎን በቲ ኤጀንሲ ዘይተመዝገበ ስራሕተኛ ኣብ ስራሕ ኣዋፊሩ እንተተረኺቡ በማይበልጥ እስራት ይቀጣል።

"97 /ሀ/ በአቅራቢያዎች የሚፈፀሙ ጥፋቶች"

ማንኛውም ሽያጭ መመዝገቢያ መሣሪያዎች ወይም ሶፍትዌር አቅራቢነት እውቅና እና ፈቃድ የተሰጠው ሰው፡-

1. የንግድ ስራውን የአድራሻ ለውጥ ለኤጀንሲው ካላስታወቀ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከአንድ ዓመት በማያንስ ከሁለት ዓመት በማይበልጥ እስራትይቀጣል

2. በኤጀንሲው እውቅና ያልተሰጠውን መሳሪያ ለገበያ ካዋላ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከሦስት ዓመት በማያንስና ከአምስት ዓመት በማይበልጥ እስራት ይቀጣል፣

3. በስራ ላይ ባሉ የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያዎቸ ላይ የሚያደርጉውን ማናቸውም ለውጥ ለኤጀንሲው በቅድሚያ ካላስታወቀ ወይም በመሳሪያው የአጠቃቀም መመሪያ ውስጥ ትክክለኛ ያልሆነ መረጃ ካሰገባ ወይም ትክክለኛውን መረጃ ከቀነሰ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከሶስት ዓመት በማያንስና ከአምስት ዓመት በማይበልጥ እስራት ይቀጣል።

"97/ሐ/በሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያዎች የአገልግሎት ማእከልና ሰራተኞች የሚፈፀሙ ጥፋቶች"

1. ማናቸውም የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያዎች የአገልግሎት ማእከል አቅራቢው እውቅና ያልተሰጠውና በኤጀንሲው ያልተመዘገበ ሰራተኛ በስራ ላይ አሰማርቶ ከተገኘ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከአንድ ዓመት በማያንስና ከሶስት

ብቤት ፍርዲ ጥፈኣተኛ ምዃኑ እንተረጋገፅ ካብ ሓደ ዓመት ብዘይንእስን ካብ ሰለስተ ዓመት ብዘይበልፅን ማእሰርቲ ይቕፃዕ፣

2. ዝኾነ ሰራሕተኛ ማእኸል ግልጋሎት መሸጣ መመዝገቢ መሳርሕታት ካብ እቲ ማእኸል ግልጋሎትን እቲ ኤጀንሲን ኣፍልጦ ወፃኢ እቲ መመዝገቢ መሳርሒ መሸጣ እንተፈታቲሑ ወይ እንተገጣጢሙ ወይ እቲ መዐሸጊ መሸጣ መመዝገቢ መሳርሒ ከይተበላሸወ ኮነ ኢሉ እንተልዒልዎ ወይ እቲ ኣካሉ እንተቐይርዎ ወይ ነዚኦም ዝመሳሰሉ ተግባራት እንተፈፂሙ ብቤት ፍርዲ ጥፈኣተኛ ምዃኑ እንተተረጋገፁ ካብ ብር 5, 000 ዘይበልፅ መቕፃዕቲ ገንዘብን ካብ ሓደ ዓመት ብዘይንእስን ካብ ሰለስተ ዓመት ብዘይበልፅን ማእሰርቲ ይቕፃዕ፣

10. ዓንቀፅ 99 እቲ ኣዋጅ ተሰሪዙ በዚ ዝስዕብ ሓዱሽ ዓንቀ 99 ተተኪኡ ኣሎ።

ዓመት በማይበልጥ እስራት ይቀጣል፣

2. ማናቸውም የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያዎች የአገልግሎት ማእከል ሰራተኛ የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያ ያለአገልግሎት ማእከሉና ኤጀንሲው ዕውቅና ከፈታታ ወይም ከገጣጠመ ወይም የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያ ሳይበላሽ ሆነ ብሎ እሽጉን ካነሳ ወይም ኣካሉን ከቀየረ ወይም እነዚህን የመሳሰሉ አድራጎቶች ከፈፀመ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 5,000 በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከአንድ ዓመት በማያንስና ከሶስት ዓመት በማይበልጥ እስራት ይቀጣል።

10. የአዋጅ አንቀፀ 99 ተሰርዞ በሚከተለው አዲስ አንቀፅ 99 ተተክቷል።

"99 ብሰራሕተኛታት እቲ ኤጀንሲ ዝፍፀሙ ጥፈኣታት"

1. ድንጋገታት እቲ ኣዋጅ ኣብ ስራሕ ንምውዓል በቲ ኤጀንሲ ዝተቖፀረ ዝኾነ ሰብ

ሀ. ብመሰረት ሕጊ ክረኽቦ ካብ ዝግባእ ክፍሊት ወይ ሽልማት ወፃኢ ብቀጥታ ምስ ዝተቖረፀሉ ተግባር ዝተተሓሓዘ ወይ ቀጥታ ብዘይኮነ መንገዲ ብገንዘብ ወይ ብካሊእ ዓይነት ክፍሊት ወይ ውህብቶ ንኽዋሃቦ ዝሓተተ ወይ ዝተቀበለ ወይ ንኽፍሊት ወይ ተስፋ ውህብቶ ወይ መትሓዚ ዝተሓተተ ወይ ተቐቢሉ እንተኾይኑ፣

ለ. ካብ ግብሪ ካብ ዝርከብ ኣታዊ ምጭብርባ ወይ ምስዞም ድንጋገታት እዚ ኣዋጅ ወይ ምስ ዝተወሃቦ ሓላፍነት ፅቡቕ ኣፈፃፅማ ዝፃረር ተግባር ንምፍፃም፣ ክገብሮ ዝግባእ ንከይገብር ንምዕቃብ፣ ግቡእ ዘይኮነ ነገር ንምፍቓድ፣ ኣብ ግብሪ ንዝፍፀም ተግባር ምጭብርባር ንምሕባእ ወይ ብምሽጥር ንምስራሕ ውዕሊ ዝኣተወ ወይ ብዝኣትዎ ዝኾነ ውዕሊ ውሽጢ ነዚ ተግባር ዝተሓበረ ምዃኑ ዘርኢ ስምምዕነት ዝሃበ እንተኸኾይኑ ወይ

ሐ. በዚ ኣዋጅ ነዚ ኤጀንሲ ካብ ዝተውሃቦ ስልጣን ንዓቕብ ዝሰርሐ ወይ ብዝተውሃቦ ስልጣን ብዘይኣግባብ ዝተጠቐመ እንተኾይኑ ብቤት ፍርዲ ጥፍኣተኛ ምዃኑ ምስ ተረጋገፀ ካብ ብር 5000 ሺሕ ብዘይበልፅ መቕፃዕቲ ገንዘብን ካብ 10 ዓመት ብዘይንእስ ካብ 20 ዓመት ብዘይበልፅ ማእሰርቲ ይቕፃዕ።

"99 በኤጀንሲው ሠራተኞች የሚፈጸሙ ጥፋቶች"

1. የዚህን አዋጅ ድንጋጌዎች ለማስፈፀም በኤጀንሲው የተቀጠረ ማንኛም ሰው፡-

ሀ. በህግ መሰረት ሊያገኘው ከሚገባ ክፍያ ወይም ሽልማት ውጪ ከተቀጠረበት ተግባር ጋር በተያያዘ ቀጥታ ወይም ቀጥተኛ ባልሆነ መንገድ የገንዘብ ወይም ሌላ ዓይነት ክፍያ ወይም ስጦታ እንዲደረግለት የጠየቀ ወይም የተቀበለ ወይም ለክፍያው ወይም ለስጦታው ተስፋ ወይም መያዣ የጠየቀ ወይም የተቀበለ እንደሆነ፣

ለ. ከግብር በሚገኘው ገቢ ላይ ማጭበርበር ወይም ከዚህ አዋጅ ድንጋጌዎች ወይም ከተሰጠው ኃላፊነት መልካም አፈፃፀም ጋር የሚቃረን ተግባር ለመፈፀም፣ ማድረግ የሚገባውን ከማድረግ ለመታቀብ፣ ተገቢ ያልሆነን ነገር ለመፍቀድ፣ በግብር ላይ የሚፈምን የማጭበርበር ተግባር ለመደበቅ ወይም በሚስጥር ለመተግበር ውል የገባ ወይም በሚገባው ማናቸውም ውል ውስጥ በዚህ ተግባር መተባበሩን የሚያሳይ ስምምነት የሰጠ እንደሆነ፣ ወይም

ሐ. በዚህ አዋጁ ለኤጀንሲው ከተሰጠው ስልጣን በላይ የስራ ወይም በተሰጠው ስልጣን ያለአግባብ የተቀጠመ እንደሆነ፣ ጥፋተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 5000ሺ በማይበልጥ ገንዘብ መቀጮ እና ከ10 ዓመት በሚያንስ ከ20 ዓመት በማይበለጥ እስራት ይቀጣ።

2. ሰራሕተኛ እቲ ኤጀንሲ ድንብን መምርሕን መሸጣ መመዝገቢ መሳርሕታትን ብምትሕልላፍ፡-

ሀ. መሸጣ መመዝገቢ መሳርሒ ዝፈትሕ ወይ ዝገጣጠመ ወይ ሰራሕተኛ ማእኸል ግልጋሎት ብዘየለወሉ ኣብ ስራሕ ክውዕል ዝፈቐዶ ወይ መፍለይ ቁፅሪ እቲ መሳርሒ ዝቐያየረ እንተኾይኑ ወይ፣

ለ.ተገልጋሊ እቲ መሸጣ መመዝገቢ መሳርሒ ወይ ብማእኸል ግልጋሎት ወይ በቲ ሰራሕተኛ ወይ በቲ መቕረቢ ዝተፈፀመ ዝኾነ ይኹን ዘይሕጋዊ ተግባር እናፈለጠ ወይ ብሸለልትነት ኣብ ውሽጢ 24 ሰዓት ነቲ ኤጀንሲ ፀብፃብ ዘየቕረበ እንተኾኑ ብቤት ፍርዲ ጥፍኣተኛ ምኻኑ ምስተረጋገፀ ካብ ብር 5000 ሽሕ ዘይበልፅ መቕፃዕቲ ገንዘብ ካብ ሓደ ዓመት ዘይንእስን ካብ ሰለስተ ዓመት ዘይበልፅ ማሰርቲ ይቕፃዕ

3. ሰራሕተኛ እቲ ኤጀንሲ ብዘይ ብቑዕ ምኽንያት ዋኒን ከፋሊ ግብሪ ብምጉታት ንዘብፅሖ መጉዳእቲ ብፍታብሄር ዘለዎ ሓላፍነት ሕሉው ኮይኑ ብቤት ፍርዲ ጥፈኣቱ ምስ ተረጋገፀ ካብ ሓደ ዓመት ብዘይንእስን ካብ ክልተ ዓመት ብዘይበልፅን ማእሰርቲ ይቕፅዕ፣

11.ዓንቀፅ 112 ንኡስ ዓንቀፅ /1/ እቲ ኣዋጅ ተሰሪሑ በዚ ዝስዕብ ሓዱሽ ንኡሰ ዓንቀፅ /1/ ተተኪኡ ኣሎ፣

- ይግባኣኒ ጉባኤ ዝሃቦ ውሳነ ብመሰረት ሕጊ ስሕተት እዩ ኢሉ ነቲ ውሳነ ዘይስማማዕ ዝኾነ ይኹን ተሸራኻሪ ወገን ውሳነ ይግባኣኒ ጉባኤ ብፅሑፍ ምስበፅሖ ኣብ ውሽጢ 30 ማዓልታት ስልጣን ንአለዎ ይግባኣኒ ቤት ፍርዲ ክቕርብ ይኽእል።

2. የኤጀንሲው ሰራተኛ የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያዎች ደንብና መመሪያ በመተላለፍ

ሀ. የሽያጭ መመዝገቢየ መስሪያ የፈታ ወይም የገጠመ ወይም የአገልግሎት ማእከል ሰራተኛ በሌለበት ስራ ላይ እንዲውል የፈቀደ ወይም የመሳሪያውን መለያ ቁጥር ያቀያየር እንደሆነ ፣ወይም

ለሽያጭ መመገቢያ መሳሪያ ተጠቃሚው ወይም በአገልግሎት ማእከል ወይም በሰራተኛው ወይም በአቅራቢው የተፈፀመ ማናቸውንም ህገ ወጥ አድራጎት እያወቀ ወይም በቸልተኝነት ብ24 ሰዓት ጊዜ ውስጥ ለኤጀንሲው ሪፖርት ያላደረገ እንደሆነ፣ ጥፍአተኛ መሆኑ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከብር 5000 በማይበልጥ የገንዘብ መቀጫ እና ከአንድ አመት በማያንስና ከሶስት ዓመት በማይበልጥ እስራት ይቀጣል።

3. የኤጀንሲው ሰራተኛ ያለ በቂ ምክንያት ጉደይን በማጓተት በግብር ከፋይ ላይ ለማያደርሰው ጉዳት በፍትሃብሄር ያለበት ኋላፊነት እንደተጠበቀ ሆኖ ጥፋተኛነቱ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከአንድ ዓመት በማያነስና ከሁለት ዓመት በማይበልጥ እስራት ይቀጣል።

11.የአዋጅ አንቀፅ 112 ንኡስ አንቀፅ /1/ ተሰርዞ በሚከተለው አዲስ ንኡስ አንቀፅ /1/ ተተክቷል።

- የይግባኝ ጉባኤ የሰጠው ውሳኔ በህግ ረገድ ስህተት ነው በማለት ያልተሰማማ ማንኛውም ተከራካሪ ወገን ይግባኝ ጉበኤው የፅሑፍ ውሳኔ በደረሰው በ30 ቀናት ውስጥ ስልጣን ላለው ይግባኝ ሰሚ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሊያቀርብ ይችላል።

12. ዓንቀፅ 112 ንኡስ ዓንቀፅ /4/ እቲ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ።

13. ዓንቀፅ 114 ንኡስ ዓንቀፅ /1/ እቲ ኣዋጅ ተሰሪዙ በዚ ዝስዕብ ሓዱሽ ንኡስ ዓንቀፅ ተተኪኡ ኣሎ።

1. "ኣብ ዝኾነ ይኹን ብርኪ ዝርከቡ ኣባላት ግብሪ ሰማዒ ጉባኤ ተወከልቲ ማሕበረሰብ ንግዲ ሓዊሱ ኣብ ህዝቢ ብዝህልዎም ተቐባልነትን ታኣማንነትን ፣ ዘለዎም ሓፈሻውን ፍሉይን ፍልጠት ፣ ከምኡ እውን ምስ ግብርን ቀረፅ ርክብ ዘለዎ ጥፍኣት ካብዘይ ፍፀሙ ሰባት ተመሪፆም ይሰየሙ"

14. ኣብ ውሽጢ ዓንቀፅ 114 ንኡስ ዓንቀጽ /4/ "ካብዚ ይ ንላዕሊ ኣብ ዓንቀፅ 113/3/ ካብ ማእኸል ዝተዘርዘሩ" ዝብል ሓረሕግ ተሰሪዙ" ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /3/ ማእኸል ካብ ዝተዘርዘሩ ብዝብል ተተኪኡ ኣሎ።

15. ዓንቀፅ 144 ንኡስ ዓንቀፅ /6/ እቲ ኣዋጅ ተሰሪዙ በዚዝስዕብ ሓዱሽ ንኡስ ዓንቀፅ /6/ ተተኪኡ ኣሎ፡

/6/ ዝኾነ ይኹን ኣባል ይግባኣኒ ሰማዒ ጉባኤ ግብሪ ዘመን ግልጋሎት ንክልተ ዓመታት ይኸውን ። ብይግባኣኔ ጉባኤኒ ወይ በቲ ችሎት ጉባኤ ብኣቦመንበር ግልጋሎት ንኸበርክት ዝተመረፀ ሰብ እዋን ግልጋሎት ንክልተ ዓመት ወይ ብመተካእታ ዝተመረፀ እንተኾይኑ ነቲ ዝተከአ ሰብ ዝተረፎ እዋን ስራሕ ይኸውን። ካብ ክልተ ዓመት ንላዕሊ ዝሰርሐ ኣባል ጉባኤ ከም ኣድላይነቱ ዳግማይ ክምረፅ ይኽእል።

12. የአዋጁ አንቀፅ 112 ንኡስ ዓንቀፅ /4/ ተሽሯል፣

13. የአዋጅ አንቀፅ 114 ንኡስ አንቀፅ /1/ ተሰርዞ በሚከተለው አዲስ ንኡስ አንቀፅ /1/ ተተክቷል፣

1. "በማንኛውም ደረጃ የሚገኙ የግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ አበላት የንግዱን ህብረተሰብ ተወካዮች ጨምሮ በህዝብ ዘንድ ባላቸው ተቀባይነትና ታማኝነት፣ ባላቸው ጠቅላላና ልዩ እውቀት ፣ እንዲሁም ከግብር እና ቀረጥ ጋር በተገናኘ ጥፋት ካልፈፀሙ ሰዎች መካከል ተመርጠው ይሰየማል።"

14. ከአዋጅ አንቀፅ 114 ንኡስ አንቀፅ /4/ ውስጥ_"ከዚህ በላይ በአንቀፅ 113 /3/ ከተዘረዘሩት መካከል" የሚለው ሐረግ ተሰርዞ" በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /3/ ከተዘረዘሩት መካከል" በሚለው ተተክቷል፣

15. የአዋጁ አንቀፅ 114 ንኡስ አንቀፅ /6/ ተሰርዞ በሚከተለው አዲስ ንኡስ አንቀፅ /6/ ተተክቷል፡-

/6/ ማንኛውም የግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ አባል የአገልግሎት ዘመን ለሁለት ዓመታት ይሆናል። በይግባኝ ጉባኤ ወይም በጉባኤው ችሎት በሊቀመንበርነት እንዲያገለገል የተመረጠ ሰው የስራ ዘመን ለሁለት ዓመታት ወይም በምትክነት የተመረጠ ሲሆን የተካው ሰው ለቀረው የስራ ጊዜ ይሆናል። ከሁለት ዓመት በላይ የሰራ የጉባኤ አባል እንደአስፈላጊነቱ በድጋሚ ሊመረጥ ይችላል።

3/ **<u>ምልዓል መቐፃዕቲ</u>**

ኣብ ልዕሊ ዝኾነ ይኹን ከፋሊ ግብሪ ዝተወሰነ

ምምሕዳራዊ መቕፃዕቲ ብመሰረት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዘፅደቖ መምርሒ ሙሉእ ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ምልዓል ይከኣል።

4. **<u>መመዝገቢ መሳርሒ መሸጣ ኣብ ስራሕ ምውዓል፡</u>**

መመዝገቢ መሳርሒ ኣብ ስራሕ ዝውዕለሉ ኣገባብ፣ ኩነታን ተፈፃምነቱን ዝምልከት ብዝወፅእ ደንብን መምርሕን ይውሰን

5. **<u>እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን</u>**

እዚ ኣዋጅ ካብ 30 ሓምለ 2002 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚደንት ብሂራዊ
ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

3/ **<u>ቅጣት ስለማንሳት</u>**

በማንኛውም ግብር ከፋይ ላይ የተጣለውን

አስተዳደራዊ መቀጮ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚያፀድቀው መመሪያ መሰረት ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ማንሳት ይቻላል።

4. **<u>የሽያጭ መመዝገቢየ ማሰርያ ስራ ላይ ማዋል</u>**

የሽያጭ መመዝገቢያ መሳሪያ ስራ ላያ የሚውልበት አገባብ ፣ የተፈፃሚነቱ ሁኔተ በሚመለከት በሚወጣው ደንብና መመሪያ ይወሰናል።

5. **<u>ይህ አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ</u>**

ይህ አዋጅ ከሓምሌ 30/2002 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ፕሬዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17 ዓመት ቑ. 24 መቐለ 30 ሓምለ /2002 ዓ.ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ. 24 መቐሌ ሓምሌ 30/2002 ዓ/ም

ቑፅሪ ኣዋጅ 181/2002 ዓ.ም

መመሓየሺ ኣከፋፍላ ቴምብር ቀረፅ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ

ኣብ ኣፈፃፅማ እቲ ኣዋጅ ዘጋጥም ዝነበረ ዝተወሰነ ፀገም ንምፍታሕን፣

መሰልን ግቡኡን ከፋሊ ቀረፅ ቴምብር ብዝርዝርን ብግልፅን ምስፋሩ ግልፅነትን ተሓታትነትን ዘለዎ ኣሰራርሓ ንክህሉ ኣድላይ ብምዃኑ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49(3)(ሀ) ዝስዕብ መመሓየሺ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ፡፡

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ

1. ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ “መመሓየሺ ኣከፋፍላ ቴምብር ቀረፅ ንምውሳን ዝወፀ ቑፅሪ ኣዋጅ 181/2002” ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል፡፡

2. ትርጉም

1. ”ኤጀንሲ” ማለት ኤጀንሲ ልምዓት እቶት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ’ዩ፣
2. ”ቴምብር ቀረፅ” ማለት ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግሰቲ ትግራይ ንዝውሃብ ግልጋሎት ዝኽፈል ቴምብር ቀረፅ እዩ፡፡

አዋጅ ቁጥር 181/2002 ዓ.ም

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቴምብር ቀረጥ አከፋፈልን ለመወሰን የወጣ ማሻሻያ አዋጅ

በአዋጅ አፈፃፀም ያጋጥም የነበረ የተወሰነ ችግር ለመፍታት እና፣

የቴምብር ቀረጥ ከፋይ መብትና ግዴታ በዝርዝርና በግልፅ ማስቀመጥ ግልፅነትና ተጠያቂነት ያለው አሰራር እንዲኖር አስፈላጊ በመሆኑ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49(3)(ሀ) የሚከተለው ማሻሻያ አዋጅ አውጥቷል፡፡

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

1. አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ “የቴምብር ቀረጥ አከፋፈልን ለመወሰን የወጣ ማሻሻያ አዋጅ ቁጥር 181/2002” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጓሜ

1. ”ኤጀንሲ” ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የገቢዎች ልማት ኤጀንሲ ነው፣
2. ”ቴምብር ቀረጥ” ማለት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ለሚሰጥ አገልግሎት የሚከፈል የቴምብር ቀረጥ ነው፡፡

www.abyssinialaw.com

3. መመሓየሺ

ኣከፋፍላ ቴምብር ቀረፅ ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 124/1999 ከምዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ፡፡

1. ኣብቲ ኣዋጅ ኣብዝኾነ ይኹን ቦታ "ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን" ዝብል ሽም ተሰሪዙ "ኤጀንሲ ልምዓት እቶት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ" ብዝብል ተተኪኡ ኣሎ፡፡
2. ዓንቀፅ 9 እቲ ኣዋጅ ተሰሪዙ በዚ ዝስዕብ ሓድሽ ዓንቀፅ 9 ተተኪኡ ኣሎ፡፡

"9. መሰል ምቕራብ ይግባኣኒ"

ኤጀንሲ ኣብ ዘውሰኖ ዓቐን ቴምብር ቀረፅ ዘይተሰማዕመዐ ከፋሊ ቀረፅ ውሳነ ኤጀንሲ ካብ ዝፈለጠሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 10 መዓልቲ ቅሬታኡ ንጥርዓን መፃረዪ ወይ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ ንግብሪ ይግባኣኒ ሰማዒ ጉባኤ ምቕራብ ይኽእል፡፡

3. ኣብ ኣዋጅ ቁፅሪ 124/1999 ዓንቀፅ 9 እዞም ዝስዕቡ ሓደሽቲ ዓንቀፃት 10፣11 ን 12 ተወሲኽም ኣለው፡፡

"10 ምልዓል መቕፃዕቲ"

ኣብ ልዕሊ ዝኾነ ይኹን ከፋሊ ቴምብር ቀረፅ ዝተወሰነ ምምሕዳራዊ መቕፃዕቲ ብመሰረት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዘፅደቖ መምርሒ ሙሉእ ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ምልዓል ይከኣል፡፡

3. ማሻሻያ

የቴምብር ቀረጥ አከፋፈልን ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 124/1999 እንደሚከተለው ተሻሽሏል፡፡

1. በአዋጁ በማንኛውም ሥፍራ "የፋይናንስ እና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ" የሚለው ስያሜ ተሰርዞ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የገቢዎች ልማት ኤጀንሲ" በሚለው ተተክቷል፡፡
2. የአዋጁ አንቀፅ 9 ተሰርዞ የሚከተለው አዲስ አንቀፅ 9 ተተክቷል፡፡

"9. ይግባኝ የማቅረብ መብት"

ኤጀንሲው በወሰነው የቴምብር ቀረጥ መጠን ላይ ያልተስማማ ቀረጥ ከፋይ የኤጀንሲው ውሳኔው በፅሁፍ ካስታወቀበት ቀን አንስቶ በ10 ቀናት ውስጥ ቅሬታ'ውን ለአቤቱታ አጣሪ ወይም በ30 ቀናት ውስጥ ለግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ ማቅረብ ይችላል፡፡

3. በአዋጅ ቁጥር 124/1999 አንቀፅ 9 የሚከተሉትን አዳዲስ አንቀፆች 10፣11፣ እና 12 ተጨምሯል፡፡

"10 ቅጣት ማንሳት"

በማንኛውም የቴምብር ቀረጥ ከፋይ ላይ የተጣለውን አስተዳደራዊ መቀጮ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚያፀድቀው መመሪያ መሰረት ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ማንሳት ይቻላል፡፡

www.abyssinialaw.com

"11. ንግብሪ ይግበኣኒ ሰማዒ ጉባኤ ዝቐርብ ይግባኣኒ"

1. ኣብ ዝኾነ ኣወሳስና ቀረፅ ቴምብር ቅር ዝበሎ ከፋሊ ቀረፅ ይግበኣኒ ንግብሪ ይግበኣኒ ሰማዒ ጉባኤ ምቕራብ ይኽእል፡፡
2. ብመሰረት እዚ ዓንቀፅ ንኡሰ ዓንቀፅ (1) ዝቐርብ ይግበኣኒ፡-

ሀ. ከፋሊ ቀረፅ ካብቲ ዘከራኽር ዓቐን ቀረፅ ቴምብር ሓምሳ ሚኢታዊ ንኤጀንሲ ብምትሓዝን፣

ለ መፍለጢ ውሳነ ቀረፅ ወይ ብጥርዓን መፃረይ ዝተውሃቦ ውሳነ ነቲ ከፋሊ ቀረፅ ካብ ዝበፅሖ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ እንተዘይቐሪቡ፣ ጥርዓኑ በግብሪ ይግበኣኒ ሰማዒ ጉባኤ ተቐባልነት ኣይህልዎን፡፡

3. ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣታዊ ግብሪ ቁፅሪ ኣዋጅ 68/1995 ብዛዕባ ኣቐራርባ ጥርዓንን ይግበኣንን ከምኡ'ውን ኣወሳስና ዝተቐመጡ ድንጋገታት ከምኩነታቶም በዚ ኣዋጅ ንዝቐርብ ይግበኣኒ ተፈፀምቲ ይኾኑ፡፡

"11 ለግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ የሚቀርብ ይግባኝ"

1. በማንኛውም የቴምብር ቀረጥ አወሳሰን ቅር የተሰኘ የቀረጥ ከፋይ ለግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ ይግባኝ ማቅረብ ይችላል፣
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ (1) መሠረት የሚቀርብ ይግባኝ፡-

ሀ. ቀረጥ ከፋዩ አከራካሪ የሆነውን የቴምብር ቀረጥ መጠን ሃምሳ በመቶ ለኤጀንሲው ካስያዘ፣ እና

ለ. የቀረጥ ውሳኔ ማስታወቂያው ወይም በአቤቱታ አጣሪ የተሰጠው ውሳኔ ለቀረጥ ከፋዩ ከደረሰው ቀን ጀምሮ በ30 ቀን ውስጥ ካልቀረበ፣ አቤቱታው በግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ ተቀባይነት አይኖረውም፡፡

3. በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በገቢ ግብር አዋጅ ቁጥር 68/1995 ስለይግባኝ እና ቅሬታ አቀራረብ እና አወሳሰን የተደነገጉት እንደአግባብነታቸው በዚህ አዋጅ መሰረት ለሚቀርብ ይግባኝ ተፈፃሚ ይሆናሉ፡

"12. ውሳነ ግብሪ ይግበኣኒ ሰማዒ ጉባኤ ብምቅዋም ዝቐርብ ይግባኣኒ"

1. ይግባኣኒ ሰማዒ ጉባኤ ኣብዝሃቦ ውሳነ ስሕተት ሕጊ ኣሎ ኢሉ ዝቓወም ዝኾነ ይኹን ተኸራኻሪ ወገን ውሳነ ግብሪ ይግበኣኒ ሰማዒ ጉባኤ ካብ ዝበፅሖ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ ናብ ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ይግበኣኒ ምቕራብ ይኽእል፣
2. ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ኣብ ሕጊ መሰረት ብምግባር ዝተልዓለ ክርክር ኣፃሪዩ ብምውሳን ንግብሪ ይግበኣኒ ሰማዒ ጉባኤ ይመልሰሉ፣

"12. የግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ ውሳኔን በመቃወም ስለሚቀርብ ይግባኝ"

1. ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ የሰጠው ውሳኔ የህግ ስህተት አለ በማለት ያልተስማማ ማንኛውም ተከራካሪ ወገን የግብር ይግባኝ ጉባኤው ውሳኔ በደረሰው በ30 ቀን ውስጥ ለጠቅላይ ፍርድ ቤት ይግባኝ ሊያቀርብ ይችላል፣
2. ጠቅላላ ፍርድ ቤት በሕግ ረገድ የተሰጠውን ክርክር መርምሮ ውሳኔ በመስጠት ጉዳዩን ለግብር ይግባኝ ሰሚ ጉባኤው ይመልስለታል፣

www.abyssinialaw.com

3. ቅድም ኢሎም ኣብ ቁፅሪ ኣዋጅ 124/1999 ዝነበሩ ዓንቀፅ 10፣ 11፣ 12 ከከም ቅደም ሰዓቦም 13፣ 14፣ 15 እንትኾኑ ዓንቀፅ 13፣ 14፣ 15 ዝነበሩ ድማ 16፣ 17፣ 18 ኮይኖም ኣለው፡፡

4. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ ካብ 30 ሓምለ 2002 ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን፡፡

ፀጋይ በርሀ
ፕረዝዳንት ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ትግራይ

3. ቀደም ሲል በአዋጅ ቁጥር 124/1999 የነበሩ አንቀፅ 10፣ 11፣ 12 እንደየቅደም ተከተላቸው አንቀፅ 13፣ 14፣ 15 ሲሆኑ አንቀፅ 13፣ 14፣ 15 የነበሩ ደግሞ 16፣ 17፣ 18 ሆኖዋል፡፡

4. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከሓምሌ 30/2002 ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ፕረዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ
የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ
ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17 ዓመት ቑ. 25 መቐለ 30 ሓምለ /2002 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ. 25 መቀለ ሐምሌ 30/2002 ዓ/ም

ኣዋጅ ቑፅሪ 182/2002 ዓ.ም

መመሓየሺ ኣዋጅ ተርን ኦቨር ታክስ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ኣዋጅ ተርን ኦቨር ታክስ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣዋጅ ቑፅሪ 72/1996 ምምሕያሽ ኣድላይ ኮይኑ ብምርካቡ፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49(3)(ሀ) እዚ ዝስዕብ መመሓየሺ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ፡፡

1. ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "መመሓየሺ ኣዋጅ ተርን ኦቨር ታክስ ቑፅሪ 182/2002" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል፡፡

2. መመሓየሺ

1. ኣብቲ ኣዋጅ "ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን" ዝብል ሽም ተሰሪዙ "ኤጀንሲ እቶት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ" ብዝብል ተተኪኡ ኣሎ፣
2. ዓንቀፅ 10 ንኡስ ዓንቀፅ (1) ተራ ፊደል (ሀ) እቲ ኣዋጅ ተሰሪዙ በዚ ዝስዕብ ሓዱሽ ተራ ፊደል (ሀ) ተተኪኡ ኣሎ፡፡

"ሀ" ኣብ ውሽጢ ሓደ ወርሒ ሕድ ሕድ ዝተጠናቐቐ እዋን ሒሳብ ነዚ ኤጀንሲ ወይ እዚ ኤጀንሲ ዝውክሎም ትካላት ፋይናንስ ወይ ብሚላ መራኸቢ ኤሌክትሮኒክስ

አዋጅ ቁጥር 182/2002 ዓ/ም

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የተርን ኦቨርን ታክስ ማሻሻያ አዋጅ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የተርን ኦቨር ታክስ አዋጅ ቁጥር 72/1996 ማሻሻል አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49 (3)(ሀ) መሠረት የሚከተለውን የማሻሻያ አዋጅ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "የተርን ኦቨር ታክስ ማሻሻያ አዋጅ ቁጥር 182/2002" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ማሻሻያ

1. በአዋጁ "የፋይናንስ እና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ" የሚለው ስያሜ ተሰርዞ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የገቢዎች ልማት ኤጀንሲ" በሚል ተተክተዋል፣
2. የአዋጁ አንቀጽ 10 ንኡስ አንቀፅ (1) ፊደል ተራ (ሀ) አዋጁን ተሰርዞ በሚከተለው አዲስ ፊደል ተራ(ሀ) ተተክቷል፡፡

"ሀ" የእያንዳዱ የሂሳብ ጊዜ በተጠናቀቀ በአንድ ወር ጊዜ ውስጥ ለኤጀንሲው ወይም ኤጀንሲው ለሚወክለው የፋይናንስ ተቅዋሞች ወይም በኤሌክትሮኒስ የመገናኛ

www.abyssinialaw.com

መፍለጢ ታክስ ተርን ኦቮር ብምቕራብ ክኽፈል ዝግብኦ ታክስ ሸው ንሸው ናይ ምኽፋል ፡፡

3. ኣብ ዓንቀፅ 21 ንኡስ ዓንቀፅ (2) "ዝድለዮ ተወሳኺ ታክስ ተዘይከፊሉ" ካብ ዝብል ሓረግ ቀጺሉ "ወይ ይግባኣኒ ተዘይኣቕሪቡ" ዝብል ሓረግ ተወሲኹ ኣሎ፡፡

4. ዓንቀፅ 30 ንኡስ ዓንቀፅ (3) እቲ ኣዋጅ ንኡስ ዓንቀፅ (4) ኮይኑ እዚ ዝስዕብ ሓዱሽ ንኡስ ዓንቀፅ (3) ተወሲኹ ኣሎ፡፡

''3 ሰራሕተኛ እዚ ኤጀንሲ ብዘይ ብቑዕ ምኽንያት ዋኒን ብምጉታት ኣብ ግብሪ ከፋሊ ንዝበፅሖ ጉድኣት እቲ ሰራሕተኛ ዘለዎ ሓለፍነት ፍታብሄር ሕሉው ኮይኑ ብቤት ፍርዲ ጥፍኣቱ ድሕሪ ምርግጋፅ ካብ ሓደ ዓመት ክሳብ ክልተ ዓመት ብዝበፅሕ ማእሰርቲ ይቕፃዕ''፡፡

5. ምልዓል መቕፃዕቲ

ኣብ ልዕሊ ዝኾነ ይኹን ከፋሊ ተርን ኦቨር ታክስ ዝተወሰነ ምምሕዳራዊ መቕፃዕቲ ብመሰረት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዘዕደቖ መምርሒ ሙሉእ ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ምልዓል ይከኣል፡፡

3. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ ካብ 30 ሓምለ 2002 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን፡፡

ፀጋይ በርሀ

ፕረዝዳንት ብሄራዊ ክልላዊ

መንግስቲ ትግራይ

ዘዴ የተርን ኦቨር ታክስ ማስታወቂያ በማቅረብ መከፈል የሚገባውን ታክስ ወዲያውኑ የመክፈል ፡፡

3. በአንቀፅ 21 ንኡስ አንቀፅ (2) "የሚፈለግበትን ተጨማሪ ታክስ ካልከፈለ" ከሚለው ሓረግ ቀጥሎ ወይም "ይግባኝ ካላቀረበ" የሚል ሓረግ ተጨምሯል፡፡

4. የአዋጁ አንቀፅ 30 ንኡስ አንቀፅ (3) ንኡሰ አንቀፅ (4) ሆኖ የሚከተለው አዲስ ንኡሰ አንቀጽ (3) ተጨምሯል፣

''3 የኤጀንሲው ሰራተኛ ያለበቂ ምክንያት ጉዳዩን በማጓተት በታክስ ከፋይ ላይ ለሚያደርሰው ጉዳት በፍታብሄር ያለበት ኃላፊነት እንደ ተጠበቀ ሆኖ ጥፋተኛነቱ በፍርድቤት ሲረጋገጥ ከአንድ ዓመት እስከ ሁለት ዓመት በሚደርስ እስራት ይቀጣል''፡፡

5. ቅጣት ስለማንሳት

በማንኛውም የተርን ኦቨር ታክስ ከፋይ ላይ የተጣለውን አስተዳደራዊ መቀጮ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚያፀድቀው መመሪያ መሰረት ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ማንሳት ይቻላል፡፡

3. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከሓምሌ 30/2002 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ

መንግስት ፕሬዚዳንት

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17 ዓመት ቑ.26 መቐለ 30 ሓምለ 2002 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ. 26 መቐለ ሓምሌ 30/2002 ዓ/ም

ኣዋጅ ቑፅሪ 183/2002 ዓ.ም

መመሓየሺ ኣዋጅ ኤክሳይዝ ታክስ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

ኣዋጅ ኤክሳይዝ ታክስ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅሪ 125/1999 ምምሕያሽ ኣድላይ ኮይኑ ብምርካቡ፤

ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49(3)(ሀ) እዚ ዝስዕብ መመሓየሺ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ፡፡

1. ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ "መመሓየሺ ኣዋጅ ኤክሳይዝ ታክስ ቁፅሪ 183/2002" ተባሂሉ ክጥቀስ ይካኣል፡፡

2. መመሓየሺ

ኣዋጅ ኤክሳይዝ ታክስ ቁፅሪ 125/1999 ከምዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ፡፡

1. ኣብቲ ኣዋጅ "ቢሮ ፋይናንስን ኢኮኖሚያዊ ልምዓትን" ዝብል ሽም ተሰሪዙ "ኤጀንሲ እቶት ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ" ብዝብል ተተኪኡ ኣሎ፣
2. ዓንቀፅ-8 ንኡስ ዓንቀፅ (2) እዚ ኣዋጅ ተሰሪዙ በዚ ዝስዕብ ሓዱሽ ንኡስ ዓንቀፅ (2) ተተኪኡ ኣሎ፡፡

አዋጅ ቁጥር 183/2002 ዓ.ም

የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት የኤክሳይዝ ታክስ ማሻሻያ አዋጅ

የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት የኤክሳይዝ ታክስ አዋጅ ቁጥር 125/1999 ማሻሻል አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49(3)(ሀ) መሠረት የሚከተለውን የማሻሻያ አዋጅ አውጥቷል፡፡

1. አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ "የኤክሳይዝ ታክስ ማሻሻያ አዋጅ ቁጥር 183/2002" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ማሻሻያ

የኤክሳይዝ ታክስ አዋጅ ቁጥር 125/1999 እንደሚከተለው ተሻሽሏል፡፡

1. በአዋጁ "የፋይናንስ እና ኢኮኖሚ ልማት ቢሮ" የሚለው ስያሜ ተሰርዞ "የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት የገቢዎች ልማት ኤጀንሲ" በሚል ተተክተዋል፣
2. የአዋጁ አንቀፅ 8 ንኡስ አንቀፅ (2) ተሰርዞ በሚከተለው አዲስ ንኡስ አንቀፅ (2) ተተክቷል፡፡

www.abyssinialaw.com

"2. እዚ ታክስ ብዝግባእ ንምእካብ ኣድላይ ዝኾነ መረዳእታ ዘርኢ መግለፂ እዚ ኤጀንሲ ብዝህቦ ቅጥዒ መሊኡ በብ30 መዓልቲ ናብዚ ኤጀንሲ በኣካል ቀሪቡ ወይ እዚ ኤጀንሲ ብዝወከሎ ሳልሳይ ወገን ወይ ብሜላ ርክብ ኤሌክትሮኒክስ መፍለጢ ታክስ ብምቕራብ ሽዑ ንሽዑ ክኸፍሎ ዝግባእ ታክስ ኣታዊ ክገብር ኣለዎ፣"

3. ኣብቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ-18 ንኡስ ዓንቀፅ (2) "ዝድለዩ ተወሳኺ ታክስ ተዘይከፊሉ "ካብ ዝብል ሓረግ ቀፂሉ" ወይ "ይግባኣኒ ተዘይኣቕሪቡ" ዝብል ሓረግ ተወሳኺ ኣሎ፣

4. ኣብ ትሕቲ ዓንቀፅ 27 እዚ ዝስዕብ ሓዱሽ ንኡስ ዓንቀፅ (4) ተወስኺ ኣሎ፣

"4. ብሰራሕተኛ እዚ ኤጀንሲ ብዘይ ብቑዕ ምኽንያት ዋኒን ብምጉታት ኣብ ግብሪ ከፋሊ ንዝበፅሕ ጉድኣት ዘለዎ ሓለፍነት ፍትሃብሄር ሕሉው ኮይኑ ብቤት ፍርዲ ጥፍኣቱ ድሕሪ ምርግጋፅ ካብ ሓደ ዓመት ክሳብ ክልተ ዓመት ብዝበፅሕ ማእሰርቲ ይቕፃዕ፡፡"

5. ምልዓል መቕፃዕቲ ኣብ ልዕሊ ዝኾነ ይኹን ከፋሊ ኤክሳይስ ታክስ ዝተወሰነ ምምሕዳራዊ መቕፃዕቲ ብመሰረት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዘፅደቖ መምርሒ ሙሉእ ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ምልዓል ይከኣል፡፡

3. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ ካብ 30 ሓምለ 2002 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን፡፡

ፀጋይ በርሀ

ፕረዚደንት ብሄራዊ ክልላዊ

መንግስቲ ትግራይ

"2. ታክሱን በሚገባ ለመሰብሰብ አስፈላጊ የሚሆነው መረጃ የሚያሳይ መግለጫ ኤጀንሲው በሚሰጠው ቅፅ ላይ ሞልቶ በየ30 ቀኑ ለክልሉ ኤጀንሲ በግንባር ቀርቦ ወይም ኤጀንሲው በሚወክለው ሶስተኛ ወገን በኩል ወይም በኤሌክትሮኒክስ የመገናኛ ዘዴ የታክስ ማስታወቂያ በማቅረብ መክፈል የሚገባውን ታክስ ወድያውኑ ገቢ ማድረግ አለበት፣"

3. በአዋጁ አንቀፅ 18 ንኡስ አንቀፅ (2) ውስጥ "የሚፈለግበትን ተጨማሪ ታክስ ካልከፈለ" ከሚለው ሓረግ ቀጥሎ" ወይም "ይግባኝ ካላቀረበ" የሚል ሓረግ ተጨምራል፣

4. በአዋጅ አንቀፅ 27 ስር የሚከተለውን አዲስ ንኡስ አንቀፅ (4) ተጨምራል፣

"4. በኤጀንሲው ሰራተኛ ያለ በቂ ምክንያት ጉዳይን በማጓተት በግብር ከፋይ ላይ ለሚደርሰው ጉዳት በፍታብሔር ያለበት ኃላፊነት እንደተጠበቀ ሆኖ ጥፋተኛነቱ በፍርድ ቤት ሲረጋገጥ ከአንድ ዓመት እስከ ሁለት ዓመት በሚደርስ እስራት ይቀጣል፡፡"

5. ቅጣት ስለማንሳት በማንኛውም ኤክሳይስ ታክስ ከፋይ ላይ የተጣለውን አስተዳደራዊ መቀጮ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በሚያፀድቀው መመሪያ መሰረት ሙሉ በሙሉ ወይም በከፊል ማንሳት ይቻላል፡፡

3. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከሓምሌ 30/2002 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ

መንግስት ፕረዚዳንት

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ
የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17 ዓመት ቑ. 17 መቐለ -------/2002 ዓ.ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ. 17 መቀለ ---------/2002 ዓ/ም

ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ን2003 በጀት ዓመት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 184/2002

ኣብ 2003 በጀት ዓመት ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንዝፍፀሙ መንግስታዊ ስራሕቲን ግልጋሎታትን ዝውዕል በጀት ብምፅዳቕ ኣብ ስራሕ ክውዕል ምግባር ኣድላይ ብምኳኑ፣

ብመሰረት ተማሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49 (3) (ሀ) (ቸ) ን2003 በጀት ዓመት ኣብ ስራሕ ዝውዕል ዝስዕብ በጀት ኣዋጅ ተኣዊጁ ኣሎ::

1) ሓፂር ርእሲ

እዚ ኣዋጅ ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ናይ 2003 ዓ/ም በጀት ንምውሳን ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ ____/2002» ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል::

2) ፍልፍል በጀት

1. ካብ ሓምለ 1/2002 ክሳብ ሰነ 30/2003 ዓ.ም ኣብ ዘሎ በጀት እዋን ካብ ክልል መንግስቲ ዝርከብ ኣታዊ፣ ካብ ፌደራል መንግስቲ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የ2003 በጀት ዓመት ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 184/2002

በ2003 በጀት ዓመት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ለሚሰሩ ስራዎችና አገልግሎቶች ማስፈፀሚያ የሚውል በጀት ፀድቆ ስራላይ እንዲውል ማድረግ አስፈላጊ በመሆኑ፣

ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49 (3) (ሀ) (ቸ) መሰረት ለ2003 በጀት ዓመት የሚከተለው በጀት አዋጅ ታውጇዋል::

1) አጭር ርእስ

ይህ አዋጅ «የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የ2003 ዓ/ም በጀት ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር ________/2002» ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል::

2) የበጀት ምንጭ

1. ከሓምሌ 1/2002 እስከ ሰኔ 30/2003 ዓ/ም ላለው በጀት ዓመት ከክልሉ መንግስት ከሚገኝ ገቢ ፣ ከፌደራል መንግስት

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ	ብር --------

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ	291

www.abyssinialaw.com

ዝውሃብ ድጎማ፣ ካብ ልቓሕን ሓገዝን ዝርከብ ብምጥቃም ምስ'ዚ ኣዋጅ ተታሓሒዞም ዘለው ሰደቓታት ንዝተጠቐሱ ሰራሕትን ግልጋሎትን ዘውዕል ፍልፍል በጀት:-

ሀ. ካብ ፌደራል መንግስቲ ዝተረኽበ ድጎማ
ብር 1,696,595,204.00

ካብዙይ ውሽጢ ካብ መንግስቲ ግምጃ ቤት
ብር 1,656,597,341.00

ናይ ወፃኢ ልቓሕ ብር 7,090,000.00

ናይ ወፃኢ ሓገዝ ብር 32,907,863.00

ለ. ካብ ክልል ዝእከብ እቶት
ብር 668,148,073.00

ሐ. ካብ ቢሮ ቴክኒክ፣ ሙያ ትምህርትን ስልጠናን ውሽጢ ኣታዊ ብር 4,244,960.00

መ. ካብ ቢሮ ሓለዋ ጥዕና (ሆስፒታላት) ውሽጢ ኣታዊ ብር 14,258,480.00

ሰ. ካብ ኣይርሽ ኤይድ ሓገዝብር 901,877.00

ሓፈሻዊ ድምር ብር 2,384,148,594.00

(ክልተ ቢሊዮንን ሰለስተ ሚኢቲ ሰማንያን ኣርባዕተን ሚሊዮንን ሓደ ሚኢትን ኣርብዓን ሸሞንተን ሽሕን ሓሙሽተ ሚኢትን ቴስዓን ኣርባዕተን ብር)

3) ድልድል በጀት

ሀ. ብክልል ንዝስርሑ ስራሕቲን ግልጋሎትን

1. ንስሩዕ በጀት ብር 428,284,502.00
   - ንመሃያ ብር 222,082,113.00
   - ንመካየዲ ስራሕ ብር 206,202,389.00
2. ንካፒታል በጀት ብር 474,673,198.00
3. ንክልል መሐለውታ ብር 10,135,407.00

የሚሰጥ ድጎማ ፣ ከሚገኘው ብድርና እርዳታ በመጠቀም ከዚህ አዋጅ ጋር ተያይዘው በቀረቡ ሰንጠረዦች ለተጠቀሱት ስራዎችና አገልግሎቶች የሚውል የበጀት ምንጭ :-

ሀ. ከፌደራል መንግስት የሚገኝ ድጎማ
ብር 1,696,595,204.00

ከዚህ ውስጥ ከመንግስት ግምጃ ቤት፡-
ብር 1,656,597,341.00

ከውጭ ብድር ብር 7,090,000.00

ከውጭ እርዳታ ብር 32,907,863.00

ለ. ከክልል የሚሰበሰብ ገቢ
ብር 668,148,073.00

ሐ. ከቴክኒክ ፣ሙያ ትምህርት ስልጠና ሮ ውስጥ ገቢ ብር 4,244,960.00

መ. ከጤና ጥበቃ ቢሮ (ሆስፒታሎች) ውስጥ ገቢ
ብር 14,258,480.00

ሰ. ከኣይርሽ ኤይድ እርዳታ ብር 901,877.00

አጠቃላይ ድምር ብር 2,384,148,594.00

(ሁለት ቢሊዮን ሰሶት መቶ ሰማንያ አራት ሚሊዮን አንድ መቶ አርባ ስምንት ሺ አምስት መቶ ዘጠና አራት ብር)

3) የበጀት ድልድል

ሀ. በክልሉ ለሚሰሩ ስራዎችና አገልግሎቶች

1. ለመደበኛ በጀት ብር 428,284,502.00
   - ለደመወዝ ብር 222,082,113.00
   - ለስራ ማስኬጃ ብር 206,202,389.00
2. ለካፒታል በጀት ብር 474,673,198.00
3. ለክልል መጠባበቅያ ብር 10,135,407.00

www.abyssinialaw.com

4. ብክልል ተማእኸሊ ዝተሓዝ በጀት

ብር 34,903,000.00

ንኡስ ድምር ብር 947,996,107.00

(ትሽዓንተ ሚኢቲን ኣርባዓን ሸውዓተን ሚሊዮንን ትሽዓንተ ሚኢቲን ቴስዓን ሹዱሽተን ሽሕን ሓደ ሚኢትን ሸውዓተን ብር)

ለ. ንገፀር ወረዳታት ብር 972,295,101.00

- ብቀመር ዝከፋፈል ብር 919,477,079.00
- ንዝተፈለየ ዕላማ ብር 52,818,022.00

ሐ. ንከተማታት ብር 463,857,386.00

- ብቀመር ዝከፋፈልብር 340,080,564.00
- ንዝተፈለየ ዕላማ ብር 123,776,822.00

ሓፈሻዊ ናይ ክልል፣ ገፀር ወረዳታትን ከተማታትን ዝተደልደለ በጀት ድምር ብር 2,384,148,594.00 (ክልተ ቢሊዮንን ሰለስተ ሚኢቲ ሰማንያን ኣርባዕተን ሚሊዮንን ሓደ ሚኢትን ኣርብዓን ሸሞንተን ሽሕን ሓሙሽተ ሚኢትን ቴስዓን ኣርባዕተን ብር)

4. እዚ ኣዋጅ ዝፀንዓሉ እዋን

እዚ ኣዋጅ ካብ ሓምለ 1/2002 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀነዐ ይኸውን ፡፡

ፀጋይ በርሀ

ፕረዚዳንት

Bÿ‰ê KL§ê mNGስቲ ትግራይ

መቐለ

4. በክልሉ ተማክሎ የሚያዝ በጀት

ብር 34,903,000.00

ንኡስ ድምር ብር 947,996,107.00

(ዘጠኝ መቶ አርባ ሰባት ሚሊዮን ዘጠኝ መቶ ዘጠና ስድስት ሺ አንድ መቶ ሰባት ብር)

ለ. ለገጠር ወረዳዎች ብር 972,295,101.00

- በቀመር የሚከፋፈል ብር 919,477,079.00
- ለተለየ ዓላማ ብር 52,818,022.00

ሐ. ለከተሞች ብር 463,857,386.00

- በቀመር የሚከፋፈልብር 340,080,564.00
- ለተለየ ዓላማ ብር 123,776,822.00

አጠቃላይ ለክልል፣ ለገጠር ወረዳዎችና ከተሞች የተደለደለ በጀት ድምር ብር 2,384,148,594.00 (ሁለት ቢልዮን ሰወስት መቶ ሰማንያ አራት ሚሊዮን አንድ መቶ አርባ ስምንት ሺ አምስት መቶ ዘጠና አራት ብር)

4. አዋጁ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከሐምሌ 1/2002 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል ፡፡

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ፕረዚዳንት

መቐሌ

www.abyssinialaw.com

ን2003 በጀት ዓመት ናይ ገፀር ወረዳታት ድልድል በጀት					
		ንዝተፈለየ ዕላማ ብክልል ዝተሓዝ በጀት			
ሽም ገፀር ወረዳታት	ብቀመር ዝተመደበ በጀት	ንቆላኣበል	ንሸድ መስርሒ በጀት	ንኩናማን ኢሮፕን ብሔረሰባት ዝተመደበ ካፒታል በጀት	ሓፈሻዊ በጀት ድምር
ገፀር ዓድዋ	27,454,466				27,454,466
ኣሕፈሮም	36,501,265		533,689.00		37,034,954
ቆላ ተምቤን	28,807,050		424,729.00		29,231,779
ላዕላይ ማይጨው	22,018,295		121,780.00		22,140,075
መረብ ለኸ	26,155,027				26,155,027
ናዕዴር ዓዴት	29,106,992		261,977.00		29,368,969
ታሕታይ ማይጨው	24,246,671				24,246,671
ጣንቋ ኣበርገለ	24,105,209		221,793.00		24,327,002
ወርዒ ለኸ	32,215,853				32,215,853
ኣፅቢ ወንበርታ	25,699,519				25,699,519
ኢሮፕ	14,860,427		226,611.00	10,000,000.00	25,087,038
ጋንታ ኣፈሹም	24,938,739		108,520.00		25,047,259
ጉሎ መኸዳ	22,649,360		301,700.00		22,951,060
ሓውዜን	25,733,118		191,656.00		25,924,774
ክልተ ኣውላዕሎ	26,801,044		460,237.00		27,261,281
ሳዕስዕ ፃዕዳ እምባ	32,216,590		754,556.00		32,971,146
ኣስገደ ፅምብላ	32,412,635	2,059,729.00			34,472,364
ላዕላይ ኣድያቦ	27,560,251				27,560,251
መደባይ ዛና	27,248,136		389,010.00		27,637,146
ታሕታይ ኣድያቦ	24,332,152	3,389,910.00		2,500,000.00	30,222,062
ታሕታይ ቆራሮ	22,030,315				22,030,315

www.abyssinialaw.com

ፀለምቲ	30,271,161	5,014,929.00			35,286,090
ደጉዓ ተንቤን	25,023,267		406,624.00		25,429,891
እንደርታ	26,051,619				26,051,619
ሕንጣሎ ዋጅራት	31,250,193		404,759.00		31,654,952
ሳሓርቲ ሳምረ	26,682,717		227,009.00		26,909,726
ኣላጀ	25,550,995		389,643.00		25,940,638
ገፀር ኣላማጣ	24,117,727		516,759.00		24,634,486
እንዳ መኮኒ	20,879,002		270,516.00		21,149,518
ኦፍላ	29,654,690		155,639.00		29,810,329
ራያ ዓዘቦ	27,731,331		383,368.00		28,114,699
ቃፍታ ሑመራ	34,437,548	6,520,689.00	1,910,380.00		42,868,617
ፀገዴ	30,522,401	5,757,756.00	511,558.00		36,791,715
ወልቃይት	30,211,314	7,742,360.00	660,136.00		38,613,810
ድምር	**919,477,079**	**30,485,373.00**	**9,832,649.00**	**12,500,000.00**	**972,295,101.00**

www.abyssinialaw.com

ለ2003 በጀት ዓመት ለገጠር ወረዳዎች የተደለደለ በጀት

ስም ገጠር ወረዳዎች	በቀመር የተደለደለ በጀት	ለተለያዩ ዓላማ በክልል የተያዘ በጀት			ጠ/በጀት ድምር
		ለቆላኣበል	ለሼድ መስርያ በጀት	ለኩናማናኢሮፕ ብሔረሰቦች የተመደበ ካፒታል በጀት	
ገፀር ዓድዋ	27,454,466				27,454,466
ኣሕፈሮም	36,501,265		533,689.00		37,034,954
ቆላ ተምቤን	28,807,050		424,729.00		29,231,779
ላዕላይ ማይጨው	22,018,295		121,780.00		22,140,075
መረብ ለኸ	26,155,027				26,155,027
ናዕዴር ዓዴት	29,106,992		261,977.00		29,368,969
ታሕታይ ማይጨው	24,246,671				24,246,671
ጣንቋ ኣበርገለ	24,105,209		221,793.00		24,327,002
ወርዒ ለኸ	32,215,853				32,215,853
ኣፅቢ ወንበርታ	25,699,519				25,699,519
ኢሮፕ	14,860,427		226,611.00	10,000,000.00	25,087,038
ጋንታ ኣፈሹም	24,938,739		108,520.00		25,047,259
ጉሎ መኸዳ	22,649,360		301,700.00		22,951,060
ሓውዜን	25,733,118		191,656.00		25,924,774
ክልተ ኣውላዕሎ	26,801,044		460,237.00		27,261,281
ሳዕስዕ ፃዕዳ እምባ	32,216,590		754,556.00		32,971,146
ኣስገደ ፅምብላ	32,412,635	2,059,729.00			34,472,364
ላዕላይ ኣድያቦ	27,560,251				27,560,251
መደባይ ዛና	27,248,136		389,010.00		27,637,146
ታሕታይ ኣድያቦ	24,332,152	3,389,910.00		2,500,000.00	30,222,062
ታሕታይ ቆራሮ	22,030,315				22,030,315

www.abyssinialaw.com

ፀለምቲ	30,271,161	5,014,929.00			35,286,090
ደጉዓ ተንቤን	25,023,267		406,624.00		25,429,891
እንደርታ	26,051,619				26,051,619
ሕንጣሎ ዋጅራት	31,250,193		404,759.00		31,654,952
ሳሓርቲ ሳምረ	26,682,717		227,009.00		26,909,726
ኣላጀ	25,550,995		389,643.00		25,940,638
ገፀር ኣላማጣ	24,117,727		516,759.00		24,634,486
እንዳ መኾኒ	20,879,002		270,516.00		21,149,518
ኦፍላ	29,654,690		155,639.00		29,810,329
ራያ ዓዘቦ	27,731,331		383,368.00		28,114,699
ቃፍታ ሑመራ	34,437,548	6,520,689.00	1,910,380.00		42,868,617
ፀገዴ	30,522,401	5,757,756.00	511,558.00		36,791,715
ወልቃይት	30,211,314	7,742,360.00	660,136.00		38,613,810
ድምር	**919,477,079**	**30,485,373.00**	**9,832,649.00**	**12,500,000.00**	**972,295,101.00**

www.abyssinialaw.com

ን2003 በጀት ዓመት ናይ ከተማታት ድልድል በጀት

ስም ከተማ	ብቀመር ዝተመደበበጀት	ንዝተፈለየ ዕላማ ብክልል ዝተሓዝ በጀት				ሓፈሻዊ በጀት ድምር
		ንቆላኣበል	ንሽድ መስርሒ በጀት	ንከተማታት መዳርግቲ በጀት	ብፋሉይ ዝተመደበ ካፒታል +ናይ ሃወልቲ ሰማእታት በጀት	
ዓብይ ዓዲ	12,296,084		1,085,914.00			13,381,998
ዓድዋ	27,380,440		2,330,774.00			29,711,214
ኣክሱም	27,726,654		2,289,485.00	3,041,668.00		33,057,807
ዓዲግራት	32,173,899		773,996.00	2,818,849.00		35,766,744
ውቕሮ	20,392,318		927,046.00			21,319,364
መቐለ	104,472,045		5,281,916.00	7,633,062.00	81,813,912.00	199,200,935
ሽረ እ/ስላሴ	26,960,748		2,306,036.00	2,227,990.00		31,494,774
ሽራሮ	12,599,239	1,814,288.00	472,204.00			14,885,731
ኣላማጣ	18,751,796		687,076.00			19,438,872
ኮረም	14,249,577		772,355.00			15,021,932
ማይጨው	21,706,620		968,975.00			22,675,595
ሑመራ	21,371,144	4,259,702.00	2,271,574.00			27,902,420
ድምር	**340,080,564.00**	**6,073,990.00**	**20,167,351.00**	**15,721,569.00**	**81,813,912.00**	**463,857,386.00**

www.abyssinialaw.com

ለ2003 በጀት ዓመት የከተማዎች ድልድል በጀት

ስም ከተማ	በቀመር የተደለደለ በጀት	ለተለያየ ዓላማ በክልል የተያዘ በጀት				ጠ/በጀት ድምር
		ለቆላኣበል	ለሼድ መስርያ በጀት	ለከተማዎች መጋራት በጀት	በልዩ የተመደበ ካፒታል+የሃወልት ሰማእታት በጀት	
ዓብይ ዓዲ	12,296,084		1,085,914.00			13,381,998
ዓድዋ	27,380,440		2,330,774.00			29,711,214
ኣክሱም	27,726,654		2,289,485.00	3,041,668.00		33,057,807
ዓዲግራት	32,173,899		773,996.00	2,818,849.00		35,766,744
ውቅሮ	20,392,318		927,046.00			21,319,364
መቐለ	104,472,045		5,281,916.00	7,633,062.00	81,813,912.00	199,200,935
ሽረ እ/ስላሴ	26,960,748		2,306,036.00	2,227,990.00		31,494,774
ሽራሮ	12,599,239	1,814,288.00	472,204.00			14,885,731
ኣላማጣ	18,751,796		687,076.00			19,438,872
ኮረም	14,249,577		772,355.00			15,021,932
ማይጨው	21,706,620		968,975.00			22,675,595
ሑመራ	21,371,144	4,259,702.00	2,271,574.00			27,902,420
ድምር	**340,080,564.00**	**6,073,990.00**	**20,167,351.00**	**15,721,569.00**	**81,813,912.00**	**463,857,386.00**

www.abyssinialaw.com

ኣብ 2003 በጀት ዓመት ክንእክቦ ዝግበኦ ትልሚ ክልሳዊ እቶት

ተ.ቁ	ወረዳ	ቀጥታ ታክስ	ቀጥታ ዘይኮኑ ታክስታት	ታክስ ዘይኮኑ ኣታዊታት	ካፒታል ኣታዊ	ጠ/ድምር
1	ታሕታይ ማይጨው	2,670,000	350,000	720,000		3,740,000
2	ላዕላይ ማይጨው	3,054,941	338,685	1,293,671		4,687,297
3	ገፀር ዓድዋ	3,734,909	137,550	887,300		4,759,758
4	ናዕዴር ዓዴት	2,001,200	500,000	500,000		3,001,200
5	መረብ ለኸ	2,740,000	598,000	1,000,000		4,338,000
6	ወርዒ ለኸ	3,400,000	300,000	1,050,000		4,750,000
7	ኣሕፈሮም	3,399,126	470,074	780,800		4,650,000
8	ቆላ ተምቤን	3,352,500	171,500	1,476,000		5,000,000
9	ደጉዓ ተምቤን	2,941,075	243,000	815,925		4,000,000
10	ጣንቋ ኣበርገለ	2,197,023	123,488	953,064		3,273,575
11	ላዕላይ ኣደያቦ	3,101,040	383,500	1,415,161		4,899,701
12	መደባይ ዛና	2,519,500	298,300	945,500		3,763,300
13	ታሕታይ ኣደያቦ	3,295,000	342,000	1,570,000		5,207,000
14	ፀለምቲ	3,315,000	580,000	1,205,000		5,100,000
15	ኣሰገደ ፅምብላ	3,420,000	368,210	1,381,790		5,170,000
16	ታሕታይ ቆራሮ	2,480,967	87,500	695,500		3,263,967
17	እንዳመኾኒ	2,219,000	126,000	655,000		3,000,000
18	እንደርታ	3,870,739	428,274	1,200,967		5,499,980
19	ሳምረ ሳሕርቲ	2,384,182	123,000	764,720		3,271,902
20	ሕ/ወጅራት	3,541,105	404,417	891,540		4,837,062
21	ኣላጀ	2,500,000	30,000	830,000	40,000	3,400,000
22	ገፀር ኣለማጣ	2,469,179	180,068	870,000		3,519,247
23	ኦፍላ	2,654,300	128,667	1,435,404		4,218,371
24	ራያ ዓዘቦ	4,572,500	408,000	2,020,000		7,000,500
25	ጉሎ መኸዳ	2,839,000	327,256	683,760		3,850,016
26	ሳስዕ ፃዕዳ እምባ	3,795,750	336,000	1,086,750	31,500	5,250,000
27	ጋንታ ኣፈሹም	3,508,554	140,399	1,536,167		5,185,120
28	ኣፅቢ ወንበርታ	3,036,255	410,000	670,000		4,116,255
29	ሓውዜን	3,793,780	798,500	1,330,052		5,922,332
30	ክልተ ኣውላዕሎ	5,193,404	303,099	1,148,887		6,645,390
31	ኢሮብ	1,290,242	103,758	206,000		1,600,000
32	ቓፍታ ሑመራ	21,000,000	14,000,000	20,000,000		55,000,000
33	ፀገዴ	4,745,100	3,359,618	1,414,438		9,519,156
34	ወልቃይት	4,068,000	2,632,000	1,800,000		8,500,000
35	ሑመራ	7,357,552	4,676,812	6,400,869		18,435,233
36	እንዳሰላሴ	8,188,732	3,979,360	1,466,130		13,634,222
37	ኣክሱም	5,875,000	5,125,000	1,500,000		12,500,000
38	ውቕሮ	2,911,000	1,184,900	704,100		4,800,000
39	ዓድዋ	10,462,224	1,897,776	640,000		13,000,000
40	ዓብይ ዓዲ	1,545,900	209,000	414,000		2,168,900
41	ሽራሮ	2,146,550	1,436,000	529,000		4,111,550
42	ኣለማጣ	2,300,000	850,000	500,000		3,650,000
43	ኮረም	1,625,200	288,000	286,800		2,200,000
44	ዓዲግራት	7,999,495	2,975,631	1,039,781		12,014,907
45	ማይጨው	4,200,000	1,200,000	1,250,000		6,650,000
46	መቐለ	89,789,275	66,575,857	8,679,000		165,044,132
47	ክልል	166,970,612	403,194	32,626,194		200,000,000
ጠ/ድምር		436,474,911	120,332,393	111,269,270	71,500	668,148,073

የ 2003 በጀት ዓመት ሲሰበሰብ የሚገባው እቅድ የክልሉ ገቢ						
ተ.ቁ	ወረዳ	ቀጥታ ታክስ	ቀጥታ ያልሆ ታክሶች	ታክስ ያልሆኑ ገቢዎች	ካፒታል ታክስ	ጠ/ድምር
1	ታሕታይ ማይጨው	2,670,000	350,000	720,000		3,740,000
2	ላዕላይ ማይጨው	3,054,941	338,685	1,293,671		4,687,297
3	ገፀር ዓድዋ	3,734,909	137,550	887,300		4,759,758
4	ናዕዴር ዓዴት	2,001,200	500,000	500,000		3,001,200
5	መረብ ለኸ	2,740,000	598,000	1,000,000		4,338,000
6	ወርዒ ለኸ	3,400,000	300,000	1,050,000		4,750,000
7	ኣሕፈሮም	3,399,126	470,074	780,800		4,650,000
8	ቆላ ተምቤን	3,352,500	171,500	1,476,000		5,000,000
9	ደጉዓ ተምቤን	2,941,075	243,000	815,925		4,000,000
10	ጣንቋ ኣበርገለ	2,197,023	123,488	953,064		3,273,575
11	ላዕላይ ኣደያቦ	3,101,040	383,500	1,415,161		4,899,701
12	መደባይ ዛና	2,519,500	298,300	945,500		3,763,300
13	ታሕታይ ኣደያቦ	3,295,000	342,000	1,570,000		5,207,000
14	ፀለምቲ	3,315,000	580,000	1,205,000		5,100,000
15	ኣሰገደ ፅምብላ	3,420,000	368,210	1,381,790		5,170,000
16	ታሕታይ ቆራሮ	2,480,967	87,500	695,500		3,263,967
17	እንዳመኾኒ	2,219,000	126,000	655,000		3,000,000
18	እንደርታ	3,870,739	428,274	1,200,967		5,499,980
19	ሳምረ ሳሕርቲ	2,384,182	123,000	764,720		3,271,902
20	ሕ/ወጅራት	3,541,105	404,417	891,540		4,837,062
21	ኣላጀ	2,500,000	30,000	830,000	40,000	3,400,000
22	ገፀር ኣለማጣ	2,469,179	180,068	870,000		3,519,247
23	ኦፍላ	2,654,300	128,667	1,435,404		4,218,371
24	ራያ ዓዘቦ	4,572,500	408,000	2,020,000		7,000,500
25	ጐሎ መኸዳ	2,839,000	327,256	683,760		3,850,016
26	ሳስዕ ፃዕዳ እምባ	3,795,750	336,000	1,086,750	31,500	5,250,000
27	ጋንታ ኣፈሹም	3,508,554	140,399	1,536,167		5,185,120
28	ኣፅቢ ወንበርታ	3,036,255	410,000	670,000		4,116,255
29	ሓውዜን	3,793,780	798,500	1,330,052		5,922,332
30	ክልተ ኣውላዕሎ	5,193,404	303,099	1,148,887		6,645,390
31	ኢሮብ	1,290,242	103,758	206,000		1,600,000
32	ቓፍታ ሑመራ	21,000,000	14,000,000	20,000,000		55,000,000
33	ፀገዴ	4,745,100	3,359,618	1,414,438		9,519,156
34	ወልቃይት	4,068,000	2,632,000	1,800,000		8,500,000
35	ሑመራ	7,357,552	4,676,812	6,400,869		18,435,233
36	እንዳሰላሴ	8,188,732	3,979,360	1,466,130		13,634,222
37	ኣክሱም	5,875,000	5,125,000	1,500,000		12,500,000
38	ውቕሮ	2,911,000	1,184,900	704,100		4,800,000
39	ዓድዋ	10,462,224	1,897,776	640,000		13,000,000
40	ዓብይ ዓዲ	1,545,900	209,000	414,000		2,168,900
41	ሽራሮ	2,146,550	1,436,000	529,000		4,111,550
42	ኣለማጣ	2,300,000	850,000	500,000		3,650,000
43	ኮረም	1,625,200	288,000	286,800		2,200,000
44	ዓዲግራት	7,999,495	2,975,631	1,039,781		12,014,907
45	ማይጨው	4,200,000	1,200,000	1,250,000		6,650,000
46	መቐለ	89,789,275	66,575,857	8,679,000		165,044,132
47	ክልል	166,970,612	403,194	32,626,194		200,000,000
ጠ/ድምር		436,474,911	120,332,393	111,269,270	71,500	668,148,073

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17 ዓመት ቑ.4 መቐለ ጥሪ 30/2002 ዓ.ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ. 4 መቐለ ጥር 30/2002 ዓ/ም

ኢንተር ፕራይዝ ስራሕቲ ፅንዓት፣ ዲዛይንን ቁፅፅርን ማይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምጥያሽ ዝወፀ ቑፅሪ ደንቢ 57/2002

ብዝተበታተነ ኩነታት ዝሰራሕ ዝነበረ ሰራሕቲ ፅንዓት፣ ዲዛይንን ቁፅፅርን ማይ ከምብሓዱሽ ብምውዳብን፣ ብምጥንኻርን ዝተዋደደን ውፅኢታውን ስራሕ ክሰራሕ ስለዘለዎ

መፅናዕትታት ኣብ ዝሓፀረ እዋን ብስፍሓት ብምክያድ ትፅቢት ዝግበረሉ ውፅኢትን ለዉጥን ምምፃእ ኣድላይ ስለዝኾነ፣

ልምዓት ንምስላጥ ዝሕግዙ ስራሕቲ መፅናዕቲ፣ ዲዛይንን ቁፅፅርን ማይ ብፅሬት ምክያድ ኣድላይ ብምዃኑ፣

ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣዋጅ ልምዓት ትካላት ቑፅሪ 25/89 ዓንቀፅ 3(2) (ለ) (ሐ) መሰረት ዝስዕብ መጣየሺ ደንቢ ኣዉፂኡ ኣሎ፡፡

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የውሃ ስራዎች ጥናት ዲዛይንና ቁጥጥር ኢንተርፕራይዝ ለማቋቋም የወጣ ደንብ ቁጥር 57/2002

በተበታተነ ሁኔታ ይሰራ የነበረ የውሃ ጥናት፣ ዲዛይንና ቁጥጥር ስራ እንደ አዲስ በማደራጀት፣ በማጠናከር እና ድርጅቱን በማሰባሰብ የተቀናጀ ውጤታማ ስራ መስራት በማስፈለጉ፣

ጥናቶች በአጭር ጊዜ ውስጥ በስፋት በማካሄድ የሚጠበቀውን ውጤትና ለውጥ ማምጣት በማስፈለጉ፣

የውሃን ልማት ለማፋጠን የሚረዱ የጥናት፣ የዲዛይንና የቁጥጥር ስራን በጥራት ማካሄድ በማስፈለጉ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የልማት ድርጅቶች አዋጅ ቁጥር 25/89 አንቀፅ 3(2) (ለ) (ሐ) መሰረት ይህ ደንብ አዉጥቷል

www.abyssinialaw.com

ክፍሊ ሓደ

ጠቕላላ

1. ሓጺር ርእሲ

እዚ ደንቢ እዚ "ኢንተርፕራይዝ ፅንዓት፣ ዲዛይንን ቁፅፅርን ስራሕቲ ማይ ክልል ትግራይ መጣየሺ ቁፅሪ ደንቢ 57/2002 "ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል፡፡

2. ትርጉም

ኣብ'ዚ ደንቢ ውሽጢ፡-

1. ኢንተርፕራይዝ" ማለት ኢንተርፕራይዝ ፅንዓት፣ ዲዛይንን ቁፅፅርን ስራሕቲ ማይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፣
2. "ተቆፃፃሪ ብዓል ስልጣን" ማለት ትካላት ልምዓት ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምጥያሽ ብዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 25/1989 መሰረት ስልጣን ዝተዋሃቦ መንግስታዊ ልምዓት ትካላት ተቆፃፃሪ ብዓል ስልጣን ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፡፡

3. ምጥያሽ

1 ኢንተርፕራይዝ ፅንዓት፣ ዲዛይንን ቁፅፅርን ስራሕቲ ማይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ድሕሪ ሕዚ "ኢንተርፕራይዝ" እንዳተበሃለ ዝፅዋዕ መንግስታዊ ትካል ልምዓት ኮይኑ በዚ ደንቢ ተጣይሹ ኣሎ፣

2 እዚ ኢንተርፕራይዝ ብመንግስታዊ ልምዓት ትካላት ኣዋጅ ቁፅሪ 25/1989 መሰረት ይመሓደር፡፡

4. ተቆፃፃሪ ብዓል ስልጣን

ትካላት ልምዓት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምጥያሽ ኣብ ዝወፀ ኣዋጅ ብዝተደንገገ መሰረት

ክፍል አንድ

አጠቃላይ

1. አጭር ርእስ

ይህ ደንብ "የትግራይ ክልል የውሃ ስራዎች ጥናት፣ ዲዛይንና ቁጥጥር ኢንተርፕራይዝ ማቋቋሚያ ደንብ ቁጥ 57/2002 "ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጉም

በዚህ ደንብ ውስጥ፡-

1 "ኢንተርፕራይዝ" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልል የውሃ ስራዎች ጥናት ዲዛይንና ቁጥጥር ኢንተርፕራይዝ ነው፣

2 "ተቆጣጣሪ ባለስልጣን" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የልማት ድርጅቶች ለማቋቋም በወጣው አዋጅ ቁጥር 25/1989 መሰረት ስልጣን የተሰጠው የትግራይ ብሄራዊ ክልል መንግስት የልማት ድርጅቶች ተቆጣጣሪ ባለስልጣን ነው፡፡

3. ማቋቋምያ

1 የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ውሃ ሥራዎች ጥናት ዲዛይንና ቁጥጥር ከዚህ በኃላ "ኢንተርፕራይዝ" እየተባለ የሚጠራ የመንግስት የልማት ድርጅት ሆኖ በዚህ ደንብ ተቋቁሟል፣

2 ኢንተርፕራይዙ በመንግስት የልማት ድርጅቶች አዋጅ ቁጥር 25/1989 መሰረት ይተዳደራል፡፡

4. ተቆጣጣሪ ባለስልጣን

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የልማት ድርጅቶች ለማቋቋም ባወጣው አዋጅ በተደነገገው

www.abyssinialaw.com

ዝተሰየመ ኣካል ተቆፃፃሪ ብዓል ስልጣን እዚ ኢንተርፕራይዝ ኮሚቴ ፈፃሚ ስራሕ ይኸውን፡፡

5. ቤት ፅሕፈት

1 ዋና ቤት ፅሕፈት እዚ ኢንተርፕራይዝ ኣብ መቐለ ይኸውን፣

2 ከከም ኣድላይነቱ ኣብ ካሊእ ቦታ'ዉን ጨንፈር ቤት ፅሕፈት ክህልዎ ይኽእል፡፡

6. ዕላማ

1 ብዝተበታተነ ኣገባብ ዝስራሕ ዝነበረ መፅናዕቲ፣ ዲዛይንን ቁፅፅርን ስራሕቲ ማይ ኣብ ሓደ ማእኸል ብዝተጠናኸረን ዝተወደደን ውፅኢታዊ ስራሕ ክስራሕ ንምግባር፣

2 ንምስላጥን ምርግጋፅን ልምዓት ዝሕግዙ ስራሕቲ ማይ ብፅሬት ክካየድ ንምግባር፡፡

ክፍሊ ክልተ

ተፀዋዕነትን ኣወዳድባን

7. ኣወዳድባ

እዚ ኢንተርፕራይዝ፣-

1 ቦርድ ኣመራርሓ ስራሕ፣

2 መራሒ ስራሕ፣

3 ንዘካይዶም ስራሕቲ ኣድለይቲ ዝኾኑ ሰራሕተኛታት ይህልዎ፡፡

8. ኣባላት ቦርድ

እቲ ቦርድ ዝስዕቡ ኣባላት ይህልውዎ፡-

1 ብርእሰ ምምሕዳር ዝስየም . . . . ኣካቢ

2 ቢሮ ሕርሻን ልምዓት ገፀርን . . . ኣባል

3 ቢሮ ልምዓት ከተማን ኢንዳስትሪን

መሰረት የዚህ ኢንተርፕራይዝ ተቆጣጣሪ ባለስልጣን የስራ አስፈፃሚ ኮሚቴ ይሆናል፡፡

5. ፅሕፈት ቤት

1 የኢንተርፕራይዙ ዋና ፅሕፈት ቤት መቀሌ ይሆናል፣

2 እንደአስፈላጊነቱ በሌላ ቦታም ቅርንጫፍ ፅሕፈት ቤት ሊኖረዉ ይችላል፡፡

6. አላማ

1 በተበታተነ ይሰራ የነበረ የጥናት ዲዛይንና ቁጥጥር የውሃ ስራዎች በአንድ ማእከል በተጠናከረና በተቀናጀ አገባብ ውጤታማ ስራ እንዲሰራ ለማድረግ፣

2 ልማት ለማቀላጠፍና ለማረጋገጥ የሚያግዙ የውሃ ስራዎች በጥረት እንዲካሄድ ለማድረግ፡፡

ክፍል ሁለት

ተጠሪነትና አደረጃጀት

7. አደረጃጀት

ኢንተርፕራይዙ፣-

1 የስራ አመራር ቦርድ፣

2 የስራ መሪ፣

3 ለሚያካሂዳቸዉ ስራዎች አስፈላጊ የሆኑ ሠራተኞች ይኖሩታል፡፡

8. የቦርዱ አባላት

ቦርዱ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፡-

1 በርእሰ መስተዳድር የሚሰየም . . ሰብሳቢ

2 የእርሻና ገፀር ልማት ቢሮ . . . . . አባል

3 የከተማ ልማት ኢንዳስትርና ንግድ . . . . .

www.abyssinialaw.com

ንግድን . . . . አባል

4 ካብ ውልቀ ትካል ዝውከል . . . . አባል

5 ብቴክኒክ ሞያ ብቅዓት ዝአመነሎም 3 ሰባት . . . . አባላት

6. ናይቲ ኢንተርፕራይዝ መራሒ ስራሕ ብዘይ ድምፂ ይሳተፍ፣ ፀሓፊ ኮይኑ የገልግል፡፡

9. ስልጣንን ተግባርን ቦርድ

እቲ ቦርድ፡-

1 ናይቲ ኢንተርፕራይዝ መራሒ ስራሕ ይቖፅር፣ ኣበሉን ይዉስን የሰናብት፣

2 ተፀዋዕነቶም ነቲ መራሒ ስራሕ ዝኾኑ ሓለፍቲ ስራሕ ቁፃር፣ ምደባን ስንብትን ከምኡ' ውን ኣበልን የፅድቕ

3 ናይቲ ኢንተርፕራይዝ መደብ ስራሕ በጀትን ዉሽ ደንብን የፅድቕ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል

4 ናይቲ ኢንተርፕራይዝ ልቓሕ ነዊሕ እዋን የፅድቕ

5 ግልጋሎት ግዚኦም ዘብቅዑን ዝአረጉን ቀወምቲ ንብረታት መሸጣ የፅድቕ

6 ናይቲ ኢንተርፕራይዝ ሒሳብን ንብረትን ብኣግባቡ ይተሓዙ ምህላዎም የረጋግፅ

7 ÂY t ኢንተርፕራይዝ ውሽጢ ኦዲተራት ሒሳብ መዛግብቲ ሒሳብ መግለፅን ኢንተርፕራይዝ N t öÉÉ¶ ›L SLÈN ከምኡ'ውን B²:Æ ኢንተርፕራይዝ ስራሕ ኣፈፃፅማን እዋናዊ ፀብፃብን የቕርብ

8 ናይቲ ኢንተርፕራይዝ ካፒታል ክዉስኽ ወይ ድማ ክቕንስ ንተቆፃፃሪ ዓል ስልጣን ሓሳብ የቕርብ ናሕሲ ከስቢ ይውሰን፡፡

10. ስነ-ስርዓት ኣኼባ እቲ ቦርድ

1 እቲ ቦርድ እንተነኣሰ ኣብ ክልተ ወርሒ ሓደ ግዘ

. . አባል

4 ከግል ድርጅት . . . . አባል

5 በቴክኒክ ሙያ ብቃት የሚታመንባቸው 3 ሰዎች . . . . አባሎች

6. የኢንተርፕራይዙ የስራ መሪ ያለ ድምፅ ይሳትፋል፣ ፀሓፊ ሆኖ ያገለግላል፡፡

9. የቦርዱ ስልጣንና ተግባር

ቦርዱ፡-

1 የኢንተርፕራይዙ ስራ መሪ ይቀጥራል፣ ደመወዝና አበሉን ይወስናል፣ ያሰናብታል፣

2 ለኢንተርፕራይዙ ስራ መሪ ተጠሪ የ ኑ የስራ ሃላፊዎችን ቅጥር ምደባና ስንብት፣ ደመወዝና አበል ያጸድቃል፣

3 የኢንተርፕራይዙን የስራ ፕሮግራም፣ በጀትና የውስጥ ደንብ ያጸድቃል፣ አፈፃፀማቸውንም ይከታተላል፣

4 የኢንተርፕራይዙ የረጅም ጊዜ ብድ ያ ድቃል

5 የአገልግሎት ጊዜአቸው ያበቃና ያረጁ ሚ ንብረቶች ሽያጭ ያጸድቃል

6 የኢንተርፕራይዙ ሒሳብና ንብረቶች ባግባቡ መያዛቸውን ያረጋግጣል

7 የኢንተርፕራይዙ የውስጥ ኦዲተሮች የኢንተርፕራይዙ የሂሳብ መዝገቦች መግለጫዎች ለተቆጣጣሪው ባለስልጣን እን ሁም ስለ ኢንተርፕራይዙ የስራ አፈፃፀም ወቅታዊ ሪፖርት ያቀርባል

8 የኢንተርፕራይዙ ካፒታል እንዲጨምር ወይም እንዲቀንስ ለተቆጣጣሪው ባለስልጣን ሓሳብ ያቀርባል፣ የትርፍ ጣራ ይወሰናል""

10. የቦርዱ ስብሰባ ስነ-ስርዓት

1 ቦርዱ ቢያንስ በሁለት ወር አንድ ጊዜ

www.abyssinialaw.com

ዝእከብ ኮይኑ ከከምኩነታቱ ቅድሚ ክልተ ወርሒ'ውን ክእከብ ይኽእል፣

2 ህፁፅ ኩነታት እንተጋጢሙ ወይ ድማ ካብቶም ኣባላት ቦርድ ክልተ ኣባላት ህፁፅ ኣኼባ ክፅዋዕ እንተሓቲቶም እቲ ኣቦ ወንበር ኣኼባ ክፅዉዕ ይኽእል እዩ

3 ኣጀንዳ ኣኼባ ቦርድ ኣቐዲሙ ንቶም ኣባላት ቦርድ ክበፅሕ ይግበር፣

4 ካብቶም ኣባላት ቦርድ 50+1 እንተተረኺቦም ምልኣተ ጉባኤ ይኸዉን

5 እቲ ቦርድ ብድምፂ ብልጫ ይዉሰን፡፡ ማዕረ ኣብ ዝኾነሉ እዋን እቲ ኣቦ ወንበር ወሳኒ ድምፂ ይህልዎ

6 ቦርድ ኣብ ሕድ ሕድ ኣኼባ ብዝተረኸቡ ኣባላት ዝፍረም ቃለ-ጉባኤ ይሕዝ፣

7 እቲ ቦርድ ናይ ባዕሉ ደንቢ ኣሰራርሓ የዉፅእ፡፡

11. ተፀዋዕነት

1 እቲ ቦርድ ተፀዋዕነቱ ንብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚን ርእሰ ምምሕዳርን ይኸውን፣

2 ኢንተርፕራይዝ ተፀዋዕነቱ ንቦርድ ይኸውን፡፡

12. ስልጣንን ተግባርን ኢንተርፕራይዝ

1 መፅናዕቲ ሃይድሮሊክስ፣ ግድብ፣ ሃይድሮፓወር፣ መስኖ፣ ቀረብ መስተ ማይ፣መወገዲ ፈሳሲን ተመሳሰልቲ መፋስስ ስራሕቲ ማይን ልምዓትን የካይድ፣

2 ስራሕቲ ሃይድሮሊክስ፣ ሃይድሮፓወር ጂኦቴክኒክ፣ ግድብን ትሕቲ ቕርፂ፣ውሕጅ መከላኸሊ፣ መስተ ማይ፣ መእላይ ፈሳሲን ዝኣመሰሉን ስራሕቲ ማይ ቅየሳን ዲዛይንን ቁፅፅርን የካይድ፣

የሚሰበሰብ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ ከሁለት ወር በፊትም ሊሰበሰብ ይችላል፣

2 አስቸኳይ ሁኔታ ሲያጋጥም ወይም ከቦርዱ አበላት መካከል ቢያንስ ሁለት አባላት ሲጠይቁ በማናቸውም ጊዜ ቦርዱ ሊቀመንበ ስብሰባ መጥራት ይችላል

3 ቦር ስብሰባ አጀንዳ አስቀድሞ ለቦርዱ አባላት እንዲደርስ ይደረጋል

4 ከቦርዱ አባላት መካከል 50+1 ከተገኙ ምልዓተ ጉባኤ ይሆናል

5 ቦርዱ በድምፅ ብልጫ ይወስናል፡፡ ድምፁ እኩል ለእኩል በሚሆንበት ጊዜ ሊቀመንበሩ ወሳኝ ድም ይኖረዋል

6 ቦርዱ በየስብሰባው በተገኙት ባላት የሚፈረም ቃለ ጉባኤ ይይዛል

7 ቦርዱ የራሱን የአሰራር ደንብ ያወጣል፡፡

11. ተጠሪነት

1 ቦርዱ ተጠሪነት ለትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤትና ርእሰ መስተዳድር ይሆናል፣

2 የኢንተርፕራይዙ ተጠሪነት ለቦርድ ይሆናል፡፡

12. የኢንተርፕራይዙ ስልጣንና ተግባር

1 የሃይድሮሊክስ፣ የግድብ፣ የሃይድሮፓወር፣ የመስኖ፣ የመጠጥ ውሃ አቅርቦት፣ የፍሳሽ ማስወገጃ፣ የውሃ ስራዎችና የተፋሰስ ልማት ጥናቶች ያካሂዳል፣

2 የሃይድሮሊክስ፣ የሃይድሮፓወር፣ ጂኦቴክኒክ፣ የግድብና የመስኖ ውቅሮች፣ የጎርፍ መከላከያ፣ የመጠጥ ውሃ፣ የፈሳሽ ማስወገጃና የመሳሰሉት የውሃ ሥራዎች የቅየሳ የዲዛይንና የቁጥጥር ሥራዎች ያካሂዳል፣

www.abyssinialaw.com

3 ውዕሊ ምምሕዳርን ስራሕቲ ማይን ቁፅፅርን ብዝምልከት ግልጋሎት ምኽሪ ይህብ፣

4 ስራሕቲ ማይ ብዝምልከት ግልጋሎት ገምጋም መፅናዕቲን ዲዛይንን ይህብ፣

5 ስራሕቲ ማይ ዝምልከት ውዕል ጨረታ ሰነድ ምድላው፣ ግልጋሎት መረፃ ውዕል ኮንትራክተራት ይህብ፣

6 ግልጋሎት መንገዲን ህንፃን ካልኦት ናይ ሲቪል ስራሕቲ መፅናዕቲን ዲዛይንን ቁፅፅርን ይህብ፣

7 ቦንድ የውፅእ፣ ይሸይጥ፣ ብውሕስና የትሕዝ፡፡

13. ስልጣንን ተግባርን መራሒ ስራሕ ኢንተርፕራይዝ

መራሒ ስራሕ ኢንተርፕራይዝ ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 12 ዝተጠቐሱ ስልጣንን ተግባርን ዝፍፀም ኮይኑ ብተወሳኺ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፡-

1 ናይቲ ኢንተርፕራይዝ ስራሕቲ ይውደብ፡፡ ይመርሕ፣ የማሓድር፣ ይቆፃፀር

2 እቲ ኢንተርፕራይዝ ምስ ሳልሳይ ኣካል ኣብ ዝግብሮ ርክብ ነቲ ትካል ይወክል፣

3 ነቲ ቦርድ ንዳፍቀደ ንባዕሉ ተፀዋዕቲ ዝኾኑ ሓለፍቲ ስራሕ ይቆፅር፣ ይምድብ፣ ተግባሮም ይዉስን

4 በቲ ናይ ኢንተርፕራይዝ ዉሽጢ ደን ን ኣገባብ ዘለዎ ሕጊ መሰረት ካልኦት ሰራሕተኛታት ይቆፅር፣ ይምድብ፣ የሰናብት፣ መሃየኦምን ኣበሎምን ይዉስን

5 ሒሳባት ኢንተርፕራይዝ ብኣግባቡ ይሕዝ ነቲ ኢንተርፕራይዝ ሒሳብ ባንኪ ይኽፍት፣ የንቀሳቅስ፣

6 ንመካየዲ ስራሕ ኢንተርፕራይዝ ዝውዕል ልቓሕ ሓፂር እዋን ይዋዓዓል ነቲ ቦርድ

3 የውሃ ስራዎች የውል አስተዳደርና ቁጥጥር በተመለከተ የአማካሪነት አገልግሎት ይሰጣል፣

4 የውሃ ስራዎችን በሚመለከት ጥናቶችና ዲዛይኖች የመገምገም አገልግሎት ይሰጣል፣

5 የውሃ ስራዎችን በሚመለከት የጨረታ ሰነድና ውል የማዘጋጀት፣ስራ ተቋራጮችን የመምረጥ አገልግሎት መስጠት፣

6 የመንገድ፣ የህንፃና ሌሎች ማንኛውም የሲቪል ስራዎች ጥናት ዲዛይንና የቁጥጥር ስራዎች አገልግሎት ይሰጣል፣

7 ቦንድ ያወጣል፣ ይሸጣል፣ በዋስትና ያስይዛል፡፡

13. የኢንተርፕራይዙ የስራ መሪ ስልጣንና ተግባር

የኢንተርፕራይዙ ስራ መሪ በዚህ ደንብ አንቀፅ 12 የተጠቀሰ ስልጣንና ተግባር የሚፈፅም ሆኖ በተጨማሪ የሚከተለው ስልጣንና ተግባር ይኖራል፡-

1 የኢንተርፕራይዙን ስራ ያደራጃል፣ ይመራል፣ ያስተዳድራል፣ ይቆጣጠራል

2 ኢንተርፕራይዙ ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርገው ግንኙነት ኢንተርፕራይዙ ይወክላል

3 ቦርዱን እያስፈቀደ ለእርሱ ተጠሪ የሆኑ የስራ ሃላፊዎችን ቀጥራል፣ ይመድባል፣ ተግባራቸውን ይወስናል፣

4 ኢንተርፕራይዙ የውስጥ ደንብና አግባብ ባለው ሕግ መሰረት ሌሎች ሰራተኞችን ይቀጥራል፣ ይመድባል፣ ያሰናብታል፣ ደመወዛቸውንና አበላቸውን ይወስናል

5 የኢንተርፕራይዙን ሂሳቦች ባግባቡ ይይዛል ለኢንተርፕራይዙ የባንክ ሂሳብ ይከፍታል ያንቀሳቅሳል

6 ለኢንተርፕራይዙ ስራ ማስኬጃ የሚውል የአጭር ጊዜ ብድር ውል ይዋዋላል ቦርዱን

www.abyssinialaw.com

ብምፍቃድ ልቓሕ ነዊሕ እዋን ይልቃሕ ነቲ ቦርድ እንዳፍቀደ ናይቲ ኢንተርፕራይዝ ዝንቀሳቀስን ዘይንቀሳቀስን ንብረት ብመትሓጃነት ይህብ

7 ናይቲ ኢንተርፕራይዝ መደብ ስራሕ በጀት ዉሽጠ ደንቢ ማንዋል ኣዳልዩ ናብ ቦርድ የቕርብ ምስተፈቐደ ኣብ ስራሕ ክዉዕል ይገብር

8 ቦርድ ብምፍቃድ ግልጋሎቶም ዘብቅዐ ወይ ዝአረጉ ቀወምቲ ንብረት ኢንተርፕራይዝ ይሸይጥ፣

9 ዉሳኔታት ቦርድ ይፍፅምን ክፍፀሙ ይገብርን፣

10 ብመሰረት ቦርድ ዝዉስኖ ናብ ቦርድ ፀብፃብ የቕርብ፣

11 ኣብ ከይዲ ስራሕቲ ዝመክር ኣብ ግምገማ ስራሕቲ፣ ኣብ ትልምን ዉሳነታትን ዝ ከይዲ ስራሕ ኮሚቴ የጣይሽ ዝካየዱ ኣኼባታት ይመርሕ

12 ቦርድ ዝወሃቡዎ ካልኦት ስራሕቲ ይፍፅም

13 መራሒ ስራሕ ተፀዋዕነቱ ቦርድ ይኸዉን

14 ኣፈፃፅማ ስራሕ ኢንተርፕራይዝን ፀብፃብ ኦዲት በጀት ዓመት ኣብ ዝተወደአ እንተነውሐ ኣብ ዉሽጢ ሰለስተ ወርሒ ናብ ቦርድ ክቐርብ ኣለዎ።

14. ናይቲ ኢንተርፕራይዝ ፋይናንስ ምምሕዳር ስርዓት ዝምልከት

1 ብመሰረት ቦርድ ዘፅድቆ ናይ ፋይናንስ ምምሕዳር ማንዋል እቲ ኢንተርፕራይዝ ሃፍቱ የመሓድር፣

2 በቢዓመቱ ሒሳብ ናይቲ ኢንተርፕራይዝ ብናይ ደገ ኦዲተር ይምርመር፣

በማስፈቀድ የረጅም ጊዜ ብድር ይበደራል፣ ቦርዱን እያስፈቀደ የኢንተርፕራይዙን ሚንቀሳቀስና የማይንቀሳቀስ ንብረት በመያዣነት ይሰጣል

7 የኢንተርፕራይዙን የስራ ፕሮግራም በጀት የውስጥ ደንብና ማንዋል አዘጋጅቶ ለቦርዱ ያቀርባል ሲፈቀድም ስራ ላይ ያውላል፣

8 ቦርዱን በማስፈቀድ አገልግሎታቸው ያበቃ ወይም ያረጁ በኢንተርፕራይዙ ሕልውና ላይ ወሳኝነት የሌላቸውን የኢንተርፕራይዙን ቋሚ ንብረቶችን ይሸጣል

9 የቦርዱን ውሳኔዎች ይፈጽማል ያስፈ ማል፣

10 ቦርዱ በሚወስነው መሰረት ለቦርዱ ሪፖርት ያቀርባል፣

11 በስራው ሂደት ላይ የሚመክርና በስራ ግምገማዎች፣ በዕቅዶችና ውሳኔዎች ላይ የሚ የስራ ሂደት ኮሚቴ ያቋቁማል ስብሰባውንም ይመራል፣

12 ቦርዱ የሚሰጠውን ሌ ተግባ ይፈ ማል

13 ዋና ስራ መሪ ተጠሪነቱ ለቦርዱ ይሆናል

14 የኢንተርፕራይዙ የስራ አፈፃፀምና የኦዲት ሪፖርት የበጀት ዓመት ባለቀ በሶስት ወር ውስጥ ለቦርድ መቅረብ አለበት።

14. የኢንተርፕራይዙ የፋይናንስ አስተዳደር ስርአት የሚመለከት

1 ኢንተርፕራይዙ ቦርድ ባፀደቀው የፋይናንስ አስተዳደር ማንዋል መሰረት ሃብቱን ያስተዳድራል፣

2 የኢንተርፕራይዙ ሂሳብ በየአመቱ በውጪ ኦዲተር ይመረመራል፣

www.abyssinialaw.com

3 ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተጠቐሰ ሕልው ኮይኑ ናይቲ ኢንተርፕራይዝ ሒሳብ ብቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣብ ዝኾነ እዋን ክምርመር ይኽእል፡፡

15. ካፒታል

1. እዚ ኢንተርፕራይዝ ካብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝምደበሉ መልዓሊ ካፒታል ብር 35,728,473.00 (ሳላሳን ሓሙሽተን ሚልየንን ሸውዓተ ሚኢትን ዒስራን ሸሞንተን ሽሕን ኣርባዕተ ሚኢትን ሰብዓን ሰለስተን ብር) ጠቕላላ በጀት ይህልዎ፡፡

ካብዚ ውሽጢ፡-

ሀ. ተመዲቡሉ ካብ ዝነበረ በጀት ብጥረ ገንዘብ ናብቲ ኢንተርፕራይዝ ዝዞረ ብር 955,322.00 (ትሽዓተ ሚኢትን ሓምሳን ሓሙሽተን ሽሕን ሰለስተ ሚኢትን ዒስራን ክልተን ብር)

ለ. ብንብረት ብር 25,480,000.00 (ዒስራን ሓሙሽተን ሚልየንን ኣርባዕተ ሚኢትን ሰማንያን ሽሕ)

ሐ. ብመንግስቲ ዝምደብ ተወሳኺ በጀት ብር 9,293,151.00 (ትሽዓተ ሚልየንን ክልተ ሚኢትን ቴስዓን ሰለስተን ሽሕን ሓደ ሚኢትን ሓምሳን ሓደን ብር) ይኸውን፡፡

2. ፍልፍል እቶት እዚ ኢንተርፕራይዝ፡-

ሀ. ካብ ትርፊ፣

ለ. ካብ መሸጣ ኣቕሓን ቦንድን፣

ሐ. ካብ ልቓሕ፣

መ. ካብ ውህብቶ ይኸውን፡፡

3 በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ የኢንተርፕራይዙ ሂሳብ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ኦዲት ፅሕፈት ቤት በማንኛውም ጊዜ ሊመረመር ይችላል፡፡

15. ካፒታል

1. ይህ ኢንተርፕራይዝ ከትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የሚመደብለት መነሻ ካፒታል ብር 35,728,473.00 (ሳላሳ አምስት ሚልዮን ሰባት መቶ ሃያ ስምንት ሺ አራት መቶ ሰባ ሰወስት ብር) ጠቅላላ በጀት ይኖረዋል፡፡

ከዚህ ውስጥ፣-

ሀ. ከተድቦለት ከነበረ በጀት በጥሬ ገንዘብ ወደ ኢንተርፕራዙ የዞረ ብር 955,322.00 (ዘጠኝ መቶ አምሳ አምስት ሺ ሰወስት መቶ ሃያ ሁለት ብር)

ለ. በንብረት ብር 25,480,000.00 (ሃያ አምስት ሚልዮን አራት መቶ ሰማንያ ሺ)

ሐ. በመንግስት የሚመደብ ተጨማሪ በጀት ብር 9,293,151.00 (ዘጠኝ ሚልዮን ሁለት መቶ ዘጠና ሰወስት ሺ አንድ መቶ አምሳ አንድ ብር) ነው፡፡

2. የኢንተርፕራይዙ የገቢ ምንጩ፡-

ሀ. ከትርፍ፣

ለ. ከእቃና ቦንድ ሽያጭ

ሐ. ከብድር

መ. ከስጦታ ይሆናል፡፡

www.abyssinialaw.com

16. **ተሓታትነት**

እዚ ኢንተርፕራይዝ ካብ ዘለዎ ጠቕላላ ንብረት ብላዕሊ ብዕዳ ተሓታቲ ኣይኸውንን፡፡

17. **እቲ ኢንተርፕራይዝ ዝፀንሐሉ ግዜ**

እዚ ኢንተርፕራይዝ ንዘይተወሰነ ግዘ ይፀንሕ፡፡

18. **እዚ ደንቢ ዝፀንዐሉ ግዜ**

እዚ ደንቢ ብነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ ካብ ዝወፀሉ ጥሪ 30/2002 ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን፡፡

ፀጋይ በርሀ

ፕረዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ትግራይ

16. **ተጠያቂነት**

ኢንተርፕራይዙ ካለው ጠቅላላ ንብረት በላይ በእዳ ተጠያቂ አይሆንም፡፡

17. **ኢንተርፕራይዙ የሚቆይበት ጊዜ**

ኢንተርፕራይዙ ላልተወሰነ ጊዜ ይቆያል፡፡

18. **ደንቡ የሚፀናበት ግዜ**

ደንቡ በትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከወጣበት ጥር 30/2002 ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ፕሬዝዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ

የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17ዓመት ቑ.5
መቐለ 58/2002ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ.5
መቀሌ 58/2002 ዓ/ም

ደንቢ ቁፅሪ 58/2002ዓ/ም
ኣሰራርሓን ስነ-ምግባርን ኣባላት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ንምውሳን ተመሓይሹ ዝወፀ ደንቢ

መእተዊ

ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ተመሓይሹ ብዝወፀ ክልላዊ ሕገ-መንግስቲ መሰረት ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ከምኡ እውን ብህዝቢ ዝተውሃቦ ሓላፍነት ግለፅነት፣ ተሓታትነትን ኣሳታፍይነትን ብዘለዎ ኣገባብ ክፍፅም ስለዘለዎ ናይቲ ቤት ምኽሪ ስልጣንን ተግባርን ፣ ውሽጣዊ ኣወዳድብኡን ኣሰራርሕኡን ግልፅንሕጋውን ብዝኾነ ብዝርዝር ምውሰን ኣድላይ ስለዝኾነ፣

ኣባላት ቤት ምኽሪ ዝተውሃቦም ሕገ-መንግስታዊን ህዝባውን ሓላፍነት ንምፍፃም ዘኽእሎም ኣሰራርሓን ስርዓትን ብምድላው፣ ኣባላት ክህልዎም ብዝግባእ ተሳፎን ምንቅስቓስን ከምኡ እውን ስነ-ምግባርን ስነ-ስርዓትን፣መሰልን ጉቡእን፣ ብሕጊ ምድንጋግ ኣድላይ ኮይኑ ስለዝተረኽበ፣

ብሓፈሻ ዝተማልአ ፣ ግልፂ ፣ናይ ሓሳብ ኣፈላላይ ብኣግባቡ ዝተኣናገደሉ ዲሞክራሲያዊ ኣሰራርሓ ብምጉልባት ኣብዝሓ ድምፂ ዝኸበረሉን ድምፂ ዉሑዳት ዝሰመዐሉን ባህሊ ብምጉልባት ምስ ናይ ሃገርና ሕግታት ፣ ዓለም ለኸ ናይ ቤት ምኽሪ መትከላት፣ ኣሰሰራርሓን ልምድታትን ዝተጠዓዓመ ምውፃእ ኣድላዪ ብምኻኑ፣

ዝተመሓየሸ ሕገ-መንግስቲ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 53/2/ መሰረት እዚ ደንቢ ኣሰራርሓን ስነ-ምግባርን ኣባላት ቤት ምኽሪ ወፂኡ ኣሎ።

ደንብ ቁጥር 58/2002ዓ/ም
የተሻሻለው የትግራይ ክልል ምክር ቤት ኣባላት የአሰራር እና የሥነ-ምግባር ደንብ

መግቢያ

የትግራይ ክልል ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የክልሉ ሕገ-መንግስሥት የተሰጠውን ሥልጣንና ተግባር እንዲሁም ከህዝቡ የተጣለበትን ሃላፊነት ግልፅነት፣ ተጠያቂነትና ኣሳታፊነት ባለው ኣገባብ መወጣት ስላለበት የምክር ቤቱን ሥልጣንና ተግባር ፣ ውስጣዊ አደረጃጀቱንና አሰጠራሩን ግልፅና ህጋዊ በሆነ በዝርዝር መወሰን ተገቢ ስለሆነ፣

የምክር ቤት ኣባላት የተጣለባቸው ሕገ-መንግስታዊና የህዝብ ሃላፊነት መተግበር የሚያስችል አሰራርና ስርዓት በማዘጋጀት አባላት የሚኖራቸው ተሳትፎና እንቅስቃሴ እንዲሁም የስነ-ምግባርና ስነ-ስርዓት ፣ መብትና ግዴታ በሕግ መደንገግ አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

በአጠቃላይ የተሟላ ፣ ግልፅ፣የሃሳብ ልዩነት በኣግባቡ የሚስተናገድበት ዲሞክራሲያዊ አሰራር በማጎልበት የአብላጫ ድምፅ የሚከበርበት፣ የአነስተኛ ድምፅ የሚሰማበት ባህል ዳበ ከአገሪቱ ህጎች፣ ከአለም አቀፍ የፓርለማ መርሆዎች፣ አሰራሮች እና ልምዶች ጋር የተጣጣመ ደንብ ማውጣት አስፈላፈጊ በመሆኑ፣

በተሻሻለው የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት አንቀፅ 53/2/ መሰረት ይህ የምክር ቤት አባላት የአሰራርና ስነ-ምግባር ደንብ ወጥቷል።

www.abyssinialaw.com

ክፍል እንድ
ሓፈሻዊ
ምዕራፍ ሓደ
ሓጺር ርእስን ትርጉምን

1. **ሓጺር ርእሲ**

እዚ ደንቢ ኣሰራርሓን ስነ-ምግባርን ኣባላት ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ንምውሰን ተመሓይሹ ዝወፀ ደንቢ ቑፅሪ…/2002 ዓ/ም ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል።

2. **ትርጉም**

ናይቲ ቃል ኣታኣታትዋ ካሊእ ትርጉም ዘውህቦ እንተዘይኮይኑ ኣብዚ ደንቢ፦

1. "ሕገ-መንግስቲ" ማለት ዝተመሓየሸ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።
2. "ቤት ምኽሪ" ማለት ናይ ትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ሕጊ መውፅኢ ኣካል እዩ።
3. "ኣፈ-ጉባኤ" ማለት ኣፈ-ጉባኤ ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ እዩ።
4. "ኮሜቴ" ማለት ተግባራት ቤት ምኽሪ ንኽፍፅሙ ከከም ኩነታቱ ብቤት ምኽሪ ዝጣየሹ መተሓባበሪ ፣ ቀዋሚ ወይ ጊዚያዊን ንኡስ ኮሚቴ እዮም።
5. "ቤት ፅሕፈት" ማለት ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽርን ቤት ፅሕፈት ኣፈ-ጉባኤን እዩ።
6. "ኣካላት ፈፀምቲ" ማለት ኣብ ትሕቲ ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልል ትግራይ ዝመሓደሩ ኣካላት እዮም።
7. "ኣካላት መንግስቲ" ማለት ቤት ምኽሪ ብቐጥታ ዝከታተሎምን ዝቆፃፀሮምን ብሙሉእ ይኹን ብኽፋል በጀት መንግስቲ ዝመደበሎም ኣካላት እዮም።
8. "መብርሂ ወሃቢ" ማለት ከከምኩነታቱ ብቤት ምኽሪ ኮነ ብኮሚቴታት ረቂቕ ሕግን ካልኦት ጉዳያትን ንከብርህ ዝዕዋዕ ኣካል ወይ ሰብ እዩ።
9. "ኣመራርሓ ኮሚቴ" ማለት ንሓደ ኮሚቴ ቤት ምኽሪ ብላዕለዋይነት ዝመርሑ ኣቦ -መንበርን ምክትል ኣቦ መንበርን እዩ።
10. "ዕዱማት ኣጋይሽ" ማለት ቤት ምኽሪ ወይ ኮሚቴታት ኣብ ስራሕ ቤት ምኽሪ ብተዓዛብነት ንኽሳተፉ ዝዕውዩም ሰባ እዮም።
11. "ጥርዓን" ማለት ሰብ ጉዳይ ፀገማቶም ንክፍትሓሎም ናብ ቤት ምኽሪ ወይ ናብ ኮሚቴታት ዘቕርብዎ ሕቶ እዩ።

ክፍል አንድ
ጠቅላላ
ምእራፍ አንድ
አጭር ርእስና ትርጓሜ

1. **አጭር ርእስ**

ይህ ደንብ ተሻሽሎው የወጣ የትግራይ ክልል ምክር ቤት አባላት የአሠራርና እና የሥነ-ምግባርን ደንብ ቁጥር 58/2002 ዓ/ም ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. **ትርጓሜ**

የቃሉ አገባብ ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካለሆነ በስተቀር በዚህ ደንብ፦

1. "ሕገ-መንግስት" ማለት የተሻሻለው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት ነው።
2. "ምክር ቤት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕግ አውጪ አካል ነው።
3. "አፈ-ጉባኤ" ማለት የትግራይ ክልል ምክር ቤት አፈ-ጉባኤ ነው።
4. "ኮሚቴ" ማለት የምክር ቤቱን ተግባራት ለማከናወን እንደየሁኔታው በምክር ቤት የሚቋቋም አስተባባሪ ፣ ቋሚ፣ ጊዜያዊ ወይም ንዑስ ኮሚቴ ነው።
5. "ፅሕፈት ቤት" ማለት የምክር ቤቱ ፅህፈት ቤት እና የአፈ-ጉባኤ ፅህፈት ቤት ነው።
6. "አስፈፃሚ አካላት" ማለት በክልሉ መስተዳድር ምክር ቤት ሥር የሚተዳደሩ ናቸው።
7. "የመንግስት አካላት" ማለት ምክር ቤቱ በቀጥታ ክትትልና ቁጥጥር የሚያካሂድባቸው በሙሉ ወይም በከፊል የመንግስት በጀት የሚመደብላቸው አካላት ናቸው።
8. "ማብራርያ ሰጪ" ማለት እንደሁኔታው በምክር ቤት፣ በኮሚቴዎች ረቂቅ ሕግ ወይም ሌሎች ጉዳዮች ለማብራራት የሚጠራ አካል ወይ ሰው ነው።
9. "የኮሚቴ አመርራ" ማለት አንድን የምክር ቤት ኮሚቴ በበላይነት የሚመሩ ሊቀመንበር እና ምክትል ሊቀመንበር ማለት ነው።
10. "ተጋባዥ እንግዳ" ማለት ምክር ቤቱ ወይም ኮሚቴዎቹ ሥራውን በታዛቢነት እንዲመለከቱ የሚጠሯቸው ሰዎች ናቸው፣
11. "አቤቱታ" ማለት ባለጉዳዮች ችግራቸው እንዲፈታላቸው ለምክር ቤት ወይም ለኮሚቴዎች የሚያቀርቡት ጥያቄ ነው፡

www.abyssinialaw.com

12. "ኣባል" ማለት ናይ ክልል ቤት ምኽሪ ኣባል እዩ።

13. "ከለላ ሕጊ" ማለት ብመሰረት ክልላዊ ሕገ-መንግስቲ ንኣባላት ቤተ ምኽሪ ዝተውሃበ ፍሉይ መሰል ሓለዋ ሕጊ እዩ።

14. "ፈለማይ ንባብ" ማለት ሓደ ረቂቕ ሕጊ ብዝምልከቶ ኣካል ተዳልዩ ናብ ኣፈ-ጉባኤ ቤት ምኽሪ ቂረቡ ናብ ዝምልከቶ ኮሚቴ ዝመረሐሉ ወይ ብቐጥታ ናብ ጉባኤ ቤት ምኽሪ ዝቐርበሉ ከይዲ እዩ።

15. "ካልኣይ ንባብ" ማለት ረቂቕ ሕጊ ኣብ መጀመርያ ንባብ ተመሪሕሉ ብዝነበረ ኮሚቴ ወይ ኮሚቴታት ኣብ ዝቐርብ ሪፖርትን ውሳነ ሓሳብን ቤት ምኽሪ ዘካይዶ ዝርዝር ምይይጥ እዩ።

16. ሳልሳይ ንባብ" ማለት ረቂቕ ሕጊ ዳግም ዝተመርሐሉ ቀዋሚ ኮሚቴ ወይ ኮሚቴታት ንኽምርመር ብዝተኣዘዞ መሰረት ናይ መወዳእታ ሪፖርትን ውሳኔ ሓሳብን ናብ ጉባኤ ቤት ምኽሪ ዘቕርበሉ ከይዲ እዩ።

17. "ኣብዝሓ ድምፂ" ማለት ብምልኣተ-ጉባኤ ተረጋጊፁ ኣብ ኣኼባ ካብ ዝተረኸበ እቲ ዝበዝሐ ድምፂ (50%+1) ዝደገፎ ማለት እዩ።

18. "ረቂቕ ሕጊ" ማለት ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልልን ብኻልኦት ረቂቕ ሕጊ ናይ ምቕራብ ስልጣን ዝተውሃቦም ኣካላትን ተዳልዩ ናብ ቤት ምኽሪ ዝቐረብ ረቂቕ ሕጊ እዩ።

19. "እርማት ቴክኒክ" ማለት ኣብ ዝፀደቑ ሕግታት ምስትኽኻል ግድፈት ኣጠቓቕማ ቋንቋን ዝኣመሰሉ እንትኸውን ብዝኾነ ይኹን መልክዑ ትሕዝቶ እቲ ሕጊ ዘይልውጥ እዩ።

20. "ተፀዋዒ መንግስቲ" ማለት ኣብ ውሽጢ ቤት ምኽሪ ኣብዝሓ መቐመጢ ዝረኸበ ፖለቲካዊ ፓርቲ ኣብ ውሽጢ ቤት ምኽሪ ንስራሕቲ ፓርቲ ንኽተሓባብርን ክመርሕን ዝወከል ኣባል ቤት ምኽሪ ዝኾነ ተወካሊ እዩ።

21. "ተፀዋዒ ፓርቲ" ማለት ኣብ ውሽጢ ቤት ምኽሪ ዓሰርተን ካቡእ ንላዕልን መቀመጢ ዘለዎ ፓለቲካዊ ፓርትታት ኣብ ውሽጢ ቤት ምኽሪ ስራሕቲ ፓርቲ ንኽተሓባብርን ክመርሕን ዝውከልዎም ኣባል ቤት ምኽሪ ዝኾኑ ተወከልቲ እዮም።

22. "ቀንዲ ተቓውሚ ፓርቲ" ማለት ኣብ ውሽጢ ቤት ምኽሪ ድሕሪ ገዛኢ ፓርቲ ቀፂሉ ብዙሕ መቐመጢ ዝረኸበ ፓርቲ እዩ።

23. "ሓፈሽ ማሕበራት" ማለት ናይ ሞያ ማሕበራት፣ ናይ ደ/ኣንስትዮ ፣ መናእሰይ ማሕበራትን ተመሳሰልቲ ናይቲ ክልል ማሕበራትን ዘጠቓልል እዩ።

12. "አበል" ማለት የክልሉ ምክር ቤት አባል ነው።

13. "የህግ ከለላ" ማለት በክልሉ ሕገ-መንግስት መሰረት ለምክር ቤት አባላል የሚሰጥ ለዩ የህግ ከለላ ነው፣

14. "የመጀመሪያ ንባብ" ማለት አንድ የግህ ረቂቅ በሚመለከተው አካል ተዘጋጅቶ ለምክርቤቱ አፈ-ጉባኤ ቀርቦ ወደ ሚመለከተው ኮሚቴ የሚመራበት ወይም በቀጥታ ለምክር ቤቱ የሚያቀርብበት ሂደት ነው።

15. "ሁለተኛ ንባብ" ማለት ረቂቅ ሕጉ በመጀመሪያ ንባብ ተመርቶለት በነበረ ኮሚቴ ወይም ኮሚቴዎች በሚቀርብ ሪፖርትና ውሣኔ ሃሳብ ላይ ምክር ቤቱ የሚካሄደው ዝርዝር ውይይት ነው።

16. "ሦስተኛ ንባብ" ማለት ረቂቅ ሕጉ እንደገና የተመራለት ቋሚ ኮሚቴ ወይም ኮሚቴዎች እንዲመረምር ቦታዘዘው መሰረት የመጨረሻ ሪፖርትና የውሣኔ ሃሳብ ለምክርቤቱ የሚያቀርብበት ሂደት ነው።

17. "አላጫ ድምጽ" ማለት ምልአተ ጉባኤ ተረጋግጦ በሰብሰባ ከተኙ አባላት አዘኛው ድምፅ (50%+1) የደገፈው ማለት ነው።

18. "ረቂቅ ሕግ" ማለት በክልሉ መስተዳድር ምክርቤት እና በሌሎች ረቂቅ ሕግ የማቅረብ ስልጣን የተሰጣቸው አካላት ተዘጋጅቶ ለምክር ቤት የሚቀርብ ረቂቅ ህግ ነው።

19. "የቴክኒክ እርምት" ማለት በማናቸው ረገድ የሕጉን ይዘት የማይለውጥ የቋንቋ እና መሰል ግድፈት ወይም ክፍተት ማስተካከያ ነው።

20. "የመንግስት ተጠሪ" ማለት በምክርቤት ውስጥ አብላጫ መቀጫ ያገኘ የፖለቲከ ፓርቲ በምክር ቤት ውስጥ የፓርቲውን ስራ እንዲያሰተባብር እና እንዲመራ የሚወክለው የምክር ቤቱ አባል የሆነ አባል ነው።

21. "የፓርቲ ተጠሪ ማለት በምክር ቤቱ ውስጥ አስር እና ከዚያ በላይ መቀመጫ ያላቸው የፖለቲካ ፓርቲዎች በምክር ቤት ውስጥ የፓርቲያቸውን ሥራዎች እንዲያስተባብሩ እና እንዲመሩ የሚወክሏቸው የምክር ቤቱ አበል የሆኑ አባሎቻቸው ናቸው።

22. "ዋና ተቃዋሚ ፓርቲ" ማለት በምክር ቤቱ ውስጥ ከገገርው ፓርቲ ቀጥሎ ብዙ መቀመጫዎችን ያገኘ ፓርቲ ነው።

23. "የቡዙሀን ማህበራት" ማለት የሙያ ማህበራትን፣ የሴቶች ማህበራትን፣ የወጣቶች ማህበራትንና ተመሳሳይ የክልሉን ማህበራት ያካትታል።

24. "ሰብ" ማለት ናብ ተፈጥሮ ሰብ ወይ ብሕጊ ናይ ሰብነት መሰል ዝተውሃቦ ኣካል እዩ።

3. **ኣተረጓጉማ**

1. ኣብ ኣፈፃፅማ እዚ ደንቢ ንዝፍጠር ክፍተት ሕጊ ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይን ቤት ምኽሪ ተወከልቲ ህዝብን ካብ ዘለዎም ተሞክሮ፣ ካብ ዓለም ለኸ መተከላትን ልምድታትን ፓርላማ፣ ከምኡ እውን ምስ ካልኦት ሃገራውን ክልላውን ሕግታት ብምጥዕዓም ከከም ናይቲ ጉዳይ ክብደት እናተርኣየ ሕጊ ብምውፃእ ዝምላእ ይኸውን።
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተቐመጠ ከም ዘሎ ኾይኑ ኣብ ሕገ-መንግስቲ ክልልና ንዘለዉ መገደድትን ግልፅን ድንጋገታት ከምኡ እውን ካልኦት ክልላውን ሃገራውን ሕግታት ብዝፃባእ ኩነታት ክፍፀም ኣይኽእልን።
3. ኣብዚ ደንቢ ንዝፍጠር ክፍተት ኣሰራርሓ ኮሚቴታት ከከም ኩነታቱ ምስቲ ናይ ቤት ምኽሪ ሓፈሻዊ ኣሰራርሓ ብምጥዕዓም ይምላእ።

4. **ኣገላልፃ ፆታ**

ኣብዚ ደንቢ ብተባዕታይ ፆታ ዝተገለፀ ንኣንስታይ ፆታ እውን ዘጠቓልል እዩ።

ምዕራፍ ክልተ

ኣወዳድባን ሓፈሻዊ ተግባራትን

ቤት ምኽሪ

5. **ሓፈሻዊ ኣወዳድባ ቤት ምኽሪ**

1. ሓፈሻዊ ኣወዳድባ ቤት ምኽሪ ስዒቡ ዘሎ እዩ።
   ሀ. ጉባኤ ቤት ምኽሪ፣
   ለ. ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ቤት ፅሕፈት ኣፈ-ጉባኤን፣
   ሐ. መተሓባበሪ ኮሚቴ
   መ. ኮሚቴታት፣
   ረ. ኣብቲ ቤት ምኽሪ ተቓወምቲ ፓርቲ ኣብ ዝህልውሉ እዋን መናብር ዝህልዎም ተፀዋዕቲ ፓለቲካዊ ፓርቲታት ይኾኑ።
2. እቲ ቤት ምኽሪ ናይ ባዕሉ መፍለዪ ኣርማ ወይ ሎጎ ይህልዎ።

24. "ሰው" ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በሕግ የሰውነት መብት የተሰጠው አካል ነው።

3. **አተረጓጎም**

1. በደንቡ አፈፃፀም ለሚፈጠር የህግ ክፍተት የክልሉ እና የህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት ልምዶችን፣አለም አቀፍ የፓርላማ መርሆዎችን እና ልምዶችን እንዲሁም የክልሉ እና የአገሪቱ ሌሎች ህጎችን በማጣጣም ወይም እንደ ጉዳዩ ክብደት ህግ በማውጣት ሊሞላ ይችላል።
2. የንኡስ አንቀፅ 1 ድንጋጌ እንዳለ ሆኖ ግልፅና አስገዳጅ የሆኑ የክልሉ ህገ-መንግስት ድንጋጌዎችን እንዲሁም ሊሎች የክልሉን እና የአገሪቱን ህጎች በታቂነ ሁኔታ ሊፈፀ አይችልም።
3. በበዚህ ደንብ ውስጥ በኮሚቴዎች አሠራር የሚፈጠር ክፍተት እንደ ሁኔታው ከምክር ቤቱ አጠቃላይ አሠራር ጋር በማጣጣም ይሞላል።

4. **የፆታ ኣገላለፅ**

በዚህ ደንብ ውስጥ በወንድ ፆታ የተደነገገው የሴትም ፆታ ያካትታል።

ምምዕራፍ ሁለት

የምክርቤቱ አደረጃጀት እና አጠቃላይ

ተግባራት

5. **የምክር ቤቱ አጠቃላይ አደረጃጀት**

1. የምክር ቤቱ አጠቃላይ አደረጃጀት የሚከተለው ነው።
   ሀ. የምክር ቤቱ አጠቃላይ፣
   ለ. የምክር ቤቱ ፅሕፈት ቤት እና የኣፈ-ጉባኤ ጽህፈት ቤት፣
   ሐ. አስተባባሪ ኮሚቴ፣
   መ. ኮሚቴዎች፣
   ረ. በምክር ቤቱ ተቋዋሚ ፓርቲዎች በሚኖርበት ጊዜ የፓርቲ ተጠሪዎች ይሆናል
2. ምክር ቤቱ የራሱ መለያ ዓርማ ወይም ሎጎ ይኖረዋል።

3. ዝርዝር ኣወዳድባ፣ ኣሰራርሓን ስልጣንን ተግባርን ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ኣግባብነት ብዘለዎ ናይቲ ቤት ፅሕፈት ሕጊ ዝሽፈን ስለዝኾነ ኣብዚ ደንቢ ኣይተዘርዘረን።

6. **ቀንዲ ተግባራት ቤት ምኽሪ**

1. ቤት ምኽሪ ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ትግራይ መሰረት ዝስዕብ ስልጣንን ተግባር ይህልዎ

ሀ. ሕጊ የውፅእ፣

ለ. ትልሚ ስራሕን ኣፈፃፅማን ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃምን ካልኦት ተፀዋዕነቶም ንፈፀምቲ ኣካላት ዝኾኑ ኣብያተ ፅዮ መንግስቲ፣ ኣካል ዳይነት ፣ ዋና ኦዲተርን ናይ ባዕሉ ውሽጣዊ ክፍልታትን ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣ ሓለፍቲ ስራሕ ንሕቶ ይፅውዕ፣ ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ስጉምቲ ይወስድ።

ሐ. ዝተፈላለዩ ኮሚቴታትን ካልኦት ኣድላይቲ ኣካላትን ቤት ምኽሪ የጣይሽ ፣ ይውድብ፣ ፀብፃቦም እውን ይሰምዕ።

መ. ብቤት ምኽሪ ዝሽየሙ ሰበ ስልጣን ክልላዊ መንግስቲ ይሽይም፣ ወይ ሹመቶም የፅድቕ።

ረ. ጥርዓንን ጥቆማን ትካላትን ሕብረተሰብን የተኣናድ፣

ሰ. ኣባላት ቤት ምኽሪ ምስ ዝመረፆም ህዝቢ ንኽራኸቡ ኩነታት የመቻቹ፣ ከምኡ እውን ረብሓን ድልየትን ዝወከሎም ህዝቢ ንምሕላው ካብኡ ዝድለ ካልኦት ግቡኣት ይፍፅም።

ሸ. ብመሰረት ሕገ-መንግስቲ ዓንቀፅ 71ን86ን ንዝጣየሹ ኣብያተ ምኽሪ ወረዳን ጣብያ ኣብ ህንፀት ዓቕምን ኣሰራርሓ ቤት ምኽርን ዝምልከቱ ጉዳያት ደገፍ ይህብን ኣፈፃፅማ ስራሕቶም ይከታተልን።

2. ቤት ምኽሪ ስራሕቱ እንትውግን ዝስዕቡ ሓፈሻዊ መትከላት መሰረት ብምግባር ይኸውን።

ሀ. ሓፂርን ነዊሕን እውን ትልሚ ብምድላው፣

ለ. ስራሕቱ ብምግምጋም፣

ሐ. ንውፅኢታዊ ዝኾነ ኣፈፃፅማ ስራሕ ዘመቹ ኩነታት ብመፍጣር፣

መ. መትከላት ግልፅነት ተሓታታይነትን ብምኽታል፣

ረ. ካልኦት መትከላት ሰናይ ምምሕዳር ብምጥንኻር ይኸውን፣

3. የምክር ቤቱ ፅ/ቤት ዝርዝር አደረጃጀት፣ ሥልጣንና ተግባር፣ በፅ/ቤቱ ማቋቋሚያ አዋጅ የሚወሰን ስለሆነ በዚህ ደንብ አልተዘረዘረም።

6. **የምክር ቤቱ ዋና ተግባራት**

1. ምክር ቤቱ በተሻሻለው የትግራይ ህገ-መንግስት መሰረት የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል

ሀ. ህግ ያወጣል፣

ለ. የክልሉን ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤትን እና ሌሎች ተጠሪነታቸው ለአስፈጻሚ አካላት የሆኑ መንግስታዊ መስሪያ ቤቶችን፣ የዳኝነት አካሉን፣ የዋና ኦዲተርና የውስጥ ክፍሉን የከታተላል፣ ይቆጣጠራል። የስራ ሃላፊዎችን ለጥያቄ ይጠራል፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘውም እርምጃ ይወሰዳል።

ሐ. የምክር ቤቱ የተለያዩ ኮሚቴዎችንና ሌሎች አስፈላጊ አካላት ያቋቁማል፣ ያደራጃል፣ ሪፖርታቸውን ያዳምጣል።

መ. በምክር ቤቱ የሚሾሙ የክልሉ የመንግስት ባለስልጣትናን ይሾማል፣ ወይም ሹመታቸውን ያፀድቃል።

ረ. የተቋማትንም ሆነ የህብረተሰቡን ጥቆማትና አቤቱታዎች ያስተናግዳል።

ሰ. የምክር ቤቱ ኣባላት ከመረጣቸው ህዝብ ጋር እንዲገናኙ ሁኔታዎችን ያመቻቻል፣ እንዲሁም የወከለውን ህዝብ ፍላጎት እና ጥቅም ለማስጠበቅ የሚፈልግበትን ሌሎች ግዴታዎች ይወጣል።

ሸ. በህገ መንግስቱ አንቀፅ 71 እና 86 መሰረት ለተቋቋሙት የወረዳ እና የቀበሌ ምክር ቤቶች አቅም ግንባታና የምክር ቤቱ አሰራር ድጋፍ ይሰጣል ፣ የስራ አፈፃፃማቸውን ይከታተላል።

2. ምክር ቤቱ ተግባራትን ሲያከናውን የሚከተሉትን አጠቃላይ መርሆዎች መሰረት በማድረግ ይሆናል።

ሀ. በአጭርና ረጅም ጊዜ እቅድ በመምራት፣

ለ. ተግባራትን በመገምገም

ሐ. ተግባራቱ ውጤታማ በሆነ መልክ የሚከናወኑበት ምቹ የስራ ሁኔታን በመፍጠር፣

መ. የግልፅነትና የተጠያቂነት መርህን በመከተል፣

ረ. ሌሎች የመልካም አስተዳደር መርሆዎችን በመጠናከር ይሆናል።

7. **ዘመን ስራሕ ቤት ምኽሪ**

1. ሓደ ዘመን ስራሕ ቤት ምኽሪ 5ዓመት እዩ።

2. ስሩዕ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ኣብ ዓመት ኣርብዕተ ግዜ ይካየድ ።

3. ስሩዕ ጉባኤ ዝካየደሉ እዋን ድማ፡-
ሀ.ኣብ ወርሒ መስከረም፣
ለ. ኣብ ወርሒ ታሕሳስ፣
ሐ. ኣብ ወርሒ ለካቲት፣
መ.ኣብ ወርሒ ሰነ ኣብ ዘሎ እዋን ውሽጢ ይካየድ።

4. ህፁፅ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ኣብ ዝኾነ እዋን ክፅዋዕ ይኽእል።

8. **ስነ-ስርዓት ኣከፋፍታ ቤት ምኽሪ**

1. ቤት ምኽሪ ኣብ ሕድ ሕድ እዋን ጉባኤ ስራሕቱ ዝጅምር ዝኽሪ ሰማእታት ብምግባርን ክልላዊ መዝሙር ብምዝማርን ይኸውን። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።

2. ቤት ምኽሪ ኣብ መጀመርታ ዘበን ስርሑ ዝህልዎ ስነ-ስርዓት መኽፈቲ ቤት ምኽሪ ከም ዝስዕብ ይኸውን፡-

ሀ. ተሰናባቲ ኣፈ-ጉባኤ ነቲ ሓዱሽ ቤት ምኽሪ ስራሕ ምጅማሩ ኣመልኪቱ መኽፈቲ ዘረባ ይገብር።

ለ. ኣባላት ቤት ምኽሪ ብፕረዚዳንት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ወይ ምክትል ፕረዚደንት ቃለ መሓለ ይፍፅሙ፣

ሐ. ትሕዝቶ ቃለ መሓላ ኣባላት፣ "ኣነ...... ኣብዚ ዕለት እዚ ኣባል ቤት ምኽሪ ኮይነ ስራሐይ እንትጅምር ንሕገ-መንግስቲ ተኣማኒ ብምኻን ካብ መንግስትን ህዝብን ዝተውሃበኒ ሓላፍነት ሕግን ኣሰራርሓ መሰረት ብምግባር ብቕንዕናን ብውፍይነትን ሰረሐይ ከም ዝፍፅም ቃል ይኣቱ" ዝብል ይኸውን።

መ. ኩሉ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰ ቃለ መሓላ ናይ ምፍፃም ግቡእ ኣለዎ። ቃለ መሓላ ዘይምፍፀመ ኣባል ብኣፈ-ጉባኤ ኣቢሉ ክፍፅም ይግበር

ሰ.መረፃ ኣፈ-ጉባኤን ምክትል ኣፈ-ጉባኤን ይካየድ።

ሸ. ሹመት ርእሰ ምምሕዳርን ካልኦት ላዕለዎት መራሕትን ክልላዊ መንግስቲ ይካየድ።

9. **ኣመራርፃ ኣፈ-ጉባኤን ምክትል ኣፈ-ጉባኤን**

1. ናይቲ ሓዱሽ ቤት ምኽሪ ፈላማይ ኣኼባ ናይቲ ነባር ቤት ምኽሪ ስራሕ ዘበን ምስተዛዘመ ኣብ ሕገ-

7. **የምክር ቤት የስራ ዘመን**

1. የምክርቤት የስራ ዘመን 5 ዓመት ነው።

2. የምክር ቤት መደበኛ ስብሰባ በዓመት አራት ጊዜ ይካሄዳል።

3. መደበኛ ስብሰባ የሚካሄድበት ጊዜ
ሀ. በመስከረም ወር
ለ. በታህሳስ ወር
ሐ. በየካቲት ወር
መ. በሰኔ ወር፣ ባለው ጊዜ ውስጥ ይካሄዳል።

4. የምክር ቤ አስኸኳይ ሰብሰባ በማናቸውም ጊዜ ሊጠራ ይችላል።

8. **ስለ ምክር ቤቱ የመክፈቻ ስነ-ስርዓት**

1. ምክር ቤቱ በያንዳንዱ የጉባኤ ወቅት ስራውን የሚጀምረው ዝክረ ሰማእታት በማድረግና የክልሉን መዝሙር በመዘመር ይሆናል። ዝርዝሩ በሚወጣ መምሪያ ይወሰናል።

2. ምክር ቤቱ በመጀመርያ የስራ ዘመን የሚኖረው የመክፈቻ ስነ-ስርዓት እንደሚከተለው ይሆናል።

ሀ. ተሰናባች አፈ-ጉባኤ አዲሱ ምክር ቤት ስራ መጀመሩን በማብሰር የመክፈቻ ንግግር ያደረጋል።

ለ. የክልል ምክር ቤት አባላት በክልሉ ጠቅላይ ፍርዲ ቤት ፕረዚዳንት ወይም ምክትል ፕረዚዳንት አማካኝነት ቃለ መሃላ ይፍፅማሉ፣

ሐ. ቃለ መሃላው ይዘትም "እኔ........... በዛሬው እለት የምክር ቤት አባል ሆኘ ስራዬን ስጀምር ለህገ መንግስቱ ታማኝ በመሆን ከመንግስትና ከህዝቡ የተጣለብኝን ሃላፊነት ህግንና አሰራርና መሰረት በማድረግ በቅንነት ፣ በታታሪነት ስራዮን እንደምፈፅም ቃል እገባለሁ።" የሚል ይሆናል።

መ. ማንኛውም የምክር ቤት አባል በላይ የተጠቀሰው ቃለ መርሃ የመፈፀም ግዴታ አለበት። ቃለ መሃላ ያልፈፀመ አባል በአፈ-ጉባኤው አመካይነት እንዲፈፀመ ይደረጋል።

ሰ. የአፈ-ጉባኤና ምክትል አፈ-ጉባኤ ምርጫ ይካየዳል

ሸ. የርእሰ መስተዳደርና ሌሎች የክልሉ መንግስት ከፍተኛ አማራሮች ሹመት ይካሄዳል

9. **የአፈ-ጉኤና የምክትል አፈ-ጉባኤ አመራረጥ**

1. የአዲስ ምክር ቤት የመጀመርያ ስብሰባ የነባሩ ምክረ ቤት የስራ ዘመን ከተጠቃለለ በህገ-መንግስቱ በተደነገገ መሰረት

መንግስቲ ብተደንገገ መሰረት ይኸውን

2. ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ክልል ትግራይ ዓንቀፅ 49/3/መ/ መሰረት ቤት ምኽሪ ዝመርሑ ኣፈ-ጉባኤን ምክትል ኣፈ-ጉባኤን ብቤት ምኽሪ ይምረፁ።
3. ኣፈ-ጉባኤ ዝምረፅ ኣብ ፈለማ ዘበን ስራሕ ቤት ምኽሪ ብመሪሕነት ተሰናባቲ ኣፈ-ጉባኤ ካብ ቤት ምኽሪ ብዝምረፁ መማረፂ ኮሚቴ መሰረት ይኸውን
4. ኣመራርፃ ኣፈ-ጉባኤ ከም ዝስዕብ ይኸውን፡-

ሀ. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ሕፁይ ኣፈ-ጉባኤ ካብ ሞንጎ ኣባላት ቤት ምኽሪ ክጥቆም ዝኽእል ኮይኑ ነቲ ዘቕረቦ ሕፁይ ሓፂር መብርሂ ክህበሉ ይግባእ።

ለ. ሕፁይ ኮይኑ ዝተቆመ ኣባል ብኻሊእ ኣባል ክድገፍ ዘለዎ ኾይኑ ኣብዚ ዘለዎ ድልየት ክገልፅ ኣለዎ።

ሐ. ሓደ ኣባል ካብ ሓደ ንላዕሊ ሕፁይ ክጥቁም ወይ ክድግፍ ኣይኽእልን።

መ.ሽም ዝርዝር ዝተጠቆሙ ሕፁያት ብዝተጠቆመሉ ቅደም ስዓብ ይምዝገቡን በዚ መሰረት ድማ ድምፂ ይወሃበሎም

ረ. ኣብዝሓ ድምፂ /50+1/ ዝረኸበ ሕፁይ ተወዳዳሪ ኣፈ ጉባኤ ይኸውን

ሰ. ኣብ ዝተገበረ መረፃ ኣብዝሓ ድምፂ /50+1/ ዝረኸበ ተወዳዳሪ እንተዘይሃልዩ ካብ ዝተውሃበ ድምፂ ትሕቲ 10% ድምፂ ዝረኸበ ወይ ውፅኢት እቲ መረፃ ምስተገለፀ ባዕሉ ዝገለለ ተወዳዳሪ ካብቲ ውድድር ወፃኢ ተገይሩ ኣብ ዝተረፉ ሕፁያት ተወዳደርቲ ኣዝሓ ድምፂ /50+1/ ክሳብ ዝርከብ እቲ ውድድር ይቕፅል።

ሸ. ኣብቲ ውድድር ዝቸረበ ሓደ ኣባል ጥራሕ ኣብ ዝኾነሉ እዋን ናይቲ ቤት ምኽሪ ኣብዝሓ ድምፂ /50+1/ ክረክብ ኣለዎ።

ቀ. እቲ መረፃ ብምሽጥር ስርዓት ድምፂ ኣዋህባ ይኸውን።

5. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ "4" "ረ" ዝተጠቐሰ መሰረት ዝተመረፀ ኣፈ-ጉኤ ብመራሒ መድረኽ ምስተገለፀ እቲ መንበር ብኣፈ-ጉባኤ ክትሓ ይግበር

6. ኣብዚ ዓንቀፅ ዝተደንገገ ስርዓት ኣመራርፃ ኣፈ-ጉባኤ ኣብ ኣመራርፃ ምክትል ኣፈ-ጉባኤ እውን ተግባራዊ ይኸውን። እቲ መድረኽ መረፃ ብኣፈ-ጉባኤ ይምራሕ
7. ስራሕ ዘበን ቤት ምኽሪ ቅድሚ ምዝዛሙ ብዝተፈላለየ ምኽንያት ኣፈ-ጉባኤ ወይ ምክትል ኣፈ-ጉባኤ ካብ ስራሕ እንትለቅቕ ኣብ ስራሕ ብዘሎ ኣፈ-ጉባኤ ወይ ምክትል ኣፈ-ጉቤኤ መሪሕነት ኣብዚ ዓንቀፅ ብዝተቐመጠ ኣመራርፃ ስርዓት መሰረት
ካብ ሞንጎ ኣባላት ቤት ምኽሪ ክምረፅ ይገብር።

ይሆናል።

2. ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ህገ-መንግስት 49/3/ /መ/ መሰረት ምክር ቤቱን የሚመሩ አፈ-ጉባኤና ምክትል አፈ-ጉባኤ በምክር ቤቱ ይመረጣሉ።
3. አፈ-ጉባኤው የሚመረጠው በምክር ቤቱ የሥራ ዘመን መጀመሪያ ፣ በተሰናባች አፈ-ጉባኤ መሪነት በምክር ቤቱ የሚመረጡ አስመራጪ ኮሚቴ መሰረት ይሆናል።
4. የአፈ-ጉበኤ አመራረጥ እንደሚከተለው ይሆናል።

ሀ. ማንኛውም የምክር ቤት አባል እጩ አፈ-ጉባኤ ከምክር ቤቱ አባላት መጠቆም ይችላል ስለጠቆመው እጩም አጭር መስጠት አለበት።

ለ. እጩ ሆኖ የተጠቀመ አባል በሌላ አባል መደገፍ ያለበት ሲሆን ፍላጎቱ መገለፅ አለበት

ሐ. አንድ አባል ከአንድ በላይ እጩ መጠቆም ወይም መደገፍ አይችልም

መ. የተጠቆሙ እጩዎች ስም ዝርዝር በቅደም ተከተል ይመዘገቡና ድምፅ ይሰጣል

ረ. አብላጫ ድምፅ /50+1/ ያገኘ እጩ ተወዳዳሪ አፈ-ጉባኤ ይሆናል

ሰ. በተደረገው ምርጫ ኣብላጫ ድምፅ 50+1 ያገኘ ከሌለ ከተሰጠ ድምፅ ከ10% በታች ያገኘ ወይም የምርጫ ውጤቱ ከተነገር ራሱ ያገለለ ተወዳዳሪ ከውድድር ውጭ ተደርጎ በቀሩት እጩ ተወዳዳሪዎች አብላጫ ድምፅ /50+1/ እስከ ሚገኝ ውድድሩ ይቀጥላል።

ሸ. በውድድሩ የቀረበ አንድ አባል ብቻ ከሆነ ከምክር ቤቱ አብላጫ ድምፅ /50+1/ ማግኘት አለበት

ቀ. የምርጫው ስርአት በሚስጥር ድምፅ አሰጣጥ ይከናወናል።

5. በንኡስ አንቀፅ "4" "ረ" መሰረት የተመረጠው አፈ-ጉባኤ በመድረክ መሪ ከተገለፀ በኋላ ወንበሩን በአፈ ጉባኤው እንዲያዝ ይደረጋል
6. በዚህ አንቀፅ የተደነገገው የአመራረጥ ስርአት ለምክትል አፈ-ጉባኤ አመራረጥ ተግባራዊ ይሆናል፣ የምርጫ መድረክ በአፈ-ጉባኤ ይመራል

7. ምክር ቤቱ የሥራ ዘመን ከማለቁ በፊት አፈ-ጉባኤው ወይም ምክትል አፈ-ጉባኤው በተለያዩ ምክንያቶች ሥራቸውን ቢለቁ በስራ ላይ ባለው አፈ-ጉበኤ ወይምምክትል አፈ-ጉኤ መሪነት በዚህ አንቀፅ በተቀመጠ አሰራር መሠረት ከምክር ቤቱ አባላት መካከል እንዲመረጥ ይደረጋል።

8. ስራሕ ዘበን ቤት ምኽሪ ቅድሚ ምዝዛሙ ብዝተፈላለየ ምኽንያት ኣፈ-ጉባኤን ምክትል ኣፈ-ጉባኤን ኣብ ሓደ እዋን ካብ ስራሖም እንተለቒቖም ብናይ ክልል ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ፕረዚደንት ወይ ምክትል ፕረዚደንት መሪሕነት ኣብዚ ዓንቀፅ ብዘተደንገገ ስርዓት መረፃ መሰረት ክምረፁ ይግበር።
9. ዝመረፁ ኣፈ-ጉኤን ምክትል ኣፈ-ጉባኤን ቅድሚ ስራሕ ምጅማሮም በዚ ደንቢ ዓንቀፅ 75 መሰረት ቃለ መሓላ ይፍፅሙ።

10. <u>ስልጣንን ተግባርን ኣፈ-ጉባኤ</u>

1. ኣፈ-ጉኤ ቤትምኽሪ ክልል ትግራይ ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህለዉዎ።

ሀ. ነቲ ቤትምኽሪ ብላዕለዋይነት ይመርሕ የማሓድር፣

ለ. ስሩዕን ህፁፅን ኣኼባ ቤት ምኽሪ ይፅውዕ። ኣኼባ ቤት ምኽሪ ይመርሕ፣ ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብምውዳድ ኣጀንዳታት ይቐርፅ፣ ኣቐዲሞም ኣባላት ቤት ምኽሪ ንኽፈልጥዎ ይገብር።

ሐ. ኣቦ-መናብር፣ ምክትል ኣቦ-መናብርን ኣባላት ቀወምቲ ኮሚቴታ ቤት ምኽሪ ከምኡ እውን ብመሰረት ሕጊ ቤት ምኽሪ ኣብ ዝውከለሎም ኣካላት ውሽጢ ዝውክሉ ኣባላት ቤት ምኽሪ ናብ ጉባኤ ቤት ምኽሪ ኣቕሪቡ ክሽወሙ ይገብር።

መ.ንስራሕቲ ቤት ምኽሪ ኣድለይቲ ዝኾኑ ሓላፍትን መማኽርትን ይሸውም።

ረ. ስራሕቲ ቀወምቲ ኮሚቴታ ቤት ምኽርን ካልኦት ኣባብነት ዘለዎም ኮሚቴታትን የተሓባር።

ሰ. ነቲ ቤት ምኽሪ ብምውካል ርክብ ይገብር።

ሸ. ካብ ውሽጢ ስልጣኑን ተግባሩን ንምክትል ኣፈ-ጉባኤ ብፅሑፍ ውክልና ክህብ ይኽእል፣

ቀ. ብቤት ምኽሪ ዝወሃብዎ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም።

11. <u>ስልጣንን ተግባርን ምክትል ኣፈ-ጉባኤ</u>

1. ኣፈ-ጉባኤ ኣብዘይህልወሉ ወይ ኣፈ-ጉባኤ ቅዋሚ ሒዙ ኣብ ምይይጥ ቤት ምኽሪ ንምስታፍ ኣብ ዝደልየሉ እዋን ተኪኡ ይሰርሕ
2. ብቤት ምኽሪ ዝውሃብዎ ወይ ብኣፈ-ጉባኤ ብፅሑፍ ዝውሃብዎ ካልኦት ስራሕቲ ይፍፅም።

8. ምክር ቤቱ የሥራ ዘመን ከማለቁ በፊት በተለያዩ ምክንያቶች አፈ-ጉባኤውን እና ምክትል አፈ-ጉባኤው በአንድ ጊዜ ሥራቸውን ቢለቁ በክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕረዚዳንት ወይም ምክትል ፕሬዜዳንት መሪነት በዚህ አንቀፅ በተደረነገው የምርጫ ስርዓት መሰረት ምርጫው ይካሄዳል።
9. ተመራጮቹ አፈ-ጉባኤ እና ምኽትል አፈ-ጉባኤ ስራ ከመጀመራቸው በፊት በዚህ ደንብ አንቀፅ 75 መሰረት ቃለመሃላ ይፈጽማሉ።

10. <u>የአፈ-ጉባኤው ስልጣንና ተግባር</u>

1. አፈ-ጉባኤው የሚከተሉት ሥልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

ሀ. ምክር ቤቱ በበላይነት ይመራል፣ ያስተዳድራል፣

ለ. የምክር ቤቱን መደበኛና አስቸካይ ስብሰባ ይጠራል፣ ይመራል ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመቀናጀት አጅንዳዎች ይቀሕርፃል፣የምክር ቤቱ አባላት አስቀድመው እንዲያውቁት ያረጋል።

ሐ. ሊቀመንበር፣ ምክትል ሊቀመንበርና የቀዋሚ ኮሚቴ አባላት እንዲሁም በምክር ቤቱ ህግ ምክር ቤቱ በሚወከልባቸው አካላት ውስጥ የሚወከሉ የምክር ቤት አባላት ለምክር ቤት በማቅረብ እንዲሾሙ ያደረጋል።

መ. ለምክር ቤቱ ስራ አስፈላጊ የሆኑ ሃላፊዎችና አማካሪዎች ይሾማል፣

ረ. የቋሚ ኮሚቴዎች ሥራና ሌሎች አግባብነት ያለቸው ኮሚቴዎችያስተባብራል።

ሰ. ምክር ቤቱን በመወከል ግንኙነት ያደረጋል

ሸ. ከስልጣኑና ተግባሩ ውስጥ ለምክትል አፈ-ጉባኤ በፅሁፍ ውክልና ሊሰጥ ይችላል።

ቀ.በምክር ቤቱ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

11. <u>የምክትል አፈ-ጉባኤው ስልጣንና ተግባር</u>

1. አፈ-ጉባኤው በሌለበት ወይም አቋም ይዞ በምክር ቤቱ ውይይት ለመካፈል በሚፈለግበት ጊዜ አፈ-ጉባኤውን ተክቶ ይሰራል
2. በምክር ቤቱ የሚሰጡትን ወይም በአፈ-ጉባኤው በፅሁፍ የሚሰጡትን ሊሎች ተግባራት ያከናውናል።

ምዕራፍ ሰለስተ

ናብ ቤት ምኽሪ ዓይነታት ኣኼባን ስነ-ስርዓት ኣኼባን

12. ዓይነታት ኣኼባ ቤት ምኽሪ

ቤት ምኽሪ ዝስዕቡ ዓይነት ኣኬባታት ይህልውዎ

1. ስሩዕ ኣኼባ
2. ህፁፅ ኣኼባ

13. ስሩዕ ኣኼባ

1. ስሩዕ ኣኼባ ማለት ብዋምነት ቤ ምኽሪ ኣብ ዓመት ኣባዕተ ጊዜ ብስሩዕነት ዝካየድ ኣኼባ እዩ።
2. ስሩዕ ኣኼባ ብቤት ምኽሪ ነዚ ተባሂሉ ኣብ ዝተዳለወ ኣዳራሽ ብስሩዕ ይካየድ

14. ህፁፅ ኣኼባ

1. ቤት ምኽሪ ስሩዕ ኣኼባ ኣብ ዘየካይደሉ እዋን ውሳነ ቤት ምኽሪ ዘድልዮም ህፁፅ ዋኒናት እንተ.ጋጥሙ ዝፅዋዕ ኣኼባ እዩ።
2. ህፁፅ ኣኼባ ዝካየደሉ ዋኒን ናይቲ ክልል ዝተመሓየሸ ሕገ-መንግስቲ መሰረት ብምግባር ዝውሰን ይኸውን፣
3. ህፁፅ ኣኼባ ብኣፈ-ጉባኤ ይፅዋዕ ፣ ኣፈ-ጉባኤ ይጥዕም ኢሉ ኣብ ዝኣመነሉ ቦታን ሰዓትን ይካየድ።

15. ኣፀዋውዓ ኣኼባ

1. ስሩዕ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ዝካየደሉ ጊዜ እንትውሰን ኣባላት ቤት ምኽሪ ብቤት ፅሕፈት ቤትምኽሪ ብዝመሓለለፉ መፀዋዕታ ኣብቲ ዝተወሰነ ጊዜ ቦታ፣ ዕለት ንስዓትን ኣኽቢሮም እንትርከቡ ይኸውን።
2. ኣፈ-ጉባኤ ስሩዕ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ኣብ ዝተተሓዘሉ ፕሮግራምዘይካየድ እንትኾይኑ እቲ ቤምኽሪ ብምልክታ ኣባላት ቤት ምኽሪ ክፈልጥዎም ይገብር።
3. ኣፈ-ጉባኤ ወይ ካብ ኣባላት ቤት ምኽሪ ሲሶ ዝኾኑ ህፁፅ ኣኼባ ንኽፅዋዕ እንተሓቲቶምኣፈ-ጉባኤ ህፀፅ ኣኼባ ይፅውዕ።
4. እቲ ቤትፅሕፈት ዝተፈላለዩ ኣኼባታት ንምፅዋዕ ዝጥቀመሉ መራኸቢ ሜላ ምልክታ ብዝተኽኣለ መጠን ኣባላት ቤት ምኽርን ካልኦት ዝምልከቶም ኣካትን ብግልፂ ክርእዎ ፣ ክሰምዕዎ ወይ ክፈልጥዎ ብዘኽእል መንገዲ ክኸውን ኣለዎ።

16. ፕሮቶኮል ኣኼባን ኣቀማምጣ ኣባላት ቤት ምኽርን

1. ዝኾነ ይኹን ኣኼባ ቤት ምኽሪ እንትካየድ ኣባላት ቤት ምክርን ካለኦት ዝምልከቶም ኣካላትን

ምዕራፍ ሶስት

የምክር ቤቱ ስብሰባዎች እና የስብሰባ ስነ-ስርዓቶች

12. የምክር ቤቱ የስብሰባ ዓይነቶች

ምክር ቤቱ የሚከተሉት የሰብሰባ አይነቶች ይኖሩታል

1. መደበኛ ስብሰባ፣
2. አስቸኳይ ስብሰባ

13. መደበኛ ስብሰባ

1. መደበኛ ስብሰባ ማለት ምክር ቤቱ በዓመት አራት ጊዜ የሚያካሂደው መደበኛ ስብሰባ ነው።
2. መደበኛ ስብሰባ በምክር ቤቱ በተዘጋጀው የስብሰባ አዳራሽ በመደበኛነት ይካሄዳል።

14. አስኸኳይ ስብሰባ

1. ምክር ቤቱ መደበኛ ሰብሰባ በሚያደርግበት ውቅት የምክር ቤቱን ውሳኔ የሚሹ አስቸኳይ ጉዳዮች ሰያጋጥሙ የሚጠራ ስብሰባ ነው።
2. አስኳይ ስብሰባ የተጠራበት ጉዳይ የክልሉ ሕገ-መንግስት መሰረት በማድረግ የሚወሰን ይሆናል።
3. አስቸኳይ ስብሰባ በአፈ-ጉባኤው ይጠራል አመቺ ነው ባለው ቦታና ሰአት ይካሄዳል።

15. ስለ ስብሰባ አጠራር

1. የምክር ቤቱ መደበኛ ስብሰባ እንዲካሄድ ሲወሰን የምክር ቤቱ ፅሕፈት ቤት በሚያሰተላልፈው ጥሪ በተወሰነው ጊዜ፣ ቦታ፣ ቀንና ሰዓት አባላቱ አክብረው በመገኘት ይሆናል
2. አፈ-ጉባኤ የምክር ቤቱ መደበኛ ስብሰባዎች በተያዘላቸው ፕሮግራም የማይካሄድ ከሆነ አባላቱ በማስታወቂያ እንዲያውቁት ያደረጋል።
3. አፈ-ጉባኤው ወይም ከምክር ቤቱ አባላት አንድ ሶስተኛበላይ አስቸኳይ ስብሰባ እንዲጠራ ከጠየቁ አፈ-ጉባኤ አስቸኳይ ስብሰባ ይጠራል።
4. የምክር ቤቱ ጽህፈት ቤት የተለያዩ ስብሰባዎችን ለመጥራት የሚጠቀምበት የማስታወቂያ ዘዴ በተቻለ መጠን የምክር ቤቱ አባላትና ሌሎች የሚመለከታቸው አካላት በግልፅ ሊያዩት ወይም ሊሰሙት ወይም ሊያውቁት በሚያስችል መንገድ መሆን አለበት።

16. ስለ አቀማመጥና የስብሰባ ፕሮቶኮል

1. የምክር ቤቱ ስብሰባ በሚካሄድበት ጊዜ የምክር ቤቱ አባላትም ሆኑ ሌሎች የሚመለከታቸው አካላት በስብሰባ

ዝህልዎም ኣቀማምጣ ብኣፈ-ጉባኤ ይውሰን።

2. ሕድ ሕድ ኣባል ቤት ምኽርን ካልኦት ዝመልከቶም ኣካላትን ኣብ ክይዲ ኣኼባ ካብ ዝተመደበሎ መንበር ወፃኢ ክቕመጡ የብሎምን።

3. ዝኾነ ይኹን ኣባል ቤት ምኽሪ ኣብ እዋን ኣኼባ ቤት ምኽሪ ክብርን ሞጎስን ቤትምኽሪ ዝሓለወ ኣከዳድና ክህልዎ ይግባእ።

4. ኩሉ ኣባል ቤት ምኽሪኮነ ካለኦት ተሳተፍቲ ምስቲ ኣኼባ ዘይዛመድ ወይ ድማ ዘየድልዩ ኣቕሑት ሒዞም ናብ ኣደራሽ ኣኼባ ክኣትው የብሎምን ።

5. ኣባላት ዝተፈላለዩ ኮሚቴታ ቤት ምኽሪ እውን ነቲ ቤት ምኽሪ ወኪሎም ኣብ ዝገብርዎ ኦፊሴላዊ ርክብ ክብርን ሞጎስን ቤት ምኽሪ ዝሓለወ ኣከዳድና ክህልዎም ይግባእ።

17. ኣኼባ ንምክያድ ኣድለይቲ ዝኾኑ ኩነታት

1. ኣኼባ ቤት ምኽሪ ንምክያድ ኣድለይቲ ኩነታት ምምላኦም ቤት ፅሕፈት ቤት ምክሪ ኣቐዲሙ ከረጋግፅ ኣለዎ ።

2. ልዕሊ ዓቕሚ ብዝኾነ ምኽንያት ወይ ብፍቓድ ኣፈ-ጉባኤ እንተዘይኮይኑ ኩሉ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣብ ኩሉ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ክርከብ ኣለዎ።

3. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ መሰረት ብምግባር ነቲ ኣኼባ ንምክያድ ኣድለይቲ ዝኾኑ ኩነታት እንተዘይተማሊኦም ወይ ድማ ነቲ ኣኼባ ንምጅማር ዕንቅፋት ዝኾነ ነገር እንተተፈጢሩ ኣፈ-ጉባኤ ንኣባላትን ንካልኦት ዝምልከቶም ኣካላትን ከፍልጥ ኣለዎ።

4. መንግስታዊ ይኹን ዘይመንግስታዊ ኣያተ ዕዮ ኣብ ትካሎም ዝሰርሕ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣብ ዝተፀወዐሉ ኣኼባ ንኽርከብ ናይ ምትሕብባር ግዴታ ኣለውም።

18. ኣኼባ ምጅማር

1. ኣባላት ቤት ምኽሪ ብቐሊሉ ክሰምዕዎ ብዝኽእልሉ ኣግባብ መእተዊ ደወል ብፕሮቶኮል ቤት ምኽሪ

አድራሹ ውስጥ የሚኖራቸው አቀማመጥ በአፈ-ጉባኤው ይወሰናል።

2. ማንኛውም የምክር ቤቱ አባልም ሆነ ሊሎች የሚመለከታቸው አካላት በስበሰባው ሂደት ከተመደበላቸው ወንበር /መቀመጫ/ ውጭ መቀመጥ የለባቸውም።

3. ማናቸውም የምክር ቤት አባል በምክር ቤት የስብሰባ ጊዜ የምክር ቤቱን ክብርና ሞገስ የጠበቀ አለባበስ ሊኖረው ይገባል።

4. ማናቸውም የምክር ቤት አልባም ሆነ ሌሎች ተሳታፊዎች ከስብሰባው ጋር የማይዛመድ ወይሞ ደግም አላስፈላጊ ያልሆ ቁሳቁሶች ይዘው ወደ ስብሰባው አዳራሽ መግባት የለባቸውም

5. የተለያዩ የኮሚቴዎች አባለትም ምክር ቤቱን ወክለው በሚያደርጉት ግንኙነት የምክር ቤቱ ክብርና ሞጎስ የጠበቀ አለባበስ ሊኖራቸው ይገባል።

17. ስብሰባ ለማካሄድ አስፈላጊ የሆኑ ሁኔታዎች

1. የምክር ቤቱ ፅህፈት ቤት ስብሰባ ለማካሄድ አስፈላጊ የሆኑ ሁኔታዎቸ መመቻቸታቸውን አስቀድሞ ማረጋገጥ አለበት።

2. ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት ወይም በአፈ-ጉባኤው ፈቃድ ካለሆነ በስተቀር ማንኛውም የምክር ቤቱ አባል በማናቸውም የምክር ቤቱ ስብሰባዎቸ መገኘት አለበት።

3. በንኡስ አንቀፅ 1መሰረት በማድረግ ስብሰባን ለማካሄድ አስፈላጊ ሁኔታዎች ካልተሟሉ ወይም ስብሰባውን ለመጀመር እንቅፋት የሆነ ነገር ከተፈጠረ አፈ-ጉባኤው ለአባላቱና ለሌሎች የሚመለከታቸው አካላት ማስወቅ አለበት

4. መንግስታዊ ሆነ መንግስታዊ ያልሆኑ መስራቤቶች በተቋሚቸው የሚሰራ የምክር ቤት አባል ለስብሰባ ሲጠራ በተጠራው ስብሰባ እንዲገኝ የመተባበር ግዴታ አለባቸው።

18. ስብሰባ ስለመጀመር

1. የምክር ቤቱ አባላት በቀላሉ ሊሰሙት በሚችሉበት ሁኔታ የመግቢያ ደወል በምክር ቤቱ ፕሮቶክል

ይድወል።

2. ኣባላት ቤት ምኽሪ ቦትኦም ምስሓዙ ካለኡት ኣገደስቲ ኩነታ ምስማልኡን ኣፈ-ጉባኤ ብኽፍሊ ፕሮቶኮል እናተመርሓ ኣብ ስዓቱ ቦትኡ ይሕዝ።

3. ኣኼባ ቤት ምኽሪ ኣብ ስዓቱ ንምጅማር ዘይተኽአለሉ ኩነታት እንተሃልዩ ኣፈ-ጉባኤ ኣኼባ ብእዋኑ ዘይተኻየደሉ ምኽንያት ንኣባላት ቤት ምኽሪ የፍልጥ።

4. ኣፈ-ጉባኤ ቤት ምኽሪ ነቲ ኣኼባ ንምጅማር ኣገደስቲ ኩነታት ምምላኦም ምስ ኣረጋገፀ ነቲ ኣኼባ ብመዶሻ ድምፂ ይኸፍት።

5. ነቲ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ንምጅማር ዘኽእል ምልኣተ-ጉባኤ ምህላው ምስ ኣረጋገፀ ኣፈ-ጉባኤ ናይቲ ዕለት ኣጀንዳታት ንቤት ምኽሪ ኣቕሪቡ የፅድቕ

6. ኣብ ዝፀደቑ ኣጀንዳታት ምይይጥ ንምክያድ ኣፈ-ጉባኤ ዝምልከቶ ኣካል ወይ ውልቀ ሰብ ናብ መድረኽ ብምዕዳም እቲ ጉዳይ ናብ ቤት ምኽሪ ከቕርብ ይገብር ወይ ብባዕሉ ዝቐርብ ብቀጥታ ንቤት ምኽሪ የቕርብ።

19. <u>ኣመራርሓ ኣኼባ ቤት ምኽሪ</u>

1. ኩሉ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ብኣፈ-ጉባኤ ይምራሕ።

2. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተገለፀ ዝተሓለወ ኮይኑ ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 11/1/ መሰረት ኣኼባ ቤት ምኽሪ ብምክትል ኣፈ-ጉባኤ ክምራሕ ይኽእል።

3. ኣፈ-ጉባኤ ንኣኼባታት ቤት ምኽሪ ኣብ ዝመርሐሉ እዋን ፍትሓዊ፣ ሚዛናዊን ገለልተኛን ዝኾነ መትከል ብምኽታል ምምራሕን ብዝተመደበ ሰዓት ድልድል መሰረት ንኣባት ቤት ምኽሪ ዕድል ዘረባ ክህብ ኣለዎ።

4. ኣፈ-ጉባኤ ንኣኼባ እንትመርሕ ናይቲ ኣኼባ ሓፈሻዊ ኣካይዳ ፣ ክብርን ሞገስን መንግስትን ቤት ምኽርን ብሕዝሕልው ኣግባብ ይኸውን።

5. ኩሉ ኣባል ቤት ምኽሪ ሓሳቡ እንትገልፅ ኣብዚ ደንቢ ንዝተመለከቱ ስነ-ምግባራትን ስነ-ስርዓታትን እንተዘይዋሒሱ እቲ ኣፈ-ጉባኤ ኣብ ሞንጎ ኣትዩ ክቋርፆ የብሉን።

6. ኣፈ-ጉባኤ ከይዲ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ፣ ናይ ስነ-ስርዓትን ኣካይዳ ሕቶን ንዘልዕሉ ኣባላት ቤት ምኽሪ ብቐዳምነት ዕድል ይህብ። በዚ ምኽንያት

ይደወላል።

2. የምክር ቤት አባላት ቦታቸውን ከያዙ እና ሌሎች አስፈላጊ ሁኔታዎች ከተሟሉ አፈ-ጉባኤ በኋላ በምክር ቤቱ ፕሮቶኮል ክፍል እየተመራ በሰአቱ ቦታውን ይይዛል።

3. የምክር ቤቱ ስብሰባ ለማስመጀር የማያስችል ሁኔታ ከነበረ አፈ-ጉባኤው ስብሰባው በውቅቱ ያልተካሄደበት ምክንያት ለምክር ቤቱ ያስታውቃል።

4. አፈ-ጉባኤው ስብሰባውን ለመጀመር አስፈላጊ ሁኔታዎች መመቻቸታቸውን ካረጋገጠ በኋላ ስብሰባውን በመዶሻ ድምጽ ይከፍታል።

5. የምክር ቤት ስብሰባ ለማካሄድ ምልአተ ጉባኤ መኖሩ ካረጋገጠ በኋለ አፈ-ጉባኤ የእለቱ አጀንዳዎች ለምክር ቤቱ አቅርቦ ያፀድቃል

6. በፀደቁት አጀንዳዎች ዙርያ ውይይት እንዲካሄድ አፈ-ጉባኤው የሚመለከተውን አካል ወይም ግለሰብ ወደ መድረክ በመጋበዝ ጉዳዩን ለምክር ቤቱ እንዲያቀርብ ያደረጋል ወይም በራሱ የሚቀርብ በቀጥታ ለምክር ቤቱ ያቀርባል።

19. <u>ስለ ምክር ቤቱ የስብሰባ አመራርና</u>

1. ማናቸውም የምክር ቤት ስብሰባ አፈ-ጉባኤው ይመራል።

2. በንኡስ አንቀፅ 1 የተጠቀሰው ቢኖርም በዚህ ደንብ አንቀፅ 11/1/ መሰረት የምክር ቤት ስብሰባዎች በምክትል አፈ-ጉባኤው ሊመሩ ይችላሉ።

3. አፈ-ጉባኤው የምክር ቤቱን ስብሰባዎች ፍትሃዊ፣ ሚዛናዊ እና ገለልተኛ የሆነ መርህን በመከተል መምራት እና በተመደበው የሰዓት ድልድል መሰረትም ለምክር ቤት አባላት የንግግር እድል መስጠት አለበት።

4. አፈ-ጉባኤው ስብሰባ በሚመራበት ጊዜ የስብሰባውን አጠቃላይ አካሄድ የመንግስትንና የምክር ቤቱ ክብርና ሞገስ በሚያስጠብቅ ሁኔታ ማካሄድ አለበት።

5. ማንኛውም የምክር ቤት አባል ሃሳቡንበሚገልጽበት ጊዜ በዚህ ደንብ የተመለከቱትን ስነ-ምግባሮቸና ስነ-ስርዓቶች ካልተላለፈ በስተቀር አፈ-ጉባኤ ጣልቃ በመግባት ማቋረጥ የለበትም።

6. አፈ-ጉባኤው የምክር ቤቱን ስብሰባ ሂደት የሥነ ስርአት እና የአካሄድ ጥያቄ ለሚያነሱ ለምክር ቤቱ አበላት በቅድሚያ እድል ይሰጣል። በዚህም ምክንያት

www.abyssinialaw.com

ዘረብሑ ዝተቋረፀሉ ኣበል ቤት ምኽሪ ዝተጓደሎ ጊዚ ይከሓሓሰሉ።

7. ኣብ እውን ኣኼባ ቤት ምኽሪ ብኣጀንዳነት ዝቐረበ ዋኒን ብዝተትሓዘሉ ጊዜ ገደብ ውሽጢ እኹል ምይይጥ ምስተገበረሉ ኣፈ-ጉባኤ ኣብቲ ዋኒን ውሳነ ክወሃቦ ይገብር።

8. ኣፈ-ጉባኤ ኣብ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ካብ ኣባላት ዝተልዓሉ ዝተፈላለዩ ሓሳባት ንውሳነ ኣዋሃህባ ብዝጥዕም መልክዑ ብውምዳብ ድምፂ ክወሃበሉ ይገብር።

20. ስነ-ምግባርን ስነ-ስርዓትን ኣኼባ ምኽባር

1. ኣፈ-ጉባኤ ስነ-ስርዓት ዘኽብረሉን ውሳነ ዘፈፅመሉን ሕጋዊ ስልጣን ይህልዎ

2. ኣብዚ ደንቢ ዘተቐሱ ስነ-ምግባራትን ስነ-ስርዓታትን እንትጠሓሱ እቲ ኣፈ-ጉባኤ

ሀ. ንሓሳብ መቕረቢ ሓሳቡ ከቋርፅ ይገብር። ሽሙ ብምጥቃስ እውን ናይ መአረምታ መተሓሳሰቢ ይህብ።

ለ. ሓሳብ ዝህብ ዝነበረ ኣባል ነቲ መተሓሳሰቢ ተቐቢሉ ይቕረታ ድሕሪ ምሕታት ሓሳቡ ክቕፅል ይኽእል።

ሐ. ዝተውሃበ ናይ መአረምታ መተሓሳሰቢ ዘየኽብር ኣባል ብናይ ኣፈ-ጉባኤ ትእዛዝ ካብቲ ኣኼባ ክወፅእ ይግበር።

መ. ኣፈ-ጉባኤ ሓደ ኣባል ካብ ስነ-ስረዓት ወፃኢ ዝኾነ ባህሪ ኣርእዩ ኢሉ እንተኣሚኑ ካብ ኣኼባ ከወፀኦ ይኽእል ። ንኽወክፅእ ዝተኣዘዘ ኣባል እውን ሽዑ ንሽዑ ካብቲ ኣኼባ ክወፅእ ኣለዎ።

ረ. ኣብ `ሐ' ወይ 'መ' ዝተጠቐሰ ትእዛዝ ዘየኽብር ኣባል ኣፈ-ጉባኤ ብዝህቦ ትእዛዝ ብሓይሊ ፀጥታ ክወፅእ ይግበር።

ሰ. በዚ ኣገባብ ካብ ኣኼባ ዝወፀ ኣባል ናብ ኣኼባ ዝምለሰሉ እዋን ከከም ክብደት እቲ ጥፍኣት ተራእዩ ብኣፈ-ጉባኤ ዝውሰን ይኸውን። ዝርዝር ኣፈፃፅማ ብዝወፅእ መምርሒ ይውሰን

3. እቲ ጥፈኣት ከቢደ ወይ ዝተደጋገመ እንተኾይኑ ከከም ኣድላይነቱ ቤት ምኽሪ ዘትዩ ውሳነ ክህበሉ ወይ ብሕግን ምምሕዳርን ቀዋሚ ኮሚቴ ተፃርዩ ክቐርበሉ ክእዝዝ ይኽእል። ብድሕሪኡ ብሕጊ መሰረት ውሳነ የመሓላልፍ።

4. እቲ ዝተፈጠረ ናይ ስነ-ስርዓት ፀገም ከቢድ እንተኾይኑን ናይቲ ኣኼባ ከይዲ ብዝለዓለ ብርኪ ዝህውኽን ከምኡ እውን ፀጥታ ዘፍርስ ወይ ክፈርስ እዩ ኢሉ እንተገሚቱ ኣፈ-ጉባኤ ነቲ ኣኼባ

ንግግሩ የተቋረጠበት አባል የተጓደለበት ጊዜ ይካካስለታል።

7. በምክር ቤት ስብሰባ ወቅት በአጀንዳነት የቀረበ ጉዳይ በተያየዘለት የጊዜ ገደብ ውስጥ በቂ ውይይት ከተደረገበት በኋላ አፈ-ጉባኤው ብጉዳዩ ላይ ውሳኔ እንዲሰጥበት ያደርጋል።

8. አፈ-ጉባኤው በምክር ቤት የስብሰባ ወቅት ከአባላት የተነሱ የተለያዩ ሃሳቦችን ለውሳኔ አስጣጥ በሚያመች መልኩ በማድራጀት ድምፅ እንዲሰጥ ያደርጋል ።

20. የስብሰባ ስነ-ምግባር እና ስነ-ስርዓት ስለማስከበር

1. ሰፈ-ጉባኤው ስነ-ስርዓት የሚያስከብርበትና ውሳኔውን የሚያስፈፅምበት ሕጋዊ ስልጣን ይኖረዋል።

2. አፈ-ጉባኤ በዚህ ደንብ የተጠቀሱት ስነ-ምግባሮችና ስነ-ስርዓቶች ሲጣሱ፣

ሀ. ሃሳቡን ለሚያቀርብ ንግግርር ያስቆማል፣ በስም ጠቅሶም የእርማት ማሳሰቢያ ይሰጣል።

ለ. በመናገር ላይ የነበረው አባል ማሳስቢያውን ተቀብሎ ይቅርታ ከጠየቀ በኋላ ንግግሩን ሊቀጥል ይችላል።

ሐ. የተሰጠውን የእርምት ማሳሰቢያ የማያከብር ኣባል በአፈ-ጉባኤው ትዕዛዝ ከሰብሰባው እንዲወጣ ይደረጋል።

መ. አፈ-ጉባኤው አንድ አባል ከስርዓት ውጭ የሆነ ባህሪ አሳይቷል ብሎ ካመነ ከሰብሰባ ሊያስወጣው ይችላል። እንዲወጠ የታዘዘው አባል ወዲያውኑ ከስብሰባው መውጣት ኣለበት።

ረ. በ`ሐ' ወይም በ 'መ' የተጠቀሰውን ትዕዛዝ የማያከብር አባል አፈ-ጉባኤው በፀጥታ ሃይል እንዲወጣ ያደርጋል።

ሰ. በዚህ መሰረት ከስብሰባ እንዲወጣ የተደረገ አባል የጥፋቱን ክብደት በመገምገም በአፈ-ጉባኤው የሚወሰን ይሆናል። ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመሪያ ይወሰናል።

3. ጥፋቱ ከባድ ወይም ተደጋጋሚ ሆኖ ሲገኝ እንዳስፈላጊነቱ ምክር ቤቱ በጉዳዩ ላይ መክሮ ውሳኔ ይሰጣል ወይም በህግና አስተዳደር ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ተመርምሮ እንዲቀርብለት ሊያዝ ይችላል። በህግ መሰረትም ውሳኔ ያስታላልፋል።

4. የተፈጠረው የስነስርዓት ችግር የስብሰባ ሂደት በጎላ መልኩ የሚያውክ ወይም የፀጥታ መደፍረስ የተፈጠረ እንደሆነ ወይም ሊፈጠር ይችላል ብሎ ከገመተ ኣፈ-ጉባኤው

ክቛርፅ ይኽእል። ኣድላዪ ኮይኑ እንተረኺብዎ ሓይሊ ፀጥታ ጣልቃ ኣትዩ ነቲ ፀገም ንኽፈትሕ ክእዝዝ ይኽእል።

5. ኣፈ-ጉባኤ እቲ ዝተቛረፀ ኣኼባ ኣብቲ ዕለት ምቕፃል እንተኺኢሉ ንሱ ብዝውሰኖ ስዓት እቲ ኣኼባ ክቕፅል ይገብር ወይ ንኻሊእ ጊዜ ከመሓላልፈ ይኽእል። ኣኼባ እንትጅመር ቤት ምኽሪ ኣብቲ ጉዳይ ተመያይጡ ውሳነ የተሓላልፍ።

6. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ '2' ን '3 ' ዝተጠቐሱ ድንጋገታት ትእዛዝ ኣፈ-ጉባኤ ኣብ ዘየኽብሩ ወይ ንከይኽበር ኣብ ዝተሓባበሩ ኣባላት እውን ተፈፃሚ ይኾውን።

21. <u>ስነ-ምግባርን ስነ-ስርዓትን ኣዘራርባ ኣባላት ቤትምኽሪ</u>

1. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣብ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ሓሳቡ ብነፃነት ናይ ምግላፅ መሰሉ ሕሉው እዩ።

2. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ንኻልኦት ኣብዚ ደንቢ ውሽጢ ዝተዘርዘሩ ጉዳያት ከም ዘለዉ ኮይኖም ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ሓሳቡ እንትገልፅ ዝስዕቡ ስነ-ምግባርን ስነ-ስርዓታትን ዘረባ ክኽተል ኣለዎ።

ሀ. ዘረብኡ ምስቲ ኣጀንዳ ኣግባብነት ዘለዎ ኮይኑ ሓፂር፣ግልፅን ዘይተደጋገመን ንዝተፈቐደሉ ጊዜ ዘኽበርን ክኸውን ኣለዎ።

ለ.ኣብ ከይዲ ቤት ፍርዲ ዘሎን ናይ መወዳእታ መፅለቢ ዘይረኸበን ዋኒን ኣብ ኣኬባ ቤት ምኽሪ ኸቕርብ የብሉን።

ሐ. ቅንዕና ዝጎደሎን ሓቅነት ዘይብሉን ዘረባ ክኸውን የብሉን።

መ. ናይቲ ክልል ህዝቢ ሰላምን ፀጥታን ዝህውኽ ዘረባ ክገብር የብሉን።

ረ. ናይቲ ቤት ምኽርን ኣባላቱን ከምኡ እውን ናይ ካልኦት ሰባትን ትካላት ንክብርን ሞገስን ዝትንክፍ ዘረባ ክኸውን የብሉን።

ሰ. ንሓሳብ ብሓሳብ ናይ ምግላፅ፣ ምድጋፍ ወይ ምቅዋም መትከል ዝተኸተለን ናይ ካልኦት ኣባላት ቤት ምኽሪ መሰል ዝጻሩእ ዘረባ ክኸውን የብሉን።

ሸ. ሓደ ኣባል ቤት ምኽሪ ሓሳቡ እንትገልፅ ካልኦት ኣባላት ቤት ምኽሪ ብምዕርምራምን ብኻልኦት ስነ-ምግባር ብዝጎደሎም ኣግባባትን ዘረብኡ ንኽቋረፅ ክፍትኑ የብሎምን።

ስብሰባውን ሊያቋርጥ ይችላል ። አስፈላጊ ሆኖ ከተገኘም የምክር ቤቱ የስነስርዓት አስከባሪ ሃይል ጣልቃ ገብቶ ችግሩን እንዲያስወግድ ሊያዝ ይችላል።

5. አፈ-ጉባኤው የተቋረጠውን ስብሰባ በዕለቱ ማስቀጠል ከቻለ እርሱ በሚወሰነው ሰዓት ስብሰባው እንዲቀጥል ያደርጋል ወይም ለሌላ ጊዜ ሊያስተላልፈው ይችላል። ስብሰባው ሲጀመርም ምክር ቤቱ በጉዳዩ ላይ ተወያይቶ ውሳኔ ያስተላልፋል።

6. በንዑስ አንቀፅ '2' እና '3 ' የተዘረዘሩትን ድንጋጌዎች መሰረት የአፈ-ጉባኤው ትእዛዝ እንዳይከበር ባደረጉ ወይም በተባበሩ አበላትም ላይ ተፈፃሚ ይሆናል።

21. <u>የምክር ቤቱ አባላት የንግግር ስነ-ምግባር እና ስነ-ስርዓት</u>

1. ማንናቸውም አባል ምክር ቤቱ ስብሰባ ሃሳቡን በነፃነት የመግለፅ መብቱ የተጠበቀ ነው።

2. በንዑስ አንቀፅ /1/ እና ሌሎች በዚህ ደንብ የተደነገጉት እንደተጠበቁ ሆነው ማንኛውም አባል ሃሳቡን ሲገልፅ የሚከተሉት የንግግር ስነ-ምግባርና ስነ-ስርአት መከተል አለበት፡

ሀ. ንግግሩ ከተያዘው አጀንዳ ጋር አግባብነት ያለው ሆኖ አጭር ፣ ግልጽ ያለተደጋገመ እና የተፈቀደለትን ጊዜ ያከበረ መሆን አለበት።

ለ. በፍርድ ቤት ሂደት ላይ ያለ የመጨረሻ እልባት ያላገኘ ጉዳይ በምክር ቤቱ ስብሰባ ላይ ማቅረብ የለበትም።

ሐ. ቅን ልቦና የጎደለው እና እውነት ላይ ያልተመሰረተ ንግግር ማድረግ የለበትም ።

መ. የክልሉ ህዝቡ ሰላምን ፀጥታ የሚያውክ ንግግርና ማድረግ የለበትም።

ረ. ንግግሩ የምክር ቤቱን ፣ የአባላቱ እና የሌሎች ሰዎችን ተቋማትን ክብርና ሞገስ የሚነካ መሆን የለበትም።

ሰ. ንግግሩ ሃሳብን በሃሳብ የመግለፅ ፣ የመደገፍ ወይም የመቃወም መርህን የተከተለና የሌሎች አባላትን መብት የሚነከ መሆን የለበትም።

ሸ. አንደ የምክር ቤቱ አባል ሃሳቡን በመግለጽ ሂደት ላይ እያለ በማጉረምረም እና በሌሎች ስነ-ምግባር በጎደለው አኳኋን ንግግሩ መሞከር የለባቸውም።

ቀ. ኩሉ ኣባል ቤት ምኽሪ እቲ ቤት ምኽሪ ምሽጢር እዩም ኢሉ ዝሐዞም ጉዳያት ብምሽጢር ክሕልዎም ኣለዎ።

በ. ኩሉ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣብ ከይዲ ኣኼባ ኣብ ውሽጢ ኣዳራሽ ምስ አጀንዳ ዘይዛመዱ ሰነዳት ከንብብ የብሉን። ሞባይል ስልኪ ክዓፁ ኣለዎ ፣ ከምኡ እውን ሺጋራ ከትክኽ የብሉን።

3. ዘረባ ክገብር ዝደሊ ኣባል ቤት ምኽሪ ዝስዕቡ ስነ-ስርዓታት ክኽተል ኣለዎ።

ሀ. ዘረብኡ እንትጅምር "የመስግን" ዝተኸበሩ ኣፈ-ጉባኤ ክብል ኣለዎ።

ለ. እቲ ተዛራባይ ንኻሊእ ኣባል ቤት ምኽሪ ወይ ሰብ ስልጣን መንግስቲ ክጠቅስ እንትደሊ ክቡር /ክብርቲ ወይ ዝተኸበሩ/ዝተኸበራ ዝብሉ ቃለት ከከም ኣድላይነቱ ክጥቀም ኣለዎ።

ሐ. ኣብቲ ቤት ምኽሪ ተቃወምቲ ፓርቲ ኣብ ዝህልውሉ እዋን ዝኾነ ይኹን ኣባል ቤት ምኽሪ ብዛዕባ ፓርቲኡ ኣመልኪቱ ሓሳብ ንምግላፅ እንትደሊ ብተፀዋዒ እቲ ፓርቲ ኣቢሉ ሽሙ ንኣፈ-ጉባኤ ንኸቕርብ ክገብር ኣለዎ።

መ. ዝኾነ ይኹን ሓሳብ ክህብ ዝድሊ ወይ ናይ ስነ-ስርዓት ሕቶ ዘለዎ ኣባል ቤት ምኽሪ ኢዱ ንኣፈ-ጉባኤ ብዝረአ መልክዑ ሓፍ ኣቢሉ ካብ ምርኣይ ወይ ስነ-ስርዓት ካብ ምባል ወፃኢ ዘየድሊ ድምፂ ክስማዕ ብምግባር ፣ ብምንቅስቓስ፣ ዘየድሊ ባህሪ ብምርኣይ ወዘተ ዕድል ዘረባ ንኽረከብ ክፅዕር የብሉን።

ረ. ሓሳብ ኣብ ምቕራብ ዘሎ ኣባል ቤት ምኽሪ ብመተሓሳሰቢ ወይ ብሕቶ ስነ-ስርዓት ምኽንያት ኣብ ማእኸል ክቋርፅ ዝደሊ ኣባል ቤት ምኽሪ ነዚ ተባሂሉ ብዝተዳለወ መሳርሒ ኤሌክትሮኒክስ ወይ ኢዱ ሓፍ ኣቢሉ ንኣፈ-ጉባኤ ክሕብር ወይ ከርኢ ይግባእ። ናይ መተሓሳሰቢ ጊዜ ካብ ሓደ ደቂቓ ክበልፅ የብሉን።

ሰ. ናይ ምዝራብ ዕድል ከይተውሃቦ ከምዝተውሃቦ ቆፂሩ ዘረባ ዝጀመረ ኣባል ቤት ምኽሪ እንተጋጥም ኣፈ-ጉባኤ ነቲ ዘረብኡ ጠጠው ኣቢሉ ንዝተፈቐደሉ ኣባል ዕድል ይህብ።

ሸ. ዝኾነ ይኹን ኣባል ቤት ምኽሪ እናተዛረበ እናሃለወ ኣፈ-ጉባኤ ንዝህቦ መምርሒ እውን ክኽብር ይግባእ።

ቀ. ንምይይጥ ሓሰብ ዘቕረበ ኣባል ቤት ምኽሪ

ቀ. ማንኛውም የምክር ቤቱ አበል ምክር ቤቱ ሚስጥር ናቸው የሚሉዋቸው ጉደዮች በሚስጥር መጠበቅ አለበት።

በ. ማንኛውም የምክር ቤቱ ኣባል በስብሰባ አዳራሽ ከአጀንዳው ተያያዥነት ያሌለው ማንኛውንም ጽሁፍ ማንበብ የለበትም፣ ሞባይል ስልክ መዝጋት አለበት እንዲሁም ሲጋራ ማጨስ የለበትም

3. ንግግር ለማድረግ የሚፈልግ የምክር ቤቱ አበል የሚከተሉትን ስነ-ስርዓቶች መከተል አለበት።

ሀ. ንግግሩን ሲጀምር "አመሰግናለሁ የተከበሩ አፈ-ጉባኤ" ማለት ይኖርበታል።

ለ. ተናጋሪው ሌላ የምክር ቤት አባልን ወይም የመንግስሥት ከፍተኛ ባለሥልጣን መጥቀስ ሲፈልግ የተከበሩ "ክብርት/ክቡር" የሚሉትን ቃላት እንደሁኔታው መጠቀም አለበት።

ሐ. በምክር ቤቱ የተቋዋመ ፓርት በሚኖርበት ጊዜ ማንኛውም የምክር ቤት አባል ፓርቲውን አስመልክቶ ሃሳቡን ለመግለፅ ሲፈልግ በፓርቲው ተጠሪ አማካኝነት ስሙ ለአፈ-ጉባኤው እንዲቀርብ ማድረግ አለበት።

መ. ማነኛውም ሃሳብ መስጠት የሚፈልግ ወይም የስነ-ስራአት ጥያቄ ያለው አባል ለአፈጉባኤው በሚታይ መልክ እጁን ከፍ አድርጎ ከማሳየት ወይም ስነ-ስርዓት ከማለት ውጭ ድምፅ በማሰማት፣ ተገቢ ያለሆነ እንቅስቃሴና ጠባይ በማሳየት የንግግር ዕድል ለማግኘት መሞከር የለበትም።

ረ. በንግግር ላይ ያለውን የምክር ቤት አባል ሃሰብ በማሳሰብያ ወይም በስነ ስርአት ነጥብ ምክንያት በመሃል ለማቋረጥ የሚፈልግ የምክር ቤት አባል ለዚህ በተዘጋጀ የኤሌክትሮኒክስ መሳርያ አማካይነት ወይም እጁን ከፍ በማድረግ ለአፈ-ጉባኤው መጠቆም ወይም ማሳየት ይጠበቅበታል የማሳሰብያው ጊዜም አንድ ደቂቃ መብለጥ የለበትም።

ሰ.የመናገር ዕድሉ ሳይሰጠው እንደተሰጠው በመቁጠር ንግግር የጀመረ አባል ካል አፈጉባኤው ንግግሩ አስቁሞ ለተፈቀደለት አባል ዕድሉን ይሳጣል።

ሸ.ማንኛውም አባል በመናገር ላይ እያለ አፈ-ጉባኤው ሲያቋርጠው ንግግሩን ማቆማ አለበት፣ በአፈ-ጉባኤው የሚሠጠው መመሪያ ማክበር ይገባዋል።

ቀ. ለውይይት ሃሳብ ያቀረበ የምክር ቤቱ አባል በጉዳዩ ላይ ውሳኔ

www.abyssinialaw.com

ኣብቲ ዋኒን ቅድሚ ናብ ውሳነ ምብፅሑ ንዘቕረቦ ሓሳበ ክልዕል ይኽእል። ነቲ ሓሳቡ ምስ ኣልዐለ እውን ኣብቲ ዋኒን ዝተጀመረ ምይይጥ ጠጠው ይብል።

በ. ኣቐዲሙ ብኣፈ-ጉባኤ እንተዘይተፈቒዱ ብፅሑፍ እናንበብካ ዘረባ ምግባር ዝተኸልከለ እዩ። ይኹን እምበር ሓፀርቲ ማስታወሻ ብምድላው ምዝራብ ይከኣል።

ምዕራፍ ኣርባዕተ

ብዛዕባ ኣቀራርፃ ኣጀንዳን ኣመዳድባ ጊዜን

22. ምምንጫውን ኣቀራርባን ኣጀንዳ

1. ቤት ምኽሪ ዝመያየጠሎም ኣጀንዳታት ዝምንጭው
ሀ. ብቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልል፣
ለ. ብኣፈ-ጉባኤ፣
ሐ. ብኮሚቴታት ቤት ምኽሪ፣
መ. ብኣባላት ቤት ምኽሪ፣
ረ. ንቤት ምኽሪ ብቐጥታ ተፀዋዕቲ ብዝኾኑ ኣካላት
ሰ. ኣብ ቤት ምኽሪ መቐመጢ ብዘለዎም ፓርትታት ክኽእል።

23. ኣቀራርፃ ኣጀንዳ

1. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 22 /ሀ/ ዝቐርብ ኣጀንዳ ቀዳምነት ተዋሂብዎ ምይይጥ ክካየደሉ ይግበር።
2. ኣብ ላዕሊ ዓንቀፅ 22/1/ ብዝተጠቐሱ ኣካላት ዝምንጭው ኣጀንዳታት ናብ ቤት ምኽሪ ዝቐርቡ ብኣፈ-ጉባኤ ኣቢሎም እዮም።
3. ህፁፃት እዮም ተባሂሎም ኣብ ዝኣምንሎም ዋኒናት ቅድሚ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ሸውዓተ መዓልቲ ኣቐዲሞም ናብ ኣፈ-ጉባኤ ክቐርቡ ኣለዎም።
4. ኣቀራርባ ኣጀንዳ ቅደም ሰዓብን ንምይይጥ ዘድልዩ ጊዜን ብዝምልከት ኣፈ-ጉባኤ ምስ መተሓባበሪ ኮሚቴ ብሓባር ብምምኽኻር ይውስን።
5. ብኣፈ-ጉባኤ ኣቢሎም ዝቐርቡ ኣጀንዳታት እቲ ቤት ምኽሪ ኣብ ሕድ ሕድ ድምፂ ይህብ፣ ብኣብዝሓ ድምፂ እንትድገፍ ብኣጀንዳነት ይትሓዝ።
6. ቤት ምኽሪ ብኣጀንዳነት ኣብ ዘፅደቐም ዋኒናት እኹል ምይይጥ ብምግባር ውሳነ የሕልፍ።
7. ኣብ ላዕሊ ንኡስ ዓንቀፅ 5 ብዝተደነገገ መሰረት እንተዘየማልኡ ብቤት ምኽሪ ተቐባልነት ዘይረኸበ ኣጀንዳ ኣብቲ ዓመት ተመሊሱ ናብ ቤት ምኽሪ ኣይቐርብን።

ከመስጠቱ በፊት ያቀረበውን ሃሳብ ለማንሳት ይችላል። ሃሳቡን ሲያነሳ በጉዳዩ የተጀመረ ውይይት ይቆማል።

በ. አስቀድሞ በአፈ-ጉባኤው ካልተፈቀደ በስተቀር ፅሁፍ እያነበቡ ንግግር ማድረግ የተከለከለ ነው ። ይሁን እንጂ አጫጭር ማስታወሻ አዘጋጅቶ መናገር ይቻላል።

ምዕራፍ አራት

ስለአጀንዳ አቀራረጽ እና ጊዜ አመዳደብ

22. አጀንዳ ስለማመንጨትና አቀራረብ

1. ምክር ቤቱ የሚወያይባቸው አጀንዳዎች የሚመነጩት
ሀ. በክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት፣
ለ. በአፈ-ጉባኤው፣
ሐ. በኮሚቴዎች፣
መ. በምክር ቤት አባላት፣
ረ. ለምክር ቤቱ በቀጥታ ተጠሪ በሁኑ አካላት፣
ሰ. በምክር ቤቱ መቀመጫ ባለቸው ፓርቲዎች ሊሆን ይችላል።

2. አጀንዳ አቀራረፅ

1. ከላይ በንኡስ አንቀፅ 22/ሀ/ የሚቀርብ አጀንዳ ቅድሚያ ተሰጥቶት ውይይት ይደረግበታል
2. ከላይ በአንቀፅ 22 /1/ በተጠቀሱት አካላት የሚመነጩ አጀንዳዎች ለምክር ቤቱ የሚቀርቡት በአፈ-ጉባኤ መቅረብ አለባቸው።
3. አስቸኳይ ናቸው ተብለው በሚታመኑ ጉዳዮች ከምክር ቤት ስብሰባ ከሰባ ቀናት በፊት ለአፈ-ጉባኤ መቅረብ አለባቸው
4. የአጀንዳዎች አቀራረብ ቅደም ተከተልና ለውይይት የሚያስፈልገውን ጊዜ በሚመለት አፈ-ጉባኤ ከአስተባባሪ ኮሚቴ በመመካከር ይወሰናል።
5. በአፈ-ጉባኤ የሚቀርቡ አጀንዳዎች በያንዳንዱ ድምፅ በመስጠት በአብላጫ ደምፅ ሲደገፍ በአጀንዳነት ይያዛሉ።
6. ምክር ቤቱ በአጀንዳነት ባፀደቃቸው ጉዳዮች በቂ ውይይት በማድረግ ውሳኔ ያስተላልፋል፣
7. እላይ ንዑስ አንቀፅ 5 በተደነገገው መሰረተ ተቀባይነት ያለገኘ አጀንዳ በዝያው አመት ተመልሶ ለምክር ቤቱ አይቀርብዎም።

24. **ኣመዳድባ እውን ዘረባ**

1. ሕድ ሕድ ናብ ቤት ምኽሪ ዝቐርብ ኣጀንዳ ዘድልዩ ሓፈሻዊ እዋን ምይይጥ ብመተሓባበሪ ኮሚቴ ብዝመደበሉ ጊዜ ይኸውን።

2. ቤት ምኽሪ ኣብ ዝተፈላለዩ ዋኒናት እንትመያየጥ ዝስዕቡ ኣጠቃቕማ ጊዜ ይኽተል።

ሀ. ናብ ቤት ምኽሪ ዝቐርብ ረቂቕ ሕጊ ንሕድ ሕድ ብርኪ ንባባ ዘድልዩ እዋን ምይይጥ ከከም ኣድላይነቱ ይምደብ።

ለ. ብዝኾነ ኣካል ናብ ቤት ምኽሪ ዝቐርብ ፀብፃብ ወይ ውስና-ሓሳብ ከከምክብደቱን ዕምቆቱን ኣድላይ ናይ መቕረብን ምይይጥን ጊዜ ይምደበሉ።

ሐ. ኣብ ላዕሊ ኣብ ፊደል 'ለ' ዝተመልከተ እንተሃለወ እኳ ርእሰ ምምሕዳር ክልል ዘቕርቦ ትልሚ ፣ፀብፃብ ወዘተ ገደብ ጊዜ ኣይግበረሉን።

መ. ኣብ ላዕሊ ካብ ሀ-ሐ ካብ ዝተዘርዘሩ ዋኒናት ወፃኢ ናብ ቤት ምኽሪ ዝቐርብ ዝኾነ ይኹን ዋኒን ከከም ኩነታቱ ጊዜ ክምደበሉ ይኽእል።

ረ.ቤት ምኽሪ ብመሰረት እዚ ንኡስ ዓንቀፅ ምይይጥ ይገብር ፣ ኣብቲ ቤት ምኽሪ መቐመጢ ዝህልዎም ፓርቲታትን ውልቀ ተወከልትን ንዝቕርብዎ ሕቶን ሪኢቶን ነቲ ኣጀንዳ ካብ ዝተትሓዘሉ ጠቕላላ ጊዜ ውሽጢ ይምደበሎም።

ሰ. ኣብ ዝቐረበ ኣጀንዳ ዙሪያ ንዝለዓሉ ሕቶታትን ሪኢቶታትን መልሲ ወይ ሪኢቶ ንምሃብ ዘድሊ ጊዜ ነቲ ዋኒን ካብ ውሽጢ ዝተመደበ ጠቕላላ ጊዜ ዝምደብ ይኸውን።

ሸ. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝምደብ ናይ ዘረባ ጊዜ ዝርዝር ኣፈፃፅማ ብመምረሒ ይውስን።

25. **ጊዜ ገደብ ዘረባ**

1. ዕድል ዘረባ ንኻልኦት ኣባላት ቤት ምኽሪ ንክባፃሕ ሓደ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣብ ሓደ ዋኒን ብተደጋጋሚ ንኽዛረብ ዕድል ኣይውሃቦን።

2. ኣፈ-ጉባኤ ንሕድ ሕድ ዘረባ ዝተቐመጠ ገደብ ጊዜ ምዝዛሙ ነዚ ስራሕ ብዝተመደበ ድጋፍ ወሃቢ ስራሕተኛ ወይ ብመሳርሒ እንትፈልጥ ነቲ ዘረባ ጠጠው ክብል ኣለዎ።

3. ኣብ ላዕሊ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ ዝተደንገገ እንተሃለወ እኳ ፣
ሀ. ኣፈ-ጉባኤ ብናይ ባዕሉ ሪኢቶ ኣዳልዩ መሲሉ

3. **የንግግር ጊዜ አመዳደብ**

1. እያንዳንዱ አጀንዳ የሚያስፈልገው የውይይት ጊዜ የሚመደበው አስተባባሪ ኮሚቴ በሚመደብለት ጊዜ ይሆናል።

2. ምክር ቤቱ በተለያዩ ጉዳዮች ሲወያይ የሚከተሉትን የጊዜ አጠቃቀም ይከተላል፣

ሀ. ወደ ምክር ቤት የሚቀርብ ለማንኛም የህግ ረቂቅ ለእያንዳንዱ ንባብ ደረጃ የሚያስፈልገው የውይይት ጊዜ እንደየአስፈላጊነቱ ይመደባል።

ለ. በማንኛውም አካል ወደ ምክር ቤቱ የሚቀርብ ሪፖርት ወይም የውሳኔ ሃሳብ እንደ ክብደቱና ጥልቀቱ እንደስፈላጊነቱ የማቅረቢያና የውይይት ጊዜ ይመደባል።

ሐ. ከላይ በፊደል 'ለ' የተመለከተ ቢኖርም ርእሰ መስተዳደሩ በሚያቀርበው ሪፖርት ፣ እቅድ ወዘተ የጊዜ ገደብ አይደረግበትም

መ. ከላይ ከሀ-ሐ ከተዘረዘሩት ጉዳዮች በስተቀር በማንኛውም ሁኔታ የሚቀርብ ጉዳይ እንደሁኔታው ጊዜ ሊመደብለት ይችላል

ረ. ምክር ቤቱ በዚህ ንኡስ አንቀፅ መሰረት ውይይት ያደርጋል በምክር ቤቱ ውስጥ መቀመጫ ያላቸው ፓርቲዎችና የግል ተወካዮች የሚቀርቡት ጥያቄና አስተያየት ለአጀንዳው ከተያዘው ጠቅላላ ጊዜ ውስጥ ይመደብላቸዋል።

ሰ. በቀረበ አጀንዳ ዙርያ የሚነሱ ጥያቄዎችና አስተያየቶች መልስ ወይም አስተያየት ለመስጠት የሚያስፈልገው ጊዜ ለጉዳዩ ከተመደበው አጠቃላይ ጊዜ ውስጥ የሚመደብ ይሆናል።

ሸ. በንኡስ አንቀፅ 2 የሚመደብ የንግግር ጊዜ ዝርዝር አፈፃፀም በሚወጣው መምርያ ይወሰናል።

4. **የንግግር የጊዜ ገደብ**

1. የንግግር እድሉን ለሌሎች የምክር ቤት አባላት ማዳረስ እንዲቻል አንድ የምክር ቤት አባል በአንድ ጉዳይ ላይ በተደጋጋሚ የመናገር እድል አይሰጠውም

2. አፈ-ጉባኤ ለያንዳንዱ የተቀመጠው የንግግር የጊዜ ገደብ ማለቁን ለዚሁ ስራ በተመደበ ድጋፍ ሰጪ ሰራተኛ ወይም በመሳርያ ሲያውቅ ንግግሩ ማስቆም አለበት

3. በንኡስ አንቀፅ 2 የተደነገገ ቢኖርም

www.abyssinialaw.com

እንተተራእይዎ ተወሳኺ ጊዜ ክህብ ይኽእል።

ለ. ኣፈ-ጉባኤ እቲ ዋኒን ብመልክዕ ክትዕ ምይይጥ ዝግበረሉ እዩ ኢሉ እንትኣምን ካልኣይ ዕድል ዘረባ ክህብ ይኽእል።

ሐ. ዝኾነ ኣበል ቤት ምኽሪ ቅድም ክብል ኣብ ዝተዛረቦ ዋኒን ሓሳቡ ክስተኻኽል ወይ ኣብ ክሊ ሓሳቡ ናይ መኣረምታ ረኢቶ ንምቕራብ እንተደሊዩ ኣፈ-ጉባኤ ዳግም ዕድል ዘረባ ክህቦ ይኽእል።

26. <u>ናይ ውሳነ ሓሳብ /ሞሽን/</u>

1. ናይ ውሳነ ሓሳብ ማለት ቤት ምኽሪ ኣብ ሓደ ጉዳይ ምይይጥ ክካየደሉ ጥራሕ ወይ ድሕሪ ምይይጥ ውሳነ ክውሃበሉ ብክልል ቤት ምኽሪ ፣ ብኣባላት ወይ ብፓርትታት ዝቐርብ ዝኾነ ሓሳብ እዩ።

2. ዝኾነ ናብ ቤት ምኽሪ ዝቐርብ ሞሽን ዝመራሓሉ ዝርዝር ኣሰራርሓ ብመምርሒ ይውሰን።

<u>ምዕራፍ ሓሙሽተ</u>
<u>ብዛዕባ ውሳነ ኣዋህባ</u>

27. <u>ንውሳነ ቤት ምኽሪ ዘድልዩ መረዳእታን መበገሲ ሓሳብን ዝቐርበሉ ኩነታት</u>

ንቤት ምኽሪ ዝቐርቡ መበገሲ ሓሳባት ዝተማልአ መረዳእታ ንምርካብ ዝስዕቡ ስልትታት ክጥቀም ይኽእል።

1. ዝተፈላዩ ክስምዑ፣ ክንበቡን ክረኣዩን ዝኽእሉ መረዳእታታት ካብ ዝምልከቶም ኣካላት ንኽቐርበሉ ብምግባር፣

2. ብዝተፈላለዩ ኮሚቴታት ኣቢሉ እቲ ዘድሊ ዋኒን ተፃሪዩ ንኽቐርበሉ ብምግባር፣

3. ቤት ምኽሪ ንሓደ ዋኒን ኮሚቴታት ብተናፀል ወይ ብሓባር ኣፃሪዮም ውሳነ ሓሳብ ንኸቐርበሉ ትእዛዝ ክህብ ይኽእል።ኮሚቴታት ብሓባር ንክሰርሑ እንትውሰን እውን ነቲ ዋኒን ብዋናነት ዝፍፅሞ ኮሚቴ ከመላኽት ኣለዎ።

28. <u>ኣወሃህባ ውሳኔ ቤት ምኽሪ</u>

1. ሕድ ሕድ ኣጀንዳ እኹል ምይይጥ ምስተገበረሉ ኣፈ-ጉባኤ ውሳነን ኸወሃበሉ ይገብር።
2. ኣፈ-ጉባኤ ሓደ ኣጀንዳ መዕለቢ ንኽረክብ ንውሳነ እንትቕርብ ንኣወሃህባ ድምፂ ምእንቲ ክጥዕም ድምፂ ዝወሃበሉም መማረፂታት ኣብሪሁ የቕርብ።

ሀ. አፈ-ጉባኤው በራሱ አስተያየት አስፈላጊ መስሎ ከታየው ተጨማሪ የንግግር ጊዜ ሊሰጥ ይችላል

ለ. አፈ-ጉባኤ ጉዳዩ ክርክር መደርግ አለበት ብሎ ካመነበት ዳግም የንግግር ጊዜ ሊሰጥ ይችላል።

ሐ. አንድ የምክር ቤት አባል ቀደም በሎ በተናገረው ጉዳይ ሃሳቡ ለማስተካከል ወይም በሃሳቡ ዙርያ የእርማ አስተያየት ለማቅረብ ሲፈልግ አፈ-ጉባኤ ዳግም የመናገር እድል ሊሰጠው ይችላል።

5. <u>የውሳኔ ሃሳብ /ሞሽን/</u>

1. የውሳኔ ሃሳብ ማለት ምክር ቤቱ በበንድ ጉዳይ ላይ ውይይት እንዲያካሂድበት ብቻ ወይም ተወያይቶ ውሳኔ እንዲያስተላልፍበት በክልል ምክር ቤት ወይም በአባላት ወይም በፓርቲዎች የሚቀርብ ማንኛውም ሃሳብ ነው።
2. ማነኛውም ለምክር ቤቱ የሚቀርብ ሞሽን የሚመራበት አሰራር በመመሪያ ይወሰናል።

<u>ምዕራፍ አምስት</u>
<u>ስለውሳኔ አሰጣጥ</u>

6. <u>ለምክር ቤቱ ውሳኔ የሚያስፈልግ ማስረጃና የመነሻ ሃሳብ ስለሚቀርብበት ሁኔታ</u>

ለምክር ቤቱ የሚቀርቡ መነሻ ሃሳቦችና የተሟላ ማስረጃ ለማግኘት የሚከተሉት ስልቶች ሊጠቀም ይችላል

1. የተለያየ ሊሰሙ ፣ ሊነበቡ እና ሊታዩ የሚችሉ ማስረጃዎችን ከሚመለከተው አካል እንዲቀርብለት በማድረግ፣

2. በተለያዩ ኮሚቴዎች አማካኝነት የሚፈለገው ጉዳይ ተጠርቶ እንዲቀርብለት በማድረግ፣

3. ምክር ቤቱ አንድ ጉዳይ ኮሚቴዎች በተናጠል ወይ በጋራ አጣርተው የውሳኔ ሃሳብ እንዲያቀርቡለት ትእዛዝ ሊሰጥ ይችላል፣ ኮሚቴዎች በጋራ እንዲሰሩ ሲወሰን ለጉዳዩ በዋናነት የሚፈፅም ኮሚቴ ማመልከት አለበት።

7. <u>የምክር ቤቱ የውሳኔ አሰጣጥ</u>

1. እያንዳንዱ አጀንዳ በቂ ውይይት ከተደረገበት በኋላ አፈ-ጉባኤው ውሳኔ እንዲሰጥበት ያደርጋል
2. አፈ-ጉባኤው አንድን አጀንዳ እልባት እንድያገኝ ለውሳኔ

3. ውሳነታት ቤት ምኽሪ ብኣብዝሓ ድምፂ ይመሓላለፉ። ኮይኑ ግና
ሀ. ኣብ ዝተመሓየሸ ክልላዊ ሕገ-መንግስቲ ዓንቀፅ 103 ዝተሓበረ ኣዋጅ ህፁፅ እዋን ንምፅዳቕ ከምኡ እውን ናይ ሕጊ ገደቡ ንምንዋሕ ክልተ ሲሶ ($^2/_3$) ደገፍ ድምፂ ውሳነ ይውሃብ፡
ለ. ኣብ ዝተመሓየሸ ክልላዊ ሕገ-መንግስቲ ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 105 ኣንቀፅ 2/ለ/ ንኡስ ኣንቀፅ 2/ሀ/ን /ለ/ን ንዝተመልከተ ንምትግባር ብኽልተ ሲሶ ($^2/_3$) ድምፂ ኣባላት ቤት ምኽሪ ይፀድቕ።

4. ኣቆፃፅራ ኣወሃህባ ድምፂ ብዝስዕብ ኣግባብ ይፍፀም።
ሀ. ቤት ምኽሪ ብግልፂ ኢ.ድ ምውፃእ ወይ ከም ኩነታቱ ብምሽጢር ድምፂ ይወሃብ።

ለ. ኣቆፃፅራ ድምፂ ዝካየድ ኣፈ-ጉባኤ ብዝምደቦ ኣካል ይኸውን።

5. ኣብ ውሳነታት ዝነኣሰ ድምፂ ዝረኸበ ኣካል ኣድላይ ኮይኑ እንተረኺብዎ ምኽንያቱ ንኽገልፅ ዕድል ንኽውሃቦ ንኣፈ-ጉባኤ ክሓትት ይኽእል።

6. ድምፂ ዝውሃቦ ኣጀንዳ ኣብ ዘካትዑ ነጥቢታት ክፍሊ ብኽፍሊ ክፀድቕ ዘለዎ ኮይኑ ኣብ መወዳእታ እውን ኣብቲ ኣጀንዳ ብሓፈሻ ድምፂ ብምሃብ ይፀድቕ፡

7. ቤት ምኽሪ ተመያይጡ ውሳነ ዘሕልፈሎም ዋኒናት ዕለትን ተኸታታሊ መፍለዪ ቁፅርን እናተውሃቦም ይምዝገቡ ። ኣድላይ እንትኸውን ንኣባላት ቤት ምኽሪ ዝርዝሩ ይወሃቦም።

29. <u>ውሳነ ናብ ካሊእ እዋን ምምሕልላፍ</u>
ኣብ ዝተትሓዘ ኣጀንዳ ዝወሃብ ውሳነ ናብ ካሊእ እዋን ዝተሓላለፈሎም ምኽንያታት ዝስዕቡ እዮም።

1. ሓደ ብኣጀንዳነት ዝተትሓዘ ዋኒን እኹል ምይይጥ ከይተገረሉ እዋን ኣኼባ እንተብቅዕ ፣

2. እቲ ኣኼባ እንትጀመር ዝነበረ ምልኣተ -ጉባኤ ውሳነ ንምሃብ ብዘየኽእል መልክዑ ብዝተፈላለዩ ምኽንያቱት ዝተጓደለ እንትኸውን።

3. ኣብዚ ደንቢ ኣብ ዓንቀፅ 20 ንኡስ ዓንቀፅ 4 ዝተሓበረ ኩነታት እንተጋጥም፣

4. ንኣወሃህባ ውሳነ ንኽጥዕም ክቐርብ ዝተደለየ መረዳእታ እንተይቐረበ እንተተሪፉ፣

5. ብምኽንያት ሕቶታት ስነ-ስርዓት እቲ ምይይጥ ንጊዚኡ ክቋረፅ ቤት ምኽሪ ዝወሰነ እንተኾይኑ፣

ሲያቀርብ ለድምፅ አሰጣጥ በሚያመች አማራጮችን አብራርቶ ያቀርባል

3. የምክር ቤቱ ውሰኔ አብላጫ ድምፅ ይተላለፋል።ይሁን እንጂ፡-

ሀ. በተሻሻለው የክልል ሕገ-መንግስት አንቀፅ 103 መሰረት የአስቸኳይ ይጊዜ አዋጅ ለማፅደቅና የጊዜ ገደቡን ለማራዘም በሁለት ሶስተኛ ($^2/_3$) ይደጋፍ ድምፅ ውሳኔ ይሰጣል።

ለ. የክልሉን የተሻሻለው ሕገ-መንግስት ለማሻሻል የወጣ አዋጅ ቁጥር 105 አንቀፅ 2 /ለ/ ንኡስ አንቀፅ 2/ሀ/ እና /ለ/ የተመለከተውን ለመተግበር በምክር ቤቱ ኣባላት ($^2/_3$) ድምፅ ይፀድቃል

4. የድምፅ አሰጣጥ ቆጠራ በሚከተለው መንግድ ይከናወናል

ሀ. በግልፅ እጅ በማውጣት ወይም እንደሁኔታው በሚስጥር

ለ.የድምፅ ቆጠራ የሚከናወነው አፈ-ጉባኤው በሚመደበው አካል ይሆናል ።

5. በውሳኔ አነስተኛ ድምፅ ያገኘ አካል አስፈላጊ ሆኖ ከተገኘ ምክንያቱ የመግለፅ እድል እንዲሰጠው ለአፈ-ጉባኤ መጠየቅ ይችላል።

6. ድምፅ የሚሰጥበት ጉዳይ ክፍል በክፍል መፅደቅ የሚገባው ሲሆን የውሳኔ አሰጣጥ ሂደቱ በዚህ መልክ ይከናወናል። በመጨረሻም በጉዳዩ ላይ በአጠቃላይ ድምፅ በመስጠት ይፀድቃል።

7. ምክር ቤቱ ተወያይቶ ውሰኔ የሚሰጥባቸው ጉዳዮች ቀንና ተከታታይ መለያ ቁጥር እየተሰጣቸው ይመዘገባሉ አስፈላጊ ሲሆን ለምክር ቤት ኣባላት ዝርዝሩ ይሰጣቸዋል

8. <u>ውሳኔን ለሌላ ጊዜ ስለማስተላለፍ</u>
በተያዘ አጀንዳ ላይ የሚሰጥ ውሳኔ ለሌላ ጊዜ የሚተላለፍባቸው ምክንያቶች የሚከተሉት ናቸው።

1. አንድ በአጀንዳነት የተያዘ ጉዳይ በቂ ውይይት ሳይደረግበት የስብሰባ ጊዜ ሲያበቃ፣

2. ስብሰባው ሲጀመር የነበረው ምልአተ ጉባኤ ውሳኔ ለመስጠት የማያስችል ስለመሆኑ ሃሳብ ቀርቦ ጉደለቱ ሲረጋገጥ፣

3. በዚህ ደንብ በአንቀፅ 20 ንኡስ አንቀፅ 4 የተጠቀሰው ሁኔታ የተፈጠረ እንደሆነ፣

4. ለውሳኔ አሰጣጠ እንዲመች እንዲቀርብ የተፈለገ ማስረጃ ሳይቀርብ ከቀረ፣

6. ኣብ ክሊ እቲ ኣጀንዳ ዝተጀመረ ምይይጥ እንተይተዛዘመ ብቐዳምነት ክርአ ዝግበኦ ብጣዕሚ ህፁፅ ዝኾነ ኣጀንዳ ዝተፈጠረ እንተኾይኑ ፣
7. እቲ ምይይጥ ኣብ ከይዲ እናሃለው ኣብ ኣባላት ቤት ምኽሪ ወይ ኣብ ፀብፃብ መቕረብቲ ዘይተሓሰበን መሰረታውን ፀገም ዝተፈጠረ እንተኾይኑ፣
8. ኣብ እዋን ውሳነ ቤት ምኽሪ ድምፂ ማዕረ ንማዕረ እንተኾይኑ ብዝስዕብ ኣግባብ መፍትሒ ይረክብ፣

ሀ. እቲ ኣጀንዳ ኣብ ዝቕፅል ኣኼባ ቤት ምኽሪ ንኻልኣይ ጊዜ ንምይይጥ ይቐርብ፡

ለ. ኣብ ካልኣይ እዋን ምይይጥ ኣብቲ ዋኒን ማዕረ ንማዕረ ድምፂ እንተተፈጢሩ ኣፈ-ጉባኤ ዝድግፎ ቅዋም ውሳነ ቤት ምኽሪ ይኸውን።

30. <u>ውሰነ ንዝተውሃበሉ ዋኒን ዳግም ምርኣይ</u>

1. ኣብ ቤት ምኽሪ ውሳነ ዝተውሃበሉ ዋኒኑን ዳግም ንኽርአ ናብ ቤት ምኽሪ ክቐርብ የብሉን።

2. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ዝተደንገገ እንተሃለወ እውን ቅድም ክብል ብቤት ምኽሪ ዝተወሰነ ዋኒን ብዝስዕቡ ኩነታት ዳግም ንኽረአ ናብ ቤት ምኽሪ ተመሊሱ ክቐርብ ይኽእል

ሀ. ቤት ምኽሪ ነቲ ውሳነ እንትሕልፍ ዝነበረ ጉድለት ተኣሪሙ ወይ ማሊኡ ዳግም ዝቐረበ እንተኾይኑ ወይ ተግባራዊ ክኾን ዘይኽእል ውሳነ ተወሲኑ እንተነይሩ፣

ለ. ቅድም ክብል ኣብ ዝተወሰነ ኣጃንዳ ቤት ምኽሪ መሰረታዊ ስሕተት ሕጊ ወይ ፍረ ነገር ዝተፈፀመ ምኻኑን ብምኽንያት እዚ ውሳነ መሰረታዊ ጉድኣት በፂሑኒ ኢሉ ጥርዓን ዘቅርብ እንትህሉን።

3. ካብ ንኡስ ዓንቀፅ 2/ሀ/ን /ለ/ን ወፃኢ ዘለዉ ዋኒናት ኣብ ቤት ምኽሪ ብኣጀንዳነት ተታሒዞም ግን ድማ ኣድላይቲ ኮይኖም ብዘይምርካቦም ንኽወድቁ ዝተገበሩ ዋኒናት ብሓደ ሲሶ ድምፂ ኣባላት ቤት ምኽሪ እንተዘይተደጊፎም ኣብቲ ዓመት ስራሕ ዳግም ናብ ቤት ምኽሪ ኣይቐርቡን።

4. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ 2/ሀ/ን /ለ/ን ዝቐርቡ ዋኒናት ብኣፈ-ጉባኤ ኣቢሎም ናብ ቤት ምኽሪ ይቐርቡ።

31. <u>ኣተሓሕዛ ቃለ-ጉባኤ</u>

1. ዝኾነ ይኹን ኣፈፃፅማ ስራሕቲ ቤት ምኽሪ ብቃል-ጉባኤ ይተሓዝ።

2. ቃለ-ጉባኤ ከከም ኣላድይነቱ ብፅሑፍ ፣ ብምስልን

5. በስነ ስርዓት ጥያቄዎች ምክንያት ውይይቱ ለጊዜው እንዲቋረጥ ምክር ቤቱ የውሳነ እንደሆነ፣

6. በአጀንዳው ዙሪያ የተጀመረው ውይይት ሳይልቅ በቅድሚያ መታየት የሚገባው በጣም አስቸኳይ የሆነ አጀንዳ የተፈጠረ እንደሆነ፣
7. ውይይቱ በሂደት እያለ በምክር ቤቱ አበላት ወይም ሪፖርት በሚያቀርቡ ያልታሰበና መሰሪታዊ ችግር የተፈጠረ ከሆነ፣
8. በምክር ቤቱ ውሳኔ ድምፅ እኩል ከሆነ በሚከተለው መፍትሄ ያገኛል

ሀ. አጀንዳው በሚቀጥለው የምክር ቤት ስብሰባ ለሁለተኛ ጊዜ ለውይይት ይቀርባል

ለ. በሁለተኛ ውይይት የተሰጠው ድምፅ እኩል ከሆነ አፈ-ጉባኤ ደገፈውን ሃሳብ የምክር ቤቱ ውሳነ ይሆናል።

30. <u>ውሳኔ የተሰጠበትን ጉዳይ እንደገና ስለማየት</u>

1. ምክር ቤቱ ውሳኔ የተሰጠበት ጉዳይ እንደገና እንዲታይ ወደ ምክር ቤቱ መቅረብ የለበትም።

2. በንኡስ አንቀፅ 1 የተደነገገው ቢኖርም በሚከተሉት ሁኔታዎች እንደገና ሊታይ ይችላል።

ሀ. ምክር ቤቱ ውሳኔ ሲሰጥ የነበረው ጉድለት ታርሞ ወይም ተሟልቶ እንደገና የቀረበ እንደሆነ፣ ወይም የማይተገበር ውሳኔ ተወስኖ ከነበረ

ለ. ቀደም ሲል በተወሰነው ጉዳይ ላይ ምክር ቤቱ መሰረታዊ የህግ ወይም የፍሬ ነገር ስህተት መፍጠሩ ከታወቀ ፣ በዚህ ውሳኔ ምክንያት መሰረታዊ ጉዳት ደርሶብኛል ብሎ ቅሬታ የሚያቀርብ ሲኖር

3. በንኡስ አንቀፅ 2/ሀ/ና /ለ/ ካሉ ውጪ በምክር ቤት ቀርበው አስፈላጊ ባለመሆናቸው እንዲቀሩ የተደረጉ ጉዳዮች በምክር ቤቱ አባላት አንድ ሶስተኛ /1/3/ ካልተደገፉ በስተቀር በአመቱ የምክር ቤቱ የስራ ዘመን እንደገና አይቀርቡም።

4. በንኡስ አንቀፅ 2/ሀ/ና /ለ/ መሰረት የሚቀርቡ ጉዳዮች በአፈ-ጉባኤ በኩል ለምክር ቤት ይቀርባሉ።

9. <u>የቃለ ጉባኤ አያየዝ</u>

1. ማናቸውም የምክር ቤቱ የስራ አፈፃፀም በቃለ ጉባኤ ይያዛል።

ብድምፅን ይተሓዙ።

3. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተሓበረ እንተሃለወ እኳ ብዝኾነ ይኹን ሜላ ዝተትሓዘ ቃለ-ጉባኤ ቤት ምኽሪ ብትግራኛ ብፅሑፍ ተዳልዩ ክተሓዝ ኣለዎ።
4. እቲ ዝተዳለወ ቃለ-ጉባኤ ኣብ ዝቕፅል ኣብ ዝካየድ ጉባኤ ቤት ምኽሪ ብኣጀንዳ ተታሒዙ ክፀድቕ ኣለዎም።
5. እቲ ቃለ-ጉባኤ ብትኽክል ዘይተትሓዘ እንተኾይኑ ኣባላት ቤት ምኽሪ ዘቕርብዎ ናይ መእረምታ ሓሳ ብቕረፂ ድምፂ ብተትሓዘ መሰረት ቤት ምኽሪ ክእርሞ ይግበር።ኮይኑ ግና ቃለ-ጉባኤ መዛዘሚ ስራሕ ዘበን ቤት ምኽሪ እንተኾይኑ በብዕለቱ እናተዳለወ ኣብ መወዳእታ መዓልቲ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ክፀድቕ ይግበር ።

6. ኩሉ ቃለ-ጉባኤ ብቐሊሉ ንምርካብ፣ ንምሓዝዕ ንምዝካር፣ ንምጥቃምን ምንባብን ብዘኽእል መልክዑ ብስርዓት ተሰናዲኡ ይቕመጥን ብዘመናዊ ኣተሓሕዛ ስርዓት ሰነድ ይዕቀብን።

32. ኣብ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ዝርከቡ ካልኦት ተሳተፍትን ኣጋይሽን

1. ፀብፃብ መቕረቢ መንግስታዊ ኣካል ከምኡ እውን ካልኦት ተወከልቲ መንግስታውን ዘይምንግስታውን ትካላት ኣብ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ብተዓዛባይነት ክርከቡ ይኽእሉ።
2. ዕዱማት ኣጋይሽን ተሳተፍትን ኣብ ዝገብርዎ ምይይጥን ምንቅስቓስን ክብርን ሞጎስን ቤት ምኽሪ ክሕልዉ ኣለዎም።

3. ኣብ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ዝረከቡ ካልኦት ተሳተፍቲ ናይቲ ቤት ምኽሪ ክብርን ሞጎስን ዘይሕልውን ዘየድሊ ባህሪ እንተርእዩን ዓንቀፅ 20 እዚ ደንቢ ተፈፃምነት ይህልዎ።

4. ኣብ ጉባኤ ቤት ምኽሪ ዝሳተፉ ዕድሚት ኣጋይሽ ካብ ምዕዛብ ወፃኢ ሓሳብ ክህቡን ክቃወሙን ኣይኽእሉን። ኮይኑ ግን ቤት ምኽሪ እንተሓተትትን ብኣፈ-ጉባኤ እንተፍቀደሎምን ሓሳብ ክህቡ ይኽእሉ።

33. ብዛዕባ ድጋፍ ወሃብቲ ሰራሕተኛታት

1. ኣብ እዋን ኣኼባ ቤት ምኽሪ ዝተፈላለዩ ስራሕቲ ክፍፅሙ ዝተመደቡ ሰራሕተኛታት ንዝተውሃቦም ስራሕ ንኣኼባ ቤት ምኽሪ ብዘይህውኽ ኣገባብ ክዋፅኡ ኣለዎም።

2. እዞም ድጋ ወሃብቲ ሰራሕተኛታት ዘርእይዎ ባህሪ ናይቲ ቤት ምኽሪ ክብርን ሞጎስን ዝሓለወ ክኸውን ኣለዎ።

3. ኣብ ዓንቀፅ 20 ንኡስ ዓንቀፅ 6 ዘሎ ድንጋገ ኣብ ድጋፍ ወሃብቲ ሰራሕተኛታ ቤት ምኽሪ እውን ተፈፃሚ

2. ቃለ ጉባኤው እንደአስፈላጊነቱ በፅሁፍ ፣ በምስል፣ እና በድምፅ ይያዛል።
3. በንኡስ አንቀፅ 2 የተደነገገ ቢኖርም በማናቸውም ዘዴ የተያዘ የምክር ቤቱ ቃለ-ጉባኤ በትግርኛ ቋንቋ በጽሁፍ ተዘጋጅቶ መያዝ አለበት

4. የተዘጋጀው ቃለ-ጉባኤ በሚቀጥለው በምክር ቤት ስብሰባ በአጀንዳነት ተይዞ መፅደቅ አለበት

5. አንድ ቃለ-ጉባኤ በትክክል አልተያዘም በሚል በአባላት የሚቀርብ የሚሰተካከያ ሃሳብ በድምፅ ቀረፃ ከተያዘው ጋር ተነፃፅሮ በምክር ቤቱ እንዲታረም ይደረጋል።.......... ግን የምክር ቤቱ የስራ ዘመን መጨረሻ ከሆነ ቃለ-ጉባኤ በየቀኑ እየተዘጋጀ በመጨረሻው የስብሰባው ቀን በምክር ቤቱ እንዲፀድቅ ይደረጋል።

6. ማንኛውም ቃለ-ጉባኤ በቀላሉ ለማግኘት ለመያዝ ፣ ለመዘከር፣ ለመጠቀም እና ለማንበብ በሚያስችል መልኩ ተዘጋጅቶ ይቀመጣል፣ በዘመናዊ የሰነድ አያያዝ ሥርዓት ይያዛል።

10. በምክር ቤት ሰብሰባ ስለሚገቡ ታሳታፊዎች እና እንግዶች

1. ሪፖርት አቅራቢ የመንግስት አካል ሊሎች የመንግስት ተወካዮችና መንግስታዊ ያልሁኑ ድርጅቶች በምክር ቤት ስብሰባ በታዛቢነት ሊገኙ ይችላሉ።

2. ተጋባዥ እንግዳና ተሳታፊዎች በሚደረገው ውይይትና እንቅስቃሴ የምክር ቤቱን ክብርና ሞገስ መጠበቅ አለባቸው።

3. በስብሰባ የሚገኝ ተጋባዥ እንግዳ የምክር ቤቱን ክብርና ሞገስ የማይጠብቅ እና ስነ-ስርዓት የማየከብር ከሆነ የዚህ ደምብ አንቀፅ 20 ተፈፃሚነት ይኖረዋል ፡

4. በምክር ቤቱ ስብሰባ የሚሳተፉ ተጋባዥ እንግዶች ከመታዘብ ውጪ ሃሳብ ሊሰጡ፣ ሊቃወሙ አይችሎም።ሆኖም ግን ምክር ቤቱ ሲጠይቅና በአፈ-ጉባኤ ሲፈቀድላቸው ሃሳ መስጠተ ይችላሉ።

11. ስለድጋፍ ሰጭ ሰራተኞች

1. በምክር ቤቱ ስበሰባ ወቅት ልዩ ልዩ ሰራዎችን ለማከናወን የሚመደቡ ሠራተኞች የምክር ቤቱን ስብሰባ በማያውክ ሁኔታ ስራቸውን ማከናወን አለባቸው።

2. ማንኘውም ድጋፍ ሰጭ ሠራተኛ የምክር ቤቱን ክብርና ሞገስ የጠበቀ መሆን አለበት ።

www.abyssinialaw.com

ይኸውን።

4. ድጋፍ ወሃቢ ሰራሕተኛ ቤት ምኽሪ ኣ እውን ኣኼባ ቤትምኽሪ ዝፍፅሞ ጥፍኣት መሰረታዊ እንተኾይኑ ኣብ ዓንቀፅ 20/3/ ካብ ዝተቐመጠ ስጉምቲ ብተወሳኺ ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ነቲ ጉዳይ ብዲሲፕሊን ሪኢዩ ብመሰረት ሕጊ ኣድላዪ ዘበለ ስጉምቲ ንኽወስድ ኣፈ-ጉባኤ ክእዝዝ ይኽእል።

34. **<u>ፅፁው ኣኼባ</u>**

1. ኣኬባታት ቤት ምኽሪ ብግልፂ ይካየዱ፣ ኮይኑ ግና ኣብ ታሕቲ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ብዝውሰን ውሳነ መሰረት ብፅዑው ክካየድ ይኽእል።

2. ኣኼባ ቤት ምኽሪ ብፅፅው ንኽካየድ ብናይ ክልል ኣፈፃሚ ሕጊ ወይ ብናይ ክልል ኣባላት ቤት ምኽሪ እንትሕተትን ካብ ፍርቂ ንላዕሊ ኣባላት ቤት ምኽሪ እንትድግፍዎን ኣኼባ ብፅፅው ክካየድ ይኽእል

3. ናይ ፅፅው ኣኼባ መአከቢ ቦታን ስዓትን ከከም ኩነታቱ ብኣፈ-ጉባኤ ይውሰን።

35. **<u>ናይ ቤት ምኽሪ ናይ ስራሕ ቋንቋ</u>**

1. ስሩፅ ቋንቋ ስራሕ ቤት ምኽሪ ትግርኛ እዩ፣

2. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ1፣ ዝተደንገገ ከም ዘሎ ኮይኑ ኣባላት ቤት ምኽርን ዕዱማት ኣጋይሽን ኣብ ኣኼባ ቤት ምኽሪ እንትሳተፉ ነቲ ኣኼባ ንኽከታተሉ ወይ ሓሳባቶም ንክህቡ እንትፍቀደሎም ብዝኽእልዎ ቋንቋ ክዛረቡ ይኽእሉ። ነዚ ኣመልኪቱ ቤት ምኽሪ ግልጋሎት ትርጉም ይህብ።

3. ብንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረት ሓደ ኣባል ሓሳቡ ብተርጓሚ ኣብ ዝገልፀሉ እዋን ኣብ ሞንጎ ተዛራብን መተርጎምን መሰረታዊ ዝኾነ ናይ ትርጉም ስሕተት ኣብ ዝብል ዝኾነ ኣባል መስተኻኸሊ ሓሳብ ከቅርብ ይኽእል እዩ።

3. በአንቀፅ 20 ንኡስ አንቀፅ 6 ያለው ድንጋጌ በምክርቤቱ ድጋፍ ሰጪ ሰራተኞችም ተፈፃሚ ይሆናል

4. ማንኛውም ድጋ ሰጪ ሰራተኛ በሰብሰባ ወቅት የፈፀመው ጥፋት ከባድ ከሆነ በአንቀፅ 20/3/ ከተቀመጠው እርምጃ በተጨማሪ ፅሕፈት ቤቱ ጉዳዮ በዲስፕሊን አይቶ በሕግ መሰረት አስፈላጊውን እርምጃ እንዲወሰድ አፈ-ጉባኤ ሊያዝ ይችላል።

12. **<u>ዝግ ሰብሰባ</u>**

1. የምክር ቤቱ ስብሰባዎች በግልፅ መድረክ ይካሄዳሉ ፣ ይሁን እንጂ ከዚህ በታች በንዑስ አንቀፀ 2 በሚወሰነው መሰረት ዝግ ስብሰባ ሊካሄድ ይችላል።

2. የምክር ቤት ስብሰባ በዝግ እንዲካሄድ በምክር ቤቱ አባላት ወይም በክልሉ የህግ አስፈፃሚ አካል ከተጠየቀና የምክር ቤቱ አባላት ከግማሽ በላይ ከደገፉት ዝግ ስብሰባ ሊደረግ ይችላል።

3. የዝግ ሰብሰባ ስዓት እና የመሰብሰቢየ ቦታ እንደ አግባብነቱ በአፈ-ጉባኤው ይወሰናል።

13. **<u>የምኩር ቤቱ የስራ ቋንቋ</u>**

1. የምክር ቤቱ የሥራ ቋንቋ ትግርኛ ነው፣

2. በንኡስ አንቀፅ 1 የተደነገገው የተጠበቀ ሆኖ የምክር ቤት አባላትና ተጋባዥ እንግዶች በምክር ቤቱ ሲሳተፉ ስብሰባው እንዲከታተሉ ወይም ሃሳብ እንዲሰጡ ሲፈቀድላቸው በሚችሉት ቋንቋ ሊናገሩ ይችላሉ። ምክር ቤቱ የትርጉም አገልግሎት ይሰጣል።

3. ከላይ በንዑስ አንቀፅ 2 መሰረት አንድ አባል ሃሣቡን በተርጓሚ በሚገልፅበት ጊዜ በተናጋሪውን በትርጓሚው መካከል መሰረታዊ የሆነ የትርጉም ስህተት ተፈጥሯል የሚል ማንኛውም አባል የማስተካከያ ሀሳቡን ሊያቀርብ ይችላል።

ምዕራ ሽድሽተ
ብዛዕባ ሕጊ ምውፃእ

36. ምውፃእ ሕጊ ዘካትቶም ዋኒናት

ሕጊ ምውፅእ ዝስዕቡ ጉዳያት ዘጠቓልለ ይኸውን፣

1. ሓደሽቲ ሕግታት ምውፃእ፣
2. ነባር ሕግታት ምምሕያሽ ወይ ምስዓር
3. ዝተፈላለዩ ስምምዕነታት ምፅዳቕ፣
4. ዝተፈላለዩ ውሳነታት ምምሕልላፍ እዩ።

37. ስነ-ስርዓት ምምንጫውን ምውፃእን ሕጊ

1. ዝስዕቡ ኣካላት ስልጣን ምምንጫው ሕጊ ኣዎም፡-
   ሀ. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል
   ለ. ኣፈ-ጉባኤ

   ሐ. ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ
   መ. ኣባላት ቤት ምኽሪ
   ረ.ተፀዋዕነቶም ንቤት ምኽሪ ዝኾኑ ኣካላት መንግስቲ
   ሰ. ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ክልል
   ሸ. ብክልል ደረጃ ዝተውደቡ ሓፋሽ ማሕበራት

2. ኣብ ላዕሊ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 /ሀ፣ረ፣ ሰንሽን/ ዝተሓበሩ ኣካላት ሕጊ ዘመንጨው ብሕጊ ኣብ ክሊ ዝተውሃቦም ስልጣን እዩ።
3. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተደንገገ እንተሃለወ እውን ፋይናንስን ፀጥታን ዝምልከቱ ረቂቕ ኣዋጃት ናይ ምምንጫው ስልጣን ናይ ክልል መንግስቲ ጥራሕ እዩ።
4. ኣብ ላዕሊ ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ /መ/ ዝቐርብ ናይ ውልቀ ረቂቕ ሕጊ ብፅሑፍ ኮይኑ ነቲ መቕረባይ ሓዊሱ እንተነኣሰ ብፈርማ ኣርባዕተ ኣባላት ቤት ምኽሪ ተደጊፉ ናብ ኣፈ-ጉባኤ ክቐርብ ኣለዎ፣
5. ዝኾነ ይኹን ረቀቕ ሕጊ ዘቕርብ ኣካል ቅድሚ ሰላሰ መዓልቲ ኣኼባ ቤት ምኽሪ ናብ ኣፈ-ጉባኤ ክቕርብ ኣለዎ።
6. ዝኾነ ይኹን ብመሰረት ሕጊ ዝቐርብ ረቂኽ ሕጊ ብኣፈ-ጉባኤ ኣቢሉ ናብ ኮሚቴ ወይ ቤት ምኽሪ ክቐርብ ኣለዎ።
7. ናብ ቤት ምኽሪ ዝቐርብ ረቂቕ ሕጊ ዝስዕቡ ነጥብታት ከማልእ ኣለዎ፣

ምዕራፍ ስዱስት
ስለ ህግ አወጣጥ

14. ህግ ማውጣት የሚካታቸው ጉዳዮች

ህግ ማወጣት የሚከተሉትን ያጠቃልላል፣

1. አዲስ ህግ ማጣት፣
2. ነባር ህግ ማሻሻል ወይም መሻር፣
3. የተለያዩ ስምምነቶች ማፅደቅ
4. የተለያዩ ውሳኔዎች ማስተላለፍ ነው።

15. የህግ ማመንጨትና አወጣጥ ስነ-ስርአት

1. የሚከተሉት አካላት ህግ የማመንጨት ስልጣን አላቸው
   ሀ. በክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት
   ለ. አፈ-ጉባኤ

   ሐ. የምክር ቤቱ ኮሚቴዎች
   መ. የምክር ቤቱ አባላት
   ረ. ተጠሪነታቸው ለምክር ቤት የሆኑ መንግስታዊ አካላት
   ሰ. የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት
   ሸ. በክልል ደረጃ የተደራጁ የህዝብ ማሕበራት

2. ከላይ በንዑስ አንቀፅ 1 /ሀ፣ረ፣ ሰ እናሸ/ የተጠቀሱ አካላት ሕግ የሚያመጩ በሕግ በተሰጣቸው ስልጣን ብቻ ነው።
3. በንኡስ አንቀፅ 2 የተደነገገው ቢኖርም የፋይናንስና ፀጥታ በሚመለከት ረቂቅ አዋጅ የማመንጨት ስልጣን የክልሉ መንግስት ብቻ ነው።
4. ከላይ በንዑስ አንቀፅ 1/መ/ የሚቀርብ የህግ ረቂቅ በጽሑፍ ሆኖ አቅራቢውም ጨምሮ ቢያንስ በአራት የምክር ቤት አባላት ተደግፎ ለአፈ-ጉባኤው መቅረብ አለበት።
5. ማንኛውም ረቂቅ ሕግ የሚያቀርብ አካል ከየምክር ቤቱ ጉባኤ ከሰላሳ ቀናት በፊት አስቀድሞ ለአፈ-ጉባኤ ማቅረብ አለበት
6. ማንኛውም ሕግ መሰረት በማድረግ የሚቀርብ ረቂቅ ሕግ በአፈ-ጉባኤ በኩል ለምክር ቤቱ ወይም ለኮሚቴ መቅረብ አለበት
7. ወደ ምክር ቤት የሚቀርብ ረቂቅ ሕግ የሚከተሉትን ሟሟላት አለበት

ሀ.ኣድላይነት እቲ ረቒቕ፣
ለ. ዝተገበረ መፅናዕቲ
ሐ. ዝርዝር ትሕዝቶ እቲ ረቒቕ፣
መ. እቲ ረቒቕ ሕጊ ፀዲቑ ምስወፀ ኣብ ሃፍቲ መንግስቲ ዝፈጥሮ ውፅኢትን፣
ረ. እቲ ዝቐርብ ረቒቕ ሕጊ ብትግርኛን ኣማሓርኛን ጎኒ ንጎኒ ተዊሒፉ ወይ ድማ ብቕጥዒ ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተዳልዩ ይቐርብ።

8. ካብ ስራሕ ፈፃሚት ዝወፅእ ረቒቕ ሕጊ እቲ ኣካል ተመያይጡ ዘሕለፎ ምዃኑ ብዝገልፅ መሰነይታ ደብዳቤ ብርእሰ ምምሕዳር ተፊሪሙ ክለኣኽ ኣለዎ።

38. ንባባት ረቒቕ ሕጊ ቤት ምኽሪ

1. ናብ ቤት ምኽሪ ዝቐረበ ረቒቕ ሕጊ ከከምኩነታቱ ሰለስተ ደረጃታተ ንባብ ብመሕላፍ ሕጊ ይኸውን።
2. ዝስዕቡ ስነ-ስርዓታት ኣብ ፈላማይ ንባብ ዝፍፀሙ ይኾኑ፣

ሀ. ኣፈ-ጉባኤ ዝቐረበ ረቒቕ ሕጊ ናብ ዝምልከቶ ኮሚቴ ይመርሖ ወይ ብኣጀንዳነት ብቐጥታ ናብ ጉባኤ ቤት ምኽሪ ክቐርብ ይገብር

ለ. ቤት ምኽሪ ብንኡስ ዓንቀፅ 1/ሀ/ መሰረት ኣብ ዝቐረበሉ ረቒቕ ሕጊ ምይይጥ ብምግባር ውሳነ ይህብ ወይ ናብ ዝምልከቶ ኮሚቴ ይመርሖ

ሐ. ኣፈ-ጉባኤ ወይ ቤት ምኽሪ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2/ለ/ መሰረት ረቒቕ ሕጊ ብሓባር ክርእ እንትውስን ጉዳዩ ብዋናነትትዝመርሖን ዘተሓባብርን ኮሚቴ ሓቢሩ ከመልክት ኣለዎ

መ. ረቒቕ ዝተመርሐሉ ኮሚቴ ነቲ ረቒቕ ይምርምር፣ ሪፖርትን ናብ ውሳነ ሓሳብን ብምድላው ናብ ኣፈ-ጉባኤ የቕርብ።

ረ. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 2/ለ/ ዝተደንገገ እንተሃለወ እውን ረቒቕ ሕጊ ናብ ኮሚቴ /ኮሚቴታት/ ከይተመርሐ ናብ ካልኣይ ንባብ ንኽተሓላለፍ ዝቐረብ ዝኾነ ናይ ውሳነ ሓሳብ /ሞሽን/ ብቤት ምኽሪ ተቐባልነት እንተረኺቡ ቤት ምኽሪ ብቐጥታ ናብ ካልኣይ ንባብ ሰጊሩ ዝርዝር ምይይጥ ድሕሪ ምግባር ኣድላይ ውሳነ ክሓልፍ ይኽእል።

3. ዝስዕቡ ስነ-ስርዓታት ኣብ ካልኣይ ንባብ ዝፍፀሙ ይኾኑ

ሀ. ነቲ ረቒቕ ሕጊ ዝምርምር ኮሚቴ ዘዳለዎ ሪፖርትን ውሳነ ሓሳብን ብኣቦ ወንበሩ ኣቢሉ ናብ ቤት ምኽሪ ብንባብ የቕርብ

ለ. ኣብቲ ቤት ምኽሪ ኣብቲ ናይ ኮሚቴ ሪፖርትን ናይ ውሳነ ሓሳብን ከምኡ እውን ኣብቲ ረቒቕ ሕጊ ዝርዝር

ሀ. የረቂቁን አስፈላጊነት
ለ. የተደረገ ጥናት
ሐ. የረቂቁ ዝርዝር ይዘት
መ. ረቂቅ ሕጉ ተፈፃሚ ቢሆን በመንግስት ሃብት ላይ የሚፈጥረው ውጤት
ረ. የሚቀርብ ረቂቅ ሕግ በትግርኛና አማርኛ ቅጂ ጎን ለጎን ተዘጋጅቶ ወይም በነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተዘጋጅቶ መቅረብ አለበት

8. ከስራ አስፈፃሚው የሚመጣ ረቂቅ ሕግ ስራ አስፈፃሚው ተወያይቶ ያሳለፈው መሆኑ በሚገልፅ ሸኚ ደብዳቤ በርእሰ መሰተዳደሩ ተፈርሞ መላክ አለበት።

16. የምክር ቤቱ የሕግ ረቂቅ ንባቦች

1. ወደ ምክር ቤቱ የቀረበ የህግ ረቂቅ እንደሁኔታው በሶስት የንባብ ደረጃዎቸ በማለፍ ህግ ይሆናል።
2. የሚከተሉት ስነ ስርዓቶች በመጀሪያ ንባብ የሚከናወኑ ይሆናሉ።

ሀ. አፈ-ጉባኤው ረቂቅ አዋጁን ለሚመለከተው ኮሚቴ ይመራል ወይም በአጀንዳነት በቀጥታ ለምክር ቤቱ ያቀርባል።

ለ. ምክር ቤቱ በንኡስ 1/ሀ/ መሰረት ረቂቅ ሲቀርብለት አጠቃላይ ውይይት በማድረግ ውሰኔ ይሰጣል ወይም ለሚመለከተው ኮሚቴ ይመራዋል።

ሐ. አፈ-ጉባኤው ወይም ምክር ቤቱ በንኡስ አንቀፅ 2/ለ/ መሰረት ረቂቁ በኮሚቴዎች በጋራ እንዲታይ ሲወስን ጉዳዩን በዋናነት የሚመራው እና የሚያስተባብረውን ኮሚቴ አብሮ ማመላከት ይገባዋል።

መ. ረቂቁ የተመራለት ኮሚቴ ረቂቁን ይመረምራል፣ ሪፖርትና የውሳኔ ሃሳብ በማዘጋጀት ለአፈ-ጉባኤው ያቀርባል።

ረ. በዚ ንዑስ አንቀጽ 2/ለ/ የተደነገገው ቢኖርም ረቂቅ ህጉ ወደ ኮሚቴ /ኮሚቴዎች/ ሳይመራ ወደ ሁለተኛ ንባብ እንዲሸጋገር የሚቀርብ ማንኛውም የውሳኔ ሃሳብ /ሞሽን/ በምክር ቤቱ ተቀባይነት ሲያገኝ ምክር ቤቱ በቀጥታ ወደ ሁለተኛ ንባብ ተሸጋግሮ ዝርዝር ውይይት ካደረገ በኋላ አስፈላጊውን ውሳኔ ሊያሳልፍ ይችላል።

3. የሚከተሉት ስነ-ስርዓቶች በሁለተኛ ነባብ የሚከናወኑ ይሆናሉ፡

ሀ. ረቂቅ ህጉን የመረመረው ኮሚቴ ያዘጋጀውን ሪፖርትና የውሳኔ ሃሳብ በሊቀመንበሩ አማካኝነት ለምክር ቤቱ በንባብ ያቀርባል።

ለ. ምክር ቤቱ በኮሚቴው ሪፖርትና የውሳኔ ሃሳብ እንዲሁም

ምይይጥ ይገብር

ሐ. ኣብቲ ዝቐረበ ረቂቕ ሕጊ ወይ ሪፖርትን ናይ ውሳነ ሓሳብን መመሓየሺ ሓሳብ ክቕርብ ይኽእል

መ. ኣብቲ ረቂቕ ሕጊ ዝግበር ምይይጥ እኹል ምዃኑ በቲ ቤት ምኽሪ እንተእመን ብድምጺ ይውስን

ረ. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 3/ሐ/ ዝቀረበ መማሓየሺ ሓሳብ ተቐባልነት እንተረኺቡን ተወሳኺ ምርመራ ከም ዘድሊ እቲ ቤት ምኽሪ እንተኣሚኑን ረቂቕ ሕጊ ዳግም ክረአ ናብ ኮሚቴ /ኮሚቴታት/ ይመርሓ።

4. ዝስዕብ ስነ-ስርዓታት ኣብ ሳልሳይ ንባብ ዝፍፀሙ ይኾኑ፣

ሀ. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ 3/ረ/ ረቂቕ ሕጊ ዳግም ዝተመርሐሉ ኮሚቴ እቲ ረቂቕ መርሚሩ ናይ መወዳእታ ሪፖርትን ውሳነ ሓሳብን ብመድላው ንኣፈ-ጉባኤ የረክብ

ለ. እቲ ኮሚቴ ዘዳለዎ ናይ መወዳእታ ሪፖርትን ውሳነ ሓሳብን ንቤት ምኽሪ ብንባብ ይቐርብ፣ እኹል ምይይጥ ድሕሪ ምክያድ ውሳነ ይተሓላለፍ።

39. ከይዲ ኣፀዳድቓ ረቂቕ ሕጊ

ቤት ምኽሪ ንዝተመያየጠሉ ረቂቕ ሕጊ እንተፅድቕ ኣብቲ ረቂቕ ሕጊ ኣብ ዘካትዑ ነጥብታት ዓንቀፅ ብዓንቀፅ ውሳነ የመሓላልፍ፣ ኣብ መወዳእታ እውን ኣብቲ ረቂቕ ሕጊ ብሓፈሻ ድምፂ ብምሃብ ናይ መወዳእታ ውሳነ ሕጊ ኮይኑ ንኽወፅእ ወይ ውድቂ ክኸውን ይገብር።

40. ዝፀደቐ ሕጊ ንፌርማ ብዛዕባ ምልኣኽ

1. ኣፈ-ጉባኤ ነቲ ረቂቕ ሕጊ እቲ ቤት ምኽሪ ተመያይጡ ዘፅደቖ ምዃኑ ብምግላፅ ፕረዚደንት ክልላዊ መንግስቲ ንኽፍርመሉ ይልእኾ።
2. ፕረዚደንት ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝቐረበሉ ሕጊ ኣብ ውሽጢ 15 መዓልቲ ፈሪሙ ናብ ኣፈ-ጉባኤ ክምለስ ይገብር። በቲ ገደብ ጊዜ ውሽጢ እንተዘይፈረሙ ግን እቲ ሕጊ ኣብ ስራሕ ይውዕል።
3. እቲ ሕጊ ኣብ ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ ተሓቲሙ ቅድሚ ምውፅኡ እርማት ቴክኒክ ዘድልዩ ኮይኑ እንተርከብ ትሕዝትኡ ብዘይቕይር ኣፈ-ጉባኤ ክእረም ይገብር።
4. እቲ ኣዋጅ ቅድሚ ምሕታሙ እርማት ቴክኒክ ዘይኮነ ግን ክማላእ ዘለዎ ክፍተት ኣብቲ ሕጊ እንተርከብ ቤት ምኽሪ ነቲ ክፍተት ክመልእ ዘሕልፎ ውሳነ ኣፍቲ ኣዋጅ ተኻቲቱ ክሕተም ይግበር

በረቂቅ ህጉ ላይ በዝርዝር ይወያያል።

ሐ. በቀረበው ረቂቅ ህግ ወይም ሪፖርት እና የውሳኔ ሃሳብ ላይ የማሻሻያ ሃሳብ ማቅረብ ይችላል።

መ. በረቂቅ ህጉ ላይ የሚደረገው ውይይት በቂ መሆኑ በምክር ቤቱ ከታመነ በድምፅ ይወሰናል።

ረ. በዚህ በንኡስ አንቀፅ /3/ /ሐ/ የቀረበው ማሻሻያ ሃሳብ ተቀባይነት ካገኘና ተጨማሪ ምርመራ ያስፈልጋል ተብሎ በምክር ቤቱ ከታመነ ረቂቅ ህጉ እንደገና እንዲታይ ወደ ኮሚቴ /ኮሚቴዎች/ ይመራል።

4. የሚከተሉት ስነ-ስርዓቶች በሶስተኛ ንባብ የሚከናወኑ ይሆናሉ፣

ሀ. ከላይ በንዑስ አንቀፅ 3/ረ/ መሰረት የህግ ረቂቁ እንደገና የተመራለት ኮሚቴ ረቂቁን መርምሮ የመጨረሻ ሪፖርትና የውሣኔ ሀሳቡን በማዘጋጀት ለአፈ-ጉባኤው ያስረክባል።

ለ. ኮሚቴው ያዘጋጀውን የመጨረሽ ሪፖርትና የውሳኔ ሃሳብ ለምክር ቤት በንባብ ያቀርባል። በቂ ውይይት ከተካሄደ በኋላም ውሳኔ ይተላለፋል።

17. የረቂቅ ሕግ አፀዳደቅ ሂደት

ምክር ቤቱ ረቂቅ ህግ ሲያፀድቅ በረቂቅ ህጉ ላይ ባከራከሩ አንቀፆች ውስጥ አንቀፅ በአንቀፅ ውሳኔ ያስተላልፋል፣ በመጨረሻም በረቂቅ ህጉ በጠቅላላው ድምፅ በመስጠት ህግ ሆኖ እንዲወጣ ወይ ውድቅ እንዲሆን ያደርጋል።

18. የፀደቀን ህግ ለፊርማ ስለመላክ

1. አፈ-ጉባኤው ምክር ቤቱ መክሮ የተሰማማበትን ህግ ለክልሉ መስተዳድር ፕረዜዳንት ለፊርማ ይልከዋል።
2. ፕሬዜዳንቱ በንዑስ አንቀፅ 1 መሠረት የቀረበለትን ህግ በ15 ቀናት ውስጥ ፈርሞ ወደ አፈ-ጉባኤው ይመልሰዋል። ፕረዜዳንቱ በዚህ የጊዜ ገደብ ውስጥ ካልፈረመ ህጉ በሥራ ላይ ይውላል።
3. ህጉ በክልሉ ነጋሪት ጋዜጣ ታትሞ ከመውጣቱ በፊት ይዘቱ በማይቀየር አስፈላጊ የሆኑ የቴክኒክ እርምቶች በአፈ-ጉባኤው አማካኝነት ሊከናወኑ ይችላሉ።
4. አዋጁ ከመታተሙ በፊት የቴክኒክ እርማት ሳይሆን መሟላት ያለበት ክፍተት በህጉ ሲገኝ ምክር ቤቱ ክፍተቱ ለመሙሏት ያስለፈው ውሳኔ አካትቶ እንዲታተም ያደርጋል።

www.abyssinialaw.com

5. ኣብቲ ኣዋጅ ብዛዕባ ዝተኻተተ ሓሳብ እቲ ሕጊ ቅድሚ ምሕታሙ ፕረዚደንት ክልላዊ መንግስቲ ንኽፈልጦ ይግበር።

41. ሕጊ ምሕታም

1. ብቤት ምኽሪ ዝፀደቐን ፊርማ ፕረዚደንት ክልላዊ መንግስቲ ዝዓረፎን ሕጊ ብኣፈ-ጉባኤ ተመሪሑ ብዝምልከቶም ክፈሊ ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ኣቢሉ ይሕተም።

2. ቤት ምኽሪ ንሕግታት እንትሕተም ነቲ ስራሕቲ ሕትመት ብዕሬትን ቅልጣፈን ክሕትም ዝኽእል ትካል ኣወዳዲሩ ውዕሊ ይኣስር።

3. ካብ ካልኦት ሕግታት ቀዳምነት ንኽወሃቦን ብህፁፅ ንኽሕተምን ዝደለ ሕጊ እንተሃሊዩ ቀዳምነት ንክውሃቦ ኣብቲ ውዕሊ ንክካተት ይግበር።

4. ቤት ምኽሪ ነቶም ዝፀደቑ ሕግታት ካብ ትግርኛ ናብ ቋንቋ እንግሊዝኛ ዝተርጉምን ናይ ባዕሉ ክፍሊ ይህልዎ፣ ቤት ምኽሪ ናይ ባዕሉ ተርጓሚ ክፍሊ እንተዘይሃሊይዎ ነዚ ተግባር ብብቕዓት ፣ ብተኣማንነትን ብዝድለ ቅልጣፈን መሰረት ዝፍፅም ኣካል ኣወዳዲሩ ውዕሊ ይወዓዓል።

42. ሕግታት ምዝርጋሕ

1. ዝወፁ ሕግታት ናብ ሕ/ሰብን ካልኦት ኣካላትን ብቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ይዝርጋሕ

2. ቤት ምኽሪ ዝወፁ ሕግታት ብኣግባቡ እናተዘርገሐ ብዛዕባ ምኻኖም ኣድላዪ ትኹረት ብመሃብ ክትትልን ቁፅፅርን ይገብር።

43. ምፅዳቕ ምሕታምን ምዝርጋሕን ደንብታት

1. ብቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልል ትግራይ ተዳልዮም ዝቐርቡ ደንቢታት ብቤት ምኽሪ ዝወፀ መገበሲ ኣዋጅ ቤት ምኽሪ ክህልዎም ይግባእ። ብዘይካ መበገሲ ኣዋጅ ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልል ረቂቕ ደንቢ ከዳሉ ኣይኽእልን።

2. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል ዝወፁ ሕግታት መሰረት ጌሩ ረቂቕ ደንቢ ኣዳልዩን ኣፅዲቑ ንክሕተሙ ናብ ቤት ምኽሪ ንክለኣኹ ይገብር።

3. ዝፀደቑ ደንብታት ኣብ ነጋሪት ጋዜጠ ትግራይ ቅድሚ ምውፀኦም ብኣፈ-ጉባኤ ኣዳልዩ ቴክኒካዊ እርማት ይግበረሎም።

5. በአዋጁ የተካተተ ሃሳብ ሕጉ ከመታተሙ በፊት የክልሉ ፕረዚደንት እንዲያውቀው ይደረጋል

19. ህግ ስለማሳተም

1. በምክር ቤቱ የፀደቀና በክልሉ መንግስት ፕረዚደንት የተፈረመ ሕግ በአፈ-ጉባኤው አማካኝነት በሚመለከተው የምክር ቤቱ ክፍል እንዲታተም ይደረጋል።

2. ምክር ቤቱ ህጎችን የሚያትምበት ሂደት ህትመቱ በጥራትና በተቀላጠፍ ማሳተም የሚችል ድርጅት አወዳድሮ ውል ይዋዋላል

3. በአስኸኳይ እንዲታተም የሚፈለግ ህግ ሲኖር ቅድሚያ ተሰጥቶት እንዲታተም በውል እንዲካተት ይደረጋል

4. ምክር ቤቱ የፀደቁ ህጎች ከትግረርኛ ወደ እንግሊዝኛ የሚተረጉም የራሱ ክፍል ይኖረዋል። ምክር ቤቱ የራሱ ተርጓሚ ኬለላው ለዚህ ተግባር በብቃት፣ በታማኝነትና በተቀላጠፈ መሰረት የሚፈፅም አካል አወዳድሮ ውል ይዋዋላል።

20. ህጎን ስለ ማሠራጨት

1. የወጡ ህጎች ወደ ህብረተሰቡና ሌሎች አካላት በምክር ቤቱ ጽ/ቤት ይሰራጫል።

2. በምክር ቤቱ የወጡ ህጎች በአግባቡ እየተሠራጩ ስለመሆናቸው አስፈላጊውን ክትትልና ቁጥጥር ያደርጋል።

4.የደንቦች ማፅደቅ፣ ማሳተምና ስርጭት

1. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ደንብ ሊያወጣ የሚችለው የምክር ቤቱ መነሻ አዋጅ ሊኖረው ይገባል። ያለ ምክር ቤት መነሻ አዋጅ ክልሉ ስራ አስፈፃ ምክር ቤት ደንብ ማጣት አይችልም

2. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የወጡ ህጎች መሰረት በማድረግ ያዘጋጃቸውና ያፀደቃቸው ደንቦች በነጋሪት ጋዜጣ እንዲታተሙ ወደ ክልሉ ምክርቤት መላክ አለበት።

3. አፈ-ጉባኤው በክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክርቤት የፀደቁ ደንቦች በትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ ታትመው ከመውጣታቸው በፊት አስፈላጊው የቴክኒክ እርምት ያደርጋል።

4. እቲ ደንቢ ምስ ኣዋጅ ዝጓነፅ እንተኾይኑ ተስተኻኺሉ ንኽለኣኽ ብኣፈ-ጉባኤ ኣቢሉ ናብ ዝምልከቶ ኣካል ይምለስ

5. ዝምልከቶ ክፍሊ ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ብዛዕባ ከይዲ ምሕታምን ምዝርጋሕን ደንብታት ብመሰረት ዓንቀፅ 41 ን42 ዘለዉ ድንጋገታት ከከም ኣግባብነቶም ተግባራዊ ንክኾኑ ይገብር።

44. ናይ ሕግታት ዝርዝሮም ምሓዝ

ቤት ምኽሪ በብዓመቱ ዘውፅኦም ሕግታት ዝርዝር ብዝምልከቶ ክፈሊ ቤት ምኽሪ ብኣግባቡ ክተሓዙ ይገብር፣ ዝተፈላለዩ መንገድታት ብምጥቃም እውን ዝምልከቶም ኣኣካት ንኽፈልጥዎ ይገብር፡

45. ብዛዕባ ውሳታት

1. ቤት ምኽሪ ኣብ ሓደ ጉዳይ ዘሎ ሓሳብ ንምግላፅ ዘሕልፎ መገደዳይ ዘይኮነ ውሳነ

2. ቤት መኽሪ ሓደ ጉዳይ ክፍፀም፣ ከይፍፀም፣ ውሳነ ክውሃበሉ ወይ ከይወሃበሉ ዘሕልፎ ኣብ ዝኾነ ሰብ ወይ ኣካል መገደዳይ ውፅኢት ዘለዎ ውሳነ

3. እቲ ቤት ምኽሪ ናይ ባዕሉ ከይዲ ስራሕ ኣመልኪቱ ዘሕልፎን መገደዳይነቱ ኣብ ናይ ባዕሉ ከይዲ ስራሕ ዝኾነ ውሳነን

ምዕራፍ ሸወዓተ

ከይዲ ኣፀዳድቓ በጀት

46. ከይዲ ምድላው በጀት

1. ሕድ ሕድ መንግስታዊ ኣብያተ ዕዮ ቢሮ ትልምን ፋይናንስን ብዝሃቦ በጀት ናሕሲ መሰረት ብምግባር ረቂቕ በጀት የዳሉ።

2. ሕድ ሕድ መንግስታዊ ኣብያተ ዕዮ ዘዳለዎ ረቂቕ በጀት ንቢሮ ትልምን ፋይናንስን ኣብ ዝተወሰነሉ እዋን ይልእኽ።

3. ቢሮ ትልምን ፋይናንስን ካብ ፈፀምቲ መንግስቲ ኣካላት ዝመፀሉ ፀብፃብ ጠሚሩ ናብ ካቢኔ ኣቕሪቡ የፅድቕ።

4. ደንቡ ከወጣው አዋጅ የሚቃረን ከሆነ ተስተካክሎ እንዲላክ በአፈ-ጉባኤው ወደ ሚመለከተው አካል ይመለሳል

5. የሚመለከተው የምክር ቤቱ ፅ/ቤት ክፍል ደንቦችን የማሳተምና ያማሰራጨት ተግባር በዚህ ደንብ አንቀፅ 41 እና42 ድንጋጌዎች መሠረት ተግባራዊ ያደረጋል።

21. የህጎችን ዝርዝር ስለመያዝ

ምክር ቤቱ በየዓመቱ የሚያወጣቸውን ህጎች ዝርዝር በሚመለከተው ክፍል እንዲያዝ ያደርጋል በተለያየ መንገድ የሚመለከታቸው አካላት እንዲያውቁት ያደርጋል።

45. ስለውሳኔዎች

1. ምክር ቤቱ በአንድ ጉዳይ ላይ ያለውን ሃሳብ ለመግለፅ ያሳለፈው ውሳኔና አስገዳድት የለሌው፣

2. ምክር ቤቱ አንድን ጉዳይ እንዲፈጸም ፣ እንዳይፈጸም ፣ ውሳኔ እንዲሰጥበት ወይም ውሳኔ እንዳይሰጥበት ያሳለፈው ውሳኔ በማንኛውም ሰው ወይም አካል ላይ የአስገዳጅነት ውጤት ያለው።

3. ምክር ቤቱ የራሱን የስራ ሂደት አስመልክቶ የሚያሳልፈውና አስገዳጅነቱ በራሱ የስራ ሂደቱ ላይ የተወሰነ ውሳኔ።

ምዕራፍ ሰባት

የበጀት አፀዳደቅ ሂደት

46. የበጀት አዘጋጃጀት ሂደት

1. ሁሉም መንግስታዊ መስርያቤቶች በእቅድና ፋይናንስ ቢሮ በሚሰጠው ጣርያ መሰረት በማድረግ ረቂቅ በጀት ያዘጋጃል።

2. እያንዳንዱ መንግስታዊ መስርያ ቤት ያዘጋጀው ረቂቅ በጀት ለእቅድና ፋይናንስ በተወሰነለት ጊዜ ያቀርባል።

3. የእቅድና ፋይናንስ ቢሮ በአስፈፃሚው መንግስታዊ አካላት የቀረበው ረቂቅ በጀት በመጭመቅ ወደ ካቢኔ አቅርቦ ያፀድቃል።

4. ተፀዋዕነቶም ንቤት ምኽሪ ዝኾኑ ኣከላት በቲ ዝተውሃቦም በጀት ናሕሲ መሰረት ዘዳለውዎ ረቂቕ በጀት ኣብ ቤት ምኽሪ ኣፈ-ጉባኤ ብምቕራብ ምስ ቢሮ ትልምን ፋይናንስን ሓበራዊ ምይይጥ የካይዱ።
5. ንኡስ ዓንቀፅ 4 ዝተጠቐሰ ከም ዘሎ ኮይኑ ኣብቲ ረቂቕ በጀት ኣፈላላይ እንተተፈጢሩ ናብ ቤት ምኽሪ ቀሪቡ ይውሰን።

47. **ረቂቕ በጀት ኣዋጅ ብዛዕባ ምድላውን ምቕራብን**

1. ረቂቕ በጀት ኣዋጅ ዝበሃል

ሀ. ኣብቲ በጀት ዓመት ዝቐርብ ሓፈሻዊ ሕቶ በጀትን

ለ. ሕቶ ተወሳኺ በጀት ዘካተተ እዩ።

2. ረቂቕ በጀት ኣዋጅ ናይ ምምንጫው ስልጣን ናይቲ ክልል መንግስቲ ፈፃሚ ኣካል እዩ
3. ስራሕ ፈፃሚ ክልል ትግራይ ረቂቕ በጀት ኣዋጅ ብትግርኛን ኣምሓርኛን ኣዳልዩ ምስ መግለፂኡ ኣተሓሒዙ ናብ ኣፈ-ጉባኤ ዩቕርብ
4. ኣፈ-ጉባኤ ዝቐረበሉ ረቂቕ በጀት ኣዋጅ ንዝምልከቶ ቀዋሚ ኮሚቴ በጀትን ኦዲትን ይመርሖ
5. በጀት ክልላዊ ንመግስቲ ትግራይ ናብ ቤት መኽሪ ዝቐርብ ኣብቲ በጀት ዓመት ቅድሚ ምጅማሩ ሓደ ወርሒ እንትቐርዮ ይኸውን።

48. **ብዛዕባ በጀት መግለፂ**

1. መግለፂ በጀት ዝወሃብ ብቢሮ ትልምን ፋይንንስን ይኸውን፣
2. በቲ ቢሮ ዝውሃብ መግለፂ በጀት ንምይይጥ ዝቐርብ እቲ ረቂቕ በጀት ናብ ቤት ምኽሪ እንትበፅሕን ብቀዋሚ ኮሚቴ በጀትን ኦዲትን ብዝተትሓዘሉ ዕለት ይኸውን
3. ናቤት ምኽሪ ዝቐርብ መግለፂ በጀት ዝስዕብ ትሕዝቶ ይሀልዎ

ሀ. ናይቲ ክልል ቍቡጥ ኢኮኖሚያዊ ኩነታት ዝድህሰስ፣

ለ. ኣብቲ በጀት ዓመት ኣብ ስራሕ ክውዕል ተሓሳቢ ዝተገበረ መጠን እቶት፣

ሐ. ኣብ ቐፃላይ በጀት ዓመት ዝተቀመጠ ኣንፈት ልምዓት መንግስቲ ፣

መ. ናብ ቤት ምኽሪ ብዛዕባ ዝቐረበ ረቂቕ በጀት ሓፈሻዊ ትሕዝቶ፣

4. ተጠሪታቸው ለክልሉ ምክር ቤት የሆኑት አካላት ረቂቅ በጀት አዘጋጅተው ለአፈ-ጉባኤ በማቅረብ በዚሁ ዙርያ ከእቅድና ፋይናንስ ቢሮ ጋር ውይይት ያካሂዳሉ
5. በንኡስ አንቀፅ 4 የተጠቀሰ እንዳለ ሆኖ በረቂቅ በጀቱ ስምምነት ካላተደረሰ ለዩነታቸውን በመያዝ ወደ ምክር ቤት ያቀርባሉ፡

47. **ስለ ረቂቅ በጀት አዋጅ ማዘጋጀትና አቀራረብ**

1. ረቂት በጀት የሚባለው

ሀ. በበጀት ዓመቱ የሚቀርበው አጠቃላይ የበጀት ጥያቄ

ለ. የተጨማሪ በጀት ጥያቄ ያካተተ ነው

2. ረቂቅ የበጀት አዋጅ የማመንጨት ስልጣን የክልሉ መንግስት ስራ አስፈፃሚው ነው
3. የትግራይ ክልል ስራ አስፈፃሚ የሚዘጋጀው ረቂቅ የበጀት አዋጅ በትግርኛና በአማርኛ ተዘጋጅቶ ከመግለጫው ተያይዞ ለአፈ-ጉባኤው ይቀርባል
4. አፈ-ጉባኤው የቀረበውን ረቂቅ በጀት አዋጅ ለሚመለከተው የበጀትና ኦዲት ኮሚቴ ይመራዋል
5. በትግራይ ክልላዊ መንግስት ተዘጋጅቶ የሚቀርበው ረቂቅ የበጀት አዋጅ ለምክር ቤቱ የሚቀርበው የበጀት አመቱ ከመጀመሩ አንድ ወር በፊት ይሆናል።

48. **የበጀት መግለጫ**

1. የበጀት መግለጫ የሚሰጠው በእቅድና ፋይናንስ ቢሮ ይሆናል።
2. የበጀት መግለጫ የሚሰጠው በቋሚ ኮሚቴውና በምክር ቤቱ በተዘጋጀው ውይይት ሲሆን ይህንንም ፕሮግራም በመያዝ የሚያመቻቸው የበጀትና ኦዲት ኮሚቴ ይሆናል።
3. ለምክር ቤቱ የሚቀርበው የበጀት መግለጫ የሚከተሉት ይዘቶች ይኖሩታል፡

ሀ. የክልሉ ተጨባጭ ኢኮኖሚያዊ ሁኔታ የሚዳስስ፣

ለ. በበጀት ዓመቱ በስራ ላይ እንዲውል ታሳቢ የተደረገው የገቢ መጠን፣

ሐ. በሚቀጥለው የበጀት ዓመት የመንግስት የልማት አቅጣጫ፣

መ. ለምክር ቢቱ የቀረበው ረቂቅ በጀት ጠቅላላ ይዘት፣

ረ. ነዚ ረቒቕ በጀት ንምድላው ብመንግስቲ ዝተገበረ ፃዕርን ዝተኸተሎ አንፈትን መትከልን ብዘካተተ አገባብ ይኸውን።

49. **<u>ኣብ በጀት ኣፈፃፅማ ዝግበር ክትትልን ቁፅፅርን</u>**

1. ብብርብዒ ዓመት ካብ መንግስታዊ ኣብያተ ፅዮ ዝመፅሉ ፀብፃብ ኣጠቓቕማ በጀት ዘካተተ ይኸውን
2. ኣብ ጥቕሚ ዝወዓለ በጀት ዘመዝገቦ ውፅኢትን ዘርኣዮ ለውጥን ብዝገልፅ ኣገባብ ንዝምልከቶ ቀዋሚ ኮሚቴ ፀብፃብ ክቐርበሉ ይግባእ
3. ኣፈፃፀማ በጀት ምስቲ ብመንግስቲ ቀዳምንት ዝተውሃቦ ፖሊሲ ኣብ ምዕዋት ብዝተዛመደ ኣገባብ ክግምገም ኣለዎ።
4. ኣብ በጀት ኣጠቓቕማን ኣፈፃፅማን ንረብሓን ተጠቃምነትን ደቂ ኣነስትዮ ዝተውሃበ ጠመተ ብዘነፅር አገባብ ዝተሳለጠ ምዃኑ ይግምገም
5. ንህዝቢ ረብሓ መሰረት ዝገበሩ ፕሮጀክታትን ካፒታል በጀትን ናፅነት መዳርግቲ ኣካላት ብዝሓለወ መልክዑ ክትትልን ቁፅፅርን ምግባር
6. ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ኣብ በጀት ክትትል ዝገበሮም ስራሕቲ ኣመልኪቱ ኣብ ዓመት ሰለስተ ጊዜ ናብ ቤት ምኽሪ ፀብፃብ የቕርብ።
7. ቤት ምኽሪ ኣብ ዝቕረበሉ ፀብፃብ ዋና ኦዲተር ተመስሪቱ ሓፈሻዊ ምይይጥ ብምግባር ንተወሳኺ ምርምራ ናብ በጀትን ኦዲትን ቀዋሚ ኮሚቴ ይመርሖ
8. ኣፈ-ጉባኤ ብቤት ምኽሪ ዝተወሰነ ውሳነ ትልምን ፕሮግራምን ብምውፃእ ምስ ኣግባብ ኣፈፃፅምኡ ኣዛሚዱ ተግባራዊ ንክግበር ንቀዋሚ ኮሚቴ በጀትን ኦዲትን ይመርሓሉ
9. ኣብ ፀብፃብ ዋና ኦዲተር ንወረዳታት ዝምልክት ሪኢቶ እንተሃለዩ ብኣፈ-ጉባኤ ኣቢሉ ወረዳ ቤት ምኽሪ እኹል ክትትል ብምግባር ኣብ ዕልባት ንኽበፅሕ ሓበሬታ የመሓላልፍ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል
10. ቀዋሚ ኮሚቴ በጀትን ኦዲትን ፀብፃብ ዋና ኦዲተር ንምዕራይ ካብ ቤት ምኽሪ ንዝትውሃቦ ሓላፍነት መሰረት ዘካየዶም ስራሕቲ ፀብፃብ ናብ ቤት ምኽሪ

ረ. ረቂቅ በጀት ለማዘጋጀት በመንግስት በኩል የተከና ወናው ጥረትና የተከለው መርህ በካተተ መልኩ ይሆናል።

49. **<u>በበጀት አፈፃፀም ዙርያ የሚደረገው ክትትልን ቁጥጥር</u>**

1. በሩብ ዓመት ከንግስታዊ አካላት የሚመጣው ሪፖርት የበጀት አጠቃቀም ባካተተ መልኩ ይሆናል።
2. በስራ ላይ የዋለው በጀት ያስመዘገበው ውጤትና ለውጥ ያመላከተ ሪፖርት ለሚመለከተው የቋሚ ኮሚቴ መቅረብ አለበት።
3. የበጀት አፈፃፀም መንግስት ልዩ ትኩረትና ቅድሚያ በሰጠው የፖሊሲ አቅጣጭ በማስፈፀምና ከዚህ ጋር በተዛመደ አገባብ መገምገም አለበት።
4. በጀት አጠቃቀምና አፈፃፀም የሴቶች ተጠቃሚነት ትኩረት የተሰጠው መሆኑን በሚሳይ አገባብ የተዘጋጀ መሆኑን ይገመግማል
5. ለተለያዩ ጥቅሞች የተቋቋሙት ፕሮጀክቶች፣ ለህዝብ ጥቅም መሰረት ያደረጉ ፕሮጀክቶችና ካፒታል በጀት አፈፃፀም የባለድርሻ አካላት ነፃነት በጠበቀ መልኩ መከታተልና መቆጣጠር።
6. የዋና ኦዲተር ጽ/ቤት በበጀት ያደረገው የክትትል ስራ አስመልክቶ በአመት ሶስት ጊዜ ለምክር ቤት ሪፖርት ያቀርባል
7. ምክር ቤቱ በቀረበለት የዋና ኦዲተር ሪፖርት ተመስርቶ አጠቃላይ ውይይት በማካሄድ ለተጨማሪ ፍተሻና ዝርዝር እይታ ለበጀትና ኦዲት ቋሚ ኮሚቴ ይመራል።
8. የምክር ቤቱ አፈ-ጉባኤ በምክር ቤቱ ውሳኔ መሰረት እቅድና ፕሮግራም በማውጣት ተግባራዊ እንዲደርግ ለቋሚ ኮሚቴ በጀትና ኦዲት ይመራል።
9. በዋና ኢዲተር የቀረበው ሪፖርት መሰረት አፈ-ጉባኤው ወረዳ ምክር ቤቶች ተገቢው ክትትልና የማጣራት ስራ በማካሄድ እልባት እንዲያገኝ ኢንፎርሜሽን ያስተላልፋል አፈፃፀሙ ይከታተላል።
10. የበጀትና ኦዲት ቋሚ ኮሚቴ ከምክር ቤቱ በተሰጠው የማጣራት ሃላፊነት ተመስርቶ ያከናወናቸው ስራዎች ለምክር ቤቱ ሪፖርት ያቀራባል ዝርዝር አፈፃፀሙ

የቕርብ። ዝርዝር ኣፈፃፅማ ብመ ምርሒ ይውስን።

ምዕራፍ ሸሞንተ

ምክትታልን ምቁፅፃርን መንግስታዊ ኣካላት

50. ዕላማ ክትትልን ቁፅፅርን

1. ቤት ምኽሪ ንክልላዊ ኣካላት መንግስቲ ዝከታተለሉን ዝቆፃፀረሉን ቀንዲ ዕላማ

ሀ. ንብረትን ሃፍትን ህዝብን መንግስትን ብኣግባቡ ኣብ ስራሕ ምውዓሉ፣

ለ. ስራሕቲ መንግስቲ ብመሰረት ሕግን ስርዓትን እናተፈፀሙ ምዃኖም

ሐ. ናይቲ ክልል ፖሊስታት፣ ስትራቴጂታት፣ ትልምታት፣ ሕግታትን ኣሰራርሓታትን ኣብ ተግባር ብዛዕባ ምውዓሎም ከምኡ እውን ንዕቤት እቲ ክልል ብጥቅዕም ኣንፈት እናተተግበሩ ምዃኖም፣

መ. ፍትሓውን ቅልጡፍን ኣንፈት ልምዓት ምህላዉ፣

ረ. ዲሞክራስን ሰናይ ምምሕዳርን ምዕሳሉ፣

ሰ. መሰል፣ ሰላምን ፀጥታን ዜጋታት ዝተኸበረ ምዃኑ ከምኡ እውን

ሸ. ኣብ ሞንጎ ኣካላት ክልላዊ መንግስቲ ዝተዋደደ ኣሰራርሓ ምህላው ንምርግጋፅ እዩ።

2. ክትትልን ቁፅፅር ዝግበረሎም ኣባላት

ሀ. ፈፀምቲ ኣካላት ክልላዊ መንግስቲ፣

ለ. ንቤት ምኽሪ ተፀዋዕቲ ዝኾኑን ናይ ባዕሉ ዝተፈላለዩ ውሽጣዊ ኣካላትን እዮም።

51. ሜላን ኣገባብን ክትትልን ቁፅፅርን

ቤት ምኽሪ ዝስዕቡ ሜላታትን ኣገባባትን ብመጥቃም ክትትልን ቁፅፅርን ተግባራዊ ይገብር።

1. ኣብ ትልምን ሸቶታትን መንግስታዊ ኣካላት ዝርዝር ምርድዳእ ብምግባር
2. ፈፀምቲ ኣካላት ክላላዊ መንግስቲ ኣብ ዓመት ክልተ ጊዜ ብቐጥታ ብኣካል ናብ ቤት ምኽሪ ወይ ናብ ዝምልከቶ ኮሚቴ ቀሪቦም ፀብፃብ የቕርቡ።
3. ቤት ምኽሪ ኣድላይ ኮይኑ እንትረኽቦ ኣብ ኣካላት መንግስቲ ምርመራ ሒሳብ ክግበር ክእዝዝ ይኽእል።
4. ኣድላዪ ኮይኑ እንተረኺብዎ ኣብ ስራሕቲ ክትትልን ቁፅፅርን መንግስታዊ ኣካላት ንዝምልከቶም ትካላት፣ ምስክራት ፣ ሰብ ሙያን ሰነዳትን ኣቕሪቡ ክሃረ ይኽእል።
5. ኣብ ከይዲ ክትትልን ቁፅፅርን መንግስታዊ ኣካላት እቲ ቤት ምኽሪ ዝረኸቦም ሽግራት ካብ ክፍተት ሕጊ ምዃኑ እንትርኢ፣ እቶም ክፍተታት ብሕጊ ንኽማልኡ ይገብር።

በመመርያ ይወሰናል።

ምዕራፍ ስምንት

የመንግስት አካላትን ስለመከታተልና መቆጣጠር

50. የክትትል እና ቁጥጥር ዓላማ

1. ምክር ቤቱ ለክልል መንግስት አካላት የሚከታተለውና የሚቆጣጠረው ዋና አላማ

ሀ. የህዝብና የመንግስት ሃብትና ንብረት በአግባቡ ሥራ ላይ መዋሉን፣

ለ. የመንግስት ተግባራት ህግና ሥርዓትን መሠረት አድርገው እየተከናወኑ መሆናቸውን፣

ሐ. የክልሉ ፖሊሲዎች፣ ስትራቴጂዎች፣ እቅዶች፣ ሀጎችና አሠራሮች በተግባር ላይ ስለመዋላቸው እንዲሁም ለክልሉ እድገት በሚበጅ አቅጣጫ እየተከናወኑ መሆናቸውን፣

መ. ፍትሃዊና ፈጣን የልማት አቅጣጫ መኖሩን፣

ረ. ዴሞክራሲና መልካም አስተዳደር መስፈኑን፣

ሰ. የዜጎች መብት፣ ሠላምና ፀጥታ መከበሩን፣ እንዲዚሁም

ሸ. በመንግስት አካላት መካከል የተቀናጀ አሠራር መኖሩን ለማረጋገጥ ነው።

2. ቁጥጥርና ክትትል የሚደረግባቸው አካላት

ሀ. በክልሉ መንግስታዊ አካላት እና

ለ. በምክር ቤቱ ተጠሪ የሆኑትን አካላትና የራሱ የተለያዩ የውስጥ አካላት ናቸው።

51. የክትትልና ቁጥጥር ስልት

ምክር ቤቱ የሚከተለውን ስልት በመጠቀም ክትትልና ቁጥጥር ተግባራዊ ያደርጋል

1. በመንግስታዊ አካላት በተዘጋጀው እቅድና በተቀመጡት ግቦች ላይ የጋራ መግባባት ማካሄድ
2. የክልሉ መንግስት አስፈፃሚ አካላት በአመት ሁለት ጊዜ በቀጥታ ለምክር ቤቱ ወይም ለሚመለከተው የቋሚ ኮሚቴ ሪፖርታቸውን በማቅረብ
3. ምክር ቤቱ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው በመንግስታዊ አካላት የሂሳብ ምርመራ እንዲደረግ ትእዛዝ ይሰጣል።
4. ምክር ቤቱ በመንግስታዊ አከላት ላያ የሚያካሄደው የክትትልና ቁጥጥር ሰራዎች አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የሚመለከታቸው ተቋሞች ፣ ምስክሮች፣ ሙያተኞችና ሰነዶች አቅርቦ ሊያጣራ ይችላል
5. በክትትልና ቁጥጥር ሂደት በመንግስታዊ አካላት ምክር ቤቱ ያገኛቸው ችግሮች ከህግ ክፍተት የመነጩ መሆናቸው ከታየ በህግ እንዲሟላ ይደረጋል

6. ኣብ ኣካላት መንግስቲ ዝረኣዩ ፀገማት ምስ በጀት ዝተኣሳሰሩ እንተኾይኖምን እዚ ድማ ብዝምልከቶ ኣካላት እንተተረጋጊፁን ኣድላይ ዘበለ ናይ መስተኻሊ ስጉምቲ ይወስድ

7. ቤት ምኽሪ ካብ ኣካላት መንግስትን ዝተፈላለዩ ኮሚቴታትን ዝቐርበሉ ፀብፃብ ከምኡ እውን ዝተፈላለዩ ሓበሬታታት ህዝቢ መሰረት ብመግባር ከይዲ ክትትልን ቁፅፅርን የጠናኽር።

8. ኣብ ከይዲ ክትትልን ቁፅፅርን ኣብ መንግስታዊ ኣካላት ፀገማት እንትረኣዩ፣

ሀ. እቲ ቤት ዕዮ ፀገሙ ንኽርእን ዘርእዩ ድኽመት ንኽእርምን ቤት ምኽሪ መምረሒ ይህብ። እቲ ድኽመት ዝተኣረመ ምዃኑ እውን የረጋግፅ።
ለ. ኣብቲ ቤት ዕዮ ዝተርኣየ ድኽመት እንተዘይተኣረሙን መሰረታዊ እንተኾይኑን ቤት ምኽሪ ከከምኩነታቱ መጠንቀቕታ ብምሃብ ብርእሰ ምምሕዳር ኣቢሉ ስጉምቲ ክውሰድ ይገብር።

ሐ. እቲ ፀገም ዝተፈጠረ ብርእሰ ምምሕዳር እቲ ክልል ወይ ተፀዋዕነቶም ብቐጥታ ናብ ቤት ምኽሪ ብዝኾኑ ካልኦት መንግስታዊ ኣካላት እንተኾይኑ ቤት ምኽሪ ኣድላይ ዘበለ ስጉምቲ በቐጥታ ይወስድ።

9. ቤት ምኽሪ ንኣካላት መንግስቲ እንትከታተልን እንትቆፃፀርን ኣብ ዕለታዊ ምንቅስቓሳት እቲ ትካል ከትኩር የብሉን።

10. ብዝተመሓየሸ ክልላዊ ሕገ-መንግስትን ካልኦት ኣዋጃትን ስራሕቶም ብነፃነት ንኽፍፀሙ ዝተጣየሹ መንግስታዊ ኣካላት ኣብ ከይዲ ምክትታልን ምቁፅፃርን እቲ ቤት ምኽሪ ነፃነቶም ክኽብር ኣለዎ።

52. ኣካላት መንግስቲ ናብ ቤት ምኽሪ ብቐጥታ ዘቕርብዎ ፀብፃብ

1. ርእሰ ምምሕዳር ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣብ ዓመታዊ ፈላማየ ጉባኤ ቤት ምኽሪ ሓፈሻዊ ስራሕ ትልሙ ኣመልኪቱ ከምኡ እውን ኣብ ፍርቂ ዓመትን ኣብ መወዳእታ ዓመትን ሓፈሻዊ ምንቅስ ስርሑ ብዝምልከት ብመሰረት ዝተሓዘሉ ፕሮግራም ናብ ቤት ምኽሪ ፀብፃቡ የቕርብ።

2. መንግስታዊ ኣካል ተፀዋዒ ንዝኾነሉ ቀዋሚ ኮሚቴ ቤት ምኽሪ ፀብፃብ ናይ ምቕራብ ግቡእ እንተሃልዎ እኳ እቲ ቀዋሚ ኮሚቴ ኣድላዪ ኮይኑ እንትረኽቦ

6. በክትትልና ቁጥጥር ሂደት ያገጠሙት ችግሮች በጀት ጋር የተዛመዱ ከሆኑና በሚመለከተው አካል ከተረጋገጡ አስፈላጊ የማስተካከያ እርምጃ ይወሰዳል

7. ምክር ቤቱ ክትትልና ቁጥጥር ሲያከናውን ከተለያዩ ኮሚቴዎች የሚቀርቡት ሪፖርቶችና ከህዝብ የተገኙት መረጃዎች መሰረት በማድረግ ስራውን ያከናውናል

8. በክትትልና ቁጥጥር ሂደቶች በመንግስታዊ አካላት ችግሮች ያጋጠሙ ከሆኑ

ሀ. መስሪያ ቤቱ ያጋጠመውን ችግርና የታዩት ድክመቶች እንዲያርም ምክር ቤቱ መመሪያ ይሰጣል። ድክመቱም የተስተካከለ መሆኑን ያረጋግጣል።
ለ. በመሰሪያ ቤቱ የታዩት ችግሮች ካልተስተካከሉና መሰረታዊ ከሆኑ ምክር ቤቱ እንደየሁኔታው ማስጠንቀቅያ በመስጠት በርእሰ መስተዳደሩ በኩል እርምጃ እንዲወሰዱ ያደርጋል

ሐ. ችግሩ የተፈጠረው በርእሰ መስተዳደሩ ወይም ተጠሪነታቸው ለምክር ቤቱ ከሆኑ ኬሎች የመንግስት ተቋማት ከሆነ ምክር ቤቱ በቀጥታ አስፈላጊውን እርምጃ ይወሰዳል

9. ምክር ቤቱ የመንግስት አካላት በሚከታተልበትና በሚቆጣጠርበት ወቅት በእለታዊ እንቅሳቃሴው ማተኮር የለበትም

10. በተሻሻለው የክልሉ ህገ-መንግስትና በሌሎች አዋጆች ስራቸውን በነፃነት እንዲፈፅሙ የተቋቋሙ የመንግስት አካላት በክትትልና ቁጥጥር ሂደት ምክር ቤቱ ነፃነታቸውን ማክበር አለበት።

52. ሪፖርታቸው በቀጥታ ለምክር ቤቱ የሚያቀርቡ የመንግስት አካላት

1. የክልሉ መንግስት ርእሰ መስተዳደር በመጀመሪያው አመት ጉባኤ ላይ የስራ እቅድ አስመልክቶ እንዲሁም በግማሽና በመጨረሻ አመት አጠቃላይ የስራ እንቅስቃሴው አስመልክቶ በተያዘለት ፕሮግራም መሰረት ሪፖርት ያቀርባል።

2. መንግስታዊ አካሉ ተጠሪ ለሆነበት ቋሚ ኮሚቴ ሪፖርት የማቅረብ ግዴታ ያለበት ሲሆን ቋሚ ኮሚቴ አስፈላጊ ነው ብሎ ካመነበት አፈ-ጉባኤውን በማሳወቅ መንግስታዊ

ንኣፈ-ጉባኤ ብምፍላጥ ነቲ መንግስታዊ ኣካል ፀብፃቡ ብቐጥታ ናብ ቤት ምኽሪ ንኽቕርብ ክገብር ይኽእል።

3. ቀዋሚ ኮሚቴ ቤት ምኽሪ ንኣካላት መንግስቲ ናብ ቤት ምኽሪ ብቐጥታ ፀብፃብ ንኽቕርቡ ዝገብር

ሀ. እቲ መንግስታዊ ትካል ኣብ ህፁፅ እዋናዊ ጉዳያት ዝምልከት ንቤት ምኽሪ መብርሂ ምሃብ ኣድላዪ ኮይኑ እንትርከብ፣

ለ. እቲ መንግስታዊ ትካል ናብ ቀዋሚ ኮሚቴ ፀብፃብ እንተቐርብ ወይ ኣብቲ ኮሚቴ ብዝገበሮ ክትትል መሰረታዊ ፀገም እንተርእዩ፣

ሐ. ኣብቲ ትካል መንግስቲ ካብ ህዝቢ ዓበይቲ ሕቶታት ብተደጋጋሚ ዝለዓሉ እንተኾይኖም እዩ።

4. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተደንገገ እንተሃለወ እኳ እቲ መንግስታዊ ኣካል ብቐጥታ ፀብፃብ ንኽቕርበሉ ቤት ምኽሪ ንዝምልከቶ ኣካል ክእዝዝ ይኽእል።

53. <u>ኣቀራርባ ፀብፃብ</u>

1. ፀብፃብ መንግስታዊ ኣካል ናብ ጉባኤን ኮሚቴታት ቤት ምኽርን ክቐርብ ዘለዎ ብሓላፊ እቲ ቤት ፅዮ እዩ። እቲ ሓላፊ ኣብ ከይዲ ምቕራብ ፀብፃብ ክሕግዝዎ ዝኽእሉ ኣገደስቲ ዝባሃሉን ሒዙ ክመፅእ ይኽእል።

2. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተሓበረ እንተሃለወ እኳ ልዕሊ ዓቕሚ ዝኾነ ዘገድድ ኩነታት እንተጋጥም ነቲ ፀብፃብ ብምክትል ወይ ምክትል እንተዘይሃለይዎ እቲ ሓላፊ ብዝወከሎ ካሊእ ሰብ ይቐርብ።

3. እቲ ሓላፊ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ንዝተገለፀ ተግባር ቅድሚ ምፍፃሙ ንኣፈ-ጉባኤ ቤት ምኽሪ ኣቐዲሙ ብደብዳቤ እቲ ምኽንያት ክፍልጥ ኣለዎ።

4. ኣፈ-ጉባኤ ነቲ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝቐረበሉ ምኽንያት ዘእምን ኮይኑ እንተረኺቦ ነቲ ፀብፃብ ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ 2 ንኽቐርብ ይገብር።

5. ኣፈ-ጉባኤ ነቲ ኣብ ላዕሊ ዓንቀፅ 3 ብሓላፊ ቤት ፅዮ ዝቐረበ ምኽንያት ዘእምን ኮይኑ እንተዘይረኺብዎ እቲ ፀብፃብ በቲ ሓላፊ ክቐርብ ይእዝዝ።

54. <u>ፀብፃብ ዘቕረብ ኣካል ዝፅውዐሉ ስነ-ስርዓት</u>

1. ኣፈ-ጉባኤ ቤት ምኽሪ ወይ ቀወምቲ ኮሚቴታት

ተቋሙ ሪፖርቱ በቀጥታ ለምክር ቤቱ እንዲያቀርብ ማድረግ ይችላል።

3. ቋሚ ኮሚቴው መንግስታዊ ተቋሚ በቀጥታ ለምክር ቤቱ ሪፖርት እንዲያቀርብ የሚያደርገው

ሀ. መንግስታዊ ተቋሙ የሚመለከት አስቸኳይ ጉዳዮች መኖራቸውን ሲያረጋግጥና ለምክር ቤቱ ማብራሪያ መስጠት አስፈላጊ ነው ብሎ ሲያምን

ለ. መንግስታዊ ተቋሚ ለቋሚ ኮሚቴው ሪፖርት ሲያቀርብ ወይም ኮሚቴው ባደረገው ክትትል መሰረታዊ ችግር መኖሩን ሲያረጋግጥ

ሐ. በመንግስታዊ ተቋም ላይ ከህዝብ መሰረታዊ ጥያቄዎች በተደጋጋሚ የተነሱ ከሆኑ ነው

4. እላይ ንኡስ አንቀፅ 3 የተደነገገ ቢኖርም መንግስታዊ ተቋሙ በቀጥታ ሪፖርት እንዲያቀርብለት ትእዛዝ መስጠት ይችላለ።

53. <u>ስለ ሪፖርት አቀራረብ</u>

1. መንግስታዊ አካላት በምክር ቤቱ ጉባኤና ኮሚቴዎች ሪፖርት የሚቀርበው በሃላፊው ነው። ሃላፊው በሪፖርት አቀራረቡ ሂደት የሚያግዙት አስፈላጊና የሚመለከታቸው ረዳቶች ይዞ መምጣት ይችላል

2. በንኡስ አንቀፅ 1 የተጠቀሰው እንዳለ ሆኖ ሃላፊው ከአቅም በላይ ወይም አስገዳደጅ ሁኔታ ሲያጋጥመው ሪፖርቱ በምክትል ወይም ምክትል የሌለው ከሆነ ሃላፊው በሚወከለው ሰው ሊቀርብ ይችላል።

3. ሃላፊው በንኡስ አንቀፅ 2 የተገለፀው ተግባር ከመፈፀሙ በፊት ለምክር ቤቱ አፈ-ጉባኤ አስቀድሞ ምክንያቱን በደብዳቤ ማሳወቅ አለበት

4. አፈ-ጉባኤው በንኡስ አንቀፅ 3 የቀረበለት ምክንያት አሳማኝ ሆኖ ሲያገኘው ሪፖርቱ በንኡስ አንቀፅ 2 እንዲያቀርብ ያደርጋል

5. አፈ-ጉባኤው በንኡስ አንቀፅ 3 ያቀረበለት ምክንያት የማያሳምን ከሆነ ሪፖርቱ በሃላፊው እንዲቀርብ ትእዛዝ መስጠት ይችላል።

54. <u>ሪፖርት የሚያቀርበው አካል የሚጠራበት ሥነ -ሥርዓት</u>

1. የምክር ቤቱ አፈ-ጉባኤ ወይም የቋሚ ኮሚቴች በዚህ

በዚ ደንቢ ኣብ ዓንቀፅ 52ን53ን ንዝተዘርዘሩ ፀብፃብ መቕረብቲ ኣካላት ፀብፃቦም ንክቕርቡ ብደብዳቤ የፍልጦ።

2. ኣፈ-ጉባኤ ወይ ቀወምቲ ኮሚቴታት ዝፅሓፍ ደብዳቤ ናይቲ ፀብፃብ ርእሲ፣ ፀብፃብ ዝቐርበሉ እዋንን ቦታን ክሕብር ኣለዎ

3. ኣፈ-ጉባኤ ወይ ቀወምቲ ኮሚቴታት ኣብቲ ደብዳቤ ዘቐምጥዎ ጊዜ ብናይ ባዕሎም ሪኢቶን ኣብዚ ደንቢ ብዝተሓበረ ናይ ኣጀንዳ ኣቀራረፃን መሰረት ይኸውን።

4. ንመቕረብቲ ፀብፃብ እቲ ዝተሓበረ ጊዜ ዘይጥዕም እንተኾይኑ መቕረብቲ ፀብፃብ ካልእ ጊዜ ክተሓዘለም ናብ ኣፈ-ጉባኤ ወይ ኮሚቴ ብደብዳቤ ክፍልጥዎ ይግባእ እንትፍቀደሎም ክልወጥ ይኽእል።

55. <u>ትሕዝቶ ፀብፃብን ዝለኣኸሉ ጊዜን</u>

1. እቲ ዝቐርብ ፀብፃብ ኣብ ስሩዕ ስራሕቲ ዘተኩር እንተኾይኑ ቀንዲ ትሕዘቶ ኣብቲ ፀብፃብ ዝስዕብ ይኸውን
   ሀ. ኣፋፃፅማ ዓመታዊ ትልሚ
   ለ. በብደረጅኡ ዝተረኸቡ ውፅኢታት፣
   ሐ. ምምሕዳራዊ ከይድን ኣፈፃፅማ በጀቱን
   መ. ምምሕዳር ሓይሊ ሰብ
   ረ. ኣብ ከይዲ ኣፈፃፅማ ዘጋጠሙ ቀንዲ ፀገማትን ዝተወሰዱ መፍትሕታትን፣
   ሰ. ጠመተ ዘድልዮም ኣገደስቲ ጉዳያት ዘካተተ ኮይኑ ብማሕተም እቲ ትካል ዝተደገፈን ብፊርማ እቲ ሓላፊ ዝተረጋገፀን ክኸውን ኣለዎ።
2. እቲ ሪፖርት ኣብ ስሩዕ ስራሕቲ እቲ ቤት ፅዮ ዘተኩር ኮይኑ ቤት ምኽሪ ንዝደልዩ ፉሉይ ፅላማ ዝምልከት ዝቐርብ ፀባፃብ እንተኾይኑ ነቲ ኣገዳሲ ዋኒን ብሓፈሻ ብዝድህስስ ተዳሊዩ ናብ ቤት ምኽሪ ክቐርብ ኣለዎ።
3. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1ን2ን ዝተሓበሩ ፀብፃባ በብርብዒ ዓመቱ ናብ ዝምልከቶ ቀዋሚ ኮሚቴ ክበፅሑ ኣለዎም፣
4. ቤት ምኽሪ እዋናውን ኣገዳስን እዩ ኢሉ ኣብ ዝኣመነሉ ጉዳይ ኣብ ዝኾነ ጊዜ ንዝምልከቶ ቤት ፅዮ ብምሕታት ክቐርበሉ ይገብር።
5. ናብ ቤት ምኽሪ ዝለኣኽ ፀብፃብ ፅሑፍ ተዳለዩ ግልፅን ንፁር መልእኽቲ ዝሓዘን ክኸውን ኣለዎ።

56. <u>ፕሮቶኮልን ስነ-ምግባርን መቕረብቲ ፀብፃብ</u>

1. ናብ ቤት ምኽሪ ፀብፃብ ዘቕርብ ዝኾነ ይኹን ሓላፊ ናይቲ ቤት ምኽሪ ክብርን ሞጎስን ዝሕሉ ሓፈሻዊ

ደንብ አንቀፅ 52 እና 53 የተዘረዘሩት ሪፖርት አቅራቢ አካላት ሪፖርት እንዲያቀርቡ በደብዳቤ ያሳውቃል

2. በአፈ-ጉባኤ ወይም በቋሚ ኮሚቴዎች የሚፃፈው ደብዳቤ የሪፖርቱ ርእስ ፣ ሪፖርቱ የሚቀርበው ጊዜና ቦታ በመጥቀስ ይሆናል

3. በአፈ-ጉባኤው ወይም በቋሚ ኮሚቴዎች የሚፃፈው ደብዳቤ በራሳቸው አስተያየትና በዚህ ደንብ በተቀመጠው የአጀንዳ አቀራረፅ መሰረት ይሆናል

4. ሪፖርት አቅራቢዎች የተቀመጠው ጊዜ የማይመች ከሆነ ለሌላ ጊዜ እንዲተላለፍላቸው ለአፈ-ጉባኤው ወይም ቋሚ ኮሚቴው በደብዳቤ ማሳወቅ አለባቸው። ሲፈቀድም ሊለውጥ ይችላል።

55. <u>የሪፖርት ይዘትና የሚላክበት ጊዜ</u>

1. የሚቀርበው ሪፖርት በመደበኛ ሥራዎች የሚያተኩር ከሆነ የሚየኖረው ይዘት

ሀ. የዓመቱ እቅድ አፈፃፀም
ለ. በየደረጃው የተገኙ ውጤቶች
ሐ. የበጀት አፈፃፀምና አስተዳደራዊ ሂደቶች
መ. የሰው ሃይል አስተዳደር
ረ. በአፈፃፀም ሂደት ያጋጠሙ ችግሮችና የተወሰዱ መፍትሄዎች
ሰ.ትኩረት የሚያስፈልጋቸው ጉዳዮች ያካተተና የተቋሙ ማህተም ያረፈበትና በሃላፊው ፊርማ የተረጋገጠ መሆን ይኖርበታል

2. ሪፖርቱ በመንግስታዊ ተቋሙ መደበኛ ስራዎች ያተኮረ ሆኖ ምክር ቤቱ ለሚፈልገው አላማ የሚመለከት ከሆነ አስፈላጊ ጉዳዮች የዳሰሰ ሪፖርት ተዘጋጅቶ ለምክር ቤቱ መቅረብ አለብት
3. በንኡስ አንቀፅ 1 እና 2 የተጠቆሙ ሪፖርቶች በየሩብ ዓመቱ ለሚመለከተው ቋሚ ኮሚቴዎች መላክ አለባቸው
4. ምክር ቤቱ ወቅታዊና አስፈላጊ ነው ብሎ ባመነባቸው ጉዳይ ዙርያ ሪፖርት እንዲቀርብለት በመጠየቅ እንዲቀርብለት ያደርጋል።
5. ለምክር ቤቱ የሚላከው ሪፖርት በፅሑፍ ተዘጋጅቶ ግልፅና የማያሻማ መልእክት የያዝ መሆን አለበት።

56. <u>የሪፖርት አቅራቢዎች ፕሮቶኮል እና ስነ-ምግባር</u>

1. ለምክር ቤቱ ሪፖርት የሚያቀርብ ማንኛውም ሃላፊ የምክር ቤቱን ክብርና ሞገስ ፣ ፕሮቶኮልና ፣ ስነ-ምግባር የተላበሰ

ትሕዝቶ ፕሮቶኮልን ፅቡቕ ስነ-ምግባርን ዝተላበሰ ክኸውን ኣለዎ።

2. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተሓበረ ሓፈሻዊ ኣገላልፃ ከም ዘሎ ኮይኑ ናብ ቤት ምኽሪ ፀብፃብ ዘቕርብ ሓላፊ ብፍሉይ ንዝስዕቡ ከይዲ ክኽተል ይግብኦ።

ሀ. ብዝተዳለወሉ መእተዊ በሪ ናብ ቤት ምኽሪ ይኣቱ።

ለ. ቅድሚ ምጅማር ኣኼባ ቤት ምኽሪ ብዝምልከቶ ክፍሊ ኣብ ዝተዳለወሉ ቦታ ይቕመጥ።

ሐ. ኣከዳድንኡ ክብሪ ቤት ምኽሪ ዝሓለወ ክኸውን ኣለዎ።

መ. ናብ ኣዳራሽ ቤት ምኽሪ ኣልኮላዊ መስተ ሰቲኻ ምእታው፣ ሺጋራ ምትኻኽ ከምኡ እውን ካልኦት ዘየድልዩ ተግባራት ክፍፅም የብሉን።

3. ክፍሊ ፕሮቶኮል ቤት ምኽሪ ዝስዕቡ ተግባራት ክፍፅም ኣለዎ።

ሀ. ፀብፃብ መቕረብቲ ናብ ቤት ምኽሪ እንትኣትው ተዳሊዩ ክፀንሕን ብኣግባቡ ክቕበልን ኣለዎ፣

ለ. ፀብፃብ መቕረብቲ ምምፅኦም ንአፈ-ጉባኤ ምሕባርን ካብ ኣፈ-ጉባኤን ዝምልከቶ ክፍልን ዝውሃቦ ትእዛዝ ክቕበልን ክተግበርን ኣለዎ፣

ሐ. ናይ ኣኼባ ሰዓት እንትበፅሕ ንመቕረብቲ ፀብፃብ መሪሑ ናብ መአከቢ ኣዳራሽ ቤት ምኽሪ ብምውሳድ ኣብ ዝተዳለወሎም ቦታ ክቕመጥ ይገብር፣

መ. ፀብፃብ መቕረብቲ ሰረሓም ምስ ፈፀሙ ብኣግባቡ ክስንዮም ይግባእ።

4. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ '1'ን'2' ዝተዘርዘሩ ፕሮቶኮልን ስነ-ምግባርን ኣብ ኣኼባ ቀወምቲ ኮሚቴ እውን ተፈፃምነት ይህልዎም።

57. <u>ኣመራርሓ ምይይጥ ኣብ ዝቐረበ ፀብፃብ</u>

1. ኣፈ-ጉባኤ ቤት ምኽሪ እቶም ኣጋይሽ ቦትኦም ምስ ሓዙ ነቶም ኣጋይልሽ ንቤት ምኽሪ ብምፍላጥ ፀብፃቦም ንኽቕርቡን ከምኡ እውን ነቲ መንግስታዊ ኣካል ንምክትታልን ንምቁፅፃርን ስልጣን ዝተውሃቦ ኮሚቴ ናብ መድረኽ ንኽወፅእ ይዕድም።

2. ፀብፃቡ ብቐጥታ ንቤት ምኽሪ ዘቕርብ ሓላፊ ብወገኑ ምስኡ ንዝመፁ መሳርሕቲ ኣሽማቶምን ሓላፍነት ስርሖምን ምስ ኣፋለጠ ዘዳለዎ ፀብፃብ የቕርብ።

3. እቲ ፀብፃብ መቕረቢ ነቲ ዝተዳለወ ፀብፃብ ዕሑፍ

መሆን አለበት

2. በንኡስ አንቀፅ 1 የተጠቀሰው አጠቃላይ አገላለፅ እንዳለ ሆኖ ለምክር ቤት ሪፖርት የሚያቀርበው ሃላፊ በተለይ የሚከተሉት ሂደቶች መከተል ይኖርበታል

ሀ. በተዘጋጀለት መግቢያ በር ወደ ምክር ቤቱ ይገባል

ለ. ስብሰባው ከመጀመሩ በፊት በሚመለከተው የምክር ቤቱ ክፍል በተዘጋጀለት ቦታ ይቀመጣል

ሐ. አለባበሱ የምክር ቤቱ ክብር የጠበቀ መሆን አለበት

መ. ወደ ምክር ቤቱ አደራሽ አልኮል ጠጥቶ መግባት፣ ሲጋራ ማጨስ እንዲሁም ሊሎች አለአስፈላጊ ተግባራት መፈፀም የለበትም

3. የምክር ቤቱ ፕሮቶኮል ክፍል የሚከተሉት ተግባራት መፈፀም አለበት።

ሀ. ሪፖትር አቅራቢዎች ወደ ምክር ቤቱ ሲገቡ ተዘጋጅቶ የመጠበቅና በተገቢው መንገድ መቀበል አለበት

ለ. ሪፖርት አቅራቢዎች መምጣታቸው ለአፈ-ጉባኤው ማሳወቅና ከአፈ-ጉባኤውና ከሚመለከተው ክፍል የሚሰጠው ትእዛዝ መተግበር አለበት

ሐ. የሰብሰባ ሰዓት ሲደርስ ሪፖርት አቅራቢውን እየመራ ወደ አደራሹ በመውሰድ በተዘጋጀለት ቦታ እንዲቀመጡ ያደርጋል

መ. ሪፖርት አቅራቢዎች ስራቸው ሲፈፅሙ በተገቢው መንገድ መሸኘት ይኖርበታል።

4. በንኡስ አንቀፅ 1 እና 2 የተዘረዘሩት ፕሮቶኮልና ስነ-ምግባሮች በቋሚ ኮሚቴዎች ስብሰባው ተፈፃምነት ይኖራቸዋል ።

57. <u>በቀረበው ሪፖርት የሚካሄደው የውይይት አመራር</u>

1. የምክር ቤቱ አፈ-ጉባኤ እንግዶች ቦታቸው ከያዙ በኋላ ለምክር ቤቱ በማሳወቅ ሪፖርታቸውን እንደያቀርቡና እንዲሁም ለመንግስታዊ ተቋሙ የሚከታተልና የሚቆጣጠር ኮሚቴ ወደ መድረኩ እንዲመጡ ጥሪ ያደርጋል።

2. ሪፖርቱ በቀጥታ ለምክር ቤቱ የሚያቀርብ ሃላፊ አብረውት የመጡት ሃላፊዎቹ በማስተዋወቅ ያዘጋጀው ሪፖርት ያቀርባል።

3. ሪፖርት አቅራቢው የዘጋጀው ሪፖርት እንደአስፈላጊነቱ

ከከምኣድላይነቱ ብንባብ ወይ ብመልክዕ ገለፃ ከቕርብ ይኽእል።

4. እቲ ፀብፃብ ምስተሰምዐ ኣፈ-ጉባኤ ቤት ምኽሪ በቲ ዝመልከቶ ኮሚቴ ዝተዳለዉ ሕቶታትን ሪኢቶታትን ንኽቕርቡ ብኮሚቴ ንዝተወከለ ኣባል ኮሚቴ ዕድል ይህብ

5. በቲ ኮሚቴ ዝቐረቡ ሕቶታት መልሲ ምስተውሃቦም ኣባላት ቤት ምኽሪ ሕቶን ሪኢቶን ንክቕርቡን መልሲ ክውሃቦምን ይገብር።

6. እቲ ፀብፃብ ምስተዛዘመ ኣፈ-ጉባኤ ነቲ ፀብፃብ ብዝምልከት ናይ መጠቓለሊ ሪኢቶ ካብ ኣባላት ቤት ምኽሪ ንኽወሃብ ይገብር።

7. እቲ ዝቐረበ ብትሕዝቶኡ፣ ብተኣማንነቱ ፣ ውፅኢቱ፣ ብመርኣይነቱ ወዘተ ዝለዓለ ውፅኢት ዝተረጋገፀሉ ኮይኑ እንተተረኺቡ ኣባላት ቤት ምኽሪ እቲ መንግስታዊ ኣካል ንዝበለፀ ውፅኢት ንክሰርሕ መተባብዒ ሪኢቶ ይቐርበሉ።

8. ቤት ምኽሪ ኣብቲ ዝቐረበ ፀብፃብ ምጥርጣር እንተሓዲርዎ ወይ ብብቕዓት ኣይቐረበን ዝብል እምነት እንተሕዲሩ ወይ መሰረታዊ ፀገም ዘለዎ ኮይኑ እንተረኺብዎ ከከምኣድላይነቱ ስጉምቲ ይወስድ። ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብመምርሒ ይውስን።

58. ኣካላት ቤት ምኽሪ ናብ ጉባኤ ዘቕርብዎ ፀብፃብ

1. ዝተፈላለዩ ኣካላት ቤት ምኽሪ ሓፈሻዊ ምንቅስቓስ ስራሕቶም ብዝምልከት ከም ኣድላዩነቱ እንተነኣሰ ኣብ ዓመት ሓደ ግዜ ፀብፃብ ከቕርቡ ኣለዎም።

2. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተሓዘሎም ፕሮግራም ናብ ቤት ምኽሪ ፀብፃብ ዘቕርቡ ኣካላት

ሀ. ኣፈ-ጉባኤ

ለ. ቀወምቲ ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ

ሐ. ቤት ምኽሪ ዘጣይሾም ጊዚያዊ ኮሚቴታት ይኹኑ

3. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተጠቐሱ ኣካላት ቤት ምኽሪ ዘቕርብዎ ፀብፃብ ትሕዝትኡ

ሀ. ዓመታዊ ትልሚ ስራሕን በብደረጅኡ ዝተረኸበ ውፅኢትን፣

ለ. ምምሕዳራዊ ከይዱን ኣፈፃፅማ በጀቱን፣

ሐ. ዘጋጠሙ ፀገማትን ዝተወሰዱ ናይ መፍትሒ ስጉምትታትን፣

መ. ቀፀልቲ እንፈታት ስራሕቲ ወዘተ ዘካተተ ክኸውን ኣለዎ።

በንባብ ወይም በገላፃ መልክ ማቅረብ ይችላል

4. ሪፖርት ከተሰማ በኋላ አፈ-ጉባኤው በሚመለከተው ኮሚቴ የተዘጋጁት ጥያቄዎችና አስተያየቶች እንዲቀርቡ በኮሚቴው ለተወከለ አባል እድል ይሰጣል።

5. ከኮሚቴው የቀረቡ ጥያቄዎች መልስ ከተሰጣቸው በኋላ ለምክር ቤት አባላት ጥያቄና አስተያየት እንዲያቀርቡና መልስ እንዲሰጥባቸው ያደርጋል።

6. ሪፖርት ከተጠናቀቀ በኋላ አፈ-ጉባኤው በአጠቃላይ የሪፖርቱ ይዘት ላይ ማጠቃለያ አስተያየት እንዲሰጥበት ለምክር ቤቱ አባላት እድል ይሰጣል

7. የቀረበው ሪፖርት በይዘቱ፣ በታማኝነቱ፣ በውጤቱ፣ በአርአያነቱ ወዘተ የላቀ ውጤት የታየበት ከሆነ የምክር ቤት አባላት ለመንግስታዊ ተቋሙ ላይ የማበረታቻ አስተያየት ያቀርባል።

8. ምክር ቤቱ በቀረበው ሪፖርት ላይ ጥርጣሬ ካሳደረ ወይም በብቃት አልቀረበም የሚል እምነት ካለው ወይም መሰረታዊ ችግር መኖሩን ካረጋገጠ እንደአስፈላጊነቱ እርምጃ ይወሰዳል። ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመርያ ይወሰናልስ።

58. የምክር ቤት አካላት በጉባኤያ ሚያቀርበው ሪፖርት

1. የተለያዩ የምክር ቤት አካላት አጠቃላይ የስራቸው እንቅስቃሴ በተመለከተ እንደአስፈላጊነቱ ቢያንስ በአመት እንድ ጊዜ ሪፖርት ማቅረብ አለባቸው

2. በንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት ምክር ቤቱ በተያዘላቸው ፕሮግራም መሰረት ሪፖርት የሚያቀርቡ አካላት

ሀ. አፈ-ጉባኤ

ለ. ቋሚ ኮሚቴዎች

ሐ. ምክር ቤቱ ያቋቋማቸው ጊዜያዊ ኮሚቴዎች ይሆናል።

3. በንኡስ አንቀፅ 2 የተጠቀሱት የምክር ቤት አባላት የሚያቀርቡት ሪፖርት ይዘቱ

ሀ. ዓመታዊ የስራ እቅድና በየደረጃው የተመዘገቡ ውጤቶች

ለ. የአስተዳደር ሂደቱና የበጀት አፈፃፀም

ሐ. ያጋጠሙ ችግሮችና የተወሰዱ የመፍተሄ እርምጃዎች

መ. ቀጣይ የስራ አቅጣጫዎች ወዘተ ያካተት መሆን አለበት

4. ዝተፈላለዩ ክፍልታት ቤት ምኽሪ ፀብፃቦም ዘቕርቡ ብዝስዕቡ ሓለፍቲ ይኸውን።

ሀ. ብኣፈ-ጉባኤ ወይ ብምክትል ኣፈ-ጉባኤ

ለ. ብኣቦ-መንበር ወይ ምክትል ኣቦ-መንበር ቀወምቲ ኮሚቴታት

ሐ. ብኣቦ-መንበር ወይ ምክትል ኣቦ-መንበር ጊዚያዊ ኮሚቴ ይኾኑ።

5. መቕረብቲ ፀብፃብ ፣ ስነ-ምግባርን ስነ-ስርዓትን ኣቀራርባ ፀብፃብ ዝምልከት ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 56 መሰረት ዝተኸተለ ይኸውን።

59. ስልጣን ምስማዕ ምስክራትን ምምርማር ሰነዳትን

1. ቤት ምኽሪ ዝኾነ ይኹን ስራሕቱ እንትፍፅም ምስክራት ክሰምዕን ወይ ኣገደስቲ ሰነዳት ክምርምርን ይኽእልን።

2. ቤትምኽሪ ንምስክራት ዝፅውዐሉ ኣግባብን ቃሎም ዝቕበሉ ስነ-ስርዓትን ከም ዝስዕብ ይኸውን።

ሀ. ቤት ምኽሪ ከከምኣድላይነቱ ባዕሉ ወይ ብኮሚቴ ኣቢሉ ምስክርነት ክሰምዕ ወይ ሰነድ ክርምርም ይኽእል።

ለ. ንምስክርነት ዝድለ ሰብ ምስክርነት ዝህበሉ ዋኒን ቦታን እዋንን ብምፍላጥ ኮይኑ ከምኣድላይነቱ ብደብዳቤ ይፅውዕ

ሐ. ቤት ምኽሪ ናይቲ ምስክር ቃል ዝቕበል ጊዝያዊ ኮሚቴ ብምጥያሽ ወይ ንኻልኦት ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ ብምእዛዝ ኮይኑ ኣገዳሲ እንተኾይኑ ግና ምስክርነቱ ብቀጥታ ንቤት ምኽሪ ክህብ ይገብር

መ. ምስክርነት ክህብ ዝድለ ሰብ ቤት ምኽሪ ብደብዳቤ ይፅውዖ፣ ተሕዝቶ እቲ ደብዳቤ እውን ምስክርነቱ ዝህበሉ መዓልትን ቦታን ከምኡ እውን ኣድላይ ኮይኑ እንትርኸብ ነቲ ኣጀንዳ ዘካተተ ይኸውን

ረ. ንቤት ምኽሪ ዝህቦ ምስክርነት ከም ኩነታቱ ብፅሑፍ ፀብፃብ ዝተደገፈ ወይ ነቲ ሕቶ ሓደ ብሓደ እናቕረበሉ ናይ ቃል መልሲ ብምሃብ ክኸውን ይኽእል

ሰ. እቲ ምስክር ቤት ምኽሪ ዘየቕረበሉ ሕቶ እንትህሉ ነቲ ዋኒን ዘድሊ መረዳእታ እዩ ኢሉ ዝኣመነሉ ዝፈልጦ ነጥቢ እንትልይዎ ነቲ ቤት ምኽሪ ብምፍቃድ ነቲ ዋኒን ብተወሳኺነት ክገልፆ ይኽእል።

3. ቤት ምኽሪ ነቲ ዝሓዞ ዋኒን ኣግባብነት ዘለዎ ሰነድ ንክቐርበሉ ንዝምልከቶ ትካል ይኹን ውልቀ ሰብ

4. የተለያዩ የምክር ቤቱ አካላት ሪፖርት የሚያቀርቡት የሚከተሉት ሃላፊዎች ይሆናሉ

ሀ. በአፈ-ጉባኤ ወይም በምክትል አፈ-ጉባኤ

ለ. በቋሚ ኮሚቴው ሰብሳቢ ወይም ምክትል ሰሳቢ

ሐ.በጊዝያዊ ኮሚቴው ሰብሳቢ ወይም ምክትል ሰብሳቢ ይሆናል

5. ሪፖርት አቅራቢዎች በዚህ ደንብ አንቀፅ 56 መሰረት የተጠቀሱት የሪፖርት አቀራረብ ስነ-ምግባርና ስነ-ስርዓት በተከተለ መንገድ ይሆናል።

59. ምስክሮችን ስለማዳመጥና ማስረጃ የመመርመር ስልጣን

1. ምክር ቤቱ ተግባራቱ ሲያከናውን አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ማናቸውንም ምስክር ሊሰማ ወይም ሰነድ መመረመር ይችላል

2. ምክር ቤቱ ምስክር የሚጠራበትና የሚሰማበት ስነ ስርዓት እንዲሚከተለዉ ይሆናል

ሀ. ምክር ቤቱ እንደ አስፈላጊነቱ በራሱ ወይም በኮሚቴ አማካይነት ምስክርነት ሊሰማ ወይም ሰነድ ሊመረምር ይችላል

ለ. ለምስክርነት የሚፈለገውን ግለ ሰው ምስክርነት የሚሰጥበትን ጉዳዩ ፣ ቦታ ጊዜ በማሳወቅ ሆኖ እንደአስፈላጊነቱ በደብዳቤ ይጠራል

ሐ. ምክር ቤቱ የምስክሩን ቃል የሚቀበለው ጊዝያዊ ኮሚቴ በማቋቋም ወይም ሌሎች ኮሚቴዎች በማዘዘ ሆኖ አስፈላጊ ከሆነ ግን ምስክርነቱ በቀጥታ ለምክር ቤቱ እንዲሰጥ ይደረጋል።

መ. ምስክርነቱ እንዲሰጥ የሚፈለገውን ሰው ምክር ቤቱ በደብዳቤ ይጠረዋል፣ የደብዳቤው ይዘትም ምስክርነቱ የሚሰጥበት ቀን እና ቦታ እንዲሁም አስፈላጊ ሆና ሲገኝ አጀንዳውን ያካተተ ይሆናል።

ረ. ለምክር ቤቱ የሚሰጠው ምስክርነት እንደሁኔታው በፅሑፉ ሪፖርት የተደገፈ ወይም ጥያቄው ተራ በተራ እየቀረበለት የቃል መልስ በመስጠት ሊሆን ይችላል

ሰ. ምስክሩ በጥያቄ ያልቀረበለት ነገር ግን ለጉዳዩ ጠቃሚ የሆነ መረጃ ነው ብሎ የሚያውቀው ነጥብ ካለ ምክር ቤቱ አስፈቅዶ ጉያዩን በተጨማሪነት ሊገልፅ ይችላል።

3. ምክር ቤቱ ለያዘው ጉዳይ አግባብነት ያለው ሰነድ እንዲቀርብለት የሚመለከተውን አካል ወይም ግለ ሰው ሊያዝ

ክእዘዝ ይኽእል ። ዝርዝሩ ከም ዝስዕብ ይኸውን።

ሀ. ዝምልከቶ ኣካል ወይ ውልቀ ሰብ ኣብ ኢዱ ንዝሓዞ ሰነድ ንቤት ምኽሪ ንኽረክብ ገደብ ጊዜ ብምውሳን ደብዳቤ ይፅሕፈሉ፣

ለ. ዝድለ ሰነድ ከም ኩነታቱ ነቲ ዋና ወይ ንቅድሑ ክኸውን ይኽእል።

ሐ. ዝድለ ሰነድ ቤት ምኽሪ ምስተመርመረ ንዝምልከቶ ትካል ወይ ውልቀ ሰብ ብኣግባቡ ክምለሰሉ ኣለዎ።

4. ቤት ምኽሪ ካብ ትካላት ይኹን ካብ ውልቀ ሰባት ኣገደስቲ ሰነዳት ንኽቐርበሉ እንትሓተተ ወይ ቀሪቦም ምስክርነቶም ክህቡ እንትገብር ብሕገ-መንግስትን ብኻልኦት ሕግታትን ዝተደንገጉ ገደባትን ነፃነታትን ኽኽብር ኣለዎ።
5. ናብ ቤት ምኽሪ ቀሪቡ ምስክርነቱ ዝህብ ወይ ሰነድ ዘቕርብ ሰብ ነቲ ዝድለ ቃል ምስክርነት ቅድሚ ምሃቡ ዝስዕብ ቃለ-መሓላ ክፍፅም ኣለዎ

6. ኣቦ-ወንበር ወይ ምክትል ኣቦ-ወንበር ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት ሕግን ምምሕዳርን ወይ ዝምልከቶ ኣካል ቤት ምኽሪ ነቲ ቃለ -መሓላ የፈፅም፣
7. ትዝሕቶ እቲ ቃለ-መሓላ እውን "ኣነ............ ኣብዚ ዕለት እዚ ኣብ ቅድሚ ቤት ምኽሪ ወይ ኮሚቴ ቀሪበ ዝህቦ ቃል ወይ ዘቕረብኽዎ ሰነደ ትኽክለኛ ምዃኑ የረጋግፅ።"
8. ናይዚ ዓንቀፅ ዝርዝር ኣፈፃፅማ ብመምርሒ ይውሰን።

60. ቤት ምኽሪ ብዛዕባ ዝህቦ ትእዛዝ ኦዲት

1. ቤት ምኽሪ ኣብ ዘካይዶ ክይዲ ክትትልን ቁፅፅርን ሓደ መንግስታዊ ኣካል ንዝተመደበሉ በጀት ካብ ዝተመደበሉ ዕላማ ወፃኢ ዘውዓለ ምዃኑ እንትግምት ወይ ዝለዓለ ምጉዳል ስርዓት ኣጠቃቕማ በጀት ወይ ምብኻን በጀት ምህላው እንትግንዘብ ኣብ ልዕሊ እቲ ዝተጠቐሰ ኣካል ስራሕቲ ምዕራይ ሒሳብ ወይ ኦዲት ንኽግበርን ፀብፃብ ንኽቐርበሉን ክእዝዝ ይኽእል።
2. ቤት ምኽሪ ዝህቦ ትእዛዝ ኦዲት ከም ኩነታቱ ንክልላዊ ዋና ኦዲተር ወይ ንኻሊእ ናይደገ ኦዲተር ክኸውን ይኽእል፡
3. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተጠቐሱ ኣካላት ዝወሃብ ትእዛዝ ብኣፈ-ጉባኤ ቤት ምኽሪ ብዝተፈረመ

ይችላል። ዝርዝሩ እንደሚከተለው ይሆናል

ሀ. የሚመለከተው አካል ወይ ግለሰብ በእጁ ያለውን ሰነድ ለምክር ቤቱ እንዲያሰረክብ የጊዜ ገደብ በማስቀመጥ ደብዳቤ ይፃፍለታል

ለ. የሚፈለገው ሰነድ እንደሁኔታው ዋናውን ወይም ቅጂው ሊሆን ይችላል፡

ሐ. የሚፈለገው ሰነድ ከተመረመረ በኃላ ለሚመለከተው አካል ወይም ግለሰብ በአግባቡ መመለስ አለበት።

4. ምክር ቤቱ ከተቋሙ ወይም ከግለሰቡ አስፈላጊ ሰነድ እንደቀርብለት ሲጠይቅ ወይም የቃል ምስክርነት ቀርቦ እንዲሰጥ ሲያደርግ በህገ-መንግስቱና በሌሎች ህጎች የተደረነጉትን ገደቦችና ነፃነቶች ማከበር አለበት።
5. ወደ ምክር ቤት በመቅረብ ምስክርነት የሚሰጥ ወይም ሰነድ የሚያቅርብ ግለ ሰው ቃል ከመስጠቱ በፊት ቃለመሃላ መፈፀም አለበት

6. የህግና አስተዳደር ቋሚ ኮሚቴ ሰብሳቢ ወይም ምክትል ሰብሳቢ ወይም የሚመለከተው የምክር ቤቱ አካል ቃለ መሃላውን ያስፈፅማል።
7. የቃለ ማሃላ ይዘትም እኔ.......... በዛሬው ዕለት በክልሉ ምክር ቤት ወይም ኮሚቴ ፊት ቀርቤ የምሰጠው ቃል ወይም ያቀረብኩት ሰነድ ትክክለኛ መሆኑን አረጋግጣለሁ።
8. የዚህ አንቀፅ ዝርዝር አፈፃፀም በመመርያ ይወሰናል

60. ምክር ቤቱ ስለሚሰጠው የኦዲት ትዕዛዝ

1. ምክር ቤቱ በሚያካሂደው ቁጥጥርና ክትትል ሂደት አንድ መንግስታዊ አካል የተመደበለትን በጀት ከተመደበለት አላ ውጪ ማዋሉን ሲገምት ወይም ከፍተኛ የበጀት አጠቃቀም ስርአት መጓደል ወይም መባከን መኖርን ሲገነዘብ በተጠቀሰው አካል ላይ የሂሳብ ማጣራት ስራ ወይም ኦዲት እንዲደረግና ሪፖርት እንዲቀርብለት ሊያዝ ይችላል

2. ምክር ቤቱ የሚሰጠው የኦዲት ትዝዛዝ እንደ ሁኔታው ለክልሉ ዋና ኦዲተር ወይም በሌላ ለውጭ ኦዲተር ይሆናል።
3. በንኡስ አንቀፅ 2 ለተጠቀሱት አካላት የሚሰጥ ትእዛዝ በአፈ-ጉባኤው የተፈረመ ደብዳቤ ሆኖ ሊመረመር

ደብዳቤ ኮይኑ ክምርመር ዝተደለየ ርእሲ በጀትን ፀብፃብ ኦዲት ናብ ቤት ምኽሪ ዝቐርብሉ ጊዜን ዝሕብር ክኸውን ኣለዎ።

4. ፀበፃብ ኦዲት ናብ ቤት ምኽሪ ዝቐርብ ብሓላፊ ዋና ኦዲተር ወይ ብኻሊእ ናይ ወፃኢ ኦዲተር ይኸውን።

61. **ጥቆመ ምቕባል**

1. ቤት ምኽሪ ወይ ቀዋሚ ኣብ ዝስዕቡ ዋኒናት ጥቆማ ይቕበል።

ሀ. ኣብ ልዕሊ ሃብትን ጥቕምን መንግስትን ህዝብን ዝበፅሑ ወይ ክበፅሑ ዝኽእሉ ብኽነታትን ካልኦት በደላትን ዝምልክት፣

ለ. ሕገ-መንግስቲ ኣብ ሓዳጋ ዘወድቕ ኩነታት እንተተፈጢሩ ወይ ክፍጠር እዩ ተባሂሉ እንትግመት ወይ ፖሊሲታትን ስትራቴጂታትን ዘተዓናቕፉ ሓደገኛ ተግባራት እንተጋጥሙ፣

ሐ. ኣብ ሞንጎ ህዝብታት ጎንፂ ክልዕል ዝኽእል ሓደጋ ኣሎ ወይ ተፈጢሩ እዩ ዝብሉ፣

መ. ዝለዓለ ምጥሓስ ሰብኣዊ መሰላት በጺሑ እዩ ወይ እናበፅሐ እዩ ዝብሉ፣

ረ. ዝለዓለ ሰብ ሰራሕን ተፈጥሮኣውን ሓደጋ ተፈጢሩ እዩ ዝብሉ እዮም።

2. ዝኾነ ይኹን ዝቐርቡ ጥቆማታት ትኽክለኛ መረዳእታታት ክህልዎ ይግባእ።

3. ኣፈ-ጉባኤ ነቲ ዝቐረበሉ ጥቆማ ተፃሪዩ ክቐርብ ናብ ዝምልከቶ ኮሚቴ ይመርሕ።

4. ጥቆማ ብፅሑፍ ተዳልዩ ናይ ጠቋሚ ስምን ሙሉእ ኣድራሻን ፊርማን ዝሓዘ ኽኸውን ኣለዎ።

5. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ....... ዝተገለፀ ኣገባብ ዘይቀረበ ጥቆማ ተቀባልነት የብሉን

6. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ....... ዝቀረበሉ ውሳነ ሓሳብ መሰረት ብምግባር ናይቲ ክልል ሕግታት ዘገናዘበ ኣድላዪ ትእዛዝ ወይ ውሳነ ብቤት ምኽሪ ይወሃብ።

7. ብኣግባቡ ዝቐረበ ጥቆማ ተፃርዩ ኣድላይ ውሳነ ይወሃበሉ ጠቋሚ እውን እቲ ውሳነ ንኽፈልጦ ክግበር ይኽእል

8. ኣፈ-ጉባኤ ወይ ኮሚቴ ንመንነት ጥቆማ ወሃቢቲ ብምሽጢር ክሕሉ ኣለዎ። ዝርዝር ኣፈፃፀማ ጥቆማ ዝምልከት ብዝውፀእ መምርሒ ይውስን።

9. ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ ነዚ ኣገባብ ብምኽታል

የተፈለገውን የበጀት አርእስትና የኦዲት ሪፖርት ለምክር ቤቱ የሚቀርብበትን ጊዜ የሚያመላክት መሆን አለበት

4. ለምክርቤቱ የሚቀርበው የኦዲት ሪፖርት በዋና ኦዲተር ሃላፊ ወይም በውጭ ኦዲተር ይሆናል።

61. **ጥቆማ ስለመቀበል**

1. ምክር ቤቱ ወይም ቋሚ ኮሚቴ በሚከተሉት ጉዳዮች ላይ ጥቆማዎቸን ይቀበላል፣

ሀ. በመንግስት ወይም በህዝብ ሀብት እና ጥቅም ላይ የደረሰ ወይም ሊደርስ የሚችል ጉድለት ሊሎች በደሎች በሚመለከት፣

ለ. ህገ-መንግስቱን አደጋ ላይ የሚጥል ሁኔታ ከተፈጠረ ወይም ይፈጠራል ተብሎ ሲገመትና የመንግስት ፖሊሲና ስትራተጂ የሚያደናቅፍ አደገኝ ሁኔታ ሲከሰት

ሐ. በህዝቦቸ መካከል ግጭት ሊያስነሳ የሚችል አደጋ አለ ወይም ግጭት ተፈጥረዋል የሚሉ፣

መ. ከፍተኛ የሰብአዊ መብት መጣስ ደርሷል ወይም እየደረሰ ነው የሚሉ

ረ. ከፍተኛ የሆነ ሰው ሰራሽና የተፈጥሮ አደጋ ተከስተዋል የሚሉ ናቸው።

2. ማንኛውም የሚቀርብ ጥቆማ ትክክለኛ ማስረጃ ሊኖረው ይገባል፡

3. አፈ-ጉባኤው የቀረበለትን ጥቆማ ተጣርቶ እንዲቀርብ ወደ ሚመለከተው ኮሚቴ ይመራል

4. ጥቆማው በፅሁፍ ተዘጋጅቶ የጠቋሚውን ስም ሙሉ አድራሻና ፊርማ የያዘ መሆን አለበት

5. ከላይ በንኡስ አንቀፅ......... በተጠቀሰው ሁኔታ ያልቀረበ ጥቆማ ተቀባይነት የለውም

6. በንኡስ አንቀፅ ...... መሰረት የቀረበለትን የውሳኔ ሃሳብ መሰረት በማድረግ የክልሉን ህጎች ያገናዘበ አስፈላጊ ትእዛዝ ወይም ውሳኔ ምክርቤቱ ይሰጣል።

7. በአግባቡ የቀረበ ጥቆማ ተጣርቶ አስፈላጊው ውሳኔ ይሰጥበታል ጠቋሚውም ውሳውን እንዲያውቀው ሊደረግ ይችላል

8. አፈ-ጉባኤው ወይም ኮሚቴ የጠቋሚዎችን ማንነት በሚስጥር መያዝ አለበት። የጥቆማ ዝርዝር አፈፃፀም የሚመለከት በሚወጣ መመርያ ይወሰናል

9. የምክር ቤቱ ከሚቴዎች ይህንን አገባብ በመከተል

www.abyssinialaw.com

ጥቆማታት የተኣናግዱ።

62. **ጥርዓን ዝቐርበሎም ውራያት**

ቤት ምኽሪ ወይ ቀወምቲ ኮሚቴ ኣብ ዝስዕቡ ዋኒናት ጥርዓን ከተኣናግዱ ይኽእሉ

1. ዝለዓለ ምግሃስ ሰብኣዊ መሰል
2. ንህዝቢ ረብሓ ዝጎድእ ምምሕዳራዊ በደል እንትህሉ ይኸውን። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን።

63. **ጥርዓን መቕረባይን ኣቀራርብኡን**

1. ብመሰረት ኣብ ላዕሊ ኣብ ዓንቀፅ 61 ንቤት ምኽሪ ወይ ንኮሚቴ ዝቐርቡ ጥርዓን ክቕርብ ዝኽእል ኣብቲ ፀገም ዝበፅሖ ብቐጥታ ኣብ ባዕሉ ወይ ቤተሰቡ ፣ ብኻሊእ ሰብ ወይ ብትካል ክኸውን ይኽእል
2. እቲ ዝቐርብ ጥርዓን ነቲ ጉዳይ ብፅሑፍ ብምዝርዛር ሹም፣ ኣድራሻኡን ፊርምኡን ዘለዎ እኹል መረዳእታ ዝሓዘ ይኸውን ። ነዚ ዘየማልእ ጥርዓን ናብ ቤት ምኽሪ ኣይቐርብን።
3. ኣብ ቤት ፍርዲ ይኹን ኣብ ካልኦት ውሳነ ንምሃብ ብሕጊ ስልጣን ዝተውሃቦም ኣካላት ኣብ ከይዲ ዘሎን ናይ መወዳእታ ዕልባት ዘይረኸበን ጉዳይ ናብ ቤት ምኽሪ ኣይቐርብን ።
4. ዝቐርብ ጥርዓን ንኻልኦት መንግስታዊ ኣካላት ዝምልከት እንተኾነ እቲ ውራይ ፍታሕ ንምሃብ በበደረጅኡ ዝርከብ እርከን ስልጣን እንተይተዛዘመ ብቤት ምኽሪ ወይ ኮሚቴ ክተኣናገድ ኣይኽእልን፣
5. ጥርዓን ንኣፈ-ጉባኤ ወይ ንዝምልከቶ ኮሚቴ ክቕርብ ይኽእል፣ ከከም ኩነታቱ ኣፈ-ጉባኤ ድማ በዚ ዓንቀፅ መሰረት እቲ ጥርዓን ክማልኡ ዝግበኦም ትሕዝቶታት ዝሓዘ ኾይኑ እንተረኺቡዎ ናብ ቤት ምኽሪ ኣጀንዳ ኮይኑ ክቐርብ ወይ ንዝምልከቶ ኮሚቴ ብምልኣኽ ተፃሪዩ ውሳነ ሓሳብ ተዳልዩ ንኽቐርብሉ ይገብር።
6. እቲ ጥርዓን ዝለዓለ ምግሃስ ሰብኣዊ መሰል ወይ ረብሓ ህዝቢ ዝጎድእ ምምሕዳራዊ በደል ዘጋጠመ ምዃኑን ዘየምዃኑን እቲ ቤት ምኽሪ ፈል ዕልባት ዝገብረሉ ይኸውን። ዝርዝር ኣፈፃፅማ ጥርዓን ዝምልከት ብመምርሒ ይውስን።
7. ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ ነዚ ኣገባብ ጥርዓን መሰረት ብምግባር ጥርዓን የተኣናግዱ።

64. **ጥርዓን ኣመልኪቱ ዝውሃብ ውሳነ**

1. ናብ ቤት ምኽሪ ዝቐርብ ጥርዓን ኣመልኪቱ ቤት

ጥቆማዎች ያስተናግዳሉ

62. **አቤቱታ የሚቀርብላቸው ጉዳዮች**

ምክር ቤቱ ወይም ቋሚኮሚቴ በሚከተሉት ጉዳዮች ላይ የሚቀርብ አቤቱታን ሊያስተናዱ ይችላሉ።

1. የሰብኣዊ መብት መጣስ
2. የህዝብ ጥቅም የሚጎዳ አስተዳደራዊ በደል ሲኖር ነው ዝርዝር በመመርያ ይወሰናል

63. **የአቤቱታ አቅራቢና አቀራረብ**

1. እላይ በአንቀፅ 61 መሰረት ወደ ምክር ቤቱ ወይም ወደ ኮሚቴው የሚቀርቡ አብዩቱታዎችን ማቅረብ የሚችለው በደሉ በቀጥታ በቤተሰቦቹ ወይም በራሱ ደርሶብኛል የሚል ሰው ወይም በሌላ ሰው ወይም ተቋም ሊሆን ይችላል
2. አቤቱታ አቅራቢው ጉዳዮን በፅሑፍ በመዘርዝር፣ ስሙን፣ አድራሻውን፣ ፊርማውን እንዲሁም ጉዳዩን ለማስረዳት በቂ የሆኑ ማስረጃዎች በሚገለፅ ሁኔታ መሆን አለበት። ይህንን ያላሟላ አቤቱታ ወደ ምክር ቤቱ አይቀርብም።
3. አቤቱታው በመጀበኛ ፍ/ቤትም ሆነ በሌሎች ውሳኔ የመሰጠት ስልጣን በህግ የተሰጣቸ አካላት ውስጥ በሂደት ላይ ከሆነ ወይም ደግሞ የመጨረሽ እልባት ያላገኘ ከሆነ ወደ ምክር ቤቱ አይቀርብም።
4. አቤቱታው የሌሎች መንግስት አካላት ስልጣንን የሚመለከት ከሆነ ጉዳዮቹ መፍትሄ ለመስጠት በየደረጃው ያለውን የስልጣን እርከን ሳይጨረስ በቀጥታ በምክር ቤቱ ወይም በኮሚቴ አይሰተናገድም።
5. አብዩቱታው ለአፈ-ጉባኤው ወይም ለሚመለለከተው ኮሚቴ ሊቀርብ ይችላል ፣ አፈ-ጉባኤውም አቤቱታው በዚህ አንቀፅ ሊያሟላ የሚገባውን ይዘት ያካተተ ሆኖ ካገኘው በአጀንዳነት ወደ ምክር ቤቱ ያቀርበዋል ወይም በሚመለከተው ኮሚቴ ተጣርቶ የውሰኔ ሃሳብ እንዲቀርብለት ያደርጋል።
6. አብዩቱታው ከፍተኛ የሰብኣዊ መብት ጥሰት ወይም የህዝብ ጥቅም የሚጎዳ አስተዳደራዊ በደል መሆኑን እና አለመሆኑን እንደሁኔታው አብዩቱታው ሊቀርብለት ምክር ቤቱም እልባት የሚያሳርፍበት ይሆናል። ዝርዝር የአብዩቱታው አፈፃፀም የሚመለከት በመመርያ ይወሰናል
7. የምክር ቤቱ ኮሚቴዎች ይህንን አሰራር መሰረት በማድረግ አብዩቱታ ያስተናግዳሉ

64. **አቤቱታት አስመልክቶ የሚሰጥ ውሳኔ**

1. ወደ ምክር ቤቱ የሚቀርብ አብዩቱታ አስመልክቶ

ምኽሪ ነዞም ዝስዕቡ ኣገባባ ተኸቲሉ ውሳነ ክህብ ይኽእል

ሀ. እቲ ውራይ ምስ ዝምልከቶም ኣካላት ብሓባር ዝራአየሉ ኩነታት ይውስን፣

ለ. ናብ ዝምልከቶም ኮሚቴ ብምምራሕ ይኹን ከከም ኩነታቱ ካሊእ ኮሚቴ ብምጥያሽ እቲ ውራይ ተፃርዩ ውሳነ ሓሳብ ክቐርበሉ ይገብር

ሐ. ዝምልከቶ መንግስታዊ ኣካል ነቲ ውራይ ፍታሕ ክህበሉ የዘኻኽርን ውሳነ ይህብን፣

መ. ብሓፈሻ ነቲ ውራይ ፍታሕ ንምሃብ ሕገ-መንግስትን ካልኦት ሕግታትን ኣሰራርሓታትን ማእኸል ብምግባር ብቐልጡፍ ዕልባት ክረክብ ይገብር

2. እቲ ቤት ምኽሪ ነቲ ጥርዓን ኣመልኪቱ ዝበፅሖ ናይ መወዳእታ ውሳነ ከከም ኣላይነቱ ብኣፈ-ጉባኤ ወይ ብዝምልከቶም ቀወምቲ ኮሚቴ ኣቢሉ እቲ በዓል ጉዳይ ክፈልጦ ይግበር

65. **<u>እዋን ሕቶ</u>**

1. ኣፈ-ጉባኤ ብኻሊእ ኩነታት እንተዘይወሰኑ ቤት ምኽሪ ሓለፍቲ ቢሮን ኤጀንስን ካልኦት ላዕለዎት ኣመራሓን ናይ ቃል መልሲ ዝህበሉ ጊዜ ይውስን
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቀሰ ከም ዘሎ ኾይኑ ርእሰ ምምሕዳር ናይ ቃል መልሲ ዝህበሉ ጊዜ ክዳሎ ይገብር። ዝርዝር ኣፈፃፅማን አወሳስናን እዋን ሕቶ መምርሒ ይውስን።

66. **<u>ኣቀራርባ ሕቶ</u>**

1. ዝኾነ ናይ ቃል መልሲ ዘድልዮ ሕቶ ዘቕረብ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣቐዲሙ ንኣፈ-ጉባኤ ብዝስዕብ መንገዲ ብፅሑፍ ከቕርብ ኣለዎ።

   ሀ. ትሕዝቶ ናይቲ ሕቶ

   ለ. መልሲ ክህብ ዝድለ ቢሮ ወይ ቤት ዕዮ

   ሐ. ሽምን ፊርማን ሓታቲ ዘካተተ ይኸውን
2. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ንህዝቢ ረብሓ ኣድላይ እዩ ኣብ ዝበሎ ዋኒ ንዝምልከቶ ቢሮ ወይ ቤት ዕዮ ሕቶ ከቕርብ ይኽእል
3. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣብ እዋን ሕቶ ኣብ ሓደ ጉዳይ ተደጋጋሚ ሕቶ ከቕርብ ኣይኽእልን
4. ኣፈ-ጉባኤ ዝተቐበሎም ሕቶታት ብመውዳብ ንዝምልከቶም ቢሮታት ወይ ኣብያተ ዕዮታት ይልእኽ።

ምክርቤቱ በሚከተለው አገባብ ውሳኔ ሊሰጥ ይችላል

ሀ. ጉዳዩ ከሚመለከተው አካል ጋር በጋር የሚታይበት ሁኔታ ይወሰናል

ለ. ኮሚቴ በማቋቋም ወይም ደግሞ ወደ ሚመለከተው ኮሚቴ ጉዳዩን በመምራት ተጣርቶ የውሳነ ሃሳብ እንዲቀርብለት ያደርጋል

ሐ. የሚመለከተው መንግስታዊ አካል ጉዳዩን እንዲፈታው ያሳሰባል ወይም

መ. በአጠቃይ ጉዳዩን ለመፍታት በህገ መንግስቱም ሆነ በሌሎች ህጎች የተቀመጡ አሰራሮችን መሰረት በማድረግ አስፈላጊውን እልባት እንዲያገኝ ያደርጋል።

2. ምክር ቤቱ በአቤቱታው ላይ የተሰጠውን የመጨረሻ ውሳነ እንደአስፈላጊነቱ በአፈ-ጉባኤው ወይም በሚመለከተው ኮሚቴ አማካኝነት አቤቱታ አቅራቢው እንዲያውቅ ያደርጋል።

65. **<u>የጥያቄ ጊዜ</u>**

1. አፈ ጉባኤው በሌላ አኳሃን ካልወሰነ በስተቀር ምክር ቤቱ የቢሮና ኤጀንሲ ሃላፊዎችና ሌሎች ከፍተኛ አመራሮች የቃል መልስ የሚሰጡበት ጊዜ ይወሰናል።
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ ርእሰ መስተዳድሩ የቃል መልስ የሚሰጡበት ጊዜ እንዲዘጋጅ ያደርጋል፣ ዝርዝር አፈፃፀሙና አወሳሰን በመመሪያ ይወሰናል።

66. **<u>የጥያቄ አቀራረብ</u>**

1. ማንኛውም የቃል መልስ የሚያስፈልገው ጥያቄ የሚያቀርብ የምክር ቤቱ አባል እስቀድሞ ለአፈ-ጉኤው በሚከተለው መልኩ ፅሁፍ ማረብ አለበት።

   ሀ. የጥያቄው ይዘት

   ለ. መልስ እንዲሰጥ የሚፈለገው ቢሮ ወይ መስርያ ቤት

   ሐ. የጥያቄ አቅራቢው ስምና ፊርማ ያከተተ ይሆናል።
2. ማንኛውም የምክር ቤት አባል ለህዝብ ጥቅም አስፈላጊ ብሎ ባመነበት ጉዳይ ለሚመለከተው ቢሮ ወይም መስርያ ቤት ጥያቄ ማቅረብ ይችላል።
3. ማንኛውም የምክር ቤት አባል በጥያቄ ጊዜ በአንድ ጉዳይ በተዳጋጋሚ ጥያቄ ማቅረብ አይችልም
4. አፈ-ጉባኤው የተቀበላቸው ጥያቄዎች በማደራጀት ለሚመለከታቸው ቢሮዎች ወይም መንግስታዊ መስሪያ ቤቶች ይልካል፣ መልስ የሚሰጠበት ጊዜም

5. ዝርዝር ኣፈፃፅማ ብመምርሒ ይውስን።

67. <u>ኣብ እውን ሕቶ ብዝቐርብ ሕቶታት ዝህልዎም ትዝሕቶ</u>

ናይ ቃል መልሲ ዝደሊ ዘኾነ ሕቶ ነዞም ዝስዕቡ ሮቕሓታት ከማልእ ኣለዎ

1. ግልፂ፣ ሓፂር ንሓደ ዝተወሰነ ጉዳይ መልሲ ዝደልን ኮይኑ ንዝውሃብ መልሲ ዘመላኽት ባህሪ ክህልዎ የብሉን
2. ፅቡቕ ሹም ሰባት ዘይጎድእን ኣብቲ ዝጥቀመሉ ቋንቋ ክብሪ ቤት ምኽሪ ዝሓለወን ክኸውን ኣለዎ።
3. ውልቀ ኣረኣእያ፣ ዝተሓላለኸ ናይ ሕጊ ሕቶ መፍትሒ ዝሓትትን ኣብ ዘይተጨበጠ ጉዳይን ዝተመስረተ ክኸውንም የብሉን
4. ውልቀ ባህሪ ወይ ጠባይ ናይ ሰባት ዝምልከት ክኸውን የብሉን
5. እቲ ጉዳይ ኣብ ክሊ ስልጣን ክልል መንግስቲ ክኸውን ኣለዎ
6. ብኮሚቴ ወይ ብኻሊእ ኣካል ኣብ ምፅራይ ዘሎ ጉዳይ ዝምልከት ክኸውን የብሉን
7. ኣብ ምምላስ ነዊሕ ግዝ ዝወስድ ሰፊሕ ናይ ፖሊስ ትንተና ዝሓትት ክኸውን የብሉን
8. ቅድም ኢሉ መልሲ ዝረኸበ ወይ ተቐባልነት ዝሰኣነ ሕቶ ደጊምካ ምቕራብ ኣይከኣልን
9. ኣብ ኣገደስትን ቀንዲ መልእኽቲ ዘሕልፉን ጉዳይ ዘትኾረ ክኸውን ኣለዎ
10. ኣብዚ እዋን ረብሓ ዘይብሉ ፣ ዝሓለፈ ታሪኽ ዘንፀባርቕ ሓበሬታ ክኸውን የብሉን
11. ብቐሊሉ ካብ ሰነድ ወይ ፅሑፍ ክርክብ ዝኽእል ሓበሬታ ክሓትት የብሉን
12. ካብ ክልል መንግስቲ ሓላፍነት ወፃኢ ዝኾነን ኣብ ካሊእ ኣካል ወይ ውልቀ ሰብ ዘነፃፀረ ጉዳይ ክኸውን የብሉን
13. ኣብ ቤት ፍርዲ እናተርኣየ ዘሎ ጉዳይ ወይ ብኽፋል ናይ ቤት ፍርዲ ስልጣን ዘለዎ ወይ ስልጣን ብዝተውሃቦ ካሊእ ኣካል ኣብ ምምርማር ወይ ኣብ ምፅራይ ዘሎ ጉዳይ ምቕራብ ኣይከኣልን

ከሚመለከታቸው አለላት ጋር በመመካከር ይወሰናል፣ አባላትም እንዲያውቁት ያደርጋል።

5. ዝርዝር አፈፃፀሙ መመርያ ይወሰናል

67. <u>በጥያቄ ጊዜ የሚቀርቡ ጥያቄዎች ስለሚኖራቸው ይዘት</u>

የቃል መልስ የሚፈልግ ማነኛውም ጥያቄ የሚከተሉት መመዘኛዎች ማሟላት አለበት።

1. ግልፅ፣ አጭርና በአንድ የተወሰነ ጉዳይ መልስ የሚፈልግ ሆኖ ጥያቄው መልስ በሚያመላክት መልኩ መቅረብ የለበትም።
2. የግለሰቦችን መልካም ስም የማያጎድፍና የሚጠቀምበት ቋንቋ የምክር ቤቱ ክብር የጠበቀ መሆን አለበት
3. የግል አመለካከት ፣ ውስብስብ የሆኑና መፍትሔ የሚፈልጉ የህግ ጥያቄና ባልተጨበጡ ጉዳዮች ላይ የተመሰረተ መሆን የለበትም።
4. የግለሰቦች ፀባይና ባህርይ የሚመለከት መሆን የለበትም።
5. የሚቀርበው ጉዳይ የክልሉ መንግስት ስልጣን የሚመለከት መሆን አለበት።
6. በኮሚቴ ወይም በሌላ አካል በመጣራ ላይ ያለ ጉደይ መሆን የለበትም።
7. መልስ ለመስጠት ሰፊ ጊዜ የሚወሰድና የፖሊሲ ትንተና የሚጠይቅ መሆን የለበትም።
8. ቀደም ሲል መልስ የተሰጠበት ወይም ተቀባይነት ያላገኘ ጥያቄ በድጋሚ መቅረብ አይችልም።
9. አስፈላጊና ቁልፍ መልእክት በሚፈልጉ ጉዳዮች ላይ ያተኮረ መሆን አለበት።
10. ባሁኑ ጊዜ ጥቅም የሌለው ፣ ያለፈ ታሪክ የሚያንፀባርቅ መረጃ ላይ ያተኮረ መሆን የለበትም።
11. በቀላሉ ከሰነድ ወይም ከፅሑፍ ሊገኝ የሚችል መረጃ የሚጠይቅ ጉዳይ መሆን የለበትም
12. ከክልሉ መንግስት ሃላፊነት ውጭ የሆነና በሌሎች አካላት ወይም ግለሰቦች ላይ ያነጣጠሩ ጉዳይ መሆን የለበትም።
13. በፍርድ ቤት እየታየ ያለ ጉዳይ ወይም በከፊል የፍርድ ቤት ስልጣን ባለው ወይም ስልጣን በተሰጠው አካል እየተጣራና እየተመረመረ ያለ ጉዳይ መቅረብ አይችልም።

14. እቲ ዝቐረብ ሕቶ ኣብቲ ቢሮ ወይ ቤት ፅዮ ስልጣን ዝተሸፈነ ክኸውን ኣለዎ።
15. ክብሪ ጎረባብቲ ክልላትን ፈተውቲ ሃገራትን ዝተንከፍ ክኸውን የብሉን
16. ብባህሪኦም ሃገራዊ ምሽጢር ንዝኾኑ ጉዳያት ሕቶ ምቕራብ ኣይከኣልን።

ምዕራፍ ትሽዓት

ኣካላት ቤት ምኽሪ ምስ ዝመረፆም ዝራኸቡሉ ኩነታት ምምችቻው

68. **ኣባላት ቤት ምኽሪ ምስ ዝመረፆም ህዝቢ ብስሩዕ ዝራኸብሉ እውን**
1. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣድላይ ኮይኑ እንተረኺብዎ ኣብ ዝኾነ ጊዜ ምስ ዝመረፆ ህዝቢ ንኽራኸብ ይኽእል
2. ካብ ሓደ መረፃ ክልል ዝተመረፁ ኣባላት ቤት ምኽሪ ትልሚ ብምሓዝ ብሓባር ዝዋፈሩሉ ኩነታት ይመቻቸየሎም
3. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ እንተነኣሰ ኣብ ዓመት ሓደ ግዘ ምስ ዝመረፆ ህዝቢ ናይ ምርኻብ ግቡእ ኣለዎ። ኣብ ርሑቕ ከባቢ ንዝርከቡ ተመረፅቲ ዝራኸብሉ ኩነታት ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ የመቻቹ

69. **ግደ ቤት ምኽሪ ኣባላት ምስ መረፅቶምን ኽራከቡ ኣብ ምግባር**
1. ቤት ምኽሪ ኣድላይ ምዃኑ ኣብ ዝኣመነሉ ውራይ እቶም ኣባላት ምስ ዝመረፆም ህዝቢ ተራኺቦም ሓሳብ ኣተኣኻኺቦም ንኸቕረቡ ፕሮግራም የዳሉ።
2. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቐሰ ከም ዘሎ ኮይኑ ኣባላት ቤት ምኽሪ ብናይ ባዕሎም ድልየት ይኹን ይረብሕ ኢሎም ኣብ ዝኣመኑሉ ውራይ ምስ ዝመረፆም ህዝቢ ክራኸቡ ይኽእሉ።
3. ኣብላት ቤት ምኽሪ ምስ ዝመረፆም ህዝቢ እንትራኽቡ ነዞም ዝስዕቡ ሜላታት ክጥቀሙ ይኽእሉ።

ሀ. ነቲ መራፃይ ህዝቢ ከከም ኣድላይነቱ ብመእካብ፣

ለ. ንዝተፈላለዩ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ኣከላት ብመዝርራብ፣

ሐ. ዝተፈላለዩ ጥርዓናት ፣ ጥቆማታትን ሞያዊ ሪኢቶታን ብምትእኽኻብ፣

መ. ዝተፈላለዩ ትዕዝብትን መፅናዕትን ብምክያድ

ረ. ነቶም ዝተልዓሉ ሽግራት ኣመልኪቱ

14. የሚቀርበው ጥያቄ በቢሮው ወይም መንግስታዊ መስሪያ ቤት ስልጣን ስር የተሸፈነ መሆን አለበት።
15. የአጎራባች ክልሎችና ወዳጅ አገሮች ክብር የሚነካ መሆን የለበትም
16. በባህርያቸው አገራዊ ምስጢር ለሆኑ ጉዳዮች ጥያቄ ማቅረብ አይችልም።

ምዕራፍ ዘጠኝ

የምክር ቤት አባላት ከመራጮቻቸው ጋር የሚገናኙበትን ሁኔታ ስለማመቻቸት

68. **የምክር ቤቱ አባላት ከመረጣቸው ህዝብ ጋር በመደበኛነት የሚገናኙበት ጊዜ**
1. ማናኛውም አባል አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው በማንኛውም ጊዜ ከመረጠው ህዝብ ጋር መገናኘት ይችላል።
2. ከአንድ ምርጫ ክልል የተመረጡ አባላት እቅድ በማውጣት አብረው የሚሄዱበት መንገድ ይመቻቻል።
3. ማንኛውም የምክር ቤት አባል ቢያንስ በዓመት አንድ ጊዜ ከመረጠው ህዝብ ጋር መገናኘት አለበት ከመረጣቸው ህዝብ ርቀው የሚገኙ አባላት ከመረጣቸው ህዝብ ጋር የሚገናኙበት ሁኔታዎች የምክር ቤቱ ፅሕፈት ቤት ያመቻቻል።

69. **የምክር ቤት አባላት ከመረጣቸው ህዝብ ጋር በመገናኘት ሂደት ምክር ቤቱ ያለው ድርሻ**
1. ምክር ቤቱ አስፈላጊ ሆኖ ባገኘው ጉዳይ ላይ የምክር ቤት አባላት ከመረጣቸው ህዝብ ጋር በመገናኘት ሃሳቦችን በመሰብሰብ እንዲያቀርቡ ፕሮግራም ይዘጋጃል።
2. በንኡስ ዓንቀፅ 1 የተጠቀሰው እንዳለ ሆኖ የምክር ቤት አባለት በራሳቸው ፍላጎትና ተነሳሽነት ይጠቅማል ብለው ባመኑበት ጉዳይ ላይ ከመረጣቸው ህዝብ ጋር መገናኘት ይችላሉ።
3. የምክር ቤት አባላት ከመረጣቸው ህዝብ ጋር ሲገናኙ የሚከተሉት ዘዴዎች መጠቀመ ይችላሉ።

ሀ. የመረጣቸው ህዝብ እንደአስፈላጊነቱ በመሰብሰብ

ለ. የተለያዩ መንግስታዊና መንግስታዊ ያለሆኑ አካላት በማነጋገር

ሐ.የተለያዩ አብዩቱታዎች ፣ ጥቆማዎችና ሞያዊ አስተያየቶች በማሰባሰብ

መ. የተለያዩ ጥናቶችና ትዝብቶችን በማካሄድ

ረ. በተነሱ ችግሮች ዙርያ በየደረጃ ከሚገኙት አካላት እየተገናኙ

በብደረጅኡ ምስ ዘለዉ ኣካላት እናተራኸቡ ብቐሊሉ ፍታሕ ንኽረኽብ ብምዕዓር።

4. ሕድ ሕድ ኣባል ካብ ዝመረፆ ህዝቢ ዝረኸቦ ሓበሬታ ኣመልኪቱ ፀብፃብ የቕርብ፣ ካብዚ ተበጊሱ እቲ ቤት ምኽሪ ኣብቲ ክልል ዘሎ ሓፈሻዊ ኩነታት ብምፍላጥ ከም ኣገዳሲ መረዳእታ ይጥቀመሉ ፣ ውሳነ ክረኽቡ ንዝግበኦም ውሳነ ይህብ።

5. ብመሰረት ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰ ካብ ኣባበላት ቤት ምኽሪ ዝቐርብ ፀብፃብ ነዞም ዝስዕቡ ነጥብታት መሰረት ብምግባር ተዳሊዩ ናብ ዝምልከቶ ክፍሊ ቤት ምኽሪ ይቐርብ።

ሀ. ምይይጥ ዝተገበረሎም ቀንዲ ዛዕባታት

ለ. ነቲ ምይይጥ ንምክያድ ዝተጠቐመሎም ሜላታት

ሐ. በቲ ህዝቢ ዝተልዓሉ ቀንዲ ፀገማት ፣ ዝተወሰዱ መፍትሒታትን ዝተርኣዩ ኣወንታዊ ጎንታት፣

መ. ኣብቲ ዝተልዓለ ዛዕባ ኣመልኪቱ ምይይጥ ዝተገበረሉ መረፃ ክልል፣ ናይ ተመራፃይ ሽምን ፈርማን ከምኡ እውን ናይቲ ኣባል ውልቀ ሪኢቶ ውሲኹ ብግልፂ ብዘመላኽት ኣግባብ ፅሑፍ ክዳሎ ኣለዎ።

6. ኣባላት ቤት ምኽሪ ምስ ዝመረፆም ህዝቢ ተራኺቦም ግቡኦም እንትዋዕኡ ኣብቲ ኸባቢ ብዝምልከቶም ኣካላት ኣድላይ ምትሕብባር ንኽግበረሎም ቤት ምኽሪ የመቻችየሎም

ምዕራፍ ዓሰርተ

ስነ-ስርዓት ኣዋህባ ሹመት

70. ብቤት ምኽሪ ዝሽየሙ ሰብ -ስልጣናት

ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ኣብ ዝተመሓየሸ ሕገ-መንግስቲ ዓንቀፅ 49/3/ መ፣ ሰ፣ ረን ሸን ዓንቀፅ 66ን ንኡስ ዓንቀፅ 1ን2ን ከምኡ እውን ሕገ-መንግስቲ ንምምሕያሽ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 98/1998 ዓንቀፅ 2/1/ መሰረት ነዞም ዝስዕቡ ሰብ-ስልጣት ይመርፅን ይሽውምን

1. ኣፈ-ጉባኤን ምክትል ኣፈ-ጉባኤን፣

2. ርእሰ ምምሕዳርን ምክትል ርእሰ ምምሕዳርን ክልላዊ መንግስቲ ፣

3. ፕረዚዳንት ፣ ምክትል ፕረዚዳንት ላዕለዋይ ቤት ፍርድን ካልኦት ዳያኑን ረጅስተራራትን፣

4. ኣቦ-ወንባራትን ኣባላትን ቀወምቲ ኮሚቴ፣

5. ኣባላት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ክልል

6. ዋና ኦዲተርን ምክትል ዋና ኦዲተርን

መፍትሄ በማፈላለግ

4. እያንዳንዱ አባል ከመረጠው ህዝብ ያገኘው መረጃ አስመልክቶ ሪፖርት ያቀርባል ከዚህ በመነሳትም በክልሉ ያለው አጠቃላይ ገፅታ ለማወቅ ቁልፍ መረጃ ተደርጎ ይወስዳል ውሳኔም እንዲሰጥበት ይደረጋል።

5. ከላይ በተጠቀሰው መሰረት ከምክር ቤት አባላት የሚቀርብ ሪፖርት የሚከተሉትን ነጥቦች መሰረት በማድረግ ተዘጋጅቶ ለሚመለከተው የምክር ቤት ክፍል ይቀርባል

ሀ. ውይይት የተደረገባቸው ዋና ዋና ርእሶች

ለ. አባሉ ወይይትን ለመኪናውን የተጠቀመባቸው ዜዴዎች

ሐ. በህዝብ የተነሱ ዋና ዋና ችግሮች የተወሰዱ መፍትሂዎች እና የታዩ አወንታዊ ጎኖች

መ. በጉዳይ ዙርያ ውይይት የተደረገበት የምርጫ ክልል የተመራጩ ስምና እንዲሁም የአባሉ አስተያየት በግልፅ በሚያመላክት ሁኔታ በፅሑፍ ማዘጋጀት አለበት።

6. የምክር ቤቱ አባላት ከመራጭ ህዝብ ጋር የመገናኘት ግዴታቸውን በአግባቡ መወጣት እንዲችሉ በአከባቢያቸው በሚመለከታቸው አካላት አስፈላጊ ትብብር እንዲደረግላቸው ምክር ቤቱ ያመቻቻል።

ምዕራፍ አስር

የሹመት እና የአሰያየም ሥነ-ስርዓት

70. በምክር ቤቱ የሚሾሙ ባለስልጣናት

የትግራይ ክልል ምክር ቤት በተሻሻለው ሕገ-መንግስት አንቀፅ 49/3/ መ፣ ሰ፣ረ እና ሸ አንቀፅ 66 ንዑስ አንቀፅ 1እና2 እንዲሁም ሕገ-መንግስቱን በማሻሻል የወጣ አዋጅ ቁጥር 98/1998 አንቀፅ 2/1/ መሰረት ለሚከተሉት ባለስልጣናት ይመርጣል ፣ ይሾማል

1. አፈ-ጉባኤና ምክትል አፈ-ጉባኤ

2. የክልሉ ርዕሰ መስተዳድርና ምክትል ርዕሰ መስተዳድር

3. ጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንት ፣ ምክትል ፕሬዳንት እና ሌሎች የክልል ፍርድ ቤት ዳኞችና ረጅስትራሮች

4. የቋሚ ኮሚቴዎች ሊቀመናብርትና ሌሎች አባላት

5. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አባላት

6. ዋና ኦዲተርና ምክትል ዋና ኦዲተር

7. ካልኦት በቲ ቤት ምኽሪ ሹመቶም ክፀድቀሎም ዝግባእ ሰብ ስልጣናት።

71. **አመራርፃ ኣፈ-ጉባኤን ምክትል ኣፈ-ጉባኤን**

ኣመራርፃ ኣፈ-ጉባኤን ምክትል ኣፈ-ጉባኤን ዝምልከት ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 9/4/ ብዝተደንገገ መሰረት ይኸውን።

72. **አሰያይማ ርእስ ምምሕዳርን ምክትል ርእሰ ምምሕዳርን ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ**

1. ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 57/1/ መሰረት ናይዚ ክልላዊ መንግስቲ ርእሰ መመሕዳር ኣብዝሓ ወንበር ካብ ዝረኸበ ፖለቲካ ፓርቲ ካብ ሞንጎ አባላት ቤት ምኽሪ በቲ ቤት ምኽሪ ይሸየም
2. ኣብ ንኡስ ዓነቀፅ 1 ብዝተገለፀ መሰረት ርእስ ምምሕዳር ንምሻም ካቢብ ኣብዝሓ ወንበር ዝረኸበ ፖለቲካ ፓርት ርእስ ምምሕዳር ክኸውን ዝተወከለ ሰብ ከፋልጥ ብኣፈ-ጉባኤ ዕድል ይውሃቦ።
3. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ብዝተገለፀ መሰረት ዝቐረበ ርእሰ ምምሕዳር ብቐጥታ እቲ ቤት ምኽሪ ተቐቢሉ የፅድቕ። እቲ ዝተመረፀ ርእሰ ምምሕዳር ድማ ቃለ መሓላ ብመፍፃም ኣብዚ ደንቢ ብመሰረት ዓንቀፅ 74 ዘዳለዎ ካቢኔ ናብ ቤት ምኽሪ ኣቕሪቡ የፅድቕ።

73. **አገባብ ኣፀዳድቓ ሹመት ዳያኑ**

1. ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 66/1 መሰረት ፕረዚዳንትን ምክትል ፕረዚዳንትን ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ በቲ ክልል መንግስቲ ርእሰ ምምሕዳር ቀሪቦም ብቤት ምኽሪ ይሸየሙ።
2. ካልኦት ዳያኑ ቤት ፍርድን ሬጂስትራርን እዚ ክልል ተመሓየሹ ብዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 66/2 መሰረት ብዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ቀሪቦም ብቤት ምኽሪ ይሸየሙ።
3. ኣብ ሕድ ሕድ ሕፁይ ዳኛ አባላት ቤት ምኽሪ ክትዕ እንትገብርሉ ፕረዚዳንት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ወይ ተወካሊኡ ዝርዝር መብርሂ ንቤት ምኽሪ ክህብ ኣለዎ።
4. ቤት ምኽሪ ኣብ ዝቐረበሉ ሕፁያት ዳያኑ መሰረታዊ ሽግር ኣለዎ ኢሉ እንተኣሚኑ ነቲ ሹመቱ ሰሪዙ ከከም ኩነታት ካሊእ ሰብ ንክቐርብ

7. ሌሎች ሹመታቸው በምክር ቤቱ ሊፀድቅላቸው የሚገባ ባለስልጣናት

71. **የአፈ-ጉባኤው እና ምክትል አፈ-ጉባኤ አመራረጥ**

የአፈ-ጉባኤውና ምክትል አፈ-ጉባኤውን አመራረጥ በሚመለከት በዚህ ደንብ አንቀፅ 9/4/ በተደነገገው መሰረት ይሆናል።

72. **የትግራይ ክልል መንግስት ርእሰ መስተዳደርና ምክትል ርእሰ መስተዳደር አሰያየም**

1. ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ሕገ-መንግስት አንቀፅ57/1/ መሰረት የክልሉ መንግስት ርእሰ መስተዳደር አብላጫ መቀወመጫ ካገኘው የፖለቲካ ድርጅት ከምክር ቤቱ አባላት መካከል በምክር ቤቱ ይሾማል፣
2. በንዑስ አንቀፅ 1 መሰረት ርእሰ መስተዳደሩን ለመሾም አብላጫ መቀመጫ ካገኘው የፖለቲከ ደርጅት ርእሰ መስተዳድር ሊሆን የተወከለ ሰው ሊያሳውቅ አፈ-ጉባኤ እድል ይሰጠዋል
3. ብንኡስ አንቀፅ 2 በተጠቀሰው መሰረት የቀረበ ርእሰ መስተዳድር ምክር ቤቱ በቀጥታ ተቀብሎ ያፀድቀዋል ተመራጩ ርእሰ መስተዳድር ቃለ መሃላ በመጀፈፀም በዚሁ ደንብ አንቀፅ 74 መሰረት ያዘጋጀው ካቢኔ ለምክር ቤቱ አቅርቦ ያፀድቃል።

73. **የዳኞችን የሹመት አፀዳደቅ**

1. በህገ መንግስት አንቀፅ 66/1/ የክልሉ ጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕሬዚዳንት እና ምክትል ፕሬዚዳንት በርዕሰ መስተዳድሩ አቅራቢነት በክልሉ ምክርቤት ይሾማሉ።
2. ሌሎች የክልሉ ፍርድ ቤቶች ዳኞችና ሬጅስትራሮች ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ሕገ-መንግስት አንቀፀ 66/2/ መሰረት በዳኞች አስተዳደር ጉባኤ አቅራቢነት በምክር ቤቱ ይሾማሉ።
3. ስለ እያንዳንዱ እጩ ዳኛ አስመልክቶ የምክር ቤት አባላት ክርክር በሚያደርጉበት ውቅት የጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕሬዜዳንት ወይ ተወካይ ዝርዝር ማብራርያ ለምክር ቤቱ መስተጠት አለበት፡
4. ምክር ቤቱ ባቀረቡለት እጩ ዳኞች መሰረታዊ ችግር አለው ብሎ ካመነበት ሽመቱን ሰርዞ እንደየሁኔታው ሌላ

ክውስን ይኽእል።

5. ነቲ ሕፁይ ተሸዋሚ ኣመልኪቱ ዝተማልአ መረዳእታ ኣይቀረበን ኢሉ ቤት ምኽሪ እንተኣሚኑ ክሳብ ዝማላእ እቲ ሕቶ ሽመት ከፀንሖ ይኽእል፡

6. ብሕጊ ብዝተደንገገ መሰረት ብዳያኑ ምምሕዳር ጉባኤ ካብ ስራሕ ንክሰናበት ውሳነ ዝቐረበሉ ዳኛ ብቀዋሚ ኮሚቴ ሕግን ምምሕዳርን ተፃርዩ ናይ መወዳእታ ውሳነ ብቤት ምኽሪ ይወሃቦ፡

74. ሹመት ኣባላት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ፣ ዋና ኦዲተር፣ ካልኦት ሰበ-ስልጣናትን

1. ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 58/3/መ መሰረት ርእሰ ምምሕዳር እዚ ክልላዊ መንግስቲ ኣባላት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ፣ ዋና ኦዲተርን ምክትል ዋና ኦዲተርን ንቤት ምኽሪ እናቕረበ ክሽየሙ ይገብር።
2. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብዝተገለፀ መሰረት ርእሰ ምምሕዳር ክልላዊ መንግስቲ ንቤት ምኽሪ ዘቕረቦም ተሸወምቲ ንሕድ ሕድ ሰብ ሓፈሻዊ መረዳእታ ክቕርብ ይግባእ።
3. ኣብ ሕድ ሕድ ሕፁይ ተሸዋሚ ኣመልኪቱ ዝቐርብ ክትዕ እቲ ርእሰ ምምሕዳር ወይ ዝወከሎ ሰብ ተረኺቦም ሓበሬታ ነቲ ቤት ምኽሪ ክህቡ ኣለዎም።
4. እቲ ቤት ምኽሪ ኣብ ዝቐረበ ሕቶ ሹመት እኹል ዘተ ምስገበረ ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 72/5/ ዝተመልከተ ውሳነ ከከም ኩነታቱ ይፍፅም።
5. ብርእሰ ምምሕዳር ክልላዊ መንግስቲ ቀሪቦም ብቤት ምኽሪ ዝሽየሙ ካልኦት ሰብ ስልጣን እዚ ክልል ብዝምልከት ዝተጣየሹሉ ሕጊ ምስዚ ደንቢ ተጠዓዒሙ ኣብዚ ዓንቀፅ ንዝተመልከቱ ስነ-ስርዓት ሹመት መሰረት ተኺቲሉ ይፍፀም።
6. ኣባላት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ እዚ ክልልን ካልኦት ተፀዋዕነቶም ንርእሰ ምምሕዳር ዝኾኑ ሰብ ስልጣን ካብ ስልጣኖም እንትልዓሉ ዝተወሰደሎም ስጉምቲ ኣመልኪቱ እቲ ርእሰ ምምሕዳር ንቤት ምኽሪ የፍልጥ።
7. ተፀዋዕነቶም ንቤት ምኽሪ ዝኾኑ ትካላት ዝመርሑን ሹመቶም ብቤት ምኽሪ ዝፀደቐሎምን ሰብ ስልጣናት ካብ ስልጣኖም ክልዓሉ ዝኽእሉ ብሕጊ መሰረት ብቤት ምኽሪ እንትፀድቕ ይኸውን።

75. ቃለ መሓላ ብዛዕባ ምፍፃም

1. ዝኾነ ሹመት ብቤት ምኽሪ ዝፀደቐሉ በዓል ስልጣን ኣብ ቤት ምኽሪ ቀሪቡ ቃለ መሓላ ክፍፅም ይግባእ።

ሰው እንዲቀርብ ሊወሰን ይችላል።

5. እጩ ተሿሚ አስመልክቶ የተሟላ መረጃ አልቀረበም ብሎ ምክር ቤቱ ካመነበት እስኪሟላ ድረስ የሹመቱን ጥያቄ ሊያቆየው ይችላል።

6. በሕግ በተደነገገው መሰረት በዳኞች አስተዳድር ጉባኤ ከስራው እንዲሰናበት የውሳኔ ሃሳብ የቀረበለት ዳኛ በህግ እና አስተዳደር ቋሚ ኮሚቴ ተጣርቶ የመጨረሻው ውሳኔ በምክር ቤቱ ይሰጠዋል።

74. የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አባላት ፣ ዋና ኦዲተር እና ሌሎች ባለስልጣናት የሹመት አፀዳደቅ

1. ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ሕገ-መንግስት አንቀፅ 58/3/ መሰረት የክልሉ መንግስት ርእሰ መስተዳደር የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አባላት ፣ ዋና ኦዲተር እና ምክትል ዋና ኦዲተር ለምክር ቤቱ እያቀረበ እንዲሾሙ ያደርጋል።
2. በንኡስ አንቀፅ 1 በተገለፀው መሰረት የክልሉ መንግስት ርእሰ መስተዳደር ለምክር ቤቱ የሚያቀርባቸው ተሿሚዎች በተመለከተ የያንዳንዳቸው አጠቃላይ መረጃ ለምክር ቤቱ ማቅረብ አለበት
3. እያንዳንዱ እጩ ተሿሚ አስመልክቶ የሚቀርብ ክርክር ርእሰ መስተዳደሩ ወይም ተወካይ ሰው በአካል ተገኝቶ መረጃ ለምክር ቤቱ መስጠት አለበት።
4. ምክር ቤቱ በቀረበው የሹመት ጥያቄ በቂ ውይይት ካደረገበት በኋላ በዚሁ ደንብ አንቀፅ 72/5/ የተመለከተውን ውሳኔ እንደሁኔታው ይፈፅማል
5. በክልሉ መንግስት ርእሰ መስተዳድር ቀርበው በምክር ቤቱ የሚሾሙ ሌሎች የክልሉ ባለስልጣናት የሚመለከት የተቋቋሙበት ሕግ ከዚሁ ደንብ ተጣጥሞ በዚሁ አንቀፅ የተመለከቱ የሹመት ስነ-ሰርዓት ተከትሎ ይፈፀማል።
6. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት አባላትና ሌሎች ተጠሪነታቸው ለርእሰ መስተዳደሩ የሆኑ ባለስልጣናት ከስልጣናቸው ሲነሱም የተወሰደባቸው እርምጃ አስመልክቶ ርእሰ መስተዳደሩ ለምክር ቤቱ ያሳውቃል።
7. ተጠሪነታቸው ለምክር ቤቱ የሆኑ ተቋማት የሚመሩ እና ሹመታቸው በምክር ቤቱ የሚፀድቅላቸው ባለስልጣናት ከሰልጣናቸው ሊነሱ የሚችሉ በሕግ መሰረት በምክር ቤቱ ሲፀድቅ ይሆናል።

75. ቃለ መሃላ ስለመፈፀመ

1. ማናቸውም ሹመቱ በምክር ቤቱ የሚፀድቅ ባስልጣን በምክር ቤቱ ቀርቦ ቃለ መሃላ መፈፀም አለበት

2. ትሕዝቶ እቲ ቃለ መሓላ ከምዚ ዝስዕብ ይኸውን።
"ኣነ...................... ኣብዚ ዕለት እዚ ኣብ ቤት ምኽሪ ቀሪበ .... ኮይኑ እንትሽየም ንሕገ-መንግስቲ ተኣማኒ ብምኳን፣ ካብ ክልል መንግስትን ህዝብን ዝተውሃበኒ ሓላፍነት ሕግን ኣሰራርሓን መሰረት ገይሩ ብቕንዕና፣ ብተኣማንነትን ስረሐይ ከም ዝፍፅም ቃል ይኣቱ።

3. ዝሽየሙ ሰብ ስልጣናት ብፕሮቶኮል ሓላፊ ቤት ምኽሪ እናተመርሑ ክብርን ሞገስን ቤት ምኽሪ ሓለዮም ናብ ኣዳራሽ ብምእታው ብፕረዚዳንት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ ቃለ መሓላ ይፍፅሙ።

4. ቃለ መሓለ ዝፍፅም ፕረዚዳንት ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ እንተኾይኒ እቲ ቃለ መሓላ ብምክትል ፕረዚዳንት የፈፅም።

5. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተቐመጠ ቃለ መሓላ ዘይፈፀመ ዝኾነ ተሸዋሚ ስራሕ ክጅምር የብሉን

6. ዘእምን ምኽንያት እንተዘይቀሪቡ ዝኾነ ብቤት ምኽሪ ዝሽየም ሹመት ምስ ፀደቐ ቃለመሓላ ክፍፅም ኣለዎ።

7. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 6 ብዝተገለፀ መሰረት ናብ ቤት ምኽሪ ቀሪቡ ቃለ መሓላ ዘይፈፀመ በዓል ስልጣን ብዝምልከቶ ኣካል ቤት ምኽሪ ወይ ብሕቶ ኣባላት ቤት ምኽሪ ዝፀደቀሉ ሹመት ክለዓል ይኽእል።

8. ቤት ምኽሪ ሹመት እንተፅድቕ ወይ ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 7 መሰረት ሹመት ክለዓል እንትገብር ነቲ ሕቶ ሹመት ዘቕረበ ኣካልን ነቲ ጉዳይ ዝምልከቶም ካልኦት ኣካላትን ክፈልጥዎ ይገብር።

ምዕራፍ ዓሰረተ ሓደ
ካልኦት ተግባራት ቤት ምኽሪ

76. ሓለዋ ሕጊ ኣባል ቤት ምኽሪ ምልዓል

1. ዝተመሓየሸ ሕገ-መንግስቲ ክልልና ዓንቀፅ 48 ንኡስ ዓንቀፅ 5 ዘለዎ መሰል ሓለዋ ሕጊ ዝተሓለወ ኮይኑ ብገበን ዝተጠርጠረ ኣባል ቤት ምኽሪ ዝተቀመጠ ስነ-ስርዓት እንከይተማልአ ንክኽሰስን ክተሓዝን ዓርሰ ድልየት እንተሃለዎ እውን ዝመልከቶ ኣካል ፍትሒ ነቲ ኣባል ክሕዞን ክኸሶን ኣይኽእልን።

2. ሓለዋ ሕጊ ኣባል ቤት ምኽሪ ብዝምልከቶ ኣካል ክለዓል ዝኽእል ፦
ሀ. ናይ ምሓዝን ምኽሳስን ስልጣን ዘለዎ ናይ ክልል ፍትሒ ኣብ ዝኾነሉ ጊዜ ሕቶ ዝቐርብ በቲ ናይ

2. የቃለ መሀላው ይዘትም እንደሚከተለው ይሆናል።

"እኔ.................. በዛሬው ዕለት በክልሉ ምክር ቤት ፊት ቀርቤ .... ሆኜ ስሾም ለህግ መንግስቱ ታማኝ በመሆን፣ ከክልሉ መንግስት እና ከህዝቡ የተሰጠኝን ሃላፊነት ህግንና ስርአትን መሰረት በማድረግ በቅንነት፣ በታታሪነት ስራየን ለመፈፀም ቃል እገባለሁ።

3. የሚሾሙ ባለስልጠናት በምክር ቤቱ ፕሮቶኮል ሃላፊ እየተመሩ የምክር ቤቱን ክብርን መጎስ ጠብቀው ወደ ኣዳራሽ በመግባት በጠቅላይ ፍርድ ቤቱ ፕረዜደንት ቃለ መሃላ ይፈፅማሉ

4. ቃለ መሃላው የሚፈፅሙ የጠቅላይ ፍርድ ቤት ፕረዚዳንት ከሆነ ቃለ መሃላ በምክትል ፕረዚዳንቱ ይፈፀማል

5. በንኡስ አንቀፅ 2 የተቀመጠው ቃለ መሃላ ያልፈፀመ ማንኛውም ተሿሚ ስራ መጀመር የለበትም

6. አሳማኝ ምክንያት ካልቀረበ በስተቀር ማንኛውም ተሿሚ ምክር ቤቱ ሹመቱን እንዳፀደቀለት ወዲያውኑ ቃለ መሃላ መሀላውን መፈፀም አለበት።

7. በንዑስ አንቀፅ 6 መሰረት ወደ ምክር ቤቱ ቀርቦ ቃለ መሃላ ያልፈፀመ ባለ ስልጣን በሚመለከተው የምክር ቤቱ አካል ወይም በምክር ቤት አባላት ጥያቄ ሹመት ሊነሰ ይችላል።

8. መክር ቤቱ ሹመተ ሲያፀድቅ ወይም በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 7 መሰረት ሹመት ሲያነሳ የሹመት ጥያቂ ያቀረበ አካል እና ጉዳዩ የሚመለከታቸው ሌሎች አከላት እንዲያውቁት ያደርጋል።

ምዕራፍ አስራ አንድ
ሌሎች የምክር ቤት ተግባራት

76. የምክር ቤት አባልን የህግ ከለላ ስለማንሳት

1. በተሻሻለው የክልል ሕገ-መንግስት አንቀፅ 48/5/ ያለው የሕግ ከለላ መብት እንደተጠበቀ ሆኖ በወንጀል የተጠረጠረ የምክር ቤት አባል የተቀመጠው ስነ-ስርዓት ሳይሟላ ሊከሰስ ሊያዝ የራሱ ፍላጎት ቢኖረውም የሚመለከተው የፍትህ አካል አባሉን ሊይዘውና ሊከሰው አይችልም

2. የምክር ቤት አባል የሕግ ከለላ በሚመለከተው አካል ሊነሳ የሚችለው።

ፍትሐ ሓላፊ ዝተፅሓፈ ደብዳቤ ናብ ቤት ምኽሪ ብምቕራብ ይኸውን።

ለ. ምሓዝን ምኽሳስን ስልጣን ናይ ፌደራል ወይ ናይ ካልኦት ክልላት ኣካላት ፍትሒ ኣብ ዝኾነሉ ጊዜ እቲ ሕቶ ናብ ቤት ምኽሪ ዝቐርብ ብርእሰ ምምሕዳር እቲ ክልል ብዝተፀሓፈ ደብዳቤ ይኸውን

3. ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፅ 2 ናብ ቤት ምኽሪ ዝቐርብ ሕቶ ምልዓል ሓለዋ ሕጊ ናብ ኣፈ-ጉባኤ ክቐርብ ኣለዎ።
4. ኣፈ-ጉባኤ ዝቐረበሉ ሕቶ ምልዓል ሓለዋ ሕጊ ብቐጥታ ንቤት ምኽሪ ከቕርቦ ወይ ንቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳይ ሕግን ምምሕዳርን ክመርሖ ይኽእል።
5. ቤት ምኽሪ ብኣፈ-ጉባኤ ዝቐረበሉ ሕቶ ምልዓል ሓለዋ ሕጊ ብቐጥታ ክውስን ወይ ከከም ኩነታቱ ተፃርዩ ከቕርበሉ ንቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳይ ሕግን ምምሕዳርን ክመርሖ ይኽእል።
6. ኣብ ምልዓል ሕቶ ሓለዋ ሕጊ ኣመልኪቲ ካብ ኣፈ-ጉባኤ ወይ ካብ ቤት ምኽሪ ዝተመርሓሉ ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳይ ሕግን ምምሕዳርን ብመሰረት እዚ ደንቢ ብቅልጡፍ ምፅራዩ ዛዚሙ ፀብፃብን ውሳነ ሓሳብን ከከም ኣድላይነቱ ናብ ቤት ፍርዲ ምኽርን ኣፈ-ጉባኤን የቕርብ።

7. እቲ ኮሚቴ ዝስዕብ ስነ-ስርዓት ተኸቲሉ ስርሑ የካይድ፡-

ሀ. እቲ ኣባል ቤት መኽሪ ገበን ዝፈፀመ ምዃኑ ዘረጋግፅ ስሩዕ ቤት ፍርዲ ኮይኑ ቀዋሚ ኮሚቴ ግና ሓለዋ ሕጊ ክልዕል ዝኽእል እኹል መረዳእታ ምህላው የረጋግፅ፣

ለ. ገበን ምፍፃሙ ዘመላኽቱ ኩነታት ምንባሮም ንምግንዛብ እቲ ቀዋሚ ኮሚቴ ናይ ሰብ ወይ ሰነድ መረዳእታ ንክቕርበሉ ክገብር ይኽእል። ዝመልከቶ ኣካል ነቲ ጉዳይ ብኣካል ቀሪቡ ንኽረድእ እውን ይሓትት። ኣድላዪ ኮይኑ እንተተረኺቡ ነቲ ሕቶ ዝቐረበሉ ኣባል ቤት ምኽሪ ፀዊዑ ከዘራርብ ይኽእል።

ሐ. እቲ ቀዋሚ ኮሚቴ ውሳነ ሓሳብ እንተቐምጥ ብዝተኻእለ መጠን ተፈፂሙ ዝተብሃለ ገበን ሓፈሻዊ ክብደቱን ኣፈፃፅምኡን ዘገናዘበ ገምጋም ብምክያድ ይኸውን ።

8. ቤት ምኽሪ ብቐጥታ ብኣፈ-ጉባኤ ኣቢሉ ዝቐረበሉ

ሀ. የመያዝ እና የመክሰስ ስልጣን ያለው የክልሉ ፍትህ አካል በሆነ ጊዜ ጥያቄው ለምክር ቤቱ የሚቀርበው በፍትህ ሓላፊ በተፃፈ ደብዳቤ ይሆናል።

ለ. የመያዝና መክሰስ ስልጣን የፌደራል ወይም የሌሎች ክልሎች የፍትህ አካላት በሚሆንበት ጊዜ ጥያቄው ለምክር ቤቱ የሚቀርበው በክልሉ ርእሰ መስተዳድር በተፃፈ ደብዳቤ ይሆናል፣

3. በዚሁ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 መሰረት ወደ ምክር ቤት የሚቀርብ የህግ ከለላ የማንሳት ጥያቄ ወደ አፈ-ጉባኤ መቅረብ አለበት
4. አፈ-ጉባኤው የቀረበለት የህግ ከለላ የማንሳት ጥያቄ በቀጥታ ለምክር ቤቱ ሊያቀርበው ወይም ለህግና አስተዳደር ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ሊመራው ይችላል

5. ምክር ቤቱ በአፈ-ጉባኤው የቀረበለት የህግ ከለላ የማንሳት ጥያቄ በቀጥታ ሊወሰን ወይ እንደሁኔታው ተጣርቶ እንዲቀርብለት ለህግና አስተዳደር ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ሊመራው ይችላል፣
6. የህግ ከለላ የማንሳት ጥያቄ አስመልክቶ ከአፈ-ጉበኤው ወይም ከምክር ቤቱ የተመራለት የህግና አስተዳደር ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ በዚሁ ደንብ መሰረት የመጣራት የሂደቱን በአፋጣኝ ጨርሶ የውሳኔ ሃሳብ እና ሪፖርት እንደአስፈላጊነቱ ለምክረ ቤቱና ለአፈ-ጉባኤው ያቀርባል።

7. ኮሚቴው የሚከተለውን ስነ-ስርዓት ተከትሎ ስራውን ያካሂዳል፣

ሀ. የምክር ቤቱ አባል ወንጀል የፈፀመ መሆኑ የሚያረጋግጥ መደበኛ ፍርድ ቤት ሆኖ ቋሚ ኮሚቴው ግን የህግ ከለላን ለማንሳት የሚያስችሉ በቂ መረጃዎች መኖራቸው ያረጋግጣል።

ለ. ወንጀል መፈፀሙ የሚያመላክቱ ሁኔታዎች መኖራቸውን ለመገንዘብ ቋሚ ኮሚቴው አስፈላጊ የሰው ወይም የሰነድ ማስረጃ እንዲቀርብለት ማድረግ ይችላል የሚመለከተው አካል ጉዳዩን በአካል ቀርቦ እንዲያስረዳ ይደረጋል፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኘው ጥያቄ የሚቀርብበት የምክር ቤቱ አበል ጠርቶ መነጋገር ይችላል

ሐ. ቋሚ ኮሚቴው የውሳኔ ሃሳብ ሲያስቀምጥ በተቻለ መጠን ተፈፅመዋል የተባለው ወንጀል አጠቃላይ ክብተዱና አፈፃፀሙ ያገናዘበ ገምገማ በማካሄድ ይሆናል

ሕቶ ወይ ካብ ቀዋሚ ኮሚቴ ሕግን ምምሕዳርን ዝቐረበሉ ውሳነ ሓሳብ መሰረት ብምግባር ናይቲ ጉዳይ ሓፈሻዊ ክብደት ብምግምጋም ውሳነ ይህብ።

9. ቤት ምኽሪ ዝወሰኖ ውሳነ ብኣፈ-ጉባኤ ኣቢሉ ነቲ ሕቶ ምልዓል ሓለዋ ሕጊ ዘቕረበ ኣካልን ንዝምልከቶ ኣባል ቤት ምኽርን ብደብዳቤ ይግለፅ።

10. ሓለወ ሕጊ ዝተልዓለሉ ኣባል ቤት ምኽሪ ዝስዕቡ መሰላት ይህልዉዎ፡-

ሀ. ኣባል ቤት ምኽሪ ምኻኑ ኣይቋረፀሉን።

ለ. ሓደ ኣባል ቤት ምኽሪ ብምኽሳሱ ወይ ብምእሳሩ ምኽንያት ከቋረፁ ዘይግበኦም ጥቕማ ጥቕሚ ኣይቀፅሉን።

11. ብሓደ ገበን ተጠርጢሩ ሓለዋ ሕጊ ዝተልዓሉ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣብዚ እዋን ውሽጢ ብካሊእ ገበን እንተተጠርጢሩ ብዘይካ ፍቓድ ቤት ምኽሪ ክሕተት ፣ ክትሓዝ ወይ ክኽሰስ የብሉን።

12. ካብዚ ንታሕቲ ብዝተቐመጡ ሮቋሓታት መሰረት ኣባል ቤት ምኽሪ ተመሊሱ ሓለዋ ሕጊ ይረክብ።

ሀ. ዝምልከቶ ገበን መፃረዪ ወይ ከሳሲ ኣካል ከኽስሶ ዘኽእል መረዳእታ ኣየረኽብኩን ኢሉ እንትውስን

ለ. ኽሲ ዝቐረበሉ ቤት ፍርዲ ነቲ ጉዳይ ኣፃርዩ ካብ ገበን ነፃ ምኻኑ ብፍርዲ እንትረጋገፅ፣

ሐ. ኣብ ካልእ ሕጊ ነዚ ዝፃባእ ድንጋገ እንተዘይሃልዩ ነቲ ዝቐረበ ክሲ መሰረት ገይሩ ብምዕራይ ቤት ፍርዲ ነቲ ኣባል ቤት ምኽሪ ማእሰርቲ ዝፈረደሉ እንተኾይኑ እቲ ማሰርቲ ፈፂሙ እንትውፅእ ፣

13. ሓለዋ ሕጊ ዝተልዓለሉ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣብ ከመይ ዝበለ ኩነታት ከም ዘሎ ኣብ ስራሕቲ ኣካላት ፍትሒ ኢዱ ከይኣተወ ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት ሕግን ምምሕዳርን ይከታተል። ኣድላይ ኮይኑ እንተተረኺቡ ድማ ንቤት ምኽሪ ፀብፃብ የቕርብ።

14. ሕቶ ምልዓል ሓለዋ ሕጊ ዘቕረበ ኣካል ፍትሒ ኣብ መወዳእታ ዝበፅሖ ውፅኢት ኣመልኪቱ ንቤት ምኽሪ ብፅሑፍ የፍልጥ። ናይዚ ዓንቀፅ ዝርዝር ብመምርሒ ይውስን።

77. **ዕዱም ጋሻ ኮይንካ ምርካብ**

1. ቤት ምኽሪ ኣብ ዝተፈላለዩ ጉዳያት ዕዱም ጋሻ ኮይኑ እንትዕደም ክከም ኩነታቱ ነቲ ዕድመ

8. ምክር ቤቱ በቀጥታ በአፈ-ጉባኤው አማካኝነት የቀረበለት ጥያቄ ወይም ከህግና አስተዳደር ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ የቀረበለት የውሳኔ ሃሳብ መሰረት በማድረግ የጉዳዩ አጠቃላይ ክብደት በመገምገም ውሳኔ ይሰጣል።

9. ምክር ቤቱ የወሰነው ውሳኔ በአፈ-ጉባኤው በኩል የህግ ከለላው እንዲነሳ ለጠየቀው አካል እና ለሚመለከተው የምክር ቤቱ አባል በደብዳቤ ይገልፃል።

10. የህግ ከላላ የተነሳለት የምክር ቤት አባል የሚከተሉት መብቶች ይኖሩታል

ሀ. የምክር ቤት አባልነቱ አይቋረጥም

ማንኛውም የምክር ቤት አባል በመከሰሱ ወይም በመታሰሩ ምክንያት ሊቋረጡ የማይገባቸው ጥቅማጥቅሞች አይቋረጡለትም።

11. በአንድ የወንጀል ድርጊት ተጠርጥሮ የህግ ከለላው የተነሳበት አባል በዚሁ ጊዜ ውስጥ በሌላ ወንጀል ከተጠረጠረ ያለ ምክር ቤቱ ፈቃድ ሊጠየቅ ሊያዝ ወይም ሊከሰስ አይችልም።

12. ከዚህ ቀጥለው በተቀመጡት ምክንያቶች መሰረት የምክር ቤት አባል ተመልሶ የህግ ከለላ ያገኛል።

ሀ. የሚመለከተው ወንጀል አጣሪ ወይም ከሳሽ አካል ለያስከሰስው የሚችል መረጃ አላገኘሁም ብሉ ሲወስን

ለ. ክስ የቀረበለት ፍርድ ቤት ጉዳዩን አጣርቶ ከወንጀል ነፃ መሆኑ በፍርድ ሲያረጋግጥ

ሐ. በሌላ ህግ ለዚህ የመቃረን ድንጋጌ ከሌለ በስተቀር ለቀረበው ክስ መሰረት አድርጎ በማጣራት ፍርድ ቤቱ ለምክር ቤቱ አባል የእስራት ቅጣት የፈረደበት ከሆነ እና እስራቱን ፈፅሞ ሲወጣ ፣

13. የህግ ከለላው የተነሳበት የምክር ቤቱ አባል ጉዳይ በምን ሁኔታ ላይ እንዲሚገኝ የህግና አስተዳደር ጉዳዮች ቀሚ ኮሚቴ ጉዳዩን በያዙት የፍትህ አካላት ስራ ጣልቃ ሳይገባ ይከታተላል፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ለምክር ቤቱ ሪፖርት ያቀርባል።

14. የህግ ከለላ የማንሳት ጥያቄ ያቀረበ የፍትህ አካል በመጨረሻ የደረሰበትን ውጤት አስመልክቶ ለምክር ቤቱ በፅሑፍ ያሳወቃል። የዚሁ አንቀፅ ዝርዝር በመመሪያ ይወሰናል።

ክቕበሎ ይኽእል።

2. ንቤት ምኽሪ ወኪሉ ዕዱም ጋሻ ኮይኑ ክርከብ ዝከኣል ኣፈ-ጉባኤ ወይ ብኣፈ-ጉባኤ ምክትል ኣፈ-ጉባኤ ዝተወከለ ካሊእ ኣባል ቤት ምኽሪ ይኸውን።
3. ዕዱም ጋሻ ብምኽንያት መእተዊ ወይ መዛዘሚ መደረ ንኸገብር ዝተዓደመ እንተኾይኑ ነቲ ቤት ምኽሪ ብዝውክልን ምስቲ ጉዳይ ዝምድና ዘለዎ ብፅሑፍ ዝተዳለወ መልእኽቲ ክኸውን ይግባእ።

78. <u>ቤት ምኽሪ ዘካየዶ ዑደትን ዝሳተፈሎም ኣኼባታትን</u>

1. ቤት ምኽሪ ካብ ሞንጎ ኣባላቱ ኣብ ዓዲ ውሽጢን ወፃእን ዑደት ስራሕን ኮነ ኣኼባ ከሳትፍ ይኽእል።
2. ንቤት ምኽሪ ወኪሉ ኣብ ዝኾነ ዑደትን ኣኼባን ዝሳተፍ ነቲ ጉዳይ ቅርበት ዘለዎ ሰብ ወይ ኣካል እቲ ቤት ምኽሪ ክኸውን ይግባእ።
3. ንቤት ምኽሪ ወኪሎም ኣብ ዑደትን ኣኼባን ዝሳተፉ ኣባላት ከከምኩነታቱ ብቤት ምኽሪ ወይ ብኣፈ-ጉባኤ ወይ ብዝምልከቶ ቀዋሚ ኮሚቴ ክምረፁ ይኽእሉ።
4. ንቤት ምኽሪ ወኪሉ ኣብ ዝኾነ ዑደትን ኣኼባን ዝሳተፍ ኣባል ብዛዕባ እቲ ዝተሳተፈሉ ጉዳይ ሓፈሻዊ ብዝኾነ መልክዑ ንዝወከሎ ኣካል፣ ንኣፈ-ጉባኤ ንዝምልከቶ ኣካለን ፀብፃብ የቕርብ።

5. ቤት ምኽሪ ወኪሎም ኣብ ዝተፈላለየ ኣኼባታት ኮነ ዑደት ተሳቲፎም ዘቕረብዎ ፀብፃብ ኣመልኪቱ ብግቡእ ንኽዕቀብ ኣፈ-ጉባኤ ሓፈሻዊ ኣንፈት ይህብ።

79. <u>ውህብቶን ሽልማትን</u>

1. ቤት ምኽሪ በዞም ዝስዕቡ ኣገባባት ውህብቶ ወይ ሽልማት ክህብ ይኽእል።

ሀ. ብደረጃ ክልል ንጡፍ ስራሕን መርኣይ ዝኾነ ተግባርን ንዝፈፀሙ ውልቀ ሰባት ወይ ትካላት ፣

ለ. ቤት ምኽሪ ንምጉብናይ ዝመፁ ኣጋይሽ ወይ ትካላት ክልል፣ ፌደራልን ወፃእተኛታትን፣

ሐ. ንቤት ምኽሪ ወኪሎም ናብ ክልል ፣ ፌዴራል ወይ ወፃኢ ዓዲ ብዝኸዱ ኣባላት /ኣካላት/ ቤት ምኽሪ ንክልላት፣ ፌዴራል ወፃእተኛታትን

2. ብቤት ምኽሪ ዝውሃብ ውህብቶ ወይ ሽልማት ብዝትኽኣለ መጠን ናይቲ ቤት ምኽሪ ሽም ፣ ኣርማ /ሎጎ/ ወዘተ ክህልዎ ይግባእ።
3. ብሽም ቤት ምኽሪ ውህብቶን ሽልማትን ዝተቀበለ

77. <u>በክብር እንግድነት ስለመገኘት</u>

1. ምክር ቤቱ በተለያዩ ጉዳዮች የክብር እንግዳ ሆኖ ሲታደም እንደየ ሁኔታውን ግብዣው ሊቀበለው ይችላል።
2. ምክር ቤቱን በመወከል በክብር እንግድነት ሊገኝ የሚችለው አፈ-ጉባኤ ወይም ምክትል አፈ-ጉባኤ ወይም በአፈ-ጉባኤው የሚወከል አባል ይሆናል።
3. የክብር እንግድነቱ የመክፈቻ ወይም የመዝጊያ ንግግር እንዲያደርግ የታደመ ከሆነ ምክር ቤቱን በመወከል እና ለጉዳዩ የሚገልፅ በፅሁፍ የተዘጋጀ መልእክት መሆን ይኖርበታል።

78. <u>ምክር ቤቱ የሚያካሂደው ጉብኝት እና የሚሳተፍባቸው ስብሰባዎች</u>

1. ምክር ቤቱ ከአባላቱ በውስጥም ሆነ በውጭ የስራ ጉብኝነት ሆነ በስብሰባ ሊያሳትፍ ይችላል።
2. ምክር ቤቱን በመወከል ጉብኝነት ሆነ በስብሰባ የሚሳተፍ ለጉዳይ ቅርበት ያለው ሰው ወይም የምክር ቤቱ አካል ሊሆን ይገባል።

3. ምክር ቤቱን በመወከል በጉብኝትና ስብሰባ የሚሳተፉ አባላት እንደየሁኔታው በምክር ቤት ወይም በአፈ-ጉባኤ ወይም በሚመለከተው ቋሚ ኮሚቴ ሊመርጡ ይችላሉ
4. ምክር ቤቱን ወክሎ በማንኛውም ጉብኝትና ስብሰባ የሚሳተፍ አባል ስለተልእከው አጠቃላይ የሆነ ሪፖርት ለወከለው አካል፣ ለአፈ-ጉባኤና እንዲሁም ለሚመለከተው አካል ሪፖርት ማቅረብ አለበት።

5. ምክር ቤቱን ወክለው በተለያዩ ስብሰባዎች ሆነ ጉብኝነት ተሳትፈው ያቀረቡት ሪፖርት አስመልክቶ በአግባቡ እንዲያዙ አፈ-ጉባኤ አቅጣጫ ይሰጣል።

79. <u>ስለ ሽልማት እና ስጦታ</u>

1. ምክር ቤቱ በሚከተሉት ሁኔታዎች ሽልማት ወይም ስጦታ ሊሰጥ ይችላል፣

ሀ. በክልል ደረጃ ጥሩ ውጤት እና አርአያነት ያለው ተግባር ላከናወኑ ሰዎች ወይም ድርጅቶች፣

ለ. ምክር ቤቱን ለመጎብኘት ለመጡ እንግዶች ወይ የክልል ተቋማት ፣ ፌደራልና የውጭ አገር እንግዶች

ሐ. ምክር ቤቱን በመወከል ወደ ክልሎች ወይም ፌደራልና ውጭ አገር በሚሄዱ አበላት /አካላት/ አማካኝነት ለክልሎች ፣ ለፌደራል ፣ ለውጭ አገር ሰዎች

2. በምክር ቤቱ ስም የሚሰጥ ሥጦታ ወይም ሽልማት በተቻለ

ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ወይ ትካል እቲ ውህብቶን ሽልማትን ምስ መግለፂኡ ንኣፈ-ጉባኤ ከረክብ ኣለዎ።

4. ብሽም ቤት ምኽሪ ዝዋሃቡን ዝቕበሎምን ውህብቶታት ወይ ሽልማታት ኣብ መንግስትን ህዝብን ኣድላይ ዘይኮነ ፖለቲካዊ ሳዕቤን ዘምፅኡን ከምኡ እውን ክብርን ሞገስን ቤት ምኽሪ ዝትንክፍ ከይኾኑ ዘድሊ ጥንቃቐ ይግበር።

5. ንቤት ምኽሪ ዝውሃብ ውህብቶን ሽልማትን ኣብ ውሽጢ ቤት ምኽሪ ነዚ ተባሂሉ ኣብ ዝዳሎ ቦታ ይቕመጥ።

ምዕራፍ ዓሰርተ ክልተ

መሰል ኣባላት ቤት ምኽሪ

80. **መሰል ምርካብ ሓለዋ ሕጊ**

ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ትግራይ 48/5/ ብዝተገለፀ መሰረት ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ከቢድ ገበን እንትፍፅም ኢድ ብኢድ እንተይዘይተታሒዙ ብዘይካ ፍቓድ ቤት ምኽሪ ኣይተሓዝን፣ ብገበን ኣይኽሰስን።

81. **ብዘድመፆ ወይ ብዝህቦ ሪኢቶ ዘይምሕታት መሰል**

ተመሓይሹ ብዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 48/4/ መሰረት ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣብ ውሽጢ ቤት ምኽሪ ብዘድመፆ ወይ ብዝህቦ ሪኢቶ ኣይኽሰስን፣ ምምሕዳራዊ ስጉምቲ ኣይወሰደሉን።

82. **ብቋንቋኡ ናይ ምዝራብ መሰል**

ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣብ እዋን ኣኼባ ቤት ምኽሪ ብቋንቋኡ ናይ ምዝራብ መሰል ኣለዎ።

83. **ምስ ዝመረፆ ህዝቢ ናይ ምርኻብ መሰል**

1. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣብ ዝኾነ እዋን ምስ ዝመረፆ ህዝቢ ናይ ምርኻብ መሰል ኣለዎ
2. ኩሉ ኣባል ቤት ምኽሪ እንተወሓደ ኣብ ዓመት ሓደ ሻዕ ምስ ዝመረፆ ህዝቢ ተራኺቡ ዝኣከቦ ሓሳባን ዘቕረቦ መፍትሕን ኣመልኪቱ ፀብፃብ ናብ ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ከቕርብ ኣለዎ።

መጠን የምክር ቤቱ ስም፣ አርማ /ሎጎ/ ወዘተ ሊኖረው ይገባል

3. በምክር ቤቱ ስም ስጦታዎችም ሆኑ ሽልማቶች የተቀበለ ማንኛውም የምክር ቤት አባል ወይም ተቋም የተሰጠው ስጦታ ወይም ሽልማት ከነመግለጫው ለአፈ-ጉባኤው ማስረከብ አለበት
4. በምክር ቤቱ ስም የሚሰጡ ስጦታዎች ወይም ሽልማቶች በመንግስትና እና ህዝብ አስፈላጊ ያልሆነ ፖለቲካዊ ችግር እንዲያስከትል እንዲሁም የምክር ቤቱ ክብር እና ሞጎስ የሚነካ እንዳይሆን አስፈላጊ ጥንቃቄ ይደረጋል።

5. ለምክር ቤቱ የሚሰጥ ስጦታ እና ሽልማት በምክር ቤቱ ውስጥ ለዚህ ተብለው በሚዘጋጀው ቦታ ይቀመጣል።

ምዕራፍ አስራ ሁሉት

የምክር ቤት አባላት መብት

80. **የህግ ከለላ መብት ስለማኘት**

ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ሕገ-መንግስት አንቀፅ 48/5/ መሰረት ማንኛውም የምክር ቤቱ አባል ከባድ ወንጀል ሲፈፀም እጅ ከፍንጅ ካልተያዘ በስተቀር ያለ ምክር ቤቱ ፈቃድ አይያዝም በወንጀልም አይከሰሰም።

81. **በሚሰጠው ድምፅ ወይም በሚሰጠው አስተያየት ያለመጠየቅ መብት**

ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ሕገ-መንግስት አንቀፅ 48/4/ መሰረት ማንኛውም የምክር ቤት አባል በምክር ቤቱ ውስጥ በሚሰጠው ድምፅ ወይም አስተያየት ምክንያት አይከሰስም አስተዳደራዊ እርምጃም አይወሰድበትም

82. **በቋንቋው የመናገር መብት**

ማንኛውም የምክር ቤቱ አባል በምክር ቤቱ ስብሰባ በቋንቋው የመናገር መብት አለው።

83. **ከመረጠው ህዝብ ጋር የመገናኘት መብት**

1. ማንኛውም የምክር ቤት አባል በማንኛም ጊዜ ከመረጠው ህዝብ ጋር የመገናኘት መብት አለው
2. ሁሉም የምክር ቤት አባል ቢያንስ በአመት አንድ ጊዜ

84. **አብ ኣኼባ ኮሚቴታት ናይ ምስታፍ መሰል**

ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ቀወምቲ ኮሚቴታ ኣብ ዘዳልይዎ ዝኾነ ኣኼባ ብዘይድምፂ ናይ ምስታፍ መሰል ኣለዎ።

85. **መሰል ምምንጫው ረቂቅ ሕግን ምቕራብ ኣጀንዳን**

ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 16ን36 ብዝተገለፀ መሰረት ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ረቂቕ ሕጊ ናይ ምምንጫውን አጀንዳ ናይ ምቕራብን መሰል ኣለዎ።

86. **ግልጋሎት መጓዓዝያ፣ ውዕሎ ዓስብን ጥቕማ ጥቕምን ናይ ምርካብ መሰል**

1. ኣባላት ቤት ምኽሪ ንጉባኤ ቤት ምኽሪ ኣብ ዝመፀሉ እዋን ኣብ መንገድን ኣኼባን ንዝገበርዎ ፃንሒት ውዕሊ ዓስቢን መጓዓዝያን ክፍሊት ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎም።
2. ካብቲ ዝተመረፀሉ ከባቢ ርሒቕም ዝርከቡ ኣባላት ቤት ምኽሪ ምስ ዝመረፆም ህዝቢ ንምርኻብ ኣብ ዝኸዱሉ እዋን ወይ ድማ ብዝኾነ ናይ ቤት ምኽሪ ስራሕቲ ናብ ዝተፈላለዩ ኸባቢታት ኣብ ዝኸድሉ እዋን ቤት ምኽሪ ብዘውፅኦ መምርሒ መሰረት ኣበልን መጓዓዝያን ክፍሊት ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ዝተዘርዘሩ መሰላት ዝተሓለዉ ኮይኖም አመራርሓ ቤት ምኽሪን ቀወምቲ ኮሚቴታትን ንዝተውሃቦም ሓላፍነት ዝምጥን እኹል ክፍሊትን ጥቕሚ ጥቕምን ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎም። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን
4. ኣባላት ቤት ምኽሪ ኣብ ጉባኤ ኣብ ቤት ምኽሪ ኣብ ዝፀንሕሉ እዋን ነፃ ናይ ሕክምና ግልጋሎት ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎም።

87. **ህንፀት ዓቕምን ሓበሬታን ናይ ምረካብ መሰል**

1. እቲ ቤት ምኽሪ ዓቕሙ ብዝፈቐደ መጠን ምስ ስራሕቲ ቤት ምኽሪ ኣግባብነት ዘለዎም ዝተፈላለዩ ስልጠናታት ንኣባላት ቤት ምኽሪ ይህብ።
2. ኣባላት ቤት ምኽሪ ዓቕሞም ዝጎልብቱሉን ሓበሬታ ዝረክቡሉን ብቤት ምኽሪ ዝተወደበ ቤት መፃሕፍቲ፣ ኢንተርኔት፣ ናይ ኢሜይልን ምኽርን ግልጋሎት ዝኣምሰሉ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎም።
3. ኣብ ዝሳለጡ ስራሕቲ ህንፀት ዓቕሚ ቤት ምኽሪ ንደቂ ኣነስትዮ ፣ ጉዳኣት ኣካልን ብሄረሰባትን ፍሉይ ትኹረት ይውሃብ።

88. **ካብ ኣባልነት ቤት ምኽሪ ናይ ምስንባት መሰል**

ከመረጠው ህዝብ ጋር ተገናኝቶ የሰብሰባቸውን ሃሳቦችና ያቀረባቸውም መፍትሄዎች አስመልክቶ ሪፖርት ለምክር ቤቱ ፅሕፈት ቤት ማቅረብ አለበት።

84. **በኮሚቴዎች ስብሰባ የመሳተፍ መብት**

ማንኛውም የምክር ቤት አባል ቋሚ ኮሚቴዎች በሚያዘጋጀው ማንኛውም ስብሰባ ያለ ድምፅ የመሳተፍ መብት አለው።

85. **የህግ ረቂቅ የማመንጨት እና አጀንዳ የማቅረብ መብት**

በዚህ ደንብ አንቀፅ 16 እና 36 መሰረት ማንኛውም የምክር ቤት አባል የህግ ረቂቅ የማመንጨት እና እጀንዳ የማቅረብ መብት አለዎ

86. **አበል፣ ጥቅም ጥቅም እና የመጓጓዣ ግልጋሎት የማግኘት መብት**

1. የምክር ቤት አባላት ለምክር ቤት ስብሰባ በሚመጡበት ጊዜ በመንገድ እና የስብሰባ ጊዜ ቆይታ አበል እና የመጓጓዣ ክፍያ የማግኘት መብት አላቸው።
2. ከተመረጡበት አከባቢ ርቀው የሚገኙ የምክር ቤት አባት የመረጣቸውን ህዝብ ለማግኘት በሚሄዱበት ወቅት ወይም በሌላ የምክር ቤቱ ስራ ወደ ተለያዩ አከባቢዎች በሚሄዱበት ጊዜ ምክር ቤቱ በሚያወጣው መመሪያ መሰረት አበል እና የመጓጓዣ ክፍያ የማግኘት መብት አላቸው
3. በዚህ አንቀፅ የተዘረዘሩት መብቶች እንደተጠበቁ ሆነው የምክር ቤቱ አመራርና የቋሚ ኮሚቴዎች ለተሰጣቸው ሃላፊነት የሚመጥን በቂ ክፍያና ጥቅም ጥቅሞች የማግኘት መብት አላቸው። ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል
4. የምክር ቤት አባላት በጉባኤ የሚቆይበት ወቅት ነፃ የህክምና አገልግሎት የማግኘት መብት አላቸው።

87. **የአቅም ግንባታ እና መረጃ የማግኘት መብት**

1. ምክር ቤቱ አቅም በፈቀደ መጠን ከምክር ቤቱ ሥራዎች አግባብነት ያለው የተለያዩ ስልጠናዎች ለምክር ቤት አባላትን ይሰጣል።
2. የምክር ቤት አባላት አቅማቸውን ለመገንባት እና መረጃ ለማግኘት በምክር ቤቱ የተደረጀ ቤተ መፃህፍት፣ እንተርኔት ፣ እሜይል እና የምክር አገልግሎት የመሳሰሉት የማገኘት መብት አላቸው

1. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣብ ዝኾነ እዋን ብናይ ባዕሉ ድሌት ካብ ኣባልነት ቤት ምኽሪ ክሰናበት ይኽእል።
2. ካብ ኣባልነት ቤት ምኽሪ ክሰናበት ዝደሊ ኣባል ቤት ምኽሪ ሕቶኡ ብፅሑፍ ኣዳሊዩ ንኣፈ-ጉባኤ ከፍልጥ ይኽእል።
3. ኣፈ-ጉባኤ ዝቐረበሉ ሕቶ ምስንባት ኣባልነት ቤት ምኽሪ ብመርኣይ ዘለዎ ሪኢቶ ኣተሓሒዙ ንቤት ምኽሪ የፍልጥ።

89. <u>መሰል ኣባላት ቤት ምኽሪ ዝነበሩ</u>

1. ኣብ ካልኦት ሕግታት ዝተደንገገ ከም ዘለዉ ኮይኖም ኣባላት ቤት ምኽሪ ዝነበሩ ዝስዕቡ መሰላት ይህልውዎም።

ሀ. ኣባል ቤት ምኽሪ ዝነበረ ኣብ ሕሉፍ ዝነበሮ ተሳትፎ ስራሕ ዝገልፅ ምስክር ወረቐት ፣ መለለዪ ወረቐትን ድጋፍ ደብዳበን ናይ ምረካብ መሰል ኣለዎ።

ለ. ኣባል ቤት ምኽሪ ዝነበረ ብሹመትን ምድብን ኣብ ብቤት ምኽሪ ፀኒሑ ናብ ካልእ ስራሕ መንግስቲ እንትምለስ ወይ እንትምደብ ኣብ ቤት ምኽሪ ዝፀንሖሉ እዋን ብመንግስቲ ግልጋሎት ስራሕ ይተሓዘሉ።

2. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ዝነበረ ኣብ ዝኾነ ናይ ስራሕ መዓልቲ ናብ ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ብምእታው ኣብ ቤት መፃሕፍቲ ክጥቀም ንቤት ምኽሪ ረብሓ ዘለዎም ሓሳብ ከቕርብ መሰል ይህልዎ።

90. <u>ድጋፍ ደብዳበ ናይ ምረካብ</u>

ኣብ ካልኦት ሕግታት ዝተደንገገ ከም ዘለዉ ኾይኖም ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ምስ ስርሑ ዝተዛመዱ ዘሳልጦም ስራሕቲ፣ ዝተፈላለዩ ማሕበራዊ ፀገማት እንተ-ጋጥምዎን ግልጋሎት ክረክብ እንትደልን ካብ ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ናብ ዝምልከቶ ኣካል ናይ ድጋፍ ደብዳበ ይፀሓፈሉ።

91. <u>ሓለዋ ናይ ምርካብ መሰል</u>

1. ኣፈ-ጉባኤን ምክትል ኣፈ-ጉባኤን ቤት ምኽሪ ሓለዋ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎም።
2. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተቐመጠ መሰል ኣፈ-ጉባኤ

3. በአቅም ግንባታው እንቅስቃሴ ምክር ቤቱ ለሴቶች፣ አካል ጉዳተኞች እና ብሄረሰቦችን ልዩ ትኩረት ይሰጣል።

88. <u>ከምክር ቤት አባልነት የመሰናበት መብት</u>

1. ማንኛውም የምክር ቤት አባል በማንኛም ጊዜ በራሱ ፈቃድ ከምክር ቤት አባልነቱን ሊሰናበት ይችላል።
2. ከምክር ቤት አባልነቱ ሊሰናበት የሚፈልግ የምክር ቤት አባል ጥያቄውን አዘጋጅቶ ለኣፈ-ጉባኤው ማሳወቅ ይቻላል።
3. አፈ-ጉባኤው የቀረበለትን ከምክር ቤት አባልንት የመልቀቅ ጥያቄ ተመልክቶ ያለው አስተያየት ጨምሮ ለምክር ቤቱ ያሳውቃል።

89. <u>ስለቀድሞ የምክር ቤት አባላት መብት</u>

1. በሌሎች ህጎች የተደነገጉት እንደተጠበቁ ሆነው የቀድሞ የምክር ቤት ኣባል የሚከተሉት መብቶች ይኖራቸዋል።

ሀ. ቀድሞ የምክር ቤት አባል የነበረውን የስራ ተሳትፎ የሚገልፅ የምስክር ወረቀት መታወቂያ እና ድጋፍ ደብዳቤ የማግኘት መብት አለው።

ለ. የቀድሞ የምክር ቤት አባል በሹመትና በምድብ በምክር ቤት ስራ ላይ ቆይቶ ወደ ሌላ የመንግስት ስራ በሚመለስበት ወይም በሚመደብበት ጊዜ በምክር ቤቱ የቆየባቸው ጊዜያት በመንግስት ግልጋሎት ስራ ይያዝለታል።

2. ማንኛውም የቀድሞ የምክር ቤቱ አባል በማንኛውም የሥራ ቀን ወደ ምክር ቤቱ ፅ/ቤት በመግባት በምክር ቤቱ ቤት መፃሕፍት የመጠቀም፣ ለምክር ቤቱ ጥቅም የሚሰጡ ሃሳቦች የማቅረብ መብት አለዎ።

90. <u>የድጋፍ ደብዳቤ የማግኘት መብት</u>

በሌሎች ህጎች የተደነገ እንደተጠበቁ ሆነው ማንኛውም የምክር ቤት አባል ከሥራው ጋር በተገናኘ ሁኔታ ለሚያከናውናቸው ተግባራት እና የተለያዩ ማህበራዊ ችግሮች ሲያገጥሙት እና አገልግሎቶች ለማግኘት ሲፈለግ ምክር ቤቱ የትብብር ደብዳቤ ለሚመለከተው አካል ይጽፍለታል።

www.abyssinialaw.com

ምስ ዝመልከቶም ኣካላት ብምትሕብባር ተግባራዊ ንክኸውን ይገብር።

ምዕራፍ ዓሰርተ ሰለስተ

ስነ-ምግባርን ግቡእ ስራሕን ኣባላት ቤት ምኽሪ

92. **ሓፈሻዊ መትከል**

ሕድ ሕድ ኣባል ቤት ምኽሪ ብዓለም ለኸ፣ ሃገር ለኸን ብብርኪ ክልልን ብግልፂ ዝተቐመጡ መትከላት ስነ-ምግባር ምስ ስርሑ ኣጠዓዒሙ ክሰርሕ ይግባእ።

93. **ክልለላዊ እሴታት ምምዕባል**

ሕድ ሕድ ኣባል ቤት ምኽሪ

1. ንህዝቢ ትግራይ ብሓፈሻን ንዝመረፆ ህዝቢ ብፍላይን ተኣማኒ፣ ቅኑዕ፣ መገልገሊ ፣ ሓቀኛ መኽበሪ ሕግን ንኻልኦት መርኣያን ክኸውን ኣለዎ።
2. ንክልላውን ሃገራውን ሕገ-መንግስታትን ካልኦት ሕግታትን ናይ ምኽባርን ክኽበሩ ናይ ምግባርን ግቡእ ኣለዎ።
3. ሓፈሻዊ ኣረኣእይኡን ተግባሩን ንረብሓ ክልልን ህዝብን ብዘቕድምን ብዘኽብርን ኣገባብ ክኸውን ይግባእ።

94. **ሓቀኛን ግልፅን ብዛዕባ ምዃን**

1. ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 97 ዝተገለፀ ከም ዘሎ ኮይኑ ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ናይ ህዝቢ ውራይ ዝምልከት ኣብ ዝተፈላለዩ መድረኻት ግልፅነትን ሓቅን ሒዙ ክመያየጥ ኣለዎ።
2. ኣባል ቤት ምኽሪ ናይ ሓሶት መረዳእታ ወይ ዘይተፃረዩ ጉዳያት ሓቂ ኣምሲሉ ናብ መድረኽ ቤት ምኽሪ ከቕርብን ከደናግርን የብሉን።

95. **ስልጣንካ ብኣግባቡ ምጥቀም**

1. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ብሕጊ ዝተውሃቦ ስልጣን ብዘይኣግባብ ክጥቀም የብሉን።
2. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተቐመጠ ከም ዘለዎ ኾይኑ ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ዝተውሃቦ ስልጣንን ተግባርን ንህዝቢ ረብሓ ፍትሓዊ ብዝኾነ መንገዲ ካብ ምውዓል ወፃኢ ንውልቀ ረብሓን ኣድልዎ ንምፍፃምን ክጥቀመሉ የብሉን።

91. **ጥበቃ የማግኘት መብት**

1. የምክር ቤት አፈ-ጉባኤና ምክትል አፈ-ጉባኤ ጥበቃ የማግኘት መብት አለቸው።
2. በንዑስ አንቀፅ /1/ የተቀመጠው መብት አፈጉባኤው ከሚመለከተው አከላት ጋር በመተባበር ተግባራዊ እንዲሆን ያደረጋል።

ምዕራ አስራ ሦስት

የምክር ቤት አባላት የስነ-ምግባር እና የስራ ግዴታዎች

92. **አጠቃላይ መርህ**

እያንዳንዱ የምክር ቤት አባል በዓለም አቀፍ፣ በሀገር አቀፍ እና በክልል ደረጃ በግልፅ የተቀመጡትን የስነ-ምግባር መርሆች ከስራው ጋር አጣጥሞ ሊሰራ ይገባል።

93. **ክልላዊ እሴቶችን ስለማዳበር**

እያንዳንዱ የምክር ቤት አባል

1. ለትግራይ ህዝብ በአጠቃላይ እና በተለይ ለመረጠው ህዝብ ታማኝ ፣ ቅን ፣ አገልጋይ ፣ ሃቀኛ ፣ ህግ አክባሪ እና ለሌሎች አርአያ መሆን አለበት
2. የክልሉን እና ሃገራዊ ሕገ-መንግስት እንዲሁም ለሌሎች ህጎችን ማክበርና የማስከበር ግዴታ አለበት።
3. አጠቃላይ አመለካከቱ እና ተግባሩ የክልሉ እና የህዝብ ጥቅም በሚያስቀድምና በሚያስከብር አኳሃን መሆን ይገባል።

94. **ሃቀኛ እና ግልጽ ስለመሆን**

1. በዚሁ ደንብ አንቀፅ 97 የገለፀው እንዳለ ሆኖ ማንኛውም የምክር ቤት አባል የህዝብን ጉዳይ አስመልክቶ በተለያዩ መድረከች ግልፅነት እና ሃቅ ይዞ መወያየት አለበት።
2. የምክር ቤት አባል የሃሰት ማስረጃ ወይም ያለተጣሩ ጉዳዮች ሃቅ አስመስሎ ወደ ምክር ቤቱ መድረክ ማቅረብና ማደናገር የለበትም።

95. **ስልጣንን ብአግባቡ ስለመጠቀም**

1. ማንኛም የምክር ቤት አባል በህግ የተሰጠውን ስልጣን ያለ አግባብ መጠቀም የለበትም።
2. በንኡስ አንቀፅ 1 የተቀመጠው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም የምክር ቤት አባል የተሰጠው ስልጣን እና

96. <u>ዝተውሃበካ ሓላፍነት ምውፃእ</u>

ኣብ ካልኦት ሕግታትን ኣሰራርሓታትን ዝተቐመጡ መገደድቲ ኩነታት ከም ዘለዉ ኮይኖም ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ንዝኾነ ብርኪ ስራሕ ብቤት ምኽሪ እንትምረፅ ወይ እንትውከል ብሙሉእ ድልየትን ተበግሶን ክቕበሎ ይግባእ።

97. <u>ክብርን ሞገስን ቤት ምኽሪ ምሕላው</u>

1. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣብ ውልቀ ናብርኡ ይኹን ኣብ ኣደባባይ ክብርን ሞገስን ቤት ምኽሪ ዘሀስሱ ተግባራት ክፍፅም የብሉን
2. ኣባላት ቤት ምኽሪ ኣድለይቲ ካብ ዘይኮኑ ተግባራት ዝተቖጠቡ ክኾኑ ኣለዎም።
3. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣብ ዝኾነ እዋን ንኻሊእ ሰብ ምፅራፍ፣ ምንሻው ፣ ምትንካፍ ወይ ካልኦት ንቤት ምኽሪ ዝህውኹ ተግባራት ክፍፅም የብሉን።

98. <u>ምሽጢር ምሕላው</u>

ኣባላት ቤት ምኽሪ ስራሖም ብግልፂ ክሰርሑ ከም ዝግባእ ዝተቐመጠ መትከል ከም ዘሎ ኾይኑ ኣብዞም ዝስዕቡ ጉዳያት ግና ምሽጢር ክሕልው ይግባእ።

1. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ምኽንያት ስራሕን ብኻሊእ ኣጋጣምን ዝፈለጦም ንረብሓ መንግስትን ህዝብን ፣ ሰላምን ፀጥታን ክጎድኡ ዝኽእሉ ጉዳያት ብምሽጢር ናይ ምሓዝ ግቡእ ኣለዎ።
2. ቤት ምኽሪ ናይ መወዳእታ ዕልባት ዘይሃበሎም ጉዳያት ብምሽጢር ክሕዝን ንዘይምልከቶ ኣካል ወይ ውልቀ ሰብ ክገልፅ የብሉን።
3. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ብዕፁው ኣኼባ ቤት ምኽሪ ንኽረኣይ ኣብ ዝተወሰኑ ጉዳያት ዝምልከቶ ኣካል ግልፂ ቅድሚ ምግባሩ ነቲ ምሽጢር ኣሕሊፉ ክህብ የብሉን።
4. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ግልፂ ክኾኑ የብሎምን ተባሂሎም ዝተኣገዱ ካልኦት ጉዳያት ቤት ምኽሪ እንተሃለዮም ብምሽጢር ክዕቅብ ኣለዎ።

99. <u>ካብ ግዕዝይና ዝፀረየን ንግዕዝይና ዝቃለስን ምዃን</u>

1. ኣባል ቤት ምኽሪ ካብ ግዕዝይና ዝፀረየን ብተግባር ግዕዝይና ዝቃለስን ከምኡ እውን ንፀረ ግዕዝይና ምንቅስቓስ መርኣይ ክኮኑ ይግባእ።
2. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ብገንዘብ ወይ ጥቕማ ጥቕሚ ተደሊሉ ኣብ ውሽጢ ቤት ምኽሪ ሪኢቶ ወይ ድምፂ ክህብ የብሉን።

ተግባር ለህዝብ ጥቅም ፍትሃዊ በሆነ መንገድ ከማዋል አልፎ ለግል ጥቅም እና አድልዎ ለመፈፀም መጠቀም የለበትም።

96. <u>የተሰጠህ ሃላፊነት ስለመወጣት</u>

በሌሎች ህጎችና አሰራሮች የተቀመጡ አስገዳች ሁኔታዎች እንደተጠበቁ ሆነው ማንኛውም የምክር ቤት አባል ለምክር ቤት ስራዎች በማንኛውም ደረጃ ሲመረጥ ወይም ሲወከል በሙሉ ፍቃደኝነትና ዝግጁነት ሊቀበለው ይገባል።

97. <u>የምክር ቤቱን ክብርና ሞገስ ስለመጠበቅ</u>

1. ማንኛውም የምክር ቤት አባል በግል ኑሮውን ሆነ በአደባባይ የምክር ቤቱን ክብር እና ሞገስ ሊያጎድፉ የሚችሉ ተግባራት መፈፀም የለበትም
2. የምክር ቤቱ አባላት አስፈላጊ ያልሆኑ ተግባራት ከመፈፀም መቆጠብ አለባቸው
3. ማንኛውም የምክር ቤት አባል በማንኛውም ጊዜ ለሌላ ሰው መሳደብ፣ ማንቋሸሽ፣ የመተንኮስ ወይም ሌሎች ምክር ቤቱ የሚያውኩ ተግባራት መፈፀም የለበትም ።

98. <u>ሚሰጥርን ስለመጠበቅ</u>

የምክር ቤቱ አባላት ሥራቸውን በግልፅ የማከናወን መርህ እንደተጠበቀ ሆኖ በሚከተሉት ግን ምስጢር መጠበቅ አለባቸው።

1. ማንኛውም የምክር ቤት አባል በሥራው አጋጣሚ ወይም በሌላ ምክንያት ያወቃቸውን የመንግስት እና የህዝብ ጥቅም ፣ ሰላም ፀጥታ ሊጎዱ የሚችሉ ጉዳዮች በምስጢር የመያዝ ግዴታ አለበት።
2. በምክር ቤቱ የመጨረሻ እልባት ያልሰጠባቸውን ጉዳዮች በሚስጥር መያዝ እና ለማይመለከተው አካል ወይም ግልሰብ መግለፅ የለበትም።
3. ማንኛም የምክር ቤት አባል በምክር ቤቱ ዝግ ስብሰባ እንዲታዩ በተወሰኑ ጉዳዮች በሚመለከተው አካል ግልፅ ከመሆኑ በፊት ሚስጥሩን አሳልፎ መስጠት የለበትም።
4. ማንኛውም የምክር ቤት አባል ግልፅ ሊሆን አይገባም ተብለው የተከለከሉ ሌሎች የምክር ቤቱን ጉዳዮች በሚስጥር መያዝ አለበት።

99. <u>ከሙስና የፀዳ ስለመሆንና ሙስናን ስለመዋጋት</u>

1. ማንኛውም የምንክር ቤቱ አባል ከሙስና የፀዳና የሙስና ተግባራት የሚዋጋ እንዲሁም በፀረ ሙስና እንቅስቃሴ አርኣያ ሊሆኑ ይገባል።

3. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ገንዘብን ንብረትን መንግስቲ ካብ ምብኻን፣ ምድንጋር፣ እምነት ምጉዳል ወዘተ ዝኣመሰሉ ገበናት ነፃ ክኸውን ኣለዎ።

100. **ህዝቢ ምስ ህዝቢ ክጋንፁ ካብ ዝኽእሉ ተግባራት ምዕቃብ**

1. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 80 ዝተጠቐሰ መሰሉ ተጠቒሙ ወይ ብካሊእ ኣገባብን ሜላን ህዝቢ ምስ ህዝቢ ክጋንፁ ካብ ዝኽእሉ ከምኡ እውን ካብ ዓመፅ፣ኣድማ፣ ህውከት ወይ ካብ ካልኦት ዘይሕጋዊ ተግባር ክቁጠቡ ይግባእ።

2. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪን ሓደ ዓለየት ብመድጋፍን ንኻሊእ ብምንሻውን ንዜጋታት ንጎንፂ ብምልዕዓልን ብምጉናፅን ወይ ድማ ዝኾነ ሪኢቶ ብምቕራብ ብሄረ ምስ ብሄር፣ ዓለየት ምስ ዓለየት ፣ ሃይማኖት ምስ ሃይማኖት ንዜጋታት ንህውከት ከለዓዕልን ክጋንፅን የብሉን

101. **ተሓታትነት**

ኣባላት ቤት ምኽሪ ኣብ ዘሳልጥዎም ስረሕቲ ተሓታትነት ኣለዎም፣ ስለዝኾነ ብመሰረት እዚ መትከል ስራሕቶምን ዝተውሃቦም ሓላፍነትን ክፍፅሙ ኣለዎም።

102. **መርኣይ ምኻን**

1. ዝኾነ ኣባል ምኽሪ ዓርሰ እምነቱ ብምዕባይ፣ ሓላፍነት ተሰሚዕዎ ኣብ ምትግባር፣ ምምራሕን ምውሳንን መርኣያ ኮይኑ ስራሕቱ ክፍፅም ኣለዎ።

2. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ንዝሓሸ ለውጢ ዝቕበል፣ ናይ ስራሕ ባህሊ ዘኽብር ፣ ዓርሰ እምነት ዘለዎን ውሳነ ውሃባይነት ዘጎልበተን ብምኻን ንመሳርሕቱን ንህዝብን መርኣያ ክኸውን ኣለዎ።

103. **ናይ ጥቕሚ ጎንፂ**

1. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ብቤት ምኽሪ ተወኪሉ ወይ ተመሪፁ ግልጋሎት ንክህብ እንትሕተት እቲ ዝቐረበሉ ጉዳይ ምስ ናይ ውልቁን ስድርኡን ረብሓ ርክብ ዘለዎ ምዃኑ እንተተረዲኡ እቲ ኩነታት ንቤት ምኽሪ፣ ንኣፈ-ጉባኤ ወይ ኣባል ንዝኾነሉ ኮሚቴ ብምፍላጥ ነቲ ጉዳይ ካብ ምርኣይ ብዓርሰ ድልየቱ ክግልል የግባእ።

2. ማንኛውም የምክር ቤት አባል በገንዘብ ወይም በጥቅማ ጥቅም ተደልሎ በምክር ቤቱ ውስጥ አስተያየት ወይም ድምፅ መስጠት የለበትም።

3. ማንኛውም የምክር ቤቱ አባል የመንግስት ገንዘብና ንብረት ከማባከን፣ ማጨበርበር ፣ እምነት ማጉደል ወዘተ ከመሳሰሉት ወንጀሎች ነፃ መሆን አለበት።

100. **ህዝብን ከህዝብ ከሚያገጩ ድንጊቶች ስለመቆጠብ**

1. ማንኛውም የምክር ቤት ኣባል በዚህ ደንብ አንቀፅ 80 የተጠቀሰውን መብት ተጠቅሞ ወይም በሌላ ዘዴ ህዝብን ከህዝብ ጋር ከሚያጋጩ ወይም ከአመፅ፣ ከአድማ፣ ከህውከት ወይም ከሌሎች ህገ ወጥ ድርጊቶች መቆጠብ ይኖርበታል።

2. ማንኛውም የምክር ቤቱ አባል አንዱን ዘር በመደገፍ እና ሌላውን በማጥላላት፣ ዜጎችን ለግጭት ማነሳሳት፣ማጋጨት ወይም ማንኛውም አስተያየት በማቅረብ ብሄርን ከብሄር፣ ጎሳን ከጎሳ፣ ሃይማኖትን ከሃይማኖት ዜጎችን ለህውከት ማነሳሳት እና ማጋጨት የለበትም።

101. **ተጠያቂነት**

የምክር ቤት አባላት በሚያከናውኗቸው ስራዊች ተጠያቂነት አለባቸው። ስለሆነም በዚህ መርህ መሰረት ስራቸውና የተሰጣቸው ሃላፊነት ማከናወን አለባቸው።

102. **አርኣያ ስለመሆን**

1. ማንኛውም የምክር ቤት አባል በራስ የመተማመን አቅሙን በማጎልበት፣ ሃላፊነት ተሰምቶት በመስራት፣ በመምራት እና በውሳኔ ሰጭነቱ አርኣያ ሆኖ ተግባራቱን ማከናወን አለበት።
2. ማንኛውም የምክር ቤት አባል ለተሻለ ለውጥ የሚቀበል፣ የራሰን ባህል የሚያከብር፣ በራሱ የሚተማመን እና ውሳኔ ሰጭነት በማጎልበት ለስራ ባልደረቦቹ እና ለህዝብ አርኣያ መሆን አለበት።

103. **የጥቅም ግጭት**

1. ማንኛውም የምክር ቤት አባል ተወክሎ ወይም ተመርጦ ግልጋሎት እንዲሰጥ ሲጠየቅ የቀረበለት ጉዳይ ከግሉ እና ከቤተሰቦቹ ጥቅም ጋር ተያያዥነት ያለው መሆኑ ከተረዳው ሁኔታው ለምክር ቤቱ ወይም ለአፈ-ጉባኤ ወይም አባል ለሆነለት ኮሚቴ በማሳወቅ ጉዳዩ ከማየት ራሱን በፍላጎት ሊያገል ይገባል።

2. ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ክብርን ሞገሰን ቤት ምኽሪ ኣብ ዘራክስ ስራሕ ክዋፈር የብሉን።

ምዕራፍ ዓሰርተ ኣርባዕተ

መሰል፣ ግቡእን ስነ-ምግባርን ኣባላት ቤት ምኽሪ ብዛዕባ ምኽባር

104. **ሓፈሻዊ ድንጋገ**

ኣብዚ ምዕራፍ ንዝተመቐጡ ኣሰራርሓታት ኣብ ከይዲ ምትግባር ዝፍጠሩ ክፍተታት እንተሃልዮም ኣሰራርሓን መትከልን ቤት ምኽሪ መሰረታዊ ገይሮም ብዝወፁ መመምርሒታት ይሽፈኑ።

105. **ብዛዕባ መሰልካ ምኽባር**

1. ኣባላት ቤት ምኽሪ ወይ ኣባላት ቤት ምኽሪ ዝነበሩ መሰልና ተግባራዊ ይኹነልና ወይ መሰልና ብዘይኣግባብ ተጣሒሱ ኢሎም ብውልቀ ወይ ብሓባር ብፅሑፍ ዝተዳለወ ሕቶ ንኣፈ-ጉባኤ ብፅሑፍ ከቕርቡ ይኽእሉ።
2. ኣብ ንዑስ ዓንቀፅ 1 ዝተቐመጠ ከም ዘሎ ኾይኑ እቲ ሕቶ ንኣብዝሓ ኣባላት ቤት ምኽሪ ዝምልከት እንተኾይኑ ኣብ ስሩዕ ጉባኤ ቤት ምኽሪ ኣጀንዳ ተታሒዙሉ ክቐረብ ይኽእል።
3. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብዝተጠቐሰ መሰረት ኣፈ-ጉባኤ ነቲ ሕቶ ብምርኣይ፣
   ሀ. ነቲ ጉዳይ ብምዕራይ ኣድላዪ ምምሕዳራዊ ውሳነ ይህበሉ፣ወይ ናብ ቤት ምኽሪ ኣቕሪቡ የወስን።
   ለ. ከከም ኩነታቱ ናብ ቤት ምኽሪ ወይ ናብ ኮሚቴ ክቐርብ ኣለዎ ዝብል እምነት እንተሃለይዎ ከቕርቦ ይኽእል።
4. እቲ ቤት ምኽሪ ብንኡስ ዓንቀፅ 2 ወይ 3/ሀ/ መሰረት ንዝቐረበሉ ሕቶ ምዕራይ ወይ ምይይጥ ምስ ዝገበረ ናይ መወዳእታ ውሳነ ይህበሉ።
5. እቲ መሰል ምጥሓስ እንተይተቓረፀ ብተኸታታሊ ዝፍፀም እንተዘይኮይኑ መሰሉ ክሕለወሉ ዝደሊ ኣባልን ቤት ምኽሪ ኣባል ዝነበረን መሰሉ ካብ ብዝተጠሓሰሉ ጊዜ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ ሰለስተ ወርሒ ሕቶ ከቕርብ ኣለዎ። በዚ እዋን ዘየቕረበ ብይርጋ ይእገድ፣ ሕቶ መቕረቢ ጊዚኡ እውን ንመፃኢ ዘበን ቤት ምኽሪ ኣይተሓላለፍን።
6. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 3ን4ን ብዝተገለፀ መሰረት ውሳነታት ቤት ምኽሪ ኣፈ-ጉባኤ እናተኸታተለ ተባራዊ ክኾኑ ይገብር።

2.ማንኛውም የምክር ቤት አባል የምክር ቤቱን ክብርና ሞገስ በሚያጎድፍ ስራ መስመራት የለበትም።

ምዕራፍ አስራ አራት

የምክር ቤት አባላት መብት ፣ ግዴታ እና ሥነ-ምግባር ስለማስከበር

104. **ጠቅላላ ድንጋጌ**

በዚህ ምእራፍ የተቀመጡ አሰራሮችን ተግባራዊ በማረግ ሂደት የሚፈጠሩ ክፍቶቸ ካሉ በምክር ቤቱ አሰራር መርህዎች መሰረት በሚወጡት መመርያዎች ይሞላሉ።

105. **መብትን ስለማስከበር**

1. ማንኛውም አባል ወይም የቀድሞው የምክር ቤት ኣባል መብታችን ተጥሷል ወይም መብታችን ተግባራዊ ይሁንልን የሚል ጥያቄ በተናጠልም ሆነ በአንድነት ለአፈ-ጉባኤው በፅሑፍ ማቅረብ ይችላሉ።
2. በንኡስ አንቀፅ 1 የተቀመጠው ቢኖርም የመብቱ መከበር ጥያቄ አብዛኛዎቹን አባላት የሚመለከት በሆነ ጊዜ ጥያቄው ለምክር ቤቱ ቀርቦ እንዲታይ ይደረጋል።
3. አፈ-ጉባኤው በንኡስ አንቀፅ1 መሰረት የቀረበለትን ጉዳይ ጥያቄ በማየት፣
   ሀ. ጉዳዮን በማጣራት አስፈላጊውን አስተዳደራዊ ውሳነ ይሰጥበታል ፣ ወይም ለምክር ቤቱ አቅርቦ ያስወስናል።
   ለ. እንደየ ሁኔታው ወደ ምክር ቤት ወይም ለኮሚቴው መቅረብ አለበት የሚል እምነት ከያዘ ሊያቀርብ ይችላል።
4. ምክር ቤቱ በንኡስ አንቀፅ 2 ወይም በንኡስ አንቀፅ 3 /ሀ/ መሰረት የቀረበለትን ጉዳይ መርምሮ የመጨረሻ ውሳኔ ይሰጣል።
5. የመብቱ መጣስ ሁኔታ ሳይቋርጥ በተከታታይ እየተፈፀመ ያለ ካለሆነ በስተቀር መብቱ እንዲከበርለት የሚፈልግ ማንኛውም አባል ወይም የቀድሞ የምክር ቤት አባል መብቱ ከተጣሰበት ጊዜ ጀምሮ በሶስት ወራት ጊዜ ውስጥ ጥያቄውን ካለቀረበ በይርጋ ይታገድበታል፣ የማቅረቢያው ጊዜም ለቀጣይ የፓርላማ ዘመን አይሸጋገርም።
6. አፈ-ጉባኤው በንሱስ አንቀፅ 3 እና 4 መሰረት የተሰጡ ውሳኔዎችን እየተከታተለ እንዲፈፀሙ ያደረጋል።

106. <u>ስነ-ምግባር ብዛዕባ ምኽባር</u>

1. ቤት ምኽሪ ኣብዚ ደንቢ ንዝተዘርዘሩ ግቡኣት ስራሕን ስነ-ምግባርን ዝጥሓስ ወይ ዘየተግብር ኣባል ብቤት ምኽሪ ናይ ዲሲፕሊን ስጉምቲ ይውሰደሉ።

2. ሕድ ሕድ ኣባል ቤት ምኽሪ ስነ-ምግባር ኣብ ዘጉደሉ ወይ ግቡኦም ዘይፈፀሙ ኣባላት ናይ ዲስፕሊን ስጉምቲ ንኽወስደሎም ዝርዝር መረዳእታ ብምሓዝ ንቤት ምኽሪ ክሓትት ይኽእል።

3. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ብዝተገለፀ መሰረት ዝቐርብ ሕቶ ብፅሑፍ ተዳለዩን ብእኹል መረዳእታ ተደጊፉን ናብ ኣፈ-ጉባኤ ይቐርብ።

4. ብገበን ወይ ፍትሃብሄር ዘሕተት ጉዳይ ከም ዘሎ ዝተሓለወ ኮይኑ እቲ ናይ ዲሲፕሊን ስጉምቲ ሕቶ ክቐርብ ዝኽእል እቲ ጉዳይ ስነ-ምግባር ተጣሒሱ ካብ ዝተብሃለሉ ጊዜ ኣብ ውሽጢ ሽዱሽተ ወርሒ ይኸውን።

5. ኣፈ-ጉባኤ ዝቐረበሉ ሕቶ ምጥሓስ ስነ-ምግባር ብምርኣይ ከከምኩነታቱ ንቤት ምኽሪ የቕረብ።

6. ቤት ምኽሪ ነቲ ጉዳይ ኣገዳሲ ኮይኑ እንተረኺብዎ ንቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳይ ሕግን ምምሕዳርን መሪሑ ካብቲ ኮሚቴ ንዝቐረበሉ ፀባፃብ ብመርኣይ ኣድላዪ ውሳነ ይህብ፣ እቲ ውሳነ እውን ናይ መወዳእታ ይኸውን።

7. ናይ ዲሲፕሊን ስጉምቲ ሕቶ ዝቐረበሉ ኣባል ቤት ምኽሪ ንባዕሉ ናይ ምክልኻል መሰል ኣለዎ።

8. ቤት ምኽሪ ዝወሰዶ ናይ ዲሲፕሊን ስጉምቲ ከከምኩነታቱ ካብዞም ኣብ ታሕቲ ዝተገለፁ ክኸውን ይኽእል።

ሀ. ናይ ቃል መጠንቀቕታ ምሃብ፣

ለ. ናይ ፅሑፍ መጠንቀቕታ ምሃብ

ሐ. ክብደት እቲ ጉድለት ተራእዩ ንሓደ ወይ ክልተ ጉባኤ ቤት ምኽሪ ምእጋድ፣

መ. እቲ ጉድለት ዝለዓለ ወይ ብተደጋጋሚ ዝፍፀም እንተኾይኑ ካብ ቤት ምኽሪ ምእጋድ ወይ ብሕጊ ምውጋድ፣ ዝተወሰደ ስጉምቲ ድማ ህዝቢ ብግልፂ ንኽፈልጦ ምግባር

9. ኣብ ንኡስ ዓንቀቀፅ 8/መ/ ዝተቐመጠ ውሳነ ምስተተግበረ ኣግባብ ብዘለዎ ሕጊ መሰረት መተካእታ ንኽምረፅ ቤት ምኽሪ ንብሄራዊ መረፃ ቦርድ የፍልጥ።

10. ዝርዝር ኣፈፃፀማ ናይዚ ዓንቀፅ ብመምርሒ ይውሰን።

<u>ክፍሊ ክልተ</u>

<u>ምዕራፍ ዓሰርተ ሓሙሽተ</u>

106. <u>ሥራ ምግባርን ስለማስከበር</u>

1. ምክር ቤቱ በዚህ ደንብ የተደነገገውን ስነ-ምግባር ወይም ስነ-ስርዓት በሚጥስ ወይም ተግባራዊ በማያደርግ አባል ላይ አስፈላጊውን የዲስፕሊን እርምጃ ይወስዳል።

2. ማንኛውም አባል የስነ-ምግባር ወይም የስነ-ሰርዓት ጉድለት መኖሩን ሲገነዘብ ጉድለት ፈፅሟል በተባለው በማንኛውም አባል ላይ አስፈላጊውን የዲስፕሊን እርምጃ እንዲወሰድበት ምክር ቤቱን ሊጠይቅ ይችላል።

3. በንኡስ አንቀፅ 2 በተገለፀው መሰረት የሚቀርብ ጥያቄ በፅሑፍ ሆኖ ከበቂ ማስረጃ ለአፈ-ጉባኤው መቅረብ አለበት።

4. በወንጀል ወይም በፍታብሔረ የሚያሰጠይቅ ጉዳይ እንደላ ሆኖ የዲስፒሊን እርምጃ የመወሰን ጥያቄ ሊቀርብ የሚችለው ስነ-ምግባር ተጥሰዋል ከተባለው ጊዜ ጀምሮ በስድስት ወር ውስጥ ይሆናል፡

5. አፈ-ጉባኤው የቀረበለትን የስነ-ምግባር ጥሰት ጥያቄ እንደሁኔታው ለምክር ቤት ያቀርባል።

6. አፈ-ጉባኤው ጉዳዩን ለህግና አስተዳደር ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ይመራዋል፣ ምክር ቤቱም፣ ቋሚ ኮሚቴው የሚያቀርበውን ሪፓርት እና የውሳኔ ሃሳብ መርምሮ አስፈላጊውን ውሳኔ ይሰጣል። ውሳኔውም የመጨረሻ ይሆናል።

7. የዲስፕሊን እርምጃ እንዲወሰድበት ጥያቄ የቀረበበት ማንኛውም አባል ራሱን የመከላከል መብት አለው።

8. ምክር ቤቱ እንደሁኔታው ደረጃውን ጠብቆ የሚከተሉትን የዲስፕሊን እርምጃዎች ሊወሰድ ይችላሉ።

ሀ. የቃል ማስጠንቀቂያ መስጠት፣

ለ. የጽሑፍ ማስጠንቀቂያ መስጠት፣

ሐ. ጥፋቱ ታይቶ ከአንድ ወይም ከሁለት የምክር ቤቱ ስብሰባዎች /ጉባኤዎች/ ማገድ

መ. ጥፋቱ በጣም ከባድ ሲሆን ወይም ሲደጋገም ከአባልነት ማገድ ወይም በህግ መሰረት ይህንኑ ለመራጩ ህዝብ ይፋ ማድረግ፣

9. በንኡስ አንቀፅ 8/መ/ የተላለፈውን ውሳኔ አግባብ ባለው ህግ መሰረት ተተኪ እንዲመረጥ ምክር ቤቱ ለብሄራዊ ምርጫ ቦርድ ያሳወቃል።

10. ዝርዝር አፈፃፀሙ በሚወጣው መመርያ ይወሰናል።

ኣወዳድባ፣ ስልጣንን ተግባርን ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ

107. **ኣወዳድባ ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ**

ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ዓንቀፅ 49/3/ /መ/ን ዓንቀፅ 50/1/ መሰረት ቤት ምኽሪ እዞም ዝስዕቡ ዓይነት ኮሚቴታት ይህልውዎ።

1. መተሓባበሪ ኮሚቴ፣
2. ቀወምቲ ኮሚቴ፣
3. ንኡስ ኮሚቴ፣
4. ጊዚያዊ ኮሚቴ።

108. **መተሓባበሪ ኮሚቴ**

1. መተሓባበሪ ኮሚቴ ካብዚ ንታሕቲ ዘለዉ ኣባላት ይህልዎ፣

   ሀ. ኣፈ-ጉባኤን ምክትል ኣፈ-ጉባኤን

   ለ. ሕድ ሕድ ኣቦ መንበርን ምክትል ኣቦ መንበር ቀወምቲ ኮሚቴ

2. መተሓባበሪ ኮሚቴ ብኣፈ-ጉባኤ ዝመራሕ ይኸውን
3. ካብ ሞንጎ ኣባላት መተሓባበሪ ኮሚቴ ኣፈ-ጉባኤ ዝምድቦ ሓደ ሰብ ፀሓፊ ይኸውን።

109. **ስልጣንን ተግባርን መተሓባበሪ ኮሚቴ**

1. መተሓባበሪ ኮሚቴ እዞም ዝስዕቡ ስልጠንን ተግባርን ይልውዎ

2. ትልሚ ስራሕቲ ኮሚቴታት የተሓባብርን ሓፈሻዊ ከይዲ ስራሕ ቤት ምኽሪ ተዋዲዱ ውፅኢታዊ ብዝኾነ መንገዲ ይሳለጥ ምህላው ኣንፈት ይህብ።

3. ኣብ ቤት ምኽሪ ዝተርኣዩ ቀንዲ ፀገማትን ኣወንታዊ ጎንታትን ኣመልኪቱ በብእዋኑ ይግምግም፣ ሓፈሻዊ ኣንፈታት ስራሕ ብምትላም ንዝምልከቶ ኮሚቴ መምርሒ ይህብ።

4. ሓደሽቲ መንግስታዊ ኣካላት እንትጣየሹ ወይ ዝነበሩ ብሓዱሽ ኣገባብ እንትውደቡ ምስ ስራሕቲ ፀባዮም ዝዛመድ ንቀወምቲ ኮሚቴ እናመደበ ክትትልን ቁፅፅርን ክካየድ ይገብር።

5. ብኣፈ-ጉባኤ ኮነ ብኣባላት ቀወምቲ ኮሚቴ ኣብዚ ኮሚቴ ክረኣዩ ኣለዎም ኢሎም ዝኣመኑሎም ውራያት ብኣጀንዳ ተታሒዞም ይመያየጠሎም ኣብ መማያየጢ ኣጀንዳ ቤት ምኽሪ ጊዜ ይምድብን ናይ ዘረባ እዋን ይውስንን

6. ሓድሽ ቀዋሚ ኮሚቴ ንኽጣየሽ ውሳነ ሓሳብ ናብ ቤት ምኽሪ የቕርብ

ክፍል ሁለት

ምዕራፍ አስራ አምስት

ስለ የምክር ቤቱ ኮሚቴዎች አደረጃጀት ፣ ስልጣንና ተግባር

107. **የኮሚቴ አደረጃጀት**

በተሻሻለው ህገ-መንግስት አንቀፅ 49/3/ /መ/ እና አንቀፅ 50/1/ መሰረት ምክር ቤቱ የሚከተሉት የኮሚቴ ዓይነቶች ይኖሩታል

1. አስተባባሪ ኮሚቴ፣
2. ቋሚ ኮሚቴ፣
3. ንዑስ ኮሚቴ፣
4. ጊዜያዊ ኮሚቴ፣

108. **አስተባባሪ ኮሚቴዎች**

1. የምክር ቤቱ አስተባባሪ ኮሚቴ የሚከተሉት አባላት ይኖሩታል፣

   ሀ. አፈ-ጉባኤ እና ምክትል አፈ-ጉባኤው

   ለ. የቋሚ ኮሚቴ ሊቀ መናብርና ምክትል ሊቀመንበር

2. አስተባባሪ ኮሚቴው የሚመራው በአፈ-ጉባኤው ነው።
3. ከአስተባባሪ ኮሚቴ አባላት ውስጥ አፈ-ጉባኤ የሚመደበው ፀሃፊ ይሆናል።

109. **የአስተባባሪው ኮሚቴ ስልጣንና ተግባር**

1. አስተባባሪ ኮሚቴ የሚከተለው ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል

2. የቋሚ ኮሚቴዎችን አጠቃላይ የስራ ሂደት ያስተባብራል፣ ያቀናጃል፣ ስኬታማነቱን ይከታተላል።

3. በምክር ቤቱ የታዩ ቁልፍ ችግሮችና አወንታዊ ጎኖች አስመልክቶ በየጊዜው ይገመግማል፣ የስራ እቅድ በማውጣት አጠቃላይ አቅጣጫ ለሚመለከተው ኮሚቴ መመርያ ይሰጣል።

4. አዲስ የመንግስት መስርያቤቶች ሲመሰረት ወይም የመዋቅር ለውጥ ሲደረግ ከተቋሙ የስራ ባህሪ በመነሳት ክትትልና ቁጥጥር እንዲደረግበት ለሚመለከተው ቋሚ ኮሚቴ ይመድባል።

5. በአፈ-ጉባኤ ሆነ በቋሚ ኮሚቴ አባላት በዚሁ ኮሚቴ መታየት አለባቸው ብለው የታመነባቸው ጉዳዮች በአጀንዳ ተይዘው ይውያዩባቸዋል፣ ምክር ቤቱ የአጀንዳ መወያያ ጊዜ ይመደባል፣ የንግግር ጊዜ ይወሰናል

7. ኣብዚ ደንቢ ንዘተቐመጡ ጉዳያት መፈፀሚ መምርሒታት የውፅእ። መተሓባበሪ ኮሚቴ ናይ ባዕሉ ናይ ኣሰራርሓ መምርሒ እውን የውፅእ።

8. ቁፅሪ ቀወምቲ ኮሚቴን ኣባላቶምን ብምውሳኽ ወይ ብምንካይ ኣብ ጉባኤ ቤት ምኽሪ ኣቕሪቡ ብምፅዳቕ ኣብ ስራሕ የውዕል።

110. <u>**ኣወዳድባ ቀወምቲ ኮሚቴታት**</u>

1. ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ እዞም ዝስዕቡ ቀወምቲ ኮሚቴታት ይህልውዎ።
   ሀ. ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት ሕግን ምምሕዳርን
   ለ. ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት ኢኮኖሚ
   ሐ. ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት ማሕበራዊ
   መ. ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት በጀትን ኦዲትርን
   ረ. ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት ደቂ ኣንስትዮን እዮም።

2. ቀወምቲ ኮሚቴታት ተፀዋዕነቶም ንቤት ምኽሪ ይኸውን።

3. ሕድ ሕድ ቀዋሚ ኮሚቴ ኣቦ መንበርን ምክትል ኣቦ መንበርን ሓዊሱ ብኣፈ-ጉባኤ ቀሪቦም ካብ ኣባላት ቤት ምኽሪ ዝምረፁ /7-9/ ኣባላት ይህልዉዎ።

4. ሓደ ኣባል ቤት ምኽሪ ካብ ሓደ ቀዋሚ ኮሚቴ ንላዕሊ ኣባል ኮይኑ ክሰርሕ ኣይኽእልን።

5. ኣቦ መናብርት ቀወምቲ ኮሚቴታት ተፀዋዕነቶም ነቲ ኮሚቴ ፣ ንኣፈ-ጉባኤን ንቤት ምኽርን ይኸውን።

6. ሕድሕድ ቀዋሚ ኮሚቴ ንስርሑ ዘድሊ ማቴርያልን ሰብ ሓይልን ሙሉእ ድጋፍ ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ይረክብ።

7. ኣባላት ቀወምቲ ኮሚቴ እንትጎድሉ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 መሰረት ክማልኡ ይግበር

111. <u>**ንኡስ ኮሚቴ**</u>

ዝኾነ ቀዋሚ ኮሚቴ ቤት ምኽሪ ክልል ትግራይ ንስርሑ ሰለጤን የድሊ ኢሉ ዝኣመነሉን ተፀዋዕነቱ ነቲ ኮሚቴ ዝኾነ ንኡስ ኮሚቴ ካብ ሞንጎ ኣባላቱ የጣየሽ። ናይዚ ንኡስ ኮሚቴ ስልጣንን ተግባርን ከከም ኩነታቱ ካብቲ ቀዋሚ ኮሚቴ ተመቒሉ ይውሃቦ።

112. <u>**ጊዚያዊ ኮሚቴ**</u>

1. ብቀወምቲ ኮሚቴን ብመተሓባበሪ ኮሚቴን ክፍፀሙ ዘይኽእሉ ፣ ህፁፅን ኣድላይን ኢሉ ቤት ምኽሪ ዝኣመነሎም ስራሕቲ እንትህልዉ ጊዚያዊ ኮሚቴ ክጣይሽ ይኽእል።

2. ስልጣን ጊዜያዊ ኮሚቴ ነቲ ዝተጣየሸሉ ህፁፅን

6. አዲስ ቋሚ ኮሚቴ እንዲቋቋም ለምክር ቤቱ የውሳኔ ሃሳብ ያቀርባል።

7. በዚህ ደንብ ለተቀመጡ ጉዳዮች አፈፃፀም የሚረዳ መመርያዎች ያወጣል፣ አስተባባሪ ኮሚቴ የራሱ የአሰራር መመርያ ያወጣል።

8. የቋሚ ኮሚቴ ቁጥር እና የአባላት ብዛት እንዲቀነስ ወይም እንዲጨመር ለምክር ቤቱ በማቅረብ አፅድቆ በስራ ላይ ያውላል።

110. <u>**የቋሚ ኮሚቴው አደረጃጀት**</u>

1. ምክረ ቤቱ የሚከተሉት ቋሚ ኮሚቴዎች ይኖሩታል፣

ሀ. የሕግና አስተዳደር ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ
ለ. የኢኮኖሚ ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ
ሐ. የማሕበራዊ ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ
መ. የበጀትና ኦዲት ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ
ረ. የሴቶች ጉዳይ ቋሚ ኮሚቴ ናቸው።

2. ቋሚ ኮሚቴዎች ተጠሪነታቸው ለምክር ቤት ይሆናል።

3. እያንዳንዱ ቀዋሚ ኮሚቴ ሊቀመንበርና ምክትል ሊቀመንበር ጨምሮ በአፈ-ጉባኤ አቅራቢነት ከምክር ቤት አባል የሚመረጡ ከ7-9 አባላት ይኖሩታል።

4. አንደ አባል ከአንድ ቋሚ ኮሚቴ በላይ አባል መሆን አይችልም።

5. የቋሚ ኮሚቴ ሊቀመንበር ተጠሪነታቸው ለኮሚቴ ፣ ለአፈ-ጉባኤና ለምክር ቤቱ ይሆናል

6. እያንዳንዱ ቋሚ ኮሚቴ ለስራው የሚያስፈልጉት መሳርያዎችና የሰው ሃይል ከምክር ቤቱ ፅሕፈት ቤት ያገኛል።

7. የቋሚ ኮሚቴ አባሎች ሲጎድሉ በዚሁ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 መሰረት እንዲሟሉ ይደረጋል

111. <u>**ንኡስ ኮሚቴ**</u>

የምክር ቤቱ ቋሚ ኮሚቴ ለስራው ቅልጣፌ አስፈላጊ ነው ብሎ ያመነበትን ተጠሪነቱ ለኮሚቴው የሆነ ንኡስ ኮሚቴ ከአባላቱ መካከል ያቋቁማል የዚሁ ንኡስ ኮሚቴ ስልጣንና ተግባር እንደሁኔታው ከቋሚ ከሚቴው ስልጣንና ተግባር ተከፍሎ ይሰጠዋል።

112. <u>**ጊዜያዊ ኮሚቴ**</u>

1. በቋሚ ኮሚቴና በአስተባባሪ ኮሚቴው ሊፈፀሙ የማይችሉ ምክር ቤቱ አስቸኳይና አስፈላጊ ናቸው ብሎ ያመነባቸው ስራዎች ሲኖሩ ጊዜያዊ ኮሚቴ ሊያቋቁም ይችላል።

ኣገዳሲን ውራያት ንምዕዋት ማእኸል ገይሩ ንኽሰርሕ ብቤት ምኽሪ ተፈልዩ ዝውሃቦ ይኸውን።

3. ተፀዋዕነት ጊዚያዊ ኮሚቴ ንቤት ምኽሪ ይኸውን።

4. በዝሒ ኣባላት ጊዚያዊ ኮሚቴ ከከምኣድላይነቱ በቲ ቤት ምኽሪ ዝውሰን ኮይኑ ነዚ ዝመርሑ ብቤት ምኽሪ ዝምረፁ ኣቦ መንበርን ፀሓፍን ይህልዉዎ።

5. ጊዚያዊ ኮሚቴ ብቤት ምኽሪ ዝተውሃቦ ተግባር ምስፈፀመ ይፈርስ።

113. <u>ስልጣንን ተግባርን ቀወምቲ ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ</u>

ቀወምቲ ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ ዝስዕቡ ሓፈሻዊ ስልጣንን ተግባራትን ይህልዎም።

1. ዝተመርሓሎም ረቂቅ ሕጊ መርሚሮም ፀብፃብን ውሳነ ሓሳብን ናብ ቤት ምኽሪ የቕርቡ
2. በዚ ደንቢ ዝተመደበሎም ኣካላት መንግስቲ ክትትልን ቁፅፅርን ይገብሩ።
3. ጥርዓናት ወይ ጥቆማ ምቕባል፣
4. ሃገራውን ክልላውን ፖሊሲ ፣ ስትራቴጂን ፕሮግራምን ኣብ ስራሕ ምውዓሎም ይከታተሉ
5. ኣብ ዝተወደበሎም ዕላማን መትከልን መሰረት ዝገበረ መፅናዕቲ፣ ሪኢቶ መትኣኻኸቢ መድረኽ የካይዱ ከምኡ እውን ተሞክሮን ልምድን ልውውጥ ይገብሩ።
6. ከከም ኣላይነቱ ስራሕቶም ብንኡስ ኮሚቴ እናመቐሉ ክሰርሑ ይኽእሉ
7. ኣብ ከይዲ ሕጊ ምውፃእ ይኹን ንፈፃሚ ኣካላት ዝገበር ክትትልን ቁፅፅርን ምስ ስርዓት ፆታ፣ ኤች ኣይቪ /ኤድስን ከባቢ ሓለዋን ብዝተዛመደ መልክዑ ጠመተ ዝሃቡ ምዃኖም የረጋግፁ።

8. ኣብዚ ደንቢ ብዝተውሃቦም ስልጣን መሰረት ኣድላይቲ ዝኾኑ ሕግታት ንኽወፁ ይኹን ኽመሓየሹ ናይ ሕጊ ሓሳብ የመንጭው።

9. እዚ ስልጣንን ተግባርን ከም ዘሎ ኮይኑ ሕድ ሕድ ኮሚቴ ዝርዝር ተግባራት ኣውፂኡ ንኣፈ-ጉባኤ ኣቕሪቡ ብምፅዳቕ ከተግብር ይኽእል

10. ብቤት ምኽርን ብኣፈ-ጉባኤን ዝተውሃቦም ካልኦት ስራሕቲ ይሰርሑ።

11. ሓፈሻዊ ምቅስቓስ ቤት ምኽሪን ፅቡቕ ምስሊ ትግራይን ኣብ ምህናፅ ተረኣም ይፃወቱ።

114. <u>ስልጣንን ተግባርን ኣመራርሓ ቀወምቲ ኮሚቴታት</u>

2. ጊዜያዊ ኮሚቴ ለተቋቋመለት አስቸኳይና አስፈላጊ ስራ ግብ ለመምታት መሰረት አድርጎ ለመስራት የሚያስችለው ስልጣን በምክር ቤቱ ተለይቶ ይሰጠዋል።

3. ጊዜያዊ ኮሚቴው ተጠሪነቱ ለምክር ቤቱ ይሆናል።

4. የጊዜያዊ ኮሚቴ አባላት ቁጥር በምክር ቤቱ ይወሰናል፣ በምክር ቤቱ የሚመረጡ ሊቀመንበርና ፀሃፊ ይኖሩታል።

5. ጊዜያዊ ኮሚቴው በምክር ቤቱ የተሰጠውን ተግባር ካከናወነ በኋላ ይፈርሳል።

113. <u>የቋሚ ኮሚቴዎች ስልጣንና ተግባር</u>

እያንዳንዱ የምክር ቤቱ ቋሚ ኮሚቴ የሚከተሉት አጠቃላይ ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል፡-

1. የተመራለትን ረቂቅ ህግ በመመርመር ለምክር ቤቱ ሪፖርትና የውሳኔ ሃሳብ ማቅረብ፣
2. በዚህ ደንብ የተመደቡላቸው መንግስታዊ አካላት ላይ ክትትልና ቁጥጥር ያደርጋሉ፣
3. አቤቱታ ወይም ጥቆማ መቀበል፣
4. የአገርና የክልል ፖሊሲ ፣ ስትራተጂና ፕሮግራም ስራ ላይ መዋላቸው ይከታተላሉ

5. በተደራጁባቸው አላማና መርህ መሰረት ያደረገ ጥናትና የውይይት መድረኮችን ያዘጋጃሉ፣ እንዲሁም ልምድ ልውውጥ ያደረጋሉ።

6. እንዳስፈላጊነቱ ስራዎቻቸውን ለንኡሳን ኮሚቴዎች በማከፋፈል ሊሰሩ ይችላሉ።

7. ሕግ በሚወጣበት ሂደት ይሁን ለአስፈፃሚ አካላት በሚደረገው ክትትልና ቁጥጥር ስርአተ ፆታ፣ ኤች አይቪ /ኤድስና የአከባቢ ጥበቃ ያገናዘቡ መሆናቸውን ያረጋግጣሉ።

8. በዚህ ደንብ በተሰጠው ስልጣን መሰረት አስፈላጊ የሆኑ ህጎች እንዲወጡ ወይ እንዲሻሻሉ የህግ ሃሳብ ያመነጫሉ።

9. ይህ አጠቃላይ ስልጣንና ተግባር እንደተጠበቀ ሆኖ እያንዳንዱ ቋሚ ኮሚቴ ስልጣንና ተግባራቱ በዝርዝር አውጥቶ ለአፈ-ጉባኤ በማቅረብ አፅድቆ ስራ ላይ መዋል ይችላል።

10. በምክር ቤት ወይም ብአፈ-ጉባኤ የሚሰጣቸውን ሊሎች ስራዎች ያከናውናሉ።

11. አጠቃላይ የምክር ቤቱ እንቅስቃሴና የትግራይ መልካም ገፅታ

1. ኣቦ-መንበር ቀዋሚ ኮሚቴ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፡-

ሀ. ኣብ ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ነቲ ኮሚቴ ወኪሉ ብቀዋምነት ይሰርሕ

ለ. ነቲ ኮሚቴ ብምውካል ምስ ካልኦት ኣካላት ርክብ ይገብር

ሐ. ንቤት ምኽርን ኣፈ-ጉባኤን ዝርዝር ስራሕቱ ኣመልኪቱ ፀብፃብ የቕርብ

መ. በቲ ኮሚቴ ኣብ ዝዳለዉ መድረኻትን ካልኦት ስራሕትን ዕዱማት ኣጋይሽ ንኽሳተፉ ኩነታት የመቻቹ

ረ.ብኣፈ-ጉባኤን በቲ ኮሚቴን ዝተውሃብዎ ካልኦት ስራሕቲ ይፍፅም።

2. ምክትል ኣቦ መንበር ቀዋሚ ኮሚቴ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ

ሀ. ኣቦ መንበር ኣብ ዘይህልወሉ እዋን ተኪኡ ይሰርሕ

ለ. ናይ ኮሚቴ ቃለ ጉባኤ ፣ ሰነዳትን ካልኦትን ኣገደስቲ ዝኾኑ ናይቲ ኮሚቴ ፅሑፋትን ብግቡእ ይሕዝን ይተሓዙ ምህላዎም ይከታተል።

ሐ. ብኣቦ-መንበር ወይ በቲ ኮሚቴ ዝተውሃቡዎ ካልኦት ተግባራት ይፍፅም፣

3. ብኣመራርሓ ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ ዝሰርሑ ስራሕቲ ግልፅን ኣሳታፊይን ብዝኾነ ኣገባብ ክሰርሑ ይግባእ።

115. **ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት ሕግን ምምሕዳርን**

1. እዚ ኮሚቴ ቀንዲ ዕላምኡ ኣብዚ ክልል ዘለዉ ኣካላት ፍትሕን ምምሕዳርን ሕገ-መንግስቲ ማእኸል ብምግባር ዝተወደቡን ዝሰርሑን ምኻኖም ምክትታል ፣ ከምኡ እውን ኣብዚ ዝተርኣዩ ፀገማት ብምፍታሽን ብምምርማርን ዝመሓየሹሉ ኣንፈት ዝሕብር ኮይኑ ብዝበለፀ ድማ፡-

ሀ.ህዝቢ ብሕገ-ምንግስቲ ዝተረጋገፀ መሰሉን ናፅነቱን ብግቡእ ኣብ ስራሕ ምውዓሉን ፣ ኣብዚ መዳይ ዘጋጥሙ ፀገማት ብመፍላይን ፍታሕ ክረክብ ምግባር፣

ለ. ስርዓት ዳይነት ካብ ፅዕንቶ ናፃ ብዝኾነ ኣገባብ ንህዝቢ ዘገልግል ምኻኑ ምርግጋፅ

በመገንባት ረገድ ሚናቸውን ይጫወታሉ።

114. **የቋሚ ኮሚቴዎች አመራሮች ስልጣንና ተግባር**

1. የቋሚ ኮሚቴ ሊቀመንበር የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

ሀ. ኮሚቴውን በመወከል በምክር ቤቱ ፅሕፈት ቤት በቋዋሚነት ይሰራል

ለ. ኮሚቴውን በመወከል ከሌሎች አካላት ጋር ግንኙነት ያደርጋል

ሐ. የኮሚቴውን ዝርዝር ስራዎች ለምክር ቤቱ እና ለአፈ-ጉባኤው ሪፖርት ያቀርባል

መ. ኮሚቴው በሚያዘጋጀው መድረኮችና ሌሎች ስራዎች ተጋባዥ እንግዶችን እንዲሳተፉ ሁኔታዎችን ያመቻቻል

ረ. በአፈ-ጉባኤውና በኮሚቴው የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናወናል።

2. የቋሚ ኮሚቴ ምክትል ሊቀመንበር የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል

ሀ. ሊቀመንበሩ በማይኖርበት ጊዜ ተክቶ ይሰራል።

ለ. የኮሚቴው ሰነዶችና ቃለ ጉባኤዎች በአግባቡ ይይዛል፣ መያዛቸውን ያረጋግጣል።

ሐ. በኮሚቴው ወይም በሊቀመንበሩ የሚሰጡትን ሌሎች ተግባራት ያከናውናል።

3. በምክር ቤቱ አመራር ኮሚቴዎች የሚሰሩ ስራዎች ግልፅና አሳታፊ በሆነ መልክ መሆን ይገባል።

115. **የህግና አስተዳደር ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ**

1. የዚህ ኮሚቴ ዋና አላማ የክልሉ መንግስት የፍትህና የአስተዳደር አካላት አሰራሮች ህግ-መንግስቱን መሰረት አድርገው የተደራጁና ስራቸውን እያከናወኑ መሆቸውን መከታተል፣ እንዲሁም በዚህ ዘርፍ ውስጥ ያሉ ችግሮች በመፈተሽና በመመርመር የሚስተካከሉበትን አቅጣጫ መቀየስ ሆኖ በይበልጥም፣

ሀ. ህዝቡ በሕገ-መንግስት ያገኛቸውን መብቶች እና ነፃነቶች በአግባቡ በስራ ላይ መዋላቸውና በዚህ አካሄድ ዙርያ የሚያጋጥሙ ችግሮችን በመለየት መፍትሄ እንዲያገኝ ማድረግ፣

ሐ. ኣብ ስርዓት ፍትሒ ዝጥምቱ ፖሊሲታት፣ ስትራቴጂታት፣ ፕሮግራምን ስምምዕን ብኣግባቡ ተዳልዩዮም እናተትግበሩ ምዃኖም ክትትልን ቁፅፅርን ይገብር።

2. እዚ ኮሚቴ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 /ለ/ ዘሎ ሓላፍነቱ እንትፍፅም ኣብ ሕገ-መንግስቲ ዓንቀፅ 64 ዝተቐመጠ ናፅነት ዳይነት ብዘይፃባእ መልክዕ ይኸውን።

3. እዚ ኮሚቴ ንዝኾነ ኮሚቴ ዝምራሕ ረቒቕ ሕጊ ሕጋዊ ትሕዝቶኡ ይምርምር

4. ኣብ ሕገ-መንግስቲ ዓንቀፅ 48 /5/ መሰረት ዝቐረበ ሕቶ ምልዓል ሓለዋ ሕጊ ይኹን መሰልን ግቡእን ኣባላት ቤት ምኽሪ ኣመልኪቱ ዝለዓል ሕቶ እንትምረሓሉ ውሳነ ሓሳብ ኣዳልዩ የቕርብ።

5. ብቤት ምኽሪ ዝጣየሽ ዝኾነ ትካል ምምሕዳራዊ መሓውሩ ምስ ሕገ-መንግስቲ ብዝጠዓዓም መንገዲ ዝተወደበ ምዃኑ ይከታተል።

6. ብክልል መንግስቲ ዝግበር ስምምዕ ሕጋዊ ተቀባልነቱ መርሚሩ ንቤት ምኽሪ ውሳነ ሓሳብ የቕረብ።

7. ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳይ ሕግን ምምሕዳርን ዝስዕቡ ኣብያተ ፅሕፈት ይከታተልን ይቆፃፀርን

ሀ. ቤት ፅሕፈት ርእሰ ምምሕዳር
ለ. ቢሮ ፖሊሰን ፀጥታን
ሐ. ቢሮ ፍትሒ
መ. ላዕለዋይ ቤት ፍርዲ
ረ. ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ
ሰ.ካልኦት ብመተሓባበሪ ዝመድቡሉ ኣካላት መንግስቲ እዮም።

8. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 7 ዝተዘርዘሩ ኣካላት መንግስቲ ብሕጊ ተፈልዩ ኣብ ክሊ ዝተውሃቦም ስልጣንን ተግባርን ረቂቅ ሕጊ ንቤት ምኽሪ የቕርብ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል ፣ ይቆፃፀር።

116. **<u>ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት ኢኮኖሚ</u>**

1. ቀንዲ ዕላማ ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት ኢኮኖሚ ብሃገርን ክልልን ዝወፁ ኢኮኖሚ ፖሊሲ፣ ስትራቴጂ፣ ፕሮግራምን ትልምን ቅልጡፍ ምዕባለ ዘምፅኡን ነዚ ዘሳልጡ መሰረት ልምዓት ድማ ፍትሓውነቱ ብዝሓለወ መንገዲ ምዝርግሑ ምክትታልን ምቁፅፅርን ይኸውን።

2. ንኹሎም ቀወምቲ ኮሚቴታ ኣብዚ ደንቢ ዝተውሃበ ሓበራዊ ስልጣንን ተግባርን ከም ዘሎ ኮይኑ እቲ

ለ. ህዝቡ ከተፅእኖ ነፃ በሆነ የዳኝነት ስርዓት በተገቢው መንገድ መገልገሉ ማረጋገጥ

ሐ. የፍትህ ስርአት ፖሊሲዎች ፣ ስትራተጂዎች፣ ፕሮግራሞችና ስምምነቶች በተገቢው መንገድ መነደፋቸውና መተግበራቸው መከታተልና መቆጣጠር

2. ይህ ኮሚቴ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1/ለ/ የተቀመጠው ሃላፊነት ሲፈፅም በህገ-መንግስት አንቀፅ 64 የተቀመጠው የዳኝነት ነፃነት በማይፃረር መልኩ ይሆናል።

3. ኮሚቴው ለማንኛውም ኮሚቴ የሚመራ ረቂቅ ህግ ህጋዊ ይዘቱን ይመረምራል

4. በክልሉ ሕገ-መንግስት አንቀፅ 48 /5/ መሰረት የቀረበው የህግ ከላለ የማንሳት ጥያቄ እንዲሁም ስለ ምክር ቤቱ መብትና ግዴታ አስመልክቶ የሚነሳ ጥያቄ ሲመራለት የውሳነ ሃሳብ ያቀርባል።

5. ማንኛውም በምክር ቤቱ የሚቋቋም ተቋም አስተዳዳራዊ መዋቅሩ ከህገ-መንግስት ጋር በሚሰማማ መልኩ መደራጀቱ ይከታተላል።

6. በክልሉ መንግስት የሚከናወነው ማንኛውም ስምምነት ከህግ አኳያ ተቀባይነቱ መርምሮ ለምክር ቤቱ የውሳኔ ሃሳብ ያቀርባል።

7. የህግና አስተዳደር ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ በሚከተሉት መንግስታዊ አካላት ክትትልና ቁጥጥር ያደርጋል

ሀ. የርእሰ መስተዳደሩ ፅ/ቤት
ለ. የፖሊስና ፀጥታ ቢሮ
ሐ. የፍትህ ቢሮ
መ. ጠቅላይ ፍርድ ቤት
ረ. የምክር ቤት ፅሕፈት ቤት
ሰ. ሌሎች በአስተባባሪ ኮሚቴ የሚመደቡትን መንግስታዊ አካላት ናቸው።

8. በዚ አንቀፅ ንኡስ አንቃፅ 7 የተዘረዙትን መስርያ ቤቶችን አስመልክቶ በማንኛውም ህግ ተለይቶ በተሰጣቸው ስልጣንና ተግባር ዙርያ የህግ ረቂቅ በማዘጋጀት ለምክር ቤቱ ያቀርባል አፈፃፀሙም ይከታተላል ይቆጣጠራል።

116. **<u>የኢኮኖሚ ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ</u>**

1. የኢኮኖሚ ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ ዋና አላማ በሃገሪቱ እና በክልሉ የሚወጡ የኢኮኖሚ ፖሊሲዎች፣ ስትራቴጂዎች እና ፕሮግራሞች የሚፈፀሙ የመሰረተ ልማት ስራዎች ፍትሃዊ በሆነ መንገድ ተግባራዊ መሆናቸውን መከታተልና መቆጣጠር ይሆናል

ኣብ ላዕሊ ዝተገለፀ ዕላማ በቲ ኮሚቴ ብቓ ብስራሕ ዝውዕል ከከም ኩነታቱ፤

ሀ. ፈፀምቲ ኣካላት ዘውፅእዎ ትልምን ፕሮግራምን ልምዓት ምስ ናይ መንግስቲ ኢኮኖሚ ፖሊሲን ስትራቴጅን ዝጠዓዓምን ነዚ ማእኸል ዝገበረን ምዃኑ፣

ለ. ልምዓት ኢንዱስትርን ከተማን ምስ ልምዓት ገጠር ተደጋጊፉን ተዋዲዱን ይትግበር ምህላው፣

ሐ. ኣናኡሽተይን ደቀቕትን ትካላት ዕዱል ስራሕ ዝፈጥሩን ኣብ መነባብሮ ሕብረተሰብ ርኡይ ለውጢ ምምዝጋቦም፣

መ. ምህርቲ ሕርሻ ኅልቢቱ ብምግቢ ዓርሰኻ ምኽኣልን ምግቢ ውሕስና ዘረጋግፅ ቅልጡፍ ኢኮኖሚ ምዕባለ ኣብ ምርግጋፅ ዝገበሮ ኣስተዋፅኦ፣

ረ. ሃብቲ ተፈጥሮ ክልልና ብኣግባቡ እናተሓለወን ጠመተ ዝተገበረሉ ምዃኑን ኣመልኪቱ ይከታተልን ይቆፃፀርን።

3. እዚ ኮሚቴ ነዞም ዝስዕቡ መንግስታዊ ኣካላት ይከታተልን ይቆፃፀርን፡-
   ሀ. ቢሮ ሕርሻን ልምዓት ገጠርን
   ለ. ቢሮ ከተማ ልምዓትን፣ ንግድን ኢንዱስትርን
   ሐ. ቢሮ ሃፍቲ ማይ፣ ኢነርጅን ማእድንን
   መ. ቢሮ ኮንስትራክሽንን መንገድን ትራንስፖርትን
   ረ. ኤጀንሲ ባህልን ቱሪዝምን
   ሰ. ተፀዋዕነቶም ንቶም ኣብ ላዕሊ ዝተፀርሑ ኣካላት መንግስቲ ዝኾኑ ኣብያተ ዕዮ መንግስቲ
   ሸ. ብመተሓባበሪ ኮሚቴ ዝምደብሉ ካልኦት ኣካላት መንግስትን እዮም።

4. እዚ ኮሚቴ ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተዘርዘሩ ኣካላት መንግስቲ ብሕጊ ተፈልዩ ኣብ ክሊ ዝተውሃቦም ስልጣንን ተግባርን ረቂቕ ሕጊ የዳሉ፣ ንዝቐርበሉ ረቂቕ ሕግታት ይምርምር።

117. ***ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት ማሕበራዊ***

1. ቀንዲ ዕላማ እዚ ኮሚቴ ኣብ ክልልና ማሕበራዊ ልምዓትን ደሕንነትን ብምጉልባት፣ ስራሕቲ ዓቕሚ ምዕባይ ከም ቁልፊ መደብ ብምርኣይ ማሕበራዊ ግልጋሎት ንኹሉ ብማዕረን ፍትሓዊ ብዝኾነ ድልድል ብምብፃሕ ህዝቢ ተረባሒ ምግባር ይኸውን።
2. ኣብዚ ደንቢ ንኹሎም ቀወምቲ ኮሚቴታት ዝተውሃቦም ሓበራዊ ስልጣንን ተግባርን ከም ዘሎ ኾይኑ እቲ ኣብ ላዕሊ ዝተገለፀ ዕላማ ንምትግባር ከከም ኩነታቱ፡-

2. ለሁሉም ቋሙ ኮሚቴዎች በጋራ የተሰጣቸው ስልጣንና ተግባር እንደተጠበቀ ሆኖ እላይ የተጠቀሰው አላማ በስራ ላይ ለመዋሉ ኮሚቴው እንደሁኔታው

ሀ. የአስፈፃሚ አካላት የሚያወጡት የልማት እቅድና ፕሮግራም ከመንግስት ፖሊሲና ስትራተጂ ጋር የሚጣጣም መሆኑና ይህንንም ማእከል ያደረገ መሆኑን

ለ. የከተማና ኢንዱስትሪ ልማት ከገጠር ልማት ጋር ተደጋግፎና ተቀናጅቶ የሚተገበር ስለመሆኑ፣

ሐ. አነስተኛና ጥቃቅን የንግድ ድርጅቶች የስራ እድል የሚፈጥርና የህብረተሰቡ የኑሮ ደረጃ በመቀየር ያሰመዘገቡት ውጤት፣

መ. የእርሻ ምርት ተጠናክሮ በምግብ ራስን የመቻልና ብሎም የምግብ ዋስትና ለማረጋገጥ ፈጣንና የኢኮኖሚ እድገት በማስመዝገብ ያበረከተው አስተዋፅኦ

ረ. የክልሉ የተፈጥሮ ሃብት በተገቢው መንገድ እየተጠበቀ መሆኑን ትኩረት መስጠቱን አስመልክቶ ይከታተላል ይቆጣጠራል።

3. የኢኮኖሚ ልማት ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ በሚከተሉት መንግስታዊ አካላት ላይ ክትትልና ቁጥጥር ያደርጋል
ሀ. ግብርና ገጠር ልማት ቢሮ
ለ. ንግድና ኢንዱስትሪ እና ከተማ ልማት ቢሮ
ሐ. የውሃ ሃብት፣ ማእድንና ኢነርጂ ቢሮ
መ. የኮንስትራክሽንና የመንገድ ትራንስፖርት ቢሮ
ረ. ባህልና ቱሪዝም ኤጀንሲ
ሰ. ተጠሪነታቸው እላይ ለተጠቀሱ ቢሮዎች የሆኑ የመንግስት አካላት
ሸ. ሌሎች በአስተባባሪ ኮሚቴ የሚመደቡ መንግስታዊ አካላት ናቸው።

4. ይህ ኮሚቴ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 የተዘረዘሩት የመንግስት አካላት በህገ ተለይተው በተሰጡት ስልጣንና ተግባር ረቂቅ ህግ ያዘጋጃል የሚቀርቡት ረቂቅ ህጎች ይመረምራል።

117. ***የማህበራዊ ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ***

1. የኮሚቴው አላማ የክልሉን አጠቃይ የማህበራዊ ልማት ድህንነት በማጎልበት እንዲሁም የአቅም ግንባታ እንደ ቁልፍ ተግባር በመውሰድ እየተሰራ መሆኑንና ማህበራዊ አገልግሎት ለሁሉም እኩልና ፍትሃዊ በሆነ ድልድል በማዳረስ ህዝብ ተጠቃሚ ማድረግ ይሆናል።
2. ለሁሉመ የቋሚ ኮሚቴዎች በጋራ የተሰጣቸውን ስልጣንና

ሀ. ብመንግስቲ ኮነ ብውልቀ ነዚ ኣመልኪቶም ዝግበሩ ስራሕቲ ምስ ናይ መንግስቲ ማሕበራዊ ፖሊሲ ፣ ስትራቴጅን ፕሮግራምን ዘለዎም ምጥዕዓም፣

ለ. ህዝብን መንግስትን ማሕበራዊ ፀገም ንምፍታሕ ዝገብርዎ ፃዕሪ ተዋዲዶምን ተደጋጊፎምን ይሰርሑ ምህላውም

ሐ. ህዝቢ ብሓፈሻን መናእሰያት ብፍላይን ንብድልየቶም ተወዲቦም መስሎምን ረብሓኦምን ብምርግጋፅ ኣብ ማሕበረ-ኢኮኖሚ ዕብየት ዝለዓለ ብፅሒት ንኽነብሮም ዝግበር ደገፍ ምክትታልን ምግምጋም፣

መ. ኣካል ጉድኣት ፣ ሽማግለታትን ህፃውንትን መንግስቲ ብዘቐመጦ ኣንፈት መሰረት ፍሉይ ትኹረት ዝተውሃቦም ምዃኑ ይከታተል።

ረ. ኤች ኣይ ቪ /ኤድስ ንምክልኻልን ንምቁፅፃርን ዝግበር ፃዕርን ዝተርኣዩ ለውጥታትን ጉድለታትን ምክትታልን ምቁፅፃርን ይኸውን

3. እዚ ኮሚቴ ነዞም ዝስዕቡ መንግስታዊ ኣካላት ይከታተልን ይቆፃፀርን
ሀ. ቢሮ ትምህርቲ
ለ. ቢሮ ሓለዋ ጥዕና
ሐ. ቢሮ ርክብ ህዝብን መንግስትን
መ. ቢሮ ቴክኒክ ፣ ሙያን ስልጠናን
ረ. ቢሮ መናእሰይን ስፖርትን ማሕበራዊ ጉዳይን
ሰ. ቢሮ ዓቕሚ ህንፀትን ምምሕዳር ሰራሕተኛታት መንግስትን
ሸ.ኤጀንሲ መራኸቢ ሓፋሽ
በ. ካልኦት ተወፃዕነቶም ኣብ ላዕሊ ንዘተጠቐሱ ቢሮታት ዝኾኑን ብመተሓባበሪ ኮሚቴ ዝምደብሉን ኣካላት መንግስቲ ይኸውን።

4. እዚ ኮሚቴ ነቶም ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 ዝተዘርዘሩ ኣካላት መንግስቲ ብሕጊ ተፈልዮም ኣብ ክሊ ዝተውሃቦም ስልጣንን ተግባርን ረቒቕ ሕጊ የዳሉ፣

5. ሓፋሽን ሙያ ማሕበራትን ንመሰሎምን ልምዓትን ዝገብርዎ ፃዕሪ ደገፍ ንኽግበረሎም የተሓባብርን በብውዳበኦም ተጠናኺሮም ርክብ ይምስርትን።

118. **ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት በጀትን ኦዲትን**

1. ቀንዲ ዕላማ እዚ ኮሚቴ እቶት መንግስቲ ካብ እዋን ናብ እዋን ዝዓብየሉ ሜላ ምትእትታውን እዚ እቶት ብዝግባእ ምእካቡን ምሕላውን ከምኡ እውን ብቤት

ተግባር እንደተጠበቀ ሆኖ እላይ የተጠቀሰው አላማ በስራ ላይ ለመዋሉ ኮሚቴው እንደሁኔታው፡-

ሀ. በመንግስት ሆነ በግል ይህን አስመልተው የሚፈፀሙ ስራዎች ማህበራዊ ፖሊሲ፣ ስትራተጂና ፕሮግራም ያላቸውን ሁኔታዎች የማጣጣም፣

ለ. በህዝብና መንግስት የሚሰሩት ስራዎች ማህበራዊ ችግሮች ለመፍታት ተደጋግፈውና ተቀናጅተው መስራታቸውን ፣

ሐ. ህዝቡ ባጠቃላይ ወጣቶች በተላይ በፍላጎታቸው ተደራጅተው መብታቸውና ጥቅማቸው ለማረጋገጥና በማህበራዊ ኢኮኖሚ እድገት የላቀ ድርሻ እንዲኖራቸው የሚደረግ ድጋፍ መከታተል ፣ መገምገም፣

መ. ልዩ ትኩረት የሚያስፈልጋቸውን የህብረተሰቡ ክፈሎች፣ አካል ጉዳተኞች ፣ ሽማግሌዎችና ህፃናት መንግስት ባስቀመጠው አቅጣጫ ልዩ ትኩረት የተሰጣቸው መሆኑ መከታተል መስራቱን መከታተል

ረ. የኤች አይ ቪ /ኤድስ ለመከላከልና ለመቆጣጠር የሚደረገው ጥረትና የታዩ ለውጦችንና ጉድለቶች መከታተልና መቆጣጠር ይሆናል።

3. ይህ ኮሚቴ ለሚከተሉት መንግስታዊ አካላት ይከታተላል፣ይቆጣጠራል

ሀ. ትምህርት ቢሮ
ለ. ጤና ቢሮ
ሐ. የመንግስትና ህዝብ ግንኙነት ቢሮ
መ. ቴክኒክ፣ ሙያና ስልጠና ቢሮ
ረ. የወጣቶች፣ ስፖርትና ማህበራዊ ጉዳይ ቢሮ
ሰ. አቅም ግንባታ እና የመንግስት ሠራተኞች አስተዳደር ቢሮ
ሸ. የመገናኛ ብዙሃን ኤጀንሲ
በ. ሌሎች ተጠሪነታቸው እላይ ለተጠቀሱ ቢሮዎች የሆኑና በአስተባባሪ ኮሚቴ የሚመደቡ መንግስታዊ አካላት ይሆናል።

4. ይህ ኮሚቴ በዚህ አንቀቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 የተጠቀሱት የመንግስት አካላት በህግ ተለይቶ በተሰጣቸው ስልጣንና ተግባር ዙርያ ረቂቅ ሕግ ያዘጋጃል፣

5. የህዝብና ሞያ ማህበራት ለመብታቸው እና ለልማት የሚያደርጉት ጥረት ድጋፍ እንዲደረግላቸው ያስተባብራል በአደረጃጀታቸው ጠንክረው እንዲሰሩ ግንኙነት ይመሰርታል።

118. **የበጀት እና ኦዲት ጉዳዮች ቋሚ ኮሚቴ**

ምኽሪ ዝተደልደለ በጀት ሕጊ ፋይናንስ ማእኸል ገይሩ ኣብ ዝተመደበሉ ስራሕ ጥራሕ ይውዕል ምህላው ምክትታልን ምምርማርን ይኸውን።

2. ኣብዚ ደንቢ ንኹሎም ቀወምቲ ኮሚቴታት ዝተውሃቦም ሓበራዊ ስልጣንን ተግባርን ከም ዘሎ ኾይኑ፣ እዚ ኮሚቲ ኣብ ላዕሊ ዝተቐመጠ ዕላማ ንምትግባር ከከምን ኩነታቱ፡-

ሀ. እቶት መንግስቲ ካብ እዋና ናብ እዋና ዝዓብየሉ ሜላታት ምሕንፃፆምን ኣብ ተግባር ምውዓሎምን፣

ለ. በጀት ድልድል ምስ ፖሊስን ስትራተጅን ልምዓት መንግስቲ ዝተዛመደ ምዃኑን ናይቲ ክልል ሃፍቲ ፍትሓውነቱ ሓልዩ ዝተደልደለ ምዃኑ፣

ሐ. እቶት መንግስቲ ብኣግባቡ ምእካቡን ኣጠቓቕማ በጀት ስርዓትን ሕግን ፋይናንስ ሓልዩ ኣብ ልምዓት ምውዓሉ፣

መ. ኣብ ሃፍቲ ህዝብን መንግስትን ጥፍኣት ዝፈፀመ ኣካል ወይ ውልቀ ሰብ ዝምልከቶም ኣካላት ክትትልን ምርመራን እናተገበረ ናብ ሕጊ ቀሪቡ ዘድሊ ስጉምቲ ዝተወሰደሉ ምዃኑ ይከታተልን ይቆፃፀርን

3. እዚ ኮሚቴ ዝስዕቡ ኣካላት መንግስቲ ይከታተልን ይቆፃፀርን።

ሀ. ቢሮ ፕላንን ፋይናንስን
ለ. ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር
ሐ. መተሓባበሪ ኮሚቴ ንዝምደቡሉ ካለኦት ኣካላት መንግስቲ እዮም።
መ. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 3 /ሀንለን/ ንዝተጠቐሱ ቢሮታት ተፀዋዕቲ ዝኾኑ ካልኦት ናይ መንግስቲ ኣካላት እዮም።

4. ብሕጊ ተፈልዩ ኣብ ክሊ ዝተውሃቦም ስልጣንን ተግባርን ረቂቕ ሕጊ የዳሉ፣

5. ክልላዊ መንግስቲ ዘቕረቦ ናይ ልቓሕ ሕቶ ሓሳብን ምስ ዝምልከቶ ቀዋሚ ኮሚቴ ብምትሕብባር ነቲ ሕቶ መርሚሩ ናብ ቤት ምኽሪ ውሳነ ሓሳብ የቕርብ።

119. **<u>ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳያት ደቂ ኣንስትዮ</u>**

ቀዋሚ ኮሚቴ ጉዳይ ደ/ኣንስትዮ ዝስዕቡ ተግባራት ይፍፅም፡-

1. ቀንዲ ዕላማ እዚ ከሚቴ ደቂ ኣንስትዮ እዚ ክልል

1. የዚህ ቋሚ ኮሚቴ መሰረታዊ አላማ የመንግስት ገቢ ከጊዜ ወደ ጊዜ የሚያድግበት ስልት መዘርጋታቸውና ገቢው በአግባቡ ተሰብስቦ መጠበቁን እንዲሁም በመንግስት የሚመደብ በጀት የፋይናንስ ህግና ስርአት ተከትሎ ለተፈለገው አገልግሎት ብቻ መዋሉን መከታተልና መቆጣጠር ነው።

2. በዚህ ደንብ ለሌሎች ቋሚ ኮሚቴዎች የተሰጡት አጠቃላይ ስልጣንና ተግባር የተጠበቀ ሆኖ ኮሚቴው ከዚህ በላይ የተቀመጠውን አላማ በስራ ላይ ለማዋል እንደ ጉዳይ ሁኔታ፡-

ሀ.የመንግስት ገቢ ሊያሳድግ የሚችል ስልት መታቀዱና በተግባር ላይ መዋሉ፣

ለ. የበጀት ድልድል ከመንግስት የልማት ፖሊሲና ስትራተጂ ጋር የተዛመደ መሆኑንና የክልሉ ሃብት ፍትሃውነት በጠበቀ መልኩ የተደለደለ መሆኑ

ሐ. የመንግስት ገቢ በአግበብ መሰብሰቡና የመንግስት በጀት አጠቃቀም የፋይናንስ ህግ ስርአት ጠብቆ ለልማት መዋሉን፣

መ. በመንግስት ሃብት ላይ ጥፋት የፈፀመ አካል ወይም ሰው በሚመለከታቸው አካላት ክትትል ተደርጎ ለህግ መቅረቡና አስፈላጊ እርምጃ መወሰዱን ይከታተላል ይቆጣጠራል

3. ኮሚቴው የሚከተሉትን የመንግስት አካላት ይከታተላል ይቆጣጠራል፡-

ሀ. ፕላንና ፋይናንስ ቢሮ
ለ. የዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት
ሐ. አስተባባሪ ኮሚቴ የሚመድብለት ሌሎች የመንግስት አካላት ናቸው።
መ. በንኡስ አንቀፅ 3 /ሀእናለ/ ለተጠቀሱ ቢሮዎች ተጠሪ የሆኑ ሌሎች የመንግስት ኣካላት ናቸው።

4. በህግ ተለይቶ በተሰጠው ስልጣንና ተግባር ረቂቅ ህግ ያዘጋጃል የቀረበለትን ረቂቅ ህግ ይመረምራል፣

5. የክልሉ መንግስት የሚያቀርበው የብድር ጥያቄ ከሚመለከተው ቋሚ ኮሚቴ ጋር በመሆን ጥያቀውን መረምሮ የውሳኔ ሃሳብ ለምክርቤት ያቀርባል።

119. **<u>የሴቶች ጉዳይ ቋሚ ኮሚቴ</u>**

ብሕጊ-መንግስቲ ዝተረጋገፀለን መሰል ብሙሉእነት ምርጋፁን ኣብ ፖለቲካ፣ ኢኮኖሚን ማሕበራወን ምንቅስቓስ ርኡይ ተራ ዝፃወታሉ ኩነት ምፍጣሩ ምርግጋፅ ይኸውን።

2. ኣብዚ ደንቢ ንኹሎም ኮሚቴታት ዝተውሃበ ስልጣንን ተግባርን ከም ዘሎ ኾይኑ ነዚ ኣብ ላዕሊ ዝተገለፀ ዕላማ ንምትግባር ክከም ኩነታቲ፦

ሀ. ኣብ ደቂ ኣንስትዮ ጉደድኣት ዘብፅሑ ሕግታትን ልማዳዊ ኣሰራርሓን ንክቕየሩ ኣድላይ ስጉምቲ ይውስዱ ምህላዎም

ለ. ዝተፈላለዩ ሕግታት እንትወፁ ካብ ፆታዊ ኣድልዎ ናፃ ዝኾኑን ኩነታት መነባብሮ ደቂ ኣንስትዮ ንምምሕያሽ ትኹረት ዝሃቡ ምኻኖም

ሐ. ኩሉ መዳያዊ ተሳትፎ ደቂ ኣንስትዮ ንምርግጋፅ ዝውሰዱ ኣንወታዊ ስጉምትታት ምህላዎም ምክትታልን ምቁፅፃርን ይኸውን፡

3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝተጠቐሱ ተግባራት ናብ ሽቶ ንምብፃሕ ዘኽእሉ ሓደሽቲ ዝወፁን ዝመሓየሹን ሕግታት ኣመልኪቱ ሓሳባት ሕጊ የመንፈ ወይ ንዝምልከቶ ኣላት ከመንፈ ይገብር።

4. እዚ ኮሚቴ ንቢሮ ጉዳይ ደቂ ኣንስትዮን ብመተሓባበሪ ኮሚቴ ንዝተመደበሉ ካልኦት ኣካላት መንግስትን ይከታተልን ይቆፃፀርን፡

5. ኣብ ንዑስ ዓንቀፅ 4 ዝተደንገገ ከም ዘሎ ኮይኑ ኣፈፃፅማ ትልምን በጀትን ዝምልከት ተሳታፍነትን ተጠቃምነትን ደ/ኣንስትዮ ኣመልኪቱ ምስ ኩሎም ቀወምቲ ኮሚቴታት እውን ብሓባር ይሰርሕ።

120. <u>ብቀወምቲ ኮሚቴ ዝካየድ ቁፅፅር ዝተገደበ ዘይምኻን</u>

ኣብዚ ደንቢ ካብ ዓንቀፅ 113 ስካብ 119 ዝተደንገጉ ሕልዋት ኮይኖም ኩነታት ስራሕ ዘጋድድ እንተተረኺቡ ዝኾነ ቀዋሚ ኮሚቴ ናይ ዝኾነ መንግስታዊ ኣካል ስራሕ ኣሳልጦ ክከታተል ይኽእል። ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውስን።

<u>ምዕራፍ ዓሰርተ ሹዱሽተ</u>

<u>ኣሰራርሓ ኮሚቴታት</u>

የሴቶች ጉዳይ ቋሚ ኮሚቴ የሚከተሉትን ተግባራት ያከናውናል፦

1. የሴቶች ጉዳይ ቋሚ ኮሚቴ መሰረታዊ አላማ ሴቶች በመደራጀት በህግ መንግስቱ የተከበረላቸውን መብቶች በተሟላ ሁኔታ ተጠቃሚ ለመሆን በፖለቲካ ፣ በኢኮኖሚና ማህበራዊ እንቅስቃሴዎች ጉልህ ድርሻ እንዲኖራቸው የሚያስችል ሁኔታ መፈጠሩን ማረጋገጥ ነው።
2. ለቋሚ ኮሚቴዎች በጋራ የተሰጡት አጠቃይ ስልጣንና ተግባር እንደተጠበቀ ሆኖ ኮሚቴው ከላይ የተገለፀውን አላማ በተግባር መዋሉ እንደሁኔታው፦

ሀ. በሴቶች ላይ ጉዳት የሚያደርሱ ህጎች ልማዳዊ አሰራሮችና ባህሎች እንዲቀሩ አስፈላጊ እርምጃዎች መወሰዳቸው

ለ. የተለያዩ አዋጆች በሚወጡበት ጊዜ ከፆታ አድልዎ ነፃና የሴቶች የኑሮ ሁኔታ ለማሻሻል ትኩረት ውስጥ ያስገቡ መሆናቸው

ሐ. በህብረተሰቡ ውስጥ የሴቶች ተሳትፎ በሁሉም ዘርፍ ለማሳደግ የሚያስችሉ እርምጃዎች እየተወሰዱ መሆናቸው መከታተልና መቆጣጠር ይሆናል።

3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 የተጠቀሱተ ተግባራት ከግብ ለማድረስ የሚወጡ ወይም ተሚሻሻሉ ግጎች ካሉ የህግ ሃሳብ ያመንጫል ወይም ጉዳዩ የሚመለከታቸው አካላት እንዲያመነጩ ያደርጋል።
4. ኮሚቴው ለሴቶች ጉዳይ ቢሮ እና በአስተባባሪ ኮሚቴ የሚመደቡለት ሌሎች የመንግስት አካላት ይከታተላል ይቆጣጠራል።
5. በንኡስ አንቀፅ 4 የተደነገገው እንዳለ ሆኖ ሴቶችን በሚመለከት የበጀት ፣ እቅድና የእቅድ ክንውን አስመልክቶ የሴቶች ተሳፎና ተጠቃሚነት በሚመለከት ከሁለም ቋሚ ኮሚቴዎች በጋር ይሰራል።

120. <u>በቋሚ ኮሚቴዎች የሚካየድ ቁጥጥር ያልተገደበ ስለመሆኑ</u>

በዚህ ደንብ ከአንቀፅ 113 እስከ 119 የተደነገጉት ድንጋጌዎች የተጠበቁ ሆነው የስራው ሁኔታ የሚያስገደድ ከሆነ ማንኛውም ኮሚቴ የማንኛውም የመንግስት አካላት የስራ ክንውን መከታተል ይችላል። ዝርዝር በሚወጣ መምርያ ይወሰናል።

121. **እዋን ኣኼባን ዘበን ስራሕን**

1. ዘበን ስራሕ ኮሚቴታት ስራሕ ዘበን ቤት ምኽሪ ይኸውን፣
2. ስራሕ እዋን ኮሚቴታት ብመሰረት ዘውፅእዎ ናይ ውሽጢ ኣሰራርሓ መምርሒ ዝውስን ይኸውን

122. **ብዛዕባ ምልኣተ ጉባኤ**

1. ዝኾነ ናይ ኮሚቴ ኣኼባ ዝምራሕ ብኣቦ መንበር ኮይኑ ካብ ጠቅላላ ኣባላት ልዕሊ ፍርቂ /50+1/ ክርከቡ ኣለዎም፣
2. ነቲ ኣኼባ ዝመርሕ ኣመራርሓ ኮሜቴ ቅድሚ ኣኼባ ምጅማሩ ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቀሰ ምልኣተ ጉባኤ ምምልኡ የረጋግፅ።

123. **ኣባት ኮሚቴ ኣብ ኣኼባ ናይ ምርካብ ግቡእ**

1. ዝኾነ ኣባል ኮሚቴ ካብ ዓቕሙ ንላዕሊ ወይ ድማ ብኮሚቴ ኣቦ መንበር ፍቃድ እንተዘይኮኑ ኣብ ናይ ኮሚቴ ኣኼባታት ክርከብ ኣለዎ፣
2. ምክትል ኣቦ መንበር ኮሚቴ ኣብ ኣኼባ ኮሚቴ ዝተረኸቡን ዘይተረኸቡን ኣባላት ብዝምለከት ብኮሚቴ ወይ ድማ ብቤት ምኽሪ ብዝተዳለወ ቅጥዒ መሰረት ቁፅፅር ሽም ክካየድ ይገብር፣
3. ብዘይ ብቑዕ ምክንያት ኣብ ኣኼባ ዘይተረኸቡ ኣባላት ብዝምልከት ከም ኩነታቱ ኣብ መንበር ወይ ምክትክል ኣቦ መንበር ኮሚቴ ንኮሚቴ ኣባላት የፍልጡ፣
4. ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ብዝኾነ ምኽንያት ኣብ ስራሕ ዘይርከብ ኣባል ኮሚቴ ዝተረፈሉ ምኽንያት ንኮሚቴ ኣቦ መንበር ክርድእ ኣለዎ።

124. **ኮሚቴ ውሳነ ንምሃብ ዘድልይዎ መረዳእታት**

እቲ ኮሚቴ ዘተኣናግዶም ጉዳያት ዝተሟልአ መረዳታ ንምርካብ እዞም ዝስዕቡ ሜላታት ክጥቀም ይኽእል

1. ምስክራት ብምፅዋዕን ብምስማዕን፣
2. ክስምዑ ፣ ክንበቡ ፣ ክረኣዩን ክድህሰሱን ዝኽእሉ ዝተፈላለዩ መረዳእታታት ካብ ዝምልከቶም ኣካላት ክቐርበሉ ብምግባር።
3. ኣባላት ኮሚቴ ወይ ድማ ሰብ ሞያ ብውልቀ ኾነ ብሓባር ብምውፋር ዝድለ ዋኒን ተፃርዩ ክቐርበሉ ብምግባር።

ምዕራፍ ዓስራ ስድስት

የኮሚቴዎች አሰራር

121. **የስራ ዘመን**

1.የኮሚቴ የስራ ዘመን የምክር ቤቱ የስራ ዘመን ይሆናል።

2.የኮሚቴ የስራ ወቅት በውስጥ መመርያው መሰረት ይሆናል

122. **ስለ ምልአተ ጉባኤ**

1. የኮሚቴ ስብሰባ የሚመራው በሊቀ መንበሩ ሆኖ ምልአተ ጉባኤው ከአባላቱ ከግማሽ በላይ /50+1/ ሲገኙ ነው ።
2. የኮሚቴ ሊቀመንበር ሰብሰባ ከመጀመሩ በፊት በንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት ምልአተ ጉባኤ መሟላቱን ማረጋገጥ አለበት።

123. **የኮሚቴ አባላት በስብሰባ መገኘት ግዴታ**

1. ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት ወይም በኮሚቴው ሊቀመንበር ፈቃድ ካለሆነ በስተቀር ማንኛውም ኮሚቴ አባል በኮሚቴ ስብሰባዎች መገኘት አለበት።
2. የኮሚቴው ምክትል ሊቀመንበር በኮሚቴው የስብሰባ ጊዜያት የተገኙ እና ያለተገኙ አባትን በሚመለከት በኮሚቴው ወይም በምክር ቤቱ በተዘጋጀ ቅፅ ኣማካይነት የስም ቁጥጥር እንዲካሄድ ያደርጋል።
3. ያለ በቂ ምክንያት በስብሰባ ያለተገኙ አባላትምን በሚመለከት እንደሁኔታው የኮሚቴው ሊቀ መንበር ወይም ምክትል ሊቀመንበር ለኮሚቴው አባላት ያሳውቃሉ።
4. ከአቅም በላይ በሆነ ምኽንያት በስራ ላይ የማይገኝ የኮሚቴ አባል የቀረበት ምክንያት ለኮሚቴው ሊቀመንበር ማስረዳት አለበት።

124. **ኮሚቴው ውሳ ኔ ለመስጠት የሚያስፈልጉት ማስረጃዎች**

ኮሚቴው ለሚያስተናግዳቸው ጭብጦች የተሟላ ማስረጃ ማግኘት እንዲችል የሚከተሉትን ስልቶች ሊጠቀም ይችላል።

1. ምስክሮችን በመጥራት እና በመስማት፣
2. የተለያዩ ሊሰሙ፣ ሊነበቡ ሊታዩ እና ሊዳሰሱ የሚችሉ ማረጃዎች ከሚመለከተው አካል እንዲቀርቡለት በማድረግ፣
3. የኮሚቴው አባላት ወይም ባለሙያዎቸ በተናጠልም ሆነ በጋራ በማስማራት የሚፈለገውን ጉዳይ ተጣርቶ

125. ውሳነ ንኻሊእ ጊዜ ምትሕልላፍ

ኣብቲ ኣጀንዳ ዝወሃብ ውሳነ ንኻሊእ ጊዜ ዝመሓላለፍሉ ምኽንያት ዝስዕቡ እዮም።

1. ዝድለ ምልኣተ ጉባኤ ከይተማለአ እትተርፍ፣
2. ብኣጀንዳ ዝተትሓዘ ጉዳይ እኹል ምይይጥ ከይተገበረሉ ናይቲ ዕለት ጊዜ ኣኼባ እንተብቅዕ፣
3. እቲ ኣኼባ እንትጅመር ዝነበረ ምልኣተ ጉባኤ ውሳነ ንምሃብ ብዘይኽእል መልክዑ ብዝተፈላለዩ ምኽንያት ዝተጓደለ እንተኾይኑ፣
4. ናይቲ ኮሚቴ ኣኼባ ናብ ፀልኢ ከምርሕ ዝኽእል እንተኾይኑ ወይ ድማ ብኻልኦት ናይ ስነ-ስርዓት ፀገማት ክቋረፅ እንተተገይሩ፣
5. ንውሳነ ኣወሃህባ ዝሕግዝ መረዳእታ ከይቀረበ እንተተሪፉ፣
6. ብሰንኪ ናይ ስነ-ስርዓት ሕቶታት ንግዚኡ ምይይጥ ክቋረፅ ኮሚቴ ዝወሰነ እንተኾኑ፣
7. ኣብቲ ዝተጀመረ ኣጀንዳ ምይይጥ ከይተወደአ ቅድሚኡ ክሪኦ ዝግበኦን ብጣዕሚ ህፁፅ ዝኾነ ካሊእ ኣጀንዳ ዝተረኸበ እንተኾይኑ፣
8. ምይይጥ ኣብ ምክያድ እንዳሃለወ በቲ ኮሚቴ ወይ ብኣባላት ወይ ድማ ብኻልኦት ተሳተፍቲ ዘይተሓሰበን ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ዝኾነ ድንገተኛ ሓደጋ ዝተፈጠረ እንተኮይኑን ብካልኦት መእመናይ ምኽንያትን ይኸውን።

126. ውሳነ ዝተውሃቦም ጉዳያት ዳግም ምርኣይ

1. ቅድም እንትብል ብሓደ ኮሚቴ ውሳነ ዝተውሃቦም ጉዳያት ዳግም ተመሊሶም በቲ ኮሚቴ ንኽረኣዩ ክቐርቡ የብሎምን፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተቀመጠ እንተሃለወ እውን ቅድሚ ሕዚ ብሓደ ኮሚቴ ዝተውሰኑ ጉዳያት ብዝስዕቡ ምኽንያት ዳግም ተመሊሶም በቲ ኮሚቴ ክረኣዩ ይኽእሉ እዮም።

ሀ. እቲ ጉደይ በቲ ኮሚቴ እንትውሰን ዝነበሩ ፀገማት ተኣሪሞም ወይ ተሟሊኦም ዳግም ዝቐረቡ እንተኾይኖም ወይ ድማ ኣብቲ ከሚቴ ፈላማ ውሳኒኡ እንትውስን ዝተጠቀመሉ መረዳእታ ዝተጭበርበረ ምኻኑ እንተተፈሊጡን እቲ ትኽክል መረዳእታ በዓል ጉዳይ ዘቅረበ እንተኾይኑ፣

ለ. ቅድም እንትብል ኣብ ዝተወሰነ ኣጀንዳ እቲ ኮሚቴ መሰረታዊ ናይ ሕጊ ጌጋ ወይ ኣብ ሓቅነቱ ጌጋ ምፍፃሙን በዚ ውሳነ መሰረታዊ ጉድኣት በፂሑኒ ዝብል ይግበኣኒ መቕረቢ እንተቕርብ።

እንዲቀርብለት በማድረግ

125. ውሳኔ ለሌላ ጊዜ ስለማተላለፍ

በአጀንዳ ላይ የሚሰጥ ውሳኔ ለሌላ ጊዜ የሚተላለፍባቸው ምክንያትቶች የሚከተሉት ናቸው፡

1. የሚፈለገው ምልአተ ጉባኤ ሳይሟላ ሲቀር፣
2. በአጀንዳነት የተያዘው ጉዳይ በቂ ውይይት ሳይደረግበት የዕለቱ የሰብሰባ ጊዜ ካበቃ፣
3. ሰብሰባው ሲጀመር የነበረው ምልአተ ጉባኤ ውሳነ ለመስጠተ በማያስችል መልኩ በተለያዩ ምክንያቶች የተጓደለ ከሆነ፣
4. የኮሚቴው ስብሰባ ወደ ኣምባጓሮ ሊያመራ በሚችልም ሆነ በሌሎች የስነ ስርዓት ችግሮች እንዲቋረጥ ከተደረገ፣
5. ለውሳኔ አሰጣጥ ይረዳ ዘንድ እንዲቀርብ የተፈለገ ማስረጃ ሳይቀርብ የቀረ እንደሆነ፣
6. በስነ-ስርዓት ጥያቄዎች ምክንያት ውይይቱ ለጊዜው እንዲቋረጥ ኮሚቴው የወሰነ እንደሆነ፣
7. በአጀንዳው ዙሪያ የተጀመረው ውይይት ሳያልቅ በቅድሚያ መታየት የሚገባውን በጣም አስቸኳይ የሆነ ሌላ አጀንዳ የተገኘ እንደሆነ፣
8. ውይይቱ በመካሄድ ላይ እያለ በኮሚቴው ወይም በኣባላቱ ወይም በሌሎች ተሳታፊወች ላይ ያልተሰበና ከአቅም በላይ የሆነ ድንገተኛ ኣደጋ የተፈጠረ እንደሆነና በሌሎች አሳማኝ ምክንያት ይሆናል።

126. ውሳኔ የተሰጠባቸውን ጉዳዮች እንደገና ስለማየት

1. ቀደም ሲል በአንድ ኮሚቴ ውሳኔ የተሰጠባቸው ጉዳዮች እንደገና ተመልሰው በኮቴው እንዲታዩ መቅረብ የለባቸውም፣
2. በንኡስ አንቀፅ 1 የተቀመጠው ቢኖርም ከዚህ ቀደም በአንድ ኮሚቴ የተወሰነ ጉዳይ በሚከተሉት ምክንያቶች እንደገና ተመልሶ በዛው ኮሚቴ ሊታይ ይችላል።

ሀ. ጉዳዩ በኮቴው ሲወሰን የነበሩት እንከኖች ታርመው ወይም ተሟልተው እንደገና የቀረበ እንደሆነ ወይም ኮሚቴው የመጀመሪያውን ውሳኔ ለመወሰን የተቀጠመበት ማስረጃ የተጭበረበረ መሆኑ ከታወቀና ትክክለኛውን ማስረጃ ባለጉዳዩ ያቀረበ እንደሆነ፣

ለ. ቀደም ሲለ በተወሰነው አጀንዳ ላይ ኮሚቴው መሰረታዊ የህግ ወይም የእውነታ ስህተት መፈፀሙ እና በዚሁም ውሳኔ መሰረታዊ

127. ንስራሕቲ ብትልሚ ምምራሕ

1. ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ ዝተውሃቦም ስራሕቲ ውፅኢታውን ብዝተዋደደ መንገዲ ንምፍፃምን ክከኣል ስራሕቶም ብትልሚ ክመርሑን ኣለዎም፣

2. ኮሚቴታት ብመሰረት ዝሕዝዎ ትልሚ ስራሕቶም በብእዋኑ ክግምግሙን ውፅኢት ገምጋም ስራሕቶም ንቅድሚት ኣብ ዝሰርሕዎ ስራሕ ከካትቱን ጠመተ ክህብዎን ምግባር።

128. ኮሚቴታት ዘካይድዎ መፅናዕቲ

1. ኮሚቴታት ኣብ ክሊ ስልጣኖምን ተግባሮምን ኣብ ዝሰርሕዎም ስራሕትን ውፅኢቶምን ብብቕዓት ንምፈፃም ከም ኩነታቱ መፅናዕቲ የካይድ፣ ተሞክሮ ልውውጥ ብመግባር ዝሓሸ ኣንፈት ይሕንፅፁ።

2. ኮሚቴታት መፅናዕቲ ዘካይዱሎም ጉዳያት በቲ ኮሚቴ ወይ ድማ ኣባላት ኮሚቴ ብውልቀ ብዘቕርብዎ ሓሳብ ክምንጭው ይኽእል፣

3. እቶም መፅናዕቲታት ብኣባላት ኮሚቴ ወይ ድማ ኣግባብነት ብዘለዎም ካልኦት ሰብ ሞያ ክካየዱ ይኽእሉ፣

4. ብኮሚቴ ክፅንዑ ንዝደለዩ መፅናዕትታት ኣድላይ በጀት ምምዳብ ክከኣል ቅድሚ በጀት ድልድል ምክያድ ብመልክዕ ውሳነ ሓሳብ ናብ ኣፈ-ጉባኤ ክቐርብ ኣለዎም፣

129. ኮሚቴታት ዝገብርዎም ዑደታት ፣ ኣኼባታትን ምልውዋጥ ውህብቶን፣

1. ኮሚቴታት ብኣባላቶም ኣቢሎም ኣብ ውሽጢ ዓዲ ኮነ ኣብ ወፃኢ ዑደት ስራሕ ኮነ ኣኼባታት ክሳተፉን ውህብቶ ክለዋወጡን ይኽእሉ።

2. ብሽም ኮሚቴታት ዝካየዱ ኣኼባታት ፣ ዑደታት ከምኡ እውን ውህብቶታት ብመንግስቲ ደረጃ ዘየድሊ ናይ ፖለቲካ ኣፍልጦ ወይ ናይ ቅዋም ምዝባዕ ትርጉም ከየስዕቡ ወይ ክብርን ሞገስን ኮሚቴታት ኮነ ቤት ምኽሪ ዝትንክፉ ከይኾኑ ጥንቃቐ ክግበረሎም ኣለዎ።

3. ኮሚቴታት ብምውካል ኣብ ኣኼባታት ኮነ ኣብ ዑደታት ዝሳተፉ ኣባላት ኮሚቴ ነቲ ጉዳይ ዝቐረበ ኣግባብነት ዘለዎም ክኾኑ ይግባእ።

ጉዳት ደርሶብኛል የሚል አቤቱታ አቅራቢ ሲቀርብ።

127. ስራን በዕቅድ ስለመምራት

1. የምክር ቤቱ ኮሚቴዎች የተሰጣቸውን ስራዎች ውጤታማ እና በተቀናጀ መንገድ ማከናወን እንድችሉ ስራቸውን በእቅድ መምራት አለባቸው።

2. እያንዳንዱ ኮሚቴ የሚያዘጋጀው እቅድ በየጊዘዌው በመገምገም የተገኙት ውጤቶች በመካተት ይሆናል፣

128. ኮሚቴዎች ስለሚያደርጉት ጥናት

1. ኮሚቴዎች በስልጣናቸው እና ተግባራቸው ዙሪያ ስለሚያከናውኗቸው ስራዎች እና ስለውጤታቸው እንደሁኔታው በብቃት ለመፈፀም ጥናት ያካሂዳሉ፣የልምድ ልውውጥ በማድረግ የተሻለ አቅጣጫ ይነድፋሉ።

2. ኮሚቴዎች ጥናት የሚያካሂዱባቸው ዘርፎች ኮሚቴው ወይም አባላቱ በተናጠል በሚያቀርቡት ሃሳብ ሊመነጩ ይችላሉ፣

3. ጥናቶች እንደሁኔታው በኮሚቴዎች አባላት ወይም አግባብነት ባለቸው ሌሎች ባለሙያዎች ሊያካሄዱ ይችላሉ፣

4. በኮሚቴዎች እንዲጠኑ ለሚፈለጉ ጥናቶች አስፈላጊውን በጀት መመደደብ እንዲቻል የበጀት ድልድል ከመካሄድ በፊት በውሳኔ ሃሳብ መልክ ለአፈ-ጉባኤ መቅረብ ኣላቸው።

129. ኮሚቴዎች ስለሚያደርጓቸው ጉብኝቶች፣ ስብሰባዎች እና የስጦታ ልውውጦች

1. ኮሚቴዎች በአባሎቻቸው አማካኝነት በአገር ውስጥም ሆነ ከአገር ውጭ የስራ ጉብኝቶችም ሆነ ስብሰባዎች ሊሳተፉ ይችላሉ ፣ የስጦታ መለዋወጥም ሊያደርጉ ይችላሉ።

2. በኮሚቴዎች ስም የሚካሄድ ስብሰባዎች ፣ ጉብኝቶች እንዲሁም ስጦታዎች በመንግስት ደረጃ ኣላስፈላጊ የፖለቲካ እውቅና ወይም የአቋም መፋለስ ትርጉም እንደያስከተሉ ወይም የኮሚቴዎች ሆነ የምክር ቤቱን ክብርና ሞገስ የሚነኩ እንዳይሆኑ ጥንቃቄ ሊደረግባቸው ይገባል።

3. ኮሚቴዎችን በመወከል በስብሰባዎችም ሆነ በጉብኝቶች የሚሳተፉ የኮቴዎች አባላት ለጉዳዩ የቀረበ አግባብነት ያለቸው መሆን አለባቸው።

4. ንኮሚቴታት ብምውካል ኣብ ዓዲ ውሽጢ ኮነ ወፃኢ ኣኼባታትን ዑደታትን ዝሳተፉ ኣባላት ብዛዕባ ዝተወከለሉ ጉዳይ ዝገልፅ ፀብፃብ ከም ኩነታቱ ንዝምልከቶም ናይ ምቅራብ ግቡእ ኣለዎም። ንኮሚቴ ወይ ንቤት ምኽሪ ዝግባእ ውህብቶ ዝተቐበለ እንተኾይኑ ምስቲ ፀበፃብ ብሓባር ክረክብ ኣለዎ ፡

5. ብሽም ኮሚቴታት ዝወሃቡ ውህብቶታት ብዝተኽኣለ መጠን ናይቲ ኮሚቴ ሽምን ናይ ቤት ምኽሪ ሽምን ኣርማን ከመላኽቱ ኣለዎም።

6. ኮሚቴታት ምስ ክልላት ፣ ምስ ካልኦት ኮሚቴታት ፓርላማ ወይ ካልኦት ኣካላት ብሓበር ብዑደት መልክዕ ዘካይድዎ ተሞክሮ ልውውጥ ብመፅናዕትን ብትልምን ክድገፍ ኣለዎ።

7. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ኣንቀፅ 6 ዝተመልከተ ሜላ ኣሰራርሓ ከም ኩነታቱ ብመተሓባበሪ ኮሚቴ ወይ ብቤት ምኽሪ ኣፍልጦ ወይ ፍቃድ ክፍፅም ኣለዎ፣

8. ኮሚቴታት ዝሳተፍሎም ኣኼባታት ፣ ዑደታትን ተሞክሮ ልውውጥን ንኮሚቴን ንቤት ምኽርን ዘበርክትዎ ረብሓ ኣብ መወዳእታ ዓመት ክግምገም ይግባእ።

9. ኣብ ላዕሊ ብዝርዝር ዝተጠቀሱ ኩነታትን ስነ-ስርዓትን ዝተማልኡ ምኽኖም ኣፈ-ጉባኤ ክትትል ክገብር ኣለዎ።

130. <u>ሪኢቶ መተኣኻኸቢ መድረኽ ህዝቢ ምድላው</u>

1. ኮሚቴታት ኣብ ክሊ ዝተቐመጠሎም ስራሕ ኣብ ዝሰርሕሉ እዋን እኩል ኣፍልጦ ንክጭብጡ ሪኢቶ መተኣኻኸቢ መድረኻት ህዘቢ የካይዱ

2. ኣብ ሪኢቶ መተኣኻኸቢ መድረኽ ወይ ድማ ምስ መብርሂ ወሃብቲ ዝግበር ምይይጥ ከም ኩነታቱ ኣብ ውሽጢ ቤት ምኽሪ ወይ ኣብ ካሊእ ዝጥዕም ቦታ ክዳሎ ይኽእል፣

3. ኣብ ናይ ህዝቢ ሪኢቶ መተኣኻኸቢ መድረኽ ወይ ምስ መብርሂ ወሃብቲ ብሓባር ኣብ ብዝግበር ምይይጥ ክለዓን ክሕተቱን ዝግበኦም ጉዳያት ብዝምልከቶ እቲ ኮሚቴ ኣዳልየ ክቐርብ ይግባእ።

4. ዝካየዱ ናይ ህዝቢ ርኢቶ መተኣኻኸቢ መድረኻት ከም ኣገዳስነቱ ሽፋን ዜና ክረኽቡ ኣዎም።

131. <u>ኮሚቴታት ብሓባር ተዋዲዶም ብዛዕባ ዝሰርሕዎም ስራሕቲ</u>

1. ስራሕቲ ቤት ምኽሪ ብኮሚቴታት ብሓባር ተሰሪሖም ውሳነ ሓሳብ ክቐርበሎም ዝውሃብ ትእዛዝ ሕልው ኮይኑ ኮሚቴታት ብባዕሎም ተበግሶ ንሓደ ጉዳይ ብሓባር ተዋዲዶም ንምስራሕ ክሰማምዑ ይኽእሉ።

4. ኮሚቴዎችን በመወከል በአገር ውስጥም ሆነ በስውጥ ሀገር ሰብሰባዎችና ጉብኝቶች የሚሳተፍ አባል ስለተወከለበት ጉዳይ የሚገልፅ ሪፖርት እንደሁኔታው ለሚመለከታቸው ማቅረብ ግዴታ አለበት። ለኮሚቴው ወይም ለምክር ቤቱ የሚገባ ስጦታ የተቀበለ ከሆነም ከሪፖርቱ ጋር አብሮ ማስከበር ይኖርበታል።

5. በኮሚቴዎች ስም የሚሰጡ ስጦታዎች በተቻለ መጠን የኮሚቴው ስም፣ የምክር ቤቱ ስምና ኣርማ /ሎጎ/ ማመልከት አለባቸው

6. ኮሚቴዎች ከክልሎች ወይም ከሌሎች የፓርላማ ኮሚቴዎች ወይም ሌሎች አካላት ጋር በጉብኝነት መልክ የሚያካሂዱት የልምድ ልውውጥ በተቻለ መጠን በጥናትና በእቅድ መደገፍ አለበት።

7. ከላይ በንኡስ አንቀፅ 6 የተመለከተው የአሰራር ስልት እንደሁኔታው በአስተባባሪ ኮሚቴው ወይም በምክር ቤቱ እውቅና ወይም ፍቃድ መከናወን አለበት።

8. ኮሚቴዎች የሚሳተፉባቸው ስብሰባዎች ፣ ጉብኝቶች እና የልምድ ልውውጦች ለኮሚቴው እና ለምክር ቤቱ ያበረከቱት አጠቃላይ ጠቀሜታ በየዓመቱ መጨረሻ መገምገም ይገባቸዋል።

9. ከላይ በዝርዝር የተጠቀሰቱት ሁኔታዎችና ስነ-ስርዓቶች መሚላታቸውን በተመለከተ አፈ-ጉባኤው ክትትል ማድረግ አለበት።

130. <u>የህዝብ አስተያየት መስጫ መድረክ ስለማዘጋጀት</u>

1. ኮሚቴች የተቀመጡላቸውን ስራዎች በማከናወን ሂደት በቂ ግንዛቤ መጨበጥ እንዲችሉ የህዝብ አስተያየት መስጫ መድረክ ያካሂዳል።

2. ከላይ የተጠቀሰው የህዝብ አስተያየት መሰጫ መድረክ ወይም ከአሰረጃዎች ጋር የሚደረገው ውይይት እንደሁኔታው በምክር ቤቱ ቅጥር ግብ ወይም በሌላ አመቺ ቦታ ሊዘጋጅ ይችላል።

3. በህዝብ አስተያየት መስጪ መድረክ ወይም ከአስረጃዎች ጋር በሚደረገው ውይይት ሊነሱና ሊጠየቁ የሚገባቸው ጉዳዮች በሚመለከት ኮሚቴው ተዘጋጅቶ መቅረብ ይኖርበታል።

4. የሚካሄዱት የህዝብ አስተያየት መስጫ መድረኮች እንደአስፈላጊነቱ የሚድያ ሽፋን ማገኘት አለባቸው።

131. <u>ኮሚቴዎች በጋራ ተቀናጅተው ስለሚያከናውኗቸው ተግባራት</u>

1. የምክር ቤቱ ስራዎች በኮሚቴዎች በጋራ ተሰርተው የውሳኔ ሃሳብ እንዲቀርብባቸው የሚሰጠው ትዕዛዝ እንደተጠበቀ ሆኖ ኮሚቴዎቹም በራሳቸው አነሳሽነት አንድን ጉዳይ በጋራ ተቀናጅተው ለመስራት ሊስማሙ ይችላሉ።

2. ኮሚቴታት ንሓደ ተግባር ብሓባር ንክሰርሑ ዝተሰማምዑ እንተኾይኖም ወይ ድማ ብቤት ምኽሪ ዝተመርሐሎም እንተኾይኑ ናይቲ ጉዳይ መተሓባበርን መራሕን ዝኸውን ኮሚቴ ፣

ሀ. ብስምምዕነቶም መሰረት ብዝወሰንዎ ወይ

ለ. ቤት ምኽሪ ነቲ ጉዳይ ብዋናነት ክመርሕ ንዘመላኸቶ ኮሚቴ ይኸውን።

3. ነቲ ጉዳይ ብሓባር ንኽሰርሑ ብዝተሰማምዕዎ ወይ ብቤት ምኽሪ ትእዛዝ ዝተውሃቦም ኮሚቴታት እቲ ስራሕ ናይ ሓባር ምኳኑ ፈሊጦም ኣብ ሸቶ ንምብፃሕ ዝጥቀመሎም ሜላታትን ኣንፈታትን ብኣግባብ ብምቅማጥ ሓላፍነት ብዝተመልአ ኩነታት ክሰርሑ ኣለዎም።

2. አንድን ተግባር በጋራ እንዲያከናውኑ ኮሚቴዎች የተስማሙበት እንደሆነ ወይም በምክር ቤቱ የተመራላቸው እንደሆነ የጉዳዩ አስተባባሪና መሪ የሚሆነው ኮሚቴ፣

ሀ. በስምምነታቸው መሰረት የሚወሰኑት ወይም

ለ. ምክር ቤቱ ጉዳይ በዋናነት እንዲመራው ላመለከተው ኮሚቴ ይሆናል።

3. ጉዳዩን በጋራ እንዲያከናውኑ በስምምነታቸው ወይም በምክር ቤቱ ትእዛዝ የተሰጣቸው ኮሚቴዎች ስራውን የጋራ መሆኑን አውቀው ስራውን ከግብ ለማድረስ የሚጠቀሙባቸው ዘዴዎችና መንገዶች በአግባቡ በማስቀመጥ ሃላፊነት በተማላበት ሁኔታ ስራውን ማከናወን ይጠበቅባቸዋል፣፣

132. <u>ብዛዕባ ገምጋም ስራሕ ኮሚቴታ</u>

1. ኮሚቴታት ብመሰረት ዝሕዝዎ ትልሚ ስራሕቶም በብእዋኑ ክግምግሙ ኣለዎም።

2. ኮሚቴታ ውፅኢት ገምጋም ስራሕቶም ኣመልኪቶም ንቅድሚት ኣብ ዝሰርሕዎ ስራሕ ከካትቱን ጠመት ክህቡን ኣለዎም።

132. <u>ስለኮሚቴዎች የስራ ግምገማ</u>

1. ኮሚቴዎች በሚይዙት ዕቅድ መሰረት ስራዎቻቸውን በየጊዜው መገምገም አለባቸው።

2. ኮሚቴዎች የስራዎቻቸውን ግምገማ ግኝት ለወደፊቱ በሚያከናውኑት ስራ ማካተት እና ትኩረት መስጠት ይጠበቅባቸዋል።

133. <u>ብኮሚቴታት ዝተሓዝ ቃለ ኣኼባ</u>

1. ሕድ ሕድ ኮሚቴ ስርሑ ብቃለ ኣኼባ ኣደጊፉ ክሰርሕ ኣለዎ፣

2. ሕድ ሕድ ቃለ ኣኼባ ብኣባላት እናተፈረመን በቲ ኮሚቴ እናፀደቀን ብኣግባብ ክተሓዝ ኣለዎ፣

3. ናይቲ ኮሚቴ ቃለ ኣኼባ ቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ወይ በቲ ኮሚቴ ብዝምደብ ሰብ ይተሓዝ።

4. ብፍሉይ ኩነታት እንተዘይተኸልኪሎም ቃለ ኣኼባታት ንኣባላት ቤት ምኽሪ ኮነ ንኻልኦት ኣባላት ግልፂ ይኾኑ።

133. <u>በኮሚቴዎች የሚያዝ ቃለ ጉባኤ</u>

1. እያንዳንዱ ኮሚቴ ስራውን በቃለ ጉባኤ አስደግፎ መስራት አለበት፣

2. እያንዳንዱ ቃለ ጉባኤ በአበላት እየተፈረመ እና በኮሚቴው እየፀደቀ በአግባቡ መያዝ አለበት።

3. የኮሚቴው ቃለ ጉባኤ የምክር ቤት ፅሕፈት ቤት ወይም ኮቴው በሚያመድበው ሰው ይያዛል።

4. በተለየ ሁኔታ ክልከላ ከተደረገባቸው ውጭ ያሉ ቃለ ጉባኤዎች ለምክር ቤት አባላትም ሆነ ለሌሎች አካላት ግልፅ ናቸው።

134. <u>ፀብፃብን ውሳነ ሓሳብን ኮሚቴታት</u>

1. ሕድ ሕድ ኮሚቴ ሓፈሻዊ ምንቅስቃስ ስርሑ ብዝምልከት ተፀዋዒ ንዝኾነሉ ኣካል ፀብፃብ ከቅርብ ኣለዎ፣

2. ተፀዋዕነቶም ብቐጥታ ንቤት ምኽሪ ዝኾኑ ኮሚቴታት ንቤት ምኽሪ ዘቅርብዎ ፀብፃብ ትሕዝትኡን መቕረብትን ብዝምልከት በዚ ደንቢ ብዝተገለፀ

134. <u>ስለ ኮሚቴዎች ሪፖርትና የውሳኔ ሃሳብ</u>

1. ኮሚቴ አጠቃላይ የስራ እንቅስቃሴውን በሚመለከት ተጠሪ ለሆነለት አካል ሪፖርት ማቅረብ አለበት፣

2. ተጠሪነታቸው ለምክር ቤቱ የሆኑት ኮሚቴዎች ለምክር ቤቱ የሚያቀርቡት ሪፖርት ይዘቱና አቅራቢዎቹ በሚመለከት በዚህ

መሰረት ይኹውን፣

3. ተፀዋዕነቶም ብቐጥታ ንኮሚቴታት ዝኾነ ካልኦት ኮሚቴታት ዘቅርብዎ ፀብፃብ ትዝሕዝትኡ ልዕል ኢሉ ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ብዝተቀመጠ መሰረት ኮይኑ ብኣመራርሓኦምን ተፈሪሞም ተፀዋዒ ንዝኾነሉ ኮሚቴ ብፅሑፍ ይለኣኹ፣

4. ተፀዋዕነቶ ብቐጥታ ንኮሚቴታ ዝኾኑ ካልኦት ኮሚቴታት ብዓርሰ ተበግሶ ወይ ተፀዋዒ ንዝኾንሉ ኮሚቴ ትእዛዝ ውሳነ ሓሳብ ንዝምልከቶ ኮሚቴ ከቕርቡ ይኽእሉ

5. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2፣3፣4 መሰረት ዝተዳለው ውሳነ ሓሳብ ወይ ፀብፃብ ዝስዕቡ ዓበይቲ ትሕዝቶታት ዘካተተ ይኹውን።

ሀ. ዝተሰርሐ ስራሕን ዝተረኸበ ውፂኢትን

ለ. እቲ ስራሕ ንምስራሕ ዝተገበሩ ፃዕርታትን ዝተኸተሎም ስልትታት፣

ሐ. ኣብ ከይዲ ስራሕ ምስራሕ ዘጋጠሙ ፀገማትን ዝተወሰዱ መፍትሒታትን፣

መ. ጠመተ ዘድልዮም ጉዳያትን

ረ. ናይቲ ኮሚቴ ውሳነ ሓሳብን ሪኢቶታትን፣

ሰ. ናይቲ ውሳነ ሓሳብ መፍለይ ቁፅሪን ዘካተተ ይኹውን።

135. <u>ብኮሚቴታት ዝዳሎ ዓውደ መፅናዕትን ምይይጥን</u>

ሕድ ሕድ ቀዋሚ ኮሚቴ

1. ኮሚቴታት ቤት ምኽሪ ኣድላይ ኮይኑ እንተረኺቦምዎ ኣብ ክሊ ስልጣኖምን ተግባሮምን ዓውደ መፅናዕትን ምይይጥ መድረኻን ከዳልው ይኽእሉ

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተጠቀሰ ሕልው ኮይኑ ኮሚቴታት ኣብ ክሊ ዝስዕብ ጉዳያት ዓውደ መፅናዕትን መድረኻ ምይይጥን ከዳልው ይኽእሉ።

ሀ. ሰፊሕ ተሳፎ ህዝቢ ዝሓቱ ኣጀንዳታት
ለ. ቅዋም ክውስደሎም ዝግባእ ጉዳያት

ሐ. ኣብ ክሊ ኣፈፃፅማ ፖሊሲታትን ስትራተጂታትን

መ. ዝተፈላለየ ተሞክሮን ምርካብ

ረ. ኣብ ናይቲ ክልል ዓበይቲ ፀገማትን እዋናዊ ጉዳያትን

ደንብ በተገለፀው መሰረት ይሆናል፣

3. ተጠሪነታቸው በቀጥታ ለኮሚቴዎች የሆኑት ሌሎች ኮሚቴዎች የሚያቀርቡት ሪፖርት ይዘቱን ከላይ በንኡስ አንቀፅ 2 በተጠቀሰው መሰረት ሆኖ በአመራሩ ተፈርመው ተጠሪ ለሆኑበት ኮሚቴ በፅሁፍ ይላካሉ፣

4. ተጠሪነታቸው በቀጥታ ለኮሚቴዎች የሆኑት ሌሎች ኮሚቴዎች በራሳቸው ተነሳሽነት ወይም በትእዛዝ መሰረት የፈፀሙት ተግባራት ለሚመለከተው ኮሚቴ ሪፖርት ወይም ውሳኔ ሃሳብ ያቀርባሉ

5. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2፣3እና4 መሰረት በቋሚ ኮሚቴ የሚዘጋጅ ሪፖርት የሚከሉትን ያካተተ መሆን አለበት

ሀ. የተከናወነው ተግባርና የተገኘው ውጤት፣

ለ. ሥራውን ለማከናወን የተደረጉ ጥረቶችና የተከተለው አቅጣጫ ፣

ሐ. ሥራውን በማከናወን ሂደት ያጋጠሙ ችግሮችና የተወሰዱ መፍትሂዎች፣

መ. ትኩረት የሚሹ ጉዳዮች

ረ. የኮሚቴው አስተያየትና ውሳኔ ሃሳብ

ሰ. የውሳነ ሃሳብ መለያ ቁጥር ያካተተ ይሆናል።

135. <u>በኮሚቴዎች ስለሚያዘጋጅ ዓውደ ጥናቶች እና የውይይት መድረኮች</u>

እያንዳንዱ ቋሚ ኮሚቴ

1. የምክር ቤቱ ኮሚቴዎች አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኙት በስልጣንና ተግባራቸው ዙሪያ አውደጥናቶች እና የውይይት መድረኮች ሊያዘጋጅ ይችላል።

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተጠቀሰው እንደተጠበቀ ሆኖ ኮሚቴዎች በሚከተሉት ጉዳዮች አውደ ጥናቶችና የውይይት መድረኮች ሊያዘጋጅ ይችላል፣

ሀ. ሰፊ የህዝብ ተሳትፎ በሚጠይቁ አጀንዳዎች፣
ለ. አቋም ሊወስድባቸው በሚገቡ ጉዳዮች፣

ሐ. በፖሊሲዎች እና በስትራቴጂዎች አፈፃፀም ዙሪያ፣

መ. የተለያዩ ልምዶችን ለማግኘት፣

ረ.በክልሉ ወቅታዊ ጉዳዮች እና ዋና ዋና ችግሮች፣

ሰ. በሚቋቋሙ አዳዲስ ተቋማት ሥልጣንና ተግባር ዙሪያ፣

ሰ. ኣብ ክሊ ስልጣንን ተግባርን ሓደሽቲ ዝጣየሹ ኣካላት

ሸ. ኣብ ክሊ ኣሰራርሓ ቤት ምኽሪን ኮሚቴታትን

ቀ. ኣብ ክሊ ዝወፁን ዝመሓየሹን ሕግታት

በ. ቤት ምኽሪ ኣብ ዝሓዞም ካልኦት ኣጀንዳታት

136. **ብኮሚቴታ ዝውሃብ መግለፂ**

1. ብካልኦት ሕግታት ዝተደንገጉ ድንጋገታት ሕልዋት ኮይኖም ኮሚቴታት ስራሕቶም ብዝምልከት ንዝምልከቶ ኣካል ወይ ንሕብረተሰብ መግለፂ ክህቡ ይኽእሉ

2. ኮሚቴታት ንዝከታተልዎን ንዝቆፃፀርዎ መንግስታዊ ኣካል ንህዝቢ መግለፂ ንኽህብ ክእዝዙ ይኽእሉ፣

3. ኮሚቴታት ብመሰረት ንኡስ ዓንቀፃት /1/ን/2/ን መግለፂ ክህቡ ወይ ድማ ክወሃብ እንትገብሩ መግለፂ ዝወሃበሉ ኣጀንዳን ኣጠቓላሊ ውፅኢቱን ብምግንዛብ ይኸውን፣

ክፍሊ ሰለስተ

ብዛዕባ ተፀዋዕቲ ፖለቲካዊ ፓርቲ

ምዕራፍ ዓሰርተ ሸውዓተ

ተፀዋዕቲ መንግስቲ

137. **ሓፈሻዊ ድንጋገ**

ዝኾነ ኣብ ውሽጢ ቤት ምኽሪ ዓሰርተን ካብኡ ንላዕልን መቐመጢ ዘለዎ ናይ ፖለቲካ ፓርቲ ሓደ ተፀዋዒ ይውክል

138. **ናይ ፓርቲ ተፀዋዕቲ ኣሰያይማን ተፃዋዕነትን**

1. ናይ መንግስቲ ተፀዋዒ ብክልል ፕረዚዳንት ዝስየም ይኸውን

2. ናይ መንግስቲ ተፀዋዒ ተፀዋዕነቱ ንክልል ርእሰ ምምሕዳር እዩ።

3. ናይ ዋና ቐዋሚን ካልኦት ፓርትን ተፀዋዕቲ ኣብ ቤት ምኽሪ ብዘለው ኣባላቶም ወይ ብመራሕቲ እቶም ፓርትታት ይስየሙ ተፀዕነቶም ንምራሕቲ እቶም ፓርትታት ይኸውን።

139. **ናይ ፓርቲ ተፀዋዕቲ ስልጣንን ተግባርን**

1. ተፀዋዕቲ ፓርቲ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ኣለዎም።
ሀ. ኣባላት ናይ ቤት ምኽሪ ኣጀንዳ ኣቐዲሞም ክፈልጡ ይገብሩ

ሸ. በምክር ቤቱ እና በኮሚቴዎቹ አሰራር ዙሪያ፣

ቀ.በሚወጡና በሚሻሻሉ ሕጎች

በ. ምክር ቤቱ በሚይዛቸው ሊሎች አጀንዳዎች ዙሪያ፣ ሊሆን ይችላል።

136. **በኮሚቴዎች የሚሰጥ መግለጫ**

1. በሌላ ህግ የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ ማንኛውም ቋሚ ኮሚቴ ሥራውን አስመልክቶ ለሚመለከተው አካል ወይም ህብረተሰብ መግለጫ መስጠት ይችላል።

2. እያንዳንዱ ኮሚቴ የሚከታተለውን መንግሥታዊ አካል ለህዝብ መግለጫ እንዲሰጥ ሊያዝ ይችላል።

3. ከላይ በንኡስ አንቀፅ 1 እና 2 መሠረት መግለጫ ሲሰጡ ወይም እንዲሰጥ ሲያደርጉ የአጀንዳው አጠቃይ ውጤት በማገናዘብ ይሆናል።

ክፍል ሦስት

ምዕራፍ አስራ ሰባት

ስለ ፖለቲካ ፓርቲ ተጠሪዎች

የመንግስት ተጠሪዎች

137. **ጠቅላላ ድንጋጌ**

ማንኛውም በምክር ቤቱ ውስጥ አስር እና ከዚያ በላይ መቀመጫ ያለው የፖለቲካ ፓርቲ አንድ ተጠሪ ይወክላል።

138. **የፓርቲ ተጠሪዎች አሰያየም እና ተጠሪነት**

1. የመንግስት ተጠሪ በክልሉ ፕረዚዳንት የሚሰየም ይሆናል።

2. የመንግስት ተጠሪ ተጠሪነቱ ለክልሉ ፕረዚዳንት ነው።

3. የዋና ተቃዋሚና የሌሎች የፓርቲ ተጠሪዎች በምክር ቤቱ ባሉ አባሎቻቸው ወይም በፓርቲዎቹ መሪዎች ይሰየማሉ ። ተጠሪነታቸውም ለፓርቲዎች መሪዎች ይሆናል።

139. **ፓርቲ ተጠሪዎች ስልጣንና ተግባር**

1. የፓርቲ ተጠሪዎች የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት አላቸው።
ሀ. አባሎቻቸው ስለ ምክር ቤቱ አጀንዳዎች አስቀድመው እንዲያውቁ ያደርጋሉ።

www.abyssinialaw.com

ለ. ኣባላቶም ኣብ ስብሰባ ቤት ምኽሪ ክርከቡን ንፓርቲኦም ድምጺ ክህቡን ይገብሩ

ሐ. ኣብ ውሽጢ እቲ ቤት ምኽሪ ዝርከቡ ኣባላት ንባዕሎም ብቑዓትን ድልዋትን ኮይኖም ክርከቡ ቀፃልነት ዘለዎም ስራሕ ይሰርሑ

መ. እቲ ፓርቲ ብምውካል ኣብቲ ቤት ምኽሪ ኣብ ዝተፈላለዩ ኮሚቴታን ኣብ ካልኦት ናይቲ ፓርቲ ልኡኻትን ዝሳተፉ ናይ ባዕላቶም ዝርዝር ንዝምልከቶ ኣካል ንርኢቶ የቕርቡ

ረ. ኣብ መንጎ ኣመራርሓ እቲ ፓርትን ኣብ ውሽጢ እቲ ቤት ምኽሪ ነቲ ፓርቲ ብምውካል ዝርከቡ ኣባላትን ዝተወደበ ርክብ ኣብ መፍጣር ከም ድልድል ኮይኖም ይሰርሑ።

ሰ. ኣብ ዘይነብርሉ ጊዜ ካብ መንጎ ኣባላት ቤት ምኽሪ ይውክሉ

ሸ.ኣብ ውሽጢ ቤት ምኽሪ ብዝተፈላለዩ ምኽንያታት ብቐዋምነት ዝጎደሉ ኣባላቶም ንፓርቲኦም ዝምልከት የፍልጡ፣ ኣብ መማልኢ መረፃ ክትክኡ ናይ ውሳነ ሓሳብ የቕርቡ።

2. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ካብ ዝተጠቐሰ ብተወሳኺ ናይ መንግስቲ ተፀዋዒ ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎም

ሀ. ኣብ ስራሕትን ኣሰራርሓን ቤት ምኽሪ ንመንግስቲ የማኽር፣ መንግስቲ ብዘቐምጠሉ ኣንፈት ስራሕቲ ተግባራዊ ይገብር

ለ. ናብ ቤት ምኽሪ ኣብ ዝቐርቡ ኣጀንዳታት ምስ ኣፈ-ጉባኤ ቅድመ ስዓብ የቀምጥ፣ዘድሊ ብቑዕ ናይ ምይይጥ ጊዜ ንኽምደብ ይገብር

ሐ. ምስ ካልኦት ተፀዋዕቲ ፓርቲ ኮይኑ ኣብ ኣጀንዳታት ቤት ምኽሪ ይመኻኸር።

መ. ምስ ናይ ክልል ናይ ስራሕ ሓላፍቲ ኣብ ክሊ ስርሖም ዝጠበቐ ርክብ ብምፍጣር ስራሕቲ ይፍፅም

ረ. መንግስቲ ኣብቲ ቤት ምኽሪ ዝህልዎ እዋናዊ ፕሮግራም፣ ኣጀንዳ ብምፍላይ ኣባላቱ ግንዛበ ክህልዎም ይገብር።

3. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ካብ ዝተጠቀሰ ብተወሳኺ ኣብ ውሽጢ ቤት ምኽሪ ዘለዉ ተፀዋዕቲ ካልኦት ፓርቲታት ናብ ቤት ምኽሪ ኣብ ዝቀርብ ኣጀንዳ ወይ ረቂቕ ሕጊ ከምኡ እውን ዘድሊ መጠን ጊዚ ዝምልከት ምስ ተፀዋዒ መንግስቲ ወይ ኣፈ-ጉባኤ ይመኻኸሩ።

ለ. አባሎቻቸው በምክር ቤቱ ስብሰባዎች እንዲገኙና ለፓርቲያቸው ድምፅ እንዲሰጡ ያደርጋሉ።

ሐ. በምክር ቤቱ ውስጥ ሚገኙ አባላት አጠቃላይ ለስራቸው ብቁና ዝግጁት ሆነው እንዲገኙ ቀጣይነት ያለው ስራ ይሰራሉ።

መ. ፓርቲውን በመወከል በምክር ቤቱ የተለያዩ ኮሚቴዎችም ሆነ በሌሎች የፓርቲው ተልእኮዎች ሚሳተፉ የአባሎቻቸውን ዝርዝር ለሚመለከተው አካል አስተ,ያየት ያቀርባሉ።

ረ. በፓርቲው አማራርና በምክር ቤቱ ውስጥ ፓርቲውን በወከሉ የምክር ቤቱ አባላት መካከል የተቀናጀ ግንኙነት በመፍጠር እንደ ድልድይ ሆኖ ይሰራሉ።

ሰ. በማይኖሩበት ጊዜ ከምክር ቤት አባላቱ መካከል ይወክላሉ።

ሸ. በምክር ቤቱ ውስጥ በተለያዩ ምክንያቶች በቋሚነት የተጓደሉ አባላቻቸውን በሚመለከት ለፓርቲው ያሳውቃል፣ በማሟያ ምርጫም እንዲተኩ የውሳኔ ሃሳብ ያቀርባሉ።

2. በንዑስ አንቀፅ 1 ከተደነገገው በተጨማሪ የመንግስት ተጠሪ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባራት ይኖሩታል።

ሀ. በምክር ቤቱ ስራዎችና አሰራሮች ዙሪያ መንግስትን ያማክራል መንግስት በሚያስቀምጥለት አቅጣጭ ስራዎችን ተግባራዊ ያደርጋል።

ለ. ለምክር ቤቱ የሚቀርቡ የመንግስት አጀንዳዎችን ከአፈ-ጉባኤው ጋር ቅደም ተከተል ያስቀምጣል ሊዚሁ የሚያስፈለገውን በቂ የውይይት ጊዜ እንዲመደብ ያደርጋል።

ሐ. ከሌሎች የፓርቲ ተጠራዎች ጋር በመሆን በምክር ቤቱ አጀንዳ ዙሪያ ይመካከራል።

መ. ከክልሉ የመንግስት የስራ ሃላፊዎች ጋር በስራቸው ዙሪያ የጠበቀ ግንኙነት በመፍጠር ስራዎችን ያከናውናል።

ረ. መንግስት በምክር ቤቱ የሚኖረው ወቅታዊ ፕሮግራም አጀንዳ በመለየት አባላቱ ቀድመው እንዲያውቁ ያደርጋል።

3. በንዑስ አንቀፅ 1 ከተጠቀሰው በተጨማሪ በምክር ቤቱ ውስጥ ካሉ ከሌሎች ፓርቲ ተጠሪዎች ለምክር ቤቱ በሚቀርብ አጀንዳ ወይም ረቂቅ ህግ እንደዚሁም የሚያስፈልገው የጊዜ መጠን ዙሪያ ከመንግስት ተጠሪ ወይም ከአፈ-ጉባኤው ይመካከራሉ።

www.abyssinialaw.com

140. **<u>መሰላት ተፀዋዕቲ ፓርቲ</u>**

1. ተፀዋዕቲ ፓርቲ ከም ዝኾነ ኣባል ቤት ምኽሪ ኣብዚ ደንቢ ዝተደንገጉ መሰላት ይህልውዎም
2. ኣብ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ካብ ዝተደንገገ ብተወሳኺ ተፀዋዕቲ ፓርቲ ክረኽብዎም ዝግባእ ዝርዝር ኣገልግሎታት ፣ክፍሊታትን ጥቅማጥቅምን ብመምርሒ ይውሰን።

141. **<u>ብቤት ምኽርን ብኮሚቴ ዝስርሑ ስራሕቲ ንህዝቢ ግልፂ ብዛዕባ ምግባር</u>**

መገደድቲ ዝኾኑ ሕግታት ዝተሓለዉ ኾይኖም ብቤት ምኽርን ብኮሚቴን ዝግበሩ ምንቅስቓሳት ንህዝብን ንዝምልከቶም ኣካላትን ብቤት ፅሕፈት ቤት ምኽሪ ኣቢሎም ክፈለጡ ይግበር።

142. **<u>ብዛዕባ ሓይሊ ፀጥታ</u>**

ኣብ እዋን ጉባኤ ቤት ምኽሪ ኣፈ-ጉባኤ ምስ ዝምልከቶም ኣካላት እናተዘራረበ እኹል ሓይሊ ፀጥታ ክህሉ ይገብር። መተሓባበሪ ኮሚቴ ቤት ምኽሪ ነዚ ደንቢ መፈፀሚ መምርሒ የውፅእ።

143. **<u>መምርሒ ብዛዕባ ምውፃእ</u>**

መተሓባበሪ ኮሚቴ ቤት ምኽሪ ነዚ ደንቢ መፈፀሚ መምርሒ የውፅእ።

144. **<u>ተፈፃምነት ዘይብሎ ሕግታት</u>**

1. ደንቢ ኣወዳድባ ኣሰራርሓን ስነ-ምግባርን ኣባላት ቤት ምኽሪ ቁፅሪ 1/199ዓ/ም
2. ከም እውን ምስዚ ደንቢ ዝቃረኑ ኣሰራርሓታት፣ ሕግታትን ልምድታትን በዚ ደንቢ ኣብ ዝተሸፈኑ ጉዳያት ተፃምነት ኣይህልዎምን።

145. **<u>እዚ ደንቢ ዝፀንዐሉ እዋን</u>**

እዚ ደንቢ ካብ መጋቢት 21/2002 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ወ/ሩፋኤል ኣለማዮህ /ዶ.ር/
ኣፈ-ጉባኤ ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ትግራይ

140. **<u>የፓርቲ ተጠሪዎች መብቶች</u>**

1. የፓርቲ ተጠሪዎች እንደ ማንኛምው የምክር ቤት አባል በዚህ ደንብ የተደነገጉ መብቶች ይኖሯቸዋል ።
2. በንዑስ አንቀፅ 1 ከተደነገገው በተጫማሪ ተጠሪዎች ማግኘት የመኒገባቸው ዝርዝር አገልግሎቶች፣ ክፍያዎችና ጥቅማ ጥቅሞች በመመሪያ ይወሰናለ።

141. **<u>በምክር ቤቱና በኮሚቴው የሚሰሩ ስራዊች ለህዝብ ግልፅ ስለማድረግ</u>**

አስገዳጅ ህጎች እንደተጠበቁ ሆነው በምክር ቤቱና በኮሚቴው የሚደረጉ እንቅስቃሴዎች ለህዝብና ለሚመለከተው አካል በፅህፈት ቤቱ በኩል እንዲታወቅ ይደረጋል።

142. **<u>ስለ ፀጥታ ሃይል</u>**

በምክር ቤቱ ጉባኤ ወቅት አፈ-ጉባኤ ከሚመለከታቸው አካላት ጋር በመነጋገር በቂ የፀጥታ ሃይል እንዲኖር ያደርጋል። የምክር ቤቱ አስተባባሪ ኮሚቴ ለዚህ ደንብ አፈፃፀም መምርያ ያወጣል።

143. **<u>መመሪያ ስለማውጣት</u>**

በዚህ ደንብ ለማፈጠሩ ክፍተቶች የአስተባባሪ ኮሚቴ መመሪያ በማውጣት እንዲሸፈኑ ያደርጋል።

144. **<u>ተፈፃሚነት ስለሌላቸው ህጎች</u>**

1. የትግራይ ክልል ምክር ቤት ስነ-ስርዓት ደንብ ቃጥር 1/199 ዓ/ም
2. ከዚህ ደንብ ጋር የሚቃረኑ አሰራሮች ፣ ህጎች ፣ ልምዶች በዚህ ደንብ በተሸፈኑ ጉዳዮች ላይ ተፈጻሚነት አይኖራቸውም።

145. **<u>ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ</u>**

ይህ ደንብ ከመጋቢት 21/2002ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ወ/ሩፋኤል ኣለማዮህ /ዶ.ር/
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ምክር ቤት አፈ-ጉባኤ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ
የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17 ዓመት ቑ. 6 መቐለ
30 ሓምለ 2002 ዓ.ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ. 6 መቐለ
ሐምሌ 30/2002 ዓ/ም

ቑፅሪ ደንቢ 59/2002
BWLq NKsR/# Zt f቎dlÖM åÄ!t‰TN k!x!§¬T /!úBN NMM?ÄR Zwi dNb!፣

b@T }?fT êÂ åÄ!tR KLL TG‰Y ÄGM NMWÄB ተማሓይሹ Zwi ¨êJ q}¶ 170/ 2002 ›Nq} 7/16½8/4 ብዝተውሃቦ SLÈNN tGÆRN msrT BWLq ZsR/# åÄ!t‰TN k!x!§¬T /!úBN ¨Bt äÃ KsR/# Z<Xሉ B቏›T äÃ mrUgÉ! wrqT MSKR NM¦B½ NM?ÄS½ NMXUDN½ MS‰ZN kMXýN ሳፈፃፀሚ ZtW¦ïM WKLÂ BZRZR MWúN ¨D§Y BMኺn#½

b@T Mኸ¶ Bÿ‰ê KL§ê mNGSt TG‰Y t¥ሓY¹# ብZwi ?g mNGSt Bÿ‰ê KL§ê mNGSt TG‰Y ›Nq} 49/3/hN wN/ msrT nz! dNb! ¨WÉ!x# ¨lÖ

KFl!- ^d

^fšê፣

1. ^É!R RXs!፣

Xz! dNb! “ብውልቀ ንዝሰርሑ ኦዲተራትን ኪኢላታት ሒሳብን ንምምሕዳር ዝወፀ ቑፅሪ ደንቢ 59/2002‘ ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል::

2. TRg#M፣

ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምውዳብ ስልጣንን ተግባርን ንምውሳን ተማሓይሹ፣ ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 170/2002 ዝተውሃበ ትርጉም ከምዘሎ ኾይኑ፣ ኣብዚ ደንቢ ውሽጢ፣

1. “ኣዋጅ“ ማለት ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዳግም ንምውዳብ፣ ስልጣንን ተግባርን ንምውሳን ተማሓይሹ፣ ዝወፀ ኣዋጅ ቑፅሪ 170/2002 እዩ::

ደንብ ቁጥር 59/2002
በግል ለመስራት የተፈቀደላቸው ኦዲተሮችና የሒሳብ ኣዋቂዎች ለማስተዳደር የወጣ ደንብ፤

የትግራይ ክልል ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት ተሻሽሎ የወጣ ዳግም ለማደራጀት አዋጅ ቁጥር 170/2002 ዓንቀፅ 7/16፣ 8/4 በተሰጠው ስልጣንና ተግባር መሰረት በግል ለሚሰሩ ኦዲተሮችና ሂሳብ ኣዋቂዎች በሞያው ሊያሰራ የሚችል የሞያ ብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ለመስጠት፣ ለማደስ፣ ለማገድና ለመሰረዝ እንዲሁም በውክልና የተሰጣቸው የአፈፃፀም ዝርዝር መወሰን አስፈላጊ ስለሆነ፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው ህገ-መንግስት ዓንቀፅ 49/3/(ሀ) እና (ወ) መሰረት ይህን ደንብ አውጥተዋል።

ክፍል- ኣንድ

ጠቕላላ፤

1. አጭር ርእስ፡-

ይህ ደንብ “በግል ለሚሰሩ ኦዲተሮችና የሂሳብ አዋቂዎች ለማስተዳደር የወጣ ደንብ ቁጥር 59/2002” ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል።

2. ትርጉም፤

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት ዳግም ለማደራጀት ስልጣን እና ተግባር ለመወሰን ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ ቁጥር 170/2002 የተሰጠው ትርጉም እንዳለ ሆኖ በዚህ ደንብ ውስጥ፡-

1. “አዋጅ” ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ትግራይ ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት ዳግም ለማደራጀት፣ ስልጣንና ተግባር ለመወሰን ተሻሽሎ የወጣ አዋጅ ቁጥር 170/2002 ነው።

ናይ ሓደ ዋጋ ያንዱ ዋጋ ብር 5.45

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፓ.ሳ ነጋሪት ጋዜጣ ፓ.ሳ.ቁ 291

www.abyssinialaw.com

2. "ቤት ፅሕፈት" ማለት ቤት ፅሕፈት ዋና ኦዲተር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፡፡
3. "ሞያ ማሕበር" ማለት ብፌደራልን ክልልን ናይ ኦዲትን ሒሳብን ሰብ ሞያታት ዘጣይሽዎ ማሕበር እዩ፡፡
4. "ዝተፈቐደሉ ኦዲተር" ማለት ኣብ ውሽጢ ትግራይ ክልል ወይ ኣብ ካሊእ ስራሕቲ ኦዲት ንኸካይድ በቲ ኣዋጅን እዚ ደንብን በቲ ቤት ፅሕፈት ናይ ሞያ ብቕዓት መረጋገፂ ወረቐት ምስክር ዝረኸበ ውልቀ ሰብ እዩ፡፡
5. "ዝተፈቐደሉ ኪኢላ ሒሳብ" ማለት ኣብ ውሽጢ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ወይ ካሊእ ስራሕቲ ሒሳብ ንኸሰርሑ ብመሰረት እዚ ኣዋጅን ደንብን በዚ ቤት ፅሕፈት ናይ ሞያ ብቕዓት መረጋገፃ ውረቐት ምስክር ዝረኸበ ውልቀ ሰብ እዩ፡፡

KF l! ኽL t፣

tGÆ‰T Zt f቉d l0M åÄ!t‰TN Kx!§¬T /!úBN፣

3.tGÆ‰T Zt f቉d l# åÄ!tR፣

1. ዝተዳለው መግለፃታት ሒሳብ ኦዲት ምግባርን ኣብቶም መግለፅታት ብመሰረት ዝተፈለጡ መመዘንታት ኦዲት ርኢቶ ምግላፅ፣
2. ኣብ ኣተሓሕዛ ሒሳብ፣ ፋይናንስን ኦዲትን ስልጠና ምሃብ፣
3. ማንዋል ኦዲት፣ ሒሳብ ንብረት ዕደጋን ምምሕድዳርን ምድላው፣
4. ብዛዕባ ሒሳብን ኦዲትን ስራሕቲ ሞያዊ ምኽሪ ምሃብ፣
5. ዝርዝር ኣፈፃፅማ ብዝምልከት ብዝወፅእ ናይ ስነ ምግባር መመርሒ ይግለፅ፡፡

4. ተግባራት ዝተፈቐደሉ ኪኢላ ሒሳብ፣

1. ሒሳብ ምዕፃውን መግለፅታት ሒሳብ ምድላውን፣
2. ኣተሓሕዛ ሒሳብ ስርዓት ውሽጢ ቑፅፅርን ምዝርጋሕ፣

2. "ፅሕፈት ቤት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ዋና ኦዲተር ፅህፈት ቤት ነው።
1. "የሞያ ማህበር" ማለት በፌደራል እና ክልል የኦዲትና ሂሳብ ባለሞያ አዋቂዎች ያቋቋሙት ማህበር ነው።
4. "የተፈቀደለት ኦዲተር" ማለት በትግራይ ክልል ውስጥ ወይም በሌላ የኦዲት ስራ ለማካሄድ በአዋጅ እና በዚህ ደንብ መሰረት በፅህፈት ቤቱ የሞያ ብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ያገኘ ግለሰብ ነው።
5 "የተፈቀደለት ሂሳብ አዋቂ" ማለት በትግራይ ብሄራዊ ክልል ውስጥ ወይም በሌላ የሂሳብ ስራ ለማካሄድ በአዋጅና በዚህ ደንብ መሰረት በፅህፈት ቤቱ የሞያ ብቃት ማረጋገጫ የምስክር ወረቀት ያገኘ ግለሰብ ነው።

ክፍል - ሁለት፣

የተፈቀደላቸው ኦዲተሮችና ሂሳብ አዋቂዎች፣

ተግባራት፣

3. የተፈቀደለት ኦዲተር ተግባራት፣

1. የተዘጋጁ የሂሳብ መግለጫዎች ኦዲት ማድረግና በመግለጫዎቹ የታወቁ የኦዲት መለኪያዎች መሰረት ኦዲት አስተያየት መግለፅ፣
2. የሂሳብ አያያዝ፣ የፋይናንስና ኦዲት ስልጠና መስጠት፣
3. የኦዲት ሂሳብ፣ የንብረትና ግብይት አስተዳደር ማንዋል ማዘጋጀት፣
4. የሒሳብ እና ኦዲት ስራዎች የሞያ ምክር መስጠት፣
5. ዝርዝር አፈፃፀም የሚመለከት በሚወጣ የስነ ምግባር መመሪያ ይገለፃል፡፡

4. የተፈቀደለት ሂሳብ አዋቂ ተግባሮች፣

1. ሂሳብ መዝጋት፣ የሂሳብ መግለጫዎችን ማዘጋጀት፣
2. የሂሳብ አያያዝና የውስጥ ቁጥጥር ስርዓትን መዘርጋት፣

www.abyssinialaw.com

3. በጀት ምድላው፣
4. ትንተና ፋይናንስ ምክያድ፣
5. ንስራሕቲ ሒሳብ ግልጋሎት ምኽሪ ምሃብ፣
6. ፋይናንስ ማንዋል ምድላው፣
7. መዝገብ ሒሳብ ታክስን ግብርን ምስራሕ፣
8. ዝርዝር ኣፈፃፅማ ብዝምልከት ብዝወፅእ መመርሒ ስነ-ምግባር ይግለፅ፡፡

KFl! slSt፣

ፌቑሒN ግb#¨TN ዝt f ቑdl0M k!x!§¬T /!úBN åÄ!t‰TN፣

5. r ቋ/! Zt f ቑdl# åÄ!tR፣

1. ብርኪ ትምህርቲ፣ ብቕዓት ሞያን ልምዲ ስራሕን ዘለዎም ዝተፈቐደሎም ኦዲተራት ይህልዉ፡፡
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ ሕልው ኾይኑ ዘለዎም ብርኪ ሞያ ዝዋፈርሉ ስራሕ ዓቐን ሃፍትን መሰረት ዝገበረ ሰለስተ /3/ን ካብኡ ንላዕልን ብርክታት ሞያ ኦዲት ይህልዉ፡፡

ሀ. ዝተፈቐደሉ ኦዲተር ብርኪ ሓደ /1/ ACCA,CPA ወይ ከዓ ካልኦት ተመሳሳሊ ብሃገርና ተቐባልነት ዘለዎ ሰርቲፊኬሽን ዘለዎ ኾይኑ፣

1. ናይ ዝተፈለጠ ኣካውንቲንግ ሙያ ማሕበር ኣባል ዝኾነን /ACCA,CPA/ ኣብ ውሽጢ ኢትዮጵያ 3 ዓመት ናይ ኦዲትን ኣተሓሕዛ ሒሳብ ልምዲ ሃልይዎ እንተንኣሰ ሓዲኡ ዓመት ኣባል ምስኮነ ኣብ ዝተፈለጠ ናይ ኦዲት ትካል ብኦዲት ሙያ ዝሰርሐ ወይ ከዓ፣
2. ናይ ዝተፈለጠ ኣካውንቲንግ ሙያ ማሕበር /ACCA,CPA/ ኣባል ኮይኑ በቲ ሙያ ንምስራሕ ዘኽእሎ ወረቐት ምስክር ካብ ኢትዮጵያ ወፃኢ ረኺቡ ኣብ ኢትዮጵያ ዘይሰርሐ እንተኾይኑ ኣብ ዝተፈለጠ ናይ ኦዲት ትካል እንተንኣሰ 2 ዓመት ኣብ ኢትዮጵያ ዝሰርሐ፣

ለ. ዝተፈቐደሉ ኦዲተር ብርኪ ክልተ/2/፣

1. ብኣካውንቲንግ ማስተርስ ዲግሪ ምስተመረቐ 4 ዓመት ዘገልገለ ኾይኑ፣ ካብዚ ውሽጢ እቲ 2 ዓመት ኣብ ናይ ኦዲት ትካላት ብኦዲተርነት ዝሰርሐ ክኸውን ኣለዎ፡፡
2. ብኣካውንቲንግ ባችለር ዲግሪ ምስተመረቐ 8 ዓመት ዘገልገለ ኾይኑ፣ካብዚ ውሽጢ እቲ

3 .በጀት ማዘጋጀት፣
4. የፋይናንስ ትንተና ማካሄድ፣
5. የሂሳብ ስራ የምክር አገልግሎት መስጠት፣
6. የፋይናንስ ማንዋል ማዘጋጀት፣
7. የሂሳብ መዝገብ ታክስና ግብር መስራት፣
8. ዝርዝር አፈፃፀም የሚመለከት በሚወጣ የስነ ምግባር መመርያ ይገለፃል፡፡

ክፍል - ሦስት

የተፈቀደላቸው ሂሳብ አዋቂዎች እና ኦዲተሮች ሊያሟሉት የሚገባ መስፈርትና ግዴታዎች፣

5. የተፈቀደለት ኦዲተር ሊያሟላ የሚገባው መስፈርት፤

1. የትምህርት ደረጃ፣ የሞያ ብቃትና የስራ ልምድ ያላቸው የተፈቀደላቸው ኦዲተሮች ይኖራሉ፣
2. በዚህ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ 1 የተደነገገ እንደተጠበቀ ሁኖ ያላቸው የሞያ ደረጃዎችና የሚሰማሩባቸው ስራ የሃብት መጠን መሰረት ያደረገ 3(ሶስት)እና ከዚያ በላይ የሞያ ኦዲት ደረጃዎች ይኖራሉ፡፡

ሀ. የተፈቀደለት ኦዲተር ደረጃ አንድ/1/ ACCA,CPA ወይም ሌሎች ተመሳሳይ በአገራችን ተቀባይነት ያላቸው ሰርቲፊኬሽን ያለው ሆኖ፣

1. የታወቀ የአካውንቲንግ ሞያ ማህበር አባል የሆነ / ጵችችጵጪችፕጵ/ በኢትዮጵያ ውስጥ 3 ዓመት የኦዲት እና ሒሳብ አያያዝ ልምድ ያለው ቢያንስ አንድ ዓመት አባል ከሆነ በታወቀ የኦዲት ድርጅት በኦዲት ሞያ የሰራ ወይም፣
2. የታወቀ የአካውንቲንግ ሞያ ማህበር / ACCA,CPA/ አባል ሆኖ በዚህ ሞያ ለመስራት የሚያስችል ምስክር ወረቀት ከኢትዮጵያ ውጪ ያገኘ በኢትዮጵያ ያልሰራ ከሆነ በታወቀ የኦዲት ድርጅት ቢያንስ 2 ዓመት በኢትዮጵያ የሰራ፣

ለ. የተፈቀደለት ኦዲተር ደረጃ ሁለት/2/፣

1. በአካውንቲንግ ማስተርስ ዲግሪ ከተመረቀ በኋላ 4 ዓመት ያገለገለ ሆኖ ከዚህ ውስጥ 2 ዓመት በኦዲት ድርጅት በኦዲተርነት የሰራ መሆን አለበት፡፡
2. በአካውንቲንግ ባችለር ዲግሪ ከተመረቀ በኋላ 8 ዓመት ያገለገለ ሆኖ ከዚህ

4 ዓመት ኣብ ናይ ኦዲት ትካላት ብኦዲተርነት ዝሰርሐ ክኸውን ኣለዎ፡፡

ሐ. ዝተፈቐደሉ ኦዲተር ብርኪ ሰለስተ/3/፣

1. ብኣካውንቲንግ ማስተርስ ዲግሪ ምስተመረቐ 2 ዓመት ዘገልገለ ካብዚ ውሽጢ እቲ ሓደ ዓመት ኣብ ትካል ኦዲት ብኦዲተርነት ዝሰርሐ ክኸውን ኣለዎ፡፡
2. ብኣካውንቲንግ ባችለር ዲግሪ ምስ ተመረቐ 6 ዓመት ዘገልገለ ኮይኑ ካብዚ ውሽጢ 3 ዓመት ኣብ ናይ ኦዲት ትካል ብኦዲተርነት ዝሰርሐ ክኸውን ኣለዎ፡፡

3. ዝተፈቐደሉ ኦዲተር ካብ መንግሰታዊን ዘይመንግስታዊን ኣብያተ ዕዮን ውልቀ ትካላትን ዝለቐቐ ኮይኑ ሙሉእ ብሙሉእ ኣብ ናይ ውልቁ ስራሕቲ ዝተዋፈረ ክኸውን ኣለዎ፡፡
4. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1ን 2ን ዝተደንገገ ከምዘለዉ ኮይኖም ዝርዝር መመዘኒ ረቛሒ ዝምልከት ብመምርሒ ይውሰን፡፡

6 rቝ/! Zt fቸdl# k!x!§ /!úB፣

1. BRk! TMHRt፣ BO›T äÃN LMÄ! S‰?N zlãM ዝt fቸdlÖM k!x!§¬T ሒሳብ YHLዉ::
2. ¨Bz! ›Nq} Nx#S ›Nq} 1 ZtdNgg ?LW ÷Yn# zlãM BRk! äÃ፣ ZêfRl# S‰? ›ቸN ¦Ft፣ msrT Zgbr slSt /3/ ካብኡ ንላዕልን BRK¬T äÃ k!x!§ /!úB YHl#::

ሀ. ዝተፈቐደሉ ክኢላ ሒሳብ ብርኪ ሓደ/1/፣

1. ካብ ዝተፈለጠ ዩንቨርስቲ ብኣተሓሕዛ ሒሳብ ናይ ዶክትሬት ዲግሪ ወይ ማስትሬት ዲግሪ ወይ ብ ACCA,CPA ካልኦት ተመሳሳሊ ሰርቲፊኬሽን ዘለዎን ምስተመረቐ ኣብ ዝተፈለጠ ትካል ብኣካውንቲንግ ወይ ብኦዲቲንግ ናይ 3 ዓመት ስራሕ ልምዲ ዘለዎ ኾይኑ ካብዚ ውሽጢ እዚ እቲ ክልተ ዓመት ብድርብ ኣተሓሕዛ ሒሳብ /Double entry accounting/ኣብ ዝጥቀሙ ዝተፈለጡ ትካላት ውሽጢ ዝሰርሐ ብተወሳኺ እቲ ሓደ ዓመት ብኣካውንቲንግ /ኦዲት ስራሕቲ ብሓላፍነት ብርኪ ዝሰርሐ ወይ
2. ካብ ዝተፈለጠ ዩንቨርስቲ ብኣተሓሕዛ ሒሳብ ባችለር ዲግሪ ምስተመረቐ ኣብ

www.abyssinialaw.com

ውስጥ 4 ዓመት በኦዲት ድርጅት በኦዲተርነት የሰራ መሆን አለበት፡፡

ሐ. የተፈቀደለት ኦዲተር ደረጃ ሶስት/3/፣

1. በአካውንቲንግ ማስተርስ ዲግሪ ከተመረቀ በኋላ 2 ዓመት ያገለገለ ከዚህ ውስጥ አንድ ዓመት በኦዲት ድርጅት በኦዲተርነት የሰራ መሆን አለበት፡፡
2. በአካውንቲንግ ባችለር ዲግሪ ከተመረቀ በኋላ 6 ዓመት ያገለገለ ሆኖ ከዚህ ዉስጥ 3 ዓመት በኦዲት ድርጅት በኦዲተርነት የሰራ መሆን አለበት፡፡

1. የተፈቀደለት ኦዲተር ከመንግሰታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ መስሪያቤቶች እና የግል ድርጅቶች የለቀቀ ሆኖ ሙሉ በሙሉ በግል ስራዎቹ የተሰማራ መሆን አለበት፡፡
2. በዚህ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ 1 እና 2 የተደነገጉ እንደ ተጠበቁ ሁነው ዝርዝር መስፈርት በተመለከተ በመመሪያ ይወሰናል።

6. የተፈቀደለት የሂሳብ አዋቂ ሊያሟላ የሚገባው መስፈርት፤

1. የትምህርት ደረጃ፣ የሞያ ብቃትና የስራ ልምድ ያላቸው የተፈቀደላቸው የሂሳብ አዋቂዎች ይኖራሉ፣
2. በዚህ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 የተደነገገ እንደ ተጠበቀ ሁኖ ያላቸው የሞያ፣ ደረጃዎችና የሚሰማሩበት ስራ የሃብት መጠን መሰረት ያደረገ ሶስት /3/ እና ከዚያ በላይ የሂሳብ አዋቂዎች ደረጃዎች ይኖራሉ፣

ሀ. የተፈቀደለት የሂሳብ አዋቂ ደረጃ አንድ/1/፣

1. ከታወቀ ዩንቨርስቲ በሂሳብ አያያዝ የዶክትሬት ዲግሪ ወይም ማስትሬት ዲግሪ ወይም ACCA,CPA እና ሌሎች ተመሳሳይ ሰርቲፌኬሽን ያለው ሆኖ ከተመረቀ በኋላ በታወቀ ድርጅት በአካውንቲንግ ወይም በኦዲቲንግ የ3 ዓመት ስራ ልምድ ያለው ሆኖ ከዚህ ውስጥ 2 ዓመት የድርብ አያያዝ ሒሳብ /Double entry accounting/ በሚጠቀሙ ድርጅት ውስጥ የሰራ በተጨማሪም አንድ ዓመት በፋይናንስ/በአካውንቲንግ/ ስራዎች በሃላፊነት ደረጃ የሰራ ወይም፣
2. ከታወቀ ዩንቨርስቲ በሂሳብ አያያዝ በባችለር ዲግሪ ከተመረቀ በኋላ በታወቀ

ዝተፈለጠ ትካል 8 ዓመት ብኣካውንቲንግ ወይ ኦዲቲንግ ስራሕ ልምዲ ዘለዎን ካብዚ ውሽጢ እንተውሓደ 3 ዓመት ብድርብ ኣተሓሕዛ ሒሳብ /Double entry accounting/ ኣብ ዝጥቀሙ ትካላት ዝሰርሐ ብተወሳኺ እቲ 3 ዓመት ኣካውንቲንግ ወይ ኦዲቲንግ ስራሕ ብሓላፍነት ብርኪ ዝሰርሐ ክኸውን ኣለዎ፡፡

ለ. ዝተፈቐደሉ ክኢላ ሒሳብ ብርኪ ክልተ/2/፣
ብኣካውንቲንግ ዲግሪ ድሕሪ ምምራቑ ናይ 6 ዓመት ብኣካውንቲንግ /ኦዲቲንግ/ ስራሕ ልምዲ ዘለዎን ካብዙይ ውሽጢ 2 ዓመት ብድርብ ሒሳብ ኣተሓሕዛ ኣብ ዝጥቀሙ ትካላት ዝሰርሐ፣ 2 ዓመት ድማ ብኣካውንቲንግ /ኦዲቲንግ/ ብሓላፍነት ብርኪ ዝሰርሐ ክኸውን ኣለዎ፣

ሐ.ዝተፈቐደሉ ክኢላ ሒሳብ ብርኪ ሰለስተ/3/፣

1. ብኣካውንቲንግ ዲግሪ ምስተረቐ 3ተ ዓመት ብሒሳብ ወይ ኦዲት ስራሕ ልምዲ ዘለዎን ካብዚ ውሽጢ እቲ 2 ዓመት ብድርብ ሒሳብ ኣተሓሕዛ ዝሰርሐ ክኸውን ኣለዎ፡፡
2. ብኣካውንቲንግ ዲፕሎማ ምስ ተመረቐ 8 ዓመት ብሒሳብ ወይ ብኦዲት ስራሕ ልምዲ ዘለዎን ካብዚ ውሽጢ 4 ዓመት ብድርብ ኣተሓሕዛ ሒሳብ ኣብ ዝጥቀሙ ትካላት ዝሰርሐ ክኸውን ኣለዎ፡፡
3. ኣብዚ ብርኪ እዚ ንዝውሃብ ፍቓድ ጥራሕ 2 ዓመት ናይ ዲፕሎማ ግልጋሎት ናብ ሓደ ዓመት ናይ ዲግሪ ግልጋሎት ምቕያር ይከኣል፡፡

3. ዝተፈቐደሉ ክኢላ ሒሳብ ብዛዕባ ተመሳሳልነት ዘለዎም ዓይነት ትምህርቲ ዝምልከት ብመምርሒ ይውሰን፡፡
4. ዝተፈቐደሉ ክኢላ ሒሳብ ካብ መንግስታዊ ስራሕ ዝለቐቐ ኮይኑ ሙሉእ ብሙሉእ ኣብ ናይ ውልቀ ስራሕቲ ዝተዋፈረ ክኸውን ኣለዎ፡፡

7. ሞያ መዐቀኒ ፈተና፣

ዝተፈቐደሎም ክኢላ ሒሳብን ኦዲተራትን ኣብ ዓንቀፅ 5ን 6ን ዝተገለፁ መመዘንታት ዘለዎም ሞያ ብቕዓት ዝምልከት ነንብርኮም ብዝምጥን እቲ ቤት ፅሕፈት ብዘውፅኦ ሞያ ብቅዓት

www.abyssinialaw.com

ድርጅት 8 ዓመት በአካውንቲንግ ወይም በኦዲቲንግ ልምድ ስራ ያለው ከዚህ ውስጥ ቢያንስ 3 ዓመት በድርብ አያያዝ ሒሳብ / Double entry accounting/ በሚጠቀሙ ድርጅት የሰራ በተጨማሪ 3 ዓመት አካውንቲንግ ወይም ኦዲቲንግ ስራ በሃላፊነት ደረጃ የሰራ መሆን አለበት፡፡

ለ. የተፈቀደለት የሂሳብ አዋቂ ደረጃ ሁለት/2/፣
በአካውንቲንግ ዲግሪ ከተመረቀ በኋላ የ6 ዓመት በአካውንቲንግ/ኦዲቲንግ/ስራ ልምድ ያለው ከዚህ ውስጥ 2 ዓመት በድርብ ሂሳብ አያያዝ በሚጠቀሙ ድርጅት 2 ዓመት በአካውንቲንግ /ኦዲቲንግ/በሃላፊነት ደረጃ የሰራ መሆን አለበት፡፡

ሐ. የተፈቀደለት የሂሳብ አዋቂ ደረጃ ሶስት/3/፣

1. በአካውንቲንግ ዲግሪ ከተመረቀ በኋላ 3 ዓመት በሂሳብ ወይም በኦዲት ስራ ልምድ ያለው ሆኖ ከዚህ ዉስጥ 2 ዓመት በድርብ ሂሳብ አያያዝ የሰራ መሆን አለበት፡፡
2. በአካውንቲንግ ዲፕሎማ ከተመረቀ በኋላ 8 ዓመት በሂሳብ ወይም በኦዲት ስራ ልምድ ያለው ሆኖ ከዚህ ውስጥ 4 ዓመት በድርብ ሂሳብ አያያዝ በሚጠቀሙ ድርጅቶች የሰራ መሆን አለበት፡፡
3. በዚህ ደረጃ ለሚሰጥ ፍቃድ ብቻ 2 ዓመት የዲፕሎማ አገልግሎት ወደ 1 ዓመት የዲግሪ አገልግሎት መቀየር ይቻላል፡፡

3. የተፈቀደለት የሂሳብ አዋቂ ተመሳሳይነት ያላቸው የትምህርት ዓይነቶች የሚመለከት በመመሪያ ይወሰናል፡፡
4. የተፈቀደለት የሂሳብ አዋቂ ከመንግስታዊ ስራ የለቀቀ ሆኖ ሙሉ በሙሉ በግል ስራ የተሰማራ መሆን አለበት፡፡

7. የሞያ መለኪያ ፈተና፣

የተፈቀደላቸው የሂሳብ አዋቂዎች እና ኦዲተሮች በዓንቀፅ 5 እና 6 የተገለፁ መስፈርቶች ያላቸው የሞያ ብቃት የሚመለከት እንደየ ደረጃቸው የሚመጥን ፅህፈት ቤቱ በሚያወጣው የሞያ

www.abyssinialaw.com

መዓቀኒ ፈተና ናይ ምሕላፍ ግቡእ ይህልዎም፡፡

8. Zê f ፏ l# ዓውዱ S‰?!፣

1. Z t f ቑ d l ÖM k!x!§¬T / !ሳብ ¨B mNGS¬ê!ን ዘይመንግስታዊን ትካላትን ውልቀ ሰባትን t êðéM YsR / #፡፡

2. ዝተፈቐደሎም ኦዲተራት ከካይድዎ ዝኽእሉ ናይ ኦዲት ስራሕ ዝምልከት ብዋናነት ኣብ መንግስታዊ ዘይኮኑ ትካላትን ውልቀ ሰባትን ኮይኑ እቲ ቤት ፅሕፈት ፈቒዱ ውዕሊ ብምእሳር ኣብ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ምስራሕ ይኽእሉ፡፡

3. ¨Bz! ›Nq} Nx#S ›Nq} 2 እቲ ኦዲት ዝግበር ናይ መንግስታዊ ቤት ዕዮ ኣፈፃፅምኡ ዘምልከት ኣብ መምርሒ ይዝርዘር፡፡

9. Gb#X k!x!§¬T / !úBN åÄ! t ‰TN፣

1. Z t W¦ ïM S‰?N ^§FnTN BZ t f ቑ d l ÖM ä Ã S‰? _‰? MS‰?½

2. ¨B mNGS¬ê! b፬T :× NZsR?ã S‰? t! ^d ቑÄ? i BÉB n t! b፬T }? f T MRµB½

3. ¨B WLq Tµ§TN zYmNGS¬ê! b፬T :×N NZsR?ã S‰? t! ZMLkT b t! b፬T }? f T ¨B Z? t T l# XêN i BÉBን ደገፍትን m rÄX¬ MO‰B½

4. Z t w¦ ïM Fቓ D bb!›m t! M?ÄSን ä Ãê! Sn-MGÆR ^ L×M MS‰?ን Gቡኣ T YHLï ã M½

5. ¨Bz! ›Nq} Nx#S ›Nq} 4 Z t dNgg ?LW ÷Yn# X t! b፬T }? f T ብzWiå mMR / ! Sn-MGÆR k!x!§ / !úBN åÄ! t ‰TN t gዛX t! Yኽn#½

10. ^ f šê! ግb#¨T፣

1. X t! b፬T }? f T፣ WLq k!x!§¬T / !úBN åÄ! t ‰TN kMሱ’ ýN ሞያ ¥?béMN t dUg!æMን ሓቢሮም n t! ä Ã - - W ናጸ MÆLN Mኽ¶ GLUI ÖTN SL-ÂN ¨B M¦B ÂY MT?BÆR Gb#X YHL ã M።

መለኪያ ብቃት ፈተና የማለፍ ግዴታ ይኖራቸዋል፡፡

8. የሚሰማሩባቸው ዓውደ ስራዎች፣

1. የተፈቀደላቸው የሂሳብ አዋቂዎች መንግስታዊና መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችና ግለሰቦች ተሰማርተው ይሰራሉ፣

2. የተፈቀደላቸው ኦዲተሮች ሊያካሂዱት የሚችሉ የኦዲት ስራዎች የሚመለከት በዋናነት መንግስታዊ ያልሆኑ ድርጅቶችና በግል ድርጅቶች ሆኖ ፅሕፈት ቤቱ ፈቅዶ ውል በማሰር በመንግስት መስራቤት መስራት ይችላሉ፡፡

3. በዚህ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ 2 ኦዲት የሚደረግ የመንግስታዊ መስራቤት አፈፃፀም በሚመለከት በመመሪያ ይዘረዘራል፡፡

9. የሂሳብ አዋቂዎችና ኦዲተሮች ግዴታዎች፣

1. የተሰጣቸው ስራና ሓላፊነት፣ በተፈቀደላቸው ሞያ ስራ ብቻ መስራት፣

2. በመንግስት መስራቤት የሰሩዋቸው ስራዎች አንድ ግልባጭ ሪፖርት ለፅህፈት ቤት የማቅረብ ግዴታ አለባቸው፣

3. በግለ ሰብ ድርጅትና መንግስታዊ ያልሆኑ መስራቤቶች ለሰሩት ስራዎች በሚመለከት በፅሕፈት ቤቱ በሚጠየቁበት ጊዜ ሪፖርትና ድጋፍ የሚሰጡ ማስረጃዎች ማቅረብ፣

4. የተሰጣቸው ፈቃድ በየዓመቱ የማሳደስና ሞያዊ ስነ-ምግባር ጠብቀው የመስራት ግዴታ ይኖሯቸዋል፣

5. በዚህ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ 4 የተደነገገ እንደተጠበቀ ሁኖ ፅሕፈት ቤቱ በሚያወጣው የሂሳብ አዋቂ እና ኦዲተሮች የስነ-ምግባር መመሪያ ተገዥ ይሆናሉ።

10. አጠቃላይ ግዴታዎች፣

1. ፅሕፈት ቤቱ የግል ሂሳብ አዋቂዎች እና ኦዲተሮች፣ እንዲሁም የሞያ ማህበራቸው ተደጋግፈውና ተባብረው ለሞያቸው መቆምና የምክር አገልግሎት ስልጠና በመስጠት የመተባበር ግዴታ አለባቸው፣

www.abyssinialaw.com

2. b!é LM›TN kt¥ NGÄ! XNDST¶N Xቲ b፼T }?fT ብzWiå ÂY k!x!§¬T /!úBN åÄ!TN Tµ§ê mዐqn! msrT gY„ NGÄ! F"D M¦B½ MXUD½ MS‰ZN M?ÄSN ስልጣን ¨lã::

3. Zኸn YኹN mNGS¬ê b፼T :× Xz! KLL ?Uê wrቑT MSKR BzYBl፧ k!x!§ /!úB wY åÄ!tR ZtsR/ snD kM mrÄX¬ M_"M ¨Yµ¨LN::

11. BzY Fቑ D S‰?t! x!Ä!T wY /!úB MKÃD Ztኸlቱl B²:Æ Mኸn፧፣

1. BmsrT Xz! dNb! µBx፧ ZDlተ mmzn! éq¦ˆ¬T ¨¥l!x፧ mrUgÉ! BO›T wrqT MSKR bt፧ b፼T }?fT፣ NGÄ! F"D D¥ µB ZMLkè ZtW¦ï åÄ!tR wY k!x!§ /!úB wÉx! MS‰? KLKL Xተ::

2. ¨B µLåT KL§T ዐrqT MSKR ZtW¦ï sB äÃ k!x!§ /!úBN åÄ!TN BÂY KLLÂ ˆÉ!R MZgÆ XNtYgbr ¨B KLLÂ ምስራሕ Ztኸlkl Xተ::

3. åÄ!tRN k!x!§ /!úBN KsR‡ µB Ztfቑdl፧ ›YnT S‰? wY TµL wÉx! MS‰? KLኩL Xተ::

4. ¨Bz! ›Nq} Nx፧S ›Nq} 1፡ 2ን 3N ዝተቐመጡ ድንጋገታት ZÈሓs Zኸn Yኹ፧N sB ¨GÆB Bzlã ?g! tˆ¬t፧ YኸWN::

ክፍሊ ኣርባዕተ

ወረቐት ምስክር ብዛዕባ ምሕዳስ፣ ምእጋድ፣ ምስራዝን ዳግም ምውፃእን

12. ወረቐት ምስክር ዝእገደሉ፣ ዝስረዘሉን ዝሕደሰሉን ኩነታት፣

1. እቲ ቤት ፅሕፈት ወረቀት ምስክር ዝሕድሰሉ፣

ሀ. በጀት ዓመት ምስኣተወ ክሳብ 3 ወርሒ ኮይኑ ካብ ሓምለ 1 ክሳብ መስከረም 30 ካብ ዘሎ ጊዜ ይኸውን፡፡

ለ. ብውልቂ ዝሰርሑ ኦዲተራት ወይ ክኢላታት ሒሳብ ወረቐት ምስክሮም

2. የከተማ ልማት ንግድ እና ኢንዱስትሪ ቢሮ ፅሕፈት ቤቱ በሚያወጣው የሒሳብ አዋቂዎች እና ኦዲተሮች ድርጅታዊ መለኪያ መሰረት አድርጎ የንግድ ፈቃድ መስጠት፣ማገድ፣መሰረዝና ማደስ ስልጣን ይኖረዋል፡፡

3. ማንኛውም የመንግስት መስራቤት በዚህ ክልል ህጋዊ ምስክር ወረቀት የሌለው የሂሳብ አዋቂ ወይም ኦዲተር የተሰራ ሰነድ እንደ መረጃ ተደርጎ መጠቀም አይችልም፡፡

11. የኦዲት ወይም የሂሳብ ስራዎች ያለ ፍቃድ መስራት የተከለከለ ስለመሆን፣

1. በዚህ ደንብ መሰረት የሚፈለግበትን መመዘኛዎች አሟልቶ የተፈቀደለት ኦዲተር ወይም የሂሳብ አዋቂ ሆኖ ለመስራት ፅሕፈት ቤቱ የምስክር ወረቀት እና ንግድ ፈቃድ ደግሞ በሚመለከተው ፈቃድ ካልተሰጠው በስተቀር በግል ኦዲት ወይም ሂሳብ ማከናወን የተከለከለ ነው።

2. ከሌሎች ክልሎች ምስክር ወረቀት የተሰጣቸው የሂሳብ እና የኦዲት ባለሞያዎች በክልላችን ውስጥ ለመስራት መስፈርት ታይቶ አጭር ምዝገባ ሳያደርግ ለመስራት የተከለከለ ነው።

3. ኦዲተሮች እና ሂሳብ አዋቂዎች ሊሰሩበት ከተፈቀደላቸው የስራ አይነት ወይም ድርጅት ውጭ መስራት ክልክል ነው።

4. በዚህ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ 1፣ 2ና 3 የተቀመጡ ድንጋጌዎች የጣሰ ማንኛውም ሰው አግባብ ባለው ሕግ ተጠያቂ ይሆናል።

ክፍል አራት

ስለ ምስክር ወረቀት እደሳ፣እገዳ፣ ስረዛ እና ደግሞ ማውጣት፤

12.ምስክር ወረቀት የሚታገልበት፣ የሚሰረዝበ ትና የሚታገድበት ሁኔታ፣

1. ፅህፈት ቤቱ ምስክር ወረቀት የሚያሳድስበት

ሀ. በጀት ዓመት ከገባ እስከ 3 ወር ሆኖ ከሓምሌ 1 እስከ መስከረም 30 ያለ ጊዜ ይሆናል፡፡

ለ. በግል ለሚሰሩ ኦዲተሮች ወይም የሂሳብ አዋቂዎች ምስክር ወረቀት ሲያሳድሱ

www.abyssinialaw.com

እንተሐድሱ ኩነታት ስራሕቶም ዝገልፅ ናይ ፅሑፍ መረዳእታ የቕርቡ፡፡

ሐ. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1/ሀ/ ከምዘሎ ኮይኑ ብቕፅዓት ክሳብ መወዳእታ ዓመት ወይ 9 ወርሒ ኣብ ዘሎ ጊዜ በቢ ወርሑ ብር 50 ቕፅዓት እናወሰኹ የሐድሱ፡፡

2. Xt bT }?fT wrቑT MSKR ZXGdሎም tGÆ‰T XøM ZS:b# Yኾn#፣

h. Xt äÃ µB Z-Lï Sn MGÆR wÉx! Zfim Mኺn# XNTrUg}½

l. mûqn¬T BRk! äÃ zy¥LX Mኺn# XNTrUg}½

ሐ. BF§Y åÄ!tR BZMLkT ¨B S‰? zW›lÖ ሃፍቲ Xኹ L zYMኺn#N BO›T zlãM s‰?t¾¬T öÉ!„ kSR? zYMኸ¨l#ን XNTrUg}½

m. ናይ መሐደሲ እዋን እንተሓሊፍዎ፣

r. ¨GÆB BzIã bT FRÄ! BM+BRÆR wY XMnT ብMg#ÄL XNTFrdl#½

s. ¨XM„x# Tኸ KL zYMµn# B^k!M XNTrUg}½

¹. ¨D‰š qY„ KúB 6 />Ç>t/ wR/! XNtY ¨Fl- XNT tRF½

q. µB ›¥êl# wY úLúY ¨µL BmrÄX¬ Ztdgf QÊ¬¬T XNTቑRb#N XèM QÊ¬¬T ¨GÆBnT zlãM Mኸ ñM XNTrUg}½

b. ኸt bT }?fT wrቑT MSKR kኸGÇ የኸXl# X×M ZBlÖM µLåT k#n¬T XNTF-ሩን

ተ. ኣብዚ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ 1 ዝተዘርዘሩ ጥፍኣታት በቲ ቤት ፅሕፈት እንትረጋገፅ ካብ 3 ዓመት ዘይበልፅ ጊዜ ይእገድ፡፡

3. Xt bT }?fT wrቑT MSKR ZSRzሎም tGÆ‰T XøM ZS:b# Yኾn#

h. Æ›L F”D µBz! ›lM BäT XNTFl½

l. ¨D‰ኸx# NkFL_ BdBቋb wY µl!X m‰ኸb! mNgÄ! ተ^ t t KúB 3/slSt/ wR/! XNtየFl- XNt t¶û½

/. ክሰርሐሉ ካብ ዝተውሃቦ ዝርዝር ስራሕ ወፃኢ ዝሰርሐ፥

መ. WrቑT MSKR XNtየ^ds L:l! ^d ›mT XNt dNg#†½

r. ምስ ምስክር ወረቀት ዘይብሎም ሰባት ተመሻጢሩ ንስራሕቶም ብማህተም ክወፅእ ዝገበረ፣

የስራቸው ሁኔታ የሚገልፅ የፅሑፍ ማስረጃ ያቀርባሉ፡፡

ሐ. በዚህ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ 1/ሀ/ እንዳለ ሆኖ በቅጣት እስከ መጨረሻ ዓመት ወይም 9 ወር ባለ ጊዜ በየወሩ ብር 50 ቅጣት እየጨመሩ ያሳድሳሉ፡፡

2. ፅህፈት ቤቱ ምስክር ወረቀት የሚያግድበት ተግባሮች እንደሚከተለው ይሆናል፡-

ሀ. ሞያው ከሚፈለግበት ስነ-ምግባር ውጭ የፈፀመ መሆኑን ሲረጋገጥ፣

ለ. የሞያ መለክያዎች ደረጃ የማያሟላ መሆኑን ሲረጋገጥ፣

ሐ. ኦዲተር በሚመለከት በስራ ላይ የሚያውለው ሃብት በቂ አለመሆኑን እና ብቃት ያላቸው ሰራተኞች ቀጥሮ ማሰራት ባለመቻሉ ሲረጋገጥ፣

መ. የማሳደሻ ጊዜካለፈበት

ረ. አግባብ ባለው ፍርድ ቤት በማጭበርበር ወይም እምነት በማጉደል ከተፈረደበት፣

ሰ. የአእምሮ ችግር ያለበት መሆኑን በህክምና ሲረጋገጥ፣

ሽ. አድራሻ ቀይሮ እስከ 6(ስድስት) ወር ሳያሳውቅ ሲቀር፣

ቀ. ከደንበኛው ወይም በሰወስተኛ ወገን በመረጃ የተደገፈ ቅሬታዎች ሲቀርብ እና ቅሬታዎቹ አግባብነት ያላቸው መሆኑ ሲረጋገጥ፣

በ. ፅህፈት ቤቱ ምስክር ወረቀትን መታገድ ያስችላሉ የሚላቸውን ሌሎች ሁኔታዎች ሲፈጠሩ፣

ተ. በዚህ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ 1 የተዘረዘሩትን ጥፍኣቶች በፅህፈት ቤቱ ሲረጋገጡ ከ3 ዓመት የማይበልጥ ጊዜ ይታገዳል፡፡

3. ፅሕፈት ቤቱ ምስክር ወረቀት የሚሰረዝባቸው ተግባሮች እንደሚከተለው ይሆናሉ፣

ሀ. ባለፈቃዱ ከዚህ ዓለም በሞት ሲለይ፣

ለ. አድራሻው ለማሳወቅ በደብዳቤ ወይም በሌላ መገናኛ መንገድ ተጠይቆ እስከ 3(ሦስት) ወር ሳያሳውቅ ሲቀር፣

ሐ. ሊሰራበት ከተሰጠው ዝርዝር ስራ ውጭ የሰራ፣

መ. ምስክር ወረቀት ሳያሳድስ ከአንድ ዓመት በላይ ከቆየ፣

ረ. ምስክር ወረቀት ከሌላቸው ግለሰቦች ተመሳጥሮ ለሥራቸው በማሕተሙ እንዲወጣ ያደረገ፣

www.abyssinialaw.com

s. L:L x!l# ¨B Nx#S ›Nq}-1 Z t - qs# wrqT MSKR zቨGÇ MKNÃ¬T kbDt፣ Mኸ፟ñM bt፣ ቤት ፅሕፈት Z t f q d l# åÄ!tR wY k!x!§ /!úB Km ˆy¹# zYKXl# MµñM XNTXmN½

ሸ. ወረቐት ምስክር ክሰርዙ ይኽእሉ እዮም ዝባሃሉ ካልኦት ከበድቲ ጥፍኣታት ዝፈፀመ ምኻኑ እንትረጋገፅ፡፡

4. ቤቲ b፬T }? f T wrቑT MSKR ዝተኣገደሙን ዝተሰረዘሙን ዳግም ዘውፅኡ ኩነታት እዞም ዝስዕቡ ይኾኑ፣

ሀ. ወረቐት ምስክር ዝተኣገዶ ወይ ዝተሰረዞ ዝተፈቐደሉ ኦዲተር ወይ ክኢላ ሒሳብ ብዝፈፀሞ ጥፍኣት ተጣዒሱን ዝተቐመጠሉ ግዜ ገደብ እንተፈፂሙን ስነ ምግባሩ ወይ ካልኦት ኩነታት ንከማሓይሽ ድልዊ ምዃኑ ብፅሑፍ ዘመልከተ ምዃኑ እንትፍለጥ እቲ ወረቐት ምስክር ካብ ዝተኣገደሉ ወይ ዝተሰረዘሉ ግዜ ጀሚሩ ዘሎ ናይ መሐደስን በቢ. ወርሑ ቕፅዓት ብር 50 ክፍሊት ምስኸፈለ እቲ ዝተኣገደ ወይ ዝተሰረዘ ምስክር ወረቐት ዳግም ከውፅእ ይኽእል፡፡

ለ.ብግዚኡ ብዘይምሕዳስ ዝተኣገደሉ ወይ ዝተሰረዘሉ ወረቐት ምስክር በቲ ቤት ፅሕፈት ምኽንያት ዘየሐደሰሉ ብምርኣይ ተቐባልነት እንተረኺቡ ኻብ መሐደሲ ግዜ ዝሓለፈሉ ጀሚሩ በቢ. ወርሑ ብር 50 ተቐፂዑ ዳግም ከውፅእ ይኽእል፡፡

5. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡx#S ›Nq} 1፣ 2ን 3N Z t dNgg# ?LêT ÷YñM Xt፣ b፬T }? f T kM¨D§Ynt፣ ZRZR m f i ¸ mMR/! kW}X YKXL::

KF l! ሓሙሽተ

Z t f§l† DNUg¬T፣

13. =NfR b፬T }?F t፣

1. Z t fቑd l# åÄ!tRN k!x!§ /!úBN ¨B µLåT kÆb!¬T =NfR b፬T }? f T KkFT ¨YKXLN::

2. ጨንፈር ቤት ፅሕፈት እንትኸፈት ድማ ክልቲኦም ሰብ ሞያ ነንዝሓዝዎ ሞያ ብቕዓት መረጋገፂ ወረቐት ምስክር ዘለዎ ሰብ መዲቦም ክሰርሑ ይግባእ፡፡

ሰ. ከላይ በንዑስ ዓንቀፅ 1 የተጠቀሰ ምስክር ወረቀት የሚያሳግዱ ምክንያቶች ከባድ እና በፅህፈት ቤቱ በተፈቀደለት ኦዲተር ወይም ሂሳብ አዋቂ ሊያሻሽላቸው የማይችሉ መሆናቸው ሲታመንበት፣

ሸ. የምስክር ወረቀት ሊያሰርዙ ይችላሉ የሚባሉ ሌሎች ከባድ ጥፋቶች የፈፀመ መሆኑ ሲረጋገጥ፡፡

4. በፅህፈት ቤቱ የምስክር ወረቀት የታገደባቸው እና የተሰረዘባቸው ዳግም የሚያወጡበት ሁኔታዎች የሚከተሉት ይሆናሉ፣

ሀ. ወረቀት ምስክር የታገደበት ወይም የተሰረዘበት የተፈቀደለት ኦዲተር ወይም የሂሳብ ኣዋቂ በፈፀመው ጥፋት ተፀፅቶ የተቀመጠለት ግዜ ገደብ ከፈፀመ ፣ስነ ምግባሩ ወይም ሌሎች ሁኔታዎችን ለማሻሻል ዝግጁ መሆኑን በፅሁፍ ያመለከተ መሆኑ ሲታወቅ፣ ምስክር የወረቀት ከታገደበት ወይም ከተሰረዘበት ግዜ ጀምሮ የማሳደሻ ቅጣት 50 ብር ክፍያ ከከፈለ የታገደ ወይም የተሰረዘ ምስክር ወረቀት ደግሞ ማውጣት ይችላል፡፡

ለ. በጊዜው ያለመታደስ የታገደበት ወይ የተሰረዘበት ምስክር ወረቀት ፅህፈት ቤቱ ያላሳደሰበትን ምክንያት በማየት ተቀባይነት ካገኘ ማሳደሻው ግዜ ካለፈበት ጀምሮ በየወሩ 50 ብር ቅጣት ከፍሎ እንደገና ማውጣት ይችላል፡፡

5. በዚህ ዓንቀፅ ከንዑስ ዓንቀፅ 1፣ 2፣ 3 የተደነገጉ እንደተጠበቁ ሁኖው ፅህፈት ቤቱ እንደአስፈላጊነቱ ዝርዝር ማስፈፀሚያ መመሪያ ሊያወጣ ይችላል ።

ክፍል - አምስት

የተለያዩ ድንጋጌዎች፤

13. የፅሕፈት ቤት ቅርጫፍ፣

1. የተፈቀደላቸው ኦዲተሮች እና ሒሳብ አዋቂዎች በሌላ ቦታ ቅርንጫፍ ፅፈት ቤት መክፈት አይችሉም፣

2. ቅርንጫር ፅህፈት ቤት ሲከፍቱ ሁለቱም ባለሞያዎች ለያዙት ሞያ ተመሳሳይነት ያለው የሞያ ብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ያለው ሰው መድበው ሊያሰሩ ይገባል፡፡

3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረት ጨንፈር ከፊቱ ዘውፅእ ፀብፃብ ሙሉእ ተሓታትነት ይህልዎ:: ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን::

14. B²:Æ BWKLÂ MS‰?፣

1. BO›T mrUgÉ! Wr቞T ምስክር ZW¦B NWLq k!x!§ SIZ኿n Nµl!X ተመሳሳሊ ብቕዓት መረጋገፂ ወረቐት ምስክር ዘይብሉ BWKLÂ MT?L§F ¨YFqDN::
2. ሓደ ዓይነት ብርኪ ብቕዓት መረጋገፂ ወረቐት ምስክር ንዘለዎ ግን ውክልና ምሃብ ይካኣል እዩ

15. B²:Æ qê¸ ¨D‰š፣

1. Ztf቞dl# k!x!§ ሒሳብ ይኹን åÄ!tR qê¸ b፧T }?fTን ¨D‰šN ክህልዎ ይግባእ::
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ ዝተፈቐደሉ ኦዲተር ተወሳኺ ሰራሕተኛታት ክህልውዎ ይግባእ::
3. ¨Bz! ›Nq} Nx#S ›Nq} 1N2N kMzlÖ ÷Yn# ZRZR mfi¸ ኣብ mMR/! ይግለፅ::

16. B²:Æ KFI!T GLUIÖT፣

1. Ztf቞dl# k!x!§ åÄ!tR NMS‰? F቙D zW}X WLq sB nøM ZS:b# KFI!¬T GLUIÖT KF}M YGÆX፣

   ሀ. NmmZgb! BR25 ¼:S‰N ˆ Ñ>tN¼

   ለ. F቙D NMWÉX BR150 ¼ˆd ሚx!TN ˆMúN¼

   ሐ. F”D NM?ÄS BR75¼sB›N ˆ Ñ>tN¼

2. Ztf቞dl# k!x!§ /!úB NMS‰? F቙D zW}X WLq sB nøM ZS:b# KFI!¬T GLUIÖT KF}M YGÆX፣

   h. NmmZgb! BR25 ¼:S‰N ˆ Ñ>t¼

   l. F቙D NMWÉX BR100 ¼ˆd ሚx!t¾

   /. F቙D NM?ÄS BR50 ¼ˆMú ¼

www.abyssinialaw.com

3. በዚህ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ 2 መሰረት ቅርንጫፍ ከፍቶ ያወጣውን ሪፖርት ሙሉ ተጠያቂነት ይኖሮዋል:: ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል::

14. በውክልና መስራት ይመለከታል፣

1. የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት የሚሰጥ ለግለሰብ ባለሞያ ስለሆነ ለሌላ ተመሳሳይ ብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት የሌለው በውክልና ማስተላለፍ አይፈቀድም፣
2. አንድ ዓይነት የደረጃ የብቃት ማረጋገጫ ምስክር ወረቀት ያለው ግን ውክልና መስጠት ይችላል።

15. ቋሚ አድራሻ በሚመለከት፣

1. የተፈቀደለት የሂሳብ ኣዋቂ ይሁን ኦዲተር ቋሚ ፅ/ቤት እና አድራሻ ሊኖረዉ ይገባል፣
2. በዚህ አንቀፅ ንኡሰ አንቀፅ 1 የተደነገገ እንዳለ ሆኖ የተፈቀደለት ኦዲተር ተጨማሪ ሰራተኞች ሊኖሩት ይገባል::
3. በዚህ ዓንቀፅ ንዑስ ዓንቀፅ 1ና 2 እንዳለ ሆኖ ዝርዝር ማስፈፀሚያ በመመሪያ ይገለፃል።

16. የአገልግሎት ክፍያ በተመለከተ፣

1. የተፈቀደለት ኦዲተር አዋቂ ለመስራት ፈቃድ የሚያወጣ ግለሰብ የሚከተሉት የአገልግሎት ክፍያዎች መፈፀም ይገባዋል፣

   ሀ. ለመመዝገቢያ ብር 25(ሃያ አምስት/ ብር)፣

   ለ. ፈቃድ ለማውጣት ብር 150 (አንድ መቶ አምሳ ብር/

   ሐ. ፈቃድ ለማሳደስ ብር 75 (ሰባ አምስት ብር)፣

2. የተፈቀደለት ሂሳብ አዋቂ ለመስራት ፈቃድ የሚያወጣ ግለሰብ የሚከተሉት የአገልግሎት ክፍያዎች መፈፀም ይገባዋል፣

   ሀ. ለመመዝገቢያ ብር 25(ሃያ አምስት ብር)፣

   ለ. ፍቃድ ለማውጣት ብር 100 (አንድ መቶ ብር)፣

   ሐ. ፍቃድ ለማሳደስ ብር 50 (አምሳ ብር)፣

www.abyssinialaw.com

17. mMR/! ÂY MWÉX SLÈN፣

nz! dNb! mfi¸ Z"ñWN ZRZR mMR/! Xz! b‌T }?fT yW}X::

18. ZtS›r dNb!

QDM KBL Znbr dNb! BwLq NZsR/# åÄ!t‰TN k!x!§¬T /!úBN B"ቅ›T äÃ mrUgÉ! Wrቸ"T MSKR mWhb! dNb! q‌}¶ 2¼1999 tÆ£l# Z}ê: Znbr bz! dNb! tú›!„ ¨l‌ö::

19. Xz! dNb! ZiN›l# XêN

Xz! dNb! µB 30 ሓምለ 2002 ›¼M j¸„ ZiN; YkWN::

ፀጋይ በርሀ

ፕሬዚዳንት
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

17. መመሪያ የማውጣት ስልጣን፣

የዚህ ደንብ ማስፈፀምያ የሚሆን ዝርዝር መመሪያ ፅሕፈት ቤቱ ያወጣል።

18. የተሻረ ደንብ፤

ቀደም ሲል የነበረ ደንብ በግል ለሚሰሩ ኦዲተሮች እና ሂሳብ አዋቂዎች የብቃት ሞያ መረጋገጫ ምስክር ወረቀት መስጫ ደንብ ቁጥር 2/1999 ተብሎ የሚጠራ የነበረ በዚህ ደንብ ተሽረዋል።

19. ይህ ደንብ የሚፀናበት ጊዜ፡-

ይህ ደንብ ከሓምሌ 30/2002 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት
ፕሬዚዳንት

www.abyssinialaw.com

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ
የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17 ዓመት ቑ. 7 መቐለ 8 ሓምለ 2002 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ. 7 መቐለ ሐምሌ 8/2002 ዓ/ም

ደንቢ ቁፅሪ 60/2002

ደንቢ ኣመራርሓ፣ ምምሕዳርን ኣዋሃህባ ግልጋሎት ጥዕና ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምምሕያሽ ዝወፀ ደንቢ

መንግስቲ ንሕብረተሰብ ዝህቦ ግልጋሎት ጥዕና ክፍሊት ዘይሕተተሉን ዝሕተተሉን ብግልፂ ምቕማጡ ኣድላይ ብምኳኑ፣

ኣብ መንጎ ብነፃ ምሕካምን ክፍሊት ዘይሕተተሎም ዓይነት ግልጋሎትን ግልፅነት ክህሉ ምግባርን ተጠያቂነት ዘለዎ ኣሰራርሓ ምንጋስን ግቡእ ምኳኑ ስለዝተኣመነሉ፣

ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ኣዋጅ ቁፅሪ 103/1998 ዓንቀፅ 35/1/ ዝስዕብ መመሓየሺ ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ፡፡

ሓፈሻዊ

1. ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ "ኣመራርሓ፣ ምምሕዳርን ኣዋሃህባ ግልጋሎት ጥዕና ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቁፅሪ 42/1999 ዓ.ም ንምምሕያሽ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 60/2002 "ተባሂሉ ክጥቀስ ይኽእል፡

ደንብ ቁጥር 60/2002

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የጤና አገልግሎት አሰጣጥ፣ አመራርና አስተዳደር ለማሻሻል የወጣ ደንብ

መንግስት ለህብረተሰቡ ለሚሰጠው የጤና አገልግሎት ክፍያ የማይጠየቅበትና የሚጠየቅበት በግልፅ ማስቀመጡ አስፈላጊ በመሆኑ፣

በነፃ ህክምና እና ክፍያ የማይጠይቅባቸው የአገልግሎት ዓይነቶች መካከል ግልፅነት እንዲኖር ማድረግና ተጠያቂነት ያለው አሰራር ማስፈን ተገቢ መሆኑ ስለታመነበት፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በአዋጅ ቁጥር 103/1998 ዓንቀፅ 35/1/ መሰረት የሚከተለውን ማሻሻያ ደንብ አውጥቷል፡፡

አጠቃላይ

1. አጭር ርእስ

ይህ ደንብ "የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የጤና አገልግሎት አሰጣጥ፣ አመራርና አስተዳደር ቁጥር 42/1999 ዓ.ም ለማሻሻል የወጣ ደንብ ቁጥር 60/2002" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

www.abyssinialaw.com

2. ትርጉም

ኣብ ውሽጢ እዚ ደንቢ፡-

1. ዓንቀፅ 2/5/ ደምቢ ከምዝስዕብ ተመሓይሹ ኣሎ "ክፍሊት ዘይሕተተሉ ግልጋሎት ጥዕና" ንኩሉ ሕብረተሰብ ብዘይክፍሊት ዝውሃብ ግልጋሎት ጥዕና'ዩ፣
2. ኣብ ዓንቀፅ 2 እቲ ደምቢ ዝስዕብ ሓዱሽ ንኡስ ዓንቀፅ 15 ተወሲኹዎ ኣሎ፣
   "ትካል ጥዕና ማለት መንግስታዊ ሆስፒታልን ጣብያ ጥዕናን ማለት እዩ፡፡"
3. "ነፃ ሕክምና" ማለት ወፃኢኡ ኣግባብ ብዘለዎ መንግስታዊ ኣካል ወይ ካሊእ ሳልሳይ ወገን ተሸፊኑ ዓቕሚ ንዘይብሎም ዜጋታት ብነፃ ዝውሃብ ግልጋሎት ጥዕና'ዩ፣
4. "ሳልሳይ ወገን" ማለት ንግልጋሎት ጥዕና ተጠቃሚ ፋይናንሳዊ ወፃኢ ብመልክዕ ኢንሹራንስ፣ ባጀት ወይ ካልእ ዝሽፍን መንግስታዊ ወይ ውልቀ ትካል ማለት'ዩ
5. "ስድራ" ማለት ሓደ ነፃ ግልጋሎት ጥዕና ምስ ስድርኡ ክረክብ በዚ ደንቢ'ዚ ይ ዝተወሰነሉ ሰብ ኮይኑ ንባዕሉ፣ ንባዕላ፣ ንሰበይቱ፣ ንሰብኣያ፣ ንደቁ፣ ንደቃ ዝሓውስ'ዩ፡፡

3. ዕላማ

እዚ ደንቢ ዝስዕብ ዕላማታት ይህልውዎ፡-

1. ክፍሊት ዘይሕተተሉ ግልጋሎት ጥዕና ብንፁር ንምቕማጥ፣
2. ንተገልገልቲ ንፁር ዝኾነ መብርሂ ንምሃብ፣
3. ኣብ መንጎ ክፍሊት ዘይሕተተሉ ግልጋሎት ጥዕናን ነፃ ሕክምናን ግልፅነት ክህሉ ንምግባር፡፡

2. ትርጓሜ

በዚህ ደንብ ውስጥ፡-

1. የደምቡ አንቀፅ 2/5/ እንደሚከተለው ተሻሽሏል፣ "ክፍያ የማይጠየቅበት የጤና አገልግሎት" ማለት ያለ ክፍያ የሚሰጥ የጤና አገልግሎት ነው፣
2. የደንቡ አንቀፅ 2 የሚከተለው አዲስ ንኡስ አንቀፅ 15 ተጨምሮበታል፣
   "ጤና ተቋም ማለት መንግስታዊ ሆስፒታል እና ጤና ጣብያ ማለት ነው፡፡"
3. "የነፃ ህክምና" ማለት ወጪው አግባብ ባለው መንግስታዊ አካል ወይም ሌላ ሶስተኛ ወገን ተሸፍኖ ዓቅም ለሌላቸው ዜጎች በነፃ የሚሰጥ የጤና አገልግሎት ነው፣
4. "ሶስተኛ ወገን" ማለት ለጤና አገልግሎት ተጠቃሚ የፋይናንስ ወጪ በኢንሹራስ፣ በበጀት ወይ በሌላ መልክ የሚሸፍን መንግስታዊ ወይም የግል ድርጅት ማለት ነው፣
5. "ቤተሰብ" ማለት አንድ ነፃ የጤና አገልግሎት ከነቤተሰቡ ጭምር እንዲያገኝ በዚህ ደንብ የተወሰነለት ሰው ሆኖ ለራሱ፣ ለራስዋ፣ ለሚስቱ፣ ለባልዋ፣ ለልጆቹ፣ ለልጆቹዋ የሚያጠቃልል ነው፡፡

3. ዓላማ

ደንቡ የሚከተሉት ዓላማዎች ይኖሩታል፡-

1. ክፍያ የማይጠይቅበት የጤና አገልግሎት ለተገልጋዩ በግልፅ ለማስቀመጥ፣
2. ለተገልጋዮች ግልፅ የሆነ ማብራሪያ ለመስጠት፣
3. በነፃ ሕክምናና ክፍያ የማይጠይቅበት የጤና አገልግሎት መካከል ግልፅነት እንዲኖር ማድረግ፡፡

www.abyssinialaw.com

4. ክፍሊት ዘይሕተተሉ ግልጋሎት ጥዕናን ክፍሊት ዘይሕተቱ ዜጋታትን

እዞም ዝስዕቡ ግልጋሎታትን ዜጋታትን ክፍሊት ግልጋሎት ጥዕና ኣይሕተተሎምን፡-

1. ዝኾነ ዓይነት ክትባት ኣዴታትን ህፃናትን፣
2. ግልጋሎት ምክልኻል ጥንሲ፣ ብኣፍ፣ መርፍእን ብካልኦት ኣገባባት ዝውሰድ መድሓኒት፣
3. ኣብ ዝኾነ ብርኪ ግልጋሎት ጥዕና ዝውሃብ ግልጋሎት ቅድመ ወሊድ፣ ወሊድን ድሕረ ወሊድን ሙሉእ ክንክን ምንፃል ጥንስን፣
4. ንፌስቱላ ዝውሃብ ሕክምና፣
5. ንሕማም ቲቢን ሌፕረስን ዝግበር ምርመራን ሙሉእ ሕክምናን፣
6. ንዝኾነ ዜጋ ዝግበር ምርመራን ሙሉእ ሕክምናን ኤች ኣይ ቪ. ኤድስን ተበለፅቲ ሕማማትን፣
7. ብመንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ድጎማ ዝውሃቦም ብሰንኪ ኲናት ዝተጎድኡ ጉድኣት ኲናትን ንስድርኦምን፣
8. ኣብ ሆስፒታል ማዕርግ ዝሕከሙ ካብ ሰራዊት ምክልኻል ሃገር ዝተነከዩ ኣብ ዳንሻ ዝርከቡ ጉድኣት ኲናትን ስድርኦምን፣
9. ማሕበር ጉድኣት ኲናት ትግራይ ክፈሎም ንምሕካም ዓቕሚ የብሎምን ኢሉ ዝወሰነሎም ኣባላት ማሕበር ጉድኣት ኲናት ዝኾኑ ጉድኣት ኲናትን ስድርኦምን፣
10. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 9 ዝተገለፀ እንተሃለወ'ውን በቲ ማሕበር ክፈሎም ክሕከሙ ዓቕሚ ኣለዎም ዝተብሃሉ ኣባላት እቲ ማሕበር 10% ክፍሊት ክፈሎም ንባዕሎምን ስድርኦምን ይሕከሙ፣

4. ክፍያ የማይጠየቅበት የጤና አገልግሎትና ክፍያ የማይጠየቁ ዜጎች

የሚከተሉት አገልግሎቶችና ዜጎች የጤና አገልግሎት ክፍያ አይጠየቅባቸውም፡-

1. ለእናቶችና ህፃናት የሚሰጥ ማንኛውም ዓይነት ክትባት፣
2. ፅንስ ለመከላከል የሚደረግ፣ በአፍ፣ በመርፌና በሌላ አገባብ የሚወሰድ መድሓኒት፣
3. በማንኛው ደረጃ የጤና ተቋም የሚሰጥ የቅድመ ወሊድ፣ ወሊድና የድሕረ ወሊድ ሙሉ እንክብካቤና ፅንስ ማስወረድ፣
4. ለፌስቱላ የሚሰጥ ሕክምና፣
5. ለቲቢ በሽታና ሌፕረስ የሚደረግ ምርመራና ሙሉ ህክምና ፣
6. ለማንኛውም ዜጋ የኤች አይ ቪ. ኤድስና ተጓዳኝ በሽታዎች የሚደረግ ምርመራና ሙሉ ህክምና፣
7. በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ድጎማ የሚሰጣቸው በጦርነት ምክንያት የተጎዱ የጦር ጉዳተኞችና ቤተሰባቸው፣
8. በማዕርግ ሆስፒታል የሚታከሙ ከሀገር መከላከያ ሰራዊት የተቀነሱ ዳንሻ ላይ የሚገኙ የጦር ጉዳተኞችና ቤተሰባቸው፣
9. የትግራይ የጦር ጉዳተኞች ማሕበር ከፍለው ለመታከም ዓቅም የላቸውም ብሎ የወሰነላቸው የማህበሩ ኣባላት የሆኑ የጦር ጉዳተኞችና ቤተሰባቸው፣
10. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 9 የተገለፀ ቢኖርም በማሕበሩ ከፍለው ለመታከም ዓቅም አላቸው የተባሉ የማሕበሩ ኣባላት እና ቤተሰባቸው 10% በመክፈል ይታከማሉ፣

www.abyssinialaw.com

11. ዓይነ ስውራትን ሕማም ስነ-ኣእምሮ ዘለዎም ዜጋታትን፣
12. ኣብ ቁፅፅር ሕጊ ዝርከቡ ተጠርጠርትን ብሪፈር ካብ ማእኸላት ህንፀት ዝተልኣኹ ተሃነፅቲ ሕግን ምስኦም ሓቢሮም ዝርከቡ ትሕቲ 5 ዓመት ዕድመ ዝኾነ ውላዶም ህፃንን ጥራይ፣
13. ብውድብ ጥዕና ዓለም ለበዳ ተባሂሉ ዝተፈለጠን ብቢሮ ሓለዋ ጥዕና ለበዳ ምዃኑ ዝተኣመነሉ ህልውን ሓዱሽን ተመሓላላፍን ተዛማቲ ሕማም ንምፍዋስ ዝግበር ምርመራን ሕክምናን፣
14. ብተፈጥሮን ሰብ ሰርሓትን ዝተፈናቐሉ ካብ ዓቕሚ ወረዳ ምምሕዳር ንላዕሊ ንዝኾኑ ዜጋታት ዝውሃብ ግልጋሎት ጥዕና፣
15. ኣብዚ ዓንቀፅ'ዚ ዝተገለፁ ክፍሊት ወይ ዝተወሰነ ክፍሊት ከፊሎም ዝሕከሙ ዜጋታት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣብ ዘመሓድሮም መንግስታዊ ሆስፒታላት'ውን ብሪፈር ተመሳሳሊ ግልጋሎት ይረኽቡ፡፡ ዝርዝሩ ቢሮ ሓለዋ ጥዕና ክልል ትግራይ ብዘውፅኦ መምርሒ ይውሰን፣
16. ኣብ ልዕሊ ትሕቲ ዕድመ ህፃናትን ደቂ-ኣንስትዮ ዝፍፀሙ ኣገዲድካ ምድፋርን ምስ ያታዊ ርክብ ዝተኣሳሰሩ ገበናትን ዕድመ ፈፃሚ ገበን ንምዕራይ ዝግበር ምርመራን ዝውሃብ መረዳእታን ክፍሊት ኣይሕተተሉን፡፡

11. ዓይነ ስውራን እና የስነ-ኣእምሮ በሽታ ያላቸው ዜጎች፣
12. በህግ ቁጥጥር ስር የሚገኙ ተጠርጣሪዎችና በሪፈር ከማረሚያቤቶች የሚላኩ የህግ ታራሚዎች ከነሱ አብረው የሚገኙ ዕድሜያቸው ከ5 ዓመት በታች የሆኑ ህፃናት ልጆቻቸው ብቻ፣
13. በዓለም የጤና ድርጅት ወረርሽኝ ተብሎ የታወቀ እና በትግራይ ጤና ቢሮ ወረርሽኝ መሆኑ የታመነለት ነባርና አዲስ ተላላፊና የወረርሽኝ በሽታ ለማከም የሚደረግ ምርመራና ህክምና፣
14. በተፈጥሮ ሰው ሰራሽ የተፈናቀሉ ከወረዳው አስተዳደር አቅም በላይ ለሆኑ ዜጎች የሚሰጥ የጤና አገልግሎት፣
15. በዚህ አንቀፅ የተገለፁ ክፍያ የማይጠይቁ ወይም የተወሰነ ክፍያ ከፍለው የሚታከሙ ዜጎች የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በሚያስተዳድራቸው የመንግስት ሆስፒታሎችም በሪፈር ተመሳሳይ አገልግሎት ያገኛሉ፡፡ ዝርዝሩ የትግራይ ክልል ጤና ቢሮ በሚያወጣው መመሪያ ይወሰናል፣
16. ከዕድሜ በታች በሆኑ ህፃናት እና ሴቶች ላይ የሚፈፀም የአስገድዶ መድፈርና ከወሲባዊ ድፍረት ጋር የተሳሰሩ ወንጀሎች እና የወንጀል ፈፃሚው ዕድሜ ለማጣራት የሚደረግ ምርመራና የሚሰጥ ማስረጃ ክፍያ አይጠየቅበትም፡፡

5. <u>መመሓየሺ</u>

ዓንቀፅ 12 ንኡስ ዓንቀፅ 5 (2)(3) ተሰሪዙ ኣብ ጣብያ ጥዕናን ሆስፒታልን ዝውሃብ ግልጋሎት ነፃ ሕክምና ወፃኢኡ ብወረዳ ወይ ከተማ ምምሕዳር ንነፃ ተሓከምቲ ተባሂሉ ካብ ዝተትሓዘ በጀት ዝሽፈን ይኸውን ብዝብል ተመሓይሹ ኣሎ፡፡

5. <u>ማሻሻያ</u>

አንቀፅ 12 ንኡስ አንቀፅ 5 (2)(3) ተሰርዞ በጤና ጣብያና ሆስፒታል የሚሰጥ የነፃ ህክምና አገልግሎት ወጪው በወረዳ ወይ በከተማ አስተዳደር ለነፃ ታካሚዎች ተብሎ ከተያዘ በጀት የሚሸፈን ይሆናል በሚል ተሻሽለዋል፡፡

www.abyssinialaw.com

6. እዚ ደንቢ ዝፀንዐሉ ግዘ

እዚ ደንቢ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ካብ ዘፅደቐሉ 8 ሓምለ 2002 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን፡፡

ፀጋይ በርሀ
ፕረዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ትግራይ

6. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ካፀደቀበት ከሓምሌ 8/2002 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ፕረዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ
የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ
ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17 ዓመት ቑ. 8 መቐለ
ነሓሰ 13/2002 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ. 8 መቐለ
ነሃሴ 13/2002 ዓ/ም

ፈንድ ስልጠና ንምምሕዳር ዝወፀ ቑፅሪ ደንቢ 61/2002

ህንፀት ሓይሊ ሰብ ስርዓት ብዘለዎ መንገዲ ንምፍፃምን ኣብ ክልልና በቢ ኣብያተ ዕይኡ ተበታቲኑ ዝውሃብ ዝነበረ ስልጠና ተማእኺሉ ክምራሕን ብፈንድ ስልጠና ተረባሒ ዝኾነ ሰራሕተኛ መንግስቲ መሰልን ግቡእን ብሕጊ ምውሳን ኣድላይ ብምኳኑ፣

ንሰራሕተኛታት መንግስቲ ዝውሃብ ስልጠና ቀፃልን ምእኹልን ብዝኾነ ኣገባብ ክምራሕን ነዚ ስልጠና ዝውዕል ካብ ዝተፈላለዩ ፍልፍላት ዝርከብ ፈንድ ስልጠና ኣብ ሓደ ቦኺራ ብምእታው ብሕጊ ምምሕዳር ኣድላይ ምኳኑ ስለተኣመነሉ፣

ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ኣዋጅ ፈንድ ስልጠና ንምተያሽ፣ ኣፈፃፅምኡን ኣጠቓቕምኡን ንምውሳን ዝወፀ ቑፅሪ ኣዋጅ 143/2000 ዓ.ም ዓንቀፅ 22 እዚ ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ፡፡

ክፍሊ ሓደ፣
ሓፈሻዊ፣

1. ሓፂር ርእሲ፣

እዚ ደንቢ "ፈንድ ስልጠና ንምምሕዳር ዝወፀ ቑፅሪ ደንቢ 61/2002" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል፡፡

የስልጠና ፈንድ ለማስተዳደር የወጣ ደንብ ቁጥር 61/2002

የሰው ሃይል ግንባታ ስርዓት ባለው መንገድ በክልላችን በየመስሪቤቱ ተበታትኖ ሲሰጥ የነበረ ስልጠና በተማከለ ሊመራና በስልጠና ፈንድ ተጠቃሚ የሆነ የመንግስት ሰራተኛ መብቱና ግዴታው በሕግ መወሰን አስፈላጊ በመሆኑ፡

ለመንግስት ሰራተኞች የሚሰጥ ስልጠና ቀጣይና በተማከለ አግባብ እንዲመራና ለዚሁ ስልጠና የሚውል ከተለያዩ ምንጮች የሚገኝ የስልጠና ፈንድ በአንድ ቋት በማሰባሰብ በህግ ማስተዳደር አስፈላጊ መሆኑ ስለታመነበት፣

የትግራይ ብሂራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የስልጠና ፈንድ አዋጅ ለማቋቋም፣ አፈፃፀሙና አጠቃቀሙ ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 143/2000 ዓ.ም አንቀፅ 22 መሰረት ይህ ደንብ አውጥቷል፡፡

ክፍል አንድ፣
አጠቃላይ፣

1. አጭር ርእስ፣

ይህ ደንብ " የስልጠና ፈንድ ለማስተዳደር የወጣ ደንብ ቁጥር 61/2002" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

ናይ ሓደ ዋጋ
ያንዱ ዋጋ
ብር 8.05

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፖ.ሳ
ነጋሪት ጋዜጣ ፖ.ሳ.ቁ
291

www.abyssinialaw.com

2. ትርጉም፣

1. "መንግስቲ" ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፣
2. "ቤት ፅዮ መንግስቲ" ማለት ብሙሉእ ወይ ብክፋል ብበጀት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝመሓደር ቤት ፅዮ እዩ፣
3. "ቦርድ" ማለት ንፈንድ ስልጠና ብላዕለዋይነት ዘመሓድር ኣካል እዩ፣
4. "ተጠቃሚ" ማለት ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ብበጀት መንግስቲ ኣብ ዝመሓደር ኣብያተ ፅዮ ብቐዋምነት ተቖፂሩ ዝሰርሕ ሰራሕተኛ እዩ፣
5. "ስልጠና" ማለት ብፍቓድ መንግስቲ ንቀዋሚ ሰራሕተኛ መንግስቲ ንልዕሊ 6 ወርሒ ዝውሃብ ዝኾነ ዓይነት ስልጠና ወይ ትምህርቲ እዩ፣
6. "ፈንድ ስልጠና" ማለት ንመፈፀሚ ስልጠና ጥራሕ ዝውዕል ብመሰረት እዚ ደንቢ ዝውህለል ገንዘብ እዩ፣
7. "ሰራሕተኛ መንግስቲ" ማለት ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ኣብ ዝተገለፀ ቤት ፅዮ መንግስቲ ዝሰርሕ ሰራሕተኛ'ዩ፣
8. "ስልጠና" ማለት ብፍቓድ መንግስቲ ንሰራሕተኛ መንግስቲ ንልዕሊ 6 ወርሒ ዝውሃብ ዝኾነ ዓይነት ስልጠና ወይ ትምህርቲ እዩ፡፡

3. ወሰን ተፈፃምነት፣

እዚ ደንቢ ብሙሉእ ወይ ብኽፋል ብበጀት መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ኣብ ዝመሓደሩ ቤት ፅዮታት ተፈፃሚ ይኸውን፡፡

2. ትርጓሜ፣

1. "መንግስት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነው፣
2. "የመንግስት መስሪያቤት" ማለት በሙሉ ወይ በከፊል በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት በጀት የሚተዳደር መስሪያቤት ነው፣
3. "ቦርድ" ማለት ለስልጠና ፈንድ በበላይነት የሚያስተዳድር አካል ነው፣
4. "ተጠቃሚ" ማለት በሙሉ ወይም በከፊል በመንግስት በጀት በሚተዳደር የመንግስት መስሪያቤት ተቀጥሮ በቀዋሚነት የሚሰራ ሰራተኛ ነው፣
5. "ስልጠና" ማለት ለቀዋሚ የመንግስት ሰራተኛ ከ6 ወር በላይ በመንግስት ፍቃድ የሚሰጥ ማንኛውም ዓይነት ስልጠና ወይም ትምህርት ነው፣
6. "የስልጠና ፈንድ" ማለት ለስልጠና ማስፈፀሚያ ብቻ የሚውል በዚህ ደንብ መሰረት የሚጠራቀም ገንዘብ ነው፣
7. "የመንግስት ሰራተኛ" ማለት በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 በተገለፀው የመንግስት መስሪያቤት የሚሰራ ሰራተኛ ነው፣
8. "ስልጠና" ማለት ለመንግስት ሰራተኛ ከ6 ወር በላይ በመንግስት ፈቃድ የሚሰጥ ማንኛውም ዓይነት ስልጠና ወይም ትምህርት ነው፡፡

3. የተፈፃሚነት ወሰን፣

ይህ ደንብ በሙሉ ወይም በከፊል በመንግስት በጀት በሚተዳደር የትግራይ ብሄራዊ ክለላዊ የመንግስት መስሪያቤቶች ተፈፃሚ ይሆናል፡፡

www.abyssinialaw.com

4. ኣገላልፃ ፆታ፣

ኣብዚ ደንቢ ንተባዕታይ ፆታ ዝተገለፀ ኩሉ ንኣንስታይ ፆታ'ውን ዝገልፅ'ዩ፡፡

5. ዕላማ፣

እዚ ደንቢ ዝስዕቡ ዕላማታት ይህልውዎ፡-

1. ህንፀት ሓይሊ ሰብ እዚ ክልል ስርዓት ብዘለዎ ኣገባብ ንምፍፃም፣
2. ፈንድ ስልጠና ምእኹልን ስርዓት ብዘለዎን ኣገባብ ንምምሕዳር፣
3. መሰልን ጉቡእን ናብ ስልጠና ዝለኣኽ ሰራሕተኛ መንግስቲ ንምንፃር፡፡

6. ፍልፍል ፈንድ ስልጠና፣

1. መንግስቲ ንህንፀት ዓቕሚ ሰራሕተኛ መንግስቲ ዝውዕል በቢዓመቱ ዝምድቦ በጀት፣
2. ንህንፀት ዓቕሚ ተባሂሉ በቢዓመቱ ካብ ገበርቲ ሰናይ ትካል ወይ ሃገር ንክልል ትግራይ ዝውሃብ ሓገዝ ወይ ልቓሕ፣
3. ካብ ዝተፃረየ ወርሓዊ መሃያ ስልጣኒ ዝርከብ 5%፡፡

7. ኣባላት ቦርድ ፈንድ ስልጠና፣

1. መራሒ ስራሕ ቢሮ ህንፀት ዓቕምን ምምሕዳር ሰራሕተኛታት መንግስትን . ኣካቢ
2. መራሒ ስራሕ ቢሮ ትምህርቲ . . . . ኣባል
3. መራሒ ስራሕ ቢሮ ጥዕና . . . . ኣባል
4. መራሒ ስራሕ ቢሮ ልምዓት ሕርሻን ገፀርን . .. . ኣባል
5. መራሒ ስራሕ ቢሮ ትልምን ፋይናንስን.ኣባል

4. የፆታ አገላለፅ፣

በዚሁ አዋጅ በወንድ ፆታ የተገለፀው ሁሉ ለሴት ፆታም ይገልፃል፡፡

5. አለማ፣

ይህ ደንብ የሚከተሉት አላማዎች ይኖሩታል፡-

1. የክልሉ የሰው ሃይል ግንባታ ስርዓት ባለው አግባብ ለመፈፀም፣
2. የስልጠና ፈንድ በተማከለና ስርአት በተከተለ አገባብ ለማስተዳደር፣
3. ወደ ስልጠና የሚላክ የመንግስት ሰራተኛ መብቱና ግዴታው ለመለየት፡፡

6. የስልጠና ፈንድ ምንጭ፣

1. መንግስት ለሰራተኛ አቅም ግንባታ የሚውል በየአመቱ የሚመድበው በጀት፣
2. ከምግባረ ሰናይ ድርጅት ወይም ሃገር በያመቱ ለአቅም ግምባታ ተብሎ ለትግራይ ክልል የሚሰጥ እርዳታ ወይም ብድር፣
3. ከሰልጣኝ የተጣራ የወር ደመወዝ የሚገኝ 5%፡፡

7. የስልጠና ፈንድ ቦርድ አባላት፣

1. የአቅም ግንባታና የመንግስት ሰራተኛ አስተዳደር ቢሮ የስራ መሪ. . . . . . . ሰብሳቢ
2. የትምህርት ቢሮ የስራ መሪ . . . . . አባል
3. የጤና ቢሮ የስራ መሪ . . . . አባል
4. የእርሻና ገጠር ልማት ቢሮ የስራ መሪ. . አባል
5. የእቅድና ፋይናንስ ቢሮ የስራ መሪ. . . . አባል

www.abyssinialaw.com

6. መራሒ ስራሕ ቢሮ ጉዳይ ደቂ ኣንስተየ .ኣባል
7. መራሒ ስራሕ ቢሮ ልምዓት ከተማ፣ ንግድን ኢንዱስትርን . . . . ኣባል
8. ብቢሮ ህንፀት ዓቕሚ ምምሕዳር ሰራተኛታት መንግስቲ ኣቕራቢነት ብቦርድ ዝምረፅ 1 ሰብ ብዘይድምፂ . . . . . . ፀሓፊ ዝሓዘ ይኸውን፡፡

ክፍሊ ክልተ፣

8. መሰልን ጉቡእን ተጠቃሚ ፈንድ ስልጠና

8.1 መሰል፣

ተጠቃሚ ፈንድ ስልጠና ኣብ ስልጠና እናሃለወ ዝስዕቡ መሰላት ይህልውዎ፡-

ሀ. ኣብ ውሽጢ ዓዲ ንዝውሃብ ስልጠና ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 6/3/ ዝተጠቐሰ ሕልው ኮይኑ ወርሓዊ መሃያ ይኽፈሎ፣

ለ. ኣብ ወፃኢ ዓዲ ንዝውሃብ ስልጠና ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 6/3/ ዝተጠቐሰ ሕልው ኮይኑ ፍርቂ ወርሓዊ መሃያ ይኽፈሎ፣

ሐ. መንግስቲ ወሰኽ መሃያ እንተገይሩ ኣብ ስልጠና ዘሎ'ውን ተጠቃሚ ይኸውን፣

መ. ናብ ስልጠና ዝኸድ ሰልጣኒ ንመጀመሪያ ከይዱ ስልጠና ንመጓዓዝያ፣ ኣበል፣ ቪዛን ፓስፖርትን ዘድልዮ ወፃኢ ብፈንድ ስልጠና ይሽፈነሉ፣

ሰ. ኣብ ዓዲ ውሽጢ ንካልኣይ ዲግሪ ልዕሊኡን መመረቒ ፅሑፍ ዝወፅእ ወፃኢ ቢቲ ዩንቨርስቲወይ ኮለጅ ዝሽፈን ከምዘሎ ኮይኑ ዝተረፈ ወይ እቲ ዩንቨርስቲ ወይኮለጅ ዘይሽፍን እንተኮይኑ ብምሉኡ ብፈንድ ስልጠና ዝሽፈን ይኸውን ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፣

6. የሴቶች ጉዳይ ቢሮ የስራ መሪ. . . . . አባል

7. የከተማ ልማት፣ ንግድና ኢንዱስትሪ ቢሮ የስራ መሪ. . . . . አባል

8. በአቅም ግንባታና የመንግስት ሰራተኞች አስተዳደር ቢሮ አቅራቢነት በቦርድ የሚመረጥ ያለድምፅ . . . . ፀሓፊ የያዘ ይሆናል፡፡

ክፍል ሁለት፣

8. የስልጠናው ፈንድ ተጠቃሚ መብትና ግዴታ፣

8.1 መብት፣

የስልጠና ፈንድ ተጠቃሚ በስልጠና እያለ የሚከተሉት መብቶች ይኖሩታል፡-

ሀ. በአገር ውስጥ ለሚሰጥ ስልጣና በዚሁ ደንብ አንቀፅ 6/3/ የተጠቀሰ እንደተጠበቀ ሆኖ የወር ደመወዝ ይከፈለዋል፣

ለ. በውጭ አገር ለሚሰጥ ስልጠና በዚሁ ደንብ አንቀፅ 6/3/ የተጠቀሰ እንደተጠበቀ ሆኖ የወር ደመወዝ ግማሽ ይከፈለዋል፣

ሐ. መንግስት የደመወዝ ጭማሪ ካደረገ በስልጠና ያለም ተጠቃሚ ይሆናል፣

መ. ወደ ስልጠና የሚሄድ ሰልጣኝ ለመጀመሪያ የስልጠና ሂደት ለማጓጓዣ፣ አበል፣ ቪዛና ፓስፖርት የሚያስፈልገው ወጪዎች ስልጠና ፈንድ ይሸፈንለታል፣

ሰ. በአገር ውስጥ ለሁለተኛ ዲግሪና በላይ መመረቅያ ፅሑፍ የሚወጣ ወጪ በዩንቨርስቲ ወይም ኮለጅ የሚሸፈን ስሆን ቀሪው ወይም ዩንቨርስቲው ወይም ኮለጁ የማይ ሸፈን ከሆነ በሙሉ በስልጠና ፈንድ የሚሸፈን ይሆናል። ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል።

ረ. ኮሎጃትን ዩኒቨርስቲታትን ዝሓተኦ ንኮርስታት ዝኽፈል ገንዘብ ተሃልዩ በቲ ፈንድ ስልጠና ይሽፈን፣

ሸ. ኣብዚ ዓንቀፅ ካብ ሀ-ረ ዝተገለፀ ብፈንድ ስልጠና ዝሽፈን ይኸውን፣

ቀ. ኩሉ ሰራሕተኛ ቤት ፅዮ መንግስቲ ኣብ ስልጠና ናይ ምውድዳር ማዕረ መሰል ኣለዎ፡፡ ይኹን'ምበር ንኣባላት ብሄረሰብ ኩናማን ኢሮብን፣ ንደቂ-ኣንስትዮን ንጉዳኣት ኣካልን ፍሉይ ጠመተ ይወሃቦም፣

በ. ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 8/8.1/ ዝተቐመጡ መሰላት ኣፈፃፅመኦም ብዝምልከቶም ኣካለት ብዝወፅእ መምርሒ ይውሰን፡፡

8.2 ጉቡእ፣

ተጠቃሚ ፈንድ ስልጠና ኣብ ስልጠና እናሃለወ ዝስዕቡ ጉቡኣት ምፍፃም ኣለዎ፡-

ሀ. ቅድሚ ናብ ስልጣና ምእታው ክሊራንስ ናብ ቢሮ ህንፀት ዓቕምን ምምሕዳር ሰራሕተኛታት መንግስትን የቕርብ፣

ለ. ቅድሚ ናብ ስልጠና ምእታው ምስ ቤት ፅይኡ ውዕል ክኣስርን ዋሕስ ከቕርብን ኣለዎ፣

ሐ. ድሕሪ ምዋቕላል ስልጠንኡ ንዝለኣኾ ቤት ፅዮ ዕፅፊ ናይ ዝተምሃሮ ግዘ ክገልግል ኣለዎ፣

መ. ኣብ ትምህርቲ እናሃለወ ውፅኢት ትምህርቱ በቢሰሚስተሩ ናብ ዝለኣኾ ቤት ፅዮ ከቕርብ ኣለዎ፣

ሰ. ብዘይካ ካብ ዓቐሚ ንላዕሊ ዝኾነ ምኽንያት ናብ ስልጠና ተላኢኹ ትምህርቱ ዘቋረፀ ወይ ዘናወሐ ዳግም ክመሃር ኣይፍቀደሉን

ረ. ኮሎጆችና ዩኒቨርስቲዎች የሚጠይቁት ለኮርሶች የሚከፈል ገንዘብ ካለ በፈንድ ስልጣና ይሸፈናል፣

ሸ. በዚህ አንቀፅ ከሀ-ረ የተገለፀ በስልጠና ፈንድ የሚሸፈን ይሆናል፣

ቀ. ሁሉም የመንግስት መስሪያቤት ሰራተኛ በስልጠና የመወዳደር እኩል መብት አለው፡፡ ሆኖም ለኩናማና ኢሮብ ብሄረሰብ አባላት፣ ለሴቶችና ለአካል ጉዳተኞች ልዩ ትኩረት ይሰጣቸዋል፣

በ. በዚህ ደንብ አንቀፅ 8/8.1/ የተቀመጡ መብቶች አፈፃፀማቸው በሚመለከታቸው አካላት በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

8.2 ግዴታ፣

የስልጠና ፈንድ ተጠቃሚ በስልጠና እያለ የሚከተሉት ግዴታዎች መፈፀም አለበት፡-

ሀ. ወደ ስልጠና ከመግባቱ በፊት ክሊራንስ ወደ አቅም ግንባታና የመንግስት ሰራተኞች አስተዳደር ቢሮ ማቅረብ አለበት፣

ለ. ወደ ስልጠና ከመግባቱ በፊት ከሚሰራበት መስርያቤት ውል መግባትና ዋስ ማቅረብ አለበት፣

ሐ. ስልጠናው ካጠናቀቀ በኋላ ለላከው መስሪያቤት የተማረው ጊዜ እጥፍ ማገልገል አለበት፣

መ. በትምህርት እያለ የትምህርቱ ውጤት በየሰሚስተሩ ወደ ላከው መስሪያበት ማቅረብ አለበት፣

ሰ. ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት ውጪ ወደ ስልጠና ተልኮ ትምህርቱ ያቋረጠ ወይ ያራዘመ መልሶ መማር አይፈቀድለትም፣

www.abyssinialaw.com

ረ. መእተዊ ፈተና ስልጠና ወሲዱ ዝወደቐ ካብ ዝወደቐሉ ግዝ ጀሚሩ ንሓደ ዓመት ካብ ውድድር ይእገድ፣

ሸ. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /8.2//ሐ/ ብዝተገለፀ ግቡእ ዘይፈፀመ ንመምሃሪ ተባሂሉ መንግስቲ ዘውፀኦ ወፃኢ ባዕሉ ወይ ዋሕሱ ይኸፍሎ፣

ቀ. ኣብዚ ደንቢ ዓንቀፅ 8/8.2/ ዝተቐመጡ ጉቡኣት ኣፈፃፅምኦም ብዝምልከቶም ኣካላት ብዝወፅእ መምርሒ ይውሰን፡፡

ረ. የስልጠና መግቢያ ፈተና ወስዶ የወደቀ ከወደቀበት ጊዜ ጀምሮ ለአንድ አመት ከውድድር ይታገዳል፣

ሸ. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /8.2//ሐ/ የተገለፀው ግዴታ ያልፈፀመ ለመማሪያ ተብሎ መንግስት ያወጣው ወጪ ራሱ ወይም ዋሱ ይከፍለዋል፣

ቀ. በዚህ ደንብ አንቀፅ 8/8.2/ የተቀመጡ ግዴታዎች አፈፃፀማቸው በሚመለከታቸው አካላት በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

መሰጋገሪ ድንጋገ፣

9. እዚ ደንቢ ኣብ ስራሕ ዝውዕልሉ እዋን፣

1. እዚ ደንቢ ካብ 1/01/2003 ዓ.ም ጀሚሩ ኣብ ስራሕ ዝውዕል ይኸውን፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ዝተገለፀ እንተሃለወ'ውን ቅድሚ ሐዚ ብኣፍልጦ መንግስቲ እዚ ክልል እናሰልጠኑ ንዝፀንሑ ሰልጠንቲ በዚ ደንቢ'ዚይ ዝሕቆፉ ይኾኑ፡፡ ዝርዝሩ ብዝወፅእ መምርሒ ይውሰን፡፡

10. ዝተስዓሩን ተፈፃምነት ዘይብሎም ሕግታት፣

ነዚ ደንቢ እዚይ ዝፃረር ሕጊ ወይ ልምዲ ወይ ኣሰራርሓ ተፈፃምነት ኣይህልዎን፡፡

11. እዚ ደንቢ ዝፀንዐሉ ግዝ፣

እዚ ደንቢ ካብ ነሓሰ 13/2002 ዓ.ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸወን፡፡

ፀጋይ በርሀ

ፕረዚዳንት ብሄራዊ ክልላዊ

መንግስቲ ትግራይ

የመሸጋገሪያ ድንጋጌ፣

9. ደንቡ ስራ ላይ የሚውልበት ጊዜ፣

1. ይህ ደንብ ከ1/01/2003 ዓ.ም ጀምሮ ስራ ላይ የሚውል ይሆናል፣
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /1/ የተገለፀ ቢኖርም ከአሁን በፊት በክልሉ መንግስት እውቅና እየሰለጠኑ የቆዩ ሰልጣኞችም በዚህ ደንብ የሚታቀፉ ይሆናሉ፡፡ ዝርዝሩ በሚወጣው መመሪያ ይወሰናል፡፡

10. የተሻሩና ተፈፃምነት የሌላቸው ህጎች፣

ይህ ደንብ የሚፃረር ህግ ወይም ልምድ ወይም አሰራር ተፈፃሚነት የለውም፡፡

11. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ፣

ይህ ደንብ ከነሐሴ 13/2002 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ

መንግስት ፕረዚዳንት

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ
የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17 ዓመት ቑ. 9 መቐለ ነሓሰ 13/2002 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ. 9 መቐለ ነሐሴ 13/2002 ዓ/ም

ደንቢ ሊዝ ቁፅሪ 62/2002 ዓ.ም
ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቦታ ከተማ ብሊዝ ንምሓዝ ተመሓይሹ ዝወፀ ደንቢ

ቦታ ከተማ ብሊዝ ንምሓዝ ተመሓይሹ ዝወፀ ናይ ኢ.ትዮጵያ ፌደራል መንግስቲ ኣዋጅ ቁፅሪ 272/1994 ዝርዝር ናይ ኣፈፃፅማ ደንቢ ክወፅሉ ኣድላይ ብምኳኑን እቲ ኣብ ስራሕ ዝፀንሐ ደምቢ ምምሕያሽ ኣድላይ ብምኳኑ፣

እቲ ኣዋጅ ዝርዝር ናይ ኣፈፃፅማ ደንቢ ናይ ምውፃእ ስልጣን ንክልል መንግስቲ ዝሃቦ ብምኳኑ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝስዕብ ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ፡፡

ክፍሊ ሓደ
ሓፈሻዊ

1. ሓፂር ርእሲ

እዚ ደንቢ "ቦታ ከተማ ብሊዝ ንምሓዝ ተመሓይሹ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 62/2002" ተባሂሉ ክፅዋዕ ይካኣል፡፡

2. ትርጉም

ናይቲ ቃል ኣጠቓቕማ ካልእ ትርጉም ዘውህቦ እንተዘይኾይኑ ኣብ'ዚ ደንቢ ውሽጢ፡-

1. "ኣዋጅ" ማለት ብፌደራል መንግስቲ ቦታ ከተማ ብሊዝ ንምሓዝ ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ቁፅሪ 272/94 እዩ፣

ሊዝ ደንብ ቁጥር 62/2002 ዓ.ም
በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የከተማ ቦታ በሊዝ ለመያዝ ተሻሽሎ የወጣ ደንብ

በኢ.ትዮጵያ ፌዴራላዊ መንግስት የከተማ ቦታ በሊዝ ለመያዝ የወጣውን አዋጅ ቁጥር 272/1994 ዝርዝር የአፈፃፀም ደንብ እንዲወጣለት አስፈላጊ በመሆኑ እና በስራ ላይ የዋለው ደንብ ማሻሻል አስፈላጊ በመሆኑ፣

አዋጁ ዝርዝር የአፈፃፀም ደንብ የማውጣት ስልጣን ለክልል መንግስታት የሰጠ በመሆኑ፣ የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የሚከተለውን ደንብ አውጥቷል፡፡

ክፍል አንድ
አጠቃላይ

1. አጭር ርእስ

ይህ ደንብ "የከተማ ቦታ በሊዝ ለመያዝ ተሻሽሎ የወጣ ደንብ ቁጥር 62/2002" ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

2. ትርጉም

የቃሉ አጠቃቀም ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው እስካልሆነ ድረስ በዚህ ደንብ ውስጥ፡-

1. "አዋጅ" ማለት በፌደራል መንግስት የከተማ ቦታ በሊዝ ለመያዝ ተሻሽሎ የወጣው አዋጅ ቁጥር 272/1994 ዓ/ም ነው፣

2. "ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ" ማለት ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፣
3. "ቢሮ" ማለት ቢሮ ልምዓት ከተማ፣ ንግድን ኢንዱስትርን እዩ፣
4. "ቦታ ከተማ" ማለት ኣብ ከተማ ክልል ዝርከብ ቦታ እዩ፣
5. "ጉባኤ" ማለት ከተማ ከንቲባ ዝሰየሞ መሬት ተንከፍ ንብረታት ብዝምልከት ዝለዓሉ ናይ ይግበአኒ ጉዳያት ዝርኢን ውሳነ ዝህብ ኣካል እዩ፣
6. "ብርኪ ከተማ" ማለት ነዚ ደንቢ ሊዝ ንምትግባር ንከተማታት ዝተውሃበ ብርኪ እዩ፣
7. "ደረጃ ቦታ" ማለት ብመሰረት ንተጠቀምቲ ክህቦ ዝኽእል ረብሓ ንቦታ ዝተውሃበ ደረጃ እዩ፣
8. "ነባር ትሕዝቶ" ማለት ኣብዚ ደንቢ እዚ ኣብ ዓንቀፅ 4 ንዝተዘርዘሩ ዝምልከት ኮይኑ ሊዝ ኣዋጅ ቁፅሪ 80/86 ቅድሚ ምውፅኡ ብዝነበሩ ሕግታትን ደንብታትን ብሕጋዊ መንገዲ ዝተተሓዙ ትሕዝቶታት እዮም፣
9. "መንበሪ ገዛ" ማለት ብውልቀ ወይ ድማ ብሓባር ብሕጋዊ መንገዲ ኣብ ዝተወሰደ ቦታ ተሰሪሑ ንመንበሪ ግልጋሎት ዝተመዝገበ ትሕዝቶ ዝፍለጥ እዩ፣
10. "ቤተ ፀሎት" ማለት መንፈሳዊ ግልጋሎት ዝውሃበሉ ገዛን መካበብይኡን ዝሓወሰ እዩ፣
11. "ንግዲ ስራሕ" ማለት ፍቓድ ናይ ምሃብ ስልጣን ብዘለዎ ኣካል ሕጋዊ ፍቓድ ዝተውሃቦ ስራሕቲ ሸቐጥ ወይ ግልጋሎት ዝወሃበሉ ትካል እዩ፣
12. "ኢንዱስትሪ" ማለት ፍቓድ ናይ ምሃብ ስልጣን ብዘለዎ ኣካል ሕጋዊ ፍቓድ

2. "የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ነው፣
3. "ቢሮ" ማለት የከተማ ልማት፣ ንግድና ኢንዱስትሪ ቢሮ ነው፣
4. "የከተማ ቦታ" ማለት በከተማ ክልል የሚገኝ ቦታ ማለት ነው፣
5. "ጉባኤ" ማለት መሬት ነክ ንብረቶች በሚመለከት የሚነሱ ይግባኝ ጉዳዮች የሚሰማና ውሳኔ የሚሰጥ በከተማው ከንቲባ የሚሰየም ኣካል ነው፣
6. "የከተማ ደረጃ" ማለት ይህንን ሊዝ ደንብ ለመተግበር ለከተሞች የሚሰጥ ደረጃ ነው፣
7. "የቦታ ደረጃ" ማለት ለተጠቃሚዎች በሚሰጡት የአገልግሎት ጥቅም ለቦታ የሚሰጥ ደረጃ ነው፣
8. "ነባር ይዞታ" ማለት በዚህ ደንብ አንቀፅ 4 የተዘረዘሩትን የሚመለከት ሆኖ ሊዝ አዋጅ ቁጥር 80/86 ከመውጣቱ በፊት በነበሩ ህጎችና ደንቦች በሕጋዊ ይዞታነት የሚታወቁ ይዞታዎች ናቸው፣
9. "መኖሪያ ቤት" ማለት በግል ወይም በጋራ በሕጋዊ መንገድ በተወሰደ ቦታ ላይ ተሰርቶ ለመኖርያ ቤት አገልግሎት የተመዘገበ ይዞታነት የሚታወቅ ቤት ነው፣
10. "የፀሎት ቤት" ማለት መንፈሳዊ አገልግሎት የሚሰጥበት ቤትና ግቢ የሚያጠቃልል ነው፣
11. "ንግድ ስራ" ማለት የንግድ ስራ ፍቃድ የመስጠት ስልጣን ባለው አካል የተሰጠው የሸቀጣሸቀጥ ስራ ወይም አገልግሎት የሚሰጥበት ድርጅት ነው፣
12. "ኢንዱስትሪ" ማለት ፍቃድ የመስጠት ስልጣን ባለው ኣካል ሕጋዊ ፍቃድ የተሰጠው

www.abyssinialaw.com

ዝተውሃቦ ምፍራይ ስራሕ ዝካየደሉ ትካል እዩ፣

13. "ገዛ" ማለት ሕጋዊ መንገዲ ኣብዝተተሓዘ ቦታ ስራሕ ፈቃድን ዝፀደቐ ዲዛይንን መሰረት ገይሩ ዝተሰርሐ መፅለሊ እዩ፣
14. "ማሕበራዊ ግልጋሎት" ማለት መንግስታውን ዘይመንግስታውን ትካላት ዝሓቆፈ ኮይኑ ስራሕቲ ግልጋሎት ህዝቢ ዝካየደሉ ትካል እዩ፣
15. "ማሕበራዊ ግልጋሎት ህዝቢ" ማለት ዕላምኡ ንትርፊ ዘይኮነ ብቀጥታ ንህዝቢ ጥቕሚ ዝውዕል ግልጋሎት እዩ፣
16. "ኮንስትራክሽን" ማለት ብሕጋዊ መንገዲ ኣብ ዝተወሃቦ ቦታ ዝካየድ ናይ ህንፀት ስራሕ እዩ፣
17. "ሰብ" ማለት ተፈጥሮ ሰብ ወይ ድማ ሕጋዊ ሰብነት ዘለዎ ኣካል እዩ ፣
18. "ሕርሻ ከተማ" ማለት ካብ መግሃጫ ወፃኢ ዝግበር ክፍቲ ምህጣር፣ ምርባሕ፣ ምርባሕ ዶርሁን ዝተፈላለዩ ኣትክልትን ፍረምረን ስራሕቲ ዝካየደሉ ዓውደ ስራሕቲ ማለት እዩ፣
19. "ንረብሓ ህዝቢ ዝውሰደ ቦታ" ማለት ንህዝቢ ጥቕምን ግልጋሎት ዝውዕል ብመንግስቲ ዝህነፅ ጥዕና ትካላት፣ ቤት ትምህርቲ፣ መዕረፊ ነፈርቲ፣ መንግስቲ ዝሃንፆም ኮንዶሚኒየማትን ካልኦት መንግስታዊ ትካላትን ንምህናፅ ዝውሰድ ቦታ እዩ፣
20. "ኢንዱስትሪ ዞን" ማለት ኢንቨስትመንት ንምትብባዕ ተባሂሉ ብፍሉይ ዝተኣናገዱ ኢንዱስትሪታት ንክሰርሓሉ ብዝምልከቶ ኣካል ዝተኸለለ ቦታ እዩ፡፡

ክፍሊ ክልተ

3. ወሰን ተፈፃምነት

1. ብመሰረት ኣዋጅ ሊዝ ቁፅሪ 272/94 ዓንቀፅ 3 ንኡስ ዓንቀፅ 1 ብሊዝ ብጨረታ ኣብ

የማምረት ስራ የሚካሄድበት ድርጅት ነው፣

13. "ቤት" ማለት በሕጋዊ መንገድ በተያዘ ቦታ የስራ ፈቃድና የፀደቀ ዲዛይንና መሰረት ተደርጎ የተሰራ መጠለያ ነው፣
14. "ማህበራዊ አገልግሎት" ማለት መንግስታዊና መንግስታዊ ባልሆኑ ድርጅቶች የሚካሄዱና ለህዝብ አገልግሎት የሚውሉ ስራዎች የሚካሄድበት ድርጅች ነው፣
15. "የህዝብ ማሕበራዊ ኣገልግሎት" ማለት ዓላማው ለተርፍ ያልሆነ በቀጥታ ለህዝብ ጥቅም የሚውል አገልግሎት ማለት ነው፣
16. "ኮንስራክሽን" ማለት ብሕጋዊ መንገድ በተሰጠው ቦታ ላይ የሚደረግ የግንባታ ስራ ነው፣
17. "ሰው" ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም ሕጋዊ ሰውነት ያለው አካል ነው፣
18. "የከተማ እርሻ" ማለት ከግጦሽ ውጭ ከብት ማደለብ፣ ማራባት፣ የደሮ ርቢና የተለያዩ የአትክትልና ፍረፍሬዎች ስራዎች የሚካሄድበት የስራ መስክ ማለት ነው፣
19. "ለህዝብ ጥቅም የሚወሰድ ቦታ" ማለት ለህዝብ ጥቅምና አገልግሎት፣ የሚውል በመንግስት የሚገነባ የጤና ድርጅት፣ ትምህርት ቤት፣ የአውሮፕላን ማረፊያ፣ መንግስት የሚገነባቸው ኮንደሚኒየሞች እና ሌሎች የመንግስት ድርጅቶች ለመገንባት የሚወሰድ ቦታ ነው፣
20. "ኢንዱስትሪ ዞን" ማለት ኢንቨስትመንት ለማበራታታት ተብሎ በልዩ ለሚስተናገዱ ኢንዲስትሪዎች እንዲሰራበት በሚመለከተው አካል የተከለለ ቦታ ነው፡፡

ክፍል ሁለት

3. የተፈፃሚነት ወሰን

1. በሊዝ ኣዋጅ ቁጥር 272/94 አንቀፅ 3 ንኡስ አንቀፅ 1 በሊዝ፣ በጨረታ በሚያዙ የከተማ

ዝተተሓዘ ቦታ ከተማ ተፈፃምነት ይህልዎ፣

2. ኣብዚ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተነፀረ ሕልው ኮይኑ ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 3 ንኡስ ዓንቀፅ 2 ብሊዝ ጨረታ ካብ ዘይተተሓዙ ቦታ ከተማ እዚ ደንቢ ደረጃ ብደረጃ ተፈፃሚ ዝኸውን ኮይኑ ዝፍፀመሉ ግዘን ኩነታትን ብመምርሒ ዝውሰን እንትኸውን ነዞም ዝስዕቡ ኣብ ግምት ብምእታው ይኸውን፡-

ሀ. ብነበርቲ ሕብረተሰብ፣ ምምሕዳር ከተማ ወይ ብካሊእ ኣካል እቲ ከተማ ብስርዓት ሊዝ ንኽመሓደር ሕቶ ቀሪቡ ብዝምልከቶ ተፀኒዑ ብክልል ስራሕ ፈፃሚ ቅቡል ዝተገበረ ከተማ፣

ለ. ብሊዝ ስርዓት ኣብ ዝመሓደራ ከተማታት ንንግዲ፣ ኢንዱስትሪ፣ ማሕበራዊ ግልጋሎት፣ መንበሪ፣ ሪልስቴትን ሕርሻን ንትካላት ደቀቕትን ኣናእሽተይን፣ ንማእኸለዎትን ዓበይቲ ዓይነታት ኢንቨስትመንትን ብቀዋሚ፣ ጊዚያዊ፣ ሓፂርን ነዊሕን እዋን ዘመን ሊዝ ውዕል ተኣትዩ ዝውሃቡ ትሕዝቶታት፣

ሐ. ነባር ትሕዝቶ ኮይኑ ካብ ስርዓት ክራይ ናብ ስርዓት ሊዝ ክዛወረሎም ንዘመልከቱ ሰብ ትሕዝቶታት፣

መ. ብነባር ትሕዝቶ ኣብ ዝፍለጥ ቦታ ዝቐረበ ሕቶ ምስፍሕፋሕ ዝተፈቐደ ተወሳኺ ቦታ ናብ ስርዓት ሊዝ እንትኣቱ፣

ረ. ስርዓት ሊዝ ኣብዘይትግበረለን ከተማታትን ወረዳታትን ፍሉይ ኩነታት ብተጠቀምቲ ሕቶ ቀሪቡ ተግባራዊ ንክኸውን ቢሮ እንትፍቀደ፡፡

4. ነባር ትሕዝቶ ቦታ ከተማ

ንኣፈፃፅማ እዚ ደንቢ ምእንቲ ክጥዕም ነባር ትሕዝቶ እዞም ዝስዕቡ የጠቓልል፡-

ቦታ ላይ ተፈፃሚ ይሆናል፣

2. በዚሁ አንቀፅ ንዑስ አንቀፅ 1 ላይ የተጠቀሰ እንደተጠበቀ ሆኖ በአዋጁ መሰረት አንቀፅ 3 ንኡስ አንቀፅ 2 በጨረታ ሊዝ ያልተያዘ የከተማ ቦታ ይህ ደንብ ደረጃ በደረጃ ተፈፃሚ የሚሆን ሲሆን ተፈፃሚ የሚሆንበት ጊዜና ሁኔታ በመመሪያ የሚወሰን ሲሆን የሚከተሉት ግምት ውስጥ በማስገባት ይሆናል፡-

ሀ. በነዋሪው ህዝብ፣ በከተማው አስተዳደር ወይም በሌላ የከተማው አካል ከተማው በሊዝ ስርዓት እንዲተዳደር ጥያቄ ቀርቦ በሚመለከተው ተጠንቶ በክልሉ ስራ አስፈፃሚ ተቀባይነት ያገኘ ከተማ፣

ለ. በሊዝ ስርዓት በሚተዳደሩ ከተሞች ለንግድ፣ ኢንዱስትሪ፣ ማህበራዊ አገልግሎት፣ መኖርያ፣ ሪልስቴት፣ እርሻና ለጥቃቅን አነስተኛ ንግድ፣ ለመካከለኛና ለትላልቅ ዓይነት ኢንቨስትመንት፣ በቋሚ፣ ጊዚያዊ፣ አጭርና ረጅም የውል ዘመን በመግባት የተገኙ ይዞታዎች፣

ሐ. ነባር ይዞታ ሆኖ ከኪራይ ስርዓት ወደ ሊዝ ስርዓት እንዲዛወር /እንዲሸጋገር ላመለከቱ ባለይዞታዎች፣

መ. በነባር ይዞታ የሚታወቅ ቦታ በሚቀርብ የማስፋፍያ ጥያቄ የተፈቀደ ተጨማሪ ቦታ ወደ ሊዝ ስርዓት ሲካተት፣

ረ. ሊዝ ባልተተገበረበት ከተማዎችና ወረዳዎች በልዩ ሁኔታ በተጠቃሚዎች ጥያቄ ቀርቦ ተግባራዊ እንዲሆን በቢሮው ሲፈቀድ፡፡

4. ነባር የከተማ ቦታ ይዞታ

ለዚህ ደንብ አፈፃፀም ሲባል ነባር ይዞታ የሚከተሉትን ያጠቃልላል፡-

www.abyssinialaw.com

1. ቅድሚ ኣዋጅ ቁፅሪ 47/67፣

ሀ. ካርታ ዘለዎም ዘይተወረሱን ትሕዝቶታት፣

ለ. ካብ በዓል ርስቲ ብክራይ ይኹን ብካልእ ምኽንያት ተታሒዞም ብምፅንሖም ብኣዋጅ ቁፅሪ 47/67 ሕጋዊ ዝኾኑ ትሕዝቶታት፣

ሐ. ንዝሓዝዎ ትሕዝቶ ብሕጋዊ መንገዲ ወነንቲ ምዃኖም መረዳእታ ከቕርቡ ዝኽእሉ፡፡

2. ድሕሪ ኣዋጅ ቁፅሪ 47/67፡-

ሀ. ብሕጋዊ መንገዲ ቦታ ተመሪሖም ኣብ ኣውራ ከይዲ ስራሕ መሬት ምልማዕን ምሃብ መረዳእታን ዝተመዝገበ ካርታ ዘለዎም ትሕዝቶታት፣

ለ. ብምኽንያት ምስፍሕፋሕ ቦታ ከተማ ናብ ከተማ ዝተጠቓለሉ ናይ ገጠር ትሕዝቶታት መረጋገፂ ዋንነት መጠሻ ዘለዎም፣

ሐ. ተወሪሶም ፀኒሖም ገዛ ንበዓል ገዛ ብዝብል ስሪት ክልል ትግራይ መሰረት ዋንነቶም ተረጋጊፁ ዝተመለሱ ትሕዝቶታት፣

መ. ብመሸጣ፣ ብውርሲ፣ ብውህብቶ ወይ ድማ ብሕጊ በዓል ትሕዝቶ ንምዃኖም መሰሎም ዝተረጋገፀሎም ኮይኖም ዝውውር ተኻይዱ ካብ ኣውራ ከይዲ ስራሕ መሬት ምልማዕን ምሃብ መረዳእታ ዝተውሃቦም፣

ረ. ብጣብያ ተመሪሖም ሕጋዊ ሰብ ትሕዝቶ ምዃኖም ተፈሊጡ ሕጋዊ ምስክር ወረቐት ዝተውሃቦም፣

ሰ. ሕጋዊ መረጋገፂ ዘይብሎም ነባር ትሕዝቶታት እስካብ 1994 ዓ/ም እንተነኣሰ ን15 ዓመት ኣብ ኢዶም ብምፅንሑ ሕጋዊ ኮይኑ ዝፀንዐሎም፣

1. አዋጅ ቁጥር 47/67 ከመውጣቱ በፊት፡-

ሀ. ካርታ ይዞታውና ያልተወረሱ ይዞታዎች፣

ለ. ከባለርስት በኪራይ ወይም በሌላ መንገድ ተይዘው በመቆየታቸው በአዋጅ ቁጥር 47/1967 ዓ/ም ሕጋዊ የሆኑ ይዞታዎች፣

ሐ. በህጋዊ መንገድ ባለቤት የሆኑበት መሆኑን ማስረጃ ሊቀርብበት የሚችል ይዞታ፣

2. ከአዋጅ ቁጥር 47/1967 በኃላ፡-

ሀ. በሕጋዊ መንገድ ቦታ ተመርተው በመሬት ልማትና አስተዳደር ዋና ስራ ሂደት ተመዝግቦው ካርታ ያላቸው ይዞታዎች፣

ለ. በከተማ መስፋፋት ምክንያት ወደ ከተማ የተጠቃለሉ የገጠር ይዞታዎች ጎጆ መውጫ መሬት ምስክር ወረቀት ያላቸው፣

ሐ. በመንግስት ተወርሶው የቆዩና ቤት ለባለ ቤት በሚለው የክልሉ ፖሊሲ መሰረት የተመለሱ ይዞታዎች፣

መ. በሽያጭ፣ በውርስ፣ በስጦታ ወይም በሕግ የባለይዞታነት መብታቸው ተረጋግጦ የስም ዝውውር ተካሂዶ ከመሬት ልማትና አስተዳደር ዋና ስራ ሂደት ማስረጃ የተሰጣቸው፣

ረ. በቀበሌ ምሪት ተሰጥተው ሕጋዊ ባለይዞታ መሆናቸው የባለይዞታነት ምስክር ወረቀት የተሰጣቸው፣

ሰ. ሕጋዊ ማረጋገጫ የሌላቸው ነባር ይዞታቸው እስከ 1994 ዓ/ም ቢያንስ ለ 15 ዓመት በይዞታነት ከቆየ ሕጋዊ ይዞታ ሆኖ የሚፀድቅላቸው፣

ሸ. ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ሕጋዊ ትሕዝቶታት ንክኾኑ ዝወሰኖም፣

5. ብርኪ ከተማታት

1. ንኣፈፃፅማ እዚ ደንቢ ምእንቲ ክጥዕም ሊዝ ዝትገበረለን ዓበይቲ ከተማታት ኣብ ሰለስተ ብርክታት ዝተመደባ እንትኾና ዝርዝሩ ምስዚ ደንቢ ብሕዛል ተተሓሒዙ ኣሎ፣
2. ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ናይተን ከተማታት ብርኪ ዕብየት ደረጃ ብምርኣይ ኣብ ዝተወሰነ እዋን ምምሕያሽ ብርኪ ክገብር ይኽእል እዩ፡፡

6. ብርኪ ቦታ ከተማታት

ቦታ ከተማ ብመሰረት ንተጠቀምቲ ዝህብዎ ረብሓ መበገሲ ዋጋ ሊዝ ንምውሳን ምእንቲ ክጥዕም እዞም ዝስዕቡ ብርክታት ቦታ ተዋሂብዎም ኣሎ፡-

1. ዓበይቲ ከተማታት፣ ሰለስተ ብርክታት ቦታን ሰለስተ ንኡስ ብርክታትን ይህልዉ፣
2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተገለፀ እንተሃለወ'ዉን በቢእዋኑ ዝህሉ ምዕባለታት ብምራኣይ ከተማታት ናይ ባዕለን ብርክን ንኡስ ብርክን ከውፃእ ይኽእላ እየን ፡፡

7. ኣገባብ ኣዋህባ ቦታ ከተማን ክፍሊትን

መትከል ውሱን ሃብቲ ከተማ ቦታ ውዕኢታዊን ቆጣባይን ብዝኾነ ኣገባብ ንልምዓት ንምውዓል፣ ፍትሓዊን ግልፂን ኣጠቓቕማ መሬት ክህሉ ንምግባርን ብዕዳጋ ዝውሰን ክፍሊት ሊዝ ብምትእትታውን ተጠቃምነት ነበርትን መልማዕትን ንምርግጋፅ፡-

1. ቦታ ከተማ ብመሰረት ዕዳጋ ዋጋ ብጨረታ ዝውሃብ ኮይኑ ካብ ጨረታ ወፃኢ ነዞም ዝስዕቡ ቦታ ከተማ ምሃብ ይከኣል፡-

ሸ. የክልሉ ስራ አስፈፃሚ ሕጋዊ ይዞታዎች እንዲሆኑ ውሳኔ የተሰጣቸው ይዞታዎች፡፡

5. የከተማ ደረጃ

1. ለዚህ ደንብ አፈፃፀም ሲባል ትላልቅ ከተሞች በሶስት ክፍሎች የተመደቡ ሲሆን ዝርዝሩ ደግሞ በዚህ ደንብ ተያይዞ የቀረበው አባሪ ይመልከቱ፣
2. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ የከተሞቹ የዕድገት ደረጃ በማየት ከጊዜ ወደ ጊዜ የደረጃ ማሻሻል ለማድረግ ይችላል፡፡

6. የከተማ ቦታ ደረጃ

የከተማ ቦታዎች ለተጠቃሚዎች በሚሰጡት አገልግሎት የሊዝ መነሻ ዋጋ መወሰን እንዲያመች የሚከተሉትን የቦታ ደረጃዎች ተሰጥቷቸዋል፡-

1. ትላልቅ ከተማዎች፣ ሶስት የከተማ ቦታ ደረጃዎችና ሶስት ንዑስ ደረጃዎች ይኖራሉ፣
2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተገለፀ ቢኖርም በየጊዜው የሚኖር እድገት በማየት ከተሞች የራሳቸው ደረጃና ንኡስ ደረጃ ማውጣት ይችላሉ ፡፡

7. የከተማ ቦታ አሰጣጥና ክፍያ

መርህ የከተማ ቦታ ቆጣቢና ውጤታማነት ባለው መንገድ ለማልማት፣ ግልፅና ፍትሓዊ የሆነ የመሬት አጠቃቀም ስርኣት እንዲኖር ለማድረግ በገበያ የሚወሰን የሊዝ ክፍያ እንዲኖር ለማድረግ የነዋሪውና የባለሃብቱ ተጠቃሚነት ለማረጋገጥ፣-

1. ykt¥ ï¬ በገበያ ዋጋ መሰረት በጨረታ የሚሰጥ ሆኖ ከጨረታ ውጪ ለሚከተሉት የከተማ ቦታ መስጠት ይቻላል፣-

www.abyssinialaw.com

ሀ. ኣብ ኢንዳስትሪ ዞን ንዝተኣናገዱ ኢንዲስትርታት ብፍሉጥ ድጎማ፣

ለ. መትረፍቲ ንዘይኮኑ መንግስታዊ ትካላት፣ ንመንግስታዊ ኮንደምንየም ብነፃ ይወሃቦም፣

ሐ.ንደቀቕትን ኣናእሽተይን ንግዲ ትካላት መስርሒን መሸጥን ክላስተራት መንግስቲ ሰሪሑ ብኪራይ ይህቦም፣

2. መበገሲ ሊዝ ሕድ ሕድ ደረጃ ቦታ ምስ'ዚ ደንቢ ብሕዛል ዝተተሓሓዘ ኮይኑ፣ ብቐፃልነት ናብ ጨረታ ዝቐርብ ቦታ ግን ስፍሓቱን ንዝተሓሰበሉ ኣገልግሎትን ኣብ ግምት ብምእታው ቅድሚኡ ንተኸታታሊ 3ተ እዋናት ዝተሸጠሉ ዋጋን፣ ከምኡ እውን ኣብ ተመሳሳሊ ደረጃን ኣዋሳኒን ናብ ጨረታ ቀሪቡ ዘይተሸጠ ቦታን ማእኸላይ ዋጋ ብምውሳድ ናይ ዝቕፀል ጨረታ መበገሲ ዋጋ ይኸውን፡፡ ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብመምርሒ ይውሰን፣

3. ኣብ'ዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 ዝሰፈረ ከምዘለዎ ኮይኑ ብዘጋጥም ሕፅረት ቀረብ ቦታ መበገሲ ሊዝ ልዕሊ ዓቐን እንተደይቡ በዚ ደንቢ ካብ ዝፀደቐ ዋጋ ሊዝ እንተይወረደ ስራሕ ፈፃሚት ከተማ ናይ ባዕሉ መበገሲ ክቐምጥ ይኽእል እዩ፡፡

8. ምድላው መሬት ዝምልከት

1. ከተማታት ፕላንን ዓቕመንን ኣብ ግምት ዘእተወ ንዝተፈላለዩ ግልጋሎታት ዝውዕል መጠን መሬት ንዝቕፀል በጀት ዓመት ከዳልዋ ኣለወን፣

2. ብመሰረት'ዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተዳለወ መሬት ቅድሚ ንተጠቀምቲ ምዕዳሉ ካብ ንብረትን ሕቶ ይግበኣንን ነፃ ምዃኑ፣ መሰረተ ልምዓት ዝተማለአ ምዃኑ፣ ፕላን ከተማ ዝተኸተለ ምዃኑ ምርግጋፅ የድሊ፡፡

ሀ. በኢንዲስትሪ ዞን ለሚተናገዱት ኢንዲስትሪዎች በታወቀ ድጎማ፣

ለ. አትራፊ ላልሆኑ የመንግስት ድርጅቶች ለመንግስት ኮንደሚኒየም በነፃ ይሰጣቸዋል፣

ሐ. ለአነስተኛና ጥቃቅን ተቋማት መስሪያና መሸጫ ክላሰተር መንግስት ሰርቶ በክራይ ይሰጣቸዋል፣

2. yXÃNÄNÇ yï¬ dr© የሊዝ ዋጋ መነሻ ከዚህ ኣባሪ ጋር እንደተያያዘ ሆኖ፣ ለወደፊቱ ወይም ለጨረታ የሚቀርብ ቦታ ግን የቦታው ስፋትና ለታሰበለት አገልግሎትና ከዚህ በፊት ለተከታታይ 3 የጨረታ ጊዜ የተሸጠበት ዋጋ፣ እንዲሁም በተመሳሳይ ደረጃና አዋሳኝ ወደ ጨረታ ቀርቦ ያልተሸጠ ቦታ ኣማካይ ዋጋ በመውሰድ ለሚቀጥለው ጨረታ እንደመነሻ ያገለግላል፡፡ ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመሪያ ይወሰናል፣

3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 የተቀመጠው እንደተጠበቀ ሆኖ በሚያጋጥም የቦታ እጥረት የሊዝ መነሻ ዋጋ ከመጠን በላይ ከሻቀበ ወይም ከናረ በዚህ ደንብ ከፀደቀው የሊዝ ዋጋ ባልቀነሰ መልኩ የከተማው ስራ አስፈፃሚ የራሱ ዋጋ ሊያስቀምጥ ይችላል፡፡

8. መሬት ማዘጋጀት የሚመለከት

1. ከተሞች አቅማቸውና እቅዳቸው ባገናዘበ መልኩ ለተለያዩ አገልግሎቶች የሚውል የቦታ መጠን ለሚቀጥለው በጀት አመት ማዘጋጀት ይኖርባቸዋል፣

2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት የተዘጋጀ ቦታ ለተጠቃሚዎች ከመከፋፈሉ በፊት ከንብረትና ይገባኛል ጥያቄ ነፃ መሆኑን፣ መሰረተ ልማት የተሟላለት መሆኑና የከተማው ፕላን ተከትሎ የተሸነሸነ

www.abyssinialaw.com

ብተወሳኺ ተሸንሺኑ ብብሎክ ተፈልዩ ክምዝገብን ዘለዎ ኮይኑ እዚ ንምትግባር ስዒቦም ዝተዘርዘሩ ክግልኡ ኣለዎም፡-

ሀ. ክፍቲ ቦታታት መጠንን ከባቢኦን ብዝንፅር ኣገባብ ምቑፅፃርን ምምዝጋብን፣

ለ. እቲ ዝተዳለወ ቦታ ንምንታይ ግልጋሎት፣ መዓዝን ከመይን ክዕደል ከምዘለዎ ኣቐዲምካ ምንፃር፣

ሐ. ናይቲ ዝዕደል ቦታ ንፁር ሓበሬታ ንምፍላጥ ዝሕግዝ ኣሰራርሓ ንምትእትታው ናይ ካዳስተር ሓበሬታ ምጥቃም፣

መ. መሰረተ ልምዓት ዘይተማለኣሉ እንተኾይኑ ኣየንኡ ዓይነት መሰረት ልምዓት፣ መዓዝ፣ ከመይን ብናይ መን ወፃእን ከምዝሽፈን ምንፃር፣

ረ. እዞም ኣብዚ ንኡስ ዓንቀፅ /2/ ካብ ሀ-መ ዝተዘርዘሩ ተግባራት ብፅሑፍ ምሓዝን ሕጋዊ ሰነድ ናይቲ ከተማ ምግባርን ኣገዳሲ ኮይኑ ብተወሳኺ ዝርዝር ተግባራት ብመምርሒ ይውሰን፣

ሰ. ዝተዳለወ ቦታ ንህዝቢ ምፍላጥ፣

3. ፈፃሚ ኣካል እዚ መደብ ዝርዝር ፀብፃብ ናብ ቢሮ ከቕርብ ኣለዎ፡፡

9. ንውልቀ መንበሪ ዝውሃብ ስፍሓት ቦታ

1. ንጨረታ ዝቐርብ ስፍሓት ቦታ መንበሪ ብፍሉይ ኩነታት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ እታ ከተማ እንተዘይወሲኒኑ ካብ 500 ሜትር ካሬ ክበልፅ የብሉን፡፡ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይወሰን፣

2. ካብ መንበሪ ወፃኢ ዝውሃቡ ቦታታት ንቲ ዓይነት ግልጋሎት ዘድሊ ስፍሓት ተረጋጊፁ ይውሃብ፡፡

በብሎክ ተለይቶ መመዝገብ ያለበት ሆኖ ይህን ለመተግበር ከታች የተዘረዘሩ መሟላት ይኖርባቸዋል፡-

ሀ. ክፍት ቦታዎች አከባቢያቸው በተገቢ ሁኔታ መቆጣጠርና መመዝገብ፣

ለ. የተዘጋጀው መሬት ለምን አገልግሎት መቼና እንዴት መሰጠት እንዳለበት አስቀድሞ መለየት ፣

ሐ. የሚታደለው ቦታ ግልፅ መረጃ ለማሳወቅ የሚያግዝ አሰራር እንዲታወቅ የካዳስተር የመረጃ መጠቀም፣

መ. መሰረተ ልማት ያልተማላለት ከሆነ የትኛው ዓይነት መሰረት ልማት፣ መቼ፣ እንዴትና፣ በማን ወጪ መሸፈን እንዳለበት መለየት፣

ረ. እነዚህ በዚህ ንኡስ አንቀጽ/2/ ከሀ-መ የተዘረዘሩ ተግባራት በፅሑፍ መያዝና የከተማው ሕጋዊ ሰነድ ማድረግ አስፈላጊ ሆኖ በተጨማሪ ዝርዝር ተግባሮች በመመሪያ ይወሰናሉ፣

ሰ. የተዘጋጀው ቦታ ለህዝብ ማሳወቅ ፣

3. ፈፃሚው አካል የዚህ ስራ ዝርዝር ሪፖርት ወደ ቢሮ ማቅረብ አለበት፡፡

9. ለግል መኖርያ የሚሰጥ ቦታ ስፋት

1. ለጨረታ የሚቀርብ ቦታ ስፋት መኖሪያ በልዩ ሁኔታ የከተማው ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ካልወሰነ ከ500 ሜትር ካሬ መብለጥ የለበትም፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፣

2. ለመኖርያ ከሚውል ውጭ የሚሰጥ ቦታ ለተመደበለት አገልግሎት የሚያስፈልግ የቦታ ስፋት ተረጋግጦ ይሰጠዋል፡፡

www.abyssinialaw.com

10. ኣዋህባ ምስክር ወረቐት ትሕዝቶ ሊዝን ፍቓድን ኮንስትራክሽንን

1. ï¬ ከተማ B l!Z Z t w¦ï sB B m s r T Xz! dNb! X t ï¬ B l!Z Z t W¦ï Má'n# ZgL} m rÄX¬ MS ¨O r b ምሰክር ወረቐት ትሕዝቶ ሊዝ ይወሃቦ፣
2. በዚ ደNb! ›Nq} 22 m s r T GLUl ôT l W - ! XNTFqD ዘመን l!Zን t mN ሊዝን l W - ! ZgL} m rÄX¬ Yw¦B፣
3. l!Z T ? Z è MSKR w r , TN ÷NST‰K>N F ª DN ¨ê¦HÆ ZRZR ኩn¬ T X t b!é BzW}å m Mር / ! m s r T ZWsN ÷Yn# l!Z T ? Z è MSKR w r , T BêÂnT XøM ZS:b# z - ª l l K , WN YGÆXÝ
   - h. T ? Z è ሊዝ in!;# Z iN ^ l# g!ዜ
   - l. ÂY t ï¬ - O§§ ስፍሓትን ዋጋ l!Zን½
   - /. W: l! ሊዝ Z t f r m l# : l T½
   - m. m - N ቅድመ KF l!T½
   - ረ. X t Z t RF KF l!T ZWÄ¨l# ግዘን ኩn¬T½
   - s. Zê¦ï XæY¬ XêN½
4. Zón ï¬ ከተማ B l!Z Z ^ ዘ sB X t ï¬ t r k!b# ÂY ÷NST‰K>N F ª D µB Z t ê¦ï : l T j ¸ „ KúB 6 wR / ! ÷NST‰K>N KJMR ¨l ãÝÝ Y , #N ኦMbR µBz! N§: l! ግዘ NZ ^ t ›bይቲ S‰? t W: l! w¦b! ¨µL XN t ¨ ¸ n# l# X t m j m¶ XêN ¨Âê / # KWSñ Y<XL X†ÝÝ ZRZ „ B m MR / ! YWsN፣
5. ናይ ከተማ ቦታ ብሊዝ ዝሓዘ ሰብ በዚ ዓንቀፅ እዚ ንኡስ ዓንቀፅ 4 መሰረት ኣብ ዝተወሰነ ጊዜ ኮንስትራክሽን እንተዘይጀሚሩ እቲ ቦታ ንክለቅቕ ወይ ተቐፂሁ ንክቅፅል

10. የሊዝ ይዞታ ማረጋገጫ የምስክር ወረቀትና የግንባታ ፍቃድ አሰጣጥ

1. የከተማ ቦታ በሊዝ የተሰጠው ሰው በዚህ ደንብ መሰረት በሊዝ የተሰጠው መሆኑ የሚገልፅ ማስረጃ ሲያቀርብ የሊዝ ይዞታ የምስክር ወረቀት ይሰጠዋል፣
2. በዚህ ደንብ አንቀጽ 22 መሰረት የአገልግሎት ለውጥ ሲፈቀድ የሊዝ ዘመንና የሊዝ ዋጋ ለውጥ የሚገልፅ ማስረጃ ይሰጣል፣
3. የሊዝ ይዞታ የምስክር ወረቀትና የግንባታ ፍቃድ አሰጣጥ ዝርዝር መመሪያ መሰረት የሚወሰን ሆኖ የሊዝ ይዞታውን የምስክር ወረቀት በዋነኛነት የሚከተሉትን ያጠቃለለ መሆን አለበት፣

   ሀ. የሊዝ ይዞታ ፀንቶ የሚቆይበት ጊዜ፣

   ለ. የቦታው ጠቅላላ ስፋትና የሊዝ ዋጋ፣

   ሐ. የሊዝ ውል የተፈረመበት ቀን፣

   መ. የቅድሚያ ክፍያ መጠን፣

   ረ.ቀሪው ክፍያ የሚጠናቀቅበት ጊዜና ሁኔታ፣

   ሰ. የሚሰጠው የእፎይታ ጊዜ ፣
4. ማነኛውም በሊዝ የከተማ ቦታ የያዘ ሰው ቦታው ተረክቦ የግንባታ ፍቃድ ከተሰጠው ቀን ጀምሮ እስከ 6 ወር ግንባታ መጀመር አለበት፡፡ ሆኖም ከተቀመጠው የጊዜ ገደብ በላይ ጊዜ የሚያስፈልጋቸው ትላልቅ የግንባታ ስራዎች ውል ሰጪው አካል ካመነበት የግንባታ መጀመሪያው ጊዜ አራዝሞ ሊወስን ይችላል፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፣
5. የከተማ ቦታ በሊዝ የያዘ ሰው በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀጽ 4 መሰረት የተወሰነው የጊዜ ገደብ ግንባታ ካልጀመረ ቦታው እንዲለቅ ወይም ተቀጥቶ እንዲቀጥል ይደረጋል፡፡

ይግበር፣ እንትለቅቕ ድማ ግቡእ ወፃኢን መቕፅዕትን ተቐኒሱ እቲ ተረፍ ሊዝ ክፍሊት ይምለሰሉ፡፡ ኮይኑ ግና እቲ ቦታ ብእዋኑ ኣብ ጥቕሚ ዘይውዓለ ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ብዝኾነ ምኽንያት ምዃኑ እንተደኣ ተረጋጊፁ እቲ መቕፃዕቲ ይተርፍ፡፡

11. ደረት ዘመን ውዕሊ ሊዝ

1. ኣብ ኩለን ሊዝ ዝትግበረለን ከተማታት ናይ ሊዝ ውዕሊ ዘመን ጣርያ ብመሰረት ዓይነት ግልጋሎት ከም ዝስዕብ ይኸውን፣
   ሀ. ንውልቀ መንበሪ፣ ንክራይ መንበሪ፣ ንሪልስቴት፣ ንትምህርቲ፣ ንሳይንስን ቴክ ኖሎጂን፣ ንባህሊ፣ ንጥዕናን ስፖርትን፣ ንመፅናዕቲን ምርምርን ንዘይመትረፍቲ ገበርቲ ሰናይ ትካላት፣ ንትካላት ሃይማ ኖት ዝውዕል ቦታ 99 ዓመት ይኸውን፣
   ለ. ንኢንዱስትሪ ዝውዕል ቦታ 80 ዓመት፣
   ሐ. ንንግዲን ካልኦትን ግልጋሎትን ዝውዕል ቦታ 70 ዓመት፣
   መ. ንከተማ ሕርሻ 15 ዓመት፣
2. ኣብ'ዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /1/ ዝተደንገገ ከምዘሎ ኮይኑ ብባህሪኦም ነዊሕ ሊዝ ዘመን ዘድልዮም ናይ ኢንቨስትመንት ስራሕቲ ነቲ ግልጋሎት ካብ ዝተወሰነ ናይ ሊዝ ዘመን ጣርያ ካብ ፍርቂ ከይበለፀ ክውስኽ ይኽእል እዩ፡፡ ዝርዝርሩ ብመምርሒ ይውሰን፣
3. ኣብ'ዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1ን 2 ዝተደንገገ እንተሃለወ'ውን ተፈልዩም ዘይሰፈሩ ዓይነታት ግልጋሎት ስራሕቲ ልምዓትን ብመፅናዕቲ ዝተደገፈ ካሊእ ዘበን ሊዝ ብስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ትግራይ ክውስን ይኽእል፡፡

ሲለቅ ደግሞ ወጪና መቀጮ ተቀንሶ ቀሪው የሊዝ ክፍያ ይመለስለታል፡፡ ሆኖም ቦታው በጥቅም ላይ ያልዋለው ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት መሆኑ ከተረጋገጠ ቅጣቱ ይቀራል፡፡

11. የሊዝ ውል ዘመን ጣራ

1. ሊዝ ደንብ በሚካሄድባቸው ከተሞች ሁሉ የሊዝ ዘመን ጣሪያ በየአገልግሎት ዓይነቱ እንደሚከተለው ይሆናል፣
   ሀ. ለግል መኖሪያ፣ ለኪራይ መኖሪያ፣ ለሪልስቴት ፣ ለትምህርት፣ ለሳይንስና ቴክኖሎጂ ፣ ለባህል ፣ ለጤናና ስፖርት፣ ለጥናትና ምርምር፣ አትራፊ ላልሆኑ የበጎ አድራጎት ተቋም የሚውል ቦታ 99 ዓመት ይሆናል፣
   ለ. ለኢንዱስትሪ የሚውል ቦታ 80 አመት፣
   ሐ. ለንግድና ሌሎች አገልግሎቶች የሚውል ቦታ 70 አመት፣
   መ. ለከተማ እርሻ 15 አመት፣
2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በባህሪው ረዥም የሊዝ ዘመን የሚያስፈልጋቸው የኢንቨስትመንት ስራዎች በአገልግሎቱ ከተወሰነው የሊዝ ዘመን ጣራ ከግማሽ ሳይበልጥ ሊጨመር ይችላል፡፡ ዝርዝሩ በመመሪያ ይወሰናል፣
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 እና 2 የተደነገገ ቢኖርም ተለይተው ያልተቀመጡ የአገልግሎት አይነቶችና የልማት ስራዎች በጥናት በተደገፈ ሌላ የሊዝ ዘመን በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ ሊወሰን ይችላል፡፡

www.abyssinialaw.com

12. ዋጋ ኣከፋፍላን ኣጠቓቕማን እቶት ሊዝ

1. ብሊዝ ደንቢ ኣብ ዝመሓደራ ከተማታት ብሊዝ ዝተሓዙ ቦታታት ኣከፋፍላ ተመን ብመንፅር ዘወዓለሉ ግልጋሎት ከምዝስዕብ ይኸውን፡-

   ሀ. ንውልቀ መንበሪ ገዛ ዝውዕል ቦታ በቢ ዓመቱ እናተኸፈለ ኣብ 99 ዓመት ተኸፊሉ ይውዳእ፣

   ለ. ንንግዲ ንኢንዱስትሪ፣ ማሕበራዊ ግልጋሎትን ሪልስቴትን ኣብ ቀዳማይ ብርኪ ከተማ ኣብ 50 ዓመት ውሽጢ፣ ኣብ ካልኣይ ፣ ሳልሳይ ከተማታት 60 ዓመት ውሽጢ ተኸፊሉ ይውዳእ ፣

   ሐ. ንከተማ ሕርሻ ዝውዕል ቦታ ኣብ ቀዳማይን ካልኣይን ሳልሳይን ደረጃ ከተማታት ኣብ 15 ዓመት ውሽጢ ተኸፊሉ ይውዳእ፣

   መ. ንካልኦት ዝውዕል ቦታ ኣብ ቀዳማይ፣ ካልኣይን ሳልሳይን ደረጃ ከተማታት ኣብ 50 ዓመት ውሽጢ ተኸፊሉ ይውደእ፣

2. ብሊዝ ደንቢ ካብ ዝመሓደራ ከተማታት ወፃኢ ብሊዝ ስርዓት ንክመሓደር ብመሰረት ዓንቀፅ 3/2 /ሰ/ ተቐባልነት ዝረኸበ ትሕዝቶ፣ ዋጋ ፣ ዘበን ሊዝ ፣ መኽፈሊ እዋንን መጠንን ከም ኣብ ቀረብኡ ዝርከብ ቅድም ኢሉ ናብ ስርዓት ሊዝ ዝኣተወ ከተማ ይኸውን፡፡ ኮይኑ ግን ብወገን በዓል ትሕዝቶ ጥርዓን እንተቐሪቡ ብቢሮ ይውሰን፣

3. ጠቕላላ ክፍሊት ሊዝ ስፍሓት ቦታ በሊዝ ዋጋ /ክፍሊት/ ብምርባሕ ዝርከብ ኮይኑ ቅድመ ክፍሊት ካብ ጠቕላላ ዋጋ ሊዝ ዒስራ ሚኢታዊ (20%) እዩ፡፡ ኮይኑ ግን ናይ ኢንቨስትመንት ሰርቲፊኬት ንዘቕርቡ ሰብ

12. የሊዝ ክፍያ አፈፃፀምና የገቢ ግልጋሎት አጠቃቀም

1. በሊዝ ደንብ በሚተዳደሩ ከተሞች በሊዝ የተያዙ ቦታዎች የኪራይ አፈፃፀም እንደየ አገልግሎት አይነት እንደሚከተለው ይሆናል፡-

   ሀ. ለግል መኖርያ ቤት የሚውል ቦታ በየአመቱ እየተከፈለ በ99 ዓመት ተከፍሎ ይጠናቀቃል ፣

   ለ. ለንግድ ለኢንድስትሪ፣ ለማሕበራዊ አገልግሎትና ሪልስቴትን በአንደኛ፣ ደረኛ ከተማ በ50 ውስጥ በሁለተኛ፣ በስስተኛ፣ ደረጃ ከተሞች በ60 አመት ውስጥ ተከፍሎ ይጠናቀቃል፣

   ሐ. ለከተማ እርሻ የሚውል ቦታ በአንደኛ፣ በሁለተኛና ሶስተኛ ደረጃ ከተሞች በ15 አመት ውስጥ ተከፍሎ ይጠናቀቃል፣

   መ. ለሌሎች አገልግሎቶች የሚውል ቦታ በአንደኛ፣ በሁለተኛና ስስተኛ ደረጃ ከተሞች በ50 አመት ውስጥ ተከፈሎ ይጠናቀቃል፡፡

2. በሊዝ ደምብ ከሚተዳደሩ ከተሞች ውጭ በሊዝ ስርዓት ለመተዳደር በአንቀጽ 3/2/ /ሰ/ መሰረት ተቀባይነት ያገኘ ባለቤትነት፣ ዋጋ፣ የሊዝ ዘመን፣ የመክፈያ ጊዜና መጠን ቀዳም ብሎ ወደ ሊዝ ስርዓት የገባ በአቅራብያው የሚገኙ ከተማ ይሆናል፡፡ ሆኖም በባለቤት ኣብዮቱታ ሲቀርብ በቢሮው ይወሰናል፣

3. ጠቅላላ ተከፋይ ሊዝ የቦታው ስፍት በሊዝ ዋጋ (ክፍያ) በማባዛት የሚገኝ ውጤት ሆኖ የቅድሚያ ክፍያ ከጠቅላላ የሊዝ ዋጋ ሃያ በመቶ (20%) ይሆናል፣ ሆኖም ግን የኢንቨስትመንት ሰርቲፊኬት ለሚያቀርቡ

www.abyssinialaw.com

ሃፍቲ ዝፍፅሙዎ ቅድመ ክፍሊት 15% ይኸውን፣

4. ኣብ'ዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ካብ ዝተጠቐሰ ግዘ ገደብ ኣቐዲሙ ንዝኸፍል ብናይ ባንኪ ናይ መቐመጢ ወለድ ቅናሽ ይግበረሉ፣

5. ናይ ሊዝ ዋጋ ድሕሪ እፎይታ ግዜ በቢ ዓመቱ ዝኸፈል ኮይኑ ዓመታዊ ክፍሊት እቲ ቅድመ ክፍሊት ተቐኒሱ ዝተረፈ ጠቕላላ ናይ ቦታ ሊዝ ዋጋ ንናይ መኸፈሊ ዓመት ተመቒሉ ዝመፅእ ማእኸላይ ዋጋ ይኸውን፣

6. ድሕሪ መሬት ምውሃብ በቢ ዓመቱ መወዳእታ ኣብ ዝኸፈል ናይ ሊዝ ክፍሊት ናይቲ ዓመት ጥራሕ ብናይ ባንኪ መለቅሒ ተመን መሰረት ወለድ ተወሲኹ ይኸፈል፣

7. ዓመታዊ ናይ ሊዝ ክፍሊትን ወለድን ብእዋ ኑ ንዘይኸፍል ብናይ ባንኪ ልቓሕ መምለሲ ቅፅዓት መጠን መሰረት መቕፃዕቲ ይኸፍል፣

8. ኣጠቓቕማ እቶት ፡-

ሀ. ካብ ሊዝ ዝርከብ እቶት እንተነኣሰ 90% ንህንፀት መሰረተ ልምዓት ክውዕል ኣለዎ፣

ለ. ንህንፀት መሰረተ ልምዓት ዝውዕል እቶት ኣብ ትሕቲ ቤት ፅሕፈት ትልምን ፋይናንስ ብፍሉይ ንበይኑ ተመዝጊቡ ክተሓዝ ኣለዎ፣

ሐ. ካብ ሊዝ ዝተረኽበ እቶት መሰረት ጌርካ ዝካየድ ህንፀት መሰረተ ልምዓት ንሓዱሽ ሰፈር እውን ዘካትት ክኸውን ኣለዎ፣

መ. ብከተማ ዝተረኽበ እቶትን ኣጠቓቕም ኡን ዝምልከት ናብ ዝምልከቶ መንግስታዊ ኣካል እዋናዊ ፀብፃብ ክቕርብ ኣለዎ፡፡

ባለሃብቶች የሚፈፅሙት የቅድሚያ ክፍያ 15% ይሆናል፣

4. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 ከተጠቀሰው ጊዜ ገደብ አስቀድሞ የሚከፍል በባንክ ማስቀመጫ ወለድ መሰረት ቅናሽ ይደረግለታል፣

5. የሊዝ ዋጋ ከእፎይታ ጊዜ በኃላ በየአመቱ የሚከፈል ሆኖ አመታዊ ክፍያውም ቅድሚያ ክፍያ ከተከፈለ በኃላ ቀሪው የቦታ የሊዝ ዋጋ ለመክፈያ ጊዜ ተከፍሎ የሚገኘው አማካይ ዋጋ ይሆናል፣

6. መሬት ከተሰጠ በኋላ በየአመቱ መጨረሻ ለሚከፈል የሊዝ ክፍያ በየአመቱ ብቻ በባንክ የማበደሪያ ተመን መሰረት ወለድ ተጨምሮበት ይከፍላል ፣

7. አመታዊ የሊዝ ክፍያና ወለድ በወቅቱ ለማይከፈል በባንክ የብድር ማስመለሻ መቀጮ መሰረት ቅጣት ይከፍላል፣

8. የገቢ ኣጠቃቀም፡-

ሀ. ከሊዝ የሚገኝ ገቢ ቢያንስ 90% ለመሰረተ ልማት ግንባታ መዋል አለበት፣

ለ. ለመሰረተ ልማት ግንባታ የሚውል ገቢ በፕላንና ፋይናንስ ፅሕፈት ቤት ለብቻው ተመዝግቦ መቀመጥ አለበት ፣

ሐ. የሊዝ ገቢ መሰረት አድርጎ የሚካሄድ የመሰረተ ልማት ግንባታ አዲስ መንደርም ማካተት አለበት ፣

መ. የተገኘው ገቢና አጠቃቀሙ በተመለከተ ወደ ሚመለከተው መንግስታዊ አካል ሪፓርት ማቅረብ ኣለበት፡፡

www.abyssinialaw.com

13. መተባብዒን ግዘ እፎይታ

1. ቦታ ከተማ ብሊዝ ዝወሰደ ሰብ ከከም ዓይነት ናይ ልምዓት ስራሕን ግልጋሎቱን እናተርአየ ካብ ክልተ ክሳብ ሸውዓት ዓመት ዝበፅሕ እፎይታ ጊዜ ይውሃቦ፣ ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ድማ ብመምርሒ ይውሰን፣
2. ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብፍሉይ ከተባብዖም ንዝደልይ ማሕበራዊ ኢኮኖሚያዊ ረብሓ ዝህቡ ስራሕቲ ልምዓት ወይ ግልጋሎታት ብሊዝ ክፍሊት ክህብ ይኽእል እዩ፡፡

14. መሰል ትሕዝቶ ሊዝ ምትሕልላፍን ብውሕስና ምትሓዝን

1. ዝኾነ በዓል ሊዝ ትሕዝቶ ናይ ሊዝ ምጥቃም መሰሉ ብሙሉእ ወይ ብክፋል ናብ ካልእ ወገን ምትሕልላፍ፣ ብውሕስና ምትሓዝ፣ ዝኸፈሎ ዋጋ ሊዝ ብካፒታል ተዋፅኦ መልክዕ ምጥቃም ይኽእል፣
2. ብካልእ ኩነታት እንተዘይተወሲኑ ናይ ቦታ መሰል ትሕዝቶ ሊዝ ብውሕስነት ክትሓዝ ከሎ ኣብ ልዕሊ እቲ መሬት ዝዓረፈ ህንፃ ምስቲ ህንፃ ዝተተሓሓዙ መሳርሒታት'ውን ሓቢሮም ብውሕስነት ይተሓዙ፡፡ ከምኡ'ውን ብካሊእ መዳይ እንተዘይተወሲኑ ህንፅኡን መሳርሒታቱን ንውሕስና እንትታ ሓዙ ብመሬት ናይ ምጥቃም መሰሉ ሓቢሩ ይትሓዝ፣
3. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1ን 2ን ዝተደንገገ ሕሉው ኮይኑ ብሊዝ ዝተወሰደ ቦታ ትካላት ፋይናንስ ክሳብ ተስማማዓሉ ብዘይምንም ናይ ኮንስትራክሽን ቅድመ ኩነት ብባንኪ ውሕሰና ንምትሓዝ ይካኣል እዩ፣

13. ማበራታትና የችሮታ ጊዜ

1. የከተማ ቦታ በሊዝ የወሰደ ሰው እንደልማት ስራውና እንደአገልግሎቱ አይነት እየታየ ከሁለት እስከ ሰባት አመት የሚደርስ የችሮታ ጊዜ ሊሰጠው ይችላል፡፡ ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመሪያ ይወሰናል፣
2. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት በተለየ ሊያበረታታቸው ለሚፈልጋቸው ማህበራዊና ኢኮኖሚያዊ ጠቀሜታ ያላቸው የልማት ስራዎች ወይም አገልግሎቶች በሊዝ ክፍያ መስጠት ይችላል፡፡

14. የሊዝ መብትን ማስተላለፍና በዋሰትና ማስያዝ

1. የሊዝ ባለ ይዞታ መብቱን በሙሉ ወይም በከፊል ለሌላ ሰው ለማስተላለፍ፣ በዋስትና ማስያዝ ወይም የፈፀመውን ክፍያ በካፒታል አስተዋፅኦነት መልክ ለመጠቀም ይችላል፣
2. በሌላ ኣኳኃን ካልተወሰነ በስተቀር በሊዝ መሬት የመጠቀም መብት በዋስትና ሲያዝ መሬቱ ለይ የተገነባ ህንፃና ከህንፃው ጋር የተያያዙ መገልገያዎች አብሮ በዋስትና ይያዛሉ፡፡ እዲሁም በሌላ ኣኳኃን ካልተወሰነ በስተቀር ህንፃውና መገልገያዎቹ በዋስና ሲያዙ በመሬት የመጠቀም በመብት አብሮ ይያዛል፣
3. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 እና 2 የተደነገገው እንደተጠበቀ ሆኖ በሊዝ የተወሰደ ቦታ የፋይናንስ ተቋሞች እስከተስማሙበት ድረስ ያለምንም የኮንስትራክሽን ቅድመ ሁኔታ በዋስትና ማስያዝ ይችላል፣

www.abyssinialaw.com

4. ናይ ሊዝ ምጥቃም መሰሉ ብውሕስነት ዘትሓዘ ሰብ ብመሰረት ውዕሊ ውሕስና ግቡእ ክፍፅም እንተዘይኪኢሉ ወይ ድማ ኪሳራ ዝበፅሖ ምዃኑ ብቤት ፍርዲ እንተተወሲኑ እቲ ብውሕስና ዝሓዞ ሰብ ናይ ሊዝ መሰሉን ኣብቲ ቦታ ዝዓረፈ ህንፃን ምስ'ቲ ህንፃ ዝተተሓሓዙ መሳርሒታትን ብመሰረት ሕግን ንካልእ ምትሕልላፍ ወይ ድማ ባዕሉ ናይ ምጥቃም መሰል ኣለዎ፡፡

15. ብዛዕባ ውዕሊ ምቁራፅን ኣከፋፍላ ካሕሳን

1. ብመሰረት እቲ ኣዋጅ ዓንቀፅ 15 ናይ ከተማ ቦታ ሊዝ ውዕል ክቋረፅ ዝኽእል፡-

ሀ. በዓል ትሕዝቶ ብዝኣተዎ ውዕሊ ሊዝ መሰረት ህንፀቱ ዛዚሙ እቲ ቦታ ኣብ ጥቕሚ እንድሕር ዘይኣውዒሉዎ፣

ለ. እቲ ቦታ ንረብሓ ህዝቢ ተባሂሉ ቅድሚ ናይ ሊዝ ውዕሊ ዘመን ምውድኡ እንተትሕደግ፣

ሐ. ናይ ሊዝ ውዕሊ ዘመንን በዚ ደንቢ ዓንቀፅ 23 መሰረት እንተዘይተሓዲሱ እዩ፡፡

2. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1/ለ/ መሰረት ብሊዝ ዝተትሓዘ ቦታ ናይ ውዕሊ ዘመኑ ቅድሚ ምውድኡ እንተቋረፅ ካሕሳ ኣከፋፍላ ከምዝስዕብ ይኸውን፡-

ሀ. ኣብ ልዕሊ ቦታ ንዝሰፈረ ንብረት ብመሰረት ድንጋገ ሕግታት ካሕሳ ተመጣጣኒ ካሕሳ ይኽፈል ፣

ለ. ነቲ መሬት ኣቐዲሙ ዝኸፈሎ ዘይተጠቐመሉ ናይ ሊዝ ዋጋ ብባንኪ መለቅሒ ወለድ ተሓሲቡ ይምለሰሉ፣ ወይ ኣብ ተመሳሳሊ ደረጃ ቦታ ዝነበሮ ስፍሓት ቦታ ብዝነበሮም ዋጋ ንዝተረፎ ሊዝ ዘመን

4. በሊዝ መሬት የመጠቀም መብት ዋስትና ያስያዘ ሰው በዋስትና ውል መሰረት የዋስትናውን ግዴታ ሟሟላት ካልቻለ ወይም ኪሳራ የደረሰበት መሆኑን በፍርድ ቤት ከተወሰነ በዋስትና የያዘው ሰው መብቱን በቦታው ላይ ያለውን ህንፃና ከህንፃው ጋር የተያያዙትን መገልገያዎች በህግ መሰረት ለሌላ ሰው ለማስተላለፍ ወይም ለራሱ ለመጠቀም ይችላል፡፡

15. የሊዝ ይዞታ መቋረጥና የካሳ አከፋፈል

1. በአዋጁ አንቀፅ 15 መሰረት የከተማ ቦታ የሊዝ ይዞታ ሊቋረጥ የሚችለው፡-

ሀ. ባለይዞታው በገባው የሊዝ ውል መሰረት ቦታው ጥቅም ላይ ካላዋለው፣

ለ. ቦታው ለህዝብ ጥቅም ተብሎ ለሌላ ስራ ወይም አገልግሎት እዲውል የሊዝ ዘመኑ ከማለቁ በፊት እንዲለቅ ሲወሰን ወይም፣

ሐ. የሊዝ ውል ዘመኑ በዚህ ደንብ አንቀፅ 23 መሰረት ካልታደሰ ነው፣

2. የከተማ ቦታ የሊዝ ይዞታ በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 (ለ) መሰረት ሲቋረጥ ባለይዞታው የሚከፍለው ካሳ እንደሚከተለው ይሆናል፡-

ሀ. በመሬቱ ላይ ላሰፈረው ንብረት በካሀሳ ህጎች ድንጋጌ መሰረት ተመጣጣኝ ካሳ ይከፈላል፣

ለ. ለመሬቱ በቅድሚያ የተከፈለ የሊዝ ዋጋ ያልተጠቀመበትን በባንክ የብድር ማስመለሻ ወለድ ታስቦ ይመለስለታል፣ ወይም በተመሳሳይ የቦታ ደረጃ፣ የነበረው የቦታ ስፋት፣ በነበረው ዋጋ፣ በነበረው

ብዝነበሮ ዓይነት ግልጋሎት ተለዋጢ ቦታ ይወሃቦ፣

3. ንረብሓ ህዝቢ ተባሂሉ ዝውሰድ ቦታ ነቲ በዓል ትሕዝቶ መሬት ዝግበኦ ካሕሳ ኣቐዲሙ ተገቢጡ ተሓሲቡ ይኸፈል፣

4. በቲ ካሕሳ ኣከፋፍላ ቅሬታ ዝተሰመዖ ሰብ እቲ ውሳነ ብፅሑፍ ካብ ዝበፅሖ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ በዚ ደንቢ ዓንቀፅ 20 መሰረት ንዝተጣየሸ ጉባኤ ክቐርብ ይኽእል፡፡ እቲ ጉባኤ ዝሃቦ ውሳነ ዘይተሰማምዐ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልቲ ናብ ቤት ፍርዲ ክሲ ከቕርብ ይኽእል እዩ፣

5. ናይ ከተማ ቦታ ሊዝ ትሕዝቶ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1/ሀ/ መሰረት እንተቋረፅ ግቡእ ወፃኢን ቅፅዓትን ተቀኒሱ እቲ ዝኸፈሎ ተመላሲ ይኸውን፡፡ ኮይኑ ግን እቲ ቦታ ጥቕሚ ዘይወዓለሉ ካብ ዓቕሚ ንላዕሊ ብዝኾነ ምኽንያት ምዃኑ እንተተረጋጊፁ እቲ ቅፅዓት ይለዓል፣

6. ትሕዝቶ ሊዝ ከተማ ቦታ በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1/ሐ/ መሰረት እንትቋረፅ እቲ በዓል ትሕዝቶ ካሕሳ ናይ ምሕታት መሰል የብሉን ኮይኑ ግና ኣብ'ቲ ቦታ ዘዕርፎ ንብረት ኣብ ውሽጢ ሓደ ዓመት ኣልዒሉ እቲ ቦታ ንዘረከቦ ኣካል ክምልስ ኣለዎ፡፡

16. ካብ ትሕዝቶ ክራይ ናብ ሊዝ ብዛዕባ ምትሕልላፍ

1. ነባር ትሕዝቶ ካብ ክራይ ናብ ሊዝ ክመሓላለፍ ዝኽእል፡-

ሀ. በዓል ትሕዝቶ ናብ ሊዝ ክመሓላለፈሉ እንተመልክትን ተፈቒዱ ውዕል እንተኣሰርን፣

ለ. ዝምልከቶ መንግስታዊ ኣካል እንትውስን

የሊዝ ዘመን በነበረው የአገልግሎት ዓይነት ተለዋጭ ቦታ ይሰጠዋል፣

3. ለህዝብ ጥቅም ተብሎ የሚወሰድ ቦታ ለመሬት ባለይዞታው የሚገባው ካሳ በቅድሚያ ተገምቶ ይከፈለዋል፣

4. በካሳ አከፋፈሉ ላይ ቅሬታ ያለው ሰው የፅሑፍ ውሳኔው ከደረሰው ጊዜ ጀምሮ ባሉት 30 ቀናት ውስጥ ቅሬታውን በዚህ ደንብ አንቀፅ 20 መሰረት ለተቋቋመው ጉባኤ ማቅረብ ይችላል፡፡ ጉባኤው በሚሰጠው ውሳኔ ካልተስማማ በ30 ቀናት ውስጥ ክሱን ለፍርድ ቤት ማቅረብ ይችላል፣

5. የከተማ ቦታ የሊዝ ይዞታ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 (ሀ) መሰረት ሲቋረጥ ተገቢው ወጪና መቀጫ ተቀንሶ የሊዝ ክፍያው ተመላሽ ይሆናል፡፡ ሆኖም ቦታው ጥቅም ላይ ያልዋለው ከአቅም በላይ በሆነ ምክንያት መሆኑ ከተረጋገጠ መቀጫ ይነሳል፣

6. የከተማ ቦታ የሊዝ ይዞታ በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1(ሐ) መሰረት ሲቋረጥ ባለይዞታው ካሳ የመጠየቅ መብት የለውም፡፡ ሆኖም ግን እስከ አንድ ዓመት ባለው ጊዜ ውስጥ በቦታው ላይ ያሰፈረውን ንብረት በማንሳት ቦታውን ለአስረከበው አካል መልሶ መስጠት አለበት፡፡

16. ከክራይ ይዞታ ወደ ሊዝ ይዞታ ስለሚደረግ ዝውውር

1. ነባር ይዞታ ከክራይ ወደ ሊዝ ስርዓት ሊዛወር የሚችለው፡-

ሀ. ባለይዞታው ወደ ሊዝ ስርዓት እንዲዞርለት ጥያቄ አቅርቦ ሲፈቀድለት እና ውል ሲገባ ፣

ለ. የሚመለከተው መንግስታዊ አካል ሲወስን

www.abyssinialaw.com

17. ቦታ ከተማ ክልቀች ምግባር

1. ¨GÆBnT zlã ¨µL ÂY kt¥ ï¬ NrB^ HZb! KW:L x!l# XNtÄ¨ws!n# NZMLkè sB ÂY mLqq TX²Z wY m-NqQ¬ B}/#F D?¶ MF§_ ¨B W>-! 3 wR/! ብመሰረት ድንጋገ ሕግታት ካሕሳ ግቡእ ካሕሳ ከፊሉ Xt ï¬ k?D¯N KRkïN Y<XL X†Ÿ Xt TX²Z'WN BzmCW mNgÄ! :§ê YgBR፣

2. MS ML"O ï¬ BZt¨úsr Z,RB Zón _R›N BqÄMnT nt TX²Z Z¦ï ¨µL ÷Yn# ናይ ካሕሳ ይግበኣኒ እንተኾይኑ ጥራሕ ንማእኸላይ ቤት ፍርዲ ይግበኣኒ የቕርብ፣

3. µB ?g! wÉX ï¬ BM^Z HNiT Nzµyd sB bt ¨êJN bz! dNBN msrT ÂY mLq, TX²ZN µ?úN Xን tyDly ¨GÆB zlã ¨µL ÂY }/#F m-Nq_¬ BM¦B nt ï¬ k?D¯ Y<XL X†Ÿ ¨D§Y ÷Yn# XNTRkB D¥ ÂY ±l!S ^Yl! BM_"M nt m-NqO¬ ZtW¦bl# ï¬ ¨?Äg# YርkÏ፣

4. bz! ›Nq} Nx#S ›Nq} 1 BZtw¦b ግዘ gdB ካሕሳ ተኸፊሉዎ NBrt zyL›l Xt ï¬ Z¦ï xµL nt ï¬ MS NBrt BzYMNM KFl!T Kwsì Y<XL X†Ÿ N¨fÉ}Mx# ¨D§Y ኮYn# XNtr,!Bã ሓይሊ ፖሊስ ክጥቀም ይኽእል፡፡

18. ኣቀራርባን ኣወሳስናን ጥርዓን

1. በዚ ደንቢ ›Nq} 18 Nx#S ›Nq} 1 msrT ÂY mLq, TX²Z Zb}‡ wY D¥ ¨B L:l! TX²Z ZtW¦b NBrT msL wY

17. የከተማ ቦታ ስለማስለቀቅ

1. የሚመለከተው አካል ለህዝብ ጥቅም ይውላል ብሎ በሚወስነው መሰረት ለሚመለከተው ሰው የማስለቀቅያ ትእዛዝ ወይም ማስጠንቀቅያ በፅሑፍ በመስጠት የሚፈለገውን የከተማ ቦታ በ3 ወር ጊዜ ውስጥ በካሀሳ ሕጎች ድንጋጌ የሚገባው ካሳ ከፍሎ ቦታውን ማስለቀቅና መረከብ ይችላል፡፡ ትእዛዙንም አመቺ በሆነ መንገድ ይፋ ያደርጋል፣

2. ከቦታ መልቀቅ ጋር ተያይዞ የሚቀርብ ማንኛውም ቅሬታ በቅድሚያ ትእዛዝ ለሰጠው አካል የሚቀርብ ሆኖ የካሳ ይግባኝ ከሆነ ብቻ ለከፍተኛ ፍርድ ቤት ይግባኝ ያቀርባል፣

3. በህገወጥ መንገድ ቦታ በመያዝ ንብረት ያሰፈረ ሰው በአዋጅና በዚህ ደንብ መሰረት የማስለቀቅያ ትእዛዝ መስጠትና ካሳ መክፈል ሳያስፈልግ አግባብ ያለው አካል የፅሁፍ ማስጠንቀቅያ በመስጠት በህገ ወጥ መንገድ ከያዘው ቦታ ማስለቀቅ ይችላል፡፡ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የፓሊስ ሃይል በመጠቀም ማስጠንቀቅያ የተሰጠበት ቦታ አስለቅቆ ይረከበዋል፣

4. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 በተመለከተው ጊዜ ገደብ ውስጥ ካሳ ተከፍሎት ንብረቱን ካላነሳ የከተማ ቦታውን ያስረከበው አካል ቦታውን ከነንብረቱ ያለ ምንም ክፍያ ሊወሰደው ይችላል፡፡ለአፈፃፀሙ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው የፖሊስ ኃይል መጠቀም ይችላል፡፡

18. ስለ አቤቱታ አቀራረብና አወሳሰን

1. በዚህ ደንብ አንቀፅ 18 ንኡስ አንቀጽ 1 መሰረት የማስለቀቅያ ትእዛዝ የደረሰው ወይም በአንቀፅ 18 ንኡስ አንቀፅ 3 መሰረት ትእዛዝ

_O ¸ ¨In! ZBL wY B›Nq} 18 Nx#S ›Nq} 3 msrT BZw¦ï Wún zYs¥¥: sB ÂY µ?ú ÷n µLX NWún K,RB ZGbå _R›N MS ZRZR mrÄX¬ ÂBt፤ TX²Z Z¦ï ¨µL Âይ MO‰B msL ¨Iã፣

2. bz! ›Nq} Nx#S ›Nq} 1 wY B›Nq} 18 Nx#S ›Nq} 2 msrT _R›N Z,rbI# ¨µL ÂYt፤ _R›N M<NÃT Zón NBrT B?Uê፤ mNgÄ! Zsfr Mµ'n# ¨,Ä!Ñ D?¶ MRGU}½
   ሀ. ካሕሳ ክኸፈሎ ግቡእ ምዃኑ እንትኣምን ብመሰረት ድንጋገ ሕግታት ካሕሳ ተመጣጣኒ ካሕሳ ብምውሳን፣ ወይ
   ለ. ዝቐረበሉ ዝኾነ ይኹን ጥርዓን ዘይቕበሎ እንተኾይኑ ዘይተቐበለሉ ምኽንያት ብምግላፅ፣ ነቲ ጥርዓን ዘቕረበ ብፅሑፍ የፍልጦ፡፡
3. ጥርዓን ዝቐረበሉ ኣካል በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረት ውሳነ እንትህብ ግምት ናይቲ ናይ ካሕሳ ሕቶ ዝቐረበሉ ንብረት፣ ናይቲ ግምት ተሓሳብታት ናይ ኣገማምታኡ ከይዲ ብዝርዝር መዝገቡ ክሕዝ ኣለዎ፣
4. በዚ ዓንቀፅ መሰረት ጥርዓን ዝቐርበሉ ኮነ ውሳነ ዝውሃበሉ ግዘ ገደብን ኣከፋፍላ ካሕሳን በቲ ቅድም ክብል ዝወፀ ካሕሳ ሕጊ መሰረት ይፍፀም፡፡

19. ብዛዕባ ይግባኣኒ

1. B›Nq} 19 Nx#S ›Nq} 2 msrT BZtW¦b Wún zYS¥¥: mOrÆY _R›N Xt፤ Wún BZtW¦b ¨B W>-! 30 m›Lt፤ YGÆ¨n! ንጉባኤ XንtzY¨O¶b# Xt፤ ውሳነ ከምዝተቐበሎ ይቑፀር፣
2. Xt፤ g#Æx፤ bz! ›Nq} Nx#S ›Nq} 1 msrT Z,rbI# YGb¨n! mR¸„ µB 15

በተሰጠው ንብረት ላይ መብት ወይም ጥቅም አለኝ የሚል ሰው የካሳ ሆነ ማነኛውም ለፍርድ ሊቀርብ የሚገባው ሌላ አቤቱታ ከዝርዝር ምክንያቱና ማስረጃው ጋር ትእዛዙን ለሰጠው አካል የማቅረብ መብት አለው፣

2. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 ወይም በአንቀፅ 18 ንኡስ አንቀፅ 2 መሰረት አቤቱታ የቀረበለት አካል የአቤቱታው ምክንያት የሆነውን ንብረት በህጋዊ መንገድ የሰፈረ መሆኑን በቅድሚያ በማረጋገጥ፡-
   ሀ. ካሳ መክፈል የሚገባው መሆኑን ሲያምን በካሀሳ ሕጎች ድንጋጌ መሰረት ተመጣጣኝ ካሳ በመወሰን፣ ወይም ፣
   ለ.የቀረበለት ማነኛውም አቤቱታ የማይቀበለው ከሆነ ያልተቀበለበትን ምክንያት በመግለፅ ለአቤቱታ አቅራቢው በፅሁፍ ያሳውቃል፣
3. አቤቱታ የቀረበለት አካል በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 2 መሰረት ውሳኔ ሲሰጥ የካሳ ጥያቄ የቀረበበት ንብረት ግምት፣ የግምቱ ታሳቢዎችና የአገማመቱ ሂደት በዝርዝር መዝግቦ መያዝ አለበት፣
4. በዚህ አንቀጽ መሰረት አቤቱታ የሚቀርብበትም ሆነ ውሳኔ የማሰጥበት የጊዜ ገደብና የካሳ አከፋፈል ዝርዝር ሁኔታ ቀደም ሲል በወጣው የካሳ ሕግ መሰረት ይፈፀማል፡፡

19. ስለ ይግባኝ

1. በአንቀጽ 19 ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረት በተሰጠው ውሳኔ የማይስማማ አቤቱታ አቅራቢ ውሳኔው ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ በ30 ቀናቶች ውስጥ ለጉባኤው ይግባኝ ካላቀረበ ውሳኔው እንደተቀበለ ይቆጠራል፣
2. ጉባኤ በዚ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት የሚቀርብለትን ይግባኝ መርምሮ 15 ቀናት

መዓልቲ ኣብ ዘይነውህ ግዘ ውሽጢ ውሳነ YHBÿÿ Xt¦ Wún D¥ Nt,‰,Rt¦ wgÂT B}/♯F yFL_ÿÿ ¨Bz! ›Nq} Nx♯S ›Nq} /3/ ZtdNgg kMzlö ኮYn♯ µB µ?ú g♯ÄÃT wÉx! ¨B Z,Rb♯ µLåT _R›ÂT g♯Æx@ ZHï Wún ÂY mwÄX¬ Y,WN፣

3. Xt¦ g♯Æx@ Nµ?ú ¨mLk!t¦ BZHï Wún@ _‰? QÊ¬ zlã t,‰á¶ wgN ÂY YGÆ¨n! M<NÃT Zón NBrT ¨B ZRkbl♯ ï¬ NZRkB ¥X,§Y ቤት FRÄ! Xt¦ Wún@ µB ZtW¦bl♯ ዕለት ጀሚሩ ¨B W>-! 30 መዓልቲ ከቕርብ ይኽእል፣

4. በዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 3 መሰረት ይግበኣኒ ዝሓትት ናይ መልቀቒ ትእዛዝ ዝበፅሖ ሰብ እንተኾይኑ ይግበኣኒ ከቕርብ ዝኽእል ንክለቅቕ ትእዛዝ ዝተውሃበ ቦታ ለቒቑ ነቲ ትእዛዝ ዝሃበ ኣካል ድሕሪ ምርካቡ ዘረከበ ምኳኑ ዝገልፅ መረዳእታ ሰነድ ምስ ጥርዓኑ ኣተሓሒዙ እንተቕርብ ጥራሕ እዩ፡፡

20. ብዛዕባ ጉባኤ

1. ብዓንቀፅ 20 ንኡስ ዓንቀፅ 1 መሰረት ዝቐርቡ ይግበኣኒታት መርሚሩ ብዓንቀፅ 20 ንኡስ ዓንቀፅ 2 መሰረት ዝውሃቡ ውሳኔታት ከከምኩነታቱ ናይ ምፅዳቕ፣
ምስዓር ወይ ድማ ምምሕያሽን ካልኦት ኣድለይቲ ትእዛዛት ናይ ምሃብ ስልጣን ዝሀልዎ ናይ ቦታ ምልቃቕ ይግበኣኒ ሰማዒ ጉባኤ ኮሚቴ ከንቲባ ተጣይሹ ብቤት ምኽሪ ክፀድቕ ይግበር፡፡ ዝርዝር ኣጣየሽኡ ብመምርሒ ይውሰን፣

2. ናይቲ ጉባኤ ተፀዋዕነት ንከንቲባ ኮሚቴ ይኸውን፣

ባልበለጠ ጊዜ ውስጥ ውሳኔ ይሰጣል፡፡ ውሳኔውም ለተከራካሪ ወገኖች በፅሁፍ ያሳውቃል፡፡ በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ /3/ የተደነገገ እንደተጠበቀ ሆኖ ከካሳ ክርክሮች ውጭ በሚቀርቡ ሌሎች አበዮቱታዎች ላይ ጉባኤ የሚሰጠው ውሳኔ የመጨረሻ ይሆናል፣

3. ጉባኤ ካሳን በሚመለከት በሚሰጠው ውሳኔ ብቻ ቅር የተሰኘ ተከራካሪ ወገን የይግባኝ ንብረቱ በሚገኝበት ቦታ ላላው ከፍተኛ ፍርድ ቤት ውሳኔው ከተሰጠበት ቀን ጀምሮ በ30 ቀናት ውስጥ ይግባኝ ሊያቀርብ ይችላል፣

4. በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ 3 መሰረት ይግባኝ የሚጠይቅ የማስለቀቅያ ትእዛዝ ወይም ማስጠንቀቅያ ፅሑፍ የደረሰው ሰው ይግባኝ ማቅረብ የሚችለው እዲለቀቅ ትእዛዝ ወይም ማስጠንቀቅያ የተሰጠበትን ቦታ ትእዛዙን ወይም ማስጠንቀቅያውን ለሰጠው አካል ካስረከበና ያስረከበትን ሰነድ ከይግባኝ አቤቱታው ጋር አያይዞ ካቀረበ ብቻ ይሆናል፡፡

20. ስለ ጉባኤው

1. በአንቀጽ 20 ንኡስ አንቀፅ 1 መሰረት የሚቀርቡ ይግባኞችን መርምሮ በአንቀፅ 20 ንኡስ አንቀፅ 2 መሰረት የሚሰጡ ውሳኔዎች እንደየአግባቡ የማፅናት፣ የመሻር ወይም የማሻሻልና ሌሎች አስፈላጊ ትእዛዞችን የመስጠት ስልጣን የሚኖረው የከተማ ቦታ ማስለቀቅ ጉዳይ ይግባኝ ሰሚ ጉባኤ ከንቲባ ኮሚቴ ተቋቁም በምክር ቤት እንዲፀድቅ ይደረጋል፡፡ ዝርዝር አቋቋሙ በመመሪያ ይወሰናል፣

2. የጉባኤው ተጠሪነት ለከንቲባው ኮሚቴ ይሆናል፣

www.abyssinialaw.com

3. እቲ ጉባኤ ኣግባብ ካብ ዘለዎም ኣካላት ዝተውፃዕኡ ካብ 5-7 ኣባላት ይህልውዎ፡፡ ናይ ኣባላት ሞያዊ ተዋፅኦ ብመምርሒ ይውሰን፣
4. እቲ ጉባኤ ኣድላይ ኮይኑ እንተረኺብዎ ንዘሕልፎም ትእዛዛት ሓይሊ ፓሊስ ተጠቒሙ ከፈፅም ይኽእል እዩ ፣
5. እቲ ጉባኤ ኣድላይ ኮይኑ እንተረኺብዎ ዝኾነ ሰብ ኣዚዙ ሙያዊ ሪኢቱኡ ክቕበል ወይ መረዳእታ ክቕርበሉ ክገብር ይኽእል እዩ፣
6. እቲ ጉባኤ ተግባራቱ ዝፍፀም ብሕጊ ጥራሕ ኮይኑ ካብዝኾነ ካልእ ዓይነት ፅዕንቶ ነፃ ይኸውን፣
7. እቲ ጉባኤ ስርሑ ኣብ ዘሳልጠሉ ግዘ ብሕጊ ፍትሃብሄር ስነ-ስርዓት ኣይምራሕን፡፡ ዝርዝር ኣሰራርሓ ስነ-ስርዓቱ ብመምርሒ ይውሰን፣
8. ናይቲ ጉባኤ ስራሕ ዘመን 5 ዓመት ይኸውን፡፡

21. ብዛዕባ ናይ ቦታ ግልጋሎት ለውጢ

1. ኣውራ ከይዲ ስራሕ ምልማዕ መሬትን ምሃብ መረዳእታን ምስቲ ናይ ከተማ ዕብየት ፕላን ብምግንዛብ ብፅሑፍ ክፍቀድ ከሎ በዓል ትሕዝቶ ሊዝ እቲ ቦታ ዝሀቦ ዝነበረ ግልጋሎት ክልውጦ ይኽእል እዩ፣
2. ናይ ግልጋሎት ለውጢ ክግበር ከሎ ናይ ሊዝ ዋጋን ውዕሊ ዘበንን በቲ ዝተለወጠ ዓይነት ግልጋሎት ይኸውን፡፡ ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብመምርሒ ይውሰን፡፡

3. ጉባኤው ኣግባብ ካላቸው ኣካላት የተውጣጡ ከ5-7 ኣባላት ይኖሩታል፡፡ የአባላቱ ሙያዊ ተዋፅኦ በመመሪያ ይወሰናል፣
4. ጉባኤው አስፈላጊ ሆኖ ካገኘው የፓሊስ ሃይል በማዘዝ የሚሰጣቸው ትእዛዞች ማስፈፀም ይችላል፣
5. ጉባኤው ኣስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ኣግባብነት ያላቸውን አካላት በማዘዝ ሙያዊ አስተያየት መቀበል ወይም ማስረጃ እንዲቀርብለት ማድረግ ይችላል፣
6. ጉባኤው ተግባራቱ የሚፈፅመው በሕግ ብቻ ሆኖ ከማንኛውም ሌላ ዓይነት ተፅእኖ ነፃ ይሆናል፣
7. ጉባኤው ስራውን በሚያከናውንበት ጊዜ በመደበኛው የፍትብሄር ስነ-ሰርዓት ህግ ኣይመራም፡፡ ዝርዝር የአሰራር ስነ-ስርዓቱ በመመሪያ ይወሰናል፣
8. የጉባኤው የስራ ዘመን 5 ዓመት ይሆናል፡፡

21. ስለ የቦታ አገልግሎት ለውጥ

1. የመሬት ልማትና ማስረጃ መስጠት ዋና ስራ ሂደት ከከተማው የእድገት ፕላን ጋር በማገናዘብ በፅሑፍ ሲፈቀድ የሊዝ ባለይዞታው ቦታው ይሰጠው የነበረ አገልግሎት መለወጥ ይችላል፣
2. የአገልግሎት ለውጥ ሲደረግ የሊዝ ዋጋና የውል ዘመን በተለወጠው የአገልግሎት ዓይነት ይሆናል፡፡ ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመሪያ ይወሰናል፡፡

www.abyssinialaw.com

22. ብዛዕባ ምሕዳስ ውዕሊ

1. በዓል ሊዝ ትሕዝቶ ናይ ሊዝ ዘመኑ እንተብቅዕ ውዕሊ ክሕደሰሉ ዝደሊ እንተኾይኑ እቲ ዝፀንሐ ውዕሊ ቅድሚ ምውድኡ 10 ዓመት ጀሚሩ ንክውዳእ 2 ዓመት ክሳብ ዝተርፎ ኣብ ዘሎ ጊዜ ውሽጢ ኣግባብ ንዘለዎ ኣካል ብፅሑፍ ከመልክት ኣለዎ፣
2. እቲ ዝምልከቶ ኣካል ጥርዓን ካብ ዝቐረበሉ ግዘ ኣብ ሓደ ዓመት ውሽጢ መልሲ ክህብ ኣለዎ፡፡ በዚ ግዘ መልሲ እንተዘይሂቡ በቲ ምሕዳስ ከምዝተሰማምዐ ተገይሩ ይውሰድ፡፡

ክፍሊ ሰለስተ

ፍሉይ ድንጋገታት

23. መፈፀሚ ኣካል

1. ነዚ ደንቢ እዚ ኣብ ምትግባር ምምሕደር ከተማታትን ዝለዓለ ሓላፍነት ኣለወን፣
2. ኣብ ኣፈፃፅማ እዚ ደንቢ ዘጋጥሙ ፀገማት ንምፍታሕን እዚ ደንቢ ከምኣድላይነቱ ምምሕያሽ ንምግባርን ብዋንነት ናይ ኣውራ ከይዲ ስራሕ ምልማዕ መሬትን ምሃብ መረዳእታን ተግባር ኮይኑ ብተሳገረቲ ንዝሰርሑ ስራሕቲ ድማ ሰነድ ስምምዕነት ብምፍርራምን ሓበራዊ መድረኽ ብምፍጣርን መፍትሒታት ምቕማጥን ይከኣል፡፡ ብተወሳኺ ኣብ ከተማታት ኣውራ ከይዲ ስራሕ ምልማዕ መሬትን ምሃብ መረዳእታን ከይዲ ሊዝ ጨረታ ዘተግብር ኣካል ካብ 5-7 ኣባላት ዘለዎ ብመተሓባበሪነት እቲ ከይዲ ስራሕ ዝምራሕ ኮሚቴ ይጣየሽ፡፡ ዝርዝር ኣፈፃፅምኡ ብመምርሒ ይውሰን፣
3. ኣብ ኣፈፃፅማ ናይዚ ኣዋጅን ደንብን፣ ዘጋጥሙ ፀገማት ዝፈትሑ ኮሚቴታት ከከም

22. ውል ስለማደስ

1. የሊዝ ባለይዞታ የሊዝ ዘመኑ ሲያበቃ ውሉ ሊታደስለት የሚፈልግ ከሆነ ያ የቆየው ውል ከማለቁ በፊት ከ10 ዓመት ጀምሮ ሊያልቅ 2 አመት እስኪቀረው ድረስ ባለው ጊዜ ውሰጥ አግባብ ላላው አካል በፅሑፍ ማመልከት አለበት፣
2. የሚያመለክተው አካል ማመልከቻ ካቀረበበት ጊዜ ጀምሮ ባለው አንድ አመት ውስጠ መልስ መስጠት አለበት፡፡ በዚህ ጊዜ መልስ ካልሰጠ በእድሳቱ እንደተስማማ ተደርጎ ይወሰዳል፡፡

ክፍል ሶስት

የተለያዩ ድንጋጌዎች

23. አስፈፃሚ

1. ይህ ደንብ ለማስፈፀም የከተማ መስተዳደሮች ከፍተኛ ሃላፊነት አለባቸው፣
2. ይህ ደንብ በማስፈፀም የሚጋጥሙ ችግሮች ለመፍታትና ደንቡ እንደአስፈላጊነቱ ለማሻ ሻል የመሬት ልማትና ማስረጃ መስጠት ዋና ስራ ሂደት ትልቅ ሃላፊነት ሆኖ በተሸጋሪነት የሚሰሩ ስራዎች ደግሞ የስምምነት ሰነድ በመፈራረምና የጋራ መድረክ በመፈጠር መፍትሂዎችን ማስቀመጥ ይቻለል፡፡ በተመሳሳይ መንገድ በስራ ሂደቱ አስተባባሪነት የሚመራ በስራ ሂደቱ ከሚገኙ አባሎች ቁጥራቸው ከ5-7 የሆኑ ሊዝ ጨረታ የሚያስፈፅም ኮሚቴ ያቋቁማል፡፡ ዝርዝር አፈፃፀሙ በመመሪያ ይወሰናል፣
3. ይህ አዋጅና ደንብ ለማስፈፀም የሚጋጥሙ ችግሮች መፍታት የሚችሉ ኮሚቴዎች

www.abyssinialaw.com

ኣድላይነቱ ኣብ ምምሕዳር ከተማታት ብከንቲባ ከተማ ክጣየሽ ይኽእሉ፡፡

24. ስልጣን ምውፃእ መምርሒ

ቢሮ ከተማ ልምዓት፣ ንግድን ኢንዱስትርን መፈፀሚ ነዚ ደንቢ መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጣን ኣለዎ፡፡

25. ተፈፃሚነት ዘይብሎም ሕግታት

1. ናይ ከተማ ቦታ ብሊዝ ንምሓዝ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 1/87፣
2. ናይ ከተማ ቦታ ብሊዝ ንምሓዝ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 16/94፣
3. ናይ ከተማ ቦታ ብሊዝ ንምሓዝ ዝወፀ ደንቢ ቁፅሪ 44/99፡፡

26. እዚ ደንቢ ዝፀንዐሉ እዋን

እዚ ደንቢ ካብ ነሓሰ 13/2002 ዓ.ም ጀማሩ ዝፀንዐ ይኸውን፡፡

ፀጋይ በርሀ
ፕረዝዳንት ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስቲ ትግራይ

እንደሁኔታው በከተማው መስተዳደር ከንቲባ ሊቋቋሙ ይችላሉ፡፡

24. መመሪያ የማውጣት ስልጣን

የከተማ ልማት፣ ንግድና ኢንዱስትሪ ቢሮ ይህን ደንብ ማስፈፀሚያ መመሪያ የማውጣት ስልጣን አለው፡፡

25. ተፈፃሚነት የሌላቸው ህጎች

1. የከተማ ቦታ በሊዝ ለመያዝ የወጣ ደንብ ቁጥር 1/87 ፣
2. የከተማ ቦታ በሊዝ ለመያዝ የወጣ ደንብ ቁጥር 16/94 ፣
3. የከተማ ቦታ በሊዝ ለመያዝ የወጣ ደንብ ቁጥር 44/99፡፡

26. ይህ ደንብ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ ደንብ ከ ነሐሴ 13/2002 ዓ.ም ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

ፀጋይ በርሀ
የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ
መንግስት ፕረዝዳንት

ሕዛል 1

ብስርዓት ሊዝ ዝመሓደራ ከተማታ

1. መቐለ
2. ዓዲ-ግራት
3. ኣኽሱም
4. ሽረ-እንዳስላሴ
5. ማይጨው
6. ዓድዋ
7. ሑመራ
8. ኣላማጣ
9. ውቕሮ
10. ኮረም
11. ዓብይ-ዓዲ
12. ሽራሮ

ኣባሪ 1

በሊዝ ስርዓት የሚመሩ ከተሞች

1. መቐለ
2. ዓዲግራት
3. ኣኽሱም
4. ሽረ-እንዳስላሴ
5. ማይጨው
6. ኣድዋ
7. ሑመራ
8. ኣላማጣ
9. ውቕሮ
10. ኮረም
11. ዓብይ-ዓዲ
12. ሽራሮ

ከተማ መቐለ

ብርኪ ከተማ 1ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንመንበሪ
ዘበን ሊዝ 99
መኽፈሊ እዋን 90

ከተማ መቐለ

የከተማ ደረጃ 1ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለመኖሪያ
የሊዝ ዘመን 99
የመክፈያ ጊዜ90

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	675	ደረጃ 1	675
ብርኪ 2	525	ደረጃ 2	525
ብርኪ 3	375	ደረጃ 3	375

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	525	ደረጃ 1	525
ብርኪ 2	375	ደረጃ 2	375
ብርኪ 3	225	ደረጃ 3	225

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	375	ደረጃ 1	375
ብርኪ 2	225	ደረጃ 2	225
ብርኪ 3	175	ደረጃ 3	175

ከተማ መቐለ
ብርኪ ከተማ 1ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንንግዲ
ዘበን ሊዝ 70
መኽፈሊ እዋን 50

ከተማ መቐለ
የከተማ ደረጃ 1ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለንግድ
የሊዝ ዘመን 70
የመክፈያ ጊዜ 50

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	900	ደረጃ 1	900
ብርኪ 2	700	ደረጃ 2	700
ብርኪ 3	500	ደረጃ 3	500

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	700	ደረጃ 1	700
ብርኪ 2	500	ደረጃ 2	500
ብርኪ 3	300	ደረጃ 3	300

www.abyssinialaw.com

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	500	ደረጃ 1	500
ብርኪ 2	300	ደረጃ 2	300
ብርኪ 3	200	ደረጃ 3	200

ከተማ መቐለ
ብርኪ ከተማ 1ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንግ/ግልጋሎት
ዘበን ሊዝ 99
መኽፈሊ እዋን 50

ከተማ መቐለ
የከተማ ደረጃ 1ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለግ/አገልግሎት
የሊዝ ዘመን 99
የመክፈያ ጊዜ 50

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	200	ደረጃ 1	200
ብርኪ 2	150	ደረጃ 2	150
ብርኪ 3	100	ደረጃ 3	100

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	150	ደረጃ 1	150
ብርኪ 2	100	ደረጃ 2	100
ብርኪ 3	75	ደረጃ 3	75

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	100	ደረጃ 1	100
ብርኪ 2	75	ደረጃ 2	75
ብርኪ 3	50	ደረጃ 3	50

www.abyssinialaw.com

ከተማ መቐለ
ብርኪ ከተማ 1ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንሪልስቴት
ዘበን ሊዝ 99
መኽፈሊ እዋን 50

ከተማ መቐለ
የከተማ ደረጃ 1ኛ
የኣገልግሎት ዓይነት ለሪልስቴት
የሊዝ ዘመን 99
የመክፈያ ጊዜ 50

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	300	ደረጃ 1	300
ብርኪ 2	250	ደረጃ 2	250
ብርኪ 3	198	ደረጃ 3	198

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	250	ደረጃ 1	250
ብርኪ 2	198	ደረጃ 2	198
ብርኪ 3	150	ደረጃ 3	150

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	198	ደረጃ 1	198
ብርኪ 2	150	ደረጃ 2	150
ብርኪ 3	99	ደረጃ 3	99

ከተማ መቐለ
ብርኪ ከተማ 1ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንኢንዳስትሪ
ዘበን ሊዝ 80
መኽፈሊ እዋን 50

ከተማ መቐለ
የከተማ ደረጃ 1ኛ
የኣገልግሎት ዓይነት ለኢንዳስትሪ
የሊዝ ዘመን 80
የመክፈያ ጊዜ 50

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	450	ደረጃ 1	450
ብርኪ 2	350	ደረጃ 2	350
ብርኪ 3	250	ደረጃ 3	250

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	350	ደረጃ 1	350
ብርኪ 2	250	ደረጃ 2	250
ብርኪ 3	150	ደረጃ 3	150

www.abyssinialaw.com

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	250	ደረጃ 1	250
ብርኪ 2	150	ደረጃ 2	150
ብርኪ 3	100	ደረጃ 3	100

ከተማ መቐለ
ብርኪ ከተማ 1ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንሕርሻ
ዘበን ሊዝ 15
መኽፈሊ እዋን 15

ከተማ መቐለ
የከተማ ደረጃ 1ኛ
የኣገልግሎት ዓይነት ለእርሻ
የሊዝ ዘመን 15
የመክፈያ ጊዜ 15

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	15	ደረጃ 1	15
ብርኪ 2	15	ደረጃ 2	15
ብርኪ 3	15	ደረጃ 3	15

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	15	ደረጃ 1	15
ብርኪ 2	15	ደረጃ 2	15
ብርኪ 3	15	ደረጃ 3	15

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	15	ደረጃ 1	15
ብርኪ 2	15	ደረጃ 2	15
ብርኪ 3	15	ደረጃ 3	15

www.abyssinialaw.com

ከተማ መቐለ	ከተማ መቐለ
ብርኪ ከተማ1ይ	የከተማ ደረጃ 1ኛ
ዓይነት ግልጋሎት ንደ/ኣ/ን/ት	የኣገልግሎት ዓይነት ንጥ/ኣ/ንግድ ተቋ
ዘበን ሊዝ 5	የሊዝ ዘመን 5
መኽፈሊ እዋን 5	የመክፈያ ጊዜ 5

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	25	ደረጃ 1	25
ብርኪ 2	20	ደረጃ 2	20
ብርኪ 3	15	ደረጃ 3	15

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	20	ደረጃ 1	20
ብርኪ 2	15	ደረጃ 2	15
ብርኪ 3	10	ደረጃ 3	10

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	15	ደረጃ 1	15
ብርኪ 2	10	ደረጃ 2	10
ብርኪ 3	5	ደረጃ 3	5

ከተማ ሽረ	ከተማ ሽረ
ብርኪ ከተማ 2ይ	የከተማ ደረጃ 2ኛ
ዓይነት ግልጋሎት ንመንበሪ	የኣገልግሎት ዓይነት ለመኖርያ
ዘበን ሊዝ 99	የሊዝ ዘመን 99
መኽፈሊ እዋን 90	የመክፈያ ጊዜ 90

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	308	ደረጃ 1	308
ብርኪ 2	248	ደረጃ 2	248
ብርኪ 3	195	ደረጃ 3	195

www.abyssinialaw.com

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	241	ደረጃ 1	241
ብርኪ 2	196	ደረጃ 2	196
ብርኪ 3	154	ደረጃ 3	154

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	165	ደረጃ 1	165
ብርኪ 2	133	ደረጃ 2	133
ብርኪ 3	104	ደረጃ 3	104

ከተማ ሽረ	ከተማ ሽረ
ብርኪ ከተማ 2ይ	የከተማ ደረጃ 2ኛ
ዓይነት ግልጋሎት ንንግዲ	የአገልግሎት ዓይነት ለንግድ
ዘበን ሊዝ 70	የሊዝ ዘመን 70
መኽፈሊ እዋን 60	የመክፈያ ጊዜ 60

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	450	ደረጃ 1	450
ብርኪ 2	350	ደረጃ 2	350
ብርኪ 3	250	ደረጃ 3	250

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	350	ደረጃ 1	350
ብርኪ 2	250	ደረጃ 2	250
ብርኪ 3	150	ደረጃ 3	150

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	250	ደረጃ 1	250
ብርኪ 2	150	ደረጃ 2	150
ብርኪ 3	100	ደረጃ 3	100

ከተማ ሽረ | ከተማ ሽረ
ብርኪ ከተማ 2ይ | የከተማ ደረጃ 2ኛ
ዓይነት ግልጋሎት ንኢንዳስትሪ | የአገልግሎት ዓይነት ለኢንዳስትሪ
ዘበን ሊዝ 80 | የሊዝ ዘመን 80
መኽፈሊ እዋን 60 | የመክፈያ ጊዜ 60

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	338	ደረጃ 1	338
ብርኪ 2	263	ደረጃ 2	263
ብርኪ 3	188	ደረጃ 3	188

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	263	ደረጃ 1	263
ብርኪ 2	188	ደረጃ 2	188
ብርኪ 3	113	ደረጃ 3	113

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	188	ደረጃ 1	188
ብርኪ 2	113	ደረጃ 2	113
ብርኪ 3	75	ደረጃ 3	75

ከተማ ዓድግራት | ከተማ ዓድግራት
ብርኪ ከተማ 2ይ | የከተማ ደረጃ 2ኛ
ዓይነት ግልጋሎት ንመንበሪ | የአገልግሎት ዓይነት ለመኖርያ
ዘበን ሊዝ 99 | የሊዝ ዘመን 99
መኽፈሊ እዋን 90 | የመክፈያ ጊዜ 90

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	439	ደረጃ 1	439
ብርኪ 2	234	ደረጃ 2	234
ብርኪ 3	184	ደረጃ 3	184

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	244	ደረጃ 1	244
ብርኪ 2	196	ደረጃ 2	196
ብርኪ 3	142	ደረጃ 3	142

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	162	ደረጃ 1	162
ብርኪ 2	131	ደረጃ 2	131
ብርኪ 3	103	ደረጃ 3	103

ከተማ ዓድግራት
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንንግዲ
ዘበን ሊዝ 70
መኽፈሊ እዋን 60

ከተማ ዓድግራት
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለንግድ
የሊዝ ዘመን 70
የመክፈያ ጊዜ 60

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	450	ደረጃ 1	450
ብርኪ 2	350	ደረጃ 2	350
ብርኪ 3	250	ደረጃ 3	250

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	350	ደረጃ 1	350
ብርኪ 2	250	ደረጃ 2	250
ብርኪ 3	250	ደረጃ 3	250

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	250	ደረጃ 1	250
ብርኪ 2	150	ደረጃ 2	150
ብርኪ 3	100	ደረጃ 3	100

ከተማ ዓድግራት
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንኢንድስትሪ
ዘበን ሊዝ 80
መኽፈሊ እዋን 60

ከተማ ዓድግራት
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለኢንድስትሪ
የሊዝ ዘመን 80
የመክፈያ ጊዜ 60

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	337	ደረጃ 1	337
ብርኪ 2	263	ደረጃ 2	263
ብርኪ 3	188	ደረጃ 3	188

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	263	ደረጃ 1	263
ብርኪ 2	188	ደረጃ 2	188
ብርኪ 3	113	ደረጃ 3	113

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	188	ደረጃ 1	188
ብርኪ 2	113	ደረጃ 2	113
ብርኪ 3	75	ደረጃ 3	75

ከተማ ኣኽሱም
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንመንበሪ
ዘበን ሊዝ 99
መኽፈሊ እዋን 90

ከተማ ኣኽሱም
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለመኖርያ
የሊዝ ዘመን 99
የመክፈያ ጊዜ 90

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	308	ደረጃ 1	308
ብርኪ 2	248	ደረጃ 2	248
ብርኪ 3	195	ደረጃ 3	195

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	241	ደረጃ 1	241
ብርኪ 2	196	ደረጃ 2	196
ብርኪ 3	154	ደረጃ 3	154

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	165	ደረጃ 1	165
ብርኪ 2	133	ደረጃ 2	133
ብርኪ 3	104	ደረጃ 3	104

ከተማ ኣኽሱም
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንንግዲ
ዘበን ሊዝ 70
መኽፈሊ እዋን 50

ከተማ ኣኽሱም
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የኣገልግሎት ዓይነት ለንግድ
የሊዝ ዘመን 70
የመክፈያ ጊዜ 50

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	450	ደረጃ 1	450
ብርኪ 2	350	ደረጃ 2	350
ብርኪ 3	250	ደረጃ 3	250

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	350	ደረጃ 1	350
ብርኪ 2	250	ደረጃ 2	250
ብርኪ 3	150	ደረጃ 3	150

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	250	ደረጃ 1	250
ብርኪ 2	150	ደረጃ 2	150
ብርኪ 3	100	ደረጃ 3	100

ከተማ ኣኽሱም
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንኢንዳስትሪ
ዘበን ሊዝ 80
መኽፈሊ እዋን 60

ከተማ ኣኽሱም
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የኣገልግሎት ዓይነት ለኢንዳስትሪ
የሊዝ ዘመን 80
የመክፈያ ጊዜ 60

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	338	ደረጃ 1	338
ብርኪ 2	263	ደረጃ 2	263
ብርኪ 3	195	ደረጃ 3	195

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	263	ደረጃ 1	263
ብርኪ 2	188	ደረጃ 2	188
ብርኪ 3	122	ደረጃ 3	122

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	188	ደረጃ 1	188
ብርኪ 2	113	ደረጃ 2	113
ብርኪ 3	82	ደረጃ 3	82

ከተማ ኣኽሱም፣ ሽረ፣ ዓዲግራት
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንሪልእስቴት
ዘበን ሊዝ 99
መኽፈሊ እዋን 50

ከተማ ኣክሱም ኣኽሱም፣ ሽረ፣ ዓዲግራት
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የኣገልግሎት ዓይነት ለሪልእስቴት
የሊዝ ዘመን 99
የመክፈያ ጊዜ 50

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	150	ደረጃ 1	150
ብርኪ 2	120	ደረጃ 2	120
ብርኪ 3	99	ደረጃ 3	99

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	99	ደረጃ 1	99
ብርኪ 2	75	ደረጃ 2	75
ብርኪ 3	50	ደረጃ 3	50

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	75	ደረጃ 1	75
ብርኪ 2	50	ደረጃ 2	50
ብርኪ 3	40	ደረጃ 3	40

ከተማ ኣክሱም፣ኣድግራት፣ሽረ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንሕርሻ
ዘበን ሊዝ 15
መኽፈሊ እዋን 15

ከተማ ኣክሱም፣ኣድግራት፣ ሽረ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለእርሻ
የሊዝ ዘመን 15
የመክፈያ ጊዜ 15

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	11.25	ደረጃ 1	11.25
ብርኪ 2	11.25	ደረጃ 2	11.25
ብርኪ 3	11.25	ደረጃ 3	11.25

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	11.25	ደረጃ 1	11.25
ብርኪ 2	11.25	ደረጃ 2	11.25
ብርኪ 3	11.25	ደረጃ 3	11.25

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	11.25	ደረጃ 1	11.25
ብርኪ 2	11.25	ደረጃ 2	11.25
ብርኪ 3	11.25	ደረጃ 3	11.25

ከተማ ኣድግራት፣ ኣክሱም፣ ሽረ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንደ/ኣ/ን/ት
ዘበን ሊዝ 5
መኽፈሊ እዋን 5

ከተማ ኣድግራት፣ ኣክሱም፣ ሽረ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለጥ/አ/ንግድ ተቋ
የሊዝ ዘመን 5
የመክፈያ ጊዜ 5

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	20	ደረጃ 1	20
ብርኪ 2	15	ደረጃ 2	15
ብርኪ 3	10	ደረጃ 3	10

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	15	ደረጃ 1	15
ብርኪ 2	10	ደረጃ 2	10
ብርኪ 3	5	ደረጃ 3	5

www.abyssinialaw.com

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	10	ደረጃ 1	10
ብርኪ 2	5	ደረጃ 2	5
ብርኪ 3	2.1/2	ደረጃ 3	2.1/2

ከተማ ኣድግራት፣ ኣክሱም፣ ሽረ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንማ/ግልጋሎት
ዘበን ሊዝ 99
መኽፈሊ እዋን 90

ከተማ ኣድግራት፣ ኣክሱም፣ ሽረ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የኣገልግሎት ዓይነት ለማ/አገልግሎት
የሊዝ ዘመን 99
የመክፈያ ጊዜ 90

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	150	ደረጃ 1	150
ብርኪ 2	100	ደረጃ 2	100
ብርኪ 3	75	ደረጃ 3	75

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	100	ደረጃ 1	100
ብርኪ 2	75	ደረጃ 2	75
ብርኪ 3	50	ደረጃ 3	50

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	75	ደረጃ 1	75
ብርኪ 2	50	ደረጃ 2	50
ብርኪ 3	35	ደረጃ 3	35

ከተማ ዉቅሮ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንንግዲ
ዘበን ሊዝ 70
መኽፈሊ እዋን 60

ከተማ ዉቅሮ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የኣገልግሎት ዓይነት ለንግድ
የሊዝ ዘመን 70
የመክፈያ ጊዜ 60

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	228	ደረጃ 1	228
ብርኪ 2	187	ደረጃ 2	187
ብርኪ 3	144	ደረጃ 3	144

www.abyssinialaw.com

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	175	ደረጃ 1	175
ብርኪ 2	141	ደረጃ 2	141
ብርኪ 3	111	ደረጃ 3	111

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	127	ደረጃ 1	127
ብርኪ 2	102	ደረጃ 2	102
ብርኪ 3	81	ደረጃ 3	81

ከተማ ዉቅሮ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንኢንዳስትሪ
ዘበን ሊዝ 80
መኽፈሊ እዋን 60

ከተማ ዉቅሮ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለኢንዳስትሪ
የሊዝ ዘመን 80
የመክፈያ ጊዜ 60

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	263	ደረጃ 1	263
ብርኪ 2	188	ደረጃ 2	188
ብርኪ 3	113	ደረጃ 3	113

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	188	ደረጃ 1	188
ብርኪ 2	113	ደረጃ 2	113
ብርኪ 3	100	ደረጃ 3	100

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	113	ደረጃ 1	113
ብርኪ 2	100	ደረጃ 2	100
ብርኪ 3	75	ደረጃ 3	75

ከተማ ዉቅሮ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንማ/ግልጋሎት
ዘበን ሊዝ 99
መኽፈሊ እዋን 90

ከተማ ዉቅሮ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለማ/አገልግሎት
የሊዝ ዘመን 99
የመክፈያ ጊዜ 90

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	100	ደረጃ 1	100
ብርኪ 2	75	ደረጃ 2	75
ብርኪ 3	50	ደረጃ 3	50

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	75	ደረጃ 1	75
ብርኪ 2	50	ደረጃ 2	50
ብርኪ 3	30	ደረጃ 3	30

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	50	ደረጃ 1	50
ብርኪ 2	30	ደረጃ 2	30
ብርኪ 3	20	ደረጃ 3	20

ከተማ ዉቅሮ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንሪልስቴት
ዘበን ሊዝ 99
መኽፈሊ እዋን 90

ከተማ ዉቅሮ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለሪልስቴት
የሊዝ ዘመን 99
የመክፈያ ጊዜ 9

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	99	ን/ደረጃ 1	99
ብርኪ 2	75	ን/ደረጃ 2	75
ብርኪ 3	50	ን/ደረጃ 3	50

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	75	ደረጃ 1	75
ብርኪ 2	50	ደረጃ 2	50
ብርኪ 3	30	ደረጃ 3	30

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	50	ደረጃ 1	50
ብርኪ 2	30	ደረጃ 2	30
ብርኪ 3	20	ደረጃ 3	20

ከተማ ውቅሮ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንመንበሪ
ዘበን ሊዝ 99
መኽፈሊ እዋን 90

ከተማ ውቅሮ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለመኖርያ
የሊዝ ዘመን 99
የመክፈያ

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	193	ደረጃ 1	193
ብርኪ 2	155	ደረጃ 2	155
ብርኪ 3	123	ደረጃ 3	123

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	162	ደረጃ 1	162
ብርኪ 2	131	ደረጃ 2	131
ብርኪ 3	95	ደረጃ 3	95

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	108	ደረጃ 1	108
ብርኪ 2	87	ደረጃ 2	87
ብርኪ 3	68	ደረጃ 3	68

ከተማ ውቅሮ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንደ/ኣ/ንት
ዘበን ሊዝ 5
መኽፈሊ እዋን 5

ከተማ ውቅሮ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የኣገልግሎት ዓይነት ለጥ/ኣ/ንድ
የሊዝ ዘመን 5
የመክፈያ ጊዜ 5

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	15	ደረጃ 1	15
ብርኪ 2	10	ደረጃ 2	10
ብርኪ 3	5	ደረጃ 3	5

www.abyssinialaw.com

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	10	ደረጃ 1	10
ብርኪ 2	5	ደረጃ 2	5
ብርኪ 3	3	ደረጃ 3	3

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	5	ደረጃ 1	5
ብርኪ 2	3	ደረጃ 2	3
ብርኪ 3	2	ደረጃ 3	2

ከተማ ማይጨው
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንንግዲ
ዘበን ሊዝ 70
መኽፈሊ እዋን 50

ከተማ ማይጨው
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለንግድ
የሊዝ ዘመን 70
የመክፈያ ጊ

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	200	ደረጃ 1	200
ብርኪ 2	150	ደረጃ 2	150
ብርኪ 3	120	ደረጃ 3	120

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	150	ደረጃ 1	150
ብርኪ 2	120	ደረጃ 2	120
ብርኪ 3	100	ደረጃ 3	100

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	120	ደረጃ 1	120
ብርኪ 2	100	ደረጃ 2	100
ብርኪ 3	90	ደረጃ 3	90

ከተማ ማይጨው
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንኢንዳስትሪ
ዘበን ሊዝ 80
መኽፈሊ እዋን 60

ከተማ ማይጨው
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የኣገልግሎት ዓይነት ለኢንዳስትሪ
የሊዝ ዘመን 80
የመክፈያ ጊዜ 60

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	263	ደረጃ 1	263
ብርኪ 2	188	ደረጃ 2	188
ብርኪ 3	113	ደረጃ 3	113

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	188	ደረጃ 1	188
ብርኪ 2	113	ደረጃ 2	113
ብርኪ 3	100	ደረጃ 3	100

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	113	ደረጃ 1	113
ብርኪ 2	100	ደረጃ 2	100
ብርኪ 3	75	ደረጃ 3	75

ከተማ ማይጨው
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንማ/ግልጋሎት
ዘበን ሊዝ 99
መኽፈሊ እዋን 90

ከተማ ማይጨው
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የኣገልግሎት ዓይነት ለማ/ኣገልግሎት
የሊዝ ዘመን 99
የመክፈያ ጊዜ 90

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	75	ደረጃ 1	75
ብርኪ 2	50	ደረጃ 2	50
ብርኪ 3	30	ደረጃ 3	30

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	50	ደረጃ 1	50
ብርኪ 2	30	ደረጃ 2	30
ብርኪ 3	20	ደረጃ 3	20

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	30	ደረጃ 1	30
ብርኪ 2	20	ደረጃ 2	20
ብርኪ 3	15	ደረጃ 3	15

ከተማ ማይጨው
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንመንበሪ
ዘበን ሊዝ 99
መኽፈሊ እዋን 90

ከተማ ማይጨው
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የኣገልግሎት ዓይነት ለመኖርያ
የሊዝ ዘመን 99
የመክፈያ ጊዜ 90

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	150	ደረጃ 1	150
ብርኪ 2	130	ደረጃ 2	130
ብርኪ 3	110	ደረጃ 3	110

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	130	ደረጃ 1	130
ብርኪ 2	110	ደረጃ 2	110
ብርኪ 3	90	ደረጃ 3	90

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	110	ደረጃ 1	110
ብርኪ 2	90	ደረጃ 2	90
ብርኪ 3	75	ደረጃ 3	75

ከተማ ማይጨው
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንሪልስቴት
ዘበን ሊዝ 99
መኽፈሊ እዋን 90

ከተማ ማይጨው
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የኣገልግሎት ዓይነት ለሪልስቴት
የሊዝ ዘመን 99
የመክፈያ ጊዜ 90

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	99	ደረጃ 1	99
ብርኪ 2	75	ደረጃ 2	75
ብርኪ 3	50	ደረጃ 3	50

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	75	ደረጃ 1	75
ብርኪ 2	50	ደረጃ 2	50
ብርኪ 3	30	ደረጃ 3	30

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	50	ደረጃ 1	50
ብርኪ 2	30	ደረጃ 2	30
ብርኪ 3	20	ደረጃ 3	20

ከተማ ማይጨው
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንደ/ኣ/ትን
ዘበን ሊዝ 5
መኽፈሊ እዋን 5

ከተማ ማይጨው
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለጥ/አ/ንድ
የሊዝ ዘመን 5
የመክፈያ ጊዜ

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	15	ደረጃ 1	15
ብርኪ 2	10	ደረጃ 2	10
ብርኪ 3	5	ደረጃ 3	5

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	10	ደረጃ 1	10
ብርኪ 2	5	ደረጃ 2	5
ብርኪ 3	3	ደረጃ 3	3

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	5	ደረጃ 1	5
ብርኪ 2	3	ደረጃ 2	3
ብርኪ 3	2	ደረጃ 3	2

ከተማ ኣላማጣ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንንግዲ
ዘበን ሊዝ 80
መኽፈሊ እዋን 60

ከተማ ኣላማጣ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የኣገልግሎት ዓይነት ለንግድ
የሊዝ ዘመን 80
የመክፈያ ጊዜ 60

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	213	ደረጃ 1	213
ብርኪ 2	171	ደረጃ 2	171
ብርኪ 3	134	ደረጃ 3	134

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	149	ደረጃ 1	149
ብርኪ 2	120	ደረጃ 2	120
ብርኪ 3	95	ደረጃ 3	95

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	95	ደረጃ 1	95
ብርኪ 2	76	ደረጃ 2	76
ብርኪ 3	51	ደረጃ 3	51

ከተማ ኣላማጣ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንኢንዳስትሪ
ዘበን ሊዝ 80
መኽፈሊ እዋን 60

ከተማ ኣላማጣ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የኣገልግሎት ዓይነት ለኢንዳስትሪ
የሊዝ ዘመን 80
የመክፈያ ጊዜ 60

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	263	ደረጃ 1	263
ብርኪ 2	188	ደረጃ 2	188
ብርኪ 3	113	ደረጃ 3	113

ብርኪ 1	188	ደረጃ 1	188
ብርኪ 2	113	ደረጃ 2	113
ብርኪ 3	100	ደረጃ 3	100

www.abyssinialaw.com

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	113	ደረጃ 1	113
ብርኪ 2	100	ደረጃ 2	100
ብርኪ 3	75	ደረጃ 3	75

ከተማ ኣላማጣ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንማ/ግልጋሎት
ዘበን ሊዝ 99
መኽፈሊ እዋን 90

ከተማ ኣላማጣ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የኣገልግሎት ዓይነት ለማ/ኣገልግሎት
የሊዝ ዘመን 99
የመክፈያ ጊዜ 90

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	100	ደረጃ 1	100
ብርኪ 2	75	ደረጃ 2	75
ብርኪ 3	50	ደረጃ 3	50

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	75	ደረጃ 1	75
ብርኪ 2	30	ደረጃ 2	30
ብርኪ 3	50	ደረጃ 3	50

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	50	ደረጃ 1	50
ብርኪ 2	30	ደረጃ 2	30
ብርኪ 3	20	ደረጃ 3	20

ከተማ ኣላማጣ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንመንበሪ
ዘበን ሊዝ 99
መኽፈሊ እዋን 90

ከተማ ኣላማጣ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የኣገልግሎት ዓይነት ለመኖርያ
የሊዝ ዘመን 99
የመክፈያ ጊዜ 90

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	164	ደረጃ 1	164
ብርኪ 2	146	ደረጃ 2	146
ብርኪ 3	114	ደረጃ 3	114

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	127	ደረጃ 1	127
ብርኪ 2	102	ደረጃ 2	102
ብርኪ 3	80	ደረጃ 3	80

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	80	ደረጃ 1	80
ብርኪ 2	64	ደረጃ 2	64
ብርኪ 3	51	ደረጃ 3	51

ከተማ ኣላማጣ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንሪልስቴት
ዘበን ሊዝ 99
መኽፈሊ እዋን 90

ከተማ ኣላማጣ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የኣገልግሎት ዓይነት ለሪልስቴት
የሊዝ ዘመን 99
የመክፈያ ጊዜ 90

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	99	ደረጃ 1	99
ብርኪ 2	75	ደረጃ 2	75
ብርኪ 3	50	ደረጃ 3	50

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	75	ደረጃ 1	75
ብርኪ 2	50	ደረጃ 2	50
ብርኪ 3	30	ደረጃ 3	30

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	50	ደረጃ 1	50
ብርኪ 2	30	ደረጃ 2	30
ብርኪ 3	20	ደረጃ 3	20

ከተማ ኣላማጣ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንደ/ኣ/ትን
ዘበን ሊዝ 5
መኽፈሊ እዋን 5

ከተማ ኣላማጣ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለጥ/አ/ንድ
የሊዝ ዘመን 5
የመክፈያ ጊዜ 5

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	15	ደረጃ 1	15
ብርኪ 2	10	ደረጃ 2	10
ብርኪ 3	5	ደረጃ 3	5

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	10	ደረጃ 1	10
ብርኪ 2	5	ደረጃ 2	5
ብርኪ 3	3	ደረጃ 3	3

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	5	ደረጃ 1	5
ብርኪ 2	3	ደረጃ 2	3
ብርኪ 3	2	ደረጃ 3	2

ከተማ ሑመራ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንንግዲ
ዘበን ሊዝ 70
መኽፈሊ እዋን 60

ከተማ ሑመራ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለንግድ
የሊዝ ዘመን 70
የመክፈያ ጊዜ 60

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	213	ደረጃ 1	213
ብርኪ 2	171	ደረጃ 2	171
ብርኪ 3	134	ደረጃ 3	134

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	149	ደረጃ 1	149
ብርኪ 2	120	ደረጃ 2	120
ብርኪ 3	95	ደረጃ 3	95

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	95	ደረጃ 1	95
ብርኪ 2	76	ደረጃ 2	76
ብርኪ 3	60	ደረጃ 3	60

ከተማ ሑመራ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንኢንዳስትሪ
ዘበን ሊዝ 80
መኽፈሊ እዋን 60

ከተማ ሑመራ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለኢንዳስትሪ
የሊዝ ዘመን 80
የመክፈያ ጊዜ 60

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	263	ደረጃ 1	263
ብርኪ 2	188	ደረጃ 2	188
ብርኪ 3	113	ደረጃ 3	113

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	188	ደረጃ 1	188
ብርኪ 2	113	ደረጃ 2	113
ብርኪ 3	100	ደረጃ 3	100

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	113	ደረጃ 1	113
ብርኪ 2	100	ደረጃ 2	100
ብርኪ 3	75	ደረጃ 3	75

ከተማ ሑመራ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንማ/ግልጋሎት
ዘበን ሊዝ 99
መኽፈሊ እዋን 90

ከተማ ሑመራ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለማ/አገልግሎት
የሊዝ ዘመን 99
የመክፈያ ጊዜ 90

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	100	ደረጃ 1	100
ብርኪ 2	75	ደረጃ 2	75
ብርኪ 3	50	ደረጃ 3	50

www.abyssinialaw.com

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	75	ደረጃ 1	75
ብርኪ 2	50	ደረጃ 2	50
ብርኪ 3	30	ደረጃ 3	30

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	50	ደረጃ 1	50
ብርኪ 2	30	ደረጃ 2	30
ብርኪ 3	20	ደረጃ 3	20

ከተማ ሑመራ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንመንበሪ
ዘበን ሊዝ 99
መኽፈሊ እዋን 90

ከተማ ሑመራ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለመኖርያ
የሊዝ ዘመን 99
የመክፈያ ጊዜ 90

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	180	ደረጃ 1	180
ብርኪ 2	146	ደረጃ 2	146
ብርኪ 3	114	ደረጃ 3	114

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	127	ደረጃ 1	127
ብርኪ 2	102	ደረጃ 2	102
ብርኪ 3	80	ደረጃ 3	80

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	80	ደረጃ 1	80
ብርኪ 2	64	ደረጃ 2	64
ብርኪ 3	51	ደረጃ 3	51

www.abyssinialaw.com

ከተማ ሑመራ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንሪልስቴት
ዘበን ሊዝ 99
መኽፈሊ እዋን 90

ከተማ ሑመራ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለሪልስቴት
የሊዝ ዘመን 99
የመክፈያ ጊዜ 90

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	99	ደረጃ 1	99
ብርኪ 2	75	ደረጃ 2	75
ብርኪ 3	50	ደረጃ 3	50

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	75	ደረጃ 1	75
ብርኪ 2	50	ደረጃ 2	50
ብርኪ 3	30	ደረጃ 3	30

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	50	ደረጃ 1	50
ብርኪ 2	30	ደረጃ 2	30
ብርኪ 3	20	ደረጃ 3	20

ከተማ ሑመራ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንደ/ኣ/ትን
ዘበን ሊዝ 5
መኽፈሊ እዋን 5

ከተማ ሑመራ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለጥ/አ/ንድ
የሊዝ ዘመን 5
የመክፈያ ጊዜ 5

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	15	ደረጃ 1	15
ብርኪ 2	10	ደረጃ 2	10
ብርኪ 3	5	ደረጃ 3	5

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	10	ደረጃ 1	10
ብርኪ 2	5	ደረጃ 2	5
ብርኪ 3	3	ደረጃ 3	3

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	5	ደረጃ 1	5
ብርኪ 2	3	ደረጃ 2	3
ብርኪ 3	2	ደረጃ 3	2

ከተማ ዓድዋ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንንግዲ
ዘበን ሊዝ 70
መኽፈሊ እዋን 60

ከተማ ዓድዋ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለንግድ
የሊዝ ዘመን 70
የመክፈያ ጊዜ 60

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	242	ደረጃ 1	242
ብርኪ 2	195	ደረጃ 2	195
ብርኪ 3	153	ደረጃ 3	153

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	293	ደረጃ 1	293
ብርኪ 2	154	ደረጃ 2	154
ብርኪ 3	121	ደረጃ 3	121

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	130	ደረጃ 1	130
ብርኪ 2	104	ደረጃ 2	104
ብርኪ 3	82	ደረጃ 3	82

ከተማ ዓድዋ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንኢንዳስትሪ
ዘበን ሊዝ 80
መኽፈሊ እዋን 60

ከተማ ዓድዋ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለኢንዳስትሪ
የሊዝ ዘመን 80
የመክፈያ ጊዜ 60

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	263	ደረጃ 1	263
ብርኪ 2	188	ደረጃ 2	188
ብርኪ 3	113	ደረጃ 3	113

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	188	ደረጃ 1	188
ብርኪ 2	113	ደረጃ 2	113
ብርኪ 3	100	ደረጃ 3	100

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	113	ደረጃ 1	113
ብርኪ 2	100	ደረጃ 2	100
ብርኪ 3	75	ደረጃ 3	75

ከተማ ዓድዋ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንግ/ግልጋሎት
ዘበን ሊዝ 99
መኽፈሊ እዋን 90

ከተማ ዓድዋ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለግ/አገልግሎት
የሊዝ ዘመን 99
የመክፈያ ጊዜ 90

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	100	ደረጃ 1	100
ብርኪ 2	75	ደረጃ 2	75
ብርኪ 3	50	ደረጃ 3	50

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	75	ደረጃ 1	75
ብርኪ 2	50	ደረጃ 2	30
ብርኪ 3	30	ደረጃ 3	50

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	50	ደረጃ 1	50
ብርኪ 2	30	ደረጃ 2	30
ብርኪ 3	20	ደረጃ 3	20

www.abyssinialaw.com

ከተማ ዓድዋ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንመንበሪ
ዘበን ሊዝ 99
መኽፈሊ እዋን 90

ከተማ ዓድዋ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለመኖርያ
የሊዝ ዘመን 99
የመክፈያ ጊዜ 90

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	205	ደረጃ 1	205
ብርኪ 2	165	ደረጃ 2	165
ብርኪ 3	130	ደረጃ 3	130

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	162	ደረጃ 1	162
ብርኪ 2	131	ደረጃ 2	131
ብርኪ 3	103	ደረጃ 3	103

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	110	ደረጃ 1	110
ብርኪ 2	88	ደረጃ 2	88
ብርኪ 3	69	ደረጃ 3	69

ከተማ ዓድዋ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንሪልስቴት
ዘበን ሊዝ 99
መኽፈሊ እዋን 90

ከተማ ዓድዋ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የአገልግሎት ዓይነት ለሪልስቴት
የሊዝ ዘመን 99
የመክፈያ ጊዜ 90

ብርኪ ቦታ 1ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 1ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	99	ደረጃ 1	99
ብርኪ 2	75	ደረጃ 2	75
ብርኪ 3	50	ደረጃ 3	50

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	75	ደረጃ 1	75
ብርኪ 2	50	ደረጃ 2	50
ብርኪ 3	30	ደረጃ 3	30

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	50	ደረጃ 1	50
ብርኪ 2	30	ደረጃ 2	30
ብርኪ 3	20	ደረጃ 3	20

ከተማ ዓድዋ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንደ/ኣ/ትን
ዘበን ሊዝ 5
መኽፈሊ እዋን 5

ከተማ ዓድዋ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የኣገልግሎት ዓይነት ለጥ/አ/ንድ
የሊዝ ዘመን 5
የመክፈያ

ብርኪ 1	15	ደረጃ 1	15
ብርኪ 2	10	ደረጃ 2	10
ብርኪ 3	5	ደረጃ 3	5

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	10	ደረጃ 1	10
ብርኪ 2	5	ደረጃ 2	5
ብርኪ 3	3	ደረጃ 3	3

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	5	ደረጃ 1	5
ብርኪ 2	3	ደረጃ 2	3
ብርኪ 3	2	ደረጃ 3	2

ከተማ ዓድዋ፣ ኣላማጣ ማይጨው፣ ዉቅሮ
ብርኪ ከተማ 2ይ
ዓይነት ግልጋሎት ንሕርሻ
ዘበን ሊዝ 15
መኽፈሊ እዋን 15

ከተማ ዓድዋ፣ ኣላማጣ ማይጨው፣ ዉቅሮ
የከተማ ደረጃ 2ኛ
የኣገልግሎት ዓይነት ለእርሻ
የሊዝ ዘመን 15
የመክፈያ ጊዜ 15

ብርኪ 1	7.5	ደረጃ 1	7.5
ብርኪ 2	7.5	ደረጃ 2	7.5
ብርኪ 3	7.5	ደረጃ 3	7.5

ብርኪ ቦታ 2ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 2ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	7.5	ደረጃ 1	7.5
ብርኪ 2	7.5	ደረጃ 2	7.5
ብርኪ 3	7.5	ደረጃ 3	7.5

www.abyssinialaw.com

ብርኪ ቦታ 3ይ	መበገሲ ዋጋ (ብር X 1 ሜ/ካሬ)	የቦታ ደረጃ 3ኛ	መነሻ ዋጋ (ብርX 1 ካሬ/ሜ
ብርኪ 1	7.5	ደረጃ 1	7.5
ብርኪ 2	7.5	ደረጃ 2	7.5
ብርኪ 3	7.5	ደረጃ 3	7.5

ንሳልሳይ ብርኪ ከተማታት ዝኸውን መበገሲ ዋጋ ተፀኒዑ ኣድላይነቱ ተራእዩ እስካብ ዝመሓየሽ በዚ ዝስዕብ መሰረት ተፈፃሚ ይኸውን፡፡

ለሶስተኛ ደረጃ ከተሞች የሚሆን የዋጋ መነሻ ተጠንቶ አስፈላጊነቱ ታይቶ እስከሚሻሻል በሚከተለው መሰረት ተፈፃሚ ይሆናል ፡፡

ተ. ቁ	ሽም ከተማ	ዝጥቀመሉ መበገሲ ዋጋ ከተማ
1	ኮረም	ናይ ማይጨው ከተማ
2	ዓብይዓዲ	ናይ ውቅሮ ከተማ
3	ሽራሮ	ናይ ሑመራ ከተማ

ተ. ቁ	የከተማ ስም	የሚጠቀምበት የከተማ መነሻ ዋጋ
1	ኮረም	የማይጨው ከተማ
2	ዓብይዓዲ	የውቅሮ ከተማ
3	ሽራሮ	የሑመራ ከተማ

www.abyssinialaw.com

ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ
የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 17 ዓመት ቑ.10 መቐለ
ነሓሰ 13/2002 ዓ/ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

17ኛ ዓመት ቁ. 10 መቐለ
ነሐሴ 13/2002 ዓ/ም

ቑፅሪ ደንቢ 63/2002

ኢንተርፕራይዝ ስራሕቲ መንገዲ ክልል ትግራይ ንምጥያሽ ዝወፀ ደንቢ፣

ኢንተርፕራይዝ ስራሕቲ መንገዲ ክልል ትግራይ ባዕሉ ኪኢሉ ክጣየሽን ሓደሽቲ ናይ መንገዲ ህንፀት ስራሕቲ፣ ናይ መንገዲ ፅገና ደረጃ ምዕባይን ምምሕያሽን ካልኦት ስራሕቲ'ውን ክፍፅም ኣድላይ ኮይኑ ብምርካቡ፣

ውፅኢታውን ትርፊ ዘለዎምን ከምኡ'ውን ደረጅኡ ዝሓለወ ናይ መንገዲ ስራሕቲ ክካይድን ንመንገዲ ስራሕቲ ኣድለይቲ ዝኾኑ መሳርሕታት ብተመጣጣኒ ዋጋ ንተገልገልቲ ክቐርብ እቲ ኢንተርፕራይዝ ምጥያሽ ኣድላይ ኮይኑ ብምርካቡ፣

ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ልምዓት ትካላት ትግራይ መጣየሺ ቑፅሪ ኣዋጅ 25/1989 ዓንቀፅ 3/2/ለ እዚ ዝስዕብ መጣየሺ ደንቢ ኣውፂኡ ኣሎ፡፡

ክፍሊ ሓደ፣

ሓፈሻዊ፣

1. ሓፂር ርእሲ፣

እዚ ደንቢ "ኢንተርፕራይዝ ስራሕቲ መንገዲ ክልል ትግራይ" ንምጥያሽ ዝወፀ ቑፅሪ ደንቢ 63/2002" ተባሂሉ ክጥቀስ ይከኣል፡፡

ደንብ ቁጥር 63/2002

የትግራይ ክልል መንገድ ስራዎች ኢንተርፕራይዝ ለማቋቋም የወጣ ደንብ፣

የትግራይ ክልል መንገድ ስራዎች ራሱን ችሎ እንዲቋቋምና አዳዲስ የመንገድ ስራዎች ግንባታ፣ የመንገድ ጥገና ደረጃ ማሳደግና ማሻሻል ሌሎች ስራዎች እንዲፈፅም አስፈላጊ ሆኖ በመገኘቱ፣

ውጤታማና ትርፍ ያለውና እንዲሁም ደረጃው የጠበቀ የመንገድ ስራዎች እንዲያካሂድና ለመንገድ ስራዎች አስፈላጊ የሆኑ መሳሪያዎች በተመጣጣኝ ዋጋ ለተገልጋዮች እንዲያቀርብ ኢንተርፕራይዙ ማቋቋም አስፈላጊ መሆኑ ስለታመነበት፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት የትግራይ ልማት ድርጅቶች ማቋቋሚያ አዋጅ ቁጥር 25/1989 አንቀፅ 3/2/ለ መሰረት ይህ ማቋቋሚያ ደንብ አውጥቷል፡፡

ክፍል አንድ፣

አጠቃላይ፣

1. አጭር ርእስ፣

ይህ ደንብ "የትግራይ ክልል መንገድ ስራዎች ኢንተርፕራይዝ ለማቋቋም የወጣ ደንብ ቁጥር 63/2002' ተብሎ ሊጠቀስ ይችላል፡፡

www.abyssinialaw.com

2. ትርጉም፣

ኣጠቓቕማ እቲ ቃል ካሊእ ትርጉም ዘውህቦ እንተዘይኮይኑ ኣብዚ ደንቢ፡-

2.1 "ኣዋጅ" ማለት ኣዋጅ ቑፅሪ 25/1989 ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፣

2.2 "ክልል" ማለት ክልል ትግራይ እዩ፣

2.3 "ስራሕ መንገዲ" ማለት ሓደሽ ህንፀት መንገዲ፣ ፅገና መንገዲ፣ ደረጃ ምዕባይን ምምሕያሽን ስራሕቲ ዘጠቓለለ ይኸውን፣

2.4 "ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ" ማለት ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ፣

2.5 "ተቖፃፃሪ በዓል ስልጣን" ማለት ንሓፈሻዊ ስራሕቲ እቲ ኢንተርፕራይዝ ብላዕለዋይነት ዝቆፃፀር ኣካል እዩ፣

2.6 "ቦርድ" ማለት ስራሕቲ መንገዲ ኢንተርፕራይዝ ትግራይ ስራሕ ኣመራርሓ ቦርድ እዩ፣

2.7 "ደንቢ" ማለት ኢንተርፕራይዝ ስራሕቲ መንገዲ ትግራይ ንምጥያሽ ዝወፀ ደንቢ እዩ

2.8 "መራሒ ስራሕ" ማለት ንስራሕቲ እቲ ኢንተርፕራይዝ ንክመርሕ ብቦርድ ዝቑፀር ተፈጥሮኣዊ ሰብ'ዩ፡፡

3. ምጥያሽን ተፀዋዕነትን፣

3.1 ኢተርፕራይዝ ስራሕቲ መንገዲ ክልል ትግራይ ድሕሪ ሐዚ "ኢንተርፕራይዝ" እንዳተባሃለ ዝፅዋዕ ዝተጣየሸ መንግስታዊ ትካል ልምዓት እዩ፣

3.2 ተፀዋዕነት ኢንተርፕራይዝ ንቦርድ ይኸውን፡፡

2. ትርጉም፣

የቃሉ አጠቃቀም ሌላ ትርጉም የሚያሰጠው ካልሆነ በዚህ ደንብ፡-

2.1 "አዋጅ" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት አዋጅ ቁጥር 25/1989 ነው፣

2.2 "ክልል" ማለት የትግራይ ክልል ነው፣

2.3 "የመንገድ ስራ" ማለት አዳዲስ የመንገድ ግንባታ፣ የመንገድ ፅገና፣ ደረጃ ማሳደግና የማሻሻል ስራዎች ያጠቃለለ ይሆናል፣

2.4 "የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ነው፣

2.5 "ተቆጣጣሪ ባለስልጣን" ማለት ለአጠቃላይ የኢንተርፕራዙ ስራዎች በበላይነት የሚቆጣጠር አካል ነው፣

2.6 "ቦርድ" ማለት የትግራይ የመንገድ ስራዎች ኢንተርፕራይዝ የስራ አመራር ቦርድ ነው፣

2.7 "ደንብ" ማለት የትግራይ የመንገድ ስራዎች ኢንተርፕራይዝ ለማቋቋም የወጣ ደንብ ነው፣

2.8 "የስራ መሪ" ማለት የኢንተርፕራይዙን ስራዎችን እንዲመራ በቦርድ የሚቀጠር ተፈጥሮኣዊ ሰው ነው፡፡

3. ማቋቋምና ተጠሪነት፣

3.1 የትግራይ ክልል መንገድ ስራዎች ኢንተርፕራይዝከዚህ በኋላ "ኢንተርፕራይዝ" እየተባለ የሚጠራ የመንግስት የልማት ድርጅት ሆኖ ተቋቁመዋል፣

3.2 የኢተርፕራዙ ተጠሪነት ለቦርድ ይሆናል፡፡

www.abyssinialaw.com

4. ዋና ቤት ፅሕፈት፣

ዋና ቤት ፅሕፈት እዚ ኢንተርፕራይዝ ኣብ መቐለ ኮይኑ ከምኣድላይነቱ ጨንፈርን ፕሮጀክት ቤት ፅሕፈታትን ክህልዎ ይኽእል፡፡

5. ዕላማ፣

5.1 ስራሕቲ መንገዲ ብዝተዋደደ፣ ስሉጥን ውፅኢታውን ብዝኾነ መንገዲ ብምክያድ ልምዓት ምሕጋዝ፣

5.2 ኢኮኖሚያዊ ዓቕሚ ክልልናን ሃገርናን ንምድንፋዕን መነባብሮ ህዝብና ክመሓየሽን ስራሕቲ መንገዲ ክስፋሕፋሕን ምስራሕ፣

5.3 ዝውሃቦ ሃገራውን ክልላውን ልእኽቶ ክዋፃእ፣ መትረፍን ተወዳዳሪን ክኸውን ከምኡ'ውን ናይ ተገልገልትን ሰብ ብፅሒትን ድሌት ከዕግብ ምስራሕ፡፡

ክፍሊ ክልተ፣
ኣወዳድባ፣ ኣመራርሓን ስልጣንን ተግባርን እቲ ኢንተርፕራይዝ፣

6. ኣወዳድባ፣

እቲ ኢንተርፕራይዝ፡-

6.1 ተቖፃፃሪ በዓል ስልጣን፣

6.2 ቦርድ ኣመራርሓ ስራሕ፣

6.3 መራሒ ስራሕ፣

6.4 ካልኦት ኣድለይቲ መሓውራትን ሰራሕተኛ ታትን ይህልውዎ፡፡

7. ስልጣንን ተግባርን እዚ ኢንተርፕራይዝ፣

እቲ ኢንተርፕራይዝ ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባራትን ይህልዎም፡-

7.1 ተገልገልቲ ብዘቕርብዎ ሕቶ መሰረት ስራሕቲ መንገዲ የካይድ፣ ናይ መንግስቲ ናይ ልምዓት

4. ዋናው መስሪያቤት፣

የኢንተርፕራይዙ ዋና መስሪያቤት መቐለ ሆኖ እንደየአስፈላጊነቱ ቅርንጫፍና የፕሮጀክት ፅሕፈት ቤት ሊኖረው ይችላል፡፡

5. አላማ፣

5.1 የመንገድ ስራዎች በተቀናጀ፣ ፈጣንና ውጤታማ በሆነ መንገድ በማካሄድ ልማት ማገዝ፣

5.2 የክልላች እና ሃገራችን ኢኮኖሚያዊ አቅም ለማጠናከርና የህዝባችን ኑሮ እንዲሻሻል የመንገድ ስራዎች እንዲሰፋፉ መስራት፣

5.3 የሚሰጠው ክልላዊ እና ሃገራዊ ተልእኮ እንዲወጣ ትርፋማና ተወዳዳሪ እንዲሆን እንዲሁም የተገልጋዮችና ባለድርሻዎች ፍላጎት እንዲያረካ መስራት፡፡

ክፍል ሁለት፣
አደረጃጀት፣ አመራርና የኢንተርፕራይዙ ስልጣንና ተግባር፣

6. አደረጃጀት፣

ኢንተርፕራይዙ፡-

6.1 ተቆጣጣሪ ባለስልጣን፣

6.2 የስራ አመራር ቦርድ፣

6.3 የስራ መሪ፣

6.4 ሌሎች አስፈላጊ መዋቅርና ሰራተኞች ይኖሩታል፡፡

7. የኢንተርፕራይዙ ስልጣንና ተግባር፣

ኢንተርፕራይዙ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፡-

7.1 ተገልጋዮች በሚያቀርቡት ጥያቄ መሰረት የመንገድ ስራዎች ያካሄዳል፣ የመንግስት

www.abyssinialaw.com

ፖሊስ ብቑጸምነት ጠመተ ብምሃብ ብመንግስቲ ብዝውሃቦ ትእዛዝ መሰረት ዝግባእ ክፍሊት ብጨረታ ወይ ብድርድር ተቐቢሉ መንገድን ድልድልን ምህናፅ ምምሕያሽን ምዕጋንን፣

7.2 ኮንስትራክሽን ኣቑሑትን ማሽነሪታትን ምክራይ፣

7.3 ንመንገዲን ካልኦት ኮንስትራክሽን ስራሕትን ዘድልዩ ዝተፈላለዩ ኣቑሑት የፍርይ፣ ካብ ወፃኢ ሃገር የምፅእ፣ ይሸይጥ፣ የካርይ፣ ዝርዝሩ ብመምርሒ ይውሰን፣

7.4 ዓቕሚ ስራሕቲ መንገዲ የዕቢ፣ ናይ መሳርሒ ሓይሊ ሰብን ካልእን እታዎት ዓቕሚ ንምዕባይ ዘኽእሎ ሜላ ይሕንፅፅ፣ ብስራሕ ኣመራርሓ ቦርድ እንትፍቀድ ተግባራዊ ይገብር፣

7.5 ናይ ሓፂር፣ ማእኸላይን ነዊሕን እዋን ትልሚ እቲ ኢንተርፕራይዝ ሓንፂፁ ንቦርድ የቕርብ፣ ምስተፈቐደ ኣብ ስራሕ የውዕል፣

7.6 ስራሕቲ መንገዲ ባዕሉ የካይድ፣ ዘዋፅእ ኮይኑ እንትረኽቦ'ውን ብስራሕ ተኳናተርቲ ንኽካየድ ይገብር፣

7.7 ብሕጊ መሰረት ኣብ ናይ ሓባር ልምዓት ስራሕቲ ብምስታፍ ህንፀትን ፅገናን ስራሕቲ ይፍፅም፣

7.8 ካብ ዘካይዶም ስራሕቲ ወይ ዝህቦም ግልጋሎት ዝግባእ ክፍሊት ይሓትት፣ ይእክብ፣

7.9 በዚ ደንቢ መሰረት ስልጣኑን ተግባሩን ኣብ ስራሕ ኣብ ዘውዕለሉ እዋን ተፈጥራዊ ማሕበራውን ከባቢያውን ድሕንነት ንክሕሎ ዘድሊ ጥንቃቐ ይገብር፣

7.10 በዓል ዋና ንብረት ይኸውን፣ ውዕሊ ይኣስር፣ ብሽሙ ይኸሰስ፣ ይኸሰስ፣

የልማት ፖሊሲ ቅድሚያ ትኩረት በመስጠት መንግስት በሚሰጠው ትእዛዝ መሰረት የሚገባው ክፍያ በጨረታ ወይም በድርድር ተቀብሎ መንገድና ድልድይ መገንባት፣ ማሻሻልና መጠገን፣

7.2 የኮንስትራክሽን እቃዎችና ማሽነሪ ማከራየት፣

7.3 ለመንገድና ሌሎች የኮንስትራክሽን ስራዎች የሚያስፈልጉ የተለያዩ እቃዎች ያመርታል፣ ከሃገር ውጭ ያስመጣል፣ ይሸጣል፣ ያከራያል፣ ዝርዝሩ በመመርያ ይወሰናል፣

7.4 የመንገድ ስራዎች አቅም ያሳድጋል፣ የመሳሪያ የውሃ ሃይልና ሌሎች ግብአቶች አቅም ለማሳደግ የሚያስችል ዘዴ ይቀይሳል፣ በስራ አመራር ቦርድ ሲፈቀድ ተግባራዊ ያደርጋል፣

7.5 የኢንተርፕራይዙ አጭር መካከለኛና ረዥም ጊዜ እቅድ በመቀየስ ለቦርድ ያቀርባል፣ ሲፈቀድ ስራ ላይ ያውላል፣

7.6 የመንገድ ስራዎች ራሱ ያካሂዳል፣ የሚያዋጣ ሆኖ ሲያገኘውም በስራ ተቋራጮች እንዲካሄድ ያደርጋል፣

7.7 በህግ መሰረት በጋራ የልማት ስራዎች በማሳተፍ የግንባታና ጥገና ስራዎች ይፈፅማል፣

7.8 ከሚያከናውናቸው ስራዎች ወይም ከሚሰጣቸው አገልግሎቶች ተገቢውን ክፍያ ይጠይቃል፣ ይሰበስባል፣

7.9 በዚህ ደንብ መሰረት ስልጣንና ተግባሩ ስራ ላይ በሚያውልበት ጊዜ ተፈጥራዊ ማሕበራዊና አከባቢያዊ ደህንነት እንዲጠበቅ አስፈላጊ ጥንቃቄ ያደርጋል፣

7.10 የንብረት ባለቤት ይሆናል፣ ውል ይፈፅማል፣ በስሙ ይከሳል፣ ይከሰሳል፣

www.abyssinialaw.com

7.11 ኣብ ኢንቨስትመንት ልምዓት ስራሕቲ ይሳተፍ፣

7.12 ዕላምኡ ኣብ ሽቶ ንምብፃሕ ዝሕግዙ ካልኦት ተዛመድቲ ተግባራት ወይ ስራሕቲ ይፍፅም፡፡

8. ተቖፃፃሪ በዓል ስልጣን፣

ንተቖፃፃሪ በዓል ስልጣን ዝተውሃበ ስልጣንን ተግባርን እቲ ተቆፃፃሪ ብዓል ስልጣን እስካብ ዝጣየሽ እቲ ስራሕ ብቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ እናተሰርሐ ይፀንሕ

9. ስልጣንን ተግባርን ተቖፃፃሪ በዓል ስልጣን፣

ተቖፃፃሪ በዓል ስልጣን፡-

9.1 ኣባላት ቦርድ ይምድብ፣ የልዕል፣

9.2 ኣካቢ እቲ ቦርድ ይሸውም፣

9.3 ንኣባላት ቦርድ ክኽፈል ዝግብኦ ኣበል ይውሰን፣

9.4 ተዳልዩ ዝቐረበ ናይቲ ኢንተርፕራይዝ ኢንቨስተመንት ትልሚ የፅድቕ፣

9.5 ካፒታል እዚ ኢንተርፕራዝ ክውስኽ ወይ ክቕንስ ይገብር፣

9.6 ካብ ዝተፃረየ ዝተረኽበ ትርፊ ውሽጢ በብዓመቱ ካብ ቦርድ ብዝቐርበሉ ሓሳብ መሰረት ንመንግስቲ ፈሰስ ዝግበር መጠን ይውሰን፣

9.7 ኣድላይ ኮይኑ ኣብ ዝተረኽበሉ እዋን ኣብ ትሕቲኡ ዝርከብ ኢንተርፕራይዝ ንክፈርስ ወይ ምስ ካልእ ትካል ንክሕወስ ወይ ንኽከፋፈል ወይ ንክሽየጥ ናብ ቤት ምኽሪ ስራሕ ፈፃሚ ሓሳብ ኣቕሪቡ የወሰን፣

9.8 ንስራሕ ኣመራርሓ ቦርድ ዝተውሃበ ስልጣንን ተግባርን ከምዘሎ ኮይኑ መሰል ዋንነት

7.11 በኢንቨስትመንት ልማት ስራዎች ያሳትፋል፣

7.12 አላማው ግቡ ለማድረስ የሚያግዙ ሌሎች ተዛማጅ ተግባሮች ወይም ስራዎች ይፈፅማል፡፡

8. ተቆጣጣሪ ባለስልጣን፣

ለተቆጣጣሪ ባለስልጣን የተሰጠ ስልጣንና ተግባር ተቆጣጣሪው አካል እስኪ ቋቋም ድረስ ስራው በስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት እየተሰራ ይቆያል፡፡

9. የተቆጣጣሪ ባለስልጣን ስልጣንና ተግባር፣

ተቆጣጣሪ ባለስልጣን፡-

9.1 የቦርድ አባላት ይመድባል፣ ያነሳል፣

9.2 የቦርዱ ሰብሳቢ ይሾማል፣

9.3 ለቦርድ አባላት መከፈል ያለበት አበል ይወሰናል፣

9.4 ተዘጋጅቶ የቀረበ የኢንተርፕራዙ የኢንቨስትመንት እቅድ ያፀድቃል፣

9.5 የኢንተርፕራይዙ ካፒታል እንዲጨምር ወይም እንዲቀንስ ያደርጋል፣

9.6 ከተጣራ የሚገኝ ትርፍ ውስጥ በየዓመቱ ከቦርዱ በሚቀርብለት ሃሳብ መሰረት ለመንግስት ፈሰስ የሚደረግ መጠን ይወስናል፣

9.7 አስፈላጊ ሆኖ በተገኘበት ጊዜ በስሩ የሚገኝ ኢንተርፕራይዝ እንዲፈርስ ወይም ከሌላ ተቋም እንዲዋሃድ ወይም እንዲከፋፈል ወይም እንዲሸጥ ለስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ሃሳብ አቅርቦ ያስወስናል፣

9.8 ለስራ አመራር ቦርዱ የተሰጠ ስልጣንና ተግባር እንዳለ ሆኖ የመንግስት ዋንነት

www.abyssinialaw.com

መንግስቲ ንምኽባር ኣድላይ ዝኾኑ ሕጋዊ ተግባራት ይፍፅም፡፡

10. ምጥያሽ ቦርድ፣

10.1 በዝሒ ቁፅሪ ኣባላት ቦርድ ሸውዓተ ይኸውን፣

10.2 ሓደ ኣባል ብሰራሕተኛታት ዝምረፅ ወይ ብማሕበር ሰራሕተኛ ዝውከል እንትኸውን ዝተረፉ ኣባላት ብተቖፃፃሪ በዓል ስልጣን ዝምደቡ ይኸውን፣

10.3 ዝኾነ ኣባል ቦርድ ተመሳሳሊ ዕላማን ተግባርን ኣብዘይብሉ ወይ ተወዳዳሪ ኣብዘይኮነ ትካል ዝሰርሕ እንተኾይኑ ኣባል ቦርድ ኮይኑ ንክሰርሕ ክምደብ ይኽእል፣

10.4 ስራሕ ዘመን ኣባላት ቦርድ ካብ ሰለስተ ዓመት ዘይነኣሰ ካብ ሓሙሽተ ዓመት ዘይበልፅ ግዘ ይኸውን፣ ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ድማ ሓደ ናይ ቦርድ ኣባል ስራሕ ግዚኡ እንትውዳእ ንኻልኣይ ግዘ ክምደብ ወይ ክምረፅ ይኽእል፣

10.5 መወድኢ ስራሕ ዘመን ኣባላት ቦርድ ኣብ ሓደ እዋን ኣይኸውንን፣

10.6 ሓደ ኣባል ቦርድ ብምኽንያት ምንእስ ብቕዓት ወይ ምልዓሉ ኣድላይ ኮይኑ እንትርከብ ተቖፃፃሪ በዓል ስልጣን ኣብ ዝኾነ እዋን ክልዕሎ ይኽእል፣ እዚ ብሰራሕተኛ ንዝተመረፀ ኣባል ቦርድ ተፈፃሚ ኣብ ዝኾነሉ እዋን ማሕበር ሰራሕተኛታት እቲ ኢንተርፕራይዝ ሓበሬታ ክበፅሖ ተገይሩ ተተካኢ ኣባል ክምድብ ይግበር፣

10.7 መረፃን ምደባን ኣባላት ቦርድ ብሞያ፣ ብልምዲ ስራሕን ብቕዓትን መሰረት ዝገበረ ይኸውን፣

10.8 ዝኾነ ኣባል ቦርድ ኣባልነቱ ዝገደፈ እንተኾይኑ እቲ ቦርድ በቲ ኣባልነቱ ዝገደፈ

መብት ለማስከበር አስፈላጊ የሆኑ ሕጋዊ ተግባራት ይፈፅማል፡፡

10. የቦርዱ መቋቋም፣

10.1 የቦርድ አባላት ቁጥር ብዛት ሰባት ይሆናል፣

10.2 አንድ አባል በሰራተኞች የሚመረጥ ወይም በሰራተኛ ማሕበር የሚወከል ሲሆን የተቀሩት አባላት በተቆጣጣሪ ባለስልጣን የሚመደቡ ይሆናል፣

10.3 ማንኛውም የቦርድ አባል ተመሳሳይ አላማና ተግባር በሌለበት ወይ ተወዳዳሪ ባልሆነ ድርጅት የሚሰራ ከሆነ የቦርድ አባል ሆኖ እንዲሰራ ሊመደብ ይችላል፣

10.4 የቦርድ አባላት የስራ ዘመን ከሶስት ዓመት ያላነሰ ከአምስት ዓመት ላልበለጠ ጊዜ ይሆናል፣ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ደግሞ አንደ የቦርድ አባል የስራ ጊዜው ሲጨርስ ለተጨማሪ ጊዜ ሊመደብ ወይም ሊመረጥ ይችላል፣

10.5 የቦርድ አባላት የስራ ዘመን የሚያበቃው በአንድ ጊዜ አይሆንም፣

10.6 አንድ የቦርድ አባል በብቃት ማነስ ምክንያት ወይ እንዲነሳ አስፈላጊ ሆኖ ሲገኝ ተቆጣጣሪ ባለስልጣኑ በማንኛውም ጊዜ ሊያነሳው ይችላል፣ ይህ በሰራተኛ ለተመረጠ የቦርድ አባል ተፈፃሚ በሚሆንበት ጊዜ የኢንተርፕራ ይዙ የሰራተኞች ማሕበር መረጃ እንዲደርሰው ተደርጎ ተተኪ አባል እንዲመደብ ይደረጋል፣

10.7 የቦርድ አባላት ምርጫና ምደባ በሞያ በስራ ልምድና ብቃት መሰረት ያደረገ ይሆናል፣

10.8 ማንኛውም የቦርድ አባል አባልነቱ የተወ እንደሆነ ቦርድ በተወው አባል ምትክ

www.abyssinialaw.com

አባል መተካእታ ንክምደብ ናብ ተቖፃፃሪ በዓል ስልጣን መተሓሳሰቢ የቕርብ፣

10.9 ተፀዋዕነት እቲ ቦርድ ንተቖፃፃሪ በዓል ስልጣን ይኸውን፡፡

11. ስልጣንን ተግባርን ቦርድ፣

እቲ ቦርድ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ፡-

11.1 ናይቲ ኢንተርፕራይዝ ስራሕቲ ብላዕለዋይነት ይመርሕ፣ አድለይቲ ናይ መስተኻኸሊ ስጉምትታት ይወስድ፣ ሓፈሻዊ መምርሒ ስራሕ ይህብ፣

11.2 በቲ ኢንተርፕራይዝ ተዳልዩ ዝቐረበ ሓዱሽ መምርሒ ወይ መመሓየሺ ሓሳባት የፅድቕ፣

11.3 ንስራሕቲ እቲ ኢንተርፕራይዝ መበገሲ ናይ ትርፊ መጠን ይውሰን፣

11.4 ተዳልዩ ዝቐረበ ናይቲ ኢንተርፕራይዝ ዓመታዊ ትልሚ ስራሕን በጀትን መርሚሩ የፅድቕ፣ ተግባራዊነቱ ይከታተል፣

11.5 መራሒ ስራሕ እዚ ኢንተርፕራይዝ ይቖፅር፣ መሃይኡን ኣበሉን ይውስን፣ የሰናብት፣

11.6 እዚ ኢንተርፕራይዝ ብሓይሊ ሰብን ማተሪያልን ክጠናኸር አድላይ ድጋፍ ይህብ፣

11.7 ሒሳብን ንብረትን እቲ ኢንተርፕራይዝ ብኣግባቡ ዝተትሓዙ ምዃኖም የረጋግፅ፣

11.8 ናይዚ ኢንተርፕራይዝ ሰነዳት ሒሳብ ብናይቲ ክልል ኦዲተር ዋና ቤት ፅሕፈት ክምርመር ይገብር፣

11.9 በቲ ኢንተርፕራይዝ መራሒ ስራሕ ዝቐርብ ሕቶ ልቓሕ መርሚሩ የፅድቕ፣

11.10 ካፒታል እዚ ኢንተርፕራይዝ ንክውስኽ ንኽንክን ናይ ውሳነ ሓሳብ ንተቖፃፃሪ በዓል ስልጣን የቕርብ፣

እንዲመድብ ለተቆጣጣሪው ባለስልጣን ማሳሰቢያ ያቀርባል፣

10.9 የቦርድ ተጠሪነት ለተቆጣጣሪው ባለስልጣን ይሆናል፡፡

11. የቦርድ ስልጣንና ተግባር፣

ቦርዱ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል፡-

11.1 የኢንተርፕራይዙ ስራዎች በበላይነት ይመራል፣ አስፈላጊ የማስተካካያ እርምጃዎች ይወስዳል፣ አጠቃላይ የስራ መመሪያ ይሰጣል፣

11.2 በኢንተርፕራዙ ተዘጋጅቶ የቀረበ አዲስ መመሪያ ወይም የማሻሻያ ሓሳቦች ያፀድቃል፣

11.3 ለኢንተርፕራይዙ ስራዎች መነሻ የትርፍ መጠን ይወሰናል፣

11.4 ተዘጋጅቶ የቀረበ የኢንተርፕራዙ ዓመታዊ የስራ እቅድና በጀት መርምሮ ያፀድቃል፣ ለተግባናራዊነቱ ይከታተላል፣

11.5 የኢተርፕራይዙ የስራ መሪ ይቀጥራል፣ ደመወዙና አበሉ ይወሰናል፣ ያሰናብታል፣

11.6 ኢንተርፕራይዙ በሰው ሃይልና ማተርያል እንዲጠናከር አስፈላጊ ድጋፍ ይሰጣል፣

11.7 የኢንተርፕራይዙ ሒሳብና ንብረት በአገባቡ የተያዙ መሆናቸው ያረጋግጣል፣

11.8 የኢንተርፕራዙ የሒሳብ ሰነዶች በክልሉ ዋና ኦዲተር ፅሕፈት ቤት እንዲመረመር ያደርጋል፣

11.9 በኢንተርፕራዙ ስራ መሪ የሚቀርብ የብድር ጥያቄ መርምሮ ያፀድቃል፣

11.10 የኢንተርፕራይዙ ካፒታል እንዲጨምር እና እንዲቀንስ የውሳነ ሓሳብ ለተቆጣጣሪው ባለስልጣን ያቀርባል፣

www.abyssinialaw.com

11.11 ተፀኒዑ ዝቐረበ ኣወዳድባ ስኬል መሃያ ሰራሕተኛታትን እቲ ኢንተርፕራይዝ መርሚሩ የፅድቕ፣

11.12 መራሒ ስራሕ ኢንተርፕራይዝ መሪፁ ንተቆፃፃሪ በዓል ስልጣን ኣቕሪቡ የሸውም፡፡

12. ስነ-ስርዓት ኣኼባ ቦርድ፣

12.1 እቲ ቦርድ እንተውሓደ ኣብ ወርሒ ሓደ ግዘ ይእከብ፣

12.2 ህፁፅ ኩነታት እንተጋጥም ወይ ካብ ኣባላት እቲ ቦርድ ካብ ፍርቂ ንላዕሊ ኣኼባ ክገብር እንትሓቱ ኣካቢ እቲ ቦርድ ኣብ ዝኾነ ግዘ ኣኼባ ይፅውዕ፣

12.3 2/3 ኣባላት እቲ ቦርድ እንተተረኺቦም ምልኣተ ጉባኤ ይኸውን፣

12.4 እቲ ቦርድ ብኣብዝሓ ድምፂ ይውሰን፣ ማዕረ ድምፂ እንትህልው ብኣካቢ ቦርድ ዝተደገፈ ሓሳብ ውሳነ እቲ ቦርድ ይኸውን፣

12.5 ናይቲ ቦርድ ኣጀንዳ ኣኼባ ኣቐዲሙ ንኣባላት ቦርድ ንክበፅሕ ይግበር፣

12.6 እቲ ቦርድ ካብ ሰራሕተኛታት እቲ ኢንተርፕራይዝ ፀሓፊ ይምደብ፡፡ ይኹንምበር እቲ ብፀሓፍነት ዝተመደበ ሰብ እቲ ቦርድ ኣብ ዝህቦም ውሳነታት ድምፂ ክህብ ኣይኽእልን፣

12.7 እቲ ቦርድ ኣብ ሕድ ሕድ ኣኼባ ብዝተረኸቡ ኣባላት ክታም ዝተረጋገፀ ቃለ ኣኼባ ይሕዝ፣

12.8 ድንጋገታት እዚ ዓንቀፅ ዝተሓለዉ ኮይኖም እቲ ቦርድ ናይ ባዕሉ ደንቢ ስነ-ስርዓት ኣኼባ ከውፅእ ይኽእል፣

12.9 ናይዚ ኢንተርፕራይዝ ዓመታዊን ኣጠቓላሊ ሸቶን የፅድቕ፣ ኣፈፃፅምኡ ይከታተል፡፡

11.11 ተጠንቶ የቀረበ የኢንተርፕራዙ የሰራተኞች አደረጃጀት እና የደመወዝ ስኬል መርምሮ ያፀድቃል፣

11.12 የኢንተርፕራይዙ የስራ መሪ መርጦ ለተቆጣጣሪ ባለስልጣን አቅርቦ ያሾማል፡፡

12. የቦርዱ የስብሰባ ስነ-ስርዓት፣

12.1 ቦርድ ቢያንስ በወር አንድ ጊዜ ይሰበሰባል፣

12.2 አስቸኳይ ሁኔታ ሲያጋጥም ወይም ከቦርዱ አባላት ከግማሽ በላይ ስብሰባ እንዲደረግ ሲጠይቁ የቦርዱ ሰብሳቢ በማንኛውም ጊዜ ስብሰባ ይጠራል፣

12.3 2/3ኛ የቦርዱ አባላት ከተገኙ ምልአተ ጉባኤ ይሆናል፣

12.4 ቦርዱ በአብላጫ ድምፅ ይወሰናል፣ እኩል ድምፅ ሲኖር በቦርዱ ሰብሳቢ የተደገፈ ሓሳብ የቦርድ ውሳነ ይሆናል፣

12.5 የቦርዱ አጀንዳ አስቀድሞ ለቦርዱ አባላት እንዲደርስ ይደረጋል፣

12.6 ቦርዱ ከኢንተርፕራይዙ ሰራተኞች ፀሓፊ ይመደባል፣ ይሁን እንጂ በፀሓፊነት የሚመደብ ሰው ቦርዱ በሚሰጣቸው ውሳኔዎች ድምፅ መሰጠት አይችልም፣

12.7 ቦርድ በያንዳንዱ ስብሳባ በተገኙ አባላት ፊርማ የተረጋጠ ቃለ ጉባኤ ይይዛል፣

12.8 የዚህ አንቀፅ ድንጋጌዎች እንደተጠበቁ ሆነው ቦርዱ የራሱ የስብሰባ ስነ-ስርዓት ደንብ ሊያወጣ ይችላል፣

12.9 የኢንተርፕራይዙ አመታዊና አጠቃላይ ግብ ያፀድቃል፣ አፈፃፀሙ ይከታተላል፡፡

www.abyssinialaw.com

13. ተሓታትነት ኣባላት ቦርድ፣

13.1 ኣባላት እቲ ቦርድ በዚ ደንቢ ንዝተውሃቦም ስልጣንን ተግባርን ብጥንቃቐ ክፍፅሙ ኣለዎም፣

13.2 ኣባላት እቲ ቦርድ ንዝተውሃቦም ስልጣንን ተግባርን ብኣግባቡ ብዘይምፍፃሞም ምኽንያት ንዝበፅሖ ጉድኣት ብሓባር ብነፀላን ተሓተቲ ይኾኑ፣

13.3 ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ /2/ ዝተገለፀ እንተሃለ'ውን እቲ ቦርድ ውሳነ ኣብ ዝህበሉ ግዘ እቲ ውሳነ ትኽክል ኣይኮነን ኢሉ ቁዋሙ ብምግላፅ ብድምፂ ዝተፈለየ ኣባል እቲ ውሳነ ንዘስዕቦ ጉድኣት ተሓታቲ ኣይኮንን፡፡

14. ስልጣንን ተግባርን መራሒ ስራሕ፣

መራሒ ስራሕ እቲ ኢንተርፕራይዝ ዝስዕቡ ስልጣንን ተግባራትን ይህልውዎ፡-

14.1 ነቲ ኢንተርፕራይዝ ዝተውሃቡ ስልጣንን ተግባራትን ተግባራዊ ይገብር፣ ተግባራዊ ምዃኖም ይከታተል፣ ይቆፃፀር፣ ነቲ ኢንተርፕራይዝ ይመርሕ፣ የመሓድር፣

14.2 ቤት ፅሕፈት ይውድብ፣ መሓውር እቲ ትካል፣ መሃያን ኣበልን ሰራሕተኛታት ኣፅኒዑ ንቦርድ የቕርብ፣ እንትፍቀድ ተግባራዊ ይገብር፣

14.3 ትልሚ እቲ ኢንተርፕራይዝ የዳሉ፣ ብቦርደ እንትፀድቕ ተግባራዊ ይገብር፣ ይቆፃፀር፣

14.4 ንመራሒ ስራሕ እዚ ኢንተርፕራይዝ ተፀዋዕቲ ዝኾኑ ሓለፍቲ ስራሕ ቁፃር ምደባ፣ ስንብት፣ መሃያን ኣበልን ንቦርድ ኣቕሪቡ የፅድቕ፣

14.5 ኣብ ህልውና እቲ ኢንተርፕራይዝ ወሳንነት ኣብ ዘይብሎም ቀወምቲ ንብረት እቲ

13. የቦርድ አባላት ተጠያቂነት፣

13.1 የቦርድ አባላት በዚህ ደንብ የተሰጣቸው ስልጣንና ተግባር በጥንቃቄ መፈፀም አለባቸው፣

13.2 የቦርዱ አባላት ለተሰጣቸው ስልጣንና ተግባር በአገባቡ ባለመፈፀማቸው ምክንያት ለሚደርስ ጉዳት በጋራና በተናጠል ተጠያቂ ይሆናሉ፣

13.3 በዚህ አንቀፅ ንኡስ አንቀፅ /2/ የተገለፀ ቢኖርም ቦርዱ ውሳነ በሚሰጥበት ጊዜ ውሳኔው ትክክል አይደለም ብሎ ተቃውሞው በመግለፅ በድምፅ የተለየ አባል ውሳኔው ለሚያስከትለው ጉዳት ተጠያቂ አይሆንም፡፡

14. የስራ መሪው ስልጣንና ተግባር፣

የኢንተርፕራዙ ስራ መሪ የሚከተሉት ስልጣንና ተግባር ይኖሩታል ፡-

14.1 ለኢንተርፕራዙ የተሰጡ ስልጣንና ተግባራት ተግባራዊ ያደርጋል፣ ተግባራዊ መሆናቸው ይከታተላል፣ ይቆጣጠራል፣ ኢንተርፕራይዙን ይመራል፣ ያስተዳድራል፣

14.2 ፅሕፈት ቤቱ ያደራጃል፣ የተቋሙ መዋቅር፣ የሰራተኞች ደመወዝና አበል አጥንቶ ለቦርዱ ያቀርባል፣ ሲፈቀድ ተግባራዊ ያደርጋል፣

14.3 የኢንተርፕራዙ እቅድ ያዘጋጃል፣ በቦርዱ ሲፀድቅ ተግባራዊ ያደርጋል፣ ይቆጣጠራል፣

14.4 ለኢንተርፕራይዙ ስራ መሪ ተጠሪ የሆኑ የስራ ሃላፊዎች ቅጥር፣ ምደባ፣ ስንብት፣ ደመወዝና አበል ለቦርድ አቅርቦ ያፀድቃል፣

14.5 በኢንተርፕራዝ ህልውና ወሳኝነት በሌላቸው የኢንተርፕራዙ ቀዋሚ ንብረት የስያጭ ውሳኔ

www.abyssinialaw.com

ኢንተርፕራይዝ ውሳነ መሸጣ የፅድቕ፣

14.6 ነቲ ኢንተርፕራይዝ ዝተፈቐደ በጀትን ትልምን ሕጋዊ ኣሰራርሓ ተኸቲሉ ኣብ ስራሕ ምውዓሉ ይቆፃፀር፣

14.7 ውሳነታት እቲ ቦርድ የፈፅም፣ ይፍፅም፣

14.8 እቲ ኢንተርፕራይዝ ካብ ዝሀቦ ግልጋሎት ዝርከብ እቶት ብኣግባቡ ኣታዊ ይኸውን ዘሎ ምኻኑ ይቆፃፀር፣

14.9 እቲ ኢንተርፕራይዝ ምስ ሳልሳይ ወገናት ኣብ ዝገብሮ ርክብ ነቲ ኢንተርፕራይዝ ወኪሉ ይቐርብ፣

14.10 ኣድላይ ኮይኑ ብዝተረኸበ መጠን ስልጣኑ ንሓላፍነት ሰራሕተኛታትን እቲ ኢንተርፕራይዝ ብውክልና ይህብ፣

14.11 በብርብዒ ዓመትን ዓመታዊ ኣፈፃፅማ ስራሕን ዝምልክት ፀብፃብ ንቦርድ የቕርብ፣

14.12 ስራሕቲ እቲ ኢንተርፕራይዝ ዝምረሓሎም መተግባሪ ማንዋላት ኣዳልዩ የቕርብ፣ ብቦርድ ምስፀደቐ ኣብ ስራሕ ክውዑሉ ይገብር፡፡

ክፍሊ ሰለስተ፣

ዝተፈላለዩ ድንጋገታት፣

15. ናይዚ ኢንተርፕራይዝ ካፒታል፣

እቲ ኢንተርፕራይዝ ካብ መንግስቲ ክልል ትግራይ ብጥረ ገንዘብ ብር 15,000,000፣ ናይ በዓል መዚ መንገድታት ትግራይ ተመዲቡ ዝነበረ ብንብረት ብር 116,726,094.47 ብድምር ዝተፈቐደ መጣየሺ ካፒታል 131,726,094.47 ብር ይህልዎ፡፡

ያፀድቃል፣

14.6 ለኢተርፕራይዙ የተፈቀደ የበጀትና እቅድ ሕጋዊ አሰራር ተከትሎ ስራ ላይ መዋሉ ይቆጣጠራል፣

14.7 የቦርዱ ውሳኔዎች ያስፈፅማል፣ ይፈፅማል፣

14.8 ኢንተርፕራይዙ ከሚሰጣቸው አገልግሎቶች የሚገኝ ገቢ በአግባቡ ገቢ እየተደረገ መሆኑ ይቆጣጠራል፣

14.9 ኢንተርፕራይዙ ከሶስተኛ ወገኖች ጋር በሚያደርገው ግንኙነት ኢንተርፕራይዙ ወክሎ ይቀርባል፣

14.10 ስፈላጊ ሆኖ በተገኘ መጠን ስልጣኑ ለኢንተርፕራይዙ ሰራተኞች በውክልና ይሰጣል፣

14.11 የሩብ ዓመቱ እና ዓመታዊ የስራ አፈፃፀም የሚያሳይ ሪፖርት ለቦርዱ ያቀርባል፣

14.12 የኢንተርፕራዙ ስራዎች የሚመራ ባቸው የማስፈፀሚያ ማንዋሎች አዘጋጅቶ ያቀርባል፣ በቦርዱ ሲፀድቁ ስራ ላይ እንዲውሉ ያደርጋል፣

ክፍል ሶስት፣

የተለያዩ ድንጋጌዎች፣

15. የኢንተርፕራይዙ ካፒታል፣

ኢንተርፕራዙ ከትግራይ ክልላዊ መንግስት በጥሬ ገንዘብ 15,000,000 ብር፣ ለትግራይ መንገድ ባለስልጣን ተመድቦ የነበረ በንብረት 116,726,094.47 ብር፣ በድምር የተፈቀደ ማቋቋሚያ ካፒታል 131,726,094.47 ብር ይኖረዋል፡፡

www.abyssinialaw.com

16. **መሰጋገሪ ደንጋገ፣**

ስራሕቲ እቲ ኢንተርፕራይዝ ዝምርሓሉ ኣሰራርሓ ማንዋላት ወይኣም ኣብ ስራሕ እስካብ ዝውዕሉ እቲ ኢንተርፕራይዝ በዓል መዚ መንገድትታት ትግራይ እንዳሃለወ ዝጥቀመሎም ዝነበሩ ማንዋላት እንዳተጠቐመ ይፀንሕ፡፡

17. **ሒሳብ መዝገብ፣**

17.1 እቲ ኢንተርፕራይዝ ትኽክለኛን ዝተማልኡ ናይ ገንዘብ መወራረድን ናይ ሒሳብ መዛግብትን ይህልውዎ፣

17.2 ናይቲ ኢንተርፕራይዝ ናይ ገንዘብ ሰነዳትን ሒሳብ መዛግብትን ብክልል ዋና ኦዲተር በብግዚኡ ይምርመር፡፡

18. **ናይቲ ኢንተርፕራይዝ ፍልፍል እቶት፣**

ናይቲ ኢንተርፕራይዝ እቶት ፍልፍል ዝስዕቡ ይኾኑ፡-

18.1 ካብ ዝፍፅሞ ስራሕ ወይ ዝህቦ ግልጋሎት ዝረኽቦም ክፍሊታት፣

18.2 ካብ ዝተፈላለዩ ፍርያትን ኣቑሑት መሸጣ፣

18.3 ካብ ዝተፈላለዩ ድጋፋትን ሓገዝን፡፡

19. **መምርሒ ናይ ምውፃእ ስልጣን፣**

እቲ ቦርድ እዚ ደንቢ ንምፍፃም ዘኽእሎ መምርሒ የውፅእ፡፡

20. **ተፈፃምነት ዘይብሎም ሕግታት**

ምስ እዚ ደንቢ ዝጋጨው ዝኾኑ መምርሒታትን ልምድን ኣሰራርሓታት ኣብዚ ደንቢ ውሽጢ ኣብ ዝተደንገጉ ተፈፃምነት ኣይህልዎምን፡፡

16. **የመሸጋገሪያ ድንጋጌ፣**

የኢንተርፕራይዙ ስራ የሚመራበት የአሰራር ማንዋሎች ወጥተው ስራ ላይ እስከሚውሉ ድረስ ኢንተርፕራይዙ የትግራይ መንገዶች ባለስልጣን እያለ ይጠቀምባቸው የነበሩ ማንዋሎች እየተጠቀመ ይቆያል፡፡

17. **የሒሳብ መዝገብ፣**

17.1 ኢንተርፕራይዙ ትክክለኛ እና የተሟሉ የገንዘብ ማወራረጃ እና የሒሳብ መዛግብት ይኖሩታል፣

17.2 የኢንተርፕራይዙ የገንዘብ ሰነዶች እና የሒሳብ መዛግብት በክልሉ ዋና ኦዲተር በየጊዜው ይመረመራል፡፡

18. **የኢንተርፕራይዙ የገቢ ምንጭ፣**

የኢንተርፕራይዙ የገቢ ምንጭ የሚከተሉት ይሆናል፡-

18.1 ከሚፈፅመው ስራ ወይም ከሚሰጠው አገልግሎት የሚያገኛቸው ክፍያዎች፣

18.2 ከተለያዩ ምርቶችና እቃዎች ሽያጭ፣

18.3 ከተለያዩ ድጋፎችና እርዳታ፡፡

19. **መመሪያ የማውጣት ስልጣን፣**

ቦርዱ ይህን ደንብ ለማስፈፀም የሚያስችል መመሪያ ያወጣል፡፡

20. **ተፈፃሚነት የሌላቸው ሕጎች፣**

ከዚህ ደንብ ጋር የሚቃረን ማንኛውም መመሪያዎችና የልምድ አሰራሮች በዚህ ደንብ በተደነገጉ ጉዳዮች ተፈፃሚነት አይኖራቸውም፡፡

www.abyssinialaw.com

21. ወሰን ሓላፍነት፣

እቲ ኢንተርፕራይዝ ካብ ዘለዎ ጠቕላላ ሃፍቲ ንላዕሊ ብዕዳ ክሕተት ኣይኽእልን፡፡

22. እቲ ኢንተርፕራይዝ ዝፀንሓሉ እዋን፣

እቲ ኢንተርፕራይዝ ንዘይተወሰነ እዋን ተጣይሹ ኣሎ፡፡

23. እዚ ደንቢ ዝፀንዐሉ ግዜ፣

እዚ ደንቢ ካብ ነሓሰ 13/2002 ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን፡፡

ፀጋይ በርሀ

ፐረዝዳንት ብሄራዊ ክልላዊ

መንግስቲ ትግራይ

21. የሃላፊነት ወሰን፣

ኢንተርፕራዙ ካለው ጠቅላላ ሃብት በላይ በእዳ ሊጠየቅ አይችልም፡፡

22. ኢንተርፕራይዙ የሚቆይበት ጊዜ፣

ኢንተርፕራይዙ ላልተወሰነ ጊዜ ተቋቁመዋል፡፡

23. ደንቡ የሚፀናበት ጊዜ፣

ይህ ደንብ ከነሐሴ 13/2002 ዓ/ም ጊዜ ጀምሮ የፀና ይሆናል፡፡

ፀጋይ በርሀ

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ

መንግስት ፕረዝዳንት

www.abyssinialaw.com

ንኢንተርፕራይዝ ስራሕቲ መንገዲ ትግራይ ዝተመደበ ሓፈሻዊ ሃፍቲ (Total Asset)

.	መፍለይ	ጠቕላላ ዝተገመተ/ብር
1	ገዛውቲ (premises)	2905671.61
2	ተሽከርከርቲ (Vehicles & Trucks)	23132814.88
3	መሽነሪ (Machinery)	45121943.61
4	መሳርሒ (Equipments)	10172651.84
5	ኣብ ስቶክ ዝርከብ (Stock Items)	34381983.52
6	ኦፊስ ፈርኒቸርን መሳርሕን (Office Furinture & Equipment)	193854.74
7	ናይ ኮንስትክሽን፣ ዎርክሾፕን ካልኦት መሳርሕን (Construction, workshop & other Tools)	764227.71
8	ካምፕ መሳርሒ (Camp Item)	52946.56
ድምር	116726094.47	

ለትግራይ የመንገድ ስራዎች ኢንተርፕራይዝ የተመደበ አጠቃላይ ሃብት (Total Asset)

.	መለያ	ጠቅላላ የተገመተው /ብር
1	ቤቶች (premises)	2905671.61
2	ተሽከርካሪዎች (Vehicles & Trucks)	23132814.88
3	መሽነሪስ (Machinery)	45121943.61
4	መሳሪያዎች(Equipments)	10172651.84
5	ስቶክ ውስጥ የሚገኝ (Stock Items)	34381983.52
6	የቢሮ ፈርኒቸሮችና መሳርያዎች (Office Furinture & Equipment)	193854.74
7	የኮንስትራክሽን፣ ዎርክሾፕና ሌሎች መሳርያዎች (Construction, workshop & other Tools)	764227.71
8	የካምፕ መሳሪያዎች (Camp Item)	52946.56
ድምር		116726094.47